

SISÄLLYSLUETTELO

Stadsfullmäktige pöytäkirja 12.04.2021

Protokollets försättsblad	1
1 § Sammanträdets laglighet och beslutförhet	4
2 § Justering av protokollet	5
3 § Upphörande av Eero Ruohomäkis förtroendeuppdrag och beviljande av avsked från uppdraget som ersättare i fritidsnämnden samt förrättande av kompletteringsval	6
4 § Centralvalnämndens beslut om att utse nya ersättare	8
5 § Vandas välfärdsberättelse 2020	10
- Vantaan hyvinvointikertomus 2020	12
- Vantaan hyvinvointiohjelman 2018-2022 väliarviointi	86
6 § Vanda stads personalberättelse 2020	139
- Vantaan kaupungin henkilöstökertomus 2020	142
7 § Betydande lokalitetsinvesteringsprojekt och kommunaltekniska investeringsprojekt som färdigställt vid serviceenheten för verksamhetslokalsledning och serviceområdet för gator och parker år 2020	198
- Toimitilajohtamisen merkittävät investointihankkeet 2020	200
- Kadut ja puistot palvelualueen merkittävät investointihankkeet 2020	201
8 § Detaljplaneändring 002466 samt tomtindelning och ändring av tomtindelningen, 26 Petikko/ Tegelbrännargränder	202
- 002466 asemakaavamuutoksen selostus 15.12.2020, Tiilenpolttajankuja 3b	205
9 § Detaljplaneändring 002420, 52 Skattmans/Grand Wing	223
- 002420 selostus asemakaavamuutos 16.2.2021 Grand Wing	228
- 002420 Lausunnot ja vastineet 16.2.2021	280
10 § Detaljplan och detaljplaneändring 110500 samt tomtindelning, 11 Tavastberga/Resårbrinken	288
- 110500 kaavaselostus 16.2.2021, Vieteririnne	292
- 110500 Muistutukset ja vastineet 16.2.2021, Vieteririnne	331
11 § Svar på Antero Eerolas och 14 andra ledamöters motion om nya anvisningar för ansvarsfulla upphandlingar i Vanda	342
- Antero Eerolan ja 14 muun valtuutetun aloite Vantaalle uudet ohjeet vastuullisista hankinnoista	345
- Selvitys vastuullisuuden huomioimisesta hankinnoissa	347
12 § Svar på Kati Tyystjärvis och 18 andra ledamöters motion om att Vanda ansluter sig till Kaikukortti-systemet	352
- Kati Tyystjärven ja 18 muun valtuutetun aloite Vantaan kaupungin liittymisestä Kaikukortti- järjestelmään	355
13 § Svar på Siri Ahokas och 14 andra ledamöters motion om att tillhandahålla ytterkläder med Vandas varumärke till stadens fostrings- och undervisningspersonal för arbetsbruk	356
- Siri Ahokkaan ja 14 muun valtuutetun aloite Vantaa brändin mukaisen ulkovaatetuksen tarjoaminen kaupungin kasvatus- ja opetushenkilöstölle työkäyttöön	360
14 § Svar Ulla Kaukolas och 16 andra ledamöters motion om att beakta fotgängare och annan lätt trafik under den tid som byggarbeten pågår	361
- Ulla Kaukolan sekä 16 muun valtuutetun aloite jalankulkijoiden ja muun kevyen liikenteen ottaminen huomioon rakentamisaikana	363

SISÄLLYSLUETTELO

Stadsfullmäktige pöytäkirja 12.04.2021

15 § Svar på Sveta Silvennoinen-Hiiskus och 19 andra ledamöters motion om att öka den mångspråkiga kommunikationen i Vanda	364
- Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 19 muun valtuutetun aloite monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla	369
16 § Svar på Maija Rautavaaras och Minna Kuuselas och 18 andra ledamöters motion om att utöka stadsodlingen	371
- Maija Rautavaaran ja Minna Kuuselan sekä 18 muun valtuutetun aloite kaupunkiviljelyn lisäämiseksi	374
17 § Tarja Eklunds och 17 andra ledamöters motion om att öka bekämpningen av klimätförändringen och öka miljösäyddet genom att minska asfalteringen av gårdsplaner i allt bygande	376
- Tarja Eklundin ja 17 muun valtuutetun aloite ilmastomuutoksen torjuntaa ja ympäristön suojelua lisätään vähentämällä pihojen asfaltointia kaikessa rakentamisessa	377
18 § Mika Kasonens och Tarja Eklunds och 30 andra ledamöters motion om återställande av Spinnrockshjulets rekreatiionsområde	378
- Mika Kasosen ja Tarja Eklundin sekä 30 muun valtuutetun aloite Rukinpyörän virkistysalueen kunnostus	379
19 § Anniina Kostilainens och Carita Orlandos samt 33 andra ledamöters motion om inledande av ett försök med sommarterrasser i Vanda	381
- Anniina Kostilaisen ja Carita Orlandon sekä 33 muun valtuutetun aloite kesäterassikokeilun käynnistäminen Vantaalla	382
20 § Mika Kasonens och 33 andra ledamöters motion om konditiionsstrappor i anslutning till Håkansböle idrottspark	384
- Mika Kasosen ja 33 muun valtuutetun aloite kuntoportaat Hakunilan urheilupuiston yhteyteen	385
21 § Jari Jääskeläinens och 22 andra ledamöters motion att utöka antalet praktikplatser för Varias studerande inom Vanda stads byggprojekt	387
- Jari Jääskeläisen ja 22 muun valtuutetun aloite Varian opiskelijoiden harjoittelupaikkojen lisäämiseksi Vantaan kaupungin rakennuskohteissa	388
22 § Minna Kuuselas och Eve Rämös och 17 andra ledamöters motion om att åtgärda problemen och få mer resurser när det gäller boendehälsan	389
- Minna Kuuselan ja Eve Rämön sekä 17 muun valtuutetun aloite asumisterveysongelmat ja - resurssit kuntoon	390
23 § Anitta Orpanas och 17 andra ledamöters motion om elbelysning till skogsvägen från Bäckdalen i Askis till Kimaran päiiväkoti och Askiston koulu	391
- Anitta Orpanan ja 17 muun valtuutetun aloite sähkövalot Askiston Purolaaksosta Kimaran päiiväkodille Ja Askiston koululle johtavalle metsätielle	392
24 § Ulla Kaukolas och 19 andra ledamöters motion om elektronisk signering av Vanda stads verksamhetsorgans protokoll	393
- Ulla Kaukolan ja 19 muun valtuutetun aloite Vantaan kaupungin toimielimien pöytäkirjojen sähköisestä allekirjoittamisesta	394
25 § Vaula Norrenas och 18 andra ledamöters motion om en utredning av ett arbetssedelförsök för arbetslösa under 25 år	395
- Vaula Norrenan ja 18 muun valtuutetun aloite selvitys työsetelikokeilusta alle 25-vuotiaille työttömille	397
26 § Maarit Raja-Ahos, Siri Ahokas och Anssi Auras samt 9 andra ledamöters motion om ett åtgärdsprogram för att minska småpartikelutsläppen i småhusområden	399

SISÄLLYSLUETTELO

Stadsfullmäktige pöytäkirja 12.04.2021

- Maarit Raja-Ahon, Siri Ahokkaan ja Anssi Auran sekä 9 muun valtuutetun aloite toimenpideohjelma pienhiukkaspäästöjen vähentämiseksi pientaloalueilla	400
27 § Joel Linnainmäkis och 18 andra ledamöters motion om att ordna vänverksamhet under coronatiden i Vanda – samtalssällskap för ensamsta stadsbor	402
- Joel Linnainmäen ja 18 muun valtuutetun aloite koronakaveritoimintaa Vantaalle – keskusteluseuraa yksinäisille kaupunkilaisille	403
28 § Sirpa Kauppinen och Eve Rämös samt 15 andra ledamöters motion om smidiga vårdkedjor för barn med neuropsykiatriska symtom från tidig identifiering till intensivt stöd	405
- Sirpa Kauppinen ja Eve Rämön sekä 15 muun aloite sujuva hoitopolku neopsy-lapsille varhaisesta tunnistamisesta tiiviiseen tukeen	407
29 § Gröna fullmäktigegruppens och 3 andra ledamöters motion om ett program för att åtgärda vård- och serviceskulden som coronan gett upphov till	409
- Vihreän valtuustoryhmän ja 3 muun valtuutetun aloite ohjelma koronan aiheuttaman hoito- ja palveluvelan korjaamiseksi	410
30 § Kati Tyystjärvis och Tarja Eklunds samt 8 andra ledamöters motion om att växelverkan i fastighetscentralens information måste förbättras	412
- Kati Tyystjärven ja Tarja Eklundin sekä 8 muun aloite tilakeskuksen viestinnän vuorovaikutusta parannettava	413
31 § Antero Eerolas och 9 andra ledamöters motion om att utreda möjligheten att utvidga skolelevernas eftermiddagsverksamhet	414
- Antero Eerolan ja 9 muun valtuutetun aloite selvitys koululaisten iltapäivätoiminnan laajentamisesta	416
32 § Sammanträdet avslutat	418
Anvisningar för sökande av ändring 1. Besväransvisning	419
Anvisningar för sökande av ändring 2. Upphandlingsrättelse och rättelseyrkande i upphandlingsärende	422
Anvisningar för sökande av ändring 3. Upphandlingsrättelse och besvär till marknadsdomstolen	423
Anvisningar för sökande av ändring 4. Besvärsförbud	427

Stadsfullmäktiges sammanträde

Tid 12.4.2021 kl. 18.00–20.57

Plats Stadshuset, Dickursby eller på distans via Teams

Deltagare

Ledamöter	Närvarande	Ledamöter	Närvarande
Lindtman Antti, ordförande	x (ordförande kl. 18.00–19.22 § 1–5)	Laakso Päivi	-
Orlando Carita, I vice ordförande	x (ordförande kl. 19.22–20.57 § 6–16)	Lehmuskallio Paula	x (på distans)
Kauppinen Sirpa, II vice ordförande	x (på distans)	Leppänen Janne	x (på distans)
Abdi Faysal	x (på distans)	Letto Pirkko	x (på distans)
Ahokas Siri	x (på distans)	Liinakoski Eija	x (på distans)
Ala-Kapee Pirjo	x (på distans)	Lindblad-Palo Salla	x (på distans)
Atiye Minna	x (på distans)	Linnainmäki Joel	x (på distans)
Aura Anssi	x (på distans)	Lundell Kai-Ari	x (på distans)
Auvinen Timo	x (på distans)	Lyyra Markus	x (på distans)
Ayub Saba	-	Malmi Juha	x (på distans)
Bruun Susanna	-	Multala Sari	x (på distans)
Chen Jenni	x (på distans)	Mäkinen Tapani	x (på distans)
Edelmann Jan	x (på distans)	Mölsä Jukka	x (på distans)
Eerola Antero	x	Niikko Mika	x (på distans)
Eklund Tarja	x (på distans)	Norrena Vaula	x (på distans)
Eskelinen Jarno	x (på distans)	Norres Lasse	x (på distans)
Hakulinen Pentti	x (på distans)	Orpana Anitta	x (på distans)
Hirvonen Juha	x (på distans)	Pajunen Emmi	x (på distans)
Ibrahim Aadan	x (på distans)	Raja-Aho Maarit	x (på distans)
Juurikkala Timo	x (på distans)	Rautavaara Maija	x (på distans)
Jääskeläinen Jari	x	Rokkanen Sakari	x (på distans)
Jääskeläinen Jouko	x (på distans)	Rämö Eve	x (på distans)
Jääskeläinen Pietari	x (på distans)	Räsänen Minna	x (på distans)
Kaira Lauri	x (på distans)	Saramo Jussi	x (på distans)
Kanerva Sami	x (på distans)	Sillanpää Minttu	x (på distans)
Karlsson Patrik	x (på distans)	Silvennoinen-Hiisku Sveta	x (på distans)
Kasonen Mika	x (på distans)	Sodhi Ranbir	-
Kaukola Ulla	x (på distans)	Tahvanainen Säde	x (på distans)
Kiljunen Kimmo	-	Tuomela Tiina	x (på distans)
Kostilainen Anniina	x (på distans)	Tyystjärvi Kati	x (på distans)
Kuusela Minna	x (på distans)	Vahvelainen Tanja	x (på distans)
Kähärä Sirkka-Liisa	x (på distans)	Weckman Markku	x (på distans)
Kärki Niilo	x (på distans)	Vähäkangas Jussi	x (på distans)
		Åstrand Stefan	x (på distans)

Ersättare			
Heiskanen Jaana	x (på distans)		
Sainio Jari	x (på distans)		
Särkelä Jussi	x (på distans)		
Stadsstyrelsens ledamöter		Närvarande	
Puoskari Pentti		x (på distans)	
Ungdomsfullmäktiges representant		Ungdomsfullmäktiges ersättare	
Hoviniemi Matilda	x (på distans)		
Muut osallistujat		Närvarande	
Viljanen Ritva, stadsdirektör		x (på distans)	
Kalske Katri, biträdande stadsdirektör		-	
Åstrand Riikka, biträdande stadsdirektör		x (på distans)	
Penttilä Hannu, biträdande stadsdirektör		x (på distans)	
Aronkytö Timo, biträdande stadsdirektör		x (på distans)	
Ormio Hanna, förvaltningsdirektör		x (på distans) klo 18.00–20.45	
Ruusula Matti, ekonomi- och strategidirektör		x (på distans)	
Rainio Päivi, informationsdirektör		x (på distans)	
Kolju Niina, stadsjurist		x (på distans)	
Kalo Ilkka, direktör för den grundläggande utbildningen		x (på distans)	
Isotalus Birgit, förvaltningssekreterare		x	
Haaranen Aino, protokollförare		x	

Sammanträdetts laglighet och beslutsförhet

Konstaterades

Underskrifter

Ordförande	Antti Lindtman	Carita Orlando

Protokollförare	Aino Haaranen

Justering av protokollet

Tid och plats	19.4.2021 Stadshuset, Stationsvägen 7, 01300 Vanda

Paula Lehmuskallio	Janne Leppänen

Protokollet hålls framlagt

Tid och plats	21.4.2021, på Vanda stads webbsidor paatokset.vantaa.fi.

1 §

Sammanträdets laglighet och beslutförhet

Kungörelsen om stadsfullmäktiges sammanträde har publicerats på stadens webbsidor 6.4.2021 och varje fullmäktigeledamot har tillsänts en personlig sammanträdeskallelse per e-post.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 1

Förslag:

Stadsfullmäktige konstaterar

- a) vilka ledamöter som är närvarande och
- b) att sammanträdet är lagligt och beslutfört.

Behandling:

Ordföranden konstaterade att ledamöterna Saba Ayub, Päivi Laakso och Susanna Bruun begärt befrielse från att närvara vid detta sammanträde på grund av arbets-, reseförhinder eller av personliga skäl.

I stället för de ledamöter som hade förhinder var ersättarna Jaana Heiskanen, Jari Sainio och Jussi Särkelä ledamöter vid detta sammanträde i samma ordningsföljd.

Ordföranden konstaterade att 65 ledamöter var närvarande.

Beslut:

Ordföranden konstaterade att sammanträdet var lagligt sammankallat, lagligt och beslutfört.

2 §

Justering av protokollet

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 2

Förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) välja två protokolljusterare till att förrätta justeringen av protokollet i stadshuset måndagen den 19 april kl. 16.00 och
- b) lägga fram det sålunda justerade protokollet på stadens webbsidor (www.vantaa.fi/paatoksenteko) från och med onsdagen den 21 april 2021.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att

- a) välja Paula Lehmuskallio och Janne Leppänen till att förrätta justeringen av protokollet måndagen den 19 april 2021 kl. 16.00 och att
- b) lägga fram det sålunda justerade protokollet på stadens webbsidor (www.vantaa.fi/paatoksenteko) från och med onsdagen den 21 april 2021.

3 § Upphörande av Eero Ruohomäkis förtroendeuppdrag och beviljande av avsked från uppdraget som ersättare i fritidsnämnden samt förrättande av kompletteringsval

VD/4946/00.00.01.00/2017

RV/AH/KW

Eero Ruohomäki har med ett brev som anlänt 12.2.2021 meddelat att han flyttar från orten och därför begärt avsked från alla sina förtroendeuppdrag.

Enligt **kap. 10 § 10 i förvaltningsstadgan** stöder fritidsnämnden kulturverksamhet, idrottsverksamhet samt de ungas fria samhällsaktivitet och skapar verksamhetsbetingelser för dessa. Fritidsnämnden svarar för: - stadens egna kulturservice och idrottsservice - att organisera den grundläggande konstundervisningen och för konstskolans och musikinstitutets tjänster - stadens museiverksamhet - stadens egna ungdomsarbete.

Enligt 4 a § 1 mom. i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män ska i kommunala organ och organ för kommunal samverkan, med undantag för kommunfullmäktige, kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera.

Stadsfullmäktige har genom sitt beslut 12.6.2017 § 17 valt följande personer till ledamöter i fritidsnämnden för mandattiden 2017–2021:

Ledamot	Personlig ersättare
Sirkka-Liisa Kähärä, ordförande	Sanna Huuskonen (fge 27.8.2018 § 5)
Lasse Norres, vice ordförande	Eero Ruohomäki
Taruanne Lindvall (fge 28.1.2019 § 3)	Sonia Singh (fge 28.1.2019 § 3)
Jenni Chen	Katja Volkova
Märt Vesinurm	Harry Tuominen
Jaana Heiskanen	Alisa Pasanen
Sauli Heinonen	Henri Grundström
Salla Lindblad-Palo	Mari Hynninen
Jyrki Riikonen	Kari Hokkanen
Pekka Rautio	Gurmann Saini (fge 5.3.2018 § 4)
Marjukka Kallio-Ouvinen (fge 20.5.2019 § 4)	Tuija Lindfors
Eve Rämö (fge 22.1.2018 § 6)	Tuire Kaimio (fge 20.5.2019 § 4),
Pasi Liukkonen (fge 16.11.2020 § 7)	Eva Pesonen
Jouni Herranen	Minna Heikkinen (16.11.2020 § 7)
Loviisa Kaartokallio	Mette Vuola
Patrik Karlsson	Allan Buss
Funda Demiri	Tuomas Suihkonen

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 5

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att

- a) det konstateras att Eero Ruohomäki på grund av att han flyttar från orten förlorar sin valbarhet till förtroendeuppdrag i Vanda stad, och att
- b) det förrättas kompletteringsval av personlig ersättare till ledamoten Lasse Norres i fritidsnämnden för återstoden av mandattiden.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 3

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) konstatera att Eero Ruohomäki på grund av att han flyttar från orten förlorar sin valbarhet till förtroendeuppdrag i Vanda stad, och att
- b) förrätta kompletteringsval av personlig ersättare till ledamoten Lasse Norres i fritidsnämnden för återstoden av mandattiden.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade attn

- a) bevilja Eero Ruohomäki avsked från uppdraget som ersättare i fritidsnämnden, och att
- b) välja Matti Pirjetä till ersättare i fritidsnämnden för återstoden av mandattiden 2017–2021.

Fritidsnämnden:

Ledamot	Personlig ersättare
Sirkka-Liisa Kähärä, ordförande	Sanna Huuskonen (fge 27.8.2018 § 5)
Lasse Norres, vice ordförande	Matti Pirjetä (fge 12.4.2021 § 3)
Taruanne Lindvall (fge 28.1.2019 § 3)	Sonia Singh (fge 28.1.2019 § 3)
Jenni Chen	Katja Volkova
Märt Vesinurm	Harry Tuominen
Jaana Heiskanen	Alisa Pasanen
Sauli Heinonen	Henri Grundström
Salla Lindbland-Palo	Mari Hynninen
Jyrki Riikonen	Kari Hokkanen
Pekka Rautio	Gurmann Saini (fge 5.3.2018 § 4)
Marjukka Kallio-Ouvinen (fge 20.5.2019 § 4)	Tuija Lindfors
Eve Rämö (fge 22.1.2018 § 6)	Tuire Kaimio (fge 20.5.2019 § 4)
Pasi Liukkonen (fge 16.11.2020 § 7)	Eva Pesonen
Jouni Herranen	Minna Heikkinen (16.11.2020 § 7)
Loviisa Kaartokallio	Mette Vuola
Patrik Karlsson	Allan Buss
Funda Demiri	Tuomas Suihkonen

Anvisningar för sökande av ändring: 1. Besvärsanvisning

4 §

Centralvalnämndens beslut om att utse nya ersättare

VD/513/00.00.01.00/2018

RV/NK/AH/KW

Vanda stadsfullmäktiges ordförande Antti Lindtman har genom brev daterade 12.8.2020, 19.10.2020 och 22.1.2021 meddelat centralvalnämnden att antalet ersättare i stadsfullmäktige blivit ofullständigt enligt följande:

Kansallinen Kokoomus r.p – Samlingspartiet r.p.

Centralvalnämnden har 18.11.2020 § 5 utsett **Sara Anttila** till ny ersättare för Samlingspartiet r.p i stället för **Timo Karén** för återstoden av stadsfullmäktiges mandattid. Efter detta har det framkommit att Anttila inte har bott i Vanda från och med 1.2.2019 och därmed inte uppfyller kriterierna för valbarhet till uppdraget som fullmäktigeledamot.

Enligt resultatet i kommunalvalet 2017 är följande kandidat för Kansallinen Kokoomus r.p. – Samlingspartiet r.p efter Sara Anttila som inte valts in **Vesa Pajula** (jämförelsetal 587,324).

Perussuomalaiset r.p. – Sannfinländarna r.p.

En ny ledamot måste utses i stället för **Kirsi Mäkilaine** på grund av att hon flyttat från orten.

Enligt resultatet i kommunalvalet 2017 är följande kandidat för Perussuomalaiset r.p. – Sannfinländarna r.p. som inte valts in **Eija Liinakoski** (jämförelsetal 1101,600).

Suomen Keskusta r.p – Centern i Finland r.p

I stället för den framlidna fullmäktigeledamoten **Irja Ansalehto-Salmi** har till fullmäktigeledamot kallats den första ersättaren i Centern i Finland r.p **Pentti Hakulinen**, genom ett brev av stadsfullmäktiges ordförande daterat 10.8.2020.

Enligt resultatet i kommunalvalet 2017 är följande kandidat för Suomen Keskusta r.p. – Centern i Finland r.p. som inte valts in **Jasi Kuokkanen** (jämförelsetal 546,571).

Vihreä liitto r.p – Gröna förbundet r.p.

Emil Bulut har med ett brev som anlände 13.8.2020 begärt avsked från sina förtroendeuppdrag i Vanda stad på grund av att han flyttar från orten. Stadsfullmäktige har 21.9.2020 § 5 beviljat Bulut avsked från uppdraget som ersättare.

Enligt resultatet i kommunalvalet 2017 är följande kandidat för Vihreä liitto r.p. – Gröna förbundet r.p. som inte valts in **Korpela Eeva-Liisa** (jämförelsetal 588,185).

Enligt 93 § i vallagen ska den kommunala centralvalnämnden på begäran av fullmäktiges ordförande förordna nya ersättare enligt 11 § i kommunallagen (kommunallagen 410/2015 17 §), om antalet ersättare under tiden för fullmäktiges mandatperiod blir ofullständigt. Centralvalnämnden ska förordna de personer till nya ersättare, vilkas jämförelsetal enligt vallagen är näst störst efter jämförelsetalen för de personer som valts till ersättare.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 15

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att centralvalnämndens beslut om att utse nya ersättare, 23.9.2020 § 5, 18.11.2020 § 5, 18.11.2020 § 5, 17.2.2021 § 9, 17.2.2021 § 10, antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 4**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar att centralvalnämndens beslut om att utse nya ersättare, 23.9.2020 § 5, 18.11.2020 § 5, 17.2.2021 § 9, 17.2.2021 § 10, antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Niina Kolju, centralvalnämndens sekreterare, tfn 0405149558, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

5 § Vandas välfärdsberättelse 2020

VD/2168/00.01.02.01/2021

RV/VM-R/AP/MM/HY-L/KW

Välfärdsrapporteringen är en del av kommunens strategiska planering och utveckling av verksamheten. I enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, § 12) utarbetas en omfattande välfärdsberättelse en gång per fullmäktigeperiod i Vanda och under mellanåren utarbetas en välfärdsöversikt som är mer kortfattad än välfärdsberättelsen.

Vandas omfattande välfärdsberättelse 2020 är ett informationspaket om Vandabornas välfärd och hälsa och de faktorer som påverkar dessa som sammanställts av verksamhetsområdenas gemensamma arbetsgrupp för Vanda stads välfärdsrapportering. Forskningschef Henrik Lönnqvist ansvarade för den multiprofessionella arbetsgruppens arbete. Sammanställningen av berättelsen leddes av en strategiledningsgrupp för främjande av välfärd och hälsa med utvecklingschef Marjo-Riitta Valkonen från verksamhetsområdet för social- och hälsovård som ordförande.

I välfärdsberättelsen för år 2020 (Bilaga 1) ligger huvudvikten på att beskriva Vandabornas välfärd och innehållet i översikten har uppdaterats så att det motsvarar Institutet för hälsa och välfärds förslag om minimiinformationsinnehåll i kommunernas välfärdsberättelser. Kommunens välfärdsåtgärder rapporteras separat som en del av mellanrapporteringen av välfärdsprogrammet 2018–2022 och skickas sålunda med välfärdsberättelsen som en egen bilaga (Bilaga 2). Välfärdsrapporteringens arbetsgrupp lyfte utifrån översikten fram fem saker med anknytning till invånarnas levnadsvanor och välfärd:

I Vi behöver fortfarande arbeta för att stödja hälsosamma levnadsvanor och bör fästa särskild vikt vid att stödja vardagsaktiviteten och hälsosamma kostvanor. Endast en liten del av barnen och ungdomarna i Vanda rör på sig tillräckligt enligt motionsrekommendationerna och i genomsnitt äter vartannat barn inte lunch i skolan varje dag. Till och med en fjärdedel av de vuxna invånarna motionerar inte på fritiden och i synnerhet bland äldre kvinnor är det vanligt att inte motionera på fritiden. Mindre än hälften av de vuxna Vandaborna äter grönsaker och frukt enligt näringsrekommendationerna.

II Det är viktigt att främja och stödja det psykiska välbefinnandet i alla åldersgrupper. Psykiska hälsoproblem hos ungdomar märks särskilt bland flickor, hos vilka upplevd ångest och skoltrötthet var oroväckande vanligt. Sjukfrånvaron på grund av psykisk ohälsa bland personer i arbetsför ålder har också ökat under de senaste åren. Problem med arbetshälsan återspeglas också på den upplevda arbetsförmågan, eftersom cirka var fjärde Vandabo i arbetsför ålder upplever att arbetsförmågan försämrats och bedömer att de inte orkar arbeta fram till pensionen. Det bör också fästas uppmärksamhet vid det psykiska välbefinnandet hos den ålderstigna delen av befolkningen.

III Det är viktigt att fortsätta vidta åtgärder som syftar till att minska välfärdsskillnader mellan områdena och invånarna och att stödja dessa åtgärder. Mätt med prevalensindexet är Vandabornas hälsotillstånd bättre än hos finländarna i genomsnitt, men skillnaderna mellan stadens olika områden är ändå stora. Skillnader mellan områdena syns också på skolnivå och i sysselsättningen.

IV Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att främja hälsan och välfärden hos personer med en svag socioekonomisk ställning. Låg socioekonomisk ställning har visat sig ha samband med sämre levnadsvanor och hälsotillstånd. Till exempel hos Vandabor i arbetsför ålder hade låg utbildning ett samband med upplevelse av sämre hälsa och ohälsosamma levnadsvanor.

V Åtgärder som stöder sysselsättning och utbildning för personer med utländsk bakgrund är viktiga också i fortsättningen. Arbetslösheten bland personer med utländsk bakgrund är cirka två gånger så vanlig som hos majoritetsbefolkningen. Dessutom är andelen ungdomar som hamnar utanför arbete och utbildning oroväckande stor bland dem som har utländsk bakgrund. Det bör samlas in kvalitativa uppgifter om hälsan och välbefinnandet hos de Vandabor som har utländsk bakgrund, om underlag för forskningen och beslutsfattandet.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 16

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att Vandas välfärdsberättelse 2020 antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 5

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna Vandas välfärdsberättelse 2020 för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Vandas välfärdsberättelse 2020
- Mellanutvärderingen av Vandas välfärdsprogram 2018–2022

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Marjo-Riitta Valkonen, utvecklingschef, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Ada Pentinmikko, specialsakkunnig, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Minna Mänty, forskare, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

HYVINVOINTIKERTOMUS 2020

Julkaisija: Vantaan kaupunki, Strategia ja tutkimus
Kannen kuva: Sakari Manninen, Vantaan kaupungin aineistopankki

Vantaan kaupunki. Tietopalvelu C1 : 2021
ISSN-L 1799-7011
ISSN 1799-7569 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-443-644-1

Sisällys

Johdanto	1
1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet Vantaalla	3
2 Hyvinvoinnin tila Vantaalla	5
2.1 Terveys ja hyvinvointi.....	6
2.1.1 Fyysinen terveys ja hyvinvointi	10
2.1.2 Psyykkinen terveys ja hyvinvointi	15
2.1.3 Sosiaalinen terveys ja hyvinvointi	19
2.1.4 Työkyky	22
2.1.5 Tapaturmat ja turvallisuus	25
2.2 Elintavat	32
2.3 Koulutus ja jatkuva oppiminen	36
2.4 Työllisyys ja toimeentulo.....	40
2.5 Elinympäristö	44
2.5.1 Ympäristö	44
2.5.2 Asuminen	50
3 Yhdenvertaisuusnäkökulmia	53
4 COVID-19 pandemian vaikutukset hyvinvointiin	55
Liite 1. Kertomuksessa käytetyt kysely- ja seuranta tutkimukset	
Liite 2. Kertomuksessa käytetyt tietokannat ja rekisterit	
Liite 3. Kertomuksessa käytettyjen mittareiden kuvaukset	

Johdanto

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä. Vantaan kaupungissa hyvinvoinnin edistämiseksi eli hyvinvointityöllä tarkoitetaan ensisijaisesti kaupungin tietoista voimavarojen kohdentamista asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen yhteistyössä asukkaiden, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Kunnalla on myös perustuslain 9 §:n, kuntalain 1 §:n, terveydenhuoltolain 12 §:n sekä sosiaalihuoltolain 7 §:n mukaan lakisääteinen tehtävä edistää kunnan asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia. Tietoinen voimavarojen kohdentaminen vaatii taakseen laajan tietopohjan sekä kuntalaisista että ajankohtaista tietoa kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta.

Tämän hyvinvointikertomuksen tarkoitus on tarjota katsaus kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä koota laajasta tietopohjasta helposti lähestyttävä, sekä määrällisillä että laadullisilla osoittimilla tiivistetty kuvaus hyvinvoinnista. Terveydenhuoltolain (1326/2010, § 12) mukaisesti Vantaalla tehdään kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus ja välivuosina kertomusta suppeampi hyvinvointikatsaus. Vuosittaisen raportoinnin lisäksi vuonna 2018 Vantaan kaupunki kokosi Miehet ja naiset Vantaalla -julkaisun, joka on vertaileva katsaus miesten ja naisten elinolosuhteisiin ja yhteiskunnalliseen asemaan. Julkaisu oli samalla Vantaan tasa-arvoteko 100 tasa-arvotekoa -kampanjaan. Vuonna 2018 Liikunnasta hyvinvointia -raportti toimi syventävänä katsauksena vantaalaisten liikkumiseen hyvinvointiraportoinnin yhteydessä.

Tämän vuoden laajaan hyvinvointikertomukseen on kerätty monipuolisesti erilaisia hyvinvointia ja terveyttä kuvaavia tunnuslukuja eli indikaattoreita. Ne perustuvat pääosin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisemaan ehdotukseen kuntien hyvinvointikertomuksen minimitietosisällöstä. Minimitietosisältö auttaa kuntia valikoimaan lukuisista indikaattoreista ne, joilla voi riittävällä tarkkuudella seurata asukkaiden hyvinvoinnin tilaa. Hyvin valitut tunnusluvut auttavat ohjaamaan resursseja sekä seuraamaan, onko tehdyillä toimilla ollut vaikutuksia. Suurin osa tämän katsauksen indikaattoreista on minimitietosisällöstä, mutta joitain osa-alueita, kuten työikäisten hyvinvointia, on vahvistettu myös muilla tärkeillä tunnusluvuilla. Vantaa on yksi Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista ja tässä katsauksessa Vantaan tietoja on mahdollisuuksien mukaan pyritty vertaamaan näihin niin sanottuihin kuutoskaupunkeihin koko maan keskiarvojen ohella. Lisäksi koulutustasoon perustuvia sosioekonomisia terveyseroja on esitetty niiden indikaattoreiden kohdalla, joista tieto oli saatavissa.

Tämän kertomuksen painotus on kuntalaisten hyvinvoinnin tilan kuvaamisessa ja kunnan hyvinvointitoimet raportoidaan erikseen osana hyvinvointiohjelman 2018–2022 väliraporttia. Tässä kertomuksessa hyödynnetyt lähdeaineistot on esitetty *liitteissä 1 ja 2*, ja indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset *liitteessä 3*. Hyvinvointikertomuksen 2020 on työstänyt monialainen työryhmä, jonka työskentelystä on vastannut strategia- ja tutkimuspäällikkö Henrik Lönnqvist. Aineiston kokoamisen ja katsauksen valmiiksi saattamisen ovat tehneet strategia ja tutkimusyksikön korkeakouluharjoittelija Heikki Vehmas ja tutkija Minna Mänty. Muut hyvinvointiraporttoijat ovat olleet erityisasiantuntija Ada Pentinmikko sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta, asumisen erityisasiantuntija Vilma Toljander kaupunkiympäristön toimialalta, lasten ja nuorten palvelujen koordinaattori Tia Ristimäki kasvatuksen ja oppimisen toimialalta, kehittämisspäälikkö Ritva Nyberg kaupunkikulttuurin toimialalta sekä hallintoasiantuntija Meija Tuominen ja monikulttuurisuusasiainpäälikkö Hannele Lautiola kaupunkistrategian ja johdon toimialalta.

Hyvinvointiraportoinnin työryhmä haluaa nostaa esiin tämän katsauksen pohjalta seuraavat asukkaiden elintapoihin ja hyvinvointiin liittyvät huomiot.

Työtä terveellisten elintapojen tukemiseen tarvitaan edelleen. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää arkiaktiivisuuden ja terveellisen ravitsemuksen tukemiseen.

Vantaalaisista lapsista ja nuorista vain pieni osa liikkuu liikuntasuosituksiin nähden riittävästi ja keskimäärin vain joka toinen syö koululounasta päivittäin. Aikuisista jopa neljäsosa ei harrasta liikuntaa vapaa-ajallaan ja erityisesti iäkkäimpien naisten vapaa-ajan liikunnan harrastamattomuus on yleistä. Vantaalaisista aikuisista vain alle puolet syö kasviksia ja hedelmiä ravitsemussuositusten mukaisesti. Elintavoilla on tärkeä rooli keskeisten kansantautien ja niiden riskitekijöiden, kuten ylipainon, ehkäisyssä.

Psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen on tärkeää kaikissa ikäryhmissä.

Psyykkisen terveyden ongelmat nuorilla näkyvät erityisesti tytöillä, joilla koettu ahdistuneisuus ja koulu-uupumus oli huolestuttavan yleistä. Lisäksi työikäisten mielenterveysperusteiset sairauspoissaolot ovat lisääntyneet viime vuosina. Työhyvinvointiin liittyvät ongelmat heijastuvat myös koettuun työkykyyn, sillä vantaalaisista työikäisistä noin joka neljäs kokee työkykynsä heikentyneeksi ja arvioi, että ei todennäköisesti jaksaa työskennellä eläkeikään saakka. Myös iäkkään väestönosan mielen hyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota. Esimerkiksi noin joka kahdeksas 65 vuotta täyttänyt vantaalainen käyttää masennuslääkkeitä.

Alueellisten ja asukkaiden välisten hyvinvointierojen kaventamiseen tähtäävien toimenpiteiden jatkaminen ja tukeminen on tärkeää.

Sairastavuusindeksillä mitattuna vantaalaisten terveydentila on parempi kuin suomalaisilla keskimäärin, mutta alueelliset erot kaupungin sisällä ovat kuitenkin suuria. Alueellisia eroja on nähtävissä myös koulutustasossa ja työllisyydessä.

Heikossa sosioekonomisessa asemassa olevien terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Alhaisen sosioekonomisen aseman on osoitettu olevan yhteydessä huonompiin elintapoihin ja heikompaan terveydentilaan. Esimerkiksi vantaalaisilla työikäisillä matala koulutus oli yhteydessä heikompaan koettuun terveyteen, elämänlaatuun ja työkykyyn sekä epäterveellisiin elintapoihin.

Ulkomaalaistaustaisten työllisyyttä ja koulutusta tukevat toimet ovat jatkossakin tärkeitä.

Ulkomaalaistaustaisilla työttömyys on noin kaksi kertaa yleisempää kuin kantaväestöllä. Lisäksi työn ja koulutuksen ulkopuolelle jäävien nuorten osuus on ulkomaalaistaustaisilla huolestuttavan suuri. Ulkomaalaistaustaisten vantaalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista tulisi kerätä laadukasta tietoa tutkimuksen ja päätöksenteon pohjaksi.

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet Vantaalla

Vantaalaisten asukkaiden hyvinvointi on tärkeä asia, minkä seurauksena hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kaupungin strateginen painopistealue. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tarkoitetaan ensisijaisesti kaupungin tietoista voimavarojen kohdentamista hyvinvointityöhön yhteistyössä asukkaiden, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Kunnalla on hyvinvointityöhön lakisääteinen velvollisuus (terveydenhuoltolaki 19§, sosiaalihuoltolaki 7§, kuntalaki 1§ ja perustuslaki 19§). Kunnan tulee kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi nimetä vastuutahot, lisäksi tavoitteiden saavuttamiseksi kunnan toimialojen on tehtävä yhteistyötä sekä keskenään että muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen, yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Vantaan kaupungin hyvinvointityötä johtaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiaohtoryhmä. Se on ylisektorinen asukkaiden hyvinvointia edistävä työryhmä, jonka tehtävänä on tukea toimialojen omaa ja yhteistä työtä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Strategiaohtoryhmän puheenjohtajuus on kiertävä. Kaudella 2020–2022 puheenjohtajana toimii kehittämisspäällikkö ja sihteerinä erityisasiantuntija sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta. Heidän lisäksi johtoryhmän jäseninä ovat 1–3 palvelualuejohtajaa toimialaa kohden.

Kaupunkitasoiset tavoitteet ovat koottuina hyvinvointiohjelmaan sekä sitä täydentävään myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmaa (MEK). Vantaan kaupungin *hyvinvointiohjelma* valtuustokaudelle 2018–2022 sisältää kolme lakisääteistä suunnitelmaa: lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman sekä monikulttuurisuussuunnitelman. Hyvinvointiohjelman seuranta ja arviointi toteutetaan valtuustokauden strategian arviointiaikataulun mukaisesti eli väliarviointi tehtiin keväällä 2020 ja loppuarviointi keväällä 2022. *Myönteisen erityiskohtelun ohjelman 2019–2021* avulla kaupunki haluaa tasapainottaa alueiden hyvinvointieroja. Toimintaohjelmaa toteutetaan kohdentamalla ja kehittämällä toimintamalleja alueellisesti.

Valtuustokauden strategiassa hyvinvointia edistetään erilaisin tavoittein. Tavoitteita ovat vantaalaisten terveyden ja hyvinvoinnin vahvistuminen terveellisten elintapojen myötä, hyvinvointierojen väheneminen sekä kotouttamisen hoitaminen parhaiten Suomen monikulttuurisimmassa kaupungissa. Kyselyjen perusteella lähiluonto on vantaalaisille tärkeä, joten kaupunkirakenteen tiivistämistä tehdään lähiluontoa vaalien. Kaupungin elinvoimaisuuden kannalta työttömyyden vähentäminen on keskeistä. Valtuustokauden tavoitteita toteutetaan talousarvion vuosittaisen sitovien tavoitteiden sekä toimialojen ja palvelualueiden tulokorttien kautta.

Kuntalaisten hyvinvointia edistävät myös Vantaan vaikuttamistoimielimet, kuten vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta ja alueelliset kehittämistoimikunnat. Ruotsinkielisen väestön hyvinvointia ja osallisuutta edistää Svenska kommittén. Vantaan kaupunki on myös Terve Kunta -verkoston jäsen. Verkoston tavoitteena on väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä sairauksien ehkäisy. Terve Kunta -verkosto kuuluu eurooppalaiseen WHO:n Healthy Cities -verkostoon ja toteuttaa sen ohjelman tavoitteita.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2015 teettämän tutkimuksen (TEA viisari -kysely) mukaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyö on kehittynyt viimeisten vuosien aikana myönteiseen suuntaan. Positiivinen kehitys on näkynyt myös Vantaalla. Uudet TEA -viisaritulokset saadaan joidenkin osa-alueiden (perusterveydenhuollon, liikunnan, ammatillisten oppilaitosten ja lukiodien tiedonkeruut) kohdalta vuoden 2021/2022 vaihteessa.

Vuoden 2020 syksyllä strategijahtoryhmän edustajia on kokoontunut hyvinvointijohtamisen työpajoihin, joissa on työstyetty johtamisen rakenteiden ja prosessien kaupunkitasoista mallia. Yhtä mieltä ollaan siitä, että hyvinvointia edistävän työn lähtökohtana on mahdollistaa kuntalaisille kaupunki, jossa on hyvä elää. Kunnalta vaaditaan valmiutta puuttua hyvinvointia vaarantaviin tekijöihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, tarjota oikea-aikaisia palveluja sekä pyrkiä vähentämään sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Oman lisänsä tulevaisuuden hyvinvointityöskentelyyn tuo mahdollinen sosiaali- ja terveystalveluiden uudistus, joka tämänhetkisen valmistelun perusteella siirtäisi tehtävät hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Hyvinvointiin liittyvää päätöksentekoa ei olisi suotavaa alati muuttuvan yhteiskunnallisen maaston takia tyypistää pelkäksi kulueräksi. Päätöksenteon yhtenä ongelmana on nähty, että viranhaltija tietoisesti tai tiedostamattaan välittää päätöksentekijöille puutteellista ja yksipuolista informaatiota tai tietomäärä on liian suuri hallittavaksi (Pulkkinen 2003; Sinisalmi 2003, 194). Kuntaorganisaatioissa tarvitaan muutosvalmiutta vastata ajankohtaisiin haasteisiin sekä ilmiöihin. Lisäksi tarvitaan kykyä yhdistää arviointi osaksi päätöksentekorakenteita. Hyvinvoinnin lisäämiseksi toimialoilla tulisi olla toimivat rakenteet palautteen, seurannan ja tavoitteiden muodostamiseksi. Jos näitä ennakoarviointia tukevia rakenteita ei ole olemassa, ennakoarviointien tekeminen hyvinvoinnin osalta vaikeutuu. (Kauppinen 2011.) Hyvinvoinnin edistämisen lähtökohtana ovatkin yhteiset tavoitteet, toimialojen välinen vuorovaikutus, luottamus ja sitoutuminen, konkreettiset teot ja niistä saatavat hyödyt sekä toiminnan selkeys ja koordinointi (Majava 2017). Tämä on suunta, johon myös Vantaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ollaan parhaillaan kehittämässä.

Lähteet

Kauppinen, T. (2011). Kuntien tulevaisuus haltuun: Ennakoarvioinnin soveltamiseen vaikuttavat tekijät lautakuntapäätöksissä. Tutkimus / Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): 67/2011. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205085147>

Majava J. (2017). Kuntien poliittiset johtamis- ja päätöksentekojärjestelmät muutoksessa. Uutta ARTTU2-ohjelmasta nro 8/2017. Suomen Kuntaliitto, Helsinki. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2017/1847-kuntien-poliittiset-johtamis-ja-paatoksentekojarjestelmat-muutoksessa-arttu2>

Pulkkinen L. (2003). Tietämyshallinta ja julkisorganisaatio: knowledge management-käsite julkisorganisaatiossa. Tampereen yliopisto, Hallintotieteen laitos, Tampere.

Sinisalmi M. (2003). Rationaalisesta suunnittelusta strategiseen johtamiseen. Tapaustutkimus toiminta-ajatuksen ja kestävän kehityksen periaatteen toimeenpanosta Porissa. Suomen Kuntaliitto, Helsinki.

2 Hyvinvoinnin tila Vantaalla

Tämän kertomuksen yleisenä viitekehyksenä toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) määritelmä hyvinvoinnista ja terveydestä (THL 2020a), joka on linjassa Vantaan kaupungin hyvinvointiohjelmassa (2018) esitetyn hyvinvoinnin määritelmän kanssa. Määritelmän mukaan hyvinvoinnin osatekijät voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen: *terveyteen, koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun sekä materiaalliseen hyvinvointiin* (THL 2020a).

Terveys-käsite sisältää sekä fyysisen, sosiaalisen että henkisen hyvinvoinnin tilan. Terveydellä on laajempi merkitys kuin pelkkä sairauden tai vaivan puute. Terveys ymmärretään voimavarana, jonka avulla monet muut hyvinvoinnin osatekijät voivat toteutua. Terveys on inhimillinen perusarvo ja välttämätön sosiaaliselle ja taloudelliselle kehitykselle. *Hyvinvointi-käsitteellä* puolestaan viitataan sekä yksilölliseen että yhteisötason hyvinvointiin. Yksilöllisen hyvinvoinnin ulottuvuuksia ovat sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma. Yhteisötason hyvinvoinnin osatekijöiksi taas luetaan muun muassa elinolot, työllisyys ja työolot. *Materiaalisen hyvinvoinnin* indikaattoreita ovat esimerkiksi toimeentulo, asuminen, palvelut ja ympäristö. (THL 2020a.)

Terveyseroille ei ole vain yhtä syytä, vaan ne syntyvät monien tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Materiaalinen niukkuus voi vaikuttaa esimerkiksi terveellisen ruoan, turvallisen asuinpaikan ja terveyspalvelujen saatavuuteen. Niukkuus itsessään, mutta myös koettu huono-osaisuus suhteessa muihin sekä vähäisiksi koetut vaikutusmahdollisuudet synnyttävät stressiä. Pitkäkestoinen stressi voi itsessään heikentää terveyttä, tai se voi altistaa terveyden kannalta riskialttiille käyttäytymiselle ja elintavoille. Myös elintapoihin liittyviä valintoja ohjaavat omat ja lapsuudenperheen sosioekonomiseen asemaan liittyvät arvot, tavat, asenteet ja normit.

Tässä hyvinvointikertomuksessa terveyden ja hyvinvoinnin eri osa-alueita tarkastellaan pääosin kuntien hyvinvointikertomuksen minimietietosisällöksi ehdotettujen indikaattoreiden valossa (THL 2020b), mutta joitain osa-alueita, kuten työikäisten hyvinvointia, on vahvistettu myös muilla tärkeillä indikaattoreilla.

Lähteet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Hyvinvointi- ja terveyserot. Keskeisiä käsitteitä. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/keskeisia-kasitteita>. Viitattu 16.10.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020b. Hyvinvointikertomusten minimietietosisältö. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/tiedon-hyodyntaminen/hyvinvointikertomusten-minimietietosisalto>. Viitattu 16.10.2019.

Vantaan kaupunki. 2018. Vantaan hyvinvointiohjelma 2018–2022. https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/140382_Hyvinvointiohjelma_2018-web-0607-kaikkiosiot.pdf. Viitattu 16.10.2020.

2.1 Terveys ja hyvinvointi

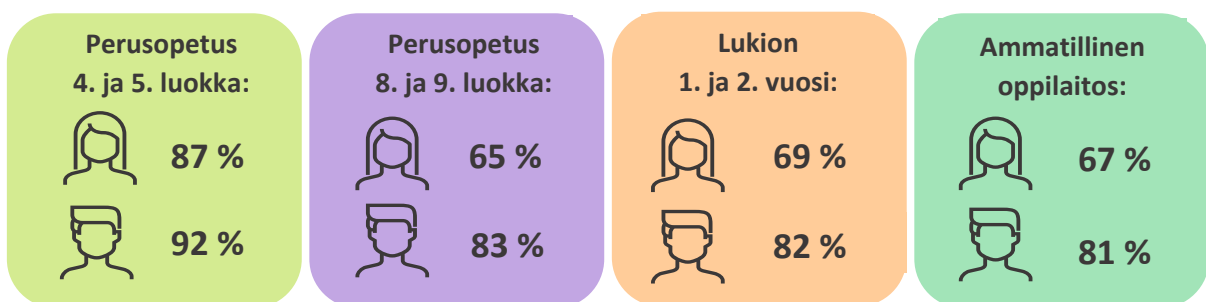
Terveys käsitteenä sisältää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilan. Terveys nähdään voimavarana, jonka avulla myös monet muut hyvinvoinnin osatekijät ja hyvä elämä ylipäänsä voivat toteutua. Terveys on inhimillinen perusarvo ja välttämätön sosiaaliselle ja taloudelliselle kehitykselle. *Koetulla terveydellä* tarkoitetaan henkilön ilmaisemaa kokemusta omasta yleisestä terveydentilastaan. Koettu terveys ennustaa kuolleisuutta, toimintakykyä ja terveyspalvelujen käyttöä väestössä. *Sosioekonomisilla terveyseroilla* puolestaan tarkoitetaan sosiaalisen aseman mukaisia systemaattisia eroja terveydentilassa, sairastavuudessa ja kuolleisuudessa. Tärkeimmät sosiaalista asemaa määrittävät ulottuvuudet ovat koulutus, työmarkkina-asema, ammattiin perustuva sosiaaliluokka sekä tulot ja varallisuus. Terveyserot läpäisevät koko sosiaalisen hierarkian: keskimääräinen terveydentila paranee asteittain sosiaalisen aseman myötä. (THL 2020a.)

Tässä hyvinvointikertomuksessa vantaalaisten terveyttä tarkastellaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin, työkyvyn sekä tapaturmien ja turvallisuuden näkökulmista omissa luvuissaan (luvut 2.1.1–2.1.5). Seuraavassa esitellään yleistä terveydentilaa koululaisten, työikäisten ja ikäihmisten kokeman terveydentilan, elämään tyytyväisyyden ja elämänlaadun näkökulmista. Sosioekonomisia eroja näissä indikaattoreissa tarkastellaan aikuisväestön koulutustason mukaan. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty *liitteessä 3*.

Tyytyväisyys elämään

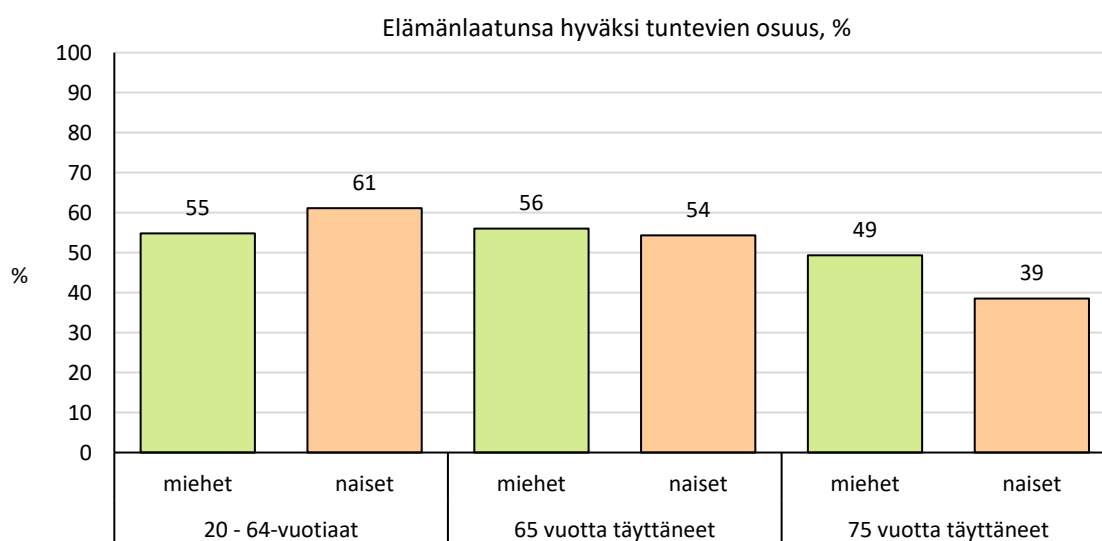
Suurin osa Kouluterveyskyselyyn vuonna 2019 vastanneista vantaalaisista lapsista ja nuorista oli tyytyväisiä elämäänsä (THL 2020b). Perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisista noin 90 prosenttia raportoi olevansa erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä eikä suuria eroavaisuuksia ollut nähtävissä tyttöjen ja poikien välillä. Muilla oppiasteilla vähintään 65 prosenttia vastanneista oppilaista oli tyytyväisiä elämäänsä ja pojat selvästi tyttöjä enemmän. Esimerkiksi 65 prosenttia peruskoulun 8. ja 9. luokan tytöistä raportoi olevansa tyytyväisiä elämäänsä, kun vastaava luku pojilla oli 83 prosenttia. Edelliseen Kouluterveyskyselyn kierrokseen (2017) verrattuna tuloksissa ei havaittu merkittävää muutosta ja vantaalaisten oppilaiden tulokset olivat samansuuntaiset koko maan tulosten kanssa. (THL 2020b.)

■ Tyytyväinen elämäänsä (Kouluterveyskysely 2019):

Koettu elämänlaatu

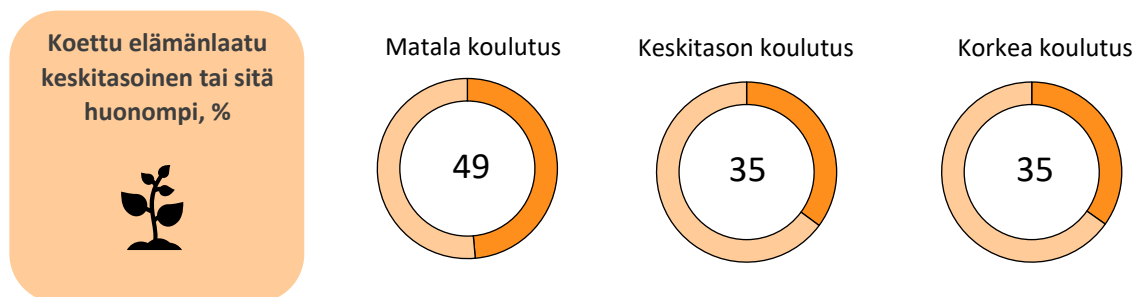
Koetusta elämänlaadusta ei ole olemassa yhtä määritelmää, mutta aikaisemmassa kirjallisuudessa siihen sisällytetään samantyyppisiä tekijöitä: aineellinen hyvinvointi, läheissuhteet, terveys ja toimintakyky, psyykkinen, emotionaalinen ja kognitiivinen hyvinvointi sekä käsitys itsestä (Pieper, Karvonen & Vaarama 2019). FinSote-tutkimukseen vuonna 2018 vastanneista vantaalaisista aikuisista keskimäärin kaksi kolmannesta raportoi kokevansa elämänlaatunsa hyväksi (THL 2020c). Alle 65-vuotiaat naiset raportoivat vastaavan ikäisiä miehiä useammin elämänlaatunsa hyväksi. Sen sijaan yli 75-vuotiaat naiset kokivat elämänlaatunsa hyväksi nuorempia ikäryhmiä ja vastaavan ikäisiä miehiä harvemmin (kuvio 1). Vantaan tulokset eivät eronneet koko maan tuloksista, esimerkiksi kaikista FinSote-tutkimukseen osallistuneiden kuntien vastaajista 60 prosenttia koki elämänlaatunsa hyväksi. (THL 2020c.)

Kuvio 1. Elämänlaatunsa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%) vastaavan ikäisestä väestöstä. Lähde: FinSote 2018, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL 2020c).

Koettu elämänlaatu on aikaisemman tutkimuksen perusteella vahvasti yhteydessä henkilön koulutukseen - mitä korkeampi koulutus, sitä paremmaksi oma elämänlaatu yleensä koetaan. Tämä näkyi myös vantaalaisten FinSote-tutkimukseen osallistuneiden aikuisten vastauksissa, sillä korkeasti koulutetuista 35 % koki elämänlaatunsa keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi, kun vastaava osuus matalasti koulutetuilla oli lähes 50 %.

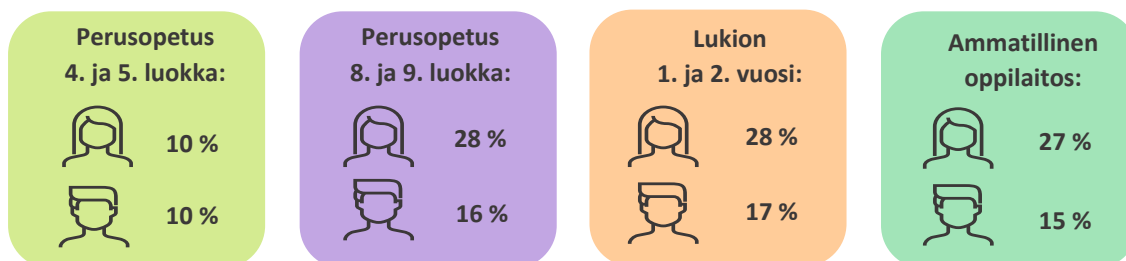
- Koettu elämänlaatu koulutustason mukaan (FinSote-tutkimus 2018):

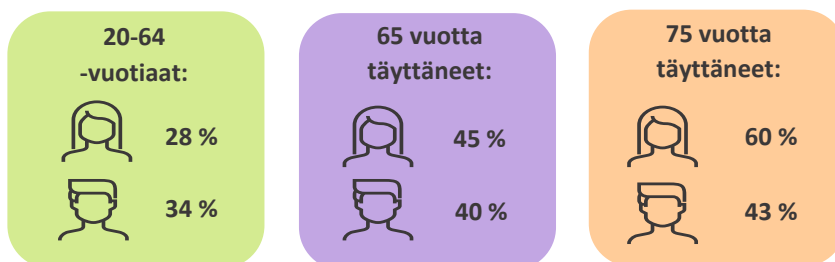
Koettu terveys

Kouluterveyskyselyyn (2019) vastanneet pojat kokivat terveytensä paremmaksi kuin tytöt. Reilu kuudennes yläkoulussa, lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista pojista kokee terveytensä huonoksi tai keskinkertaiseksi, kun tytöillä vastaava osuus on noin kolmannes. Osuudet olivat hieman kasvaneet vuoden 2017 kouluterveyskyselystä. Vastaavasti FinSote-tutkimukseen vastanneista työikäisistä ja iäkkäistä vantaalaisista keskimäärin joka kolmas koki terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi (THL 2020c). Osuus näyttäisi kasvavan iän myötä ja esimerkiksi 75 vuotta täyttäneistä naisista 60 prosenttia koki terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi.

- Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien oppilaiden osuudet (Kouluterveyskysely 2019):

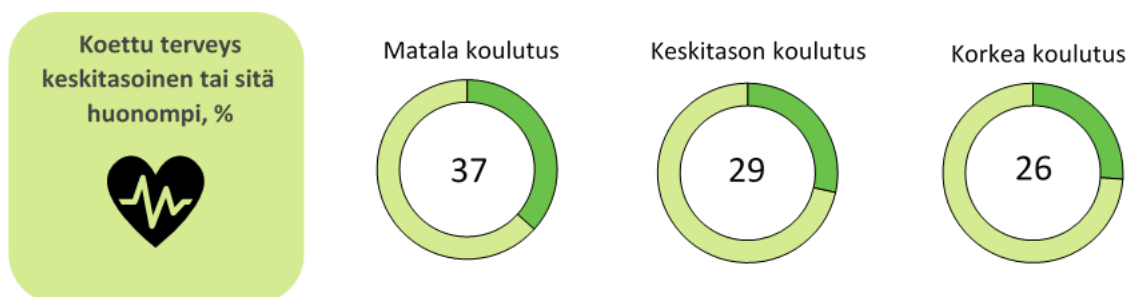

- Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien työikäisten ja iäkkäiden osuudet (FinSote-tutkimus 2018):

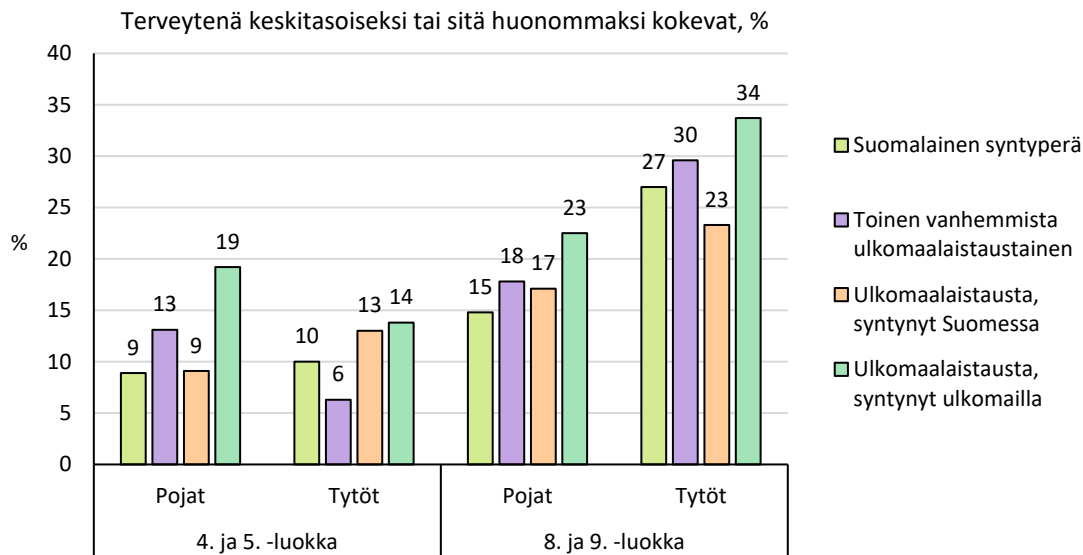

Kuten elämänlaatu, myös koettu terveys on aikaisemman tutkimuksen perusteella vahvasti yhteydessä henkilön koulutukseen - mitä korkeampi koulutus, sitä paremmaksi oma terveys yleensä koetaan. Tämä näkyi myös vantaalaisten FinSote-tutkimukseen osallistuneiden aikuisten vastauksissa, sillä korkeasti koulutetuista 26 % koki terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi, kun vastaava osuus matalasti koulutetuilla oli lähes 37 %.

- Koettu terveys koulutustason mukaan (FinSote-tutkimus 2018):

Syntyperän vaikutuksista lasten ja nuorten terveyteen tiedetään hyvin vähän. Kuviosta 2 nähdään kuvailevaa tietoa kouluterveyskyselyyn vuonna 2019 osallistuneiden vantaalaisten peruskoululaisten koetusta terveydestä syntyperän mukaan. Tarkastelun perusteella hieman suurempi osa ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista näyttäisi kokevan terveytensä keskitasoisiksi tai sitä huonommaksi verrattuna muihin ryhmiin (kuvio 2). Nämä erot eivät kuitenkaan olleet tilastollisesti merkitseviä ja tarkemmat analyysit antoivat viitteitä siitä, että syntyperää vahvemmin nuorten terveyttä selittävät muun muassa vapaa-ajan liikunta tai nuoren kokemus perheen taloudellisesta tilanteesta (Salow 2020).

Kuvio 2. Vantaalaisten peruskoululaisten koettu terveys syntyperän ja sukupuolen mukaan. Lähde: Kouluterveyskysely 2019 (THL 2020c).

Lähteet

Pieper, R., Karvonen, S. & Vaarama, M. The SOLA Model: A Theory-Based Approach to Social Quality and Social Sustainability. Soc Indic Res 146, 553–580 (2019). <https://doi.org/10.1007/s11205-019-02127-7>. Viitattu 20.1.2021.

Salow, Olga. Vantaalaisten nuorten koettu terveys syntyperän, perhetekijöiden ja elintapojen valossa. Vantaan kaupunki. Strategia ja tutkimus. Tilastokatsaus 3:2020.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/153443_Tilastokatsaus_3_2020_Vantaalaisten_nuorten_koettu_terveys.pdf. Viitattu 20.1.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Hyvinvointi- ja terveyserot. Keskeisiä käsitteitä. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/keskeisia-kasitteita>. Viitattu 16.10.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020b. Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>. Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020c. FinSote -tutkimus. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finsote-tutkimus>. Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).

2.1.1 Fyysinen terveys ja hyvinvointi

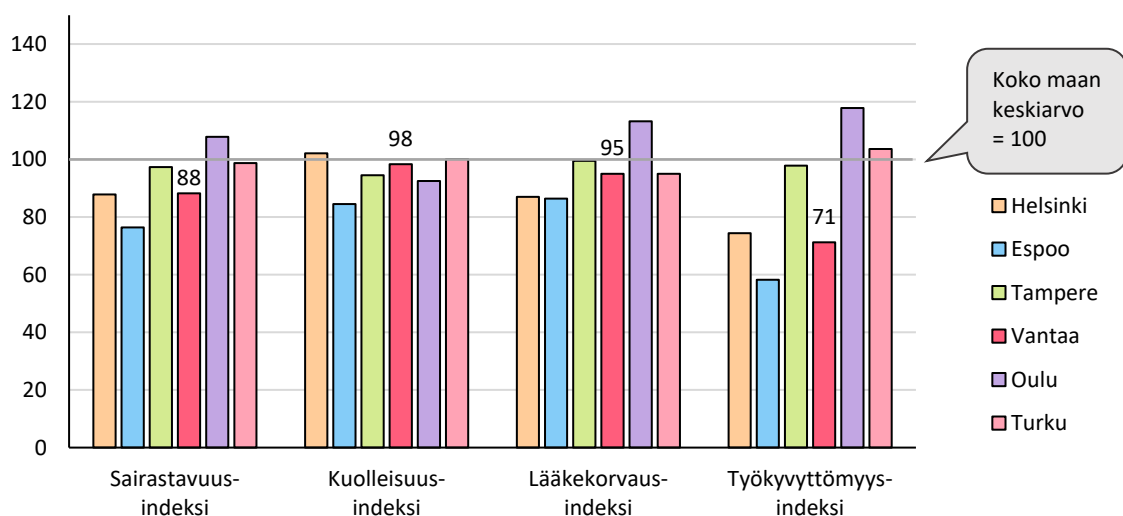
Fyysinen terveys on psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ohella yksi kolmesta terveyden ja hyvinvoinnin osa-alueesta. Fyysinen terveys viittaa kehon hyvinvointiin. Tässä katsauksessa fyysistä terveyttä ja hyvinvointia tarkastellaan sairastavuuden ja ylipainon näkökulmista. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty kertomuksen lopussa, *liitteessä 3*.

Sairastavuus- ja kansantauti-indeksi

Sairastavuuden tarkastelussa käytetään Kansaneläkelaitoksen rekisteritietojen avulla laskettua sairastavuusindeksiä, joka kertoo miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan keskiarvoon, joka on 100 (Kela 2020a). Näistä luvuista on poistettu väestön ikä- ja sukupuolirakenteesta johtuvat erot vakioimalla indeksiluvut iän ja sukupuolen mukaan. Vakioitu indeksi kertoo, mikä olisi Vantaan sairastavuusindeksi, jos kunnan ikä- ja sukupuolirakenne olisi samanlainen kuin vertailukohteessa eli koko maassa. Sairastavuusindeksi Kelan laskemana on mahdollista saada vuoteen 2018 saakka. (Kela 2020a.)

Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen eri rekisterimuuttujaan. Kuolleiden osuus väestöstä lasketaan kolmen peräkkäisen vuoden keskiarvona (*kuolleisuusindeksi*), työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus työikäisistä eli 16–64-vuotiaista (*työkyvyttömyysindeksi*) sekä erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen osuus väestöstä (*lääkekorvausindeksi*). Kukin muuttujista on suhteutettu erikseen maan väestön keskiarvoon. Sairastavuusindeksi on näiden kolmen indeksin eli kuolleisuusindeksin, lääkekorvausindeksin ja työkyvyttömyysindeksin keskiarvo. (Kela 2020a.)

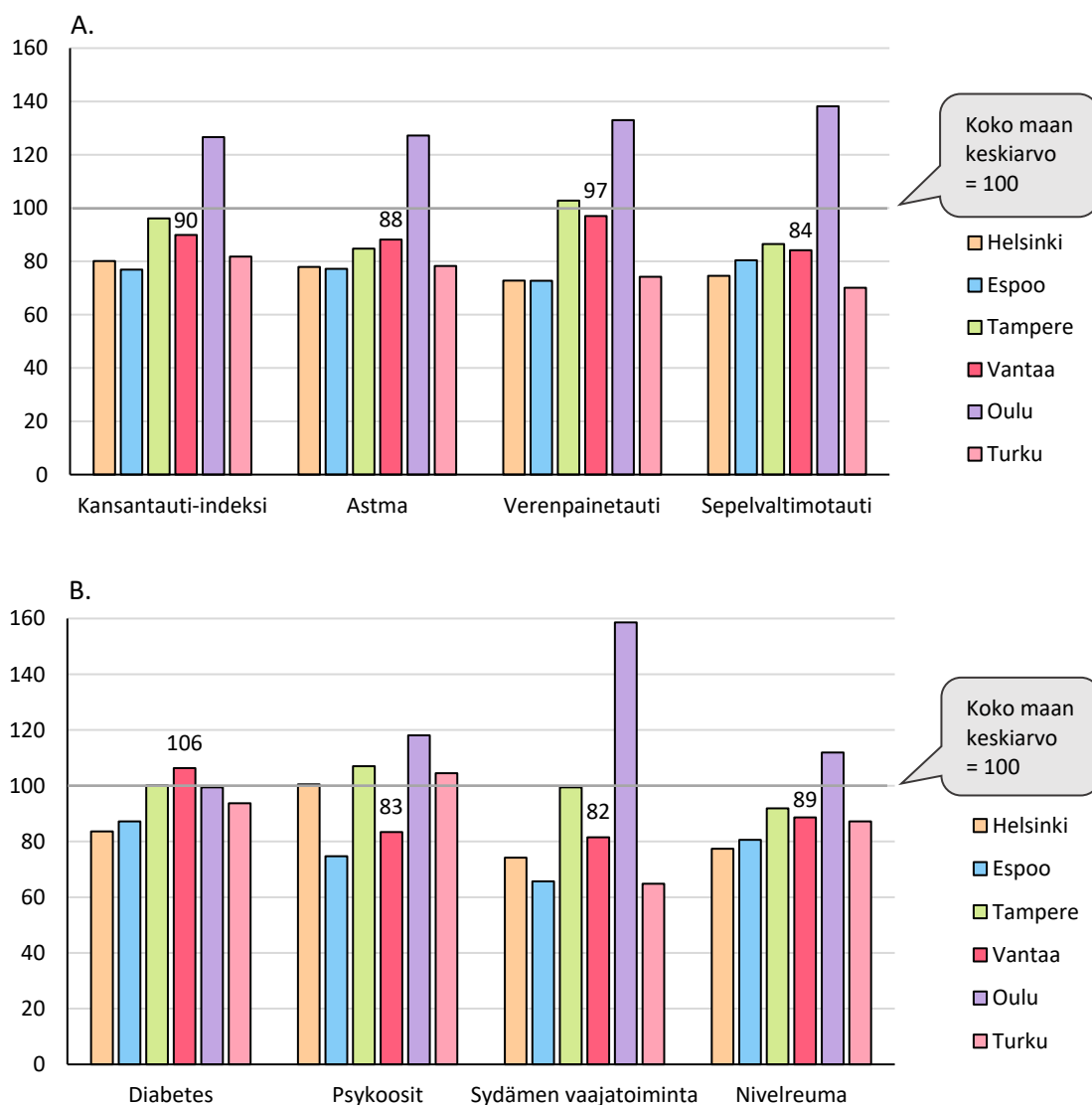
Vantaalaisten sairastavuusindeksillä mitattu terveydentila oli vuonna 2018 parempi (eli matalampi) kuin suomalaisten keskimäärin (kuvio 3). Kuusikkokuntiin verrattuna Vantaan sairastavuusindeksi (88,2) oli vuonna 2018 Oulun (107,8), Turun (98,7) ja Tampereen (97,3) indeksejä pienempi, mutta Espoon (76,4) indeksiä suurempi. Suurimmat erot kuusikkokuntien välillä oli havaittavissa työkyvyttömyysindeksissä (kuvio 3). Edellisen kymmenen vuoden aikana (2009–2018) Vantaan sairastavuusindeksi on laskenut 0,9 prosenttia (Kela 2020b), mikä viittaa positiiviseen kehitykseen vantaalaisten terveydentilassa suhteessa koko maan keskiarvoon.

Kuvio 3. Vuoden 2018 sairastavuusindeksi ja sen laskennassa käytettävät osaindeksit (kuolleisuus-, lääkekorvaus- ja työkyvyttömyysindeksi) kuusikkokunnissa. Lähteet: Kansaneläkelaitos, Terveyspuntarin sairastavuusindeksi (Kela 2020b).

Kuviossa 4 esitetään Kelan kansantauti-indeksi kuutoskunnissa. Indeksä kuvaa kansantautien esiintymistä alueen väestössä suhteessa koko maan väestön keskiarvoon, joka on 100 (Kela 2020c). Indeksiin lasketaan mukaan seitsemän suurinta erityiskorvattavaan lääkehoitoon oikeuttavaa kansantautia: *astma, verenpainetauti, sepelvaltimotauti, diabetes, psykoosit, sydämen vajaatoiminta ja nivelreuma*. Näille jokaiselle on laskettu indeksi ja suhteutettu se koko maan keskiarvoon. *Kansantauti-indeksi* on näiden seitsemän indeksin keskiarvo. (Kela 2020a.)

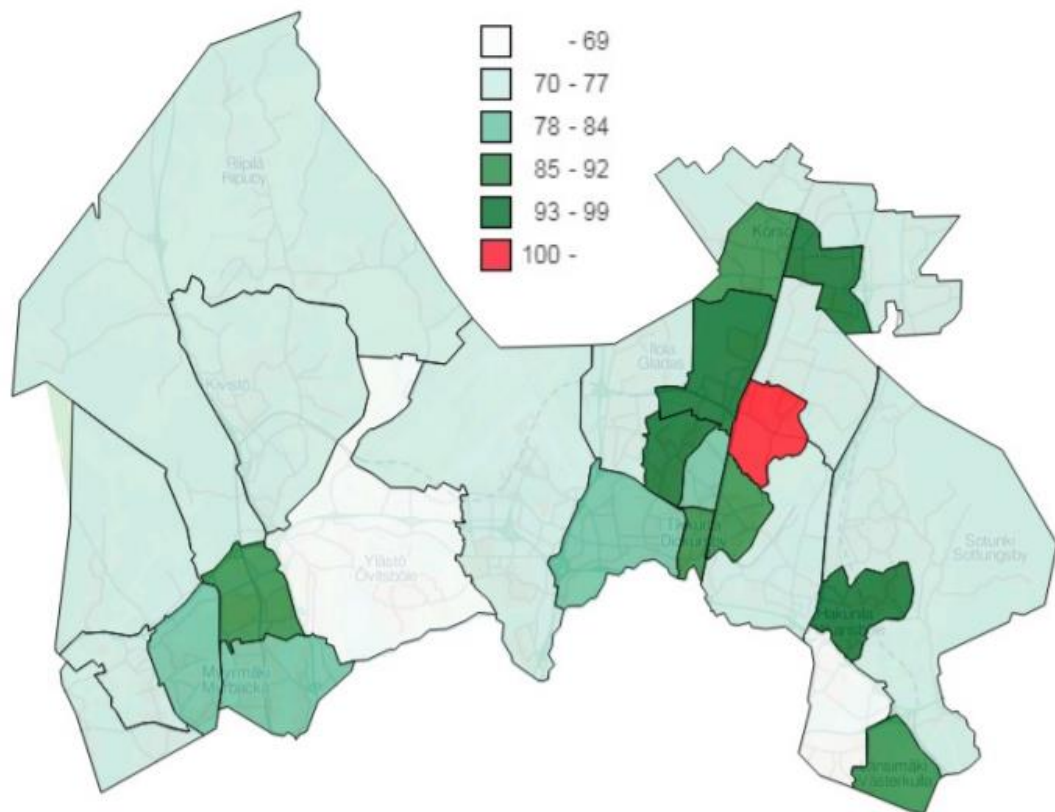
Vantaalaisten kansantauti-indeksillä mitattu terveydentila oli vuonna 2018 parempi (eli matalampi) kuin suomalaisten keskimäärin (Kela 2020c, kuvio 4). Kuuden suurimman kunnan vertailussa diabeteksen esiintyvyyttä kuvaava indeksi oli kuitenkin Vantaalla korkein (kuvio 4b) ja arvo oli myös koko maan keskiarvoa korkeampi. Kaikki muut kansantauti-indeksit olivat korkeimmat Oulussa, ja Vantaan keskiarvot olivat keskimäärin kolmanneksi korkeimmat Oulun ja Tampereen jälkeen muiden paitsi astman ja psykoosien osalta. (kuvio 4.)

Kuvio 4. Vuoden 2018 kansantauti-indeksi (A) ja sen laskennassa käytettävät osaindeksit (A-B): A. astma, verenpainetauti ja sepelvaltimotauti, B. diabetes, psykoosit, sydämen vajaatoiminta ja nivelreuma. Lähteet: Kansaneläkelaitos, Terveyspuntarin kansantauti-indeksi (Kela 2020c).

Vantaan sisäisten terveyserojen tutkimiseksi sairastavuus- ja kansantauti-indeksit on laskettu vuoden 2017 osalta erikseen jokaiselle suuralueelle sekä 26:lle yksittäisille kaupunginosia yhdistävälle alueelle (Korvanen 2019). Kaupunginosittainen tarkastelu ei ole mahdollista liian pienen väestöpohjan vuoksi.

Vantaan suuralueista sairastavuusindeksillä mitattuna tervein väestö asui Aviapoliksen suuralueella, jossa indeksi-arvo oli 68,9. Kivistö oli seuraavaksi tervein suuralue arvolla 72,5. Korkein indeksiluku 92 oli Koivukylän suuralueella, mutta sekin oli kuitenkin alle maan keskitason. Sairastavuusindeksissä on nähtävissä huomattavia eroja Vantaan eri alueiden välillä, esimerkiksi korkein arvo (113,1) oli Havukoskella ja matalin puolestaan Luoteis-Vantaalla (67,4). (Korvanen 2019.)

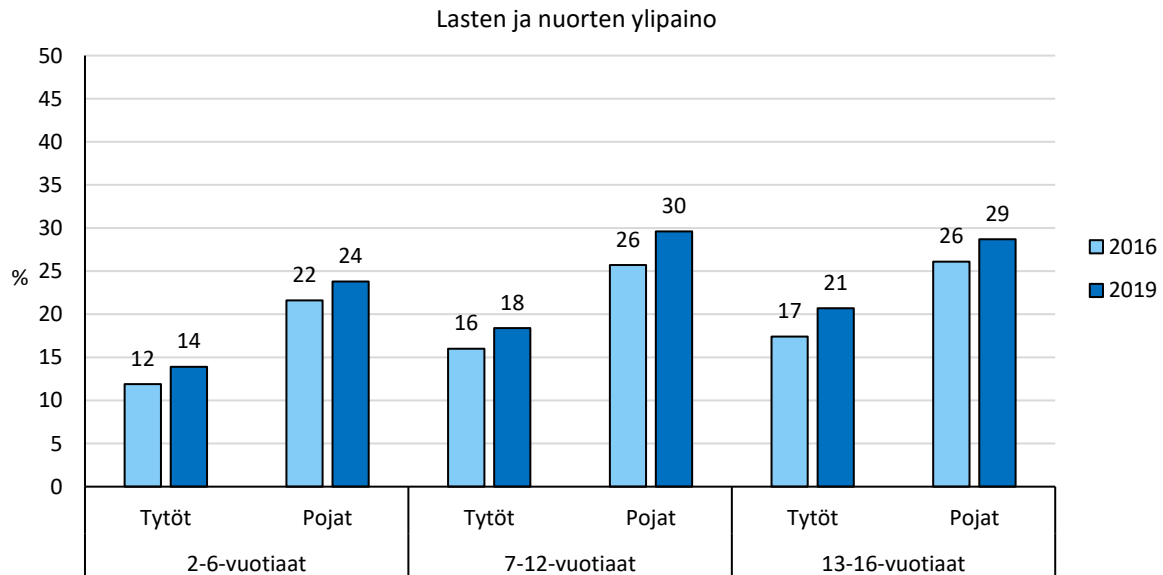

Kuva 1. Sairastavuusindeksi Vantaan osa-alueilla vuonna 2017 (Korvanen 2019).

Ylipaino

Ylipaino (kehon painoindeksi $\geq 25 \text{ kg/m}^2$) ja lihavuus (kehon painoindeksi $\geq 30 \text{ kg/m}^2$) ovat keskeisiä kansantautien, kuten sydän- ja verisuonitautien, tyypin 2 diabeteksen, tuki- ja liikuntaelinsairauksien ja useiden syöpien riskitekijöitä. Ylipainoisuus ja lihavuus ovat yleisiä Suomessa, vaikka yleistyminen näyttää hidastuneen viimeisten vuosien aikana. Yli puolet suomalaisista työikäisistä aikuisista on ylipainoisia. Erityisen huolestuttavaa on, että lasten ja nuorten ylipainoisuus on yleistynyt. (THL 2020a.)

Kuviosta 5 nähdään ylipainoisten lasten ja nuorten osuudet eri ikäryhmissä Vantaalla vuosina 2016 ja 2019. FinLapset-seurantatutkimuksen mukaan vantaalaisista tytöistä 14–21 prosenttia ja pojista 24–30 prosenttia oli ylipainoisia vuonna 2019. Ylipainoisten osuudet näyttäisivät hieman kasvaneen kaikissa lasten ja nuorten ikäluokissa vuosien 2016–2019 välillä. (kuvio 5.) Esitetyt osuudet eivät juurikaan eroa koko Suomen keskitasosta. (THL 2020b.)

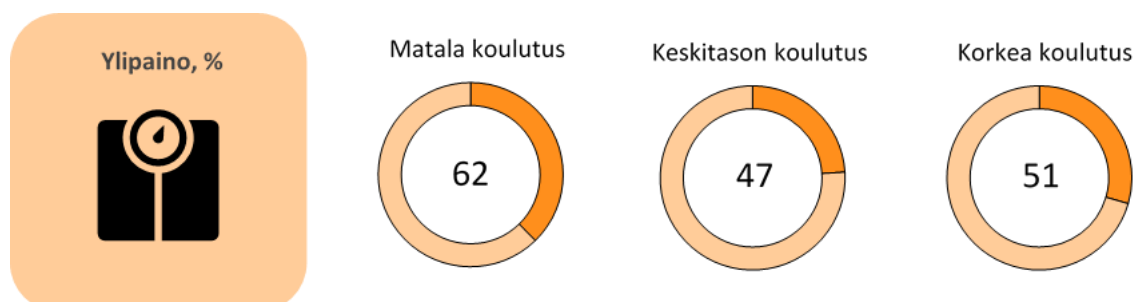

Kuvio 5. Ylipainoisten (painoindeksi, BMI ≥ 25) osuus (%) eri ikäryhmissä Vantaalla. Lähteet: FinLapset-lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointiseuranta (THL 2020b), ja FinSote-tutkimus (THL 2020c).

Ylipaino lisääntyy iän myötä ja esimerkiksi vuoden 2018 FinSote-tutkimukseen vastanneista 20 vuotta täyttäneistä vantaalaisista yli puolet (55 %) oli ylipainoisia. Ylipainoisten osuus oli 20–54-vuotiailla 51 prosenttia, 55–74-vuotiailla 63 prosenttia ja 75 vuotta täyttäneillä 56 prosenttia. Ylipaino oli 20–74-vuotiailla miehillä naisia yleisempää, sillä naisista 49 prosenttia ja miehistä 63 prosenttia oli ylipainoisia. 75 vuotta täyttäneillä ylipainoisten osuus oli puolestaan suurempi naisilla (61 %) kuin miehillä (49 %). (THL 2020c.)

Aikuisväestön tuloksissa oli nähtävissä myös koulutustason mukaisia eroja. Ylipainoisten osuus oli suurin matalan koulutuksen saaneilla, joista noin kaksi kolmannesta oli ylipainoisia, kun taas keskitason tai korkean koulutuksen saaneista noin puolet oli ylipainoisia. Vastaavat erot olivat nähtävissä myös koko maan tuloksissa. (THL 2020c.)

■ Vantaalaisen aikuisväestön ylipaino koulutustason mukaan (FinSote-tutkimus 2018):

Lähteet

Kansaneläkelaitos (Kela). 2020a. Miten sairastavuusindeksi lasketaan. Aineistolähde: <https://www.kela.fi/terveyspuntari>. Viitattu 25.10.2020.

Kansaneläkelaitos (Kela). 2020b. Terveyspuntarin sairastavuusindeksi. Aineistolähde: http://raportit.kela.fi/ibi_apps/WFServlet?IBIF_ex=nit079a1 (25.10.2020).

Kansaneläkelaitos (Kela). 2020c. Terveyspuntarin kansantaudit. Aineistolähde: http://raportit.kela.fi/ibi_apps/WFServlet?IBIF_ex=nit083a1 (29.11.2020).

Korvanen K. Sairastavuusindeksi Vantaalla 2017. Vantaan kaupunki. Tietopalvelut B1:2019. https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/143661_Tilastokatsaus_1_2019_Sairastavuusindeksi_Vantaalla_2017.pdf. Viitattu 20.1.2021.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Lihavuus. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/terveys/lihavuus>. Viitattu 25.10.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020b. FinLapset-Lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointiseuranta. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finlapset>. Aineistolähde: Sotkanet.fi (17.2.2021).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020c. FinSote -tutkimus. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finsote-tutkimus>. Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).

2.1.2 Psyykkinen terveys ja hyvinvointi

Mielenterveys on voimavara ja osa terveyttä. Se on myös tärkeää yksilön hyvinvoinnille ja toimintakyvylle. Tässä katsauksessa psyykkistä terveyttä ja hyvinvointia tarkastellaan koululaisten kokeman ahdistuneisuuden ja koulu-uupumuksen sekä työikäisten mielenterveysperusteisen työkyvyttömyyden sekä masennuslääkkeiden käytön näkökulmista. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty kertomuksen lopussa, *liitteessä 3*.

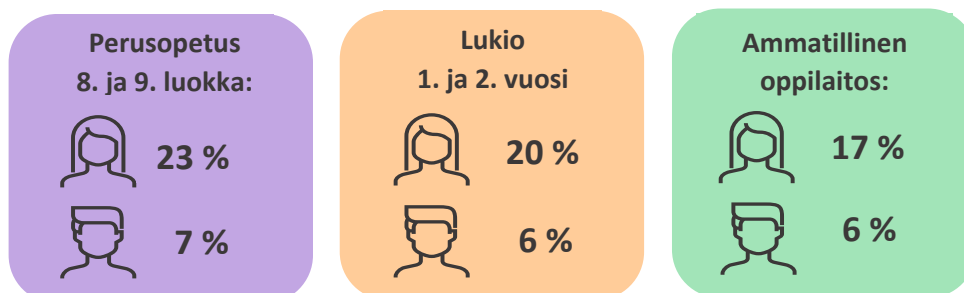
Ahdistuneisuus

Ahdistuneisuus on tunnetila, johon voi liittyä muun muassa jännitystä, pelkoa, levottomuutta sekä huolestuneisuutta. Ohimenevä ahdistuksen tunnetila on osa nuoren normaalia elämää. Ahdistuneisuushäiriöissä ahdistuneisuus on voimakasta, pitkäkestoista ja heikentää usein toimintakykyä ja elämänlaatua. Ahdistuneisuus altistaa myös masennuksen ja mahdollisesti päihdehäiriön synnylle, jotka saattavat vaikeuttaa myöhempää työelämään pääsyä tai siitä suoriutumista. Turvallinen ja iänmukaisia haasteita ja onnistumisen kokemuksia mahdollistava arki tukee nuoren tasapainoista kehitystä. (Strandholm ja Ranta 2013, Mielenterveystalo 2019.) Vuoden 2019 kouluterveyskyselyyn osallistuneet vantaalaiset tytöt raportoivat kokevansa poikia enemmän ahdistuneisuutta, esimerkiksi perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista tytöistä noin joka neljäs ja toisen asteen opiskelijatyöistä noin joka viides raportoi kokevansa ahdistuneisuutta, kun pojista näin teki alle kymmenesosa (THL 2020).

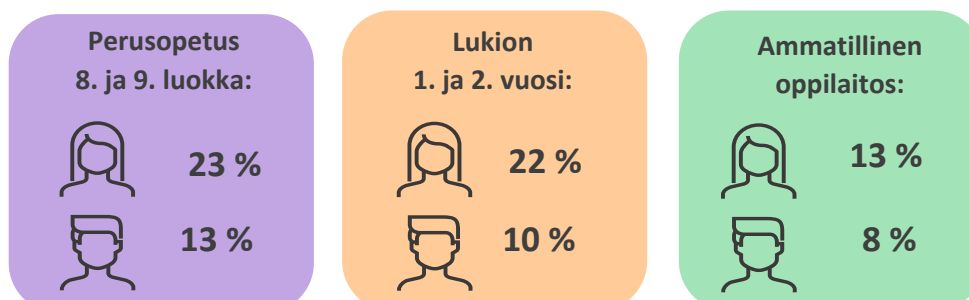
Koulu-uupumus

Koulu-uupumus kehittyy jatkuvan koulunkäyntiin liittyvän stressin seurauksena. Jatkuessaan se voi johtaa masentuneisuuteen. Koulu-uupumukseen vaikuttavat toisaalta motivaatioon liittyvät asiat ja toisaalta sosiaalinen ympäristö. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyyn osallistuneet vantaalaiset tytöt raportoivat kokevansa poikia enemmän koulu-uupumusta, esimerkiksi perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista tytöistä lähes joka neljäs raportoi kokevansa koulu-uupumusta, kun vastaava osuus pojilla oli noin joka kymmenes (THL 2020).

- Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokevat (%), Kouluterveyskysely 2019:

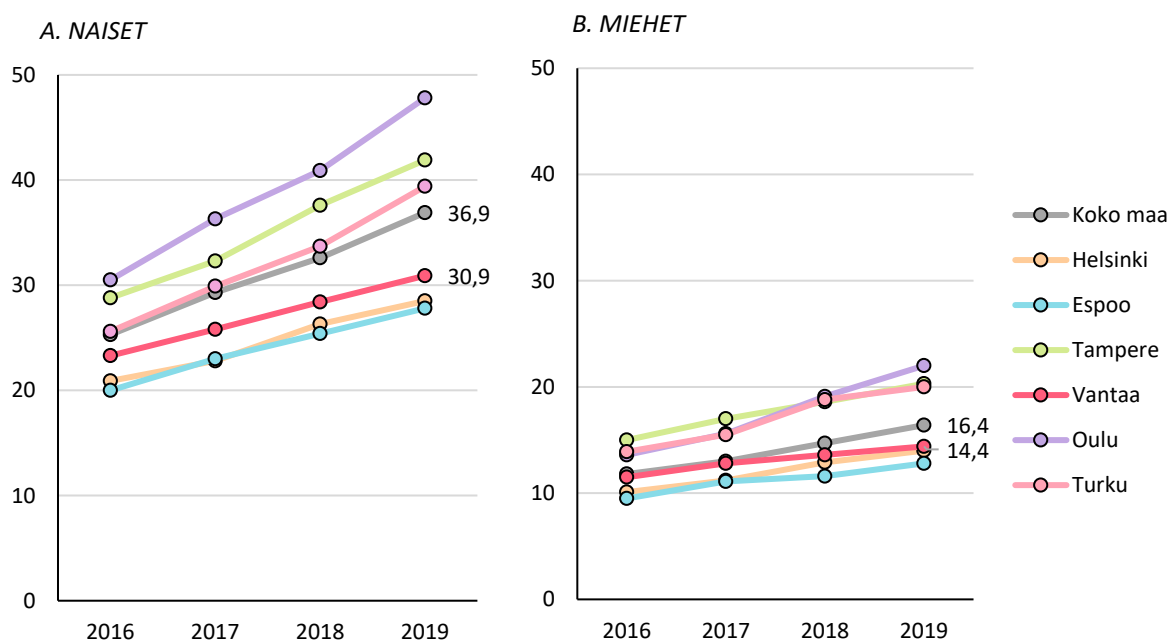

- Koulu-uupumusta kokevat (%), Kouluterveyskysely 2019:

Mielenterveysperusteiset sairauspoissaolot

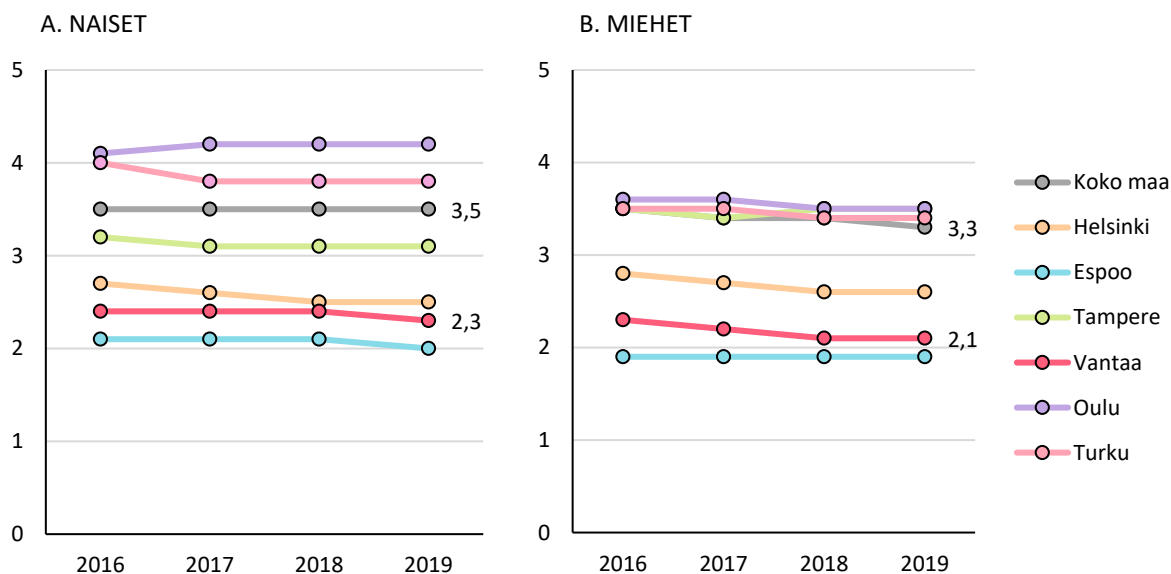
Mielenterveyden häiriöiden vuoksi sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuutta koko maassa ja kuutoskaupungeissa vuosina 2016–2019 esitetään kuviossa 6 A ja B (Kela 2020a). Indikaattori kuvaa niiden työntekijöiden määrää, joilla on yli 10 arkipäivää kestäneitä sairauspoissaoloja. Tarkastelussa olevan neljävuotiskauden aikana mielenterveysperusteisesti päivärahaa saaneiden osuus näyttäisi lisääntyneen hieman koko maassa. Kuutoskaupunkeja tarkasteltaessa, korvausta saaneiden osuus oli Vantaalla hieman korkeampi kuin Helsingissä ja Espoossa, mutta kuitenkin koko maan keskiarvoa ja muita kuutoskuntia alhaisempi. Mielenterveysperusteisen sairausloman yleisyys oli suurempaa naisilla kuin miehillä. (kuvio 6.)

Kuvio 6. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat A. naiset ja B. miehet vuosina 2016–2019 (per 1 000 vastaavan ikäistä). Sairauspäivärahaa saaneet kuvaa yli 10 arkipäivää kestäneitä sairauspoissaoloja. Lähde: Kela 2020a.

Mielenterveysperusteiset työkyvyttömyyseläkkeet

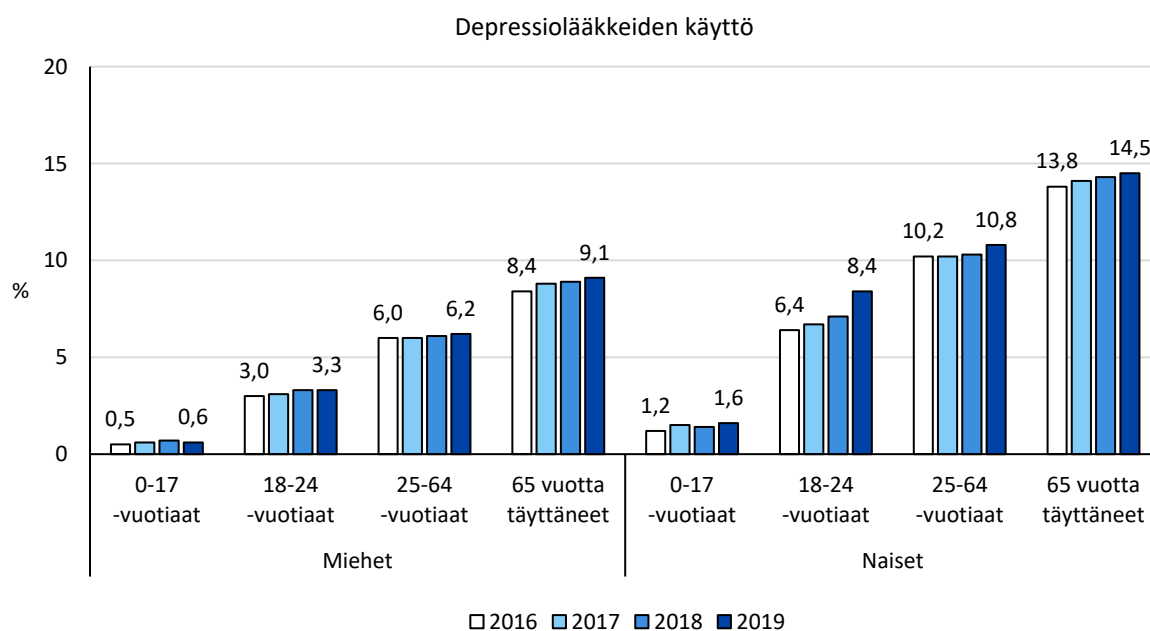
Mielenterveyden häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25–64-vuotiaiden määrissä ei ole suuria muutoksia, kun tarkastellaan koko maan ja kuutoskuntien osuuksia vuosien 2016–2019 aikana (ETK 2020, kuvio 7 A ja B). Vantaalla osuus on hieman Espoota suurempi, mutta koko maan osuutta ja muita kuutoskuntia alhaisempi. Sukupuolten välillä oli hyvin pieni ero: esimerkiksi vuonna 2019 2,1 prosenttia 25–64-vuotiaista miehistä ja 2,3 prosenttia naisista sai mielenterveysperusteista työkyvyttömyyseläkettä. (kuvio 7.)

Kuvio 7. Mielenterveysperusteisesti työkyvyttömyyseläkettä saaneet 25–64-vuotiaat A. naiset ja B. miehet vuosina 2016–2019 (% vastaavanikäisestä väestöstä). Lähde: Eläketurvakeskus 2020.

Masennuslääkkeiden käyttö

Kuviosta 8 nähdään depressiolääkkeistä korvausta saaneiden vantaalaisten osuudet eri ikäryhmissä. Masennuslääkkeitä käyttävien osuudet kasvavat selvästi iän lisääntyessä ja lääkkeiden käyttö näyttäisi olevan jonkin verran yleisempää naisilla kuin miehillä. Esimerkiksi 18–24-vuotiaista nuorista miehistä noin 3 prosenttia ja naisista hieman reilu 8 prosenttia oli saanut korvausta depressiolääkkeistä vuonna 2019. Vastaavat osuudet 65 vuotta täyttäneillä naisilla oli yli 14 prosenttia ja miehillä noin 9 prosenttia. Vuosien 2016–2019 aikana ei ole nähtävissä suuria muutoksia vantaalaisten masennuslääkkeiden käytössä vaikkakin osuudet näyttäisivät olevan hieman kasvusuunnassa. (kuvio 8, Kela 2020b.)

Kuvio 8. Depressiolääkkeistä korvausta saaneet vantaalaiset vuosina 2016–2019, % vastaavanikäisestä väestöstä. Lähde: Tilasto sairaanhoitokorvauksista, Kela 2020b.

Lähteet

- Eläketurvakeskus (ETK). 2020. Eläketilastot. Aineistolähde: Sotkanet.fi (17.10.2020).
- Kansaneläkelaitos (Kela). 2020a. Tilasto sairauspäivärahasta. Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).
- Kansaneläkelaitos (Kela). 2020b. Tilasto sairaanhoitokorvauksista. Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).
- Mielenterveystalo. 2020. Ahdistuneisuushäiriöt. <https://www.mielenterveystalo.fi> (25.10.2020).
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020. Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely> . Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).
- Strandholm, Thea ja Ranta, Klaus. 2013. Ahdistus ja ahdistuneisuushäiriöt. Kirjassa: Mauri Marttunen, Taina Huurre, Thea Strandholm, Riitta Viialainen. Opas nuorten parissa työskenteleville aikuisille. <https://www.julkari.fi/handle/10024/110484> . Viitattu 20.1.2021.

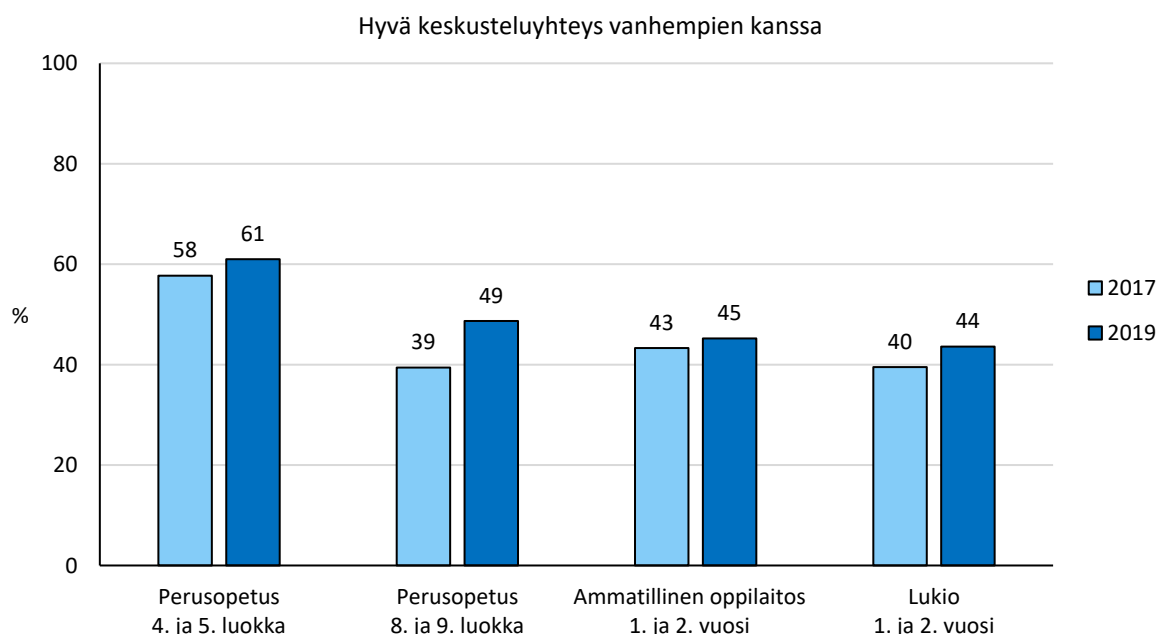
2.1.3 Sosiaalinen terveys ja hyvinvointi

Yhteisöllisyys on yksi tärkeistä sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin osa-alueista. Yhteisöllisyys pitää sisällään ihmissuhteet, vapaa-ajan toiminnan, katsomuksellisuuden, osallisuuden sekä mahdollisuuden vaikuttaa (Vantaan kaupunki 2018). Osallisuuden subjektiivisuuden vuoksi osallisuuden kokemuksen mittaaminen ja arvioiminen on haastavaa. Tässä luvussa tarkastellaan sosiaalista hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä keskusteluyhteyden, yksinäisyyden ja äänestysaktiivisuuden näkökulmista. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty *liitteessä 3*.

Keskusteluyhteys vanhempien kanssa

Avoin vuorovaikutus nuoren ja vanhemman välillä on tärkeää nuoren hyvinvoinnin edistämisen kannalta. Nuorilla, joilla on hyvä suhde vanhempiinsa, esiintyy vähemmän muun muassa mielenterveyden ja hyvinvoinnin haasteita. (Halme ym. 2018, Hiilamo, Merikukka & Haataja 2018.) Vanhemmuuden tuki on lapsen ja nuoren hyvinvoinnin varhaista tukemista ja eriarvoisuuden vähentämistä, joka on kuntien keskeinen tehtävä. Vanhemmuuden tukemiselle löytyy myös lakisääteinen perusta. Lapsen oikeuksien sopimus edellyttää, että vanhempia tuetaan kasvatustehtävässään (Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Kouluterveyskyselyyn vuonna 2019 vastanneista vantaalaislapsista ja nuorista keskimäärin joka toinen raportoi kokevansa keskusteluyhteyden vanhempien kanssa hyväksi (THL 2020a). Verrattuna vuoden 2017 kouluterveyskyselyn tuloksiin, keskusteluyhteyden hyväksi kokevien osuus oli hieman suurempi vuonna 2019 (kuvio 9). Esimerkiksi vuonna 2017 kyselyyn vastanneista peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisista 39 prosenttia raportoi keskusteluyhteyden vanhempien kanssa hyväksi, kun se vuonna 2019 oli 49 prosenttia. Suurempi osa pojista kuin tytöistä koki, että keskusteluyhteys vanhempiin oli hyvä. Erot tyttöjen ja poikien osuuksissa eri oppiasteilla vuoden 2019 kyselyssä olivat 10–15 prosenttiyksikköä. Koko maahan verrattaessa vantaalaisten oppilaiden tulokset ovat samansuuntaisia. (THL 2020a.)

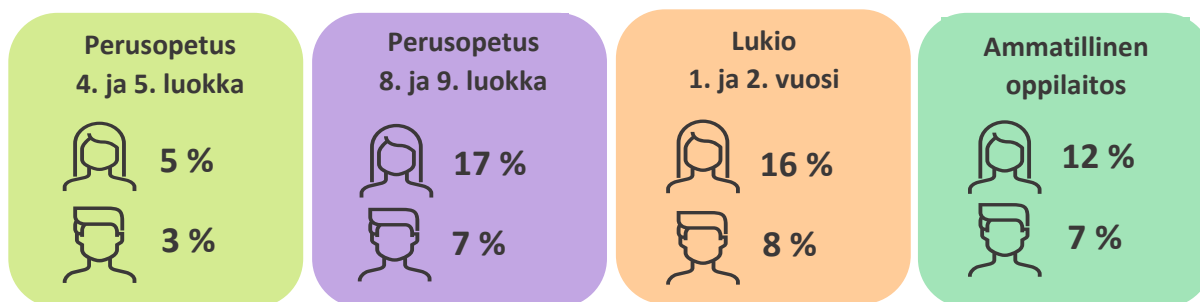
Kuvio 9. Keskusteluyhteyden vanhempien kanssa hyväksi raportoivien vantaalaislasten ja nuorten osuudet (%) vuosien 2017 ja 2019 kouluterveyskyselyissä. Lähde: Kouluterveyskysely (THL 2020a).

Yksinäisyys

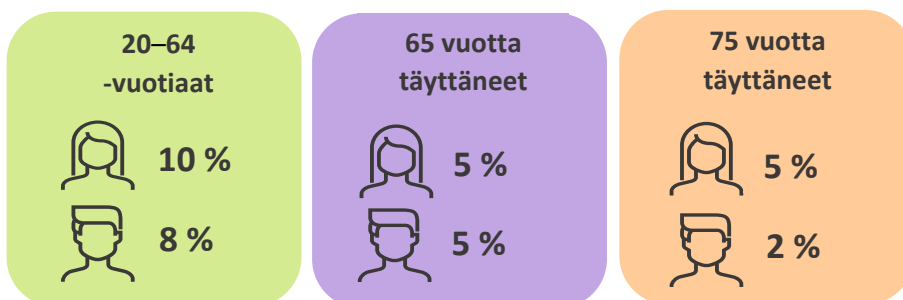
Yksinäisyydellä ja sen kokemuksilla on sekä fyysistä että psyykkistä terveyttä heikentävä vaikutus. Pitkään jatkuneella yksinäisyydellä on negatiivisia vaikutuksia myös emotionaalisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kannalta. Jatkuva yksinäisyyden kierre nostattaa riskiä sairastua erilaisiin mielenterveydellisiin ongelmiin, kuten masennukseen ja ahdistuneisuushäiriöihin. Pitkään kestänyt yksinäisyys voi heikentää itseluottamusta sekä lisätä psykososiaalista huonovointisuutta ja syrjäytymisriskiä. Nuorena alkanut yksinäisyys voi jatkua pitkälle aikuisuuteen ja sillä voi olla vakavia seurauksia niin yksilötason hyvinvoinnille kuin kansanterveydellekin. (Mieli, Suomen Mielenterveysseura ry. 2020)

Vuonna 2019 kouluterveyskyselyyn vastanneista pojista alle kymmenen prosenttia raportoi tuntevansa itsensä yksinäiseksi usein tai jatkuvasti. Tyttöillä vastaava osuus oli jonkin verran korkeampi ja vaihteli oppiasteittain 5–17 prosentin välillä. Vuodesta 2017 yksinäisyyttä kokevien osuudet olivat kasvaneet pari prosenttiyksikköä (THL 2020a.) FinSote-tutkimukseen osallistuneista aikuisista keskimäärin alle 10 prosenttia raportoi tuntevansa yksinäisyyttä. Kyselyyn vastanneista eri ikäisistä naisista 5–10 prosenttia ja miehistä 2–8 prosenttia kokivat yksinäisyyttä. (THL 2019b.)

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien oppilaiden osuudet (Kouluterveyskysely 2019):

- Itsensä yksinäiseksi tuntevien työikäisten ja iäkkäiden osuudet (FinSote-tutkimus 2018):

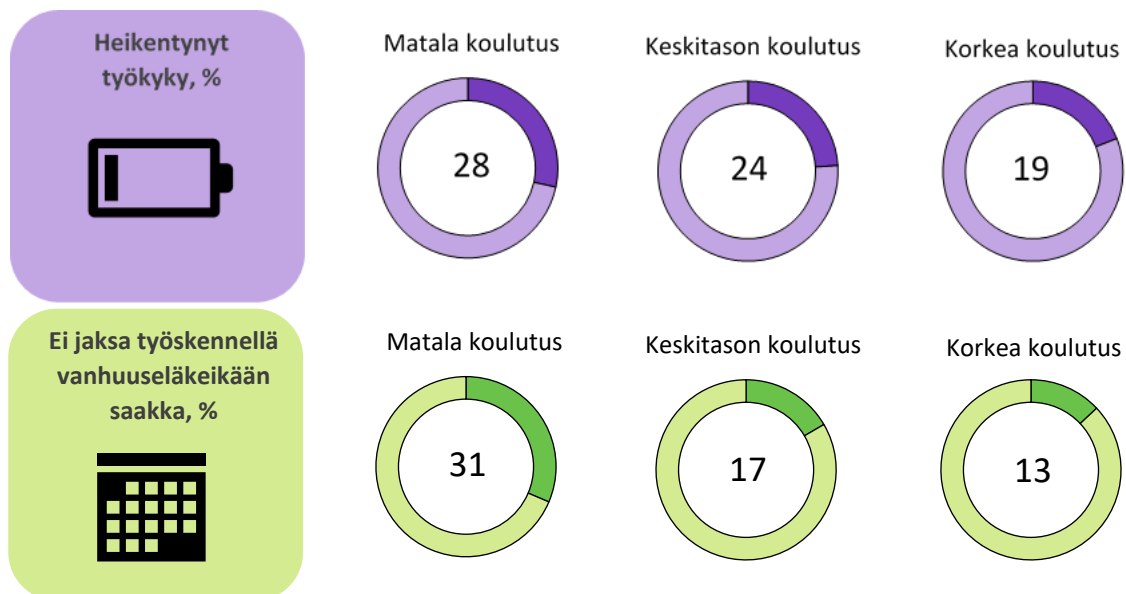
2.1.4 Työkyky

Työkyky tarkoittaa työntekijän edellytysten sekä tehtävän asettamien vaatimusten ja mahdollisuuksien tasapainoa. Työkykyyn vaikuttavat terveys ja toimintakyky, osaaminen, arvot, asenteet ja motivaatio, johtaminen, työyhteisö ja työolot, yhteiskunta sekä lähiyhteisö. (Työterveyslaitos 2020.) Näiden lisäksi työkykyyn vaikuttaa teknologiset muutokset, jotka vääjäämättä muuttavat myös tulevaisuuden työympäristöjä ja työhyvinvointia. Aikaisempien tutkimusten mukaan sosioekonomiset erot työhyvinvoinnissa ja työssä jaksamisessa eivät ole pienentyneet, vaan korkeasti koulutetut kokevat itsensä edelleen työkykyisemmiksi kuin matalasti koulutetut (Koskinen & Sainio (2018). Tässä katsauksessa vantaalaisten työkykyä tarkastellaan koetun työkyvyn sekä sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeiden näkökulmista. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty *liitteessä 3*.

Koettu työkyky

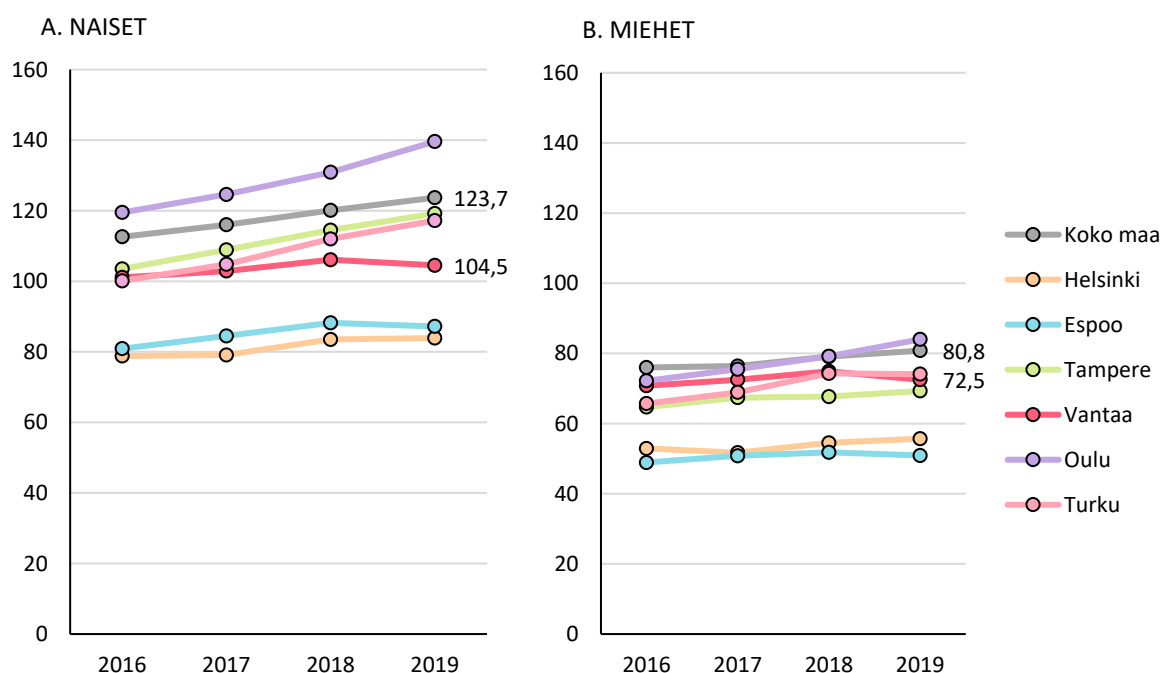
FinSote-tutkimukseen vastanneista vantaalaisista työkäisistä noin joka neljäs arvioi työkykynsä heikentyneeksi (THL 2020) ja noin neljännes arvioi, että he eivät todennäköisesti jaksaisi työskennellä eläkeikään saakka. Nämä osuudet vastasivat Finsote-tutkimukseen osallistuneiden kuntien keskiarvoa, mutta olivat hieman korkeammat kuin Helsingissä tai Espoossa. (THL 2020.) Matalasti koulutetuista vantaalaisista vastaajista 28 prosenttia arvioi työkykynsä heikentyneeksi, kun vastaava osuus korkeasti koulutetuilla oli 19 prosenttia. Samankaltainen trendi on havaittavissa koulutuksen osalta heidän kohdallaan, jotka eivät usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään asti. Matalasti koulutetuista vantaalaisista vastaajista 31 prosenttia ei usko, että jaksaa työskennellä vanhuuseläkeikään asti, kun taas korkeasti koulutetuilla vastaava osuus on 13 prosenttia.

- Koettu työkyky koulutustason mukaan (FinSote-tutkimus 2018):

Sairauspoissaolot

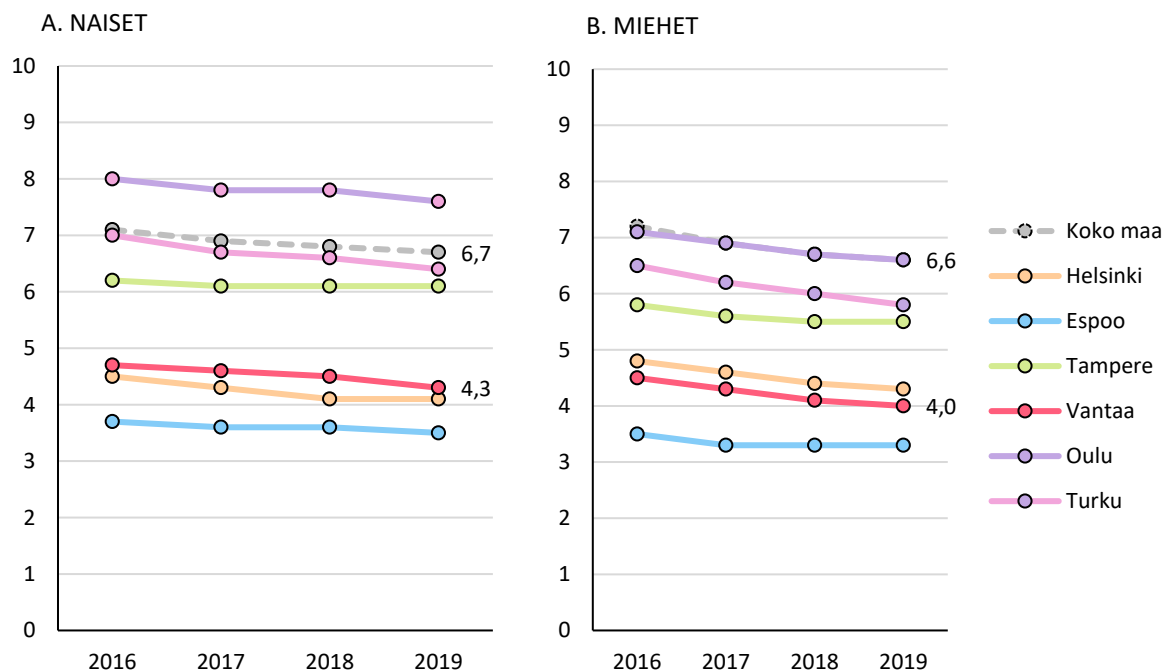
Sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuutta koko maassa ja kuutoskaupungeissa vuosina 2016–2019 esitetään kuviossa 10 A ja B (Kela 2020). Indikaattori kuvaa niiden työntekijöiden määrää, joilla on yli 10 arkipäivää kestäneitä sairauspoissaoloja. Tarkastelussa olevan neljävuotiskauden aikana päivärahaa saaneiden osuus näyttäisi lisääntyneen hieman koko maassa. Kuutoskaupunkeja tarkasteltaessa, korvausta saaneiden osuus oli Vantaalla hieman korkeampi kuin Helsingissä ja Espoossa, mutta kuitenkin koko maan keskiarvoa ja muita kuutoskuntia alhaisempi. Suurempi osa naisista kuin miehistä oli ollut yli 10 päivää kestäväällä sairauslomalla. (kuvio 10 A ja B.)

Kuvio 10. Sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat A. naiset ja B. miehet vuosina 2016–2019 (per 1 000 vastaavan ikäistä). Sairauspäivärahaa saaneet kuvaa yli 10 arkipäivää kestäneitä sairauspoissaoloja. Lähde: Kela 2020.

Työkyvyttömyyseläkkeet

Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25–64-vuotiaiden osuutta koko maassa ja kuutoskaupungeissa vuosina 2016–2019 esitetään kuviossa 11 A ja B (ETK 2020). Tarkastelussa olevan kauden aikana työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuus näyttäisi hieman vähentyneen koko maassa. Vantaalla osuus on hieman Espoosta suurempi, mutta koko maan keskiarvoa ja muita kuutoskaupunkeja alhaisempi. Vuonna 2019 noin neljä prosenttia 25–64-vuotiaista vantaalaisista sai työkyvyttömyyseläkettä. Yleisimmät perusteet työkyvyttömyyseläkkeelle olivat mielenterveyden häiriöt (2 % vastaavanikäisestä väestöstä) ja tuki- ja liikuntaelämistön sairaudet (0,5 % vastaavanikäisestä väestöstä). Naisten ja miesten välillä ei ollut havaittavissa suuria eroja työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuksissa. (ETK 2020.)

Kuvio 11. Työkyvyttömyyseläkettä saaneet 25–64-vuotiaat A. naiset ja B. miehet vuosina 2016–2019 (% vastaavanikäisestä väestöstä). Lähde: Eläketurvakeskus 2020.

Lähteet

Eläketurvakeskus (ETK). 2020. Eläketilastot. Aineistolähde: Sotkanet.fi (17.10.2020)

Kansaneläkelaitos (Kela). 2020. Tilasto sairauspäivärahasta. Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020. FinSote -tutkimus. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finsote-tutkimus> . Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).

Työterveyslaitos (TTL). 2020. Mitä työhyvinvointi on? <https://www.ttl.fi/perehdytys-tyohyvinvointiintyoterveyteen-ja-tyoturvallisuuteen/tyohyvinvointi-yhteinen-asia/>. Viitattu 17.10.2020.

Koskinen, Seppo & Päivi Sainio (2018). Työkyky. Teoksessa: Koponen, Päivikki ym. (toim.): Terveys, toimintakyky ja hyvinvointi Suomessa. FinTerveys 2017 -tutkimus. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

2.1.5 Tapaturmat ja turvallisuus

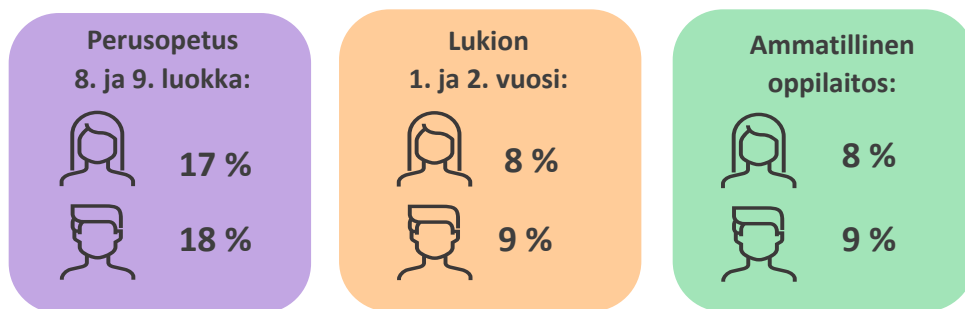
Tässä luvussa tarkastellaan koulussa ja liikenteessä tapahtuvia vahinkoja ja tapaturmia, rikollisuutta sekä iäkkäiden henkilöiden kaatumistapaturmia. Lisäksi arvioidaan vantaalaisten lasten ja nuorten elinympäristön turvallisuutta koulukiusaamisen sekä nuorten rikosten ja päihdekiinnottojen näkökulmista. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty *liitteessä 3*.

Tapaturma on odottamaton tapahtuma, jonka yhteydessä ihminen loukkaantuu tai menehtyy. Tapaturman yleinen tunnusmerkki on eriasteinen ruumiillinen vamma (THL 2020a). Tapaturmien ehkäisy on turvallisuuden edistämistä, joka sisältyy myös osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. (THL 2020a.)

Tapaturmat koulussa ja koulumatkalla

Kouluterveyskyselyyn vuonna 2019 vastanneista perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista noin joka kuudes raportoi, että hänelle oli sattunut koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana vähintään yksi tapaturma, joka oli vaatinut terveydenhuollon vastaanotolla käyntiä (THL 2020b). Vastaavasti kyselyyn vastanneista lukion ja ammatillisen oppilaitoksen oppilaista joka kymmenes ilmoitti koulussa tai koulumatkalla hänelle tapahtuneesta tapaturmasta. Koko maan keskiarvoon ja vuoden 2017 kouluterveyskyselyn tuloksiin verrattuna erot olivat pieniä. (THL 2020b.)

- Sattunut tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana (Kouluterveyskysely 2019):

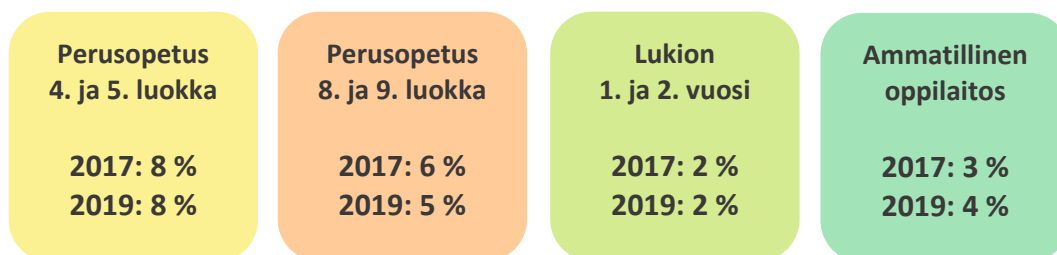
Koulukiusaaminen

Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen lähiympäristöön ilman kiusaamisen ja syrjinnän pelkoa. Oikeuden tulisi toteutua yhdenvertaisesti kaikilla nuorilla esimerkiksi sukupuoleen, syntyperään, ikään, vammaisuuteen tai seksuaaliseen suuntautumiseen katsomatta. Kiusaaminen voidaan ymmärtää monella tavalla ja ilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Tutkimuksissa kiusaaminen määritellään usein seuraavasti: ”Kiusaamista on se, kun yhdelle ja samalle oppilaalle aiheutetaan toistuvasti vahinkoa ja/tai pahaa mieltä. Tekijöinä on joku tai jotkut, joita vastaan kiusatun on vaikea puolustautua.” (Salmivalli 2010.)

Kouluterveyskyselyyn vastanneista perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisista lapsista noin 8 prosenttia vastasi kokeneensa koulukiusaamista koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana (THL 2020b). Siirryttäessä toiselle asteelle näyttäisi kiusaaminen vähenevän vastanneiden keskuudessa. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista kiusaamista on kokenut enää vain noin 2 prosenttia. Koko maan keskiarvoon ja vuoden 2017 kouluterveyskyselyn tuloksiin verrattuna erot olivat pieniä. (THL 2020b.)

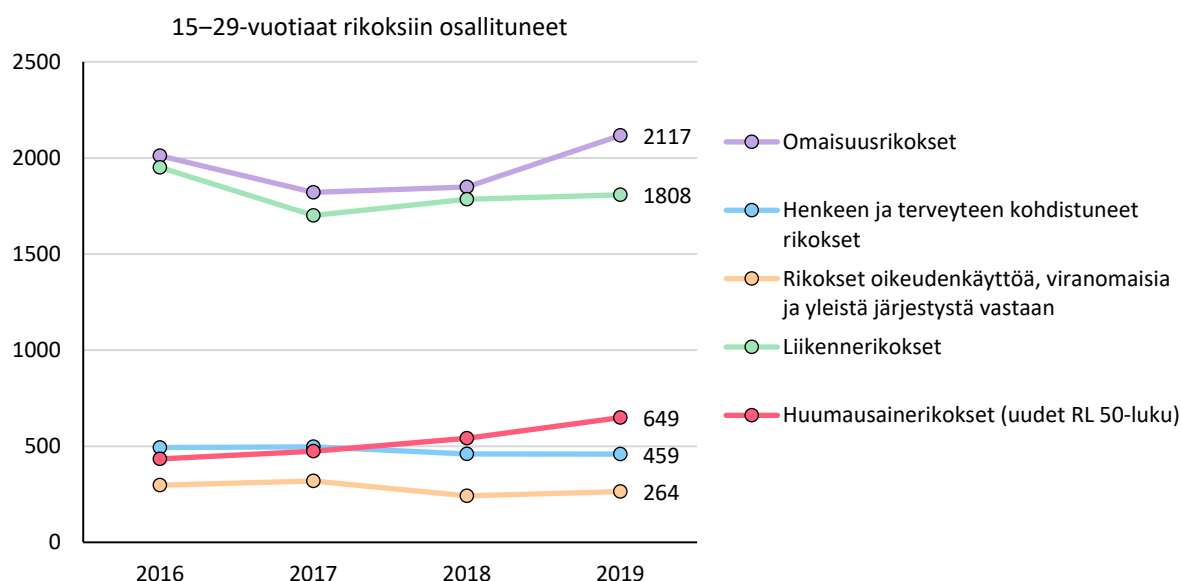
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa (Kouluterveyskysely 2017 ja 2019):

Nuorten rikokset ja päihdekiinniotot

Nuoruus on rikosten tekemisen kannalta aktiivista aikaa, mutta suurin osa nuorista rikoksen tekijöistä päätyy rikoksettomaan aikuisuuteen. Kuitenkin lähes kaikki toistuvasti rikoksia tekevät aikuiset ovat jo nuorena joutuneet rikoskierteeseen. Rikoslain 3. luvun 4 § mukaan rangaistusvastuun edellytyksenä on, että tekijä on teon hetkellä täyttänyt viisitoista vuotta ja on syntyäkseen (RL19.12.1889/39). Esitutkintalain 3. luvun 5 § mukaan, kun alle 15-vuotiaan epäillään syyllistyneen rikolliseen tekoon, toimitetaan tarvittaessa esitutkinta kunkin epäillyn osalta esitutkintalain 1. luvun 2 §:ssä tarkoitetut seikat. Suomessa alle 15-vuotiaat eivät joudu oikeuteen eikä heitä rangaista. Sen sijaan heidät voidaan tuomita vahingonkorvaukseen, he voivat saada merkinnän poliisiasiain tietojärjestelmään ja lastensuojelu voi puuttua asiaan. (EL22.7.2011/805.)

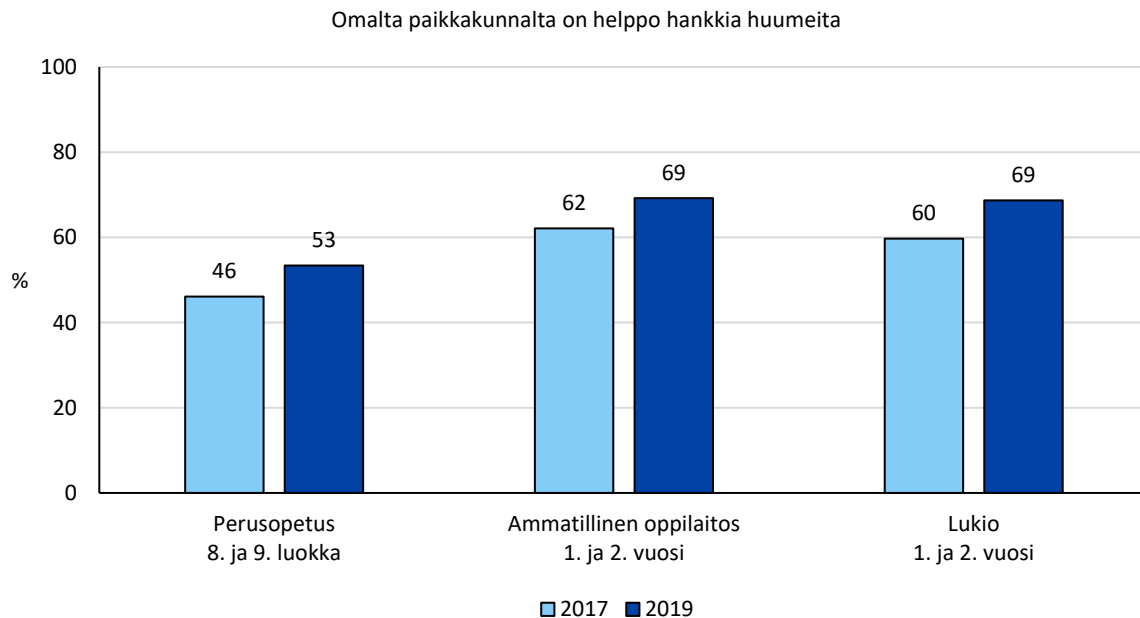
Poliisin tulostietojärjestelmän perusteella vantaalaisten 15–29-vuotiaiden nuorten rikoksista selkeästi yleisempiä ovat olleet omaisuus- ja liikenne-rikokset (kuvio 12). Edellisten vuosien aikana omaisuus- ja huumausainerikoksiin osallistuneiden nuorten määrät näyttäsivät hieman lisääntyneen (Kuvio 12). Vantaalla tapahtui 695 nuorten, 15–29-vuotiaiden päihdekiinniottoa vuonna 2019. Nuorten päihdekiinniottojen määrä oli aiempia vuosia pienempi, sillä vuonna 2017 niiden määrä oli Vantaalla vielä lähes 900. (PolStat 2020.)

Kuvio 12. Rikoksiin osallistuneiden vantaalaisten 15–29-vuotiaiden nuorten lukumäärät vuosina 2016–2019. Kuvassa on esitetty ikäryhmän viisi yleisintä rikosluokkaa. Lähde: Poliisi (PolStat)

Huumeiden hankkiminen

Vuonna 2019 kouluterveyskyselyyn vastanneista lapsista ja nuorista yli puolet vastasi, että omalla paikkakunnalla on omanikäisen helppo hankkia huumeita. Osuus oli kaikilla oppiasteilla suurempi kuin vuonna 2017. Esimerkiksi vuonna 2017 vastanneista ammatillisen oppilaitoksen ja lukion oppilaista noin 60 prosenttia vastasi, että huumeiden hankkiminen on helppoa, kun vastaava osuus vuoden 2019 vastaajista oli lähes 70 prosenttia. (kuvio 13.)

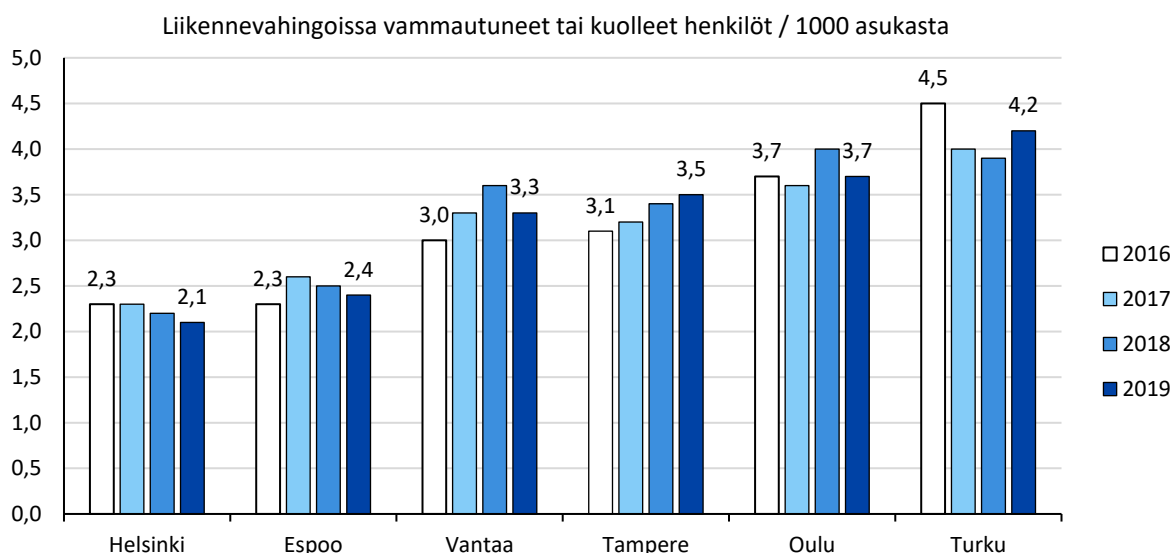

Kuvio 13. Lasten ja nuorten osuudet (%), jotka arvioivat, että omalta paikkakunnalta omanikäisen on melko tai erittäin helppoa hankkia huumeita, esimerkiksi marihuanaa tai kannabista. Lähde: Kouluterveyskysely 2017 ja 2019 (THL).

Liikennevahingot

Liikenteen turvallisuutta kuvaavana indikaattorina on tähän raporttiin nostettu Onnettomuustietoinstituutin (OTI) keräämiä tietoja liikennevahingoista vuosilta 2016–2018. Näihin tilastoihin on koottu kaikki vakuutusyhtiöiden korvaamat liikennevahingot, joiden johdosta on maksettu korvausta henkilö- tai omaisuusvahingosta tai joista on aiheutunut järjestely- tai oikeuskuluja. (OTI 2020.)

Vantaalla sattui vuoden 2019 aikana 4 515 vakuutusyhtiöiden korvaamaa liikennevahinkoa, mikä on 19,5 vahinkoa 1 000 asukasta kohden. Uhreja, eli liikennevahingoista vammautuneita tai kuolleita oli 773 eli 3,3 henkilöä 1 000 asukasta kohden. Asukaslukuun suhteutettu uhrilukumäärä oli Vantaalla kuusikkokunnista kolmanneksi alhaisin vuonna 2019, vaikka määrä on ollut kasvusuunnassa erityisesti vuosina 2016–2018 (kuvio 14, OTI 2021.)

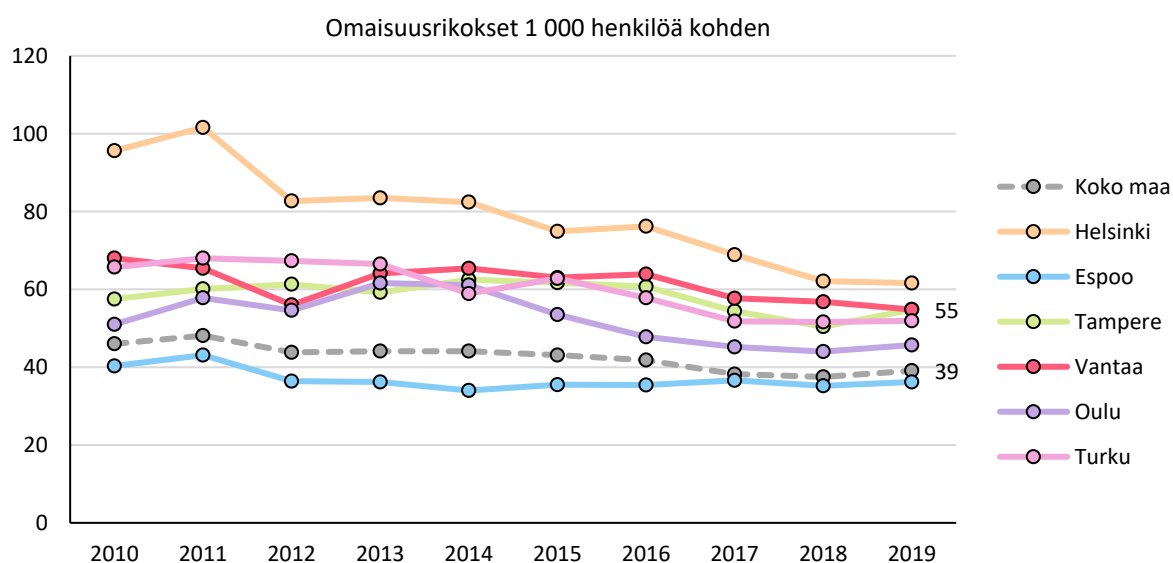

Kuvio 14. Liikennevahingoissa vammautuneet tai kuolleet henkilöt / 1 000 asukasta kohden kuusikkokunnissa 2016–2019. Lähde: Onnettomuustietoinstituutti (OTI).

Rikollisuus

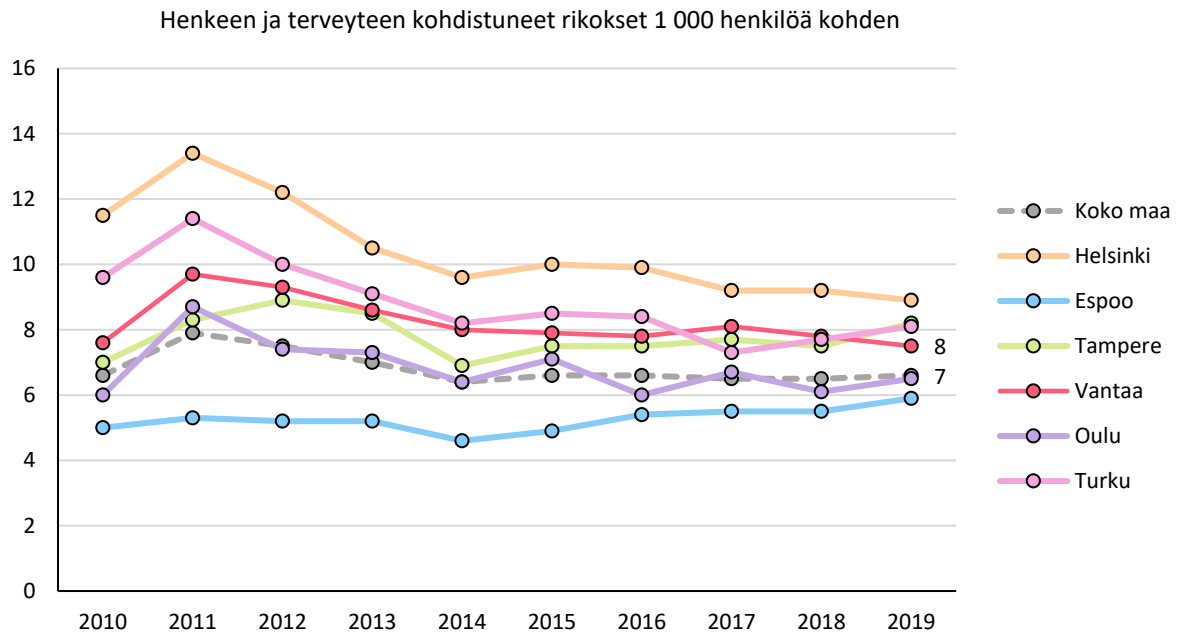
Asuinympäristöllä on merkittävä rooli yksilön turvallisuuden tunteeseen. Pelko rikollisuudesta sekä siitä johtuva turvattomuuden kokemus aiheuttavat seurauksia niin yksilölle kuin kunnallekin. Pelko rikoksen uhriksi joutumisesta riistää primitiivisellä tavalla ihmisen hyvinvointiin liittyvää turvallisuuden tunnetta. Turvallisuuden tunne on yksi tärkeimpiä asioita, joita ihminen tarvitsee onnelliseen ja hyvinvoivaan elämään. Turvallisuus sekä turvattomuuden kokemus ovat subjektiivisia seikkoja, jotka usein ovat sidoksissa ikään, sukupuoleen sekä sosioekonomiseen asemaan.

Kuviossa 15 on esitelty poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset 1 000 asukasta kohti. Omaisuusrikoksiksi lasketaan mm. varkaus, ryöstö, kavallus ja luvaton käyttö. Kuviosta nähdään, että Vantaalla tehtiin omaisuusrikoksia koko maan tasoa enemmän koko seurantajaksolla 2010–2019. Esimerkiksi vuonna 2019 Vantaalla tehtiin keskimäärin 55 omaisuusrikosta 1 000 henkilöä kohden, kun koko maassa vastaava luku oli 39.

Kuvio 15. Omaisuusrikokset kuusikkokunnissa ja koko maassa 1000 henkilöä kohti vuosien 2010 ja 2019 välillä. Lähde: Tilastokeskus.

Kuviossa 16 on puolestaan esitetty poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset 1 000 asukasta kohti kuusikkokunnissa vuosina 2010–2019. Henkeen ja terveyteen kohdistuneiksi rikoksiksi lasketaan mm. tappo, murha, pahoinpitely ja kuolemantuottamus. Vuonna 2019 koko maassa tapahtui keskimäärin 7 henkeen ja terveyteen kohdistunutta rikosta 1 000 asukasta kohden. Vantaalla vastaava luku oli 8.

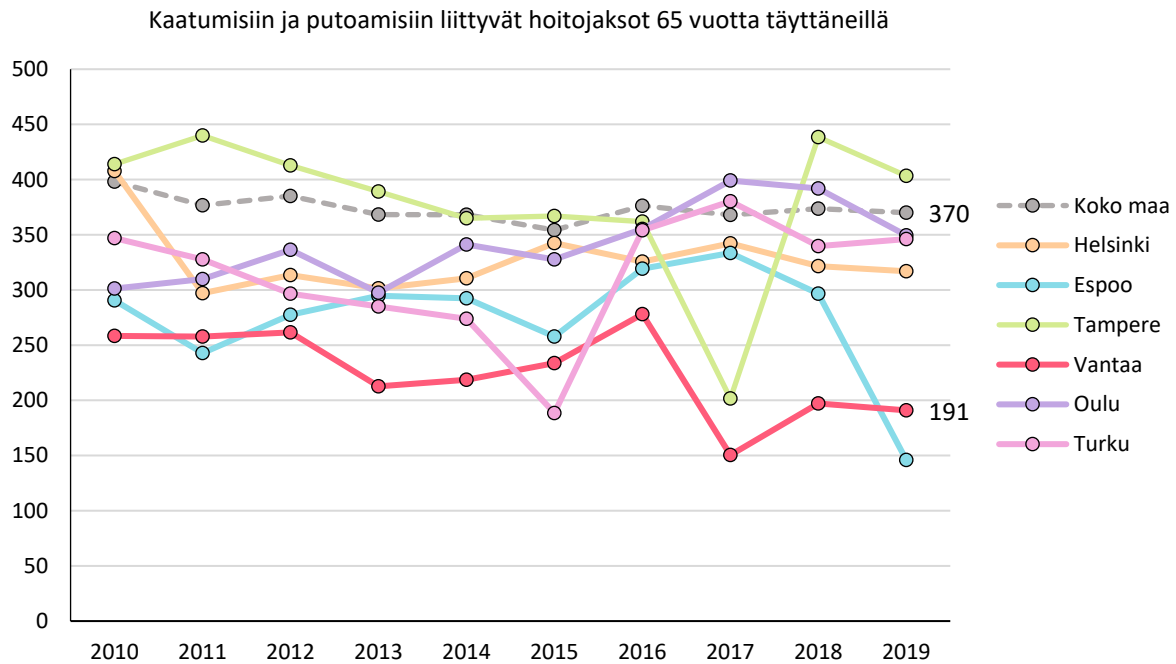

Kuvio 16. Henkeen- ja terveyteen kohdistuneet rikokset 1000 henkilöä kohden kuusikkokunnissa ja koko maassa vuosien 2010 ja 2019 välillä. Lähde: Tilastokeskus.

Iäkkäiden henkilöiden kaatumistapaturmat

Valtaosa iäkkäiden tapaturmista aiheutuu kaatumisista ja kaatumisten seuraukset ovat vakavampia kuin nuoremmilla ikäryhmillä. Suomessa kuolee vuosittain noin tuhat henkilöä kaatumisen seurauksena. Kaatumisesta voi tulla erilaisia vammoja, esimerkiksi lonkkamurtuma, joita on viime vuosina ollut kuitenkin aiempaa vähemmän. (THL 2020c.)

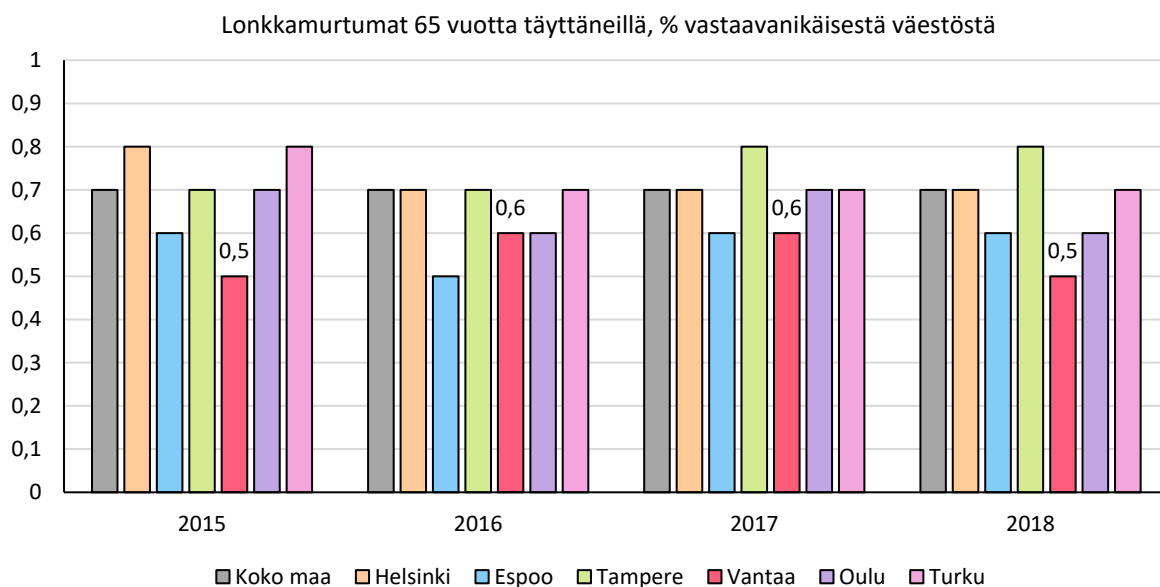
Kuviosta 17 nähdään kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä kuutoskaupungeissa vuosina 2010–2019. Vantaalla hoitojaksojen määrä oli tarkastelujakson aikana alhaisimmillaan vuonna 2017, jolloin 65 vuotta täyttäneille vantaalaisille tapahtui keskimäärin 153 kaatumisiin ja putoamisiin liittyvää hoitojaksoa 10 000 vastaavanikäistä kohden. Vantaalla hoitojaksojen määrä oli muihin kuusikkokuntiin ja koko maahan verrattuna alhaisin vuosina 2016–2018 ja Espoon jälkeen toiseksi alhaisin vuonna 2019. Naisilla hoitojaksoja oli miehiä enemmän koko tarkastelujakson ajan, vaikka sukupuolien välinen ero näyttäisi hieman kaventuneen viime vuosien aikana. Esimerkiksi vuonna 2008 vantaalaisilla 65 vuotta täyttäneillä naisilla oli kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja yhteensä 293 ja miehillä 149 (10 000 vastaavanikäistä kohden), kun vastaava luku vuonna 2019 oli naisilla 212 ja miehillä 160 (THL 2020e).

Kuvio 17. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä kuutoskunnissa vuosina 2010–2019 (lkm/10 000 vastaavanikäistä). Lähde: Perusterveydenhuolto- ja Erikoissairaanhoitotilastot (THL).

Lonkkamurtumat

Lonkkamurtumat kuvaavat vakavampien kaatumistapaturmien määrää. Kuviosta 18 nähdään, että Vantaalla tapahtuu hieman maan keskitasoa vähemmän lonkkamurtumia: vuonna 2018 lonkkamurtumia tapahtui keskimäärin 0,5 prosentille 65 vuotta täyttäneistä. Lonkkamurtumien määrissä ei Vantaan osalta ole havaittavissa suurta ajallista muutosta, mutta naisilla lonkkamurtuman saaneiden osuus oli miehiä suurempi. Esimerkiksi vuonna 2018 65 vuotta täyttäneistä naisista 0,6 prosenttia ja miehistä 0,3 prosenttia sai lonkkamurtuman (kuvio 18, THL 2020d).

Kuvio 18. Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä kuutoskunnissa vuosina 2015–2018. Lähde: Perusterveydenhuolto- ja erikoissairaanhoitotilastot (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos).

Lähteet

EL22.7.2011/805. Esitutkintalaki. Säädös säädöstietopankki. <http://www.finlex.fi> . Viitattu 6.11.2020.

Onnettomuustietoinstituutti (OTI): OTI:n vakuutusyhtiöiden liikennevahinkotilasto. Viitattu 22.2.2021.

Poliisin tulostietojärjestelmä (PolStat). Nuorten tekemät rikokset ja päihdekiinniotot. Erillinen tietopyyntö. Viitattu 12.1.2021.

RL19.12.1889/39. Rikoslaki. Säädös säädöstietopankki. <http://www.finlex.fi> . Viitattu 6.11.2020.

Salmivalli, C. 2010. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Kohti tehokkaita toimintamalleja. Jyväskylä: PS – kustannus.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Tapaturmien ehkäisy. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy> . Viitattu 31.10.2020.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020b. Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely> . Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2020).

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020c. Iäkkäiden tapaturmat. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/iakkaiden-tapaturmat> . Viitattu 31.10.2020.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020d. Erikoissairaanhoidotilasto ja perusterveydenhuoltotilasto. Aineistolähde: Sotkanet.fi (31.10.2020).

2.2 Elintavat

Elintavoilla eli terveyskäyttäytymisellä tarkoitetaan yleisimmin alkoholinkäyttöä, liikuntaa, ruokatottumuksia ja tupakointia. Nämä elintavat ovat keskeisiä suomalaisten kansantautien riski- ja suojatekijöitä. Esimerkiksi tupakointi lisää sydän- ja verisuonisairauksien, kroonisten keuhkosairauksien, muistisairauksien ja syöpien riskiä. Liikunta taas pienentää lähes kaikkien kansantautien riskiä. (THL2020a.) Näihin riski- ja suojatekijöihin voidaan kuitenkin usein vaikuttaa ja siten ehkäistä kansantauteja (THL2020b).

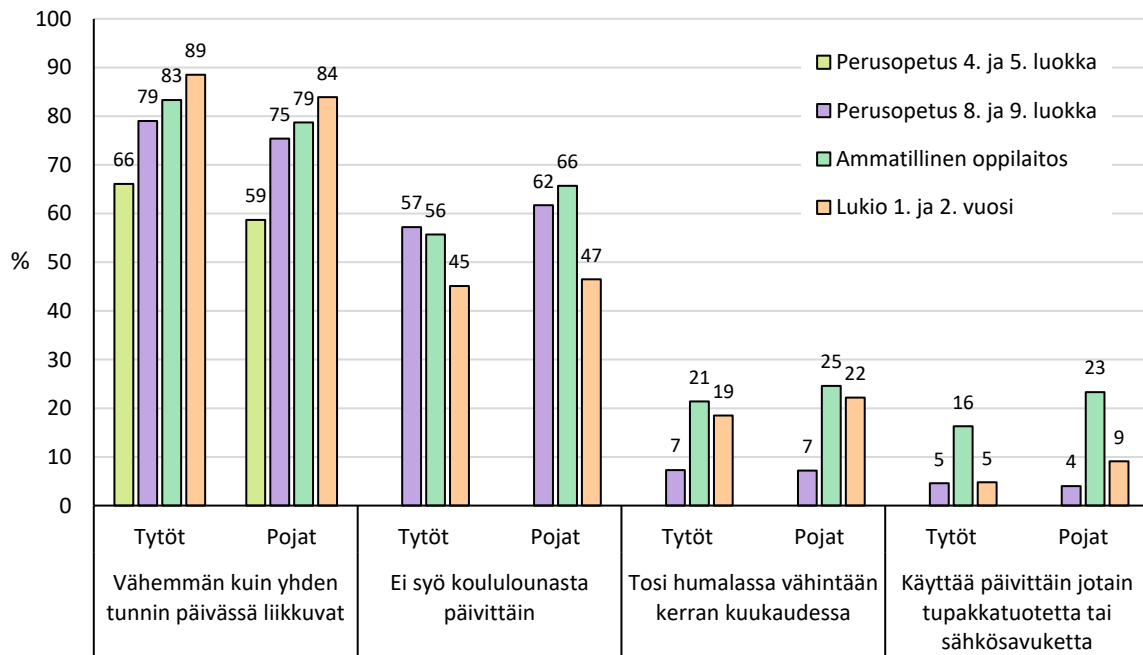
Terveyskäyttäytyminen ja elintapojen valinta ei synny tyhjästä, vaan niillä on sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen kasvualustansa. Myös perinteet, arvot ja asenteet ohjaavat käyttäytymistä eri tavoin eri sosioekonomisissa ryhmissä. Hyvään sosioekonomiseen asemaan liittyy tiedollisia, taloudellisia ja sosiaalisia resursseja, jotka mahdollistavat terveellisten elintapojen valinnan. Tämä johtaa osaltaan parempaan terveydentilaan ja vähäisempään sairastuvuuteen. Elintapojen merkitys korostuu myös eri sukupolvissa, sillä terveelliset elintavat opitaan yleisesti jo varhaislapsuudessa, joten vanhempien elintavoilla on merkitystä koko perheen hyvinvoinnille. (THL2020a.)

Lasten ja nuorten elintavat

Nuorten elintapoja kuvataan neljän elintapaindikaattorin valossa: koululounaan syönti, liikunta, alkoholi ja tupakointi (kuvio 19). Esitetyt tulokset perustuvat vuoden 2019 kouluterveyskyselyyn osallistuneiden vantaalaisten lasten ja nuorten vastauksiin (THL 2020c). Suurin osa elintapakysymyksistä kysyttiin *perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilailta eri tavoin* kuin muilla luokilla ja oppiasteilla, minkä vuoksi heidän vastauksensa näkyvät ainoastaan samalla tavoin kysytyn liikunnan osalta. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty *liitteessä 3*.

Kyselyyn vastanneiden vantaalaisten tyttöjen ja poikien tulokset olivat saman suuntaiset. *Liikunta* oli osa päivittäistä elämää vain pienellä osalla vastanneista lapsista ja nuorista, sillä alle puolet oppilaista ilmoitti liikkuvansa vähintään tunnin päivässä. Osuus oli erityisen alhainen lukiolaisilla, joista ainoastaan noin joka seitsemäs kyselyyn vastanneista ilmoitti liikkuvansa tunnin tai enemmän päivässä. (kuvio 19.)

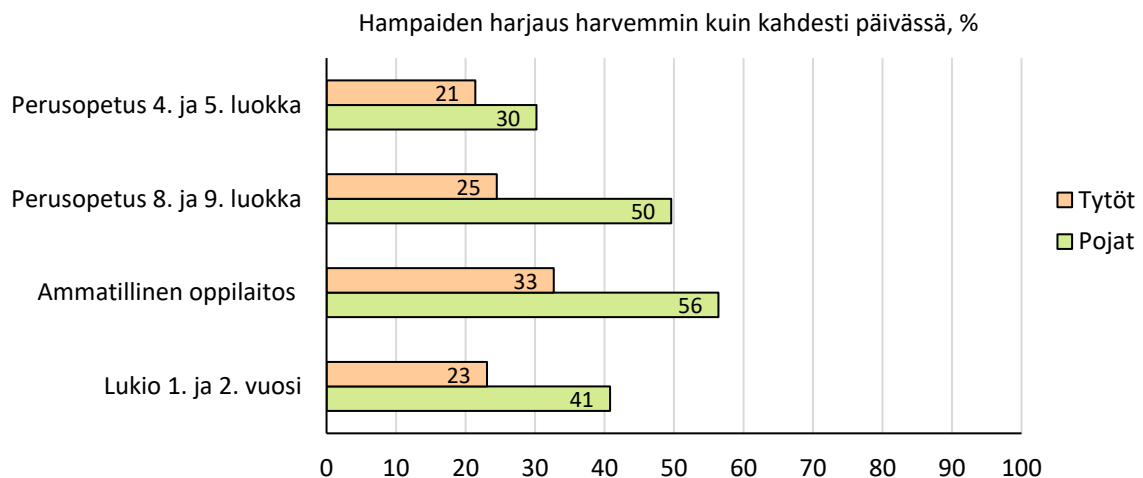
Huomattavan suuri osa perusopetuksen ja toisen asteen pojista ja tytöistä ilmoitti, että he eivät syö *koululounasta* päivittäin. Esimerkiksi keskimäärin noin 60 prosenttia perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista ja toiseen asteen oppilaista vastasi, että he eivät syö päivittäin koululounasta. Lukiolaisilla vastaajilla vastaava osuus oli vajaa 50 prosenttia. Humalahakuinen *alkoholinkäyttö* oli vastanneiden keskuudessa yleisintä ammattikoulun oppilailla, joista noin joka neljäs pojista ja joka viides tytöistä vastasi olleensa tosi humalassa kerran kuukaudessa. Vastaavasti päivittäin *tupakkatuotteita* tai sähkösavukkeita käyttävien osuus oli suurin kyselyyn vastanneilla ammattikoulun oppilailla. (kuvio 19, THL 2020c.)

Kuvio 19. Vantaalaisten nuorten elintavat. Osuus (%) pojista ja tytöistä, jotka eivät syö koululounasta viitenä päivänä koulussa, jotka harrastavat vähemmän kuin tunnin liikuntaa päivässä, jotka juovat itsensä tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa, jotka käyttävät päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta. Lähde: Kouluterveyskysely, 2019 (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos).

Lasten ja nuorten suun terveydestä huolehtiminen

Yksinkertaisin ja vaikuttavin tapa huolehtia suun terveydestä on pestä hampaat kahdesti päivässä. Lisäksi ruokailutottumukset ja nuuskan tai tupakkatuotteiden käyttö vaikuttavat suun terveyteen. Kuviosta 20 nähdään, että pojat harjaavat hampaitaan tyttöjä harvemmin. Esimerkiksi kouluterveyskyselyyn vuonna 2019 osallistuneista vantaalaisista ammatillisen oppilaitoksen pojista jopa 56 prosenttia vastasi harjaavansa hampaat harvemmin kuin kaksi kertaa päivässä, kun vastaava osuus tytöillä oli 33 prosenttia (kuvio 20).

Kuvio 20. Vantaalaisten lasten ja nuorten hampaiden harjaus. Osuudet (%) harvemmin kuin kahdesti harjaavista. Lähde: Kouluterveyskysely 2019 (THL).

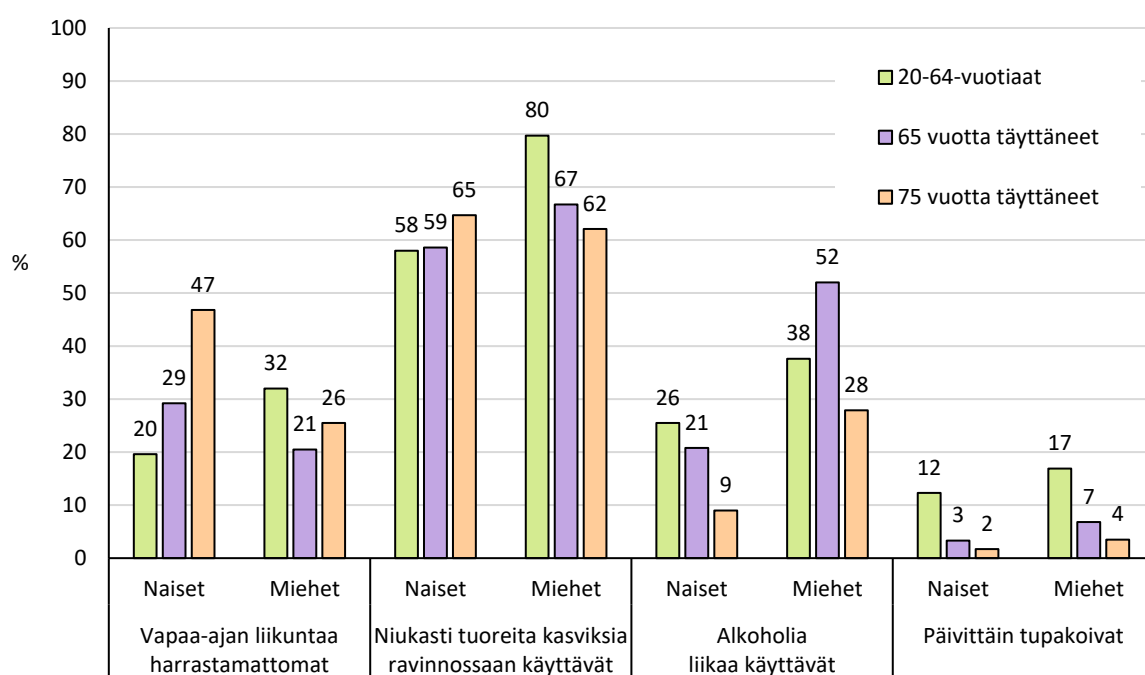

Aikuisten elintavat

Aikuisten elintapoja tarkastellaan kasvien ja hedelmien käytön, vapaa-ajan liikunnan, alkoholin käytön ja tupakoinnin näkökulmista (THL 2020d). Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty liitteessä 3.

Keskimäärin joka neljäs kyselyyn vastannut vantaalainen ilmoitti, että ei harrasta *liikuntaa* vapaa-ajallaan. (kuvio 21, THL 2020d.) Miehillä liikuntaa harrastamattomia oli eniten 20–64-vuotiaiden ikäryhmässä, josta noin joka kolmas vastasi, että ei harrasta liikuntaa vapaa-ajallaan (kuvio 21). Naisilla vastaava osuus oli selkeästi suurin 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä, jossa lähes joka toinen ilmoitti, että ei harrasta vapaa-ajan liikuntaa. *Kasviksia ja hedelmiä* ravitsemussuositusten mukaisesti käytti alle puolet kyselyyn vastanneista miehistä ja naisista; pienin osuus miehillä oli 20–64-vuotiaiden ikäryhmässä (20 prosenttia) ja naisilla 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä (35 prosenttia). (kuvio 21).

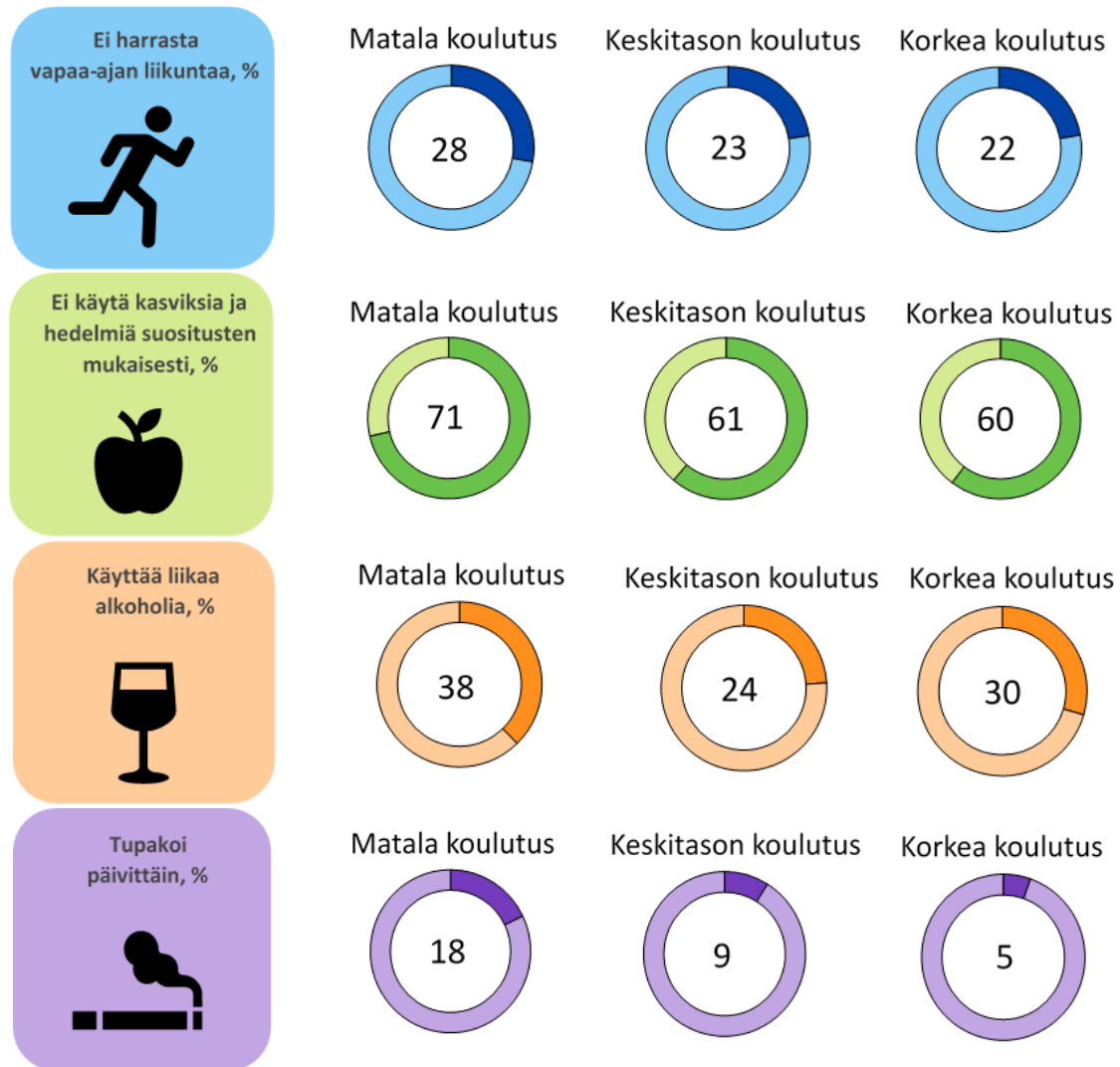
Alkoholia liikaa käyttävien osuus oli miehillä naisia suurempi (kuvio 21). Noin kolmasosa vastanneista 20–64 vuotiaista ja noin joka toinen 65 vuotta täyttäneistä miehistä raportoi käyttävän alkoholia määrän, jonka katsotaan olevan terveydelle haitallista. Naisilla vastaavat osuudet olivat huomattavasti pienemmät. Noin joka seitsemäs 20–64-vuotiaista miehistä ja joka kymmenes naisista raportoi *tupakoivansa päivittäin*. Yli 75-vuotialla tupakoivien osuudet olivat alle 5 %. (kuvio 21.)

Kuvio 21. Vantaalaisen aikuisväestön elintavat. Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus (%), kasviksia ja hedelmiä niukasti käyttävien osuus (%), vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus (%), alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%) ja päivittäin tupakoivien osuus (%). Lähde: FinSote-tutkimus 2018 (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos).

Elintapojen tiedetään olevan vahvasti yhteydessä henkilön koulutustasoon - mitä korkeampi koulutus, sitä terveellisemmät elintavat yleensä ovat. Tämä näkyi myös vantaalaisten FinSote-tutkimukseen osallistuneiden aikuisten liikuntaan, ravitsemukseen, alkoholin käyttöön ja tupakointiin liittyvissä vastauksissa.

- Vantaalaisen aikuisväestön elintavat koulutustason mukaan (FinSote-tutkimus 2018):

Lähteet

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Elintavat. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elintavat>. Viitattu 12.11.2020.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020b. Kansantaudit. <https://thl.fi/fi/web/kansantaudit/yleistieto-kansantaudeista>. Viitattu 12.11.2020.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020c. Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>. Aineistolähde: Sotkanet.fi (4.11.2019).

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020d. FinSote -tutkimus. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finsote-tutkimus>. Aineistolähde: Sotkanet.fi (16.10.2019).

2.3 Koulutus ja jatkuva oppiminen

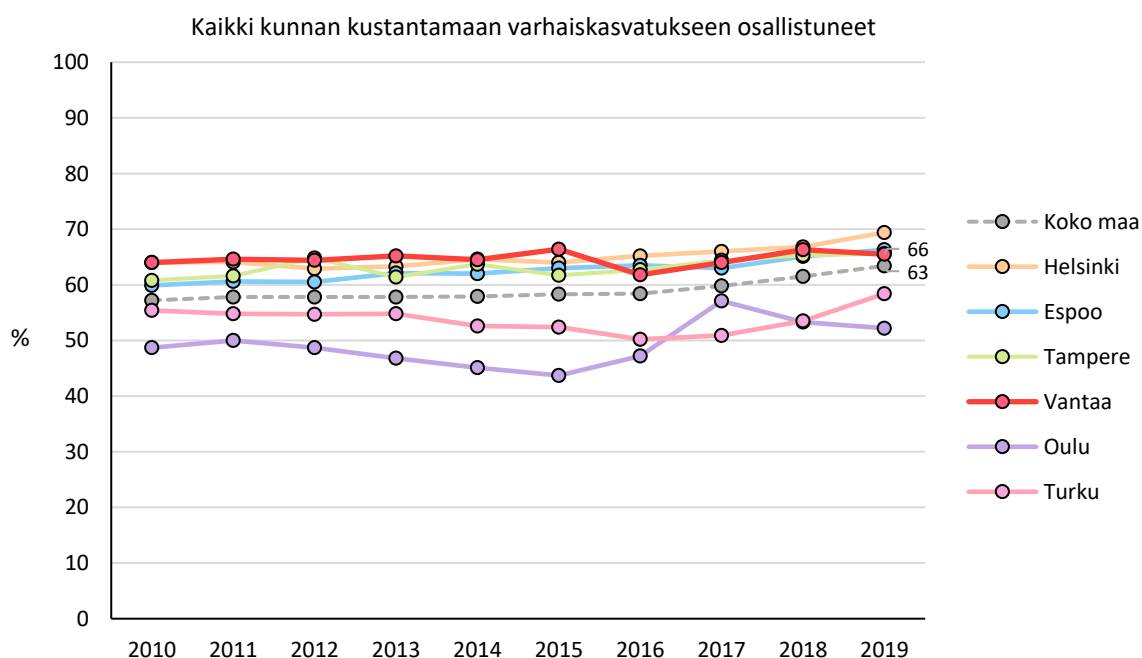
Tässä kappaleessa tarkastellaan varhaiskasvatukseen osallistumista, väestön koulutusrakennetta sekä koulutuksen ulkopuolelle jääneiden että koulutuksen ja työn ulkopuolelle jääneiden nuorten osuuksia. Indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset on esitetty *liitteessä 3*.

Koulutuksen merkitys yksilön hyvinvoinnille on suuri. Koulutustaustan myötä näkyvät erot hyvinvoinnissa sekä terveydessä ja tiedetään, että terveysongelmat ovat huomattavasti yleisempiä alemmin koulutetuilla. Erot hyvinvoinnissa ja terveydessä näkyvät muun muassa elintapojen, erilaisten ammattien terveysriskien sekä koulutuksen myötä määräytyvän tulo- ja varallisuustason kautta. (THL 2020.)

Elintapojen kautta heijastuvia terveyseroja selittää osaltaan esimerkiksi erot tupakoinnissa, joka on huomattavasti yleisempää vähemmän koulutetuilla. Myös vanhempien sosioekonominen tausta heijastuu lasten ja nuorten hyvinvointiin, vaikka terveyserot lapsuudessa ovat vielä suhteellisen vähäisiä. Koulutuksen kautta määräytyy merkittävästi myös tulo- ja varallisuustaso, joilla on vaikutus siihen, millaisia valinnan mahdollisuuksia henkilöllä on terveyteen ja hyvinvointiin liittyen. Koulutuksen yhteys työttömyysriskin suuruuteen on myös merkittävä. (THL 2020.)

Kunnan kustantamaan varhaiskasvatukseen osallistuneet

Kunnan kustantamalla varhaiskasvatuksella tarkoitetaan niiden palveluiden määrää, jotka kunta on kustantanut asukkaalleen. Kunnan kustantamissa palveluissa on omasta tuotannosta vähennetty myynnit ja lisätty ostot. Vantaalla osuus on hieman koko maan tasoa korkeampi (kuvio 22). Vuonna 2019 noin 66 prosenttia vantaalaisista 1–6-vuotiaista osallistui varhaiskasvatukseen, kun vastaava osuus koko maassa oli 63 prosenttia. Vuodesta 2016 osuus on Vantaalla ollut nousujohteinen (kuvio 22).

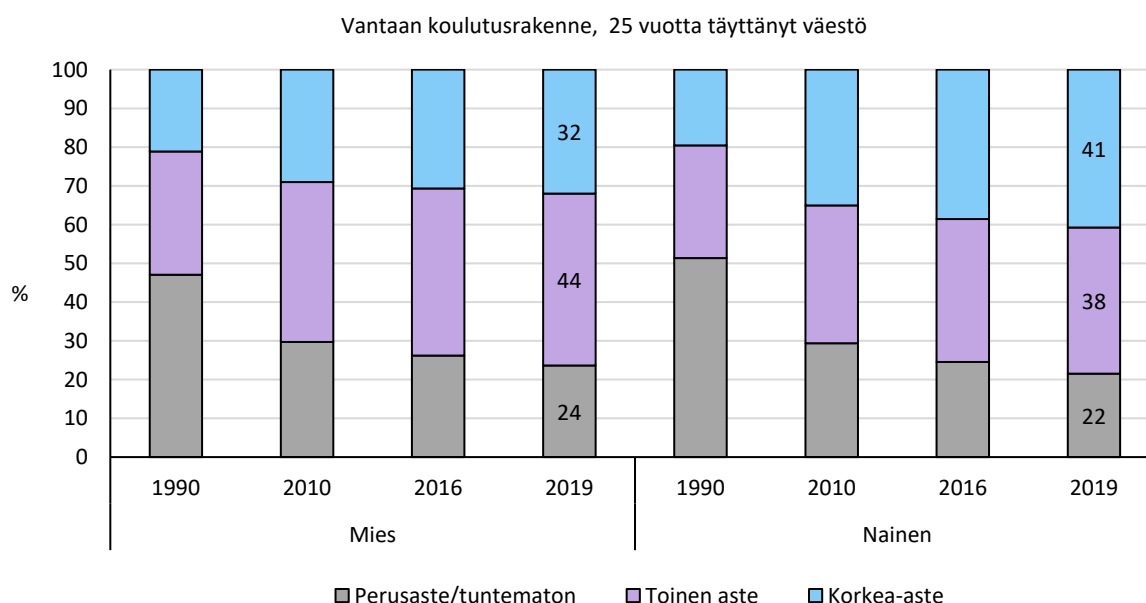

Kuvio 22. Kaikki kunnan kustantamaan varhaiskasvatukseen osallistuneet (%), 1–6-vuotiaista kuusikkokunnissa ja koko maassa vuosien 2010 ja 2019 välillä. Lähde: Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL).

Väestön koulutus rakenne

Koulutus rakenne kertoo työmarkkinoiden käytettävissä olevan työvoiman koulutuksesta ja osaamisesta. Koulutustason nousu on koko maassa hidastunut. Valtakunnallisten arvioiden perusteella koulutustason nousu on nuorissa ikäluokissa pysähtynyt ja aikuisikäluokissa näin on tapahtumassa 2020-luvun alkuvuosina. Näillä näkymin koulutetuimmaksi ikäluokaksi on jäämässä 1970-luvun lopulla syntynyt sukupolvi.

Vantaan koulutus rakenteessa on eroja sukupuolen mukaan. Naisten koulutustaso on ohittanut miesten koulutustason ja samalla pelkän peruskoulutason koulutuksen varassa olevien osuus on laskenut selvästi (kuvio 23). Vuoden 2019 lopussa naisissa oli enemmän korkea-asteen suorittaneita (41 %) kuin toisen asteen suorittaneita (38 %), kun miehissä oli selvästi enemmän toisen asteen (44 %) kuin korkea-asteen (32 %) suorittaneita (Tilastokeskus 2021a, kuvio 23).

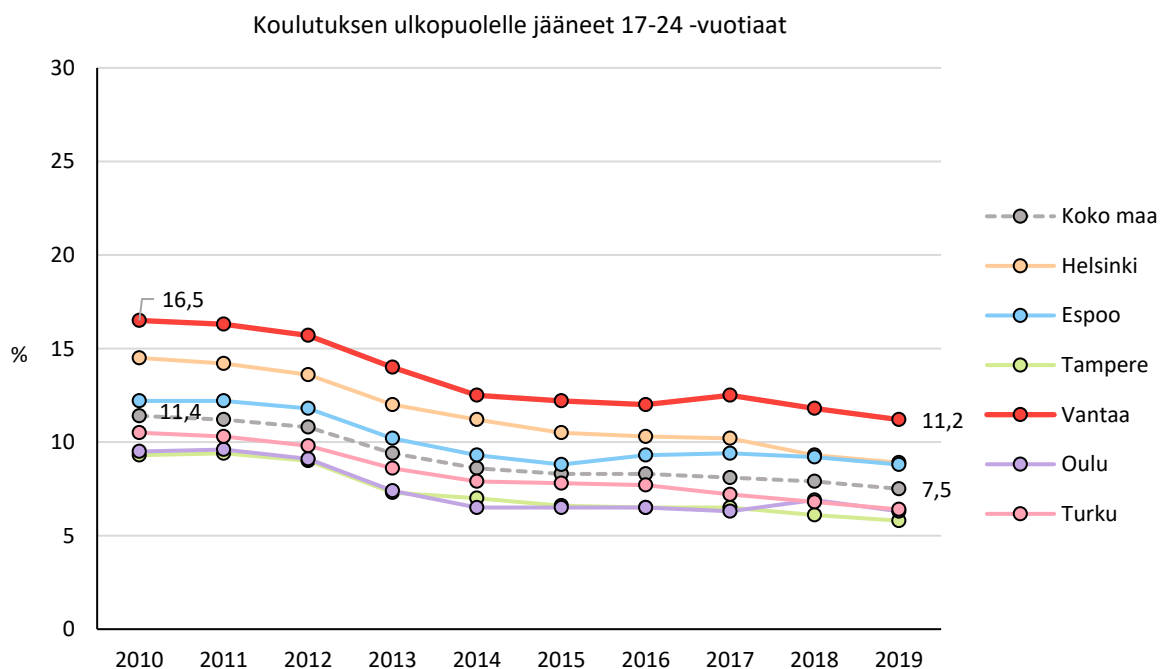

Kuvio 23. Vantaan 25 vuotta täyttänyt väestö koulutuksen ja sukupuolen mukaan 1990–2019 (31.12). Lähde: Tilastokeskus.

Vantaan suuralueet eroavat jonkin verran koulutustason mukaan (Parviainen 2019). Esimerkiksi Aviapoliksen suuralueella enintään perusasteen suorittaneiden osuus oli vuonna 2017 alhaisin (20 %) ja korkea-asteen suorittaneiden osuus korkein (47 %). Hakunilan suuralueella tilanne oli päinvastainen eli perusasteen suorittaneiden osuus oli korkein (32 %) ja korkea-asteen suorittaneiden osuus alhaisin (29 %). Vantaan kaupunginosista eniten tutkinnon suorittaneita oli Helsingin pitäjän kirjokylässä ja Ylästössä (86–87 %), kun taas alhaisin osuus oli Veromiehessä (54 %). Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli puolestaan suurin Linnaisissa (61 %) ja Ylästössä (58 %) ja nämä kaupunginosat olivat kärjessä myös silloin, kun tarkasteltiin ylemmän korkeakouluasteen suorittaneiden osuutta (22–24 %). (Parviainen 2019.)

Yhteiskuntaan ja työelämään kiinnittyminen on vaikeampaa niille nuorille, jotka eivät ole peruskoulun jälkeen suorittaneet toisen asteen koulutusta eli he ovat koulutuksen ulkopuolella. Tiedetään, että näillä nuorilla on enemmän ongelmia esimerkiksi toimeentulon kanssa. Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä nuorilla tarkoitetaan tässä siis 17–24-vuotiaita henkilöitä, jotka eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta kyseisenä vuonna.

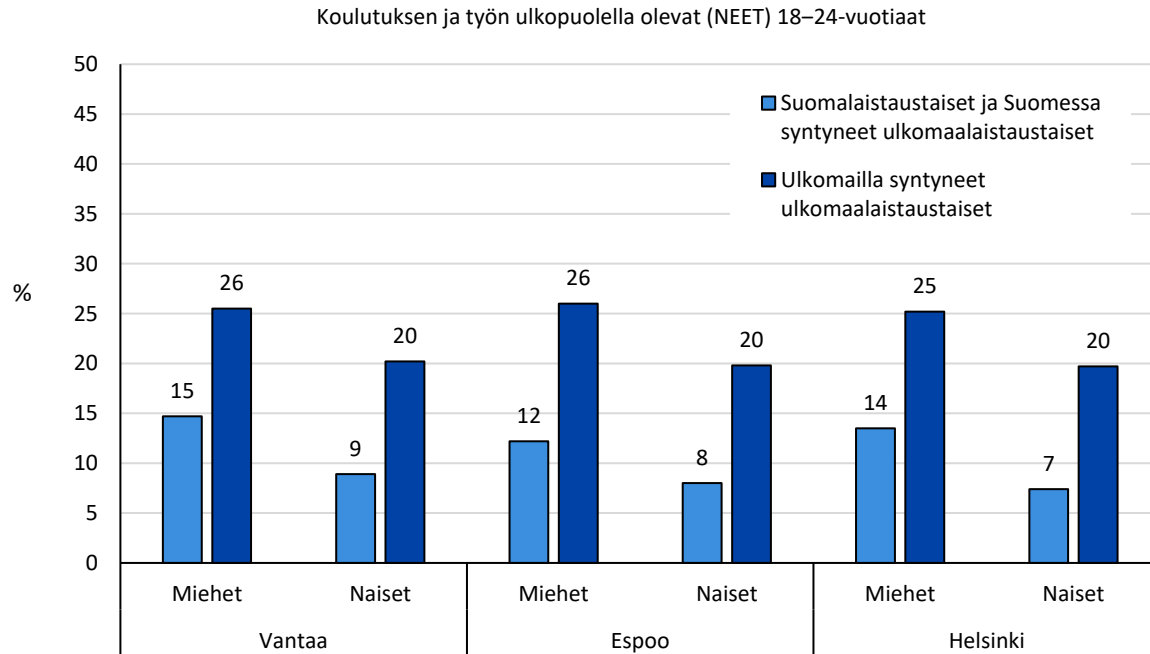
Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuus on pienentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana koko maassa ja kaikissa kuutoskunnissa (kuvio 24). Koko maassa osuus oli vuonna 2019 noin 8 prosenttia, kun se vuonna 2010 oli hieman yli 11 prosenttia. Vantaalla koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuus on edellisen kymmenen vuoden aikana ollut kaikkia kuutoskuntia ja koko maan keskiarvoa suurempi. Vuonna 2019 noin 12 prosenttia 17–24-vuotiaista vantaalaisista oli jäänyt koulutuksen ulkopuolelle. (kuvio 24.) Miesten osuudet olivat kaikissa tarkastelluissa kunnissa naisten osuuksia suuremmat. Vantaalla noin 13 prosenttia 17–24-vuotiaista miehistä oli jäänyt koulutuksen ulkopuolelle vuonna 2019, kun vastaava osuus naisilla oli noin 10 prosenttia. Koko maassa vastaavat osuudet olivat 9 ja 6 prosenttia. (Tilastokeskus 2021a.)

Kuvio 24. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat vuosina 2010–2019 kuusikkokunnissa sekä koko maassa (% vastaavanikäisestä väestöstä). Lähde: Tilastokeskus.

NEET-nuoret

Kuviossa 25 on kuvattuna työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat suomalaistaustaiset ja Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset sekä ulkomailla syntyneet ulkomaalaistaustaiset 18–24-vuotiaat vuonna 2018 Vantaalla, Espoossa ja Helsingissä. Nuori ei siis kyseisenä ajankohtana ole opiskelija, työssäkäyvä eikä suorittamassa varusmiespalvelusta (NEET-nuori). Vantaalla NEET-nuorten osuus suomalaistaustaisilla ja Suomessa syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla miehillä oli vuonna 2018 noin 15 prosenttia ja naisilla 9 prosenttia. Ulkomailla syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla NEET-nuorten osuudet olivat huomattavasti suuremmat, ollen lähes 26 prosenttia miehillä ja 20 prosenttia naisilla. (kuvio 25, Tilastokeskus 2021b) Ulkomaalaistaustaisilla nuorilla koulutuksen varhainen keskeyttäminen ja työttömyys onkin selkeästi yleisempää suomalaistaustaisiin nuoriin verrattuna (Myrskylä 2009).

Kuvio 25. Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) 18–24-vuotiaat nuoret vuonna 2018 (% vastaavanikäisestä väestöstä). Lähde: Tilastokeskus.

Työmarkkinoilla perusasteen koulutuksen työpaikat vähenevät kaiken aikaa (Myrskylä 2009), joten nuorten tulevaisuuden kannalta on tärkeää tukea heitä kouluttautumisessa. Työn ja koulutuksen ulkopuolelle jäämisen on havaittu olevan yhteydessä sosiaaliin ja mielenterveyden ongelmiin (Holte ym. 2019), joten kyseessä on nuorten henkilökohtainen hyvinvointi. Myös syrjäytyneiden nuorten kustannukset yhteiskunnalle ovat moninkertaiset työssä tai koulutuksessa oleviin nuoriin verrattuna (Holte ym. 2019). Koulutuksen ulkopuolelle jääminen on useiden tutkimusten mukaan syrjäytymisen riskitekijä. Heikko menestyminen peruskoulussa johtaa helposti toisen asteen koulutuksesta karsiutumiseen ja tämä puolestaan epävarmaan työmarkkina-asemaan. (THL 2020.)

Lähteet

Holte, Björn Halsten, Ignatius Swart & Heikki Hiilamo (2019). The NEET Concept in Comparative Youth Research: The Nordic Countries and South Africa. *Journal of Youth Studies* 22:2;256–272.

Myrskylä, Pekka. Koulutus periytyy edelleen. *Hyvinvointikatsaus* 1 (2009), s. 1–8. Tilastokeskus. https://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-03-16_002.html . Viitattu 19.11.2020.

Parviainen E. Väestön koulutus rakenne Vantaalla. Vantaan kaupunki. Tilastokatsaus 2:2019. https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/144222_Tilastokatsaus_2_2019_Vaeston_koulutus_rakenne_Vantaalla.pdf . Viitattu 19.11.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020. Hyvinvointi ja koulutus. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/koulutus> . Viitattu 19.11.2020.

Tilastokeskus (TK). 2021a. Tutkintorekisteri. Aineistolähde: Sotkanet.fi (18.2.2021).

Tilastokeskus (TK). 2021b. Työssäkäynti. Aineistolähde: Kotouttaminen.fi (19.2.2021).

2.4 Työllisyys ja toimeentulo

Tässä kappaleessa tarkastellaan ensin työllisyyttä ja sen jälkeen toimeentuloa. Työllisyyttä tarkastellaan työttömien ja nuorisotyöttömien osuuksien näkökulmasta, ja toimeentuloa pienituloisuusasteen sekä pitkäaikaisen toimeentulotuen saajien ja omaishoidon tuella hoidettavien yli 75-vuotiaiden osuuksien näkökulmista. *COVID-19 pandemian vaikutuksia* työttömyyteen ja toimeentuloon on esitetty *kappaleessa 4* ja indikaattoreiden tarkemmat kuvaukset *liitteessä 3*

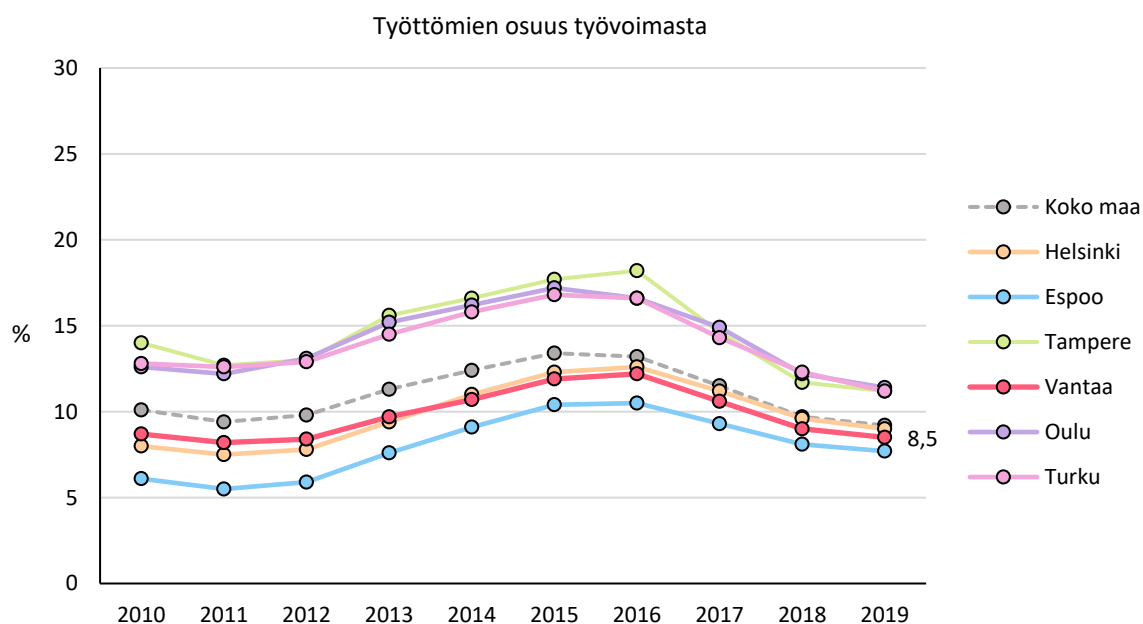
Valtakunnallisella tasolla Vantaalla työllisyysaste on selkeästi korkeampi ja vastaavasti työttömyysaste on matalampi. Silti Vantaalla oli vuodenvaihteessa 2019–2020 lähes 10 500 työtöntä. (TK 2020a.) Tiedetään, että työttömyys vaikuttaa sekä terveyteen että hyvinvointiin siten, työttömät ovat keskimäärin sairaampia kuin työlliset. Lisäksi työttömillä ei ole mahdollisuutta päästä työterveyshuollon piiriin, joka on tarjolla työntekijöille ja on usein perusterveydenhuoltoon verrattuna paremmin saatavilla oleva sekä työntekijälle ilmainen palvelu. Toisaalta taas heikko terveys vaikuttaa yksilön työkykyyn ja voi siten olla työpaikan menettämisen taustalla tai jopa esteenä työpaikan saannille. Selkein vaikutus työttömyydellä on kuitenkin yksilön toimeentuloon. Työttömyys vaikuttaa toimeentuloon heikentävästi ja lisää siten yksilön köyhyysriskiä. (THL 2020a.)

Työurien keskimääräisestä pidentymisestä ja työttömyyden laskusta huolimatta väestössä on ryhmiä, joiden työurissa nähdään haasteita. Esimerkiksi perusasteen koulutuksen varaan jäävistä on muodostumassa ryhmä, jonka työuria leimaa runsas työttömyys ja korkea työkyvyttömyysriski. Myös työkyvyltään heikentyneet ovat yksi ryhmä, jolle kertyy sekä työkyvyttömyyttä että työttömyysjaksoja. Työttömyyteen liittyvän taloudellisen rasitteen onkin nähty toimivan välittävänä tekijänä, ja siten selittävän hyvinvointieroja työttömien ja työllisten välillä. (Sipilä ym. 2011.) Aiemmissa tutkimuksissa on havaittu, että työttömillä ja työllisillä heikentynyt työkyky on yleisempää niillä, joilla on lyhyempi koulutus, huono koettu terveys, jotka elävät yksin tai kokevat toimeentulovaikauksia. Kaikilla edellä mainituilla muuttujilla tarkasteltuna työttömät arvioivat työkykynsä heikentyneen huomattavasti useammin kuin työlliset. (Kauhanen 2017.)

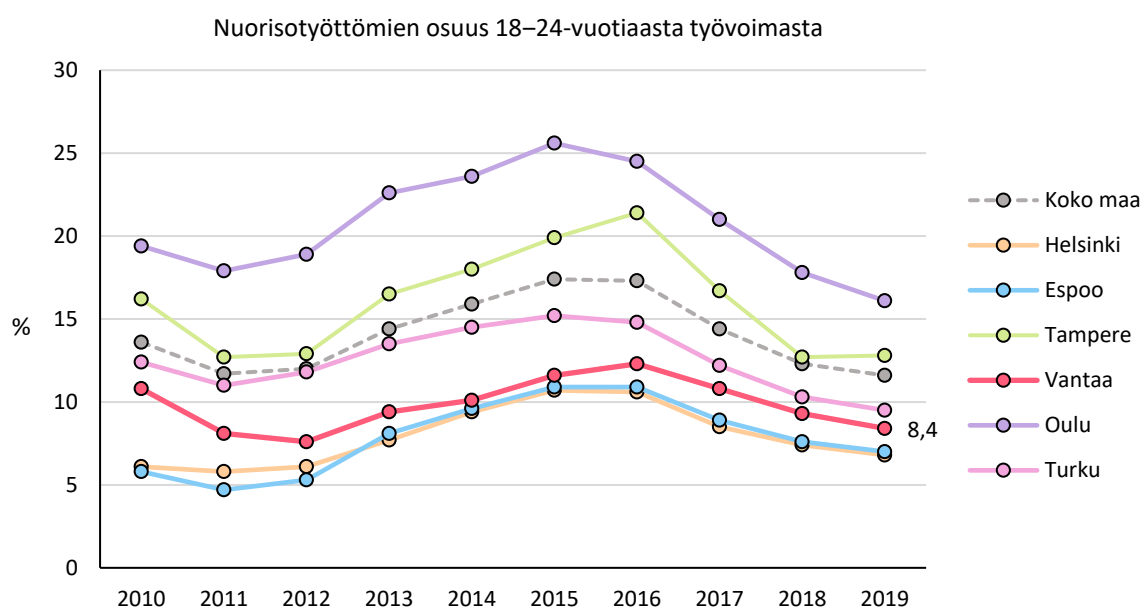
Työttömyys

Työttömyys vaihtelee talouden suhdannekehityksen myötä. Vuodesta 2016 alkaen työttömyys on laskenut huomattavasti vuoteen 2019 tultaessa (kuvio 26 ja kuvio 27, TEM 2020). Kuuden suurimman kaupungin joukossa Vantaan työttömyysaste oli vuonna 2019 toiseksi alin (8,5 prosenttia). Työttömien osuus oli miehillä hieman naisia suurempi. Esimerkiksi koko maassa vuonna 2019 työttömien osuus oli miehillä 10,2 prosenttia ja naisilla 8,1 prosenttia. Vantaalla vastaavat luvut olivat 9,0 ja 8,0 prosenttia. (kuvio 26.) COVID-19 pandemian vaikutuksia työttömyyteen on esitetty kappaleessa 4.

Työttömyys vaihtelee myös väestöryhmittäin merkittävästi. Nuorisotyöttömyyden osalta Vantaa oli suurten kaupunkien keskijoukkoa (kuvio 27). Taloudellisten suhdanteiden parantumisen myötä myös nuorisotyöttömyys on laskenut muutaman viime vuoden aikana merkittävästi, mutta se on edelleen selkeästi korkeammalla tasolla kuin mitä se oli ennen talouden taantumaa vuonna 2008. Myös 50 vuotta täyttäneiden työttömyys on ollut laskusuunnassa viime vuosina. Miesten työttömyysaste on systemaattisesti naisten työttömyysastetta korkeampi. Ulkomaalaistaustaisilla työttömyys on noin kaksi kertaa yleisempää kuin kantaväestöllä. (TEM 2020.) Myös alueelliset erot työttömyydessä näkyvät selvästi Vantaalla. Esimerkiksi tarkasteltaessa Vantaan yli 100 asukkaan kaupunginosissa oli työttömyysaste vuonna 2018 korkein Veromiehen kaupunginosassa (16,3 prosenttia) ja alin Sotungin kaupunginosassa (2,4 prosenttia). (TK 2020a.)

Kuvio 26. Työttömien osuus (%) työvoimasta vuodesta 2010 vuoteen 2019. Lähde: Työnvälitystilasto, Työ- ja elinkeinoministeriö (Sotkanet.fi 2020).

Kuvio 27. Nuorisotyöttömien osuus (%) 18–24-vuotiaasta työvoimasta vuodesta 2010 vuoteen 2019. Lähde: Työnvälitystilasto, Työ- ja elinkeinoministeriö (Sotkanet.fi 2020).

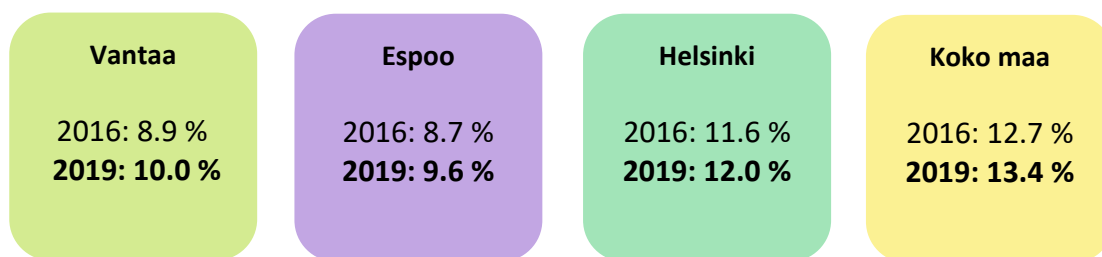

Toimeentulo

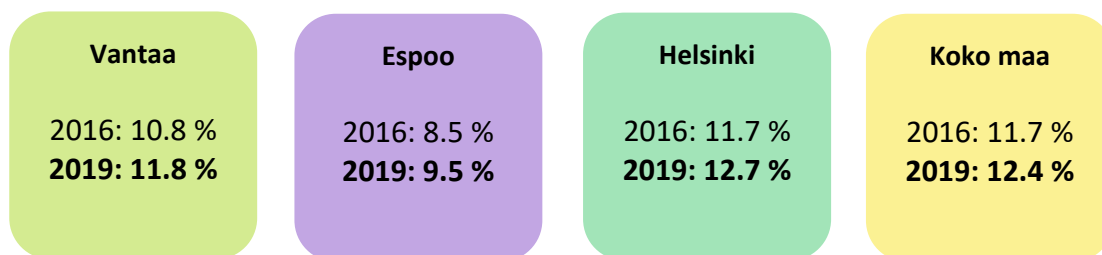
Tulot jakautuvat suomalaisessa yhteiskunnassa voimakkaasti esimerkiksi koulutuksen, työmarkkina-
aseman, iän ja kotitalouden elinvaiheen mukaan. Toimeentulon vaikutus terveyteen ja hyvinvointiin
on suuri. (THL 2020b.) Vantaalla palkkatulojen keskiarvo vuonna 2019 oli noin 41 000 euroa. Vantaan
keskimääräinen tulotaso oli noin 7 prosenttia suurempi verrattuna valtakunnalliseen tasoon. Kuuden
suurimman kaupungin vertailussa Vantaan keskimääräinen tulotaso oli kolmanneksi suurinta Espoon
ja Helsingin jälkeen. (TK 2020b.)

Alimpiin tuloluokkiin kuuluvien henkilöiden osuus väestöstä oli Vantaalla suurten kaupunkien
pienimpiä vuonna 2019. Pienituloisuusaste on kuitenkin noussut hieman tultaessa vuoteen 2019,
jolloin se oli 10 prosenttia. Pienituloisten kotitalouksien osuus kaikista kotitalouksista eli
pienituloisuusaste oli Vantaalla likimain samalla tasolla kuin Espoossa, mutta Helsingin sekä koko
maan tasoa alempi vuosina 2016–2019. Lasten pienituloisuusaste oli Vantaalla hieman korkeampi kuin
Espoossa, mutta Helsingin sekä koko maan tasoa alempi vuosina 2016–2018. (TK 2020b.) Suomessa ei
ole virallista köyhyysrajaa, mutta toisinaan sellaisena pidetään Tilastokeskuksen pienituloisuusrajaa.

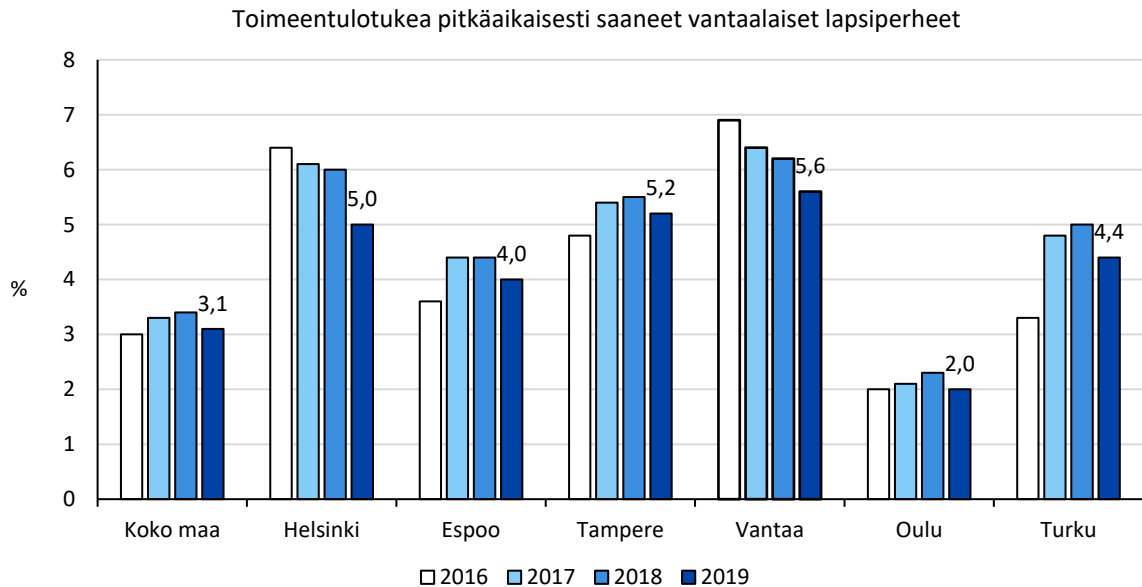
- Asuntoväestön pienituloisuusaste (Tulonjakotilasto, Tilastokeskus):

- Lasten pienituloisuusaste (Tulonjakotilasto, Tilastokeskus):

Seuraavan sivun kuviossa 28 on kuvattuna pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden
osuus kaikista lapsiperheistä, kuuden suurimman kaupungin ja koko maan osalta vuodesta 2016
vuoteen 2019. Kuviosta nähdään, että Vantaalla pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden
lapsiperheiden osuus on vähentynyt viimeisen kolmen vuoden aikana ja vuonna 2019 osuus oli 5,6
prosenttia. Osuus oli kuitenkin edelleen kuusikkokuntien ja koko maan tasoon verrattuna korkein.
Koko maassa osuus oli 3,1 prosenttia, Helsingissä 5,0 prosenttia ja Espoossa 4,0 prosenttia vuonna
2019. (kuvio 28, THL 2020c.) COVID-19 pandemian vaikutuksia toimeentuloon on esitetty kappaleessa 4.

Kuvio 28. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden lapsiperheiden osuus kaikista lapsiperheistä. Lähde: Toimeentulotukirekisteri (THL).

Omaishoidon tuki

Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Kunta myöntää harkinnanvaraisesti omaishoidon tukea, kun hoivan ja avun tarve on lisääntynyt vaativaksi ja sitovaksi ja omaisen antama hoito on sairastuneen edun mukaista. Tukea voi hakea oman kunnan sosiaalitoimesta.

Omaishoitajuudesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välille sopimus, jonka liitteenä on hoito- ja palvelusuunnitelma. Vuonna 2019 3,3 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä vantaalaisista hoidettiin kotona omaishoidon tuella. Helsingissä vastaava osuus oli 3,1 prosenttia ja Espoossa 3,3 prosenttia. Omaishoidon tuesta sopimuksen tehneitä hoitajia oli vantaalla vuonna 2019 yhteensä 1 060, joista 667 oli 65 vuotta täyttäneitä. (THL2020c.)

Lähteet

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Hyvinvointi ja työllisyys. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/tyollisyys> . Viitattu 19.11.2020.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020b. Toimeentulo. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/toimeentulo> . Viitattu 19.11.2020.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020c. Toimeentulotukirekisteri. Aineistolähde: Sotkanet.fi (31.10.2020)

Tilastokeskus (TK). 2020a. Työssäkäyntitilasto. (12.1.2021).

Tilastokeskus (TK). 2020b. Tulonjakotilasto. (12.1.2020).

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). 2020. Työnvälitystilasto. Aineistolähde: Sotkanet.fi (31.10.2020)

Sipilä, N., Kestilä, L. & Martikainen, P. (2011). Koulutuksen yhteys nuorten työttömyyteen. Mihin peruskoulututkinto riittää 2000-luvun alussa? Yhteiskuntapolitiikka 76:2, ss. 121–134.

Kauhanen, M. (2017). Työllisyys ja työttömyys—miten suomalaiset työmarkkinat ovat muuttuneet. Teoksessa: H. Taimio (toim.) Tuotannon tekijät—palkan saajien Suomi 100, ss. 152–189.

2.5 Elinympäristö

Elinympäristö on hyvinvoinnin ja terveyden perusedellytys. Kunnissa ja kaupungeissa elinympäristöstä vastaavat tekninen, ympäristö- ja maankäytön sektori. Elinympäristö ja sen viihtyisyys sekä turvallisuus vaikuttavat keskeisesti ihmisen hyvinvointiin. Hyvän elinympäristön perustana on kaupunki, jossa palvelut ja arjen eri toiminnot sujuvat mutkattomasti. Aukkaiden viihtyvyyden kannalta ensiarvoisen tärkeää on suunnitella ja toteuttaa asuin- ja työpaikka-alueita, jotka ovat eri-ikäisille ja erilaisia tarpeita omaaville ihmiselle terveellisiä ja turvallisia. Liikenneyhteyksien solmukohdassa Vantaan haasteena on huomioida asuinalueiden suunnittelussa lento-, raide- ja autoliikenteen melu sekä pienhiukkaset (Vantaan kaupunki 2019a). Alueen sijainti ja sen liikenneyhteydet ovat keskeisiä alueiden kehitykseen vaikuttavia tekijöitä. Elinvoimainen ja kestävä kaupunki syntyy, kun liikkuminen eri alueilla ja niiden välillä on sujuvaa ja helppoa (Vantaan kaupunki 2019b).

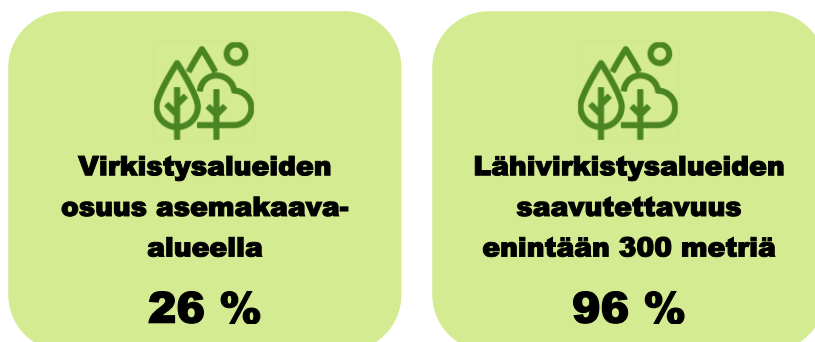
Elinympäristössä korostuu elämäntyyli ja yksilöllisyys. Esimerkiksi ristiriita asunnon tai asuinalueen ja omien asumismieltyymysten välillä voi johtaa hyvinvoinnin heikkenemiseen. Näin ollen asuminen palvelee muitakin yksilötason hyvinvointiin liittyviä ulottuvuuksia kuin pelkästään turvallisuuden ja suojan tarpeita. Tässä luvussa elinympäristöä tarkastellaan ympäristöön ja asumiseen liittyvistä näkökulmista. Ympäristöä arvioidaan palveluiden saavutettavuuden, vihralueiden, ympäristön melun, ilmanlaadun sekä kouluympäristön kautta. Asumista puolestaan käsitellään asuntojen hallintamuotojen, yksin asuvien iäkkäiden, asunnottomien sekä ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien avulla. (THL 2020a.)

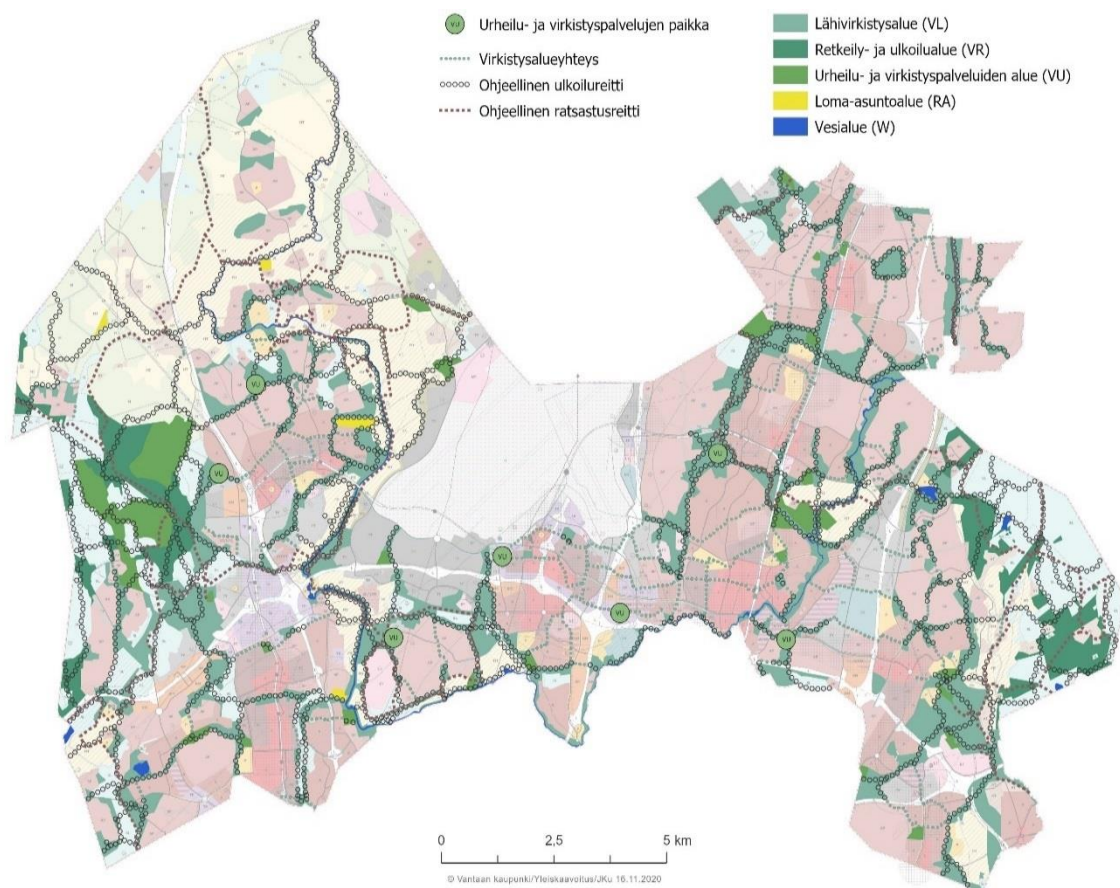
2.5.1 Ympäristö

Luonto ja virkistysalueet

Luonnolla ja vihralueilla on todettu olevan suuria myönteisiä terveysvaikutuksia ihmisille. Luonto ja vihralueet ovat myös tärkeitä vantaalaisille. Vuonna 2017 toteutetun Vantaan tulevaisuuskuvat -kyselytutkimuksen perusteella 88 prosenttia vastaajista piti toivottavana, että vihreys lisääntyy kaupunkiympäristössä (Vantaan kaupunki 2017a). Tulevaisuuskuvien sekä Aukasbarometri 2018:n mukaan vantaalaiset kokevat vihreyden sekä virkistys- ja ulkoilualueiden merkityksen lähiympäristössään todella tärkeäksi (Vantaan kaupunki 2018). Vantaalaisten toiveisiin ympäröivästä vihreydestä on jo nyt onnistuttu vastaamaan hyvin, sillä 96 prosenttia kaupungin asukkaista asuu alle 300 metrin päässä lähivirkistysalueesta (Liiteri 2020). Voimassa olevista asemakaavoista yli neljännes on osoitettu virkistysalueeksi (Vantaan kaupunki 2019c). Seuraavan sivun kartassa on esitelty tulevan yleiskaavan yleistila, johon Vantaalla tähdätään (kuva 2).

- Virkistysalueet Vantaalla (Ympäristövastuu-raportti 2018–2019, Liiteri 2020):

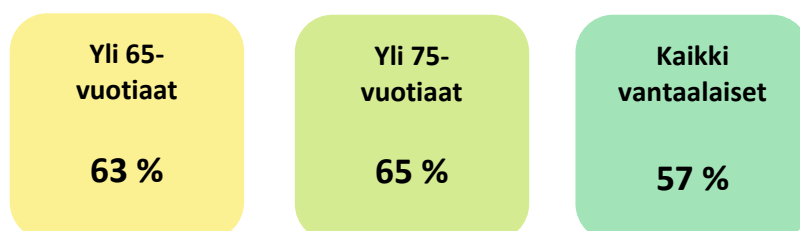

Kuva 2. Vantaan kaupungin tulevan yleiskaavan yleistila.

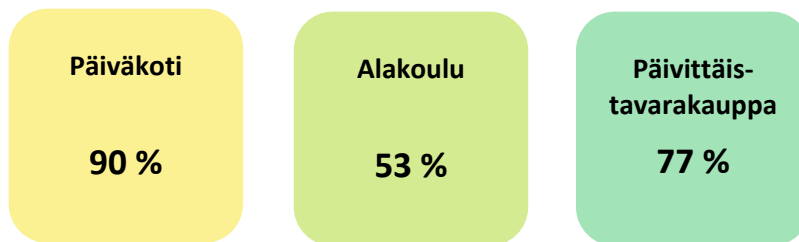
Päivittäisten palveluiden saavutettavuus

Vantaalla palveluiden saavutettavuus on Suomen mittakaavassa huippuluokkaa. Alle puolen kilometrin säteellä päivittäistavarakaupasta tai marketista asuu yli puolet vantaalaisista ja seniori-ikäisistä kaupunkilaisista yli 60 prosenttia. Vantaalla satunnaisotoksella tehdyn Asukasbarometri 2018 -tutkimuksen mukaan vantaalaisista yli 80 prosenttia on tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä lähikauppojen, peruskoulupalveluiden ja päivähoitopalveluiden saavutettavuuteen (Vantaan kaupunki 2018). Tyytyväisyyttä saavutettavuuteen saattaa selittää se, että lähin päiväkoti sijaitsee 90 prosentilla ja alakoulu yli puolella palvelujen kohderyhmään kuuluvista vantaalaisista alle 700 metrin päässä kodista. Julkisen liikenteen yhteydet ovat myös erittäin hyvät: kaikilla vantaalaisilla sijaitsee joukkoliikenteen pysäkki alle 700 metrin päässä kotiovesta. Asukasbarometrin vastausten mukaan asukkaista yli 80 prosenttia on tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä asuinalueensa joukkoliikennedyhteyksiin (Vantaan kaupunki 2018).

- Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus 500 metrin etäisyydellä (Vantaan rakennustasoinen väestö 2018 ja A.C. Nielsen Finland Oy:n Myymälärekisteri):

- Palveluiden saavutettavuus 700 metrin etäisyydellä palveluiden kohderyhmästä, (Ympäristövastuuraaportti 2018–2019):

Esimerkkejä kulttuuripalveluiden saavutettavuudesta

Kulttuuripalveluiden käyttäminen lisää tutkitusti terveyttä ja hyvinvointia. Tässä esitetään muutamia tunnuslukuja kulttuuripalvelujen saatavuuteen ja käyttöön liittyen. Alle kolmen kilometrin säteellä kirjastosta asuu 85 prosenttia vantaalaisista. Lisäksi noin 40 prosentilla on museo ja/tai elokuvateatteri vähintään kolmen kilometrin etäisyydellä. Lähes kaikki vantaalaiset asuvat alle 10 kilometrin säteellä näistä palveluista (Tilastokeskus 2021, Kirjastot.fi 2021).

Kirjastoja vantaalla on 10 ja lisäksi kuntalaisia palvelee 2 kirjastoautoa, joilla on yhteensä 112 pysäkkiä. Vuonna 2019 lainaajia oli yhteensä lähes 70 000 ja lainauksia keskimäärin 11 kappaletta asukasta kohden. Vuonna 2019 vantaan kirjastot järjestivät myös paljon tapahtumia, joihin osallistui yli 21 000 henkilöä (Kirjastot.fi 2021).

- Kulttuuripalveluiden saavutettavuus Vantaalla: etäisyys asuinpaikasta vuonna 2018, % asukkaista, (Tilastokeskus ja Museovirasto):

- Kirjastopalvelut Vantaalla vuonna 2019 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot):

Melun vaikutus hyvinvointiin

Melu on keskeinen kaupunkiympäristön terveys- ja viihtyvyyshaittojen aiheuttaja. Suurimmat melunlähteet Vantaalla ovat tie- ja katuliikenne, lentoliikenne sekä raideliikenne. Myös esimerkiksi kivenmurskaamot ja rakennustyömaat aiheuttavat melua. Liikenteen kasvun ja kaupunkirakenteen tiivistymisen ennakoidaan lisäävän melulle altistumista. Melualueille ja niiden lähelle rakennettaessa kuitenkin vaaditaan rakennuksilta hyvää ääneneristävyyttä ja piha-alueiden melusuojausta, joten uuden maankäytön lisäämät asukkaat saadaan suojattua melulta. (THL 2020a, Vantaan kaupunki 2020.)

Vantaalla EU-meluselvityksen (Vantaan kaupunki 2017b) mukaan päivällä tie- ja katumelualueet (NPM, $L_{Aeq,(7-22)} \geq 55$ dB) kattavat yhteensä noin 54,6 km² eli noin 23 prosenttia kaupungin pinta-alasta ja niillä asuu noin 54 000 asukasta (Vantaan kaupunki 2019g). Edellisen vuonna 2012 valmistuneen EU-meluselvityksen mukaan päiväajan melualueen pinta-ala oli 57,9 km², jolla asui noin 52 000 asukasta (Vantaan kaupunki 2012). Yhteispohjoismaisella melulaskentamallilla laskettuna päiväajan tie- ja katuliikenteen melulle altistuvien asukkaiden lukumäärä on kasvanut vuodesta 2012 vuoteen 2017 noin 3 prosenttia (Vantaan kaupunki 2012 ja 2017b).

Vuoden 2017 EU-meluselvityksen mukaan rautateiden (NPM, $L_{Aeq,(7-22)} \geq 55$ dB) melualueet ovat laajuudeltaan noin 4,2 km² eli noin 1,7 prosenttia kaupungin pinta-alasta ja niillä asuu noin 8 300 asukasta. Selvityksen mukaan vuonna 2017 rautatieliikenteen melulle altistujia on noin 65 prosenttia enemmän kuin vuoden 2012 tilanteessa (Vantaan kaupunki 2012 ja 2017b). Pääradalla liikennemäärät ovat kasvaneet ja melun kannalta suurimpina muutoksena ovat kehäradan käyttöönotto sekä kaukoliikenteen nopeustason nousu läntisillä raiteilla, joissa nopeus on muuttunut 140/160 km/h nopeudesta 200 km/h nopeuteen (Vantaan kaupunki 2017b).

Finavian Oyj:n lentomeluselvityksen 2019 (Finavia Oyj 2020) mukaan Helsinki-Vantaan lentoaseman lentokoneiden kokonaisoperaatiomäärä, eli nousut ja laskut, oli noin 192 000, eli noin 526 operaatiota vuorokaudessa. Eniten lentoonlähtöjä on aamuisin kello 7–9 ja iltapäivisin kello 16–18. Laskeutumisen vilkkaimmat ajat ovat kello 14–16 ja kello 22–23. Iltapäivän vilkkaimpina tunteina operaatioita on ollut noin 45 tunnissa. Vuoden 2019 lentokonemeluselvityksen mukaan Helsinki-Vantaan lentoaseman $L_{DEN} > 55$ dB lentomelualueen pinta-ala oli 72 km². Helsinki-Vantaan lentoaseman $L_{DEN} > 55$ dB lentomelualueen koko asukasmäärä seudulla vuonna 2019 oli 24 400. Toteutunut melutilanne vaihtelee vuosittain, ja siihen vaikuttavat muun muassa sääolosuhteet, joiden mukaan kiitoteitä käytetään. (Finavia Oyj 2020.)

Ilmanlaatu

Vantaalla Tikkurilassa vuonna 2019 ilmanlaatu oli hyvä tai tyydyttävä yli 90 % mitatusta ajasta. Ilmanlaatu oli huono 49 tuntia viime vuodesta, ja se johtui pääasiassa katupölystä. Ilmansaasteiden merkittävimmät päästölähteet pääkaupunkiseudulla ovat autoliikenne, energiantuotanto sekä puunpoltto tulisijoissa. Pääkaupunkiseudulla toteutetut toimet katupölyn vähentämiseksi ovat tuottaneet tulosta. Vuosipitoisuudet ovat pitkällä aikavälillä laskeneet ja pölyisten päivien määrä on useilla mittausasemilla vähentynyt. (HSY 2020.)

Kouluympäristö

Koulujen hyvä sisäilma on tärkeää lapsille, nuorille, perheille, työntekijöille ja koko Vantaan kaupungille. Toimenpiteiden painopisteenä ovat olleet koulujen ja päiväkotien vuoden 2019 sisäilmaoireilukyselytutkimuksessa olosuhteiltaan heikommiksi koetut kohteet (Vantaan kaupunki 2019d). Akuuttien toimenpiteiden jälkeen rakennuksia on tutkittu tarkemmin ja korjaustöitä toteutettu useissa kohteissa. Tilojen käyttäjiltä saadun palautteen ja terveysseurannan mukaan tilanne on parantanut korjaustoimien ansioista. Korjausten onnistumisen arviointiin liittyvät kohdekohtaiset sisäilmakyselyt koulujen henkilöstölle käynnistettiin vuoden lopulla.

Vantaalla koulujen sisäilmaoireilusta kärsivien oppilaiden saamaa tukea on kehitetty. Oireilevan oppilaan tilannetta pystytään auttamaan perheen, koulun ja terveydenhoidon yhteistyönä entistä paremmin. Sisäilma-asioihin nimetyn kouluterveydenhoitajan palvelut ovat suoraan oppilaiden ja perheiden saatavilla. Kun rehtori vastaa koulun toiminnasta, terveydenhoitaja puolestaan keskittyy oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen.

Vantaalle valmistui helmikuussa 2020 erillinen sisäympäristöpaviljonki vaikeimmin oireileville. Puhdasta ilmaa tarkasti vaalivaan tilaan siirrytään, jos muut tilanvaihdot eivät auta. Ensin kuitenkin yritetään auttaa tilannetta omassa koulussa tai jossain toisessa tavanomaisessa koulussa. Sisäympäristöpaviljongissa koulunkäynti on hyvin erilaista kuin muualla, jolloin oppilas perheineen joutuu rajoittamaan muutakin elämäänsä. Paviljonki kuitenkin varmistaa, että Vantaan kaupunki voi tarjota kaikille sisäilmaoireista kärsiville oppilailleen sopivan koulutilan.

Kouluympäristöä koskevaa sisäilmaviestintää kehitetään jatkuvasti kattavammaksi eri toimialojen yhteistyönä. Toimitilojen käyttäjille on julkaistu verkossa entistä selkeämmät ohjeet kaupungin tilojen sisäilmahaittojen ilmoittamisesta ja oireiden mukaiseen hoitoon hakeutumisesta. Viestintä tuottaa kaupungin toimitilojen käyttäjille tiedotteet sisäilmatutkimusten alkamisesta, tuloksista ja sisäilmakorjauksista. Tiedotteita on tehty vuodesta 2018 alkaen 294 kappaletta kaikkiaan 120 eri kohteeseen, joista suuri osa koskee kouluja. Toimitilojen käytöstä vastaava esimies jakaa tiedotteet tilojen käyttäjille ja koulut julkaisevat ne Wilma-sivuillaan.

Lähteet

A.C. Nielsen Finland Oy. Myymälärekisteri. Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus.

Finavia Oyj. 2020: Helsinki-Vantaan lentoasema, lentokonemeluselvitys, toteutunut tilanne vuonna 2019. https://www.finavia.fi/sites/default/files/documents/EFHK_meluselvitys_2019_Final_Optimized.pdf. Viitattu 12.1.2021.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY). 2020: Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2019 Vuosiraportti: https://julkaisu.hsy.fi/ilmanlaatu-paakaupunkiseudulla-vuonna-2019-1.html#tiivistelma_fi. Viitattu 12.1.2021.

Kirjastot.fi. 2021. Suomen yleisten kirjastojen tilastot. <https://tilastot.kirjastot.fi> (8.2.2021).

Liiteri - Elinympäristön tietopalvelu. 2020. <https://liiteri.ymparisto.fi/> (19.11.2020).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Elinympäristö hyvinvointikertomuksessa. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/kunnan-hyvinvointikertomus/ketka-tekevat/elinymparisto-hyvinvointikertomuksessa>. Viitattu 19.11.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020a. Melu. <https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/melu>. Viitattu 31.10.2020.

Tilastokeskus (TK). 2021. Kulttuurin alueellinen saavutettavuus.

https://pxhoipea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/kulttuuritilasto/html/suom0012.htm (8.2.2021).

Vantaan kaupunki. 2012. Vantaan kaupungin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys 2012.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/119063_vantaan_kaupungin_meluselvitys_2012.pdf . Viitattu 14.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2017a. Vantaan tulevaisuuskuvat -kyselytutkimus 2017.

https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/ohjelmat_ja_projektit/vantaan_tulevaisuuskuvat . Viitattu 19.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2017b. Vantaan Liikennemelu 2017 - Ympäristömeludirektiivin mukainen selvitys.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/134247_vantaan_meluselvitys_2017.pdf . Viitattu 14.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2018. Asukasbarometri 2018.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/147302_VantaanAsukasbarometri2018-16092019.pdf . Viitattu 19.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2019a. Vantaan maa- ja asuntopoliittiset linjaukset Kaupunginvaltuusto 18.6.2018.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/140106_Vantaan_maa-ja_asuntopoliittiset_linjaukset_18.6.2018_web.pdf . Viitattu 19.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2019b. Vantaan liikennepoliittinen ohjelma 2016.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/130108_Vantaan_liikennepoliittinen_ohjelma_VALO_120516.pdf . Viitattu 19.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2019c. Ympäristövastuu raportti 2018-2019.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/145069_Ymparistoraportti_2018-2019_web.pdf . Viitattu 19.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2019d. Vantaan kaupungin sisäilmaoirekysely päiväkotien, ala- ja yläkoulujen oppilaille, ammatti-instituutti Varian opiskelijoille sekä oppilaitosten henkilöstölle.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/145211_Loppuraportti_Vantaa_05042019.pdf . Viitattu 19.11.2020.

Vantaan kaupunki. 2020. Yleiskaava 2020, melu- ja ilmanlaatuvaikutusten arviointi.

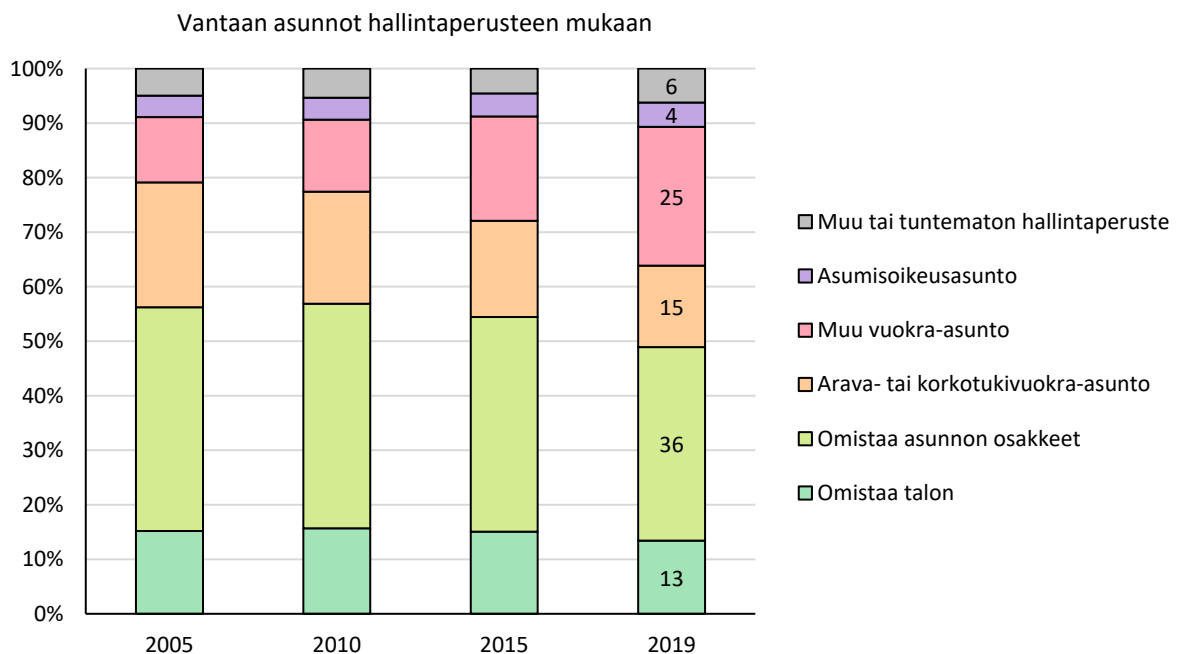
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/147454_Asia6_Melu_ilmanlaatuvaikutusten_arviointi_27092019.pdf . Viitattu 14.11.2020.

2.5.2 Asuminen

Oma koti on ihmisille yksi tärkeimmistä hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksistä. Vantaan tavoitteena on, että kaupungista löytyy erilaisia asumisen vaihtoehtoja, jotta jokaiselle löytyisi omaa elämäntilannetta ja maksukykyä vastaava koti. Aukkaiden hyvinvoinnin kannalta on tärkeää huolehtia myös siitä, että kaupungin eri alueilla on tarjolla monipuolisesti asumisen vaihtoehtoja hallintamuodon, huoneistotyyppien ja talotyyppien osalta. Vantaan maa- ja asuntopoliittisten linjausten mukaisesti lisätään omistusasumista, asumisoikeusasumista tai osaomistukseen perustuvia asunusratkaisuja kaupunginosissa, joissa vuokra-asumisen osuus on suuri. Näin varmistetaan, että samalla asuinalueella voi jatkaa asumista elämäntilanteen ja asunnontarpeen muuttuessa.

Vantaan tavoitteena Helsingin seudun MAL-sopimuskaudella 2016–2019 oli, että kaupunkiin valmistuisi vuosittain 2 400 uutta asuntoa. MAL-sopimuksen ja Vantaan maa- ja asuntopoliittisten linjausten mukaisesti tavoitteena on, että kaupungin asuntotuotannosta olisi 50 prosenttia omistusasuntotuotantoa, 20 prosenttia pitkäaikaista kohtuuhintaista vuokra-asumista ja 10 prosenttia asumisoikeustuotantoa. Vuosina 2016–2019 Vantaan tavoitteet asuntotuotannon osalta toteutui erinomaisesti, sillä yhteensä valmistui lähes 16 000 asuntoa. Valmistuneista asunnoista oli noin 8 900 vapaarahoitteista omistusasuntoja, lähes 1200 valtion tukemaan pitkän korkotuen vuokra-asuntoja ja noin 1000 asumisoikeusasuntoja. (HSY 2020.) Kuvista 30 nähdään, että vuonna 2019 Vantaan asuntokannasta 15 prosenttia oli arava- tai korkotukivuokra-asuntoja ja noin neljäsosa muita vuokra-asuntoja (Tilastokeskus 2020a).

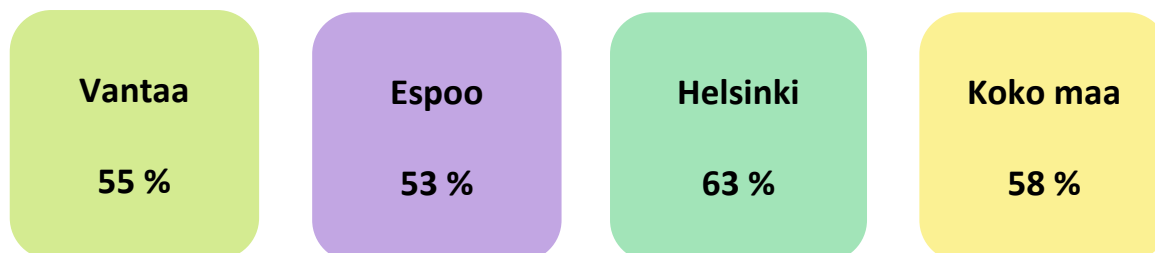

Kuvio 30. Vantaan asunnot hallintaperusteen mukaan 2005–2019. Lähde: Tilastokeskus.

Yksin asuvat iäkkäät

75 vuotta täyttäneistä vantaalaisista noin 55 prosenttia asui yhden hengen taloudessa vuonna 2019 (Tilastokeskus 2020a). Tutkimusten perusteella ikääntyneiden yksin asuminen voi lisätä riskiä joutua laitoshoitoon ja suositusten mukaan on selvitettävä millaisin palveluin ja toimenpitein yksin asuvien ikääntyneiden kotona asumista voidaan tukea ja ennaltaehkäistä laitoshoitoon joutumista (Kauppinen ym. 2014).

- 75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokuntia vastaavan ikäisistä asuntokunnista, Asuntokunnat ja asuinolot, Tilastokeskus:

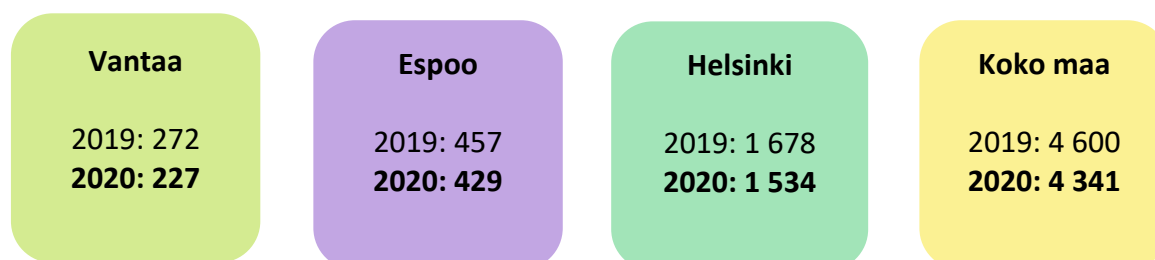

Asunnottomuus Vantaalla

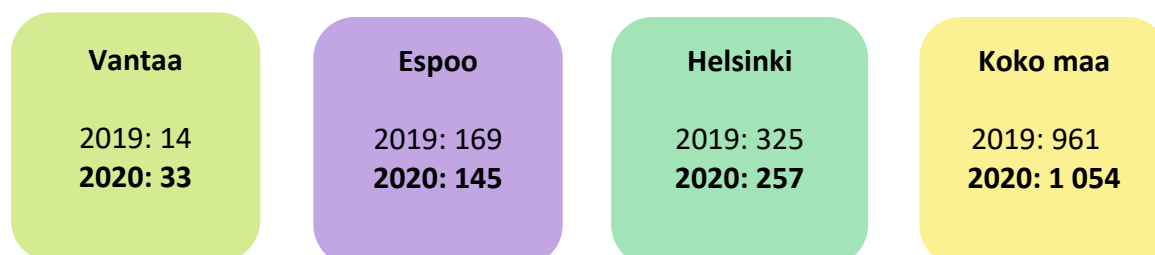
Vantaa on ollut mukana valtakunnallisessa Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategiat - varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki (AKU) -hankkeessa, jonka hallinnoinnista vastasi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA. AKU-hanke oli osa valtakunnallista Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmää (AUNE). Hanketta on toteutettu kuudessa kaupungissa (Espoo, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Tampere ja Vantaa). Hanke toimi kevästä 2016 asti ja se jatkui jatkorahoituksella vuoden 2019 loppuun.

Asunnottomuus kohdistuu eniten Varsinais-Suomen ja Uudenmaan maakuntiin. Uusimman raportin mukaan (ARA 2020) yksinelävien asunnottomuus vähentyi pääkaupunkiseudulla 217:llä vuodesta 2019. Vantaalla vähennystä oli 45 henkilöä. Myös pitkäaikaisasunnottomuus vähentyi edellisvuodesta esimerkiksi Helsingissä ja Espoossa, mutta lisääntyi hieman Vantaalla ja koko maassa. Vantaalla lisääntymistä oli 19 ja koko maassa 93 henkilöä. (ARA 2020.)

- Yksinelävien asunnottomien määrä vuosina 2019 ja 2020, ARA 2020:

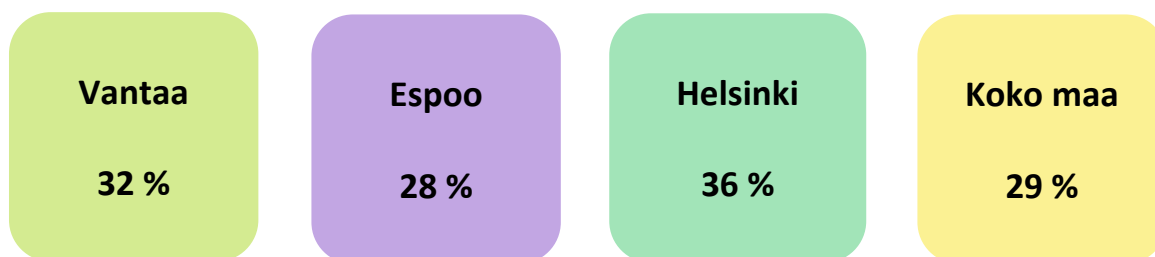
- Pitkäaikaisasunnottomien määrä vuosina 2019 ja 2020, ARA 2020.

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat

Lapsiasuntokunnaksi luetaan asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti siten, ettei keittiötä lasketa huonelukuun (TK 2020b). Vantaalla noin kolmannes lapsiasuntokunnista asuu ahtaasti. Tämä lukema on pysynyt jokseenkin samana jo useiden vuosien ajan. (TK 2020a.)

- Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat vuonna 2019, Tilastokeskus ja THL 2020.

Lähteet

Asumisen rahoitus ja kehittämiskeskus (ARA). 2020. Asunnottomat 2020. [https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2020\(59753\)](https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/Asunnottomuus/Asunnottomat_2020(59753)) . Viitattu 8.2.2021.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY). MAL-seuranta. <https://www.hsy.fi/ilmanlaatu-ja-ilmasto/mal-seuranta/> . Viitattu 19.11.2020.

Kauppinen, TM, Martelin, T, Hannikainen-Ingman, K. & Virtala, E. 2014. Yksin asuvien hyvinvointi. Mitä tällä hetkellä tiedetään? https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116768/URN_ISBN_978-952-302-266-9.pdf . Viitattu 19.11.2020.

Tilastokeskus (TK). 2020a. Asuntokunnat ja asuinolot. Aineistolähteet: Aluesarjat.fi ja Sotkanet.fi (19.11.2020).

Tilastokeskus (TK). 2020b. Asunnot ja asuinolot tilaston käsitteet ja määritelmät. <https://www.stat.fi/til/asas/kas.html> . Viitattu 19.11.2020.

3 Yhdenvertaisuusnäkökulmia

Hyvinvoinnin mahdollistajina pidetään usein vakaita yhteiskunnallisia oloja, demokratiaa, työllisyyttä, terveydenhoitoa, koulutusta ja vaurautta. Samojen ryhmien ihmiset jakavat yhteisiä piirteitä ja käyttäytymismalleja, ja heillä on mahdollisuus saada samankaltainen resurssien taso, esimerkiksi koulutuksessa tai tuloissa. Sosioekonomista asemaa voidaankin määritellä asemaksi, joka mahdollistaa pääsyn erimuotoisiin resursseihin, jotka taas jossain määrin lisäävät hyvinvointia.

Vantaan kaupunki on sitoutunut tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen toiminnassaan ja päätöksenteossaan. Tämä velvoite on ilmaistu yksiselitteisesti Vantaan arvojen yhteydessä. Konkreettisin osoitus sitoutumisesta on tasa-arvolakiin ja yhdenvertaisuuslakiin perustuva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Sen avulla kaupungin palveluissa ja päätöksenteossa tavoitellaan sukupuolten tasa-arvoa ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta muun muassa iän, alkuperän, perhesuhteiden ja terveydentilan pohjalta. Lait vaativat, että meidän tulee olla syrjimättömiä, mutta sen lisäksi meidän pitää edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassamme. Asukkaidemme hyvinvointi tai esimerkiksi huono-osaisuuden tai syrjäytymisen ehkäiseminen eivät kuulu suoraan tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain suunnitteluvälvoitteiden piiriin, mutta hyvinvointityössämme meillä on velvollisuus ottaa huomioon sukupuolen ja useiden muiden henkilöön liittyvien perusteiden merkitys.

Tässä hyvinvointikatsauksessa tuodaan esiin sukupuolten välisiä eroja fyysisessä, psyykkisessä ja sosiaalisessa terveydessä, koetussa hyvinvoinnissa ja elämänlaadussa sekä materiaalisessa hyvinvoinnissa. Myös tässä katsauksessa esitetyissä indikaattoreissa havaittiin eroja: esimerkiksi teini-ikäiset pojat ovat elämäänsä tyytyväisempiä kuin samanikäiset tytöt ja tytöt kokevat ahdistuneisuutta enemmän kuin pojat. Muiden tutkimusten pohjalta tiedämme, että pojilla puolestaan on tyttöjä useammin ja enemmän ongelmia muun muassa koulunkäynnissä tai vaikka sen, että muunsukupuolisiin nuoriin kohdistetaan paljon häirintää. Hyvinvointityön tulee huomioida kaikkien sukupuolten hyvinvointivaajeet eikä valikoida niistä vain joitakin. Esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten lakisääteiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat voisivat olla tärkeä kehittämiskohde tässä asiassa.

Sukupuolen lisäksi tämä hyvinvointikertomus tuo näkyviin iän, syntyperän, terveydentilan, perhesuhteiden ja koulutuksen kaltaisten asioiden yhteyksiä hyvinvointiin. Usein on vaikea arvioida mikä vaikuttaa yksilöiden tai ihmisryhmien koettuun hyvinvointiin eniten tai mitkä seikat kulkevat niin sanotusti käsi kädessä tarkastelun kohteena olevalla alueella. Esimerkiksi sosioekonomista asemaa voidaankin määritellä asemaksi, joka mahdollistaa pääsyn erimuotoisiin resursseihin. Resurssit voidaan luokitella sosiaaliin, kulttuuriin, psykologisiin, taloudellisiin sekä inhimillisiin resursseihin. Terveyserot viittaavat systemaattisiin terveyseroihin sosioekonomisissa ryhmissä. Esimerkiksi eriarvoisuus elinajanodotteessa, itsearvioitu terveys, terveyskäyttäytyminen ja terveydenhuollon käytön on todettu vaihtelevan systemaattisesti riippuen sosioekonomisesta asemasta (Marmot 2015, Lahelma 2017, Mackenbach 2019).

Väestörakenteessa ilmenee myös kehityskulkuja, jotka ovat merkittäviä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Ulkomaalaistaustaisen väestön määrä on kasvanut Vantaalla tasaisesti viimeisten vuosien aikana. Työperäisen maahanmuuton lisäksi ihmisten liikkuvuus sota- ja kriisialueilta sekä ilmastopakolaisuus lisääntyvät. Koska luonnollinen väestönkasvu on hidasta ja syntyvyys on ollut laskusuunnassa, on maahanmuutolla yhä tärkeämpi rooli väestönkasvussa. Tästä syystä maahanmuuttajien kotoutumiseen ja koulutukseen on panostettava, jotta he eivät eriydy

valtaväestöstä Vantaalla. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla ns. NEET-nuorten osuus on suurta Vantaalla. Ulkomaalaistaustaisen väestön osuuden kasvu edellyttää tämän lisäksi palvelujärjestelmän kehitystä, koska monimuotoinen maahanmuuttajaväestö tarvitsee jossain määrin toisenlaisia palveluja kuin kantaväestö.

Toisen sukupolven maahanmuuttajien tilanteen katsotaan heijastavan kotouttamispolitiikan onnistumista. Kun vanhempien koulutustaso ja maahanmuuttajataustaisten heikommat kouluarvosanat vakioidaan, maahanmuuttajataustaisten nuorten kouluttautuminen ei poikkea useimmissa etnisissä ryhmissä valtaväestöstä. Toisaalta se ei välttämättä tarkoita, etteikö hyvinvointi kasautuisi tietyille ryhmittymille. Väestöryhmien välillä on kuitenkin terveyteen, toimintakykyyn, hyvinvointiin ja elintapoihin liittyviä eroja, jotka heijastavat sosiaalisia olosuhteita. Eroja nähdään muun muassa sukupuolen, siviilisäädyn, äidinkielen, sosioekonomisen aseman sekä asuinalueen muodostamien väestöryhmien välillä. Erot ovat erityisen suuret sosioekonomisten ryhmien välillä: korkeammin koulutettujen ja parempituloisten terveys ja toimintakyky ovat aikaisempien tutkimusten perusteella keskimäärin paremmat ja kuolleisuus pienempää kuin heikommassa sosiaalisessa asemassa olevilla.

Huolestuttavana havaintona raportissa on se, että huumeiden saatavuus on nuorten arvioiden mukaan parantunut Vantaalla vuosien 2017 ja 2019 välillä. Vuonna 2019 kouluterveyskyselyyn vastanneista lapsista ja nuorista yli puolet arvioi, että omalla paikkakunnalla on omanikäisen helppo hankkia huumeita. Osuus oli kaikilla oppiasteilla suurempi kuin vuonna 2017. Tilastojen mukaan myös huumausainerikoksiin osallistuneiden vantaalaisten nuorten määrät ovat viime vuosina lisääntyneet. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemä jätevesitutkimus tuo lisäksi ilmi, että huumeiden käyttö on huolestuttavasti kasvussa Suomessa. Etenkin amfetamiinia käytetään jätevesitutkimuksen perusteella Suomessa enemmän kuin ennen. Ehkäisevä päihdetyö edistää osaltaan kunnan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Ehkäisevällä päihdetyöllä on yhteisiä alueita ehkäisevän mielenterveystyön kanssa. Osittain samoilla keinoilla voidaan ehkäistä sekä mielenterveys- että päihdeongelmia.

Ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden on toteuduttava kaikkien osalta. Huumeiden käyttäjät, toipujat ja heidän läheisensä kohtaavat arjessaan eriarvoisuutta arkisissa palveluissa, kuten asumisessa. Heitä kohdellaan usein epäoikeudenmukaisesti ja syrjivästi. Siksi yksi päämäärä on päästä irti huumeiden käyttöön liittyvästä häpeästä. Vanhempia on tuettava kasvatustyössä ja huumehaittojen kasvun ehkäisyssä. Yhdenvertaisuuden toteutuminen vaatii yhteiskunnallista keskustelua, jotta päihteiden käyttäjät saavat tarpeellisen tuen sekä voimia käytön lopettamiseen. Väestöryhmien erilaiset elämänolosuhteet ja tarpeet heijastuvat erilaisina turvallisuusriskeinä ja turvallisuuspalveluiden tarpeina. Turvallisuuden toteutumista ja siihen vaikuttavia tekijöitä on selvitettävä eri väestöryhmien näkökulmasta.

Lähteet

Lahelma E. (2017). Sosioekonomiset terveyserot 100-vuotiaassa Suomessa. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 54(1). <https://journal.fi/sla/article/view/60619> . Viitattu 13.2.2021.

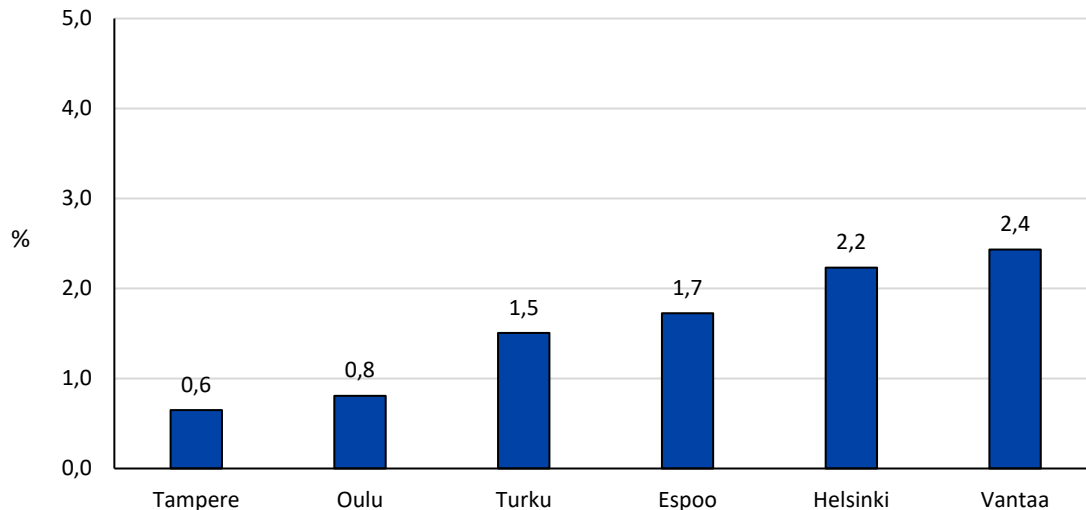
Mackenbach, JP. (2019). Health inequalities: Persistence and change in European welfare states. United Kingdom: Oxford University Press. ISBN-13: 9780198831419.

Marmot, M. (2015). The Health Gap: The Challenges of an Unequal World. London: Bloomsbury.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 2020. Jätevesitutkimus: väestötason huumeiden käyttö. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/jatevesitutkimus> . Viitattu 19.11.2020.

4 COVID-19 pandemian vaikutukset hyvinvointiin

Vuosi 2020 on jäänyt muistiimme maailmanlaajuisen COVID-19 pandemian vuotena. Kuviossa 31. nähdään COVID-19-tartuntojen tilanne Vantaalla ja kuusikkokunnissa alkuvuonna 2021. Vantaalla on väestöön suhteutettuna ollut muita suuria kuntia enemmän tartuntoja.

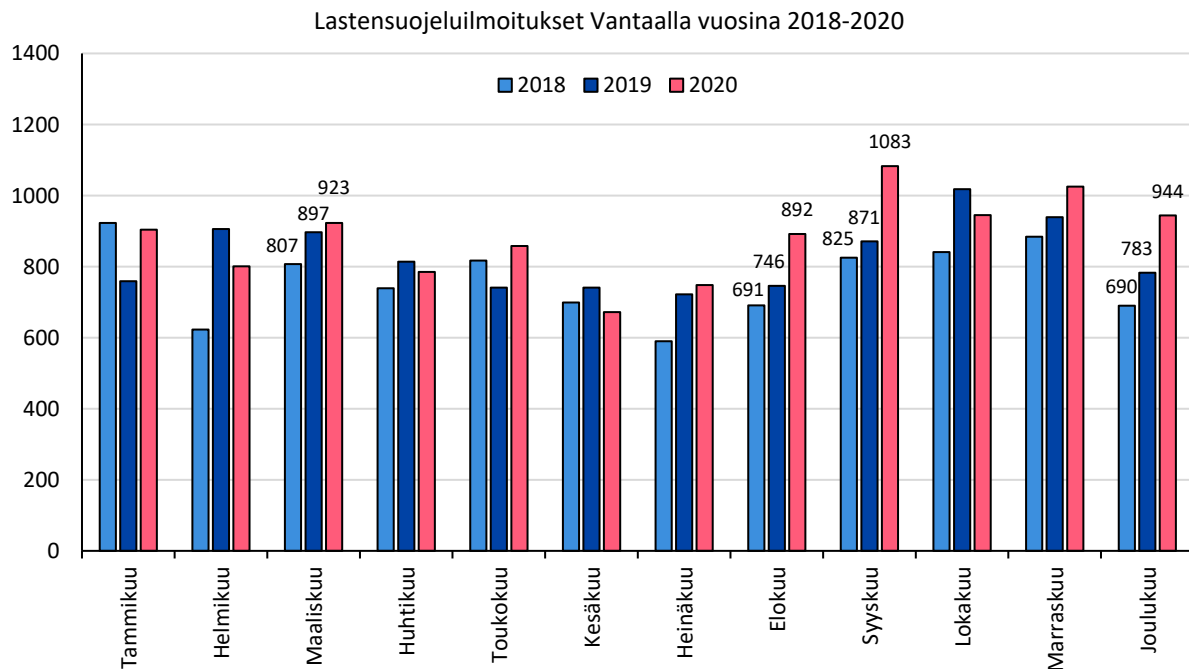
Kuvio 31. COVID-19 tapausten suhteellinen osuus (%) väestöstä kuusikkokunnissa. Osuus on laskettu 16.2.2021 mennessä todettujen tapausten ja ajankohdan asukasmäärän perusteella. Lähde: Tartuntatauti-rekisteri, THL.

Kriisin vaikutus kuntiin ulottuu suoria taloudellisia vaikutuksia syvemmälle. Koulujen ja yliopistojen sulkeminen, matkustamisen rajoitukset, kiireettömän terveydenhoidon lykkääminen sekä harrastustoiminnan ja kirjasto- ja kulttuuripalvelujen lähes täydellinen puuttuminen ovat väistämättä vaikuttaneet suuresti ihmisten arkipäivään ja hyvinvointiin. (Laatikainen ym. 2020.) Kaikilla näillä sektoreilla koronakriisin pitkäaikaisia ja pysyviä vaikutuksia on vaikea ennakoida vielä tässä vaiheessa. Arviointityöhön on kuitenkin ryhdytty.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on julkaissut useita raportteja koronapandemian vaikutuksista hyvinvointiin. Syksyllä 2020 julkaistun asiantuntija-arvion mukaan epäsuotuisat vaikutukset ovat merkittäviä (Kestilä ym. 2020). Etätyön, sosiaalisten rajoitusten ja lomautusten vaikutukset näkyvät esimerkiksi yksinäisyyden kokemuksena, elintapojen muutoksena sekä toimeentulon ongelmina. Raportissa todetaan, että vaikutukset ovat olleet merkittäviä niiden henkilöiden hyvinvointiin ja toimeentuloon, jotka ovat olleet jo ennen epidemiaa vaikeassa sosiaalisessa asemassa (vähävaraiset, mielenterveys- ja päihdekuntoutujat, asunnottomat ja ulkomaalaistaustaiset työikäiset). Moni riskiryhmään luettava kuntalainen jäi todennäköisesti henkilökohtaisen palvelun ulkopuolelle niihin kohdistuneiden rajoitusten aikana. Ikääntyneet ja esimerkiksi yksin asuvat vammaiset ovat olleet erityisen haastavassa tilanteessa, kun rajoitustoimet ovat keskeyttäneet sosiaaliset suhteet tai harrastustoiminnan.

Lisäksi kansallisesti ikäviä merkkejä on ollut palvelutarpeen kasaantumisena esimerkiksi lähisuhdeväkivallan uhrien tuen ja turvakotipalvelujen tai lastensuojelun tarpeen kohdalla. Kiireettömän hoidon alasajo keväällä 2020 on väistämättä kerryttänyt hoitovelkaa, joka ei välttämättä näy vielä jonoissa. Kiireellistä palvelutarvetta voi olla jonojen ulkopuolella. (Kestilä ym. 2020.) On siis oletettavaa, että hyvinvointia ja terveyttä turvaavien palvelujen tarve näkyy Vantaankin palveluissa

vielä pitkään. Kuten useimmissa kunnissa, myös Vantaan perusterveydenhuollossa jouduttiin priorisoimaan palvelumuotoja pahimman alasajon kohdalla. Keväällä 2020 yleisimpiin kansantauteihin (esim. veronpaineauti) liittyvät käyntisyöt laskivat huomattavasti, mutta kriisitilanteen vuoksi mielenterveyteen liittyvät hoitajatapaamiset pyrittiin ylläpitämään tavanomaisella tasolla (Väyrynen 2020). Koronavuoden erilaiset ilmiöt näkyvät useissa palvelutuotannon tilastoissa. Kuviossa 32 näkyy, kuinka esimerkiksi Vantaan lastensuojelun palveluissa nähtiin lukumääräinen kasvu lastensuojeluilmoitusten määrissä edellisvuosien vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kasvu ilmoituksissa näkyy erityisesti oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen käynnistyttyä syksyllä.

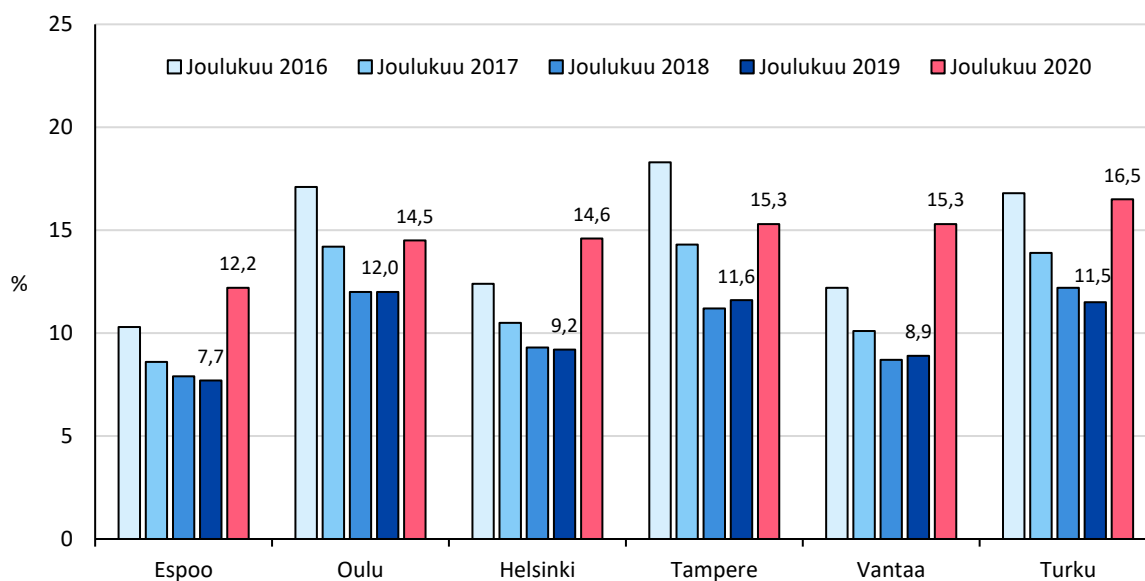

Kuvio 32. Vantaan lastensuojelun tilasto vastaanotetuista lastensuojeluilmoituksista vuosina 2018–2020.

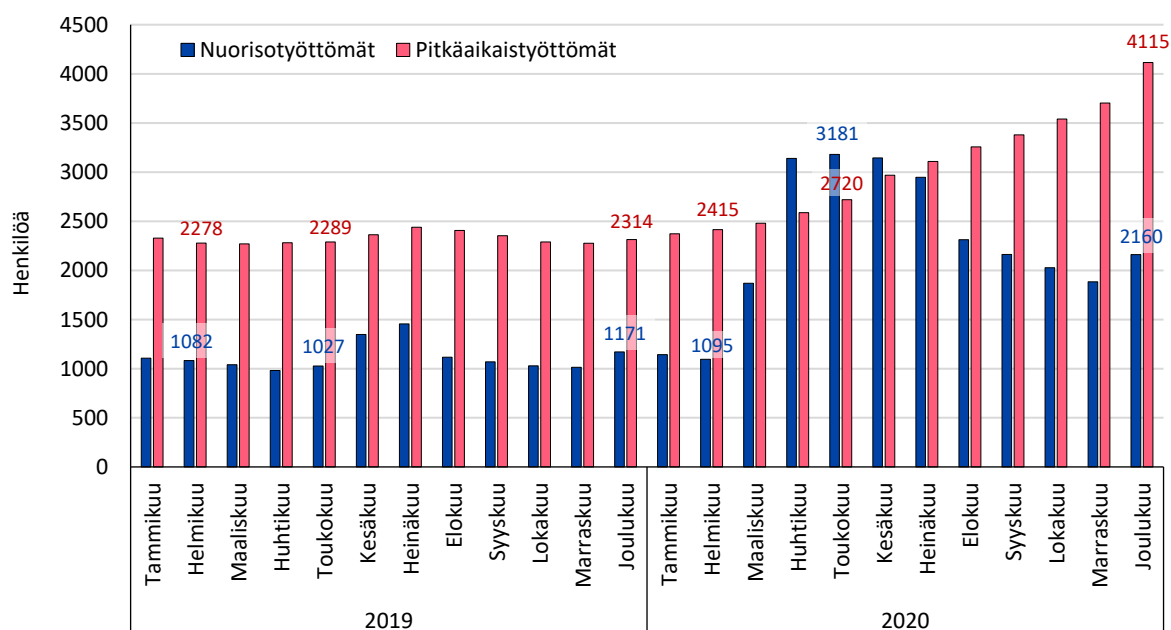
Valtioneuvoston (2021) Lapset, nuoret ja koronakriisi -julkaisussa todetaankin, että lasten ja nuorten tilanteisiin ja tarpeisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota koronakriisiin vastaamisessa ja sen jälkihoidossa. Pitkittävä kriisi vaikuttaa syvästi jo valmiiksi heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin turvaamiseen on kunnissakin nyt varmistettava riittävät voimavarat. On tehtävä riittävän pitkäkestoisia toimia, jotta lapsiin ja nuoriin kohdistuva eriarvoistumiskehitys voidaan torjua. Koronakriisi on myös osoittanut erityisesti, että oppiminen ja hyvinvointi kulkevat käsi kädessä. Lisäksi huoli on kasvanut nuorisotyöttömyyden kohdalla. Nuorten työelämän ulkopuolelle jääminen lisää riskiä myöhemmille vaikeuksille, joten työllistymisen tukemiseen tulisikin satsata vielä aikaisempaakin enemmän. (Valtioneuvosto 2021.)

Koronapandemia on nostanut esiin uusia eriarvoisuuksia työelämässä. Esimerkiksi niiden välillä, joiden työpaikkoja voi ja ei voi tehdä kotoa. Nuoremmat työntekijät ja pienituloiset ovat paljon todennäköisemmin menettäneet työpaikkansa ja kokeneet tulojensa vähenemisen työsulun aikana. Myös itsenäiset ammatinharjoittajat ja työntekijät, joilla on vähemmän turvalliset työjärjestelyt, ovat todennäköisemmin koronakriisin kielteisten vaikutusten kohteena. (Dalton ym. 2020.) Pandemian myötä työttömyysluvut kasvoivat vuonna 2020 voimakkaasti myös Vantaalla (kuvio 33 ja 34), niin irtisanomisten kuin lomautustenkin kautta. Kaupungin työttömyysaste nousi helmikuun 2020 8,6

prosentista toukokuuhun mennessä 19,2 prosenttiin. Työttömiä työnhakijoita oli tuolloin noin 23 300 henkeä, näistä lomautettuja noin 10 800. Elokuuhun mennessä työttömyysaste laski Vantaalla, kuten muissakin suurissa kaupungeissa selvästi, alle 15 prosentin tason. Tämän jälkeen lasku on kuitenkin ollut verrattain hidasta. Vantaa työttömyysaste oli marraskuussa 13,9 prosenttia, mutta nousi uudelleen joulukuussa 15,3 prosenttiin (kuvio 33). Lomautettujen osuus työttömistä työnhakijoista oli Vantaalla joulukuussa 27 prosenttia, kun se Espoossa oli 21 prosenttia ja Helsingissä 22 prosenttia. On syytä huomata, että osa työttömäksi jääneistä on saattanut siirtyä kokonaan pois työmarkkinoilta eikä siten näy työttömyysluvuissa lainkaan.

Kuvio 33. Työttömyysasteet suurimmissa kaupungeissa, joulukuussa 2016–2020. Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto.

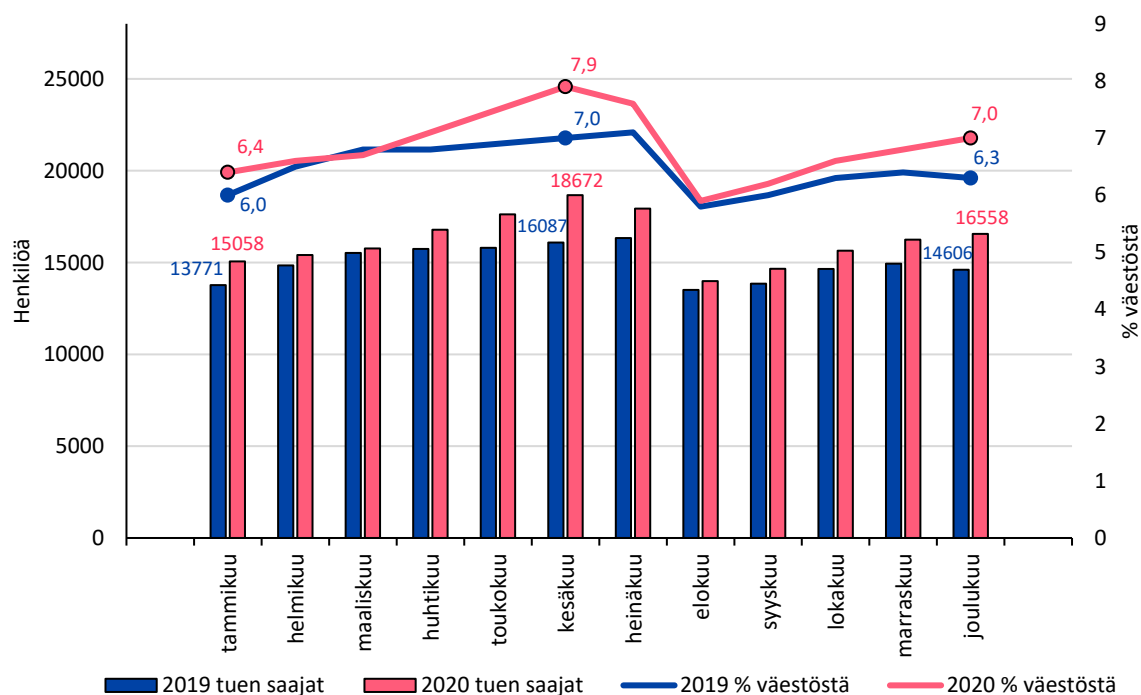

Kuvio 34. Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys (< 25-vuotiaat) Vantaalla vuosina 2019 ja 2020. Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto.

Työttömyyden yleisen kasvun myötä myös nuorisotyöttömien määrä kasvoi nopeasti (kuvio 34), ensivaiheessa kolminkertaistui. Vaikka nuorisotyöttömyys on syksyllä laskenut, oli joulukuussa 2020 nuorisotyöttömiä kuitenkin 84 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömyys on ollut keväästä alkaen kasvusuunnassa. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut 78 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna ja joulukuussa heitä oli runsaat 4100 henkeä. (kuvio 34.) Ulkomaan kansalaisia oli joulukuussa työttömänä runsaat 4600 henkeä, 70 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kaikkiaan noin 18600 työttömästä työnhakijasta naisia oli lähes 8600.

Työttömyyden ja vähävaraisuuden vaikutukset ihmisen ja hänen lähipiirinsä hyvinvointiin ovat tunnettuja. Kansaneläkelaitoksen tilastoista on nähtävissä koronavuoden vaikutus myös vantaalaisten perustoimeentulotuen piiriin siirtyneiden lukumäärän kasvuna. Esimerkiksi kesäkuussa 2020 toimeentulotukea saaneita vantaalaisia oli noin 2 600 enemmän kuin vuonna 2019 vastaavana aikana ja joulukuussa 2020 ero oli noin 2 000 henkilöä. (kuvio 35.) Kela maksoi epidemiakorvausta perustoimeentulotuen saajakotitalouksille loppuvuodesta 2020. Tulonsiirtojen lisäksi kunnalle jää kuitenkin monta tehtävää löytää tapoja tukea pienituloisia tai toimeentulotuen varassa eläviä kotitalouksia tässä haastavassa yhteiskunnallisessa tilanteessa.

Kuvio 35. Toimeentulotukea saaneet henkilöt sekä saajien %-osuus väestöstä Vantaalla 2019–2020. Lähde: Kansaneläkelaitos.

Koronapandemia ei ole vielä ohi tätä katsausta kirjoitettaessa. Pandemian vaikutuksista vantaalaisten hyvinvointiin tulee seurata tiiviisti ja parempia arvioita saamme vuonna 2021 toteutuvista kansallisista hyvinvointiin ja terveyteen liittyvistä tiedonkeruista (esim. pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely ja kouluterveyskysely). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta Vantaan kaupungin toimijat ovat pyrkineet toimimaan kriittisessä tilanteessa siten, että kuntalaisten ensisijaiset palvelutarpeet, haavoittuvassa asemassa olevien psykososiaalinen tuki ja kriisiapu ovat mahdollistuneet. Moni palvelu mukautui vuonna 2020 rajoitusten vuoksi ja etsi uusia tapoja tukea vantaalaisten hyvinvointia ja terveyttä kriisin aikana. Kuntalaisia tuettiin esimerkiksi jalkautuvan työotteen, digitaalisten toimintaympäristöjen tai etävastaanottojen kautta. Kuluva vuosi näyttää, mitä toimia voimme edelleen tehdä hyvinvointia edistävästä tai sen turvaavasta näkökulmasta.

Lähteet

Dalton L., Rapa E., & Stein A. (2020). Protecting the psychological health of children through effective communication about COVID-19. *Lancet Child Adolesc Health* May; 4(5):346–347.

Kansaneläkelaitos. Perustoimeentulotuen saajat. Tietolähde: Kelasto.fi (20.2.2021).

Kestilä L., Härmä V. & Rissannen P. (toim.) (2020) COVID-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Asiantuntija-arvio, syksy 2020. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin tutkimuskeskus. ISBN 978-952-343-578-0. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-578-0> . Viitattu 19.2.2021.

Laatikainen T. (2020). Vakavan COVID-19-tautimuodon riskiryhmien määrittely. *Suomen Lääkärilehti* 75 (17–18):1066–68.

Terveystieteiden tutkimuskeskus. Tartuntatautirekisteri. Tietolähde: <https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/epirapo/covid19case> (16.2.2021).

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). Työnvälitystilasto. Aineistolähde: StatFin-tilastotietokanta (16.2.2021).

Valtioneuvosto (2021). Lapset, nuoret ja koronakriisi – Lapsistrategian koronatyöryhmän arvio ja esitykset lapsen oikeuksien toteutumiseksi. Valtioneuvoston julkaisu 2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-674-7> . Viitattu 19.2.2021.

Väyrynen, H. (2020). Korona vähensi infektiokäyntejä vantaalla. *Suomen Lääkärilehti* 75 (35):1661. <https://www.laakarilehti.fi/ajassa/ajankohtaista/koronaepidemia-vahensi-infektiokaynteja-vantaalla/> . Viitattu 19.2.2021.

Liite 1. Kertomuksessa käytetyt kysely- ja seurantatutkimukset

FinSote-tutkimus, 2018:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimus
- Kansallinen terveys- hyvinvointi- ja palvelututkimus
- Posti- ja verkkokysely
- Tutkimus toteutettiin satunnaisotoksella, jossa oli 3 390 vantaalaista ja joista 35,7 % vastasi
  - 20–54-vuotiaita vastasi 450 henkilöä
  - 55–74-vuotiaita vastasi 476 henkilöä
  - Yli 75-vuotiaita vastasi 286 henkilöä

Kouluterveyskysely, 2019:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimus
- Kerätään maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluiden tarpeisiin vastaamisesta.
- Paperi- tai verkkokysely
- Kysely on kokonaistutkimus eli kohdejoukkona oli koko kyseisen vuosiluokan kaikki oppilaat tai opiskelijat.
  - 4. ja 5. luokkalaisista vastasi 4 083 oppilasta eli 76 % kohdejoukosta
  - 8. ja 9. luokkalaisista vastasi 2 975 oppilasta eli 61 % kohdejoukosta
  - Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vastasi 1 717 eli 74 % kohdejoukosta
  - Ammatillisista oppilaitoksista vastasi 551 eli noin 18 % kohdejoukosta

FinLapset -lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointiseuranta 2018:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimus
- Kerätään tietoa lasten, nuorten ja lapsiperheiden terveydestä ja hyvinvoinnista
- Tietolähteenä lastenneuvoloiden ja kouluterveydenhuollon määräaikaisten terveystarkastukset, joita täydennetään rekisteritiedoilla.
- Tietojen kattavuus Vantaalla 2018:
  - 2–6-vuotiaita 79 % kohdejoukosta
  - 7–12-vuotiaita 79 % kohdejoukosta
  - 13–16-vuotiaita 76 % kohdejoukosta

Liite 2 Kertomuksessa käytetyt tietokannat ja rekisterit

Eläketurvakeskuksen Tilastotietokanta

- Eläketilastot

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet

- Erikoissairaanhoitotilasto
- FinSote-tutkimuksen ja kouluterveyskyselyn tulokset
- Perusterveydenhuoltotilasto
- Sosiaalipalvelujen toimintatilasto
- Toimeentulotukirekisteri

Tilastokeskuksen StatFin-tilastotietokanta

- Asunnot ja asuinolot -tilasto
- Asuntokunnat ja asuinolot -tilasto
- Tutkintorekisteri
- Tulonjaon kokonaistilasto

Kansaneläkelaitoksen tilastotietokanta Kelasto

- Terveyspuntari: kansantauti- ja sairastavuusindeksit
- Tilasto sairauspäivärahasta

Työ- ja elinkeinoministeriö

- Työnvälitystilasto

Onnettomuustietoinstituutti (OTI)

Poliisin tulostietojärjestelmä (PolStat)

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)

Elinympäristön tietopalvelu Liiteri

Suomen yleisten kirjastojen tilastot (Kirjastot.fi)

Liite 3. Kertomuksessa käytettyjen mittareiden kuvaukset

Kysely-tutkimuksiin liittyvät rajoitukset: Tulosten varmuuteen vaikuttaa se, että aineisto on tuotettu otostutkimusaineistosta, jossa esiintyy vastauskatoa. Vastauskatoa on korjattu tuloksista painokertoimien avulla. Tulosten tulkinnassa täytyy ottaa huomioon, että kyseessä on vastaajan itse ilmoittamat tiedot. Yksilökohtaiset tiedot ovat salassa pidettäviä. Alle 4 tapauksen kuntakohtaisia tietoja ei tietosuojan vuoksi julkaista.

Terveys ja hyvinvointi

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %. Indikaattori ilmaisee niiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä. Elämään tyytyväisyyden mittaamisen yhdellä kysymyksellä on todettu väestötasolla yhtä luotettavaksi kuin useilla kysymyksillä mittaamisen. *Lähde: Kouluterveyskysely (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, THL).*

Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus ikäluokan mukaan (%). Indikaattori ilmaisee elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuuden ikäluokituksen mukaan. Elämänlaatuindikaattori muodostettiin WHO8-EUROHIS- mittarin sisältämien kahdeksan kysymyksen pohjalta. Ensimmäisenä oli yleiskysymys "Millaiseksi arvioitte elämänlaatuunne?". Vastausvaihtoehdoiksi esitettiin 1) erittäin huono, 2) huono, 3) ei hyvä eikä huono 4) hyvä 5) erittäin hyvä. "Miten tyytyväinen olette" -kysymyssarja jakaantui viiteen alakysymykseen: 'terveyteenne', 'kykyynne selviytyä päivittäisistä toimistanne', 'itseenne', 'ihmissuhteisiinne' ja 'asuinalueen olosuhteisiin'. Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) erittäin tyytymätön, 2) tyytymätön, 3) en tyytyväinen enkä tyytymätön, 4) tyytyväinen, 5) erittäin tyytyväinen. "Onko teillä:" -kysymyssarja sisältää kaksi alakysymystä: 'riittävästi tarmoa arkipäivän elämään varten' ja 'tarpeeksi rahaa tarpeisiinne nähdessä'. Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) ei lainkaan 2) vähän 3) kohtuullisesti 4) lähes riittävästi 5) täysin riittävästi. Kysymykset mittaavat elämänlaatua psyykkisellä, fyysisellä, sosiaalisella ja ympäristöolollisuudella. Elämänlaatuunsa keskimäärin hyväksi tunteviksi määriteltiin ne henkilöt, joiden WHO8-EUROHIS -mittarin kahdeksan kysymyksen keskiarvo on vähintään neljä. Esitetyt osuudet on laskettu käyttäen katoa korvaavia painokertoimia. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL).*

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%). Indikaattori ilmaisee terveytensä enintään keskitasoiseksi kokevien prosenttiosuuden. Laskeminen: Perustuu kysymykseen "Onko terveydentilanne mielestänne nykyisin:" Vastausvaihtoehtoina esitettiin: 1) hyvä, 2) melko hyvä, 3) keskitasoinen, 4) melko huono ja 5) huono. Tarkastelussa on vastausvaihtoehtoihin 3) keskitasoinen, 4) melko huono ja 5) huono vastanneiden osuus. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL) ja Kouluterveyskysely (THL).*

Fyysinen terveys ja hyvinvointi

Sairastavuusindeksi. Indikaattori ilmaisee jokaiselle Suomen kunnalle lasketun indeksin avulla miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100). Luku on laskettu ikävakioituna. Kelan Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen tilastomuuttuun: kuolleisuuteen, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen työikäisistä (16 - 64-vuotiaat) sekä lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuuteen väestöstä. Kukin muuttujista on suhteutettu erikseen maan väestön keskiarvoon, jota merkitään luvulla 100. Lopullinen indeksi on kolmen osaindeksin keskiarvo. Sairastavuusindeksi Kelan laskemana on mahdollista saada vuoteen 2018 saakka. *Lähde: Kansaneläkelaitos (Kela).*

Kansantauti-indeksi. Indeksi kuvaa kansantautien esiintymistä suhteessa koko maan väestön keskiarvoon. Kansantauti-indeksiin lukeutuvat taudit ovat diabetes, psykoosit, sydämen vajaatoiminta, nivelreuma, astma, verenpainetauti ja sepelvaltimotauti. Kansantauti-indeksi on näiden seitsemän indeksin keskiarvo. Mitä suurempi indikaattorin arvo on, sitä suurempi on kunnan kansantautien esiintymisaste. Koko maan väestön kansantautien esiintymisen keskiarvo on 100. Kansantauti-indeksi Kelan laskemana on mahdollista saada vuoteen 2018 saakka. *Lähde: Kela.*

Ylipainoisten osuus, % vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee ylipainoisten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Ylipainoisuuden määritelmä: BMI (painoindeksi) on yli 25. Painoindeksi saadaan, kun paino (kg) jaetaan pituuden (m) neliöllä. *Lähde: FinLapset -rekisteriseuranta (THL) ja FinSote-tutkimus (THL).*

Psyykinen terveys ja hyvinvointi

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %. Indikaattori ilmaisee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneiden osuuden (%) kussakin ikäluokassa. Ahdistuneisuuden tunnetta mitattiin seitsemakohtaisella GAD 7 - mittarilla. Menetelmä on kehitetty yleistyneen ahdistuneisuushäiriön (GAD) seulontaan ja seurantaan, erityisesti perusterveydenhuoltoon soveltuvaksi. Mittari seuloo myös muita ahdistuneisuushäiriöitä kuten paniikkihäiriö, sosiaalisten tilanteiden pelko ja PTSD. Mittarissa kysytään kuinka usein seuraavat ongelmat ovat vaivanneet sinua lomakkeen täyttöä edeltäneen kahden viikon aikana: 1. Hermostuneisuuden, ahdistuneisuuden tai kireyden tunne, 2. Kyvyttömyys lopettaa huolehtiminen tai pitää se kurissa, 3. Liiallinen huolestuneisuus erilaisista asioista, 4. Vaikeus rentoutua, 5. Niin levoton olo, että on vaikea pysyä aloillaan, 6. Taipumus harmistua tai ärsyntyä helposti, 7. Pelko siitä, että jotakin kauheaa saattaisi tapahtua. Vastausvaihtoehdot ovat: Ei lainkaan = 0; Useana päivänä = 1; Suurimpana osana päivistä = 2; Lähes joka päivä = 3. Kukin kysymys pisteytetään arvolla 0-3. GAD-7 pistemäärä voi vaihdella välillä 0-21 seuraavasti: 0-4: Vähäinen ahdistuneisuus, 5-9: Lievä ahdistuneisuus, 10-15: Kohtalainen ahdistuneisuus, 16-21: Vaikea ahdistuneisuus. ≥ 10 pistettä on asetettu raja-arvoksi mahdolliselle GAD-diagnosille. Indikaattorissa ovat mukana 10-21 pistettä saaneet vastaajat. *Lähde: Kouluterveyskysely (THL).*

Koulu-uupumus, %. Indikaattori ilmaisee koulu-uupumusta kokevien osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Koulu-uupumusta mitataan kolmella Katariina Salmela-Aron ja Petri Näätsen Nuorten koulu-uupumusmittari BBI-10:een perustuvalla väittämällä, jota kartoittavat uupumusasteista väsymystä, kyynistä asennetta työhön ja opintojen merkityksen vähentymistä sekä kyvyttömyyttä ja riittämättömyyden tunnetta opiskelijana. Mittarissa kysytään, oletko kokenut seuraavanlaisia tunteita koulutyöhösi liittyen: 1. Tunnen hukkuvani koulutyöhön, 2. Tuntuu, ettei opinnoillani ole enää merkitystä, 3. Minulla on riittämättömyyden tunteita opinnoissani. Vastausvaihtoehdot ovat: En juuri koskaan = 0; Muutaman kerran kuussa = 0; Muutamana päivänä viikossa = 1; Lähes päivittäin = 2. Indikaattorissa on mukana 3 - 6 pistettä saaneet vastaajat. *Lähde: Kouluterveyskysely (THL).*

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä. Indikaattori ilmaisee mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuuden vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. *Lähde: Tilasto sairauspäivärahasta (Kela).*

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden (F00 - F99) vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden prosentteina 25–64-vuotiaasta väestöstä tilastovuoden lopussa. Työkyvyttömyyseläkkeet käsittävät toistaiseksi myönnetty eläkkeet ja määräaikaiset kuntoutustuet. *Lähde: Eläketilastot (Eläketurvakeskus, ETK).*

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet, % vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana depressiolääkkeistä korvausta saaneiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. *Lähde: Tilasto sairaanhoitokorvauksista (Kela).*

Sosiaalinen terveys ja hyvinvointi

Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, %. Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka pystyvät usein keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan. Indikaattori perustuu kysymykseen: "Pystytkö keskustelemaan vanhempiesi kanssa omista asioistasi?". Vastausvaihtoehdot: 1) en juuri koskaan, 2) silloin tällöin, 3) melko usein, 4) usein. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 4. *Lähde: Kouluterveyskysely (THL).*

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%). Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden heistä, jotka tuntevat itsensä yksinäiseksi melko usein tai jatkuvasti. Perustuu kysymykseen: "Tunnetteko itsenne yksinäiseksi." Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) en koskaan, 2) hyvin harvoin, 3) joskus, 4) melko usein ja 5) jatkuvasti. Tarkastelussa ovat 4) melko usein tai 5) jatkuvasti vastanneiden osuus. Esitetyt osuudet on laskettu käyttäen katoa korvaavia painokertoimia. *Lähde: Kouluterveyskysely (THL) ja FinSote-tutkimus (THL).*

Äänestysaktiivisuus. Äänestysprosentti Eduskunta- ja Eurovaaleissa. *Lähde: Piironen J. 2019 erillisraportit.*

Työkyky

Työkykynsä heikentyneeksi arvioivien osuus (%). Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden heistä, jotka tuntevat työkykynsä heikentyneeksi. Laskeminen: Perustuu kysymykseen: "Oletetaan, että työkykynne on parhaimmillaan saanut 10 pistettä. Minkä pistemäärän antaisitte nykyiselle työkyvyllenne asteikolla 0-10? 0 tarkoittaa, ettette pystyisi nykyisin lainkaan työhön." Tarkastelussa on enintään 7 pistettä työkyvykseen arvioineiden osuus. Kysymys on osa Työkykyindeksiä ja siitä on tehty mittarisuositus TOIMIA-hankkeessa. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL).*

Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksaisi työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (%). Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden 20 vuotta täyttäneistä työkäisistä, jotka eivät usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka. Perustuu kysymykseen: "Uskotteko, että terveytenne puolesta pystytte työskentelemään ammatissanne vanhuuseläkeikään saakka / pystyisitte työskentelemään viimeisimmässä ammatissanne vanhuuseläkeikään saakka". Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) en, 2) todennäköisesti en, 3) todennäköisesti kyllä, 4) kyllä ja 5) olen eläkkeellä. Tarkastelussa ovat vaihtoehtoihin 1) en tai 2) todennäköisesti en vastanneiden osuus. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL).*

Sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä. Indikaattori ilmaisee Sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa korvausta vuoden aikana vähintään yhdeltä päivältä saaneiden 25–64-vuotiaiden osuuden tuhatta vastaavanikäistä kohti. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. Sairauspäivärahatilastot eivät kuvaa sellaisia sairaustapauksia, jotka päättyvät sairauspäivärahan karenssin aikana (sairastumispäivä ja 9 sitä seuraavaa arkipäivää). Mittarista on huomattava, että jakajaväestössä ovat mukana myös eläkkeensaajat, joilla yleensä ei ole mahdollisuutta saada sairauspäivärahaa. *Lähde: Tilasto sairauspäivärahasta (Kela).*

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden 25–64-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. Yksilölliset varhaiseläkkeet sisältyvät työkyvyttömyyseläkkeisiin. Tilastossa ovat mukana henkilöt, jotka saivat työkyvyttömyyseläkettä joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä tai molemmista järjestelmistä. *Lähde: Eläketilastot (ETK).*

Tapaturmat ja turvallisuus

Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana, %. Indikaattori ilmaisee osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, joille on sattunut koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana vähintään yksi tapaturma, joka on vaatinut terveydenhuollon vastaanotolla käyntiä. Indikaattori perustuu kysymykseen: onko sinulle tämän lukuvuoden aikana tapahtunut koulussa tai koulumatkalla tapaturma, jonka vuoksi olet käynyt lääkärillä, terveydenhoitajalla tai sairaanhoitajalla? Vastausvaihtoehdot: 1) välitunnilla, 2) liikuntatunnilla, 3) muulla tunnilla ja 4) koulumatkalla (pisteytys: ei kertaakaan = 0, kerran, kaksi kertaa tai useammin = 1). Indikaattorissa ovat mukana 1 - 4 pistettä saaneet vastaajat. *Lähde: Kouluterveyskysely (THL).*

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %. Indikaattori ilmaisee koulukiusaamisen kohteeksi kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana joutuneiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. *Lähde: Kouluterveyskysely (THL).*

Nuorten rikokset ja päihdekiinniot. Vantaalla tehdyt rikoslakirikokset luokitellut ja päihtyneenä kiinniotetut. Ikäryhmä 15–29-vuotiaat. *Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä (PolStat).*

Omalta paikkakunnalla helppo hankkia huumeita, %. Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka arvioivat, että omalta paikkakunnalta omanikäisen on melko tai erittäin helppoa hankkia huumeita, esimerkiksi marihuanaa tai kannabista. Indikaattori perustuu kysymykseen: "Millaisiksi arvioisit ikäisesi mahdollisuudet hankkia huumeita, esimerkiksi marihuanaa tai hasista (kannabista), omalta paikkakunnaltasi?" Vastausvaihtoehdot: 1) erittäin helppoa, 2) melko helppoa, 3) melko vaikeaa, 4) erittäin vaikeaa, 5) en tiedä. Tarkastelussa ovat mukana vastaajat, jotka ovat valinneet vaihtoehdon 1 tai 2. *Lähde: Kouluterveyskysely (THL).*

Liikennevahingoissa vammautuneet tai kuolleet henkilöt / 1 000 asukasta kohden. Lähde: Vakuutusyhtiöiden liikennevahinkotilasto (Onnettomuusinstituutti, OTI).

Omaisuusrikokset / 1 000 asukasta kohden. Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden omaisuusrikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset omaisuusrikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Omaisuusrikoksia ovat mm. varkaudet, ryöstöt, petokset ja maksuvälinepetokset. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. Lähde: Rikos- ja pakkokeinotilastot (Tilastokeskus) ja THL.

Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta kohden. Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Kyseessä ovat sellaiset väkivaltarikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista ei tule poliisin tietoon. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan. Väkivaltarikoksiin sisältyvät murhat ja tapot sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. Lähde: Oikeus- ja rikostilastot (Tilastokeskus) ja THL.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitojaksojen lukumäärän kymmentä tuhatta vastaavanikäistä asukasta kohti. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. Sairaalahoidon sisältää sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoidon. Ulkoinen syy: W00-W1999 (kaatumiset ja putoamiset) ja päädiagnoosi: S00-T9899. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. Lähteet: Erikoissairaanhoitotilasto (THL) ja Perusterveydenhoitotilasto (THL).

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee kaikkien vuoden aikana 65 vuotta täyttäneille sattuneiden ja sairaalassa hoidettujen lonkkamurtumien (sivu- tai päädiagnoosi S72) lukumäärän prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. Sairaaloihin kuuluvat sekä julkisen sektorin (kunnat, kuntayhtymät ja valtio) että yksityisen sektorin sairaalat. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. Lähteet: Erikoissairaanhoitotilasto (THL) ja Perusterveydenhoitotilasto (THL).

Elintavat – lapset ja nuoret

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %. Indikaattori ilmaisee vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Lähde: Kouluterveyskysely (THL).

Ei syö koululounasta päivittäin, %. Indikaattori ilmaisee koululounaan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana syömättä jättävien osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Lähde: Kouluterveyskysely (THL).

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %. Indikaattori ilmaisee alkoholia tosi humalaan asti vähintään kerran kuukaudessa käyttävien osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa. Lähde: Kouluterveyskysely (THL).

Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, %. Indikaattori ilmaisee osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka tupakoivat, nuuskaavat tai käyttävät vesipiippua tai sähkösavuketta päivittäin. Lähde: Kouluterveyskysely (THL).

Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä, %. Indikaattori ilmaisee osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka harjaavat hampaansa harvemmin kuin kaksi kertaa päivässä. Lähde: Kouluterveyskysely (THL).

Elintavat - aikuisväestö

Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus, (%). Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden heistä, jotka eivät harrasta liikuntaa vapaa-aikana. Perustuu kysymykseen: "Kuinka paljon liikutte ja rasitate itseänne ruumiillisesti vapaa-aikana? Älkää laskeko mukaan työmatkaliikuntaa." Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) luen, katselen televisiota ja teen askareita, jotka eivät juuri rasita ruumiillisesti, 2) kävelen, pyöräilen, tai teen kevyttä koti- ja pihatyötä yms. useita tunteja viikossa ja 3) harrastan varsinaista kuntoliikuntaa tai urheilua kuten juoksua, hiihtoa, uintia, tai pallopelejä useita tunteja viikossa. Tarkastelussa ovat vastausvaihtoehdon 1) luen, katselen televisiota ja teen askareita, jotka eivät juuri rasita ruumiillisesti vastanneiden osuus. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL).*

Niukasti sekä tuoreita että kypsennettyjä kasviksia käyttävien osuus, (%). Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden heistä, jotka käyttävät niukasti kasviksia ravinnossaan. Laskeminen: "Kuinka usein olette käyttänyt seuraavia ruokia ja juomia 7 viime päivän aikana?". Kysymyspatterin alakysymyksinä esitettiin erilaisia vaihtoehtoja mm. "tuoreita kasviksia tai kasvissalaattia" ja "kypsennettyjä kasviksia (ei perunaa)". Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) en kertaakaan, 2) 1-2 päivänä, 3) 3-5 päivänä ja 4) 6-7 päivänä. Tarkastelussa ovat vastausvaihtoehtoon "tuoreita kasviksia tai kasvissalaattia" ja "kypsennettyjä kasviksia" vaihtoehdot 1) en kertaakaan tai 2) 1-2 päivänä vastanneiden osuus. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL).*

Alkoholien liikaa käyttävien osuus (%). Perustuu AUDIT-C:n kolmeen kysymykseen: "Kuinka usein juotte olutta, viiniä tai muita alkoholijuomia? Ottakaa mukaan myös ne kerrat, jolloin nautitte vain pieniä määriä, esim. pullon keskiolutta tai tilkan viiniä. Valitkaa se vaihtoehto, joka lähinnä vastaa omaa tilannettanne." Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) en koskaan, 2) noin kerran kuukaudessa tai harvemmin, 3) 2-4 kertaa kuukaudessa, 4) 2-3 kertaa viikossa ja 5) 4 kertaa viikossa tai useammin. "Kuinka monta annosta alkoholia yleensä olette ottanut niinä päivinä, jolloin käytitte alkoholia? Katsokaa oheista laatikkoa." Vastausvaihtoehtoina olivat 1) 1-2 annosta, 2) 3-4 annosta, 3) 5-6 annosta, 4) 7-9 annosta ja 5) 10 tai enemmän. "Kuinka usein olette juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia?" Vastausvaihtoehtoina olivat 1) en koskaan, 2) harvemmin kuin kerran kuukaudessa, 3) kerran kuukaudessa, 4) kerran viikossa ja 5) päivittäin tai lähes päivittäin. Kukin kysymys pisteytettiin 0-4 ja pisteet laskettiin yhteen, jolloin kokonaispistemääräksi voi saada 0-12. Tarkastelussa liikakäytön pisterajoina on 20-64 -vuotiailla miehillä vähintään 6 pistettä, 20-64 -vuotiailla naisilla vähintään 5 pistettä, ja 65 vuotta täyttäneillä miehillä ja naisilla vähintään 4 pistettä. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL).*

Päivittäin tupakoivien osuus, (%). Tupakointia kartoitettiin kysymällä vastaajilta: "Tupakoitko nykyisin (savukkeita, sikareita tai piippua)?" Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) kyllä, päivittäin, 2) satunnaisesti ja 3) en lainkaan. Tarkastelussa otettiin huomioon vastausvaihtoehdon 1 valinneiden osuus. *Lähde: FinSote-tutkimus.*

Koulutus ja jatkuva oppiminen

Kaikki kunnan kustantamaan varhaiskasvatukseen osallistuneet, % 1–6-vuotiaista. Indikaattori ilmaisee kunnan kustantamaan varhaiskasvatukseen vuoden lopussa osallistuneiden kaikkien lasten osuuden prosentteina väestön 1–6-vuotiaista. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. Indikaattorin lukuihin eivät sisälly varhaiskasvatuksen palvelusetelitä käyttäneet lapset eivätkä lapset, jotka ovat saaneet Kelan yksityisen hoidon tukea. Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen luokitellaan varhaiskasvatus (pl. esiopetus), joka kestää yli 5 tuntia päivässä tai yli 107,5 tuntia kuukaudessa. Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen luetaan 5 tuntia tai sen alle kestävä päivittäinen varhaiskasvatus tai 107,5 tuntia kuukaudessa tai sen alle kestävä osa-aikainen varhaiskasvatus. Kunnan kustantamalla varhaiskasvatuksella tarkoitetaan niiden palveluiden määrää, jotka kunta on kustantanut asukkailleen. Kunnan kustantamissa palveluissa on omasta tuotannosta vähennetty myynnit ja lisätty ostot. *Lähde: Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL).*

Väestön koulutus rakenne, 25 vuotta täyttänyt väestö. Koulutusrakennetilasto kuvaa 15 vuotta täyttäneen väestön peruskoulun, keskikoulun tai kansakoulun jälkeen suorittamia tutkintoja. Tutkinnon suorittaneet on luokiteltu koulutusasteittain korkeimman/viimeksi suoritettun ammatillisen tutkinnon mukaan. Tässä julkaisussa koulutusrakenne tarkasteluun on otettu mukaan 25 vuotta täyttänyt väestö, koska sitä nuoremmilla koulutus on usein kesken. Koulutusaste jakautuu seitsemään luokkaan: perusaste, toinen aste (ent. keskiaste), erikoisammattikoulutusaste, alin korkea-aste, alempi korkeakouluaste, ylempi korkeakouluaste sekä tutkijakoulutus. *Perusasteen suorittaneet* ovat käyneet esimerkiksi kansa-, keski- tai peruskoulun. Tässä

julkaisussa perusasteeseen on yhdistetty koulutukseltaan tuntemattomat. *Toisen asteen* suorittaneita ovat esimerkiksi lukion (ylioppilastutkinnon) ja ammatillisen peruskoulutuksen suorittaneet. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat ammatillista lisäkoulutusta, jotka on tässä katsauksessa yhdistetty toiseen asteeseen. *Korkea-aste*: Alin korkea-aste sisältää opistoasteen ja alimman korkea-asteen koulutuksen. Alimman korkea-asteen koulutuksiksi luetaan mm. teknikon, agrologin, hortonomin, artenomien ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja. Alempaan korkeakouluasteeseen luetaan ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot sekä mm. insinööri, metsätalousinsinööri ja merikapteeni. Alemman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaminen antaa kelpoisuuden siirtyä ylemmälle korkeakouluasteelle, mutta ei tieteelliseen jatkokoulutukseen. Ylempään korkeakouluasteeseen luetaan ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot ja yliopistojen ylemmät korkeakoulututkinnot (maisteritutkinnot) sekä lääkäreiden erikoistumistutkinnot. Tutkinnon suorittaminen antaa valmiudet tieteelliseen jatkokoulutukseen tutkijakoulutusasteella. Tutkijakoulutus pitää sisällään lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot. Tässä julkaisussa tutkijakoulutus on yhdistetty ylempään korkeakouluasteeseen. *Lähde: Tilastokeskus.*

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole tutkintokoodia eli ei perusasteen jälkeistä koulutusta. Väestötietona käytetään keskiväkilukua. *Lähde: Tutkintorekisteri (Tilastokeskus) ja THL.*

Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) 18–24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä. NEET-nuoriksi (Not in Employment, Education or Training) määritellään ne 18–24-vuotiaat, jotka ovat työn tai koulutuksen ulkopuolella. *Lähde: Tilastokeskus.*

Koulutustaso. FinSote-tutkimustulosten yhteydessä on käytetty Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laskemaa suhteellista koulutustasoa: matala, keskitaso ja korkea. Kolmiluokkainen koulutustaso perustuu vastaajan itse ilmoittamaan koulutusvuosien lukumäärään ja luokkarajoina on koulutusvuosista lasketut tertiilit. Koulutusvuositertiilit on laskettu erikseen sukupuolittain ja 10-vuotiskäryhmittäin. *Lähde: FinSote-tutkimus (THL).*

Työllisyys ja toimeentulo

Työttömät, % työvoimasta. Indikaattori ilmaisee työttömien osuuden prosentteina työvoimasta. Työttömänä pidetään työnhakijaa, joka ei ole työsuhteessa eikä työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla työllistyy päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu (03) tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia. Vuoden 2013 alussa tapahtuneen lakimuutoksen myötä työttömillä työnhakijoilla ei enää ole ikärajoja, joten minkä ikäinen henkilö vain on voinut olla työtön työnhakija vuoden 2013 alusta lähtien. Päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita ei lueta työttömiksi myöskään lomien aikana. Yhteensä työttömät keskimäärin vuoden aikana ilmoitetaan jokaisen kuukauden viimeisen päivän työttömien työnhakijoiden (työttömät ja kokoaikaisesti lomautetut, joiden työhakemus on laskentapäivänä voimassa) määristä laskettuna keskiarvona. Tiedot ilmoitetaan joka kuukausi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksittain, sukupuolen mukaan. Työllinen on henkilö, joka tutkimusajankohtana teki vähintään yhtenä päivänä työtä palkkaa tai voittoa saadakseen tai työskenteli avustavana perheenjäsenenä vähintään kolmanneksen ajan normaalista työajasta tai oli työpaikastaan tilapäisesti poissa. Työvoimaan luetaan kaikki henkilöt, jotka tutkimusajankohtana olivat työllisiä tai työttömiä. Työvoiman määrä saadaan vasta noin kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta. Sitä käytetään työttömyystietojen suhteuttajana. *Lähde: Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus), Työnvälitystilasto (TEM) ja THL.*

Nuorisotyöttömien osuus 18–24-vuotiaasta työvoimasta. Indikaattori ilmaisee 15–24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18–24-vuotiaasta työvoimasta. Nuorisotyötön on 15–24-vuotias työtön. Työttömänä pidetään työnhakijaa, joka ei ole työsuhteessa eikä työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla työllistyy päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu (03) tai

jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia. Päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita ei lueta työttömiksi myöskään lomien aikana. *Lähde: Työssäkäyntitilasto (Tilastokeskus), Työnvälitystilasto (TEM) ja THL.*

Pitkäaikaistyötön. Pitkäaikaistyötön on henkilö, joka tutkimusajankohtana on ollut yhtäjaksoisesti työttömänä 12 kuukautta tai pidemmän ajan. *Lähde: Työnvälitystilasto (TEM).*

Kunnan yleinen pienituloisuusaste. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna. Käytettävissä olevat rahatulot lasketaan summaamalla palkka-, yrittäjä- ja pääomatulot sekä saadut tulonsiirrot ja vähentämällä summasta maksetut tulonsiirrot. Ekvivalentti tulo lasketaan suhteuttamalla kotitalouden kaikkien jäsenten käytettävissä olevien tulojen summa kotitalouden kulutusyksiköiden summaan. Kotitalouden kulutusyksikköasteikkona on käytetty uudistettua OECD-skaalaa, jossa kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut 14 vuotta täyttäneet kotitalouden jäsenet painon 0,5 ja kotitalouden alle 14-vuotiaat lapset painon 0,3. *Lähde: Tulonjakotilasto (Tilastokeskus).*

Lasten pienituloisuusaste. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna. Käytettävissä olevat rahatulot lasketaan summaamalla palkka-, yrittäjä- ja pääomatulot sekä saadut tulonsiirrot ja vähentämällä summasta maksetut tulonsiirrot. Ekvivalentti tulo lasketaan suhteuttamalla kotitalouden kaikkien jäsenten käytettävissä olevien tulojen summa kotitalouden kulutusyksiköiden summaan. Kotitalouden kulutusyksikköasteikkona on käytetty uudistettua OECD-skaalaa, jossa kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut 14 vuotta täyttäneet kotitalouden jäsenet painon 0,5 ja kotitalouden alle 14-vuotiaat lapset painon 0,3. *Lähde: Tulonjakotilasto (Tilastokeskus).*

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä. Indikaattori ilmaisee kalenterivuoden aikana toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden lapsiperheiden osuuden koko väestön lapsiperheistä. Lapsiperhe on perhe, jossa huoltajia on joko yksi tai kaksi ja ainakin yksi lapsista on alaikäinen (alle 18-vuotias). Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. *Lähde: Toimeentulotukirekisteri (THL).*

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana omaishoidon tukea saaneiden 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Kunta ja hoitaja tekevät omaishoidon järjestämisestä toimeksiantosopimuksen. Väestötietoina käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. *Lähde: Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL).*

Omaishoidon tuesta sopimuksen tehneitä hoitajia vuoden aikana yhteensä, kunnan kustantamat palvelut. Indikaattori ilmaisee omaishoidon tuesta sopimuksen tehneiden hoitajien määrän vuoden aikana. Luvussa mukana on kaikki sopimuksen tehneet hoitajat, joilla sopimus on ollut voimassa koko vuoden tai vain osan vuotta. Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Kunta ja hoitaja tekevät omaishoidon järjestämisestä toimeksiantosopimuksen. Tiedot sisältävät kunnan itse tuottamat ja muilta kunnilta, kuntayhtymiltä, valtiolta tai yksityisiltä palveluntuottajilta ostamat palvelut. *Lähde: Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL).*

Omaishoidon tuesta sopimuksen tehneitä 65 vuotta täyttäneitä hoitajia vuoden aikana yhteensä, kunnan kustantamat palvelut. Indikaattori ilmaisee omaishoidon tuesta sopimuksen tehneiden 65 vuotta täyttäneiden hoitajien määrän vuoden aikana. Luvussa mukana on kaikki sopimuksen tehneet hoitajat, joilla sopimus on ollut voimassa koko vuoden tai vain osan vuotta. *Lähde: Sosiaalipalvelujen toimintatilasto (THL).*

Asuminen

Asunnot hallintaperusteen mukaan. Asunnot ryhmitellään hallintaperusteen mukaan seuraavasti: omistusasunto (asunnon haltija omistaa talon, asunnon haltija omistaa asunto-osakkeet), vuokra-asunto (aravavuokra-asunto, korkotukivuokra-asunto, muu vuokra-asunto), asumisoikeusasunto, muu hallintaperuste (esim. syytinki, sukulaisuus), hallintaperuste tuntematon. Asuntokantatilastoissa hallintaperuste on määritelty pääasiassa vain vakinaisesti asutuille asunnoille. *Lähde: Asunnot ja asuinolot, Tilastokeskus.*

75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavanikäisten asuntokunnista. Indikaattori ilmaisee 75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokuntien osuuden prosentteina vastaavanikäisten asuntokunnista. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Asuntokunnat ja asuinolot -tilaston perusjoukon muodostavat vakinaisesti varsinaisissa asunnoissa asuvat henkilöt eli ns. asuntoväestö. Henkilöitä, jotka ovat Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän mukaan kirjoilla laitoksissa, asunnottomia, ulkomailla ja tietymättömissä olevia, ei lueta asuntoväestöön. Asuntolarakennuksiksi luokitelluissa rakennuksissa asuvat henkilöt, joiden asunto ei täytä asuinhuoneiston määritelmää, eivät myöskään muodosta asuntokuntaa. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. *Lähde: Asunnot ja asuinolot (Tilastokeskus) ja THL.*

Yksinelävät asunnottomat. Indikaattori ilmaisee asunnottomien yksinasuvien määrän. Asunnottomiksi luetaan ulkona, tilapäissuojissa, yömajoissa yms. asuvat, erilaisissa laitoksissa asunnon puutteen vuoksi asuvat sekä tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asuvat. Lapsuudenkodissaan asuvia nuoria ei lasketa asunnottomiksi. *Lähde: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.*

Pitkäaikaisasunnottomat. Pitkäaikaisasunnottomalla on asumista olennaisesti vaikeuttava sosiaalinen tai terveydellinen ongelma, kuten velka-, päihde- tai mielenterveysongelma, ja jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä tavanomaisten asumisratkaisujen toimimattomuuden ja sopivien tukipalvelujen puuttumisen vuoksi. Asunnottomuus on pitkäaikaista, kun se on kestänyt vähintään yhden vuoden tai henkilö on ollut toistuvasti asunnottomana viimeisen kolmen vuoden aikana. Pitkäaikaisasunnottomuudessa korostuu avun ja hoidon tarve – ajallinen kesto on toissijaista. *Lähde: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.*

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat. Indikaattori ilmaisee ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuuden prosentteina kaikista lapsiasuntokunnista. Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun (määritelmä vuodesta 1990 lähtien). Asuntokunnat ja asuinolot -tilaston perusjoukon muodostavat vakinaisesti varsinaisissa asunnoissa asuvat henkilöt eli ns. asuntoväestö. Henkilöitä, jotka ovat Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän mukaan kirjoilla laitoksissa, asunnottomia, ulkomailla ja tietymättömissä olevia, ei lueta asuntoväestöön. Asuntolarakennuksiksi luokitelluissa rakennuksissa asuvat henkilöt, joiden asunto ei täytä asuinhuoneiston määritelmää, eivät myöskään muodosta asuntokuntaa. Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja. *Lähde: Asunnot ja asuinolot (Tilastokeskus) ja THL.*

Strategia ja tutkimus
p. 839 11 (vaihte)
Asematie 7,
01300 Vantaa

Hyvinvointiohjelman 2018-2022 väliarviointi

VÄLIRAPORTTI

Hyvinvointiohjelman 2018–2022 toteutuminen Vantaan kaupungin palvelualueilla

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
NOSTOT HYVINVOINTISUUNNITELMIEN TEKojEN TOTEUTUKSESTA.....	2
1. Hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen Vantaan kaupungissa	2
2. Kehittämisehdotuksia hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteuttamiseksi	2
3. Huomioita hyvinvointisuunnitelmien jalkautumisesta	2
LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA	3
1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät.....	3
2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät.....	4
3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät	4
4. Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät	4
4.1. Harrastukset	4
4.2. Kohtaaminen ja vuorovaikutus	5
4.3. Kiusaaminen ja väkivalta	5
4.4. Apua tarvitsevien tunnistaminen.....	6
4.5. Vanhempien hyvinvointi ja vanhemmuus	6
5. Yhteenveto lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen	7
IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINTISUUNNITELMA.....	9
1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät.....	9
2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät.....	9
3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät	9
4. Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät	10
5. Yhteenveto ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen	10
MONIKULTTUURISUUSUUNNITELMA.....	12
1. Päämäärä: Kotouttaminen onnistuu aikaisempaa paremmin	12
2. Yhteenveto monikulttuurisuussuunnitelman tekojen toteuttaminen	13
KEHITTÄMISEHDOTUKSIA HYVINVOINTIOHJELMATYÖSKENTELYYN.....	14
LIITTEET.....	
1. Taulukko lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen	
2. Taulukko ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen	
3. Taulukko monikulttuurisuussuunnitelman tekojen toteutuminen	
4. Selvitys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutuksesta	
5. Selvitys ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutuksesta	
6. Selvitys monikulttuurisuussuunnitelman tekojen toteutuksesta	

JOHDANTO

Vantaan kaupunki on laatinut [Hyvinvointiohjelman vuosille 2018–2022](#), joka tähtää asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelma jakautuu kolmeen osaan:

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Ikääntyneen väestön Hyvinvointisuunnitelma ja
- Monikulttuurisuussuunnitelma.

Hyvinvointiohjelmassa on määritelty tavoitteet kaupungin hyvinvointityölle, joita seurataan mm. kaupungin vuosittaisella hyvinvointiraportoinnilla. Tämän lisäksi hyvinvointiohjelmassa on kirjattu, että hyvinvointisuunnitelmissa tekojen toteutumista seurataan vuosittain. Tämä väliraportti kuvaa nyt ensimmäistä kertaa hyvinvointiohjelmakaudella tekojen toteutumista kaupungin toiminnassa. Raportti kokoaa yhteen tekojen toteutumisen tilanteen Vantaan palvelualueilla vuonna 2019 lasten ja nuorten sekä ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmien osalta. Monikulttuurisuussuunnitelman tekojen toteutumista on arvioitu vuoden 2020 lopun tilanteena.

Kahden suunnitelman raportointi perustuu tiedonkeruuseen, joka jalkautettiin toimialoilla alkuvuodesta 2020. Monikulttuurisuussuunnitelman tiedonkeruu toteutui poikkeuksellisesti vasta vuoden 2021 alussa. Hyvinvointiohjelmassa tekojen toteuttajiksi on palvelualueiden lisäksi nimetty yhteistyötahoja, kuten järjestöt tai seurakunta, mutta heiltä ei ole suoraan kerätty tietoja tähän selvitykseen. Koska strategisissa tavoitteissa ei ole myöskään määriteltyä mittaristoa, on tekojen toteutumisastetta arvioitu asiantuntijoiden yhteisenä näkemyksenä. Tämä väliarvio sisältää myös joitain ehdotuksia tekojen toteuttamiseksi ohjelmakauden kahden viimeisen vuoden aikana.

Tässä selvityksessä ilmi tulleet asiat on viety laajalti tiedoksi kaupunkiorganisaatiossa. Hyvinvointiohjelman seurannasta raportoidaan tiiviisti muun muassa Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiateeman johtoryhmälle. Väliarviointi on raportoitu myös toimialojen johtoryhmille sekä kaupungin vaikuttamistoimielimille. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tekojen toteumaa raportoidaan myös laajan hyvinvointikertomuksen liitteenä valtuustokauden päättyessä 2021. Lisäksi tekoja ja hyvinvointiohjelman jalkauttamista kaupunkitasoisesti edistetään mm. viestinnällisin toimenpitein.

Selvityksen tiedonkeruussa ja kerättyjen tietojen tiivistämisessä ovat olleet mukana Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystalouden erityisasiantuntija Mervi Tulppo, lasten ja nuorten palvelujen koordinaattori Tia Ristimäki ja Terveyden edistämishankkeen ”Hyvinvointityön tavoitteista toimintaan” projektiasiantuntija Marianna Suonpää, joka toimi myös tämän raportin kirjoittajana. Väliarvion toimittamistyöhön on sen toisessa vaiheessa osallistunut myös sosiaali- ja terveystalouden erityisasiantuntija Ada Pentinmikko.

Vantaalla 23.2.2021

NOSTOT HYVINVOINTISUUNNITELMIEN TEKOJEN TOTEUTUKSESTA

Tästä raportista halutaan nostaa esiin seuraavat huomiot hyvinvointiohjelman tekojen toteutukseksi ja ohjelman päämäärien saavuttamiseksi ohjelmakaudella 2018–2022.

1. Hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteutuminen Vantaan kaupungissa

Palvelualueilta saadut tiedot ovat koottuina selvityksissä, joista ilmeni, että lasten ja nuorten (liite 4), ikääntyneiden (liite 5) hyvinvointisuunnitelmiin ja Monikulttuurisuussuunnitelmaan (liite 6) kirjattuja tekoja on toteutettu vaihtelevasti eri palvelualueilla.

Lasten ja nuorten suunnitelmien teot (41 kpl) arvioidaan toteutuneeksi seuraavasti:

- vahvasti toteutuksessa: 2 tekoa
- osittain toteutunut: 29 tekoa
- toteuttamista vailla olevat: 10 tekoa.

Taulukko lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutumisesta (liite 1).

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman teot (18 kpl) arvioidaan toteutuneeksi seuraavasti:

- vahvasti toteutuksessa: 0 tekoa
- osittain toteutunut: 15 tekoa
- toteuttamista vailla olevat: 3 tekoa.

Taulukko ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tekojen toteutumisesta (liite 2).

Monikulttuurisuussuunnitelman teot (15 kpl) arvioidaan toteutuneeksi seuraavasti:

- vahvasti toteutuksessa: 4 tekoa
- osittain toteutunut: 9 tekoa
- toteuttamista vailla olevat: 2 tekoa.

Taulukko monikulttuurisuussuunnitelman tekojen toteutumisesta (liite 3).

2. Kehittämisehdotuksia hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteuttamiseksi

Vantaan kaupungilla on monenlaista eri ikäryhmille suunnattua toimintaa, jossa palvelualueiden välistä yhteistyötä on lisätty. Edelleen yhteistyötä tulisi lisätä ja kehittää kaikkien kaupungin toimijoiden kesken, jotta toiminnot tukevat toisiaan ja niillä tavoitetaan kuntalaiset paremmin. Hyvinvointia tukevien toimintojen kokonaiskoordinaatiota ja toiminnan seurantaan sekä arviointia tulisi edistää, jotta tunnistetaan toiminnalla aikaansaadut tulokset ja vaikutukset kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin. Kuntalaisten osallistamista toimintojen suunnitteluun, ja viestintää hyvinvointia tukevista toiminnoista on syytä kehittää, jotta toiminta tavoittaa sitä eniten tarvitsevia ja sillä vastataan asukkaiden tarpeisiin.

3. Huomioita hyvinvointisuunnitelmien jalkautumisesta

Kaupungin hyvinvointi- ja terveyden edistämis työ on lakisääteisesti määritelty tehtävä, jota Vantaalla ohjaa strategia ja siitä johdettu Hyvinvointiohjelma. Nykyisissä hyvinvointisuunnitelmissa on määritelty monitahoisesti tavoitteet, päämäärät, toimenpiteet ja teot kaupungin hyvinvointityölle, mutta tarkempaa toiminnan toteuttamista, sen vastuutahoja, toiminnan seurantaan, arviointia ja raportointia ei ole määritelty kovin vahvasti. Tällä hetkellä näyttää siltä, että Vantaan hyvinvointiohjelman jalkautuminen käytännön työhön on puutteellista: hyvinvointiohjelmaa ei tunneta kovin hyvin ja hyvinvointityö ohjelman mukaisesti toteutuu osittain ohjelmakauden ollessa puolivälissä. Tämän vuoksi hyvinvointiohjelman jalkauttamista ja hyvinvointityön kehittämistä edistetään kaupunkitasoisesti vuosina 2020–2021 Hyvinvointityön tavoitteista toimintaan -hankkeen myötä.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tähtää hyvinvoinnin ja terveyden vahvistumiseen terveellisten elintapojen myötä sekä hyvinvointierojen vähenemiseen. Erityisesti elintapojen suhteen tavoitellaan liikunnallisen elämäntavan ja liikunnan harrastamisen lisääntymistä sekä tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentymistä. Hyvinvointierojen vähenemisessä erotetaan alueiden ja asukkaiden välisten hyvinvointierojen vähentyminen. Näiden päämäärien saavuttamisen teoista Vantaan kaupungin palvelualueet ovat raportoineet ensimmäistä kertaa ja tieto on koottu tähän selvitykseen.

1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät

Liikunnallisen elämäntavan ja liikunnan harrastamisen lisääntymiseksi Vantaan kaupungin toimialojen välillä on lisätty yhteistyötä, jonka seurauksena mm. liikunnallinen kerhotoiminta koulupäivien yhteydessä ja sen jälkeen on lisääntynyt. Vantaan päiväkot-, koulu- ja opiskeluympäristöt ovat liikkumiseen kannustavia ja niissä järjestetään erilaista liikunnallista toimintaa. Leikkien liikkumaan - ja Liikkuva koulu -toimintamallit ovat vakiinnutettuja toimintoja ja vastaavanlaista toimintaa on lisätty toiselle asteelle Liikkuva Opiskelu -hankkeen myötä.

Päiväkot-, koulu- ja opiskeluympäristössä huomioidaan vähän liikkuvia lapsia ja nuoria, joiden kanssa esimerkiksi ohjaavan keskustelun ja lapselle/nuorelle annettavan Sporttikaverin keinoin pyritään lisäämään liikkumista. Toimialarajat ylittävässä Terveiden edistämishankkeessa kehitetään elintapaohjausmallia, joka pyrkii lisäämään mm. raskaana olevien naisten ja ammattikoulussa opiskelevien poikien liikkumista. Vantaalla on kehitetty Hobihobi.fi-sivusto, jonka kautta kuntalaisen on mahdollista kartoittaa Vantaan harrastusmahdollisuuksia. Osa liikuntaseuroista tarjoaa matalan kynnyksen toimintaa, jota kaupunki tukee harrasteliikunnan ohjaajatuen muodossa. Yksi merkittävä matalan kynnyksen liikuntatoiminnan tarjoaja Vantaalla on Sporttia kaikille ry, joka tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin ja eri yhdistysten kanssa.

Vantaalla liikkumista edistävät monet palvelualueet, liikuntaseurat sekä yhdistykset. Tästä huolimatta yhteistyötä, toiminnan kokonaiskoordinointia ja viestintää toiminnoista on syytä kehittää, jotta myös vähän liikkuvien on helpompaa löytää toimintaan. Liikkumisen edistäminen on koko kaupungin tehtävä ja sen edistämiseksi on hyvä huomioida, että liikunta ei ole pelkästään organisoitua tai tietyssä paikassa tapahtuvaa toimintaa. Arkiliikkuminen on tärkeässä roolissa terveyden edistämiseksi, joten tekoja tulisi painottaa myös sen edistämiseksi. Lisäksi on hyvä huomioida kuntalaisten mielipide ja osallisuus toimintojen suunnittelussa. Järjestettyä liikuntatoimintaa on paljon, mutta selvitystä vaille jää, tavoittaako toiminta erityisesti vähän liikkuvia henkilöitä ja lisääkö se heidän liikkumistaan. Seurantatietoa toimenpiteistä ja niiden tuloksista sekä vaikutuksista olisi hyvä kerätä nykyistä enemmän.

Lasten ja nuorten liikunnan ja liikkumisen edistämiseksi tulee tehdä vielä töitä hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttamiseksi ja päämäärän saavuttamiseksi, sillä teoista arvioidaan täysin toteutuneeksi yksi teko. Osittain toteutuneita tekoja arvioidaan olevan seitsemän ja vielä toteuttamista vailla olevia kaksi tekoa. Puuttuvia tekoja ohjelmakaudella ovat vielä erityisesti erilaisten kohderyhmien ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointi suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa, sekä Sporttia kaikille -toiminnan vakiinnuttaminen. Mikäli nämä katsotaan tarpeellisiksi teoiksi ohjelmakaudella, tulisi määritellä tarkemmin niiden toteuttamistavat ja vastuutahot.

2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

Vantaalla tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentämiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa järjestetään päihdeaiheisia tunteja. Asiakaskäynneillä mm. Opiskeluhuollossa, Nuorisopalveluissa, Maahanmuuttajapalveluissa ja Suun terveydenhuollossa otetaan esille tupakoinnin ja alkoholin käyttö. Terveyden edistämishankkeen elintapaohjauksessa kehitetään yleisesti elintapojen puheeksiottoa ja motivoivan haastattelun keinoja asiakkaiden elintapojen kehittämiseksi. Kaupungin tupakkavieroituksessa käy säännöllisesti raskaana olevia naisia tai pienten lasten vanhempia.

Tupakoinnin lopettamistyötä tehdään kaupungissa - käytänteet ja toimintamallit näyttävät kuitenkin eroavan toimijoiden välillä. Tekojen toteutumisen näkökulmasta neljä tekoa näyttää toteutuneen osittain ja yksi teko on vielä toteuttamista vaille: varsinaisesti nuorille tai lapsiperheiden vanhemmille suunnattuja tupakoinnin lopettamista tukevia ryhmiä ei raportoitu kaupungin toiminnassa. Ohjelma-kaudella on syytä tarkastella, olisiko tällaisia tarpeellista järjestää ja kuka olisi järjestävä taho.

Puheeksioton ja motivoivan haastattelun käyttöä sekä muita vaikuttavia toimintatapoja osana kaikkea kaupungin toimintaa on syytä kehittää. Hyvien toimintamallien jakamista, yhteistyön kehittämistä, toiminnan kokonaiskoordinoimista, viestintää sekä esimerkiksi järjestöjen hyödyntämistä on syytä pohdita päämäärän saavuttamiseksi.

3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Vantaan alueellista hyvinvointitietopohjaa on kehitetty Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmassa. Resursseja ja toimintaa on lisätty sen perusteella saatavilla olevan aluetiedon mukaisesti. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa toimii nykyään kuraattoreita sekä lapsi- ja perheohjaajia, esi- ja alkuopetuksen tueksi on kohdennettu erityis- ja tsemppariopettajien työtä, ja Variaan on saatu erityisnuorisotyöntekijöitä. Maahanmuuttajajäideille ja kotivanhemmille on järjestetty hyvinvointia ja kouttamista tukevaa toimintaa eri toimijoiden yhteistyönä.

Lapsiperheköyhyyttä pyritään vähentämään kaupungissa mm. koulutuksella, johon opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelujen työntekijät ovat osallistuneet. Lapsiperheille kerrotaan olemassa olevista tukimuodoista ja heitä ohjataan hyvinvointia tukeviin toimintoihin, kuten kesäajan puistoruokailuun ja harrastuksiin. Alueiden välisten hyvinvointierojen vähentämiseksi Vantaalla toimii lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina -osallistamismalli, jonka avulla lapsia ja nuoria osallistetaan opiskelu- ja asuinalueiden suunnitteluun.

Vantaalla on tehty toimenpiteitä alueellisten hyvinvointierojen vähenemiseksi. Tekojen aikaansaamista tuloksista ja vaikutuksista olisi hyvä saada tietoa. Tässä selvityksessä tekojen toteutumisen suhteen arvioidaan neljän teon toteutuneen osittain. Epäselväksi selvityksessä jäi turvallisuuden toimenpidesuunnitelman toteutus, johon on tarkoitus kirjata alueellisen turvallisuustyön teot. Mikäli tekoa ei ole vielä lähdetty toteuttamaan, tulisi päättää sen tarpeellisuudesta ja toteuttajahosta.

4. Päämäärä: Aukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

4.1. Harrastukset

Vantaalla on tehty erinäisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on kehittää harrastusmahdollisuuksia niin, että yhä useammalla lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus harrastaa. Kaupungissa on monenlaista maksutonta ja edullista harrastustoimintaa, jota on kerätty yhteen Hobihobi.fi -sivustolle. Lisäksi Aikuisopistolla on oma ilmonet.fi -sivusto.

Selvityksestä ilmeni, että kaupungin toiminnoissa kiinnitetään jonkin verran huomiota erilaisiin kohderyhmiin sekä niihin lapsiin ja nuoriin, joilla ei ole mieluista harrastusta. Esimerkiksi Opiskeluhuollossa ja Perhepalveluissa asiakkaita tuetaan yksilöllisesti mielekkään harrastuksen löytymisessä. Kehitetty Hobihobi.fi -palvelu saattaa auttaa hahmottamaan kaupungin monipuolisen harrastustoiminnan ja viestimään siitä eteenpäin. Kokonaisuudessaan laajempi yhteistyö eri toimijoiden välillä ja näkyvämpi viestiminen harrastuksista voi auttaa siihen, että kuntalaiset ja kaupungin toimijat tiedostavat monipuolisen harrastustarjonnan ja kuntalaisten harrastaminen lisääntyy.

Harrastusten suhteen hyvinvointisuunnitelman neljä tekoa ovat toteutuneet osittain. Tämän selvityksen perusteella toimijoiden välistä yhteistyötä voisi lisätä, sillä nyt yhteistoiminnallisesti kehitettyjä harrastuksia ei näytä olevan kovin paljoa Vantaalla. Lisäksi on hyvä pohtia erilaisten kohderyhmien huomioimista ja kuntalaisten osallistamista harrastusten suunnitteluun. Mallia nuorten osallistamiseen voi saada esimerkiksi Varian ja Nuorisopalveluiden toiminnasta, joissa harrastusmahdollisuuksia on kehitetty nuorten toiveiden ja tarpeiden pohjalta.

Harrastamattomuuden syiden kartoitus näyttää olevan vielä alkuvaiheessa kaupungissa. Tähän mennessä on kartoitettu yksittäisten toimintojen avulla lasten ja nuorten harrastamattomuuden syitä, vaikka syitä tiedostamalla ja niihin puuttumalla voisi olla mahdollista vaikuttaa positiivisesti kuntalaisten harrastamiseen. Kaupungissa onkin perustettu keväällä 2020 Harrastustakuu-työryhmä, joka voisi toiminnassaan edistää myös tätä asiaa.

4.2. Kohtaaminen ja vuorovaikutus

Vantaan kaupunkisuunnittelu luo eri ryhmille kohtaamispaikkoja, kuten kylätaloja, kerhotiloja ja muita yhteistiloja. Omaehtoista yhteistä toimintaa tuetaan mm. kyläjuhlien, puistoruokailujen, perhekeskustoiminnan, alueellisen lastenkulttuurin ja avoimien kohtaamispaikkojen kautta. Kotivanhempien suomen kielen ryhmät (KOTVA) pääsevät kokoontumaan varhaiskasvatuksen avoimissa toimipaikoissa ja nuorten kohtaamisia mahdollistetaan oppilaitoksissa mm. yhteisöllisen opiskeluhoitotyön avulla. Ruotsinkieliselle väestölle on mm. ruotsinkielisiä kulttuuritapahtumia.

Selvityksen mukaan kaupunki järjestää jonkin verran toimintaa yhteistyössä järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Kaupungilla toimii järjestöyhteistyöryhmä, minkä lisäksi Mek-alueryhmät (Myönteinen erityiskohtelu) tuovat yhteen eri toimijoita. Järjestöyhteistyön kehittämistä on varmasti tarpeellista pohtia, sillä järjestöillä voi olla sellaista osaamista, toimintaa ja asiakkaita, joita kunnan palveluista ei löydy. Tämän vuoksi esimerkiksi vantaalaisten järjestöjen ja heidän toimintansa kartoitus sekä kaikkien toimijoiden yhteisen foorumin kehittäminen voisi olla paikallaan.

Kohtaamisia mahdollistavaa toimintaa löytyy Vantaalta, mutta siinä näyttää olevan vielä kehitettävää. Kokonaisuudessaan teoista toteutuneiksi arvioitiin kolme kappaletta ja vielä toteuttamista vaille olevaksi yksi teko: ruotsinkielisen väestön kohtaamisten kehittäminen Svenska Rum -toiminnalla. Yleisesti pohdittavaksi jää, onko kohtaamisia mahdollistavia tiloja ja toimintaa riittävästi, onko se kuntalaisille mielekästä ja tavoittaako se eniten kohtaamisia ja vuorovaikutusta kaipaavat henkilöt.

4.3. Kiusaaminen ja väkivalta

Vantaan päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa sekä nuorisotyössä on tehty monenlaisia toimenpiteitä sosiaalisten tunteiden vahvistamiseksi ja kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi. Kaikissa Vantaan varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä laaditaan kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmat, joissa määritellään kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan käsite, sekä kuvataan toimintayksikkökohtaiset toimintamallit kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn, siihen puuttumiseen ja tilanteiden jatkokäsittelyyn. Perusopetuksen kouluissa, lukioissa ja ammattiopisto Variassa on hyvinvointikansio tai -suunnitelma, joka sisältää suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta,

kiusaamiselta ja häirinnältä. Tämän lisäksi kaikilla kouluilla on suunnitelma sosiaalisten ja tunnetaitojen vahvistamiseksi. Jo päiväkodeissa harjoitellaan aktiivisesti tunne- ja kaveritaitoja ja näiden taitojen harjoittelu jatkuu aina toisen asteen koulutuksen loppuun saakka. Myös nuorisotyössä ehkäisevät ja puuttumistoimenpiteet löytyvät kirjattuina nuorisotyön käsikirjasta.

Syrjäytymiseen johtaviin yksittäisiin ilmiöihin, kuten lähisuhdeväkivaltaan ja lasten neuropsykologiseen oireiluun, on puututtu Vantaalla ja käynnissä on SIB (Social Impact Bond, vaikuttavuusinvestointi) -hanke. Lisäksi meneillään on lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemiseen keskittyvä toimintamalli, joka on hyvinvointisuunnitelman teon mukaisesti päivitetty. Vantaalla on olemassa lisäksi Väkivallaton Vantaa -hanke ja suunnitteilla on Väkivallaton lapsuus -toimintasuunnitelma.

Suunnitelmia ja toimintaa kiusaamisen ja väkivallan kitkemiseksi näyttää siis olevan Vantaalla, silti päämäärän saavuttamiseksi toiminnassa on kehitettävää. Esimerkiksi hyvinvointisuunnitelmaan yhtenä kiusaamisen ehkäisemisen tekona on määritelty lasten ja nuorten osallistuminen ja toimiminen asiantuntijoina toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa, mitä selvityksen mukaan osa kaupungin toimijoista toteuttaa. Näyttää kuitenkin siltä, että toiminnan arviointiin lapsia ja nuoria osallistetaan hieman vähemmän kuin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn toimenpiteitä sekä lasten ja nuorten osallistamista olisi tärkeää sisällyttää vahvemmin palvelualueiden, kuten lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintoihin, jotta päämäärä saavutetaan.

4.4. Apua tarvitsevien tunnistaminen

Selvityksen perusteella näyttää siltä, että koulutuksen loppuun suorittamiseen on tarjolla monenlaista tukea peruskoulussa ja toisella asteella. Koulutustakuu varmistaa kaikille peruskoulun päättäneille jatkokopaikan ja opiskeluhuollossa tarjotaan apua niille nuorille, jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta. Selvityksessä ei saatu tietoa siitä, miten kaupunki tarjoaa apua nuorille, jotka ovat kokonaan opiskelu- tai työpaikan ulkopuolella, joten asiaa on syytä selvittää tarkemmin ohjelmakaudella.

Vantaalla tarjotaan lapsiperheille tukea vanhemmuuteen Mek-päiväkodeissa ja esiopetuksessa mm. ryhmätoiminnalla. Tsemppari-opettajamallilla tuetaan esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa sekä ala- ja yläkoulun siirtymävaiheessa olevia lapsia ja heidän perheitään. Osana SIB Vantaa -ohjelmaa toteutetaan Perhekumppani-toimintaa, jota tukee kohderyhmän kuuluvia perheitä yhteistyökumppaneiden kanssa. Perhepalvelut pyrkivät löytämään varhaisen tuen perheitä tiivistetyn yhteistyön ja Koivukylän uuden avoimen kohtaamispaikan kautta. Erilaisia toimenpiteitä siis näyttää olevan, pohdittavaksi kuitenkin jää, onko varhaisen tuen ja haavoittuvassa asemassa olevien perheiden tuen määrä riittävä. Kehittämiskohteina on syytä pohtia myös yhteistyön kehittämistä ja toiminnan kokonaiskoordinointia, jotta apua tarvitsevat tunnistettaisiin paremmin.

Vantaalla lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan/ huoltajiaan on otettu jonkin verran mukaan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen erinäisillä toimenpiteillä. Tässä olisi kuitenkin kehitettävää, jotta erityisesti saataisiin mukaan niitä lapsia ja nuoria, jotka eivät muutoin osallistu kehittämistyöhön. Lisäksi lasten ja nuorten näkökulman huomioimisen tarpeellisuutta osana vaikutusten ennakoarviointia ei tällä hetkellä ilmeisesti juurikaan tehdä, joten tämän toteutumista tulee selvittää tarkemmin. Perhepalvelut on aloittanut lapsivaikutusten arvioinnin mallintamisen, joten sen edistymistä ja mahdollisia muita toimenpiteitä teon edistymiseksi tulee ohjelmakaudella tarkastella.

4.5. Vanhempien hyvinvointi ja vanhemmuus

Vantaalla on tarjolla vanhemmuuden tukemiseen erilaisia toimintoja. Perhepalvelut on koordinoinut työtä järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Selvityksestä jää kuitenkin epäselväksi, onko selkeää palvelukokonaisuutta vanhemmuuden, parisuhteen sekä eroperheiden

tukemiseen muodostettu. Koordinoitu työ ja vastuutahon selvittäminen kyseisen teon kohdalla olisi tärkeä määrittää, jotta se valmistuisi ohjelmakaudella.

KOTVA-toiminta aloitetaan syksyllä 2020 kymmenessä päiväkodissa, mutta lastenhoidon varmistaminen oli vielä vaiheessa vuoden 2019 lopussa. Tämän etenemistä tulisi seurata ohjelmakaudella, mikäli halutaan edetä hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Vantaalla on arjen tukipalveluita, joita toteutetaan esimerkiksi järjestöjen kanssa yhteistyössä: lastenhoitokurssi, perhekumppanipalvelu ja perhementori. Pohdittavaksi kuitenkin jää, ovatko kyseiset palvelut riittäviä ja mikäli ei, tarvitaan selkeät suunnitelmat, mitä arjen tukipalveluita on vielä tarpeellista kehittää ja kuka on vastuussa näiden kehittämisestä.

5. Yhteenveto lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen

Kokonaisuudessaan näyttää siltä, että Vantaalla on monipuolisesti erilaista lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden hyvinvointia tukevaa toimintaa. Erityistä kiitosta saavat Leikkien liikkumaan – ja Liikkuva koulu -toimintamallien vakiinnuttaminen osaksi perustoimintaa ja toiminnan laajentaminen toiselle asteelle. Lisäksi lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma on suunnitelman mukaisesti päivitetty. Täysin toteutuneita tekoja voidaan siis katsoa olevan kaksi.

Muut hyvinvointiohjelman teot ovat laajoja ja niiden toteutumisen arviointi on osittain haastavaa. Tässä selvityksessä arvioitiin kuitenkin, että 29 tekoa on toteutunut osittain ja 10 tekoa on vielä toteuttamatta. Selvityksen perusteella näyttää siltä, että toiminta lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi on jokseenkin palvelualuekeskeistä eikä yhteistyötä toimijoiden välillä ole kovinkaan paljoa. Yhteistyön kehittämistä sekä kaupungin sisällä että kumppaneiden kanssa on syytä pohtia. Lasten ja nuorten toiminnan kokonaiskoordinoitua sekä sen tarkempaa seurantaa tulisi tehdä, jotta toiminta on vaikuttavaa ja vältetään päällekkäisyys. Viestimistä lasten ja nuorten toiminnoista sekä kohderyhmän osallistamista toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin on syytä kehittää.

Konkreettisia hyvinvointisuunnitelman tekoja, joihin ei selvityksen mukaan ole vielä tartuttu, löytyi suunnitelmasta kymmenen kappaletta:

1. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi tulee tarkastella laajemmin erilaisten kohderyhmien ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointia liikuntatoiminnassa. Teon tarkempi määrittely ja sen vastuutahot tulisi pohtia, jotta teko toteutuu.
2. Sporttia kaikille -toiminnan vakiinnuttamiseksi tulee määritellä tarkemmin mitä vakiinnuttamisella tarkoitetaan ja miten se tehdään.
3. Tupakoinnin ja alkoholin käytön suhteen ohjelmakaudella on syytä pohtia nuorten, lapsiperheiden vanhempien ja/ tai raskaana olevien naisten tupakoinnin lopettamista tukevien ryhmien järjestämisen tarpeellisuutta.
4. Tässä selvityksessä epäselväksi jäi, onko kaupungissa aloitettu tekemään erillistä turvallisuuden toimenpidesuunnitelmaa, johon olisi kirjattu alueellisen turvallisuustyön teot. Mikäli tämä nähdään tarpeelliseksi, tulisi määritellä toimet sen edistämiseksi.
5. Harrastamattomuuden syiden kartoitusta koordinoitusti ei selvityksen mukaan ole kaupungissa juurikaan tehty, joten sen toteutusta tulisi pohtia esimerkiksi osana uuden harrastustakuu-työryhmän toimintaa.
6. Ohjelmakaudella tulee tarkastella ruotsinkielisille henkilöille luotuja mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska-Rum -toiminnalla ja sitä, tulisiko näitä kehittää.

7. Lasten ja nuorten näkökulmien huomioimisen lisäämisestä vaikutusten ennakoarviointien teossa ei saatu tässä selvityksessä kovin paljoa viitettä, joten tarkempi vastuutaho ja toimet sen edistämiseksi tulisi päättää.

8. Vanhemmuuden ja parisuhteen sekä eroperheiden tukemiseksi on kaupungilla toimintaa, mutta selkeää palvelukokonaisuutta ei näytä vielä olevan muodostettu. Tarkempi vastuutaho ja toimet asian edistämiseksi tulisi päättää.

9. Lastenhoitoa ei ole vielä varmistettu maahanmuuttaja-kotivanhempien suomen kielen opetuksen aikana. Ohjelmakaudella on syytä pohtia, miten asia voitaisiin toteuttaa.

10. Vantaalla on tarjolla arjen tukipalveluita, mutta niiden kehittämisestä ei saatu viitettä. Teon tarkempi määrittely ja kehittämistoimenpiteet tulisi pohtia ohjelmakaudella.

IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma tähtää hyvinvoinnin ja terveyden vahvistumiseen terveellisten elintapojen myötä sekä hyvinvointierojen vähenemiseen. Erityisesti elintapojen suhteen tavoitellaan liikunnallisen elämäntavan ja liikunnan harrastamisen lisääntymistä sekä tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentymistä. Hyvinvointierojen vähenemisessä erotetaan alueiden ja asukkaiden välisten hyvinvointierojen kaventuminen. Näiden päämäärien saavuttamisen teoista Vantaan kaupungin palvelualueet ovat raportoineet ensimmäistä kertaa ja tieto on koottu tähän selvitykseen.

1. Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät

Ikäihmisten paremman ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi kaupungissa tehdään erilaisia tekoja. Alueiden kehittämisessä huomioidaan ikäihmisten erityistarpeet, kuten riittävä valaistus, esteetön ja turvallinen ympäristö. Lisäksi kaupungissa järjestetään tarvittaessa turvallisuuskävelyitä eri alueilla ja erillisiä tilaisuuksia koskien keskustojen kehittämistä. Arkipäivän liikkumiseen ikäihmiset saavat neuvontaa Vantaa-infoista ja Seniorineuvonnasta.

Ikäihmisille tarjotaan päiväaikaan eritasoisia liikuntaryhmiä. Kuntoutuksen palveluita on tarjolla laajalaisesti Vantaalla ja niiden tarkoituksena on motivoida asiakkaat liikkumaan itsenäisesti. Erityisasumisessa, sairaalan kuntoutumisessa ja kotoutumisessa sekä kotona asumisen tuessa korostetaan liikunnan ja arkiliikkumisen merkitystä.

Tässä selvityksessä määritellyt teot (2 kpl) arvioitiin toteutuneen osittain, sillä ikäihmisten huomiointia ja heille suunnattua toimintaa on, mutta tarkempaa tietoa niiden vaikutuksista ei saatu. Lisäselvitystä vaille jää, ovatko teot riittäviä ja lisäävätkö ne ikääntyneiden liikkumista. Toiminnan järjestämisen yhteydessä olisi hyvä toteuttaa tarkempaa seurantaa ja arviointia. Toiminnan kehittämisen kannalta on tärkeää pohtia, tavoitetaanko juuri niitä ikäihmisiä, jotka eniten hyötyisivät liikunnasta ja liikkumisesta. Lisäksi pohdittavaksi jää, olisiko tarpeellista osallistaa kohderyhmää enemmän toiminnan kehittämiseen. Minkälaista yhteistyötä kaupungilla on esimerkiksi Vanhusneuvoston ja järjestöjen kanssa ikääntyneiden liikkumisen lisäämiseksi?

2. Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

Tupakoinnin ja alkoholin käytön lopettamistyötä tehdään kaupungissa, erityisesti ikääntyneiden kohdalla erityisasumisessa, sairaalassa ja kotona asumisen tuen palveluissa. Yhtenäistä toimintatapaa tupakoinnin ja alkoholin käytön vähentämiseen ei selvityksessä tullut ilmi, vaan käytänteet ja toimintamuodot näyttävät olevan moninaisia. Tämän vuoksi tässä raportissa teoista (2 kpl) yhden arvioitiin toteutuneen osittain ja toisen olevan alkuvaiheessa: asiakaskontakteissa ei mainittu itsearviointinetyelmiä, joilla ikäihminen voisi arvioida päihteiden käyttöään.

Puheeksioton ja motivoivan haastattelun käyttöä sekä muita vaikuttavia toimintatapoja osana kaikkea kaupungin toimintaa on syytä pohtia. Hyvien toimintamallien jakamista, yhteistyön kehittämistä, toiminnan kokonaiskoordinoimista, asiasta ja palveluista viestimistä sekä esimerkiksi järjestöjen hyödyntämistä on syytä pohtia päämäärän saavuttamiseksi.

3. Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Vantaalla on tarjolla yhteisöllistä toimintaa, tapahtumia ja tiloja, jotka mahdollistavat ikääntyneiden kohtaamisen ja vuorovaikutuksen. Ikäihmisille suunnattuja harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa järjestetään hyväkuntoisille ikääntyneille ja myös erityisasumisen, sairaalan ja kotona asumisen tuen palveluissa. Toiminnot järjestetään usein yhden toimijan, kuten palvelualueen toimesta.

Yhteistyössä järjestettäviä toimintoja voisi olla syytä kehittää ja pohtia samalla niiden kokonaiskoordinaatiota sekä toiminnoista viestintää.

Vantaalla on tarjolla ikäihmisille suunnattuja palveluita eri kaupunginosissa ja esimerkiksi uusia asukastiloja on perustettu kolmeen eri toimipisteeseen. Palvelujen kohdentamisessa ikäihmisten alueille saattaa silti olla kehittämisen varaa, sillä selvityksestä ei tullut ilmi, millä tavoin kaupungissa tarkastellaan ikäihmisten ja vammaisten palvelujen tarvetta ja millä periaattein palveluja kohdennetaan tiettyille alueille.

Alueiden välisten hyvinvointierojen vähentämiseksi voisi olla tärkeää selvittää, onko ikääntyneille suunnattua yhteisöllistä toimintaa, harrastuksia tai muuta toimintaa tarjolla ympäri Vantaata, ja olisi siko sitä tarpeellista lisätä joillekin alueille. Tilaisuuksien ja toimintojen järjestämisessä eri alueilla sekä ikäihmisten tarpeiden huomioimisessa näyttää olevan selvityksen mukaan kehittämistä, jotta erityisesti aikaisemmin toimintaan osallistumattomat henkilöt saadaan mukaan ja alueilla viihdytään sekä koetaan turvallisuuden tunnetta.

4. Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Tekojen toteuttamisen näkökulmasta kaikki, lukuun ottamatta yhtä, asukkaiden hyvinvointierojen vähentämiseen tähtäävät teot on arvioitu osittain toteutuneeksi. Vantaalaisille ikääntyneille on tarjolla tietoa ja tukea päivittäiseen elämään. Vantaa-infoissa on ikääntyneille suunnattuja matalan kynnyksen neuvontapalveluita ja infotilaisuuksia, joissa kerrotaan mm. asumisesta ja tukimuodoista. Maahanmuuttajataustaisia ikääntyneitä tavoitetaan järjestöjen ja verkostojen kautta, minkä ansiosta heille voidaan tiedottaa erilaisia asioita. Seniorineuvonta tekee yhteistyötä järjestöjen, yritysten ja yhteisöjen kanssa ja on tehnyt viranomaistahojen kanssa huoli-ilmoitusten jatkotoimenpiteistä yhteisen työskentelymallin. Etsivässä vanhustyössä käynnistetään vuonna 2020 pilotti, jonka tavoitteena on löytää syrjään jääneet tai yksinäisyyttä kokevat ikääntyneet, ja lisätä heidän hyvinvointiaan. Vantaalla on tehty Yksinäiset vanhukset -selvitys, jonka toimenpiteet ovat työn alla.

Kaupunki järjestää digitukea, jonka tarkoituksena on helpottaa ikääntyneiden pääsyä sähköisiin palveluihin. Lisäksi useat kaupungin tiedotteet ovat saatavilla digiversion lisäksi painotuotteena, mikä helpottaa digitalisaation haasteita. Selvityksestä ei käynyt ilmi, kuinka digitukea tai painotuotteita hyödynnetään tai olisiko näille suurempaa tarvetta. Epäselvyyttä on myös siinä, tarjoaako kaupunki ruotsinkieliselle ikääntyvälle väestölle toimintaa ja olisiko tälle tarvetta.

Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat kokouksissaan käsitelleet kaupungin palvelujen kehittämiseen liittyviä kysymyksiä. Seniorijärjestöjen mukana olo palvelujen kehittämisessä ei selvityksestä selviä, sillä kaupungin toimijat eivät tätä raportoineet. Selvitettäväksi jääkin, onko neuvostoilla ja järjestöillä halua tiiviimpään yhteistyöhön kaupungin kanssa ja miten tämä voitaisiin toteuttaa. Tällä hetkellä kaupunki jakaa järjestöille ikääntyneiden toimintakyvyn ja yhteisöllisyyden edistämiseksi avustuksia, joilla tehdään kaupungin strategian mukaista työtä. Kaupunki ei toteuta avustusten kohdalla tarkempaa seurantaa, joten järjestöjen toteuttamasta työstä ei ole kovin tarkkaa tietoa. Järjestöt voivat kuitenkin toiminnallaan tavoittaa laajasti esimerkiksi ikäihmisiä, joten yhteistyön kehittämistä ja toiminnan seurantaa voisi olla syytä tarkastella päämäärän saavuttamiseksi.

5. Yhteenveto ikääntyvien hyvinvointisuunnitelman tekojen toteuttaminen

Ikäihmisille näyttää olevan tarjolla erilaista toimintaa hyvinvoinnin edistämiseksi Vantaalla. Toimintaa on eri kuntoisille henkilöille ja sitä toteutetaan jokseenkin eri puolilla kaupunkia. Järjestetyn toiminnan tai toimenpiteiden tarkemmista tuloksista tai vaikutuksista ei saatu tässä selvityksessä tietoa, joten

tarkempaa seurantaa niistä olisi hyvä toteuttaa. Näyttää siltä, että ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi tekojen toteuttamisessa voisi tehdä enemmän yhteistyötä. Varmuutta ei ole siitä, onko nykyinen toiminta riittävää ja tavoitetaanko sillä ikäihmiset ja eniten apua tai tukea kaipaavat henkilöt. Tämän vuoksi toiminnan kokonaiskoordinaatiota ja olemassa olevista palveluista viestintää, etsivän vanhustyön lisäämistä sekä itse kohderyhmän osallistamista on tarpeellista pohtia.

Hyvinvointisuunnitelman teoista täysin toteutuneiksi ei arvioitu yhtään tekoa ja osittain toteutuneeksi 15 tekoa. Konkreettisia ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman tekoja, joita ei näytä vielä olevan kovinkaan paljon edistetty, löytyi selvityksessä kolme kappaletta:

1. Asiakaskontakteissa päihteiden käytön huomioinnista ja itsearviointimenetelmien käytön lisäyksestä ei saatu kovin paljon viitettä. Käytänteitä voisi olla syytä kehittää kaupunkitasoisesti vaikuttavammiksi.
2. Palvelujen kohdentamisessa tehtävä ikäihmisten ja vammaisten palvelujen tarpeen tarkastelu ja palvelujen kohdentaminen niille alueille, joissa asuu paljon kohderyhmän asiakkaita, ei näytä toteutuvan kovin vahvasti. Ohjelmakaudella olisi syytä määritellä tarkemmin, kuka on vastuussa teosta ja miten se tulisi toteuttaa.
3. Ohjelmakaudella tulee tarkastella ikääntyneiden ruotsinkielisille henkilöille luotuja mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska-Rum -toiminnalla ja sitä, tulisiko näitä kehittää.

MONIKULTTUURISUOSSUUNNITELMA

Monikulttuurisuussuunnitelma yhdessä hyvinvointiohjelman muiden suunnitelmien kanssa vastaa lain veloitteeseen kotouttamisohjelmasta. Suunnitelma tähtää kotouttamisen onnistumiseen aikaisempaa paremmin, laajentamaan kotoutumista tukevien palveluiden saatavuutta kaikille maahanmuuttaneille ja huolehtimaan kansainvälistä suojelua saavien ja erityistä tukea tarvitsevien kotoutumisesta. Näiden päämäärien saavuttamisen teoista Vantaan kaupungin palvelualueet ovat raportoineet ensimmäistä kertaa vuoden 2020 lopun tilanteen osalta ja tieto on koottu tähän selvitykseen.

1. Päämäärä: Kotouttaminen onnistuu aikaisempaa paremmin

Väestösuhteiden edistämiseksi Yhteisöpalveluiden asukastilaverkostossa ja Yhteisessä pöydässä rakennetaan viikoittain tuhansia vantaalaisia tavoittavaa jatkuvasti kehittyvää tukiverkostoa. Yhteisöpalvelut tukevat yhteisöjä järjestäen esimerkiksi alueellisia yhteisökahveja, kuljettamalla hävikkiruokaa toimintoihin, järjestämällä yhteisöruokailuja ja ohjaamalla asukkaita monikulttuurisiin palveluihin.

Vantaalla on järjestetty kohtaamistapahtumia yhteistyössä järjestöjen ja asukkaiden kanssa. Palvelualueiden raportoimia tapahtumia vuonna 2020 olivat mm. vuosittainen dialogitapahtuma, liikuntavälinelainaamo-tapahtuma ja Yökoris-turnaukset. Kulttuuripalveluiden koordinoima vuosittainen mahdollisuuksien tori peruttiin koronatilanteen vuoksi, mutta monikulttuurinen itsenäisyyspäiväjuhla järjestettiin striimattuna. Kirjastossa on järjestetty monikielisiä lapsille ja perheille suunnattuja perhetapahtumia satakielikuukautena. Maahanmuuttajapalvelujen yksikkö on järjestänyt tapahtumia mm. Eläkeläiset ry:n, Vantaan seurakuntayhtymän ja asukastoiminnan kanssa. Tapahtumien lisäksi avoimet kohtaamispaikat, kesäruokailut ja muut yhteisölliset paikat ovat mahdollistaneet kohtaamisia.

Vantaalla on venäjänkielisille suunnattu Digituki arkeen -hanke, jossa heitä opastetaan digitaalisissa asioinnissa. Lisäksi Vantaalla on Monikielinen ja monikulttuurinen kirjasto –hanke (2020–2021), jossa selvitetään maahanmuuttajataustaisten länsimäkeläisten tarpeita ja luodaan uudenlainen toimintamalli kirjastolle. Toiminnan tavoitteena on tukea suomen kielen oppimista ja oman kielen kehitystä, sekä tuoda yhteen kantasuomalaisia ja maahanmuuttajataustaisia alueen asukkaita.

Vantaalla on erillinen turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä, jonka tarkoituksena on tiivistää yhteistyötä turvallisuussuunnittelun ja maahanmuuttajayhteisöjen välillä. Turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä ja etnisten konfliktien vastainen työryhmä on yhdistetty. Vantaalla toimii Tsempataan -malli, joka on kasvanut kolmeksi hankkeeksi kehittäen toimintamallia eteenpäin. Selvityksessä ei saatu tarkempaa tietoa Meidän Vantaa -verkoston vapaaehtoistyön toimintasuunnitelmasta tai uusista tavoista osallistaa maahanmuuttajataustaisia asukkaita maankäytön ja tilojen suunnitteluun.

Vantaalla toimii Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke, joka mahdollistaa maahanmuuttajataustaisten vanhempien osallistumisen kouluilla järjestettävään suomen kielen opetukseen. Maahanmuuttajapalvelut, varhaiskasvatus, Aikuisopisto ja Vantaan Lasten liitto järjestävät kotivanhemmille suomen kielen opetusta ja ohjausta KOTVA-ryhmissä. Aikuisopisto tarjoaa suomen kielen kursseja ja lukutaitokoulutusta sekä aikuisten perusopetusta. Kirjastot järjestävät yhteistyökumppaneiden kanssa suomen kielen opetusta ja kielikahvilatoimintaa sekä kirjastoissa että etänä. Lisäksi kirjasto tarjoaa mahdollisuuden opetella suomea omaan tahtiin tarjoamalla laajan valikoiman suomen kielen oppimateriaaleja sekä kirjastossa että verkossa.

Vantaalla trauma- ja väkivallan tunnistamista, puuttumista ja ohjaamista toteuttaa muun muassa Perhepalvelut lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön hankkeessa. Toiminnassa toteutetaan

puheeksiottokoulutuksia ja avainhenkilötoimintaa. Koulutuksen yhtenä sisältönä on kunniaan liittyvä väkivalta, jota aihepiirinä on käsitelty myös lähisuhdeväkivallan ehkäisyfoorumissa. Vuosittain järjestettävä lähisuhdeväkivallan ehkäisyfoorumi on avoin kaikille keskeisille verkostoille.

Vantaalla hyödynnetään järjestöjen erityisosaamista useissa toiminnoissa. Vantaalaisten järjestöjen kotoutumista tukevan toiminnan jatkuvuutta varmistetaan mm. Perhe- ja sosiaalipalveluiden yhteistyöllä järjestöjen ja hankkeiden kanssa. Maahanmuuttajapalvelut sekä Perhe- ja sosiaalipalvelut ohjaavat asiakkaitaan järjestöjen toimintaan. Neuvova Vantaa -hankkeessa tehdään järjestöjen erityisosaamista tutuksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle, ja Kulttuurin palvelualue hyödyntää järjestöjen erityisosaamista tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kulttuuripalveluissa Kulttuurikaruselli-harrastuksissa mahdollistetaan erityistarpeisten lasten osallistuminen toimintaan palkkaamalla tarpeellinen määrä avustajia. Viestinnässä käytetään mahdollisuuksien mukaan sekä selkokieltä että monia eri kotikieliä. Harrastustoimintaa on suunnattu erityisesti niille alueille, joilla on vähän harrastusmahdollisuuksia muuten.

Perusopetuksessa on aloittanut lokakuussa 2020 yhteensä 22 monikielistä ohjaajaa (albania, arabia, somali, venäjä ja viro), jotka neuvovat oppilaita ja heidän huoltajiaan kouluun, vapaa-aikaan ja palveluverkostoon liittyvissä kysymyksissä. Toiminnassa tehdään yhteistyötä Neuvova Vantaa-hankkeen, Niceheartsin ja Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen kanssa.

Vantaalla erityistä tukea tarvitsevilla henkilöillä on omatyöntekijät, jotka ovat sosiaalityöntekijöitä sosiaalihuoltolain mukaisesti. Palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakkaille hankitaan tarvittavia palveluja, kuten tuettua asumista, kotiin vietävää tukea ja tukihenkilötoimintaa. Ihmiskaupan uhreille, erityisesti seksuaalisen hyväksikäytön uhreille, tarjotaan systemaattisesti terapiapalvelua. Vantaalla on hyödynnetty Paloma-toimintamallia ja kehitetty maahanmuuttajapalveluista polku HUSin järjestämään ostopalvelupsykoterapiaan.

2. Yhteenveto monikulttuurisuussuunnitelman tekojen toteuttaminen

Monikulttuurisuussuunnitelmaan liittyvää työtä tehdään Vantaalla eri palvelualueiden toteuttamana. Saatujen tietojen perusteella näyttää siltä, että suunnitelman toteuttaminen on käynnistynyt ja edennyt monilta osin. Suunnitelman tekoja toteutetaan monipuolisesti yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Varmuutta tässä selvityksessä ei saatu siitä, kuinka kattavasti eri puolilla Vantaata palveluita on mahdollista saada. Osa suunnitelman tavoitteista vaatii vielä työtä toteutuakseen suunnitelman mukaisesti. Nykyisellä ohjelmakaudella on siis vielä tehtävää. Konkreettisia Monikulttuurisuussuunnitelman tekoja, joiden toteutumisesta ei saatu tässä selvityksessä juurikaan tietoa, olivat seuraavat:

1. Luodaan tukirakenne järjestöjen vahvistamiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi.
2. Tiivistetään yhteistyötä turvallisuussuunnittelun ja maahanmuuttajayhteisöjen välillä.
3. Päivitetään etnisten konfliktien malli yhdessä turvallisuussuunnittelun kanssa vuoden 2018 aikana.
4. Jatketaan Meidän Vantaa -verkoston toimintaa.
5. Mallinnetaan Meidän Vantaa -verkoston kanssa Vantaan vapaaehtoistyön yhteinen toimintasuunnitelma.
6. Kehitetään uusia tapoja tavoittaa maahanmuuttajataustaisia asukkaita osallistumaan maankäytön ja tilojen suunnitteluun.

KEHITTÄMISEHDOTUKSIA HYVINVOINTIOHJELMATYÖSKENTELYYN

Tässä selvityksessä tarkasteltiin ensimmäistä kertaa Vantaan kaupungissa hyvinvointiohjelman suunnitelmiin kirjattuja tekoja. Tekojen toteuttamisen arviointia on syytä jatkaa vuosittain ohjelmakauden loppuun asti.

Tämän selvityksen teossa tuli ilmi, että hyvinvointisuunnitelmien teot eivät näyttäneet jalkautuneen kovin vahvasti eri toimijoiden työhön vielä vuoden 2020 alkupuolella, sillä tiedonkeruun myötä osa toimijoista tutustui kaupungin hyvinvointiohjelmaan ensimmäistä kertaa. Lisäksi selvisi, että käytänteet hyvinvointiohjelman ja -suunnitelmien sisällön käsittelystä vaihtelevat eri toimi- ja palvelualueiden keskuudessa: hyvinvointiohjelmaan kirjatusta määritelmästä - vuosittaiset toimenpiteet sovitaan tulokorttien laadinnan yhteydessä - ei saatu kaikilta toimijoilta viitteitä. Haastetta hyvinvointisuunnitelmien tekojen toteuttamiseen saattoi aiheuttaa se, että suunnitelmat ovat monitahoisia ja määritelty teot ovat suurilinjaisia. Lisäksi tekojen toteuttajiksi on määritelty useita tahoja. Näin käytännön työssä saattaa ollakin epäselvää, miten suunnitelmaa ja sen tekoja toteutetaan, kuka teoista vastaa ja toteutetaanko niiden seuranta matkan varrella.

Seuraavan ohjelmatyön arviointia on syytä kehittää ja määrittää sen aikataulu, toteuttajataho ja tarkasteltavat tahot tarkemmin. Tekojen toteuttamisraportin yhteyttä kaupungin muun hyvinvointiraportoinnin kanssa on syytä arvioida. Jatkokehitysehdotuksena tärkeää olisi huomioida kaikki suunnitelmien toteuttajiksi määritellyt toimijat ja toteuttaa seuranta yhtäaikaaisesti kaikista kolmesta hyvinvointisuunnitelmasta, tällä kertaa muista poiketen monikulttuurisuussuunnitelma arvioitiin eri ajan-kohtana.

Kehittämisehdotuksina hyvinvointityötä määrittelevään ohjelmatyöhön on kerätä ajankohtaista tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista paitsi valtakunnallisista tietolähteistä, myös muista lähteistä. Ajantasaisen ja tutkitun tiedon lisäksi kaupungissa meneillään olevat toiminnot ja niissä havaitut kehittämis-kohteet voivat toimia hyvinvointityön ja -ohjelman laatimisen pohjana. Hyvinvointisuunnitelmien tavoitteet, toimenpiteet ja teot olisi syytä perustaa laajemmin vaikuttaviksi todetuille toimenpiteille, joilla hyvinvointiin ja terveyteen voidaan vaikuttaa.

Hyvinvointiohjelmaa valmistelemaan työryhmään on jatkossakin hyvä sisällyttää mahdollisimman kirjava joukko toimijoita. Näin myös yhteistyökumppaneiden ja kuntalaisten näkemykset tulevat esille, tehtävä työ on selkeää sekä kaikkien ymmärtämää. Jatkossa Hyvinvointiohjelma ja -suunnitelmat tulee jalkauttaa tarkemmin jokaisen toimijan arkeen. Tämän varmistamiseksi suunnitelmien seuranta, mittaaminen ja vastuutahot tulisi olla tarkemmin määriteltyinä. Ohjelmakauden lopussa ohjelman toteutumisesta tiedotetaan laajasti kaupungin toimijoille, järjestöille ja myös kuntalaisille.

Vantaan hyvinvointityö tähtää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen, joka on kaupungin keskeinen tehtävä. Tätä yhteistä työtä tulee kehittää koko kaupungin voimin. Tässä raportissa esille tulleita asioita käsiteltiin syksyllä 2020 Hyvinvointijohtamisen kehittämistyöpajoissa ja kaupungin toimialojen johtoryhmissä sekä vaikuttamistoimielimissä. Hyvinvointiohjelmaa jalkautetaan käytännön toiminnan tasolle ohjelmakaudella mm. viestinnällisin toimenpitein Hyvinvointityön tavoitteista toimintaan -hankkeen kautta.

LIITE 1.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA: Tekojen toteutuminen vuonna 2019		
Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät		Teon toteuma*
1.	Tehdään liikuntaa helpoksi.	2
2.	Lisätään liikunnallista toimintaa lasten ja nuorten arjessa.	2
3.	Vakiinnutetaan Leikkien liikkumaan - ja Liikkuva koulu -toimintamallit sekä laajennetaan toiminta toiselle asteelle mahdollisuuksien mukaan.	1
4.	Huomioidaan erilaiset kohderyhmät ja yksilölliset tavoitteet suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	3
5.	Vakiinnutetaan Sporttia kaikille -toiminta.	3
6.	Tiivistetään lasten ja nuorten fyysiseen aktiivisuuteen kannustavien toimijoiden yhteistyötä ja vahvistetaan koordinaatiota.	2
7.	Tehostetaan viestintää ja liikuntamahdollisuuksien markkinointia monipuolisesti eri kanavia hyödyntäen.	2
8.	Kannustetaan seuroja toteuttamaan matalan kynnyksen liikuntaa.	2
9.	Tunnistetaan vähän liikkuvat nuoret ja lapset sekä heidän liikkumistaan rajoittavat tekijät. Huomioidaan myös erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret.	2
10.	Kannustetaan ja innostetaan kohdennetusti vähän liikkuvia lapsia, nuoria ja lapsiperheitä liikkumaan.	2
Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät		
11.	Kehitetään puheeksi ottoa ja motivoivaa haastattelua kaikessa toiminnassa.	2
12.	Tunnistetaan ja puututaan nikotiinituotteiden ja päihteiden kokeilu- ja riskikäyttöön.	2
13.	Järjestetään tupakoinnin lopettamista tukevia ryhmiä.	3
14.	Kehitetään uusia toimintamalleja lasten ja nuorten nikotiinituotteiden ja päihteiden käytön ehkäisyyn yhteistyössä lasten, nuorten, perheiden ja kumppaneiden kanssa.	2
15.	Kohdennetaan toimintaa: raskaana olevat ja heidän puolisonsa sekä neuvolaikäisten lasten vanhemmat, ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat.	2
Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät		
16.	Kehitetään alueellista hyvinvointitietopohjaa.	2
17.	Kohdennetaan resursseja ja toimintaa lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävään työhön saatavilla olevan aluetiedon mukaisesti.	2
18.	Vahvistetaan lapsiperheköyhyyden tunnistamista ja tuen tarjoamista kaikessa toiminnassa.	2
19.	Varmistetaan lasten ja nuorten osallistuminen asuinalueiden suunnitteluun.	2
20.	Tehdään erillinen turvallisuuden toimenpidesuunnitelma, johon kirjataan alueellisen turvallisuustyön teot.	3
Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät		
21.	Kartoitetaan harrastamattomuuden syitä.	3
22.	Tarjotaan jokaiselle lapselle ja nuorelle harrastusmahdollisuus, erityisesti niille lapsille ja nuorille, joilla ei ole mieluista harrastusta.	2
23.	Huomioidaan erilaiset kohderyhmät ja yksilölliset tavoitteet harrastustoiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	2

LIITE 1.

24.	Kehitetään yhteistoiminnallisesti maksuttomia ja edullisia, kaikille avoimia harrastuksia (esim. Koulujen kerhotoiminta).	2
25.	Kootaan tiedot harrastusmahdollisuuksista helposti saavutettavaan muotoon.	2
26.	Tuetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden omaehtoista yhteistä toimintaa	2
27.	Luodaan ruotsinkieliselle väestölle mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska-rum-toimintaa kehittämällä.	3
28.	Hyödynnetään järjestöjen ja seurakuntien osaamista ja tehostetaan yhteistä työtä järjestöjen ja seurakuntien kanssa.	2
29.	Lisätään vertaisfoorumeita ja -ryhmiä yhteistyössä lasten, nuorten ja lapsiperheiden, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Panostetaan ryhmistä tiedottamiseen.	2
30.	Vahvistetaan sosiaalisia ja tunnetaitoja.	2
31.	Vahvistetaan kiusaamisen ennaltaehkäisyn ja puuttumisen malleja kaikessa toiminnassa.	2
32.	Lapset ja nuoret osallistuvat ja toimivat asiantuntijoina toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.	2
33.	Päivitetään lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma	1
34.	Varmistetaan, että nuori saa tarvitsemansa avun tilanteessa, jossa hänellä ei ole opiskelu- tai työpaikkaa.	2
35.	Vahvistetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden varhaista tukea ja kohdennetaan tukea haavoittuvassa asemassa oleviin perheisiin.	2
36.	Vahvistetaan yhteistyörakenteita ja yhteistä työtä kunnan sisällä ja kumppaneiden kanssa.	2
37.	Otetaan mukaan lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan/ huoltajiaan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen.	2
38.	Lisätään lasten ja nuorten näkökulman huomioimista vaikutusten ennakkoarviointeja tehtäessä.	3
39.	Muodostetaan selkeä palvelukokonaisuus vanhemmuuden ja parisuhteen sekä ero-perheiden tukemiseen.	3
40.	Varmistetaan lastenhoito maahanmuuttaja -kotivanhempien suomen kielen opetuksen aikana.	3
41.	Kehitetään arjen tukipalveluita.	3

* 1= vahvasti toteutuksessa/ toteutunut, 2= toteutunut osittain, 3= ei toteutunut/ alkuvaiheessa

LIITE 2.

IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINTISUUNNITELMA: Tekojen toteutuminen vuonna 2019		
Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät		Teon toteuma*
1.	Mahdollistetaan ikäihmisten parempi ja turvallinen liikkuminen kodissa ja kodin ulkopuolella toiminta- ja liikuntakyvyn ylläpitämiseksi.	2
2.	Ikäihmisille tarjotaan erilaisia ulkoilu-, liikunta- ja kuntoutuspalveluja päiväaikaan.	2
Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät		
3.	Ikäihmisten tupakointiin ja alkoholin käyttöön kiinnitetään huomiota ja tarjotaan tukea tupakoinnin ja/ tai alkoholin käytön vähentämiseen tai lopettamiseen.	2
4.	Asiakaskontakteissa huomioidaan tupakointi ja alkoholin käyttö, ja lisätään menetelmiä, joilla ikäihminen arvioi omaa tupakointiaan ja/tai alkoholin käyttöään.	3
Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät		
5.	Palvelujen kohdentamisessa tarkastellaan ikäihmisten ja vammaisten palvelujen tarvetta, ja palveluja kohdennetaan niille alueille, joissa asuu paljon palvelun kohderyhmän asiakkaita.	3
6.	Alueiden kehittämisessä huomioidaan ikäihmisten ja vammaisten erityistarpeet, mm. esteetön ja turvallinen ympäristö.	2
Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät		
7.	Ikäihmisille suunnattuja harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa järjestetään yhteistyössä.	2
8.	Osana ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmaa kaupunki tekee selvityksen kotonan yksin asuvien ikäihmisten kokemasta yksinäisyydestä ja millä keinoin sitä voidaan lieventää	2
9.	Mahdollistetaan ikäihmisten osallistuminen yhteisölliseen toimintaan.	2
10.	Järjestetään ikäihmisille erilaisia tapahtumia ja kohtaamispaikkoja sekä huomioidaan heidän tarpeensa kaupunginosatapahtumien järjestämisessä.	2
11.	Tilaisuuksien järjestämisessä hyödynnetään ikäihmisille tuttuja kohtaamispaikkoja ja ikäihmisten tarpeet huomioidaan tapahtumien tiedottamisessa.	2
12.	Ikäihmisten osallistumismahdollisuuksien lisäämisessä käytetään erilaisia työmenetelmiä ja tiedotuskanavia.	2
13.	Luodaan ruotsinkieliselle väestölle mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska rum -toimintaa kehittämällä.	3
14.	Lisätään mahdollisuuksia ilmoittaa huolesta ja lisätään asiakastyötä tekevien viranomaisten yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä lisääviä työtapoja.	2
15.	Ikäihmisiä (esim. vammaiset ikääntyneet, sotaveteraanit, etniset ryhmät) lähestytään heidän omien yhteisöjensä kautta ja lisätään tiedottamista esim. omaishoidon tuesta, asumistuesta ja toimeentulotuesta.	2
16.	Tiedottamisessa ja palvelujen käytössä huomioidaan digitalisaation haasteet.	2
17.	Lisätään työmenetelmiä esim. etsivään vanhustyöhön.	2
18.	Vanhus- ja vammaisneuvostot ja erilaiset seniorijärjestöt ovat mukana palvelujen kehittämisessä.	2

* 1= vahvasti toteutuksessa/ toteutunut, 2= toteutunut osittain, 3= ei toteutunut/ alkuvaiheessa

LIITE 3.

MONIKULTTUURISUUSUUNNITELMA: Tekojen toteutumisen tilanne vuonna 2020		
Päämäärä: Kotouttaminen onnistuu aikaisempaa paremmin		Teon toteuma*
1.	Luodaan tukirakenne järjestöjen vahvistamiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi.	2
2.	Järjestetään kohtaamistapahtumia eri puolilla Vantaata yhteistyössä järjestöjen ja asukkaiden kanssa.	1
3.	Tiivistetään yhteistyötä turvallisuussuunnittelun ja maahanmuuttajayhteisöjen välillä.	2
4.	Päivitetään etnisten konfliktien malli yhdessä turvallisuussuunnittelun kanssa vuoden 2018 aikana.	2
5.	Pilotoidaan Tsempataan yhdessä -kumppanuusmalli.	1
6.	Jatketaan Meidän Vantaa -verkoston toimintaa.	3
7.	Mallinnetaan Meidän Vantaa -verkoston kanssa Vantaan vapaaehtoistyön yhteinen toimintasuunnitelma.	2
8.	Kehitetään uusia tapoja tavoittaa maahanmuuttajataustaisia asukkaita osallistumaan maankäytön ja tilojen suunnitteluun.	3
9.	Varmistetaan, että kaikilla kotona lasta hoitavilla vanhemmilla on mahdollisuus osallistua suomen kielen opetukseen.	1
10.	Huolehditaan, että suomen kielen opetusta on saatavilla joustavasti tarpeen mukaan. Laaditaan jokaiselle siitä hyötyvälle kotoutumissuunnitelma.	2
11.	Varmistetaan järjestöjen kotoutumista tukevan toiminnan jatkuvuus.	2
12.	Koulutetaan viranomaisia ja muita toimijoita traumojen ja väkivallan tunnistamiseen, puuttumiseen ja ohjaamiseen kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisyys huomioiden.	2
13.	Hyödynnetään paremmin järjestöjen erityisosaamista.	2
14.	Vahvistetaan erityistä tukea tarvitsevien alkuvaiheen kotouttamispalveluita.	2
15.	Otetaan käyttöön valtakunnallinen Paloma-toimintamalli, jonka avulla vahvistetaan kansainvälistä suojelua saavien mielenterveyspalveluita.	1

* 1= vahvasti toteutuksessa/ toteutunut, 2= toteutunut osittain, 3= ei toteutunut/ alkuvaiheessa

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA:

Toteutuneet toimenpiteet eri palvelualoilla 31.12.2019 mennessä.

A. Vantaalaisten terveys ja hyvinvointi vahvistuvat terveellisempien elintapojen myötä:

- Liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät.
- Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät.

Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät

1. Ohjelmatasoinen toimenpide: Luodaan monipuoliset, tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet liikunnallisen elämäntavan omaksumiselle

<i>Teko</i>	<i>Tekojen toteutuminen</i>
1.Tehdään liikunta helpoksi. (kannustetaan omaehtoiseen liikkumiseen, liikunta-apteekki toiminta lapsiperheille, Sporttikaveri, koulujen kerhotoiminta, liikuntaläksy, mahdollisuus kokeilla uusia liikunnanmuotoja).	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Kouluilla toimii n. 300 koulupäivän yhteydessä olevaa kerhoa (Perusopetus). • Kouluissa ja päiväkodeissa liikunnallista toimintaa ja niihin on hankittu kalusteita ja muita tavaroita, jotka houkuttelevat lapsia ja nuoria liikkumaan yhdenvertaisesti (Liikuntapalvelut, Perusopetus, Ruotsinkieliset palvelut, Varhaiskasvatus). • Koulupäivien yhteydessä toimii maksuttomia Sporttia kouluille -liikuntakerhoja (Liikuntapalvelut, Perusopetus, Ruotsinkieliset palvelut). • Yläkoululaisten Urhea-liikuntatoiminta on vakiintunut, sen piirissä on n. 15 % yläkouluikäisistä (Liikuntapalvelut, Ruotsinkieliset palvelut). Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Tarjolla Sporttia kaikille matalan kynnyksen vapaa-ajan liikuntakerhoja viikoittain eri puolilla Vantaata (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Sporttia kaikille ry, seurat, yhdistykset). • Jokaisella nuorisotalolla on liikuntatarjontaa vähintään kaksi tuntia viikossa (Nuorisopalvelut, alueellinen nuorisotyö). • Nuorisotalolla toimii nimetty liikuntavastaava, joka kehittää liikuntatarjontaa nuorten toivomusten mukaan (Nuorisopalvelut, alueellinen nuorisotyö).

LIITE 4.

	• Etsivässä nuorisotyössä nuoria kannustetaan liikkumaan ja heidän kanssaan liikutaan yhdessä. Elintavat otetaan puheeksi yhteisissä keskusteluissa, nuoria ohjataan ja saatetaan yli 18-vuotiaiden harrastustoimintaan, Kipinäryhmässä liikutaan yhdessä nuorten kanssa matalalla kynnyksellä (Nuorisopalvelut). • Terveiden edistämishankkeessa kehitetään elintapaohjausta pelillistetyn Amispelin avulla nuorille (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Terveyspalvelut, Toisen asteen koulutus). • Variassa Liikkuva Opiskelu -hankkeen ja erityisnuorisotyön yhteistyöllä oppilaitokseen on hankittu liikuntavälineitä ja tarjottu matalan kynnyksen liikunnan harrastamista oppilaitoksen tiloissa, lisäksi liikuntatutorkoulutuksissa on oltu mukana (Liikuntapalvelut, Toisen asteen koulutus).
2. Lisätään liikunnallista toimintaa lasten ja nuorten arjessa.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Liikkuva koulu ja Liikkuva päiväkotitoiminnot lisäävät liikkumismahdollisuuksia päiväkotitoiminnat ja kouluympäristöissä (Liikuntapalvelut, Perusopetus, Ruotsinkieliset palvelut ja Varhaiskasvatus). • Vuonna 2019 alkaneessa Liikkuva opiskelu -hankkeessa lisätään toisen asteen opiskelijoiden liikkumismahdollisuuksia (Liikuntapalvelut, Toisen asteen koulutus, Ruotsinkieliset palvelut). • Sporttikaveritoiminta on laajentunut Sporttikaveri-kerhoihin kouluilla (Liikuntapalvelut, Oppilashuolto, Perusopetus). • Opiskeluhoollon yksilökäynneillä voi saada tukea liikkumiseen osana kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemista (Opiskeluhoolto). Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Sporttia kaikille liikuntakerhoja on lisätty lapsille ja nuorille (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Sporttia kaikille ry, Aikuisopisto /aikuisten perusopetus). • Nuorten työpajoilla toimii liikuntakeski (LIKE). Harrastustoiminnassa tarjotaan maksuttomia lajikokeiluja nuorille aikuisille ja ohjataan eri liikuntaharrastusten pariin (Nuorisopalvelut). • Käynnistetty matalan kynnyksen Kortteliliiga-toiminta yli 15-vuotiaille (Liikuntapalvelut). • Tarjolla uutta maksutonta matalan kynnyksen seuratoimintaa lapsille ja nuorille yhdessä seurojen kanssa (Liikuntapalvelut).
3. Vakiinnutetaan Leikkien liikkumaan- ja Liikkuva koulu – toimintamallit sekä laajennetaan toiminta toiselle asteelle mahdollisuuksien mukaan.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Liikkuva koulu ja Liikkuva päiväkotitoiminnat on vakiinnutettu osaksi perustoimintaa (Liikuntapalvelut, Perusopetus, Ruotsinkieliset palvelut, Varhaiskasvatus). • Liikkuva Opiskelu -hanke on aloitettu Liikuntapalveluiden ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyönä (Liikuntapalvelut, Opiskeluhoolto, Ruotsinkieliset palvelut, Toisen asteen koulutus).

LIITE 4.

4. Huomioidaan erilaiset kohderyhmät ja yksilölliset tavoitteet suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Sporttikaveri-toiminnassa on huomioitu erilaiset kohderyhmät luoden toimintoja mm. eri ikäryhmille ja eri tasoille liikkujille (Liikuntapalvelut, Perusopetus)
5. Vakiinnutetaan Sporttia kaikille-toiminta.	Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Toimintaa ollaan vakiinnuttamassa Sporttia kaikille ry:n ja Liikuntapalveluiden toimesta (Liikuntapalvelut, Sporttia kaikille ry).
6. Tiivistetään lasten ja nuorten fyysiseen aktiivisuuteen kannustavien toimijoiden yhteistyötä ja vahvistetaan koordinaatiota	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Koulu- ja opiskelupäivän aikaisessa liikuntatoimintojen toteuttamisessa on tiivistetty yhteistyötä (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Perusopetus, Varhaiskasvatus, Ruotsinkieliset palvelut) Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Koulu- ja opiskelupäivän jälkeisissä liikuntatoimintojen toteuttamisessa on tiivistetty yhteistyötä (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Perusopetus, Ruotsinkieliset palvelut)
7. Tehostetaan viestintää ja liikuntamahdollisuuksien markkinointia monipuolisesti eri kanavia hyödyntäen.	Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Harrastusmahdollisuuksien markkinointia varten on kehitetty Hobihobi.fi -sivu, jossa monipuolisesti mainostettuna erilaisia harrastuksia (Liikuntapalvelut, Kulttuuripalvelut, Nuorisopalvelut, Aikuisopisto) • Nuorten aikuisten palveluissa käytössä monipuolisesti eri viestintäkanavia: Nuortenvantaa.fi -nettisivut, Facebook, Instagram, Whatsapp-uutiskirje, Hobihobi.fi. • Opiskeluholuollossa sosiaalista mediaa (mm. Instagram, Facebook) käytetään viestintäkanavana (Opiskeluholuolto).
8. Kannustetaan seuroja toteuttamaan matalan kynnyksen liikuntaa.	Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Harrasteliikunnan ohjaajatuki mahdollistaa vuosittain n. 250 viikoittaista matalan kynnyksen liikuntaryhmää. • Sporttia kaikille -toiminnan ja matalan kynnyksen urheiluseuratoiminnan avulla seuroja kannustetaan järjestämään matalan kynnyksen liikuntaa (Liikuntapalvelut, Sporttia kaikille ry).

Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät

2. Ohjelmatasoinen toimenpide: Vähän liikkuvia kannustetaan liikkumaan aikaisempaa enemmän.

Teko

Tekojen toteutuminen

9. Tunnistetaan vähän liikkuvat nuoret ja lapset sekä heidän liikkumistaan rajoittavat tekijät. Huomioidaan myös erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Kehityksen ja oppimisen tuen valikkoo hyödynnetään vähän liikkuvien lasten liikunnan lisäämiseksi (Varhaiskasvatus). • Sporttikaveri-toiminnassa tunnistetaan vähän liikkuvat lapset ja nuoret (Liikuntapalvelut, Perusopetus, Opiskeluhoolto). • Nuorten työpajoilla tuetaan nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Työpajaohjaajat ja tukipalveluiden henkilöstö edistävät nuorten hyvinvointia yksilö- ja ryhmävalmennuksen keinoin, myös moniammatillisesti verkostotyötä hyödyntäen (Nuorisopalvelut). • Terveiden edistämishankkeessa kehitetään elintapaohjausta pelillistetyn Amispelin avulla nuorille (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Terveyspalvelut, Toisen asteen koulutus) • Opiskeluhoollon yksilökäynneillä tuetaan liikunnan harrastamiseen osana kokonaisvaltaista hyvinvointia (Opiskeluhoolto).
10. Kannustetaan ja innostetaan kohdennetusti vähän liikkuvia lapsia, nuoria ja lapsiperheitä liikkumaan.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Päiväkotien liikunnallisiin oppimisympäristöihin kiinnitetään huomiota ja niitä kehitetään säännöllisesti (Liikuntapalvelut, Ruotsinkieliset palvelut, Varhaiskasvatus). • Sporttikaveri-toiminnalla kannustetaan vähän liikkuvia lapsia ja nuoria liikkumaan (Liikuntapalvelut, Opiskeluhoolto, Perusopetus) Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Terveiden edistämishankkeessa kehitetään hyvinvointimentorointi-toimintaa, jolla kannustetaan vähän liikkuvia nuoria ja lapsiperheitä liikkumaan (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Terveyspalvelut, Toisen asteen koulutus). • Työpajoilla toimii liikuntakeskiviikko (LIKE), johon kaikki työpajanuoret osallistuvat. Harrastustoiminnassa tarjotaan maksuttomia lajikokeiluja nuorille aikuisille ja ohjataan eri liikuntaharrastusten pariin (Nuorisopalvelut). • Aikuisopistossa tarjotaan liikunnan perhekursseja (Aikuisopisto).

Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

1. Ohjelmatasoinen toimenpide: Lisätään avointa keskustelua tupakoinnista ja alkoholin käytöstä.

Teko	Tekojen toteutuminen
1. Kehitetään puheeksi ottoa ja motivoivaa haastattelua kaikessa toiminnassa.	Koulu ja oppilaitokset: • Psykologi- ja kuraattorikäynneillä otetaan esimerkiksi motivoivan haastattelun keinoin puheeksi tupakan ja alkoholinkäytön vähentäminen osana kokonaisvaltaista hyvinvoinnin tukemista (Opiskeluhoito). Muu toiminta: • Terveet elämäntavat ovat nuorisotyön yksi kantavista teemoista, johon kuuluu mm. päihteiden käytön haitoista kertominen ja nuorten päihteiden käytön ennaltaehkäisy yhteistyössä alan ammattilaisten, koulujen ja oppilaitosten sekä nuorten vanhempien/ huoltajien kanssa (Nuorisopalvelut/ alueellinen nuorisotyö). • Nuorten työpajoilla tuetaan nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia edistämällä terveitä elämäntapoja. Työpajaohjaajat ja tukipalveluiden henkilöstö edistävät nuorten hyvinvointia yksilö- ja ryhmävalmennuksen keinoin, myös moniammatillisesti verkostotyötä hyödyntäen (Nuorisopalvelut). • Terveiden edistämishankkeen hyvinvointimentoroinnissa kehitetään puheeksi ottoa ja motivoivaa haastattelua osana asiakastyötä (Liikuntapalvelut, Terveyspalvelut, Nuorisopalvelut, Toisen asteen koulutus). • Maahanmuuttajapalveluiden nuorten aikuisten, jälkihuoltoon nuorten ja perheryhmäkodin nuorille otetaan säännöllisin väliajoin alkoholiin, tupakointiin ja muihin päihteisiin liittyvät asiat esille sekä yksilö- että ryhmämuotoisissa keskusteluissa. • Terveystieteiden ja suun terveydenhuollon vastaanotoilla otetaan nuorten tupakointi ja alkoholin käyttö puheeksi, annetaan tupakoinnin lopettamiseen liittyvää materiaalia sekä kirjoitetaan lopettamista tukevia lääkkeitä. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa työntekijöitä koulutetaan tupakoinnin puheeksi ottoon (Terveyspalvelut, Suun terveydenhuolto).
2. Tunnistetaan ja puututaan nikotiinituotteiden ja päihteiden kokeilu- ja riskikäyttöön.	Koulu ja oppilaitokset: • Vantaan lukioissa toteutetaan suunnitelmaa päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihteiden käyttöön puuttumiseksi, ja Variassa on päihdetyön toimintaohje, jota päivitetään säännöllisesti (Toisen asteen koulutus). • Psykologi- ja kuraattorikäynneillä tuetaan tupakan ja alkoholinkäytön kokeilu- ja riskikäytön vähentämiseen osana kokonaisvaltaista hyvinvoinnin tukemista, tehdään tarvittaessa palveluohjausta (Opiskeluhoito). • Aikuisten perusopetuksen opiskelijahuollossa käsitellään päihteiden käyttöä (Aikuisopisto). Muu toiminta: • Päihteidenkäytöstä kysytään suun terveydenhuollon hoitokäynneillä ja tieto kirjataan potilastietoihin. Yhtenäisiä kirjaamiskäytäntöjä on kehitetty ja Apotti mahdollistaa päihteidenkäytön nykyistä tarkemman seurannan (Terveyspalvelut, Suun terveydenhuolto). • Nuorisopalveluissa puututaan nuorten päihteiden käyttöön. Esimerkiksi etsivän nuorisotyön yksilöohjauksessa ja nuorten työpajoilla päihteistä keskustellaan avoimesti. Starttitiimi kysyy nuorten alkukartoitusvaiheessa päihteisiin liittyvistä asioista (Nuorisopalvelut). • Terveiden edistämishankkeen hyvinvointimentoroinnissa puututaan nuorten päihteiden käyttöön (Liikuntapalvelut, Terveyspalvelut, Nuorisopalvelut, Toisen asteen koulutus).

LIITE 4.

	• Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa kolme terveydenhoitajaa ja yksi lääkäri toimivat tupakoimattomuuden edistämisen tehtävässä (Terveyspalvelut) • Maahanmuuttajapalveluissa tarvittaessa psykologi ja MAP:ssa toimiva lääkäri ottavat yksilötapaamisissa päihteiden käytön esille (Maahanmuuttajapalvelut).
3. Järjestetään tupakoinnin lopettamista tukevia ryhmiä.	
4. Kehitetään uusia toimintamalleja lasten ja nuorten nikotiinituotteiden ja päihteiden käytön ehkäisyyn yhteistyössä lasten, nuorten, perheiden ja kumppaneiden kanssa.	Koulu ja oppilaitokset: • Ehkäisevä päihdetyö järjestää päihdeaiheisia tunteja ja “Valintojen stoori” koordinoitua 6.-luokkalaisten yhteistyössä Nuorisopalveluiden Perusopetuksen ja Opiskeluhoollon kanssa (Nuorisopalvelut/ alueellinen nuorisotyö, Perusopetus, Opiskeluhoollto). • Ehkäisevän päihdetyön yksikkö kuuluu myönteisen erityiskohtelun aluetyöryhmiin. Ehyt ry:n toteuttamat tunnit 8.-luokkalaisten kohdennetaan ensisijaisesti näille alueille (Terveyspalvelut, Perusopetus). • Ehkäisevä päihdetyö tekee yhteistyötä Varian kanssa mm. erilaisissa kampanjoissa ja tapahtumissa (Terveyspalvelut, Perusopetus, Toisen asteen koulutus). • Suun terveydenhuolto osallistuu koulujen ja oppilaitosten hyvinvointitapahtumiin ja kannustaa nuoria päihteettömään elämään (Suun terveydenhuolto) • Music Against Drugs ry:n kanssa on tehty aiesopimus ehkäisevän päihdetyön kokonaisuuden toteuttamisesta Kilterin koulussa ja se toteutetaan syksyllä 2020 (Terveyspalvelut). Muu toiminta: • Nuorten aikuisten harrastustoiminnassa tarjotaan mielekästä ja päihteetöntä toimintaa sekä keskustellaan päihteistä nuorten kanssa. Kannustetaan nuoria aikuisia päihteettömyyteen yhteistyössä kotien ja koulujen kanssa (Nuorisopalvelut). • Maahanmuuttajapalveluissa hyödynnetään päihteiden käytön suhteen olemassa olevaa käännettyä materiaalia, jota on tuotettu erilaisissa valtakunnallisissa hankkeissa ja järjestöissä (Maahanmuuttajapalvelut).

LIITE 4.

Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

2. Ohjelmatasoinen toimenpide: Tehostetaan kohdennettua ennaltaehkäisyä ja tukea tupakoinnin ja alkoholin käytön lopettamiseen.

Teko	Tekojen toteutuminen
5. Kohdennetaan toimintaa: -raskaana olevat ja heidän puolisonsa sekä neuvolaikäisten lasten vanhemmat -ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat	• Tupakkavieroituksessa käy raskaana olevia tai pikkulasten vanhempia säännöllisesti. Lisäksi tupakkatyö on ollut mukana kehittämässä Vantaan neuvoloiden tupakkatyötä (Terveyspalvelut). • Terveystiedon edistämishankkeessa kehitettävä hyvinvointimentorointi kohdistuu raskaana oleviin ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoihin, joille annetaan tietoa ja tukea päihteiden käytön lopettamiseen (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Perusopetus, Terveyspalvelut). • Suun terveydenhuolto osallistuu oppilaitosten hyvinvointitapahtumiin ja kannustaa lasten vanhempia päihteettömään elämään (Suun terveydenhuolto).

B. Hyvinvointierot vähenevät:

- Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät
- Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät

1. Ohjelmatasoinen toimenpide: Lisätään alueellista kohdennettua myönteistä erityiskohtelua.

Teko	Tekojen toteutuminen
1. Kehitetään alueellista hyvinvointitietopohjaa.	• Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmassa kehitetään alueellista hyvinvointitietopohjaa. • Perhepalvelut kehittää alueellista hyvinvointitietopohjaa yhteistyössä mm. sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

LIITE 4.

2. Kohdennetaan resursseja ja toimintaa lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävään työhön saatavilla olevan aluetiedon mukaisesti.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Varhaiskasvatuksessa kohdennetaan kehityksen ja oppimisen tukea tarveperusteisesti. Varhaiskasvatuksessa on meneillään varhaiskasvatuksen psykologi –pilotti. Lisäksi myönteisen erityiskohtelun ohjelman kautta pariksi on saatu varhaiskasvatuksen kuraattoreja (Varhaiskasvatus). • Opetushallituksen positiivisen diskriminaation rahoituksen avulla on palkattu lapsi- ja perheohjaajia, varhaiskasvatuksen resurssiopettajia ja taidepedagogeja (Varhaiskasvatus). • Laaja-alaisten erityis- ja tsemppariopettajien työpanosta on kohdennettu Opetushallituksen koulutuksellisen tasa-arvon erityisavustuksella esi- ja alkuopetuksen tueksi (Perusopetus). • Vantaan ammattiopisto Variassa työskentelee viisi erityisnuorisotyöntekijää myönteisen erityiskohtelun rahoituksella (Toisen asteen koulutus). Muu toiminta: • Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman avulla resursseja ja toimintaa kohdennetaan ensisijaisesti ohjelman alueille. • Maahanmuuttajapalvelujen KOTO-tiimi on yhteistyössä Sirkus antaa siivet –hankkeen kanssa toteuttanut maahanmuuttajaaideille ja heidän lapsilleen sirkuksen keinoin kehon hallintaa ja suomen kielen opetusta tavoitteena hyvinvoinnin edistäminen Myyrmäen alueella (Maahanmuuttajapalvelut). • Maahanmuuttajapalvelujen KOTO-tiimi on yhteistyössä Varhaiskasvatuksen ja Aikuisopiston kanssa toteuttanut eri varhaiskasvatuksen tiloissa (10 kpl) kotivanhemmille suunnattua kotoutumista tukevaa toimintaa (Maahanmuuttajapalvelut). • Perhepalvelut on valmistellut vuosille 2020-2021 tarjottavaksi kaikille vauvaperheille kolme maksutonta kotipalvelukäyntiä MEK-alueilla. Tavoitteena ennakoiden tukea tarvitsevat ja siitä hyötyvät perheet (vanhemmuus, jaksaminen).
3. Vahvistetaan lapsiperheköyhyyden tunnistamista ja tuen tarjoamista kaikessa toiminnassa.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Kuraattori- ja psykologipalveluista työntekijöitä on osallistunut lapsiperheköyhyyttä koskeviin koulutustilaisuuksiin, kuten Soccan oppimisverkostot (Opiskeluhoito). Muu toiminta: • Kesäajan puistoruokailu, erityisnuorisotyöntekijöiden palkkaaminen yläkouluihin ja Variaan sekä varhaiskasvatuksen psykologi- ja kuraattoripalvelut (Perhepalvelut, Perusopetus, Suun terveydenhuolto, Toisen asteen koulutus, Varhaiskasvatus) • Kulttuuripalveluissa on vahvistettu lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukea haavoittuvassa asemassa oleviin perheisiin. • Lapsiperheitä ohjataan esimerkiksi puistoruokailuun ja kerhoihin. Lisäksi lapsiperheille tarjotaan Hyvän mielen tai muun ulkoisen rahoituksen ennaltaehkäiseviä tukimuotoja (Maahanmuuttajapalvelut). • Yhtenä toimenpiteenä perhepalveluissa tuetaan lasten harrastuksia: esimerkiksi täydentävän toimeentulotuen yksikössä kerrotaan ja tiedotetaan perheitä tuetuista lomista ja leireistä ja pyritään varmistamaan, että kaikilla lapsilla on yksi kohtuuhintainen harrastus. Lisäksi neuvotaan perheitä kohtuuhintaisen harrastuksen löytämisessä ja tiedotetaan mahdollisuudesta hakea täydentävää toimeentulotukea lasten harrastusmenoihin liittyen (Perhepalvelut).

Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät

2. Ohjelmatasoinen toimenpide: Kehitetään alueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

Teko	Tekojen toteutuminen
4. Varmistetaan lasten ja nuorten osallistuminen asuinalueiden suunnitteluun.	Lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina -osallistamismalli eri toimialojen yhteistyönä. Osallistamismalli turvaa lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuden kaikkien koulu- ja päiväkotien pihoille rakennettavien lähiliikuntapaikkojen suunnittelussa (Kaupunkisuunnittelu, Liikuntapalvelut, Perusopetus, Varhaiskasvatus). Lisäksi osallistumismallin avulla lapset ja nuoret osallistetaan asuinalueiden suunnitteluun esimerkiksi konkreettisilla tehtävillä alueiden päivissä (Kaupunkisuunnittelu).
5. Tehdään erillinen turvallisuuden toimenpidesuunnitelma, johon kirjataan alueellisen turvallisuustyön teot.	

Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

1. Ohjelmatasoinen toimenpide: kehitetään harrastusmahdollisuuksia niin, että yhä useammalla on mahdollisuus harrastaa.

Teko	Tekojen toteutuminen
1. Kartoitetaan harrastamattomuuden syitä.	Lasten ja nuorten vapaa-aika: - Hanketoiminnassa, kuten Sporttikaveri ja YIBinSport, kartoitetaan lasten ja nuorten harrastamattomuuden syitä (Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, Perusopetus, Toisen asteen koulutus). - Nuorille aikuisille on toteutettu harrastuskysely (Nuorisopalvelut). - Vuonna 2020 on perustettu Vantaan harrastustakuutyöryhmä, joka kartoittaa harrastamattomuuden syitä (useat toimialat).
2. Tarjotaan jokaiselle lapselle ja nuorelle harrastusmahdollisuus, erityisesti niille lapsille ja nuorille, joilla ei ole mieluista harrastusta.	Päiväkot, koulu ja oppilaitokset: - Opiskeluhuollon yksilökäynneillä kartoitetaan asiakkaan harrastuksia ja tuetaan mielekkään harrastuksen löytämisessä (Opiskeluhuolto) Lasten ja nuorten vapaa-aika: - Sporttikaveri-, Sporttia kaikille ja -kouluille sekä matalan kynnyksen urheiluseuratoiminta tarjoavat matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia useita kertoja viikossa lapsille ja nuorille (Liikuntapalvelut, Opiskeluhuolto, Perusopetus, Sporttia kaikille ry).

LIITE 4.

	• Kouluilla ja Lastenkulttuurikeskuksissa järjestetään kulttuurikerhotoimintaa, minkä lisäksi monet yhdistykset järjestävät taide- ja kulttuuritoimintaa lapsille ja nuorille (Kulttuuripalvelut). • Nuorille ja nuorille aikuisille tarjotaan harrastusmahdollisuuksia ja lajikokeiluita (Nuorisopalvelut, Liikuntapalvelut, Toisen asteen koulutus). • Perhepalvelut tukevat lasten harrastuksia ja tiedottavat sekä auttavat perheitä harrastuksien löytymisessä (Perhepalvelut).
3. Huomioidaan erilaiset kohderyhmät ja yksilölliset tavoitteet harrastustoiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Varian erityisnuorisotyössä harrastus- ja lajikokeiluiden sekä erilaisten vapaa-ajan toimintojen suunnitteluun on osallistettu opiskelijoita Varian toimipisteissä, esim. kyselyiden ja toiminnallisten menetelmien avulla. • Opiskeluhuollon yksilökäynneillä kartoitetaan asiakkaan harrastuksia ja tuetaan mielekkään harrastuksen löytämisessä (Opiskeluhuolto). • Aikuisopisto tarjoaa laajan kurssitarjonnan (Aikuisopisto). Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Yli 90 % lastenkulttuurin toiminnasta sopii erityisryhmille, minkä lisäksi heille kohdennetaan kursseja, esityksiä ja tapahtumia (Kulttuuripalvelut). • Sporttikaveri-toiminnan ja muiden matalan kynnyksen harrasteliikuntatoimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan erilaisia kohderyhmiä (Liikuntapalvelut, Perusopetus). • Nuorisopalveluissa on kehitetty uusia harrastamisen muotoja nuorten toiveiden ja tarpeiden pohjalta. Kasvatuksellinen pelitalotoiminta on alkanut ja toimintaa laajennetaan vuoden 2020 aikana (Nuorisopalvelut/ alueellinen nuorisotyö).
4. Kehitetään yhteistoiminnallisesti maksuttomia ja edullisia, kaikille avoimia harrastuksia (esim. Koulujen kerhotoiminta).	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Koulupäivien aikaiset ja jälkeiset kerhotoiminnat ovat maksuttomia ja edullisia, kaikille avoimia (Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut, Perusopetus, Varhaiskasvatus, Ruotsinkieliset palvelut). • Liikkuva Opiskelu - ja Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hankkeiden kautta tarjotaan maksuttomia harrastusmahdollisuuksia toisen asteen koulutuksessa (Liikuntapalvelut, Toisen asteen koulutus). Lasten ja nuorten vapaa-aika: • Lapset ja nuoret pääsevät osallistumaan mm. taidehankkeiden, kerhojen ja ryhmien suunnitteluun ja järjestämiseen (Kulttuuripalvelut). • Kaikki nuorisopalveluiden järjestämä harrastustoiminta on nuorille maksutonta ja toimii avoimella periaatteella. Nuorisotiloilla toimii 49 kerhoa, minkä lisäksi nuoria ohjataan jo olemassa olevien harrastusten pariin (Nuorisopalvelut/ alueellinen nuorisotyö, Liikuntapalvelut, Kulttuuripalvelut).
5. Kootaan tiedot harrastusmahdollisuuksista helposti saavutettavaan muotoon.	• Koko Vantaan yhteinen Hobihobi.fi sivusto kokoaa Vantaan harrastusmahdollisuuksia samaan paikkaan (Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut, Nuorisopalvelut, liikuntaseurat ja yhdistykset). • Aikuisopiston sivusto ilmonet.fi kokoaa harrastusmahdollisuudet samaan paikkaan (Aikuisopisto).

LIITE 4.

Päämäärä: Aukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

2. Ohjelmatasoinen toimenpide: Lisätään mahdollisuuksia ihmisten kohtaamiselle ja vuorovaikutukselle.

<i>Teko</i>	<i>Tekojen toteutuminen</i>
6. Tuetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden omaehtoista yhteistä toimintaa (esim. naapurisuhteiden vahvistamista, perhekeskustoimintaa, vanhempainyhdistykset ja kyläjuhlat).	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Varian erityisnuorisotyössä on valmisteltu yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa mininuorisotiloja oppilaitokseen, jotka mahdollistavat opiskelijaryhmien välistä vuorovaikutusta ja kohtaamisia mukavan tekemisen merkeissä (Nuorisopalvelut, Toisen asteen koulutus). • Oppilaitoksissa toimii yhteisöllinen opiskeluhoito (Opiskeluhoito). Muu toiminta: • Kohtaamispaikkoja, kuten kylätaloja, kerhotiloja ja muita yhteistiloja, luodaan kaupunkisuunnittelulla eri ryhmille (Kaupunkisuunnittelu). • Nuorisotilat toimivat päivisin kaiken ikäisten asukkaiden kohtaamis- ja harrastamispaikkoina (Nuorisopalvelut). • Omaehtoista yhteistä toimintaa tuetaan mm. Kyläjuhlien ja Perhekeskustoiminnan sekä avoimien kohtaamispaikkojen kautta (Pakkala, Koivukylä), joissa voi tavata muita vanhempia, osallistua ohjattuun toimintaan tai vain viettää aikaa yhdessä lapsensa kanssa. (Varhaiskasvatus, Sosiaali- ja terveystoimi, Kasvatuksen ja Oppimisen toimiala sekä järjestöt). • Kotivanhempien suomen kielen ryhmät (KOTVA) kokoontuvat varhaiskasvatuksen avoimissa toimipaikoissa (11 kpl), jossa vanhemmat saavat vertaiskontakteja muihin vanhempiin ja toimijoihin (Varhaiskasvatus). • Lapsille ja perheille tuotetaan alueellista lastenkulttuuria ja taidekasvatusta (Kulttuuripalvelut/ Lastenkulttuurikeskukset Pessi ja Toteemi) • Lapsiperheiden hyvinvointia ja yhteistä toimintaa tukeva toimenpide on mm. kesäajan puistoruokailu (Perhepalvelut). •
7. Luodaan ruotsinkieliselle väestölle mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska-rum-toimintaa kehittämällä.	• Tuetaan kohdeavustuksilla ruotsinkielisille nuorille järjestettävää avointa toimintaa (Nuorisopalvelut, järjestöt) • RimCirkus-hanke 2018-2021 edistää ruotsin ja suomen kielen vuorovaikutuksellista oppimista taidekasvatuksen keinoin päiväkodeissa ja kouluissa (Kulttuuripalvelut/ lastenkulttuuriyksikkö). • Kulttuuripalvelut tuottaa ruotsinkielisiä kulttuuritapahtumia alueellisesti (Kulttuuripalvelut).
8. Hyödynnetään järjestöjen ja seurakuntien osaamista	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä eri järjestöjen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös eri uskontokuntien ja varhaiskasvatuksen yhteisten paikallisten dialogitapahtumien järjestelyissä (Varhaiskasvatus).

LIITE 4.

ja tehostetaan yhteistä työtä järjestöjen ja seurakuntien kanssa.	• Varhaiskasvatus ja perusopetus järjestävät yhdessä kolmannen sektorin toimijan kanssa hankerahoituksella koulutusta perheille, joissa esi- tai alkuopetusikäisellä lapsella on lukivaikeusriski (Perusopetus, Varhaiskasvatus) • Opiskeluhuollon työntekijät tekevät tiivistä yhteistyötä seurakuntien ja järjestöjen kanssa sekä yksittäisten oppilaiden/opiskelijoiden että koulu-/oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tukemisessa (Opiskeluhuolto).
9. Lisätään vertaisfoorumia ja -ryhmiä yhteistyössä lasten, nuorten ja lapsiperheiden, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Panostetaan ryhmistä tiedottamiseen.	Muu toiminta:
	• Lastensuojeluun on saatu kokemusasiantuntijoita yhdessä Osallisuuden aika ry:n kanssa (Perhepalvelut). • Lastenkulttuuriyksikkö tekee yhteistyötä seurakunnan ja eri järjestöjen kanssa tuottamalla lapsille ja perheille suunnattuja kulttuuritapahtumia (Kulttuuripalvelut). • Järjestöjen kanssa yhteistyössä toteutetaan Kukkuu-festivaali (vauvojen ja taaperoiden kulttuuri- ja taidefestivaali), jossa yhtenä kantavana ajatuksena on koota samassa tilanteessa olevat aikuiset lasten kanssa taiteen äärelle (Kulttuuripalvelut). • Maahanmuuttajapalvelut on monin eri tavoin hyödyntänyt yhteistyötä kolmannen sektorin ja seurakunnan kanssa (Maahanmuuttajapalvelut). • Mek-alueryhmissä tehdään yhteistyötä eri järjestöjen ja seurakunnan kanssa, minkä lisäksi kaupungilla on järjestöyhteistyöryhmä. • Aikuisopistossa hyödynnetään yhteistyökumppaneita (Aikuisopisto). • Perhepalvelut toteuttaa aktiivista ja monipuolista järjestöyhteistyötä. Esim. Koivukylän avoimessa kohtaamispaikassa järjestöillä on keskeinen rooli ja toimitaan kumppanuudessa, lähisuhdeväkivallan ehkäisyhanketta toteutetaan yhteistyössä Vantaan turvakoti ry:n kanssa. Meneillään ja suunnitelmissa on useita järjestökumppanuuksia hankkeissa. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyhanketta toteutetaan yhteistyössä Vantaan turvakoti ry:n kanssa.
	• Avoimien kohtaamispaikkojen tiloissa on läsnä useita kaupungin toimijoita ja järjestöjen edustajia, joille voi esittää toiveita erilaisista toiminnoista ja palveluista (Varhaiskasvatus, Perusopetus, Sosiaali- ja terveystoimi sekä järjestöt). • Koivukylässä on käynnistetty avoin kohtaamispaikka (Opiskeluhuolto, Varhaiskasvatus). • Perhepalvelut ohjaavat aktiivisesti järjestöjen tarjoamiin ryhmiin ja tiedottavat niistä aktiivisesti (Perhepalvelut).

Päämäärä: Aukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

3. Ohjelmatasoinen toimenpide: Ennaltaehkäistään ja puututaan kiusaamiseen ja väkivaltaan

Teko

Tekojen toteutuminen

10. Vahvistetaan sosiaalisia ja tunnetaitoja	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Kaikilla koululla on suunnitelma, jolla vahvistetaan sosiaalisia ja tunnetaitoja. Lisäämällä vuorovaikutus- ja tunnetaitoja ennaltaehkäistään kiusaamista. Koulujen tulee noudattaa näitä lukuvuosisuunnitelmiin kirjattuja käytänteitä. Tämän myötä kouluihin on luotu arkeen sidottuja rakenteita ja menetelmiä, esim. monessa koulussa on järjestettyä välituntitoimintaa yksinäisten oppilaiden mukaan saamiseksi (Perusopetus) • Jokaisessa koulu- ja päiväkotiryhmässä harjoitellaan aktiivisesti tunne- ja kaveritaitoja. Erilaisten materiaalien lisäksi varhaiskasvatuksessa keskeinen tapa harjoitella tunne- ja kaveritaitoja on leikki (Perusopetus, Ruotsinkieliset palvelut, Varhaiskasvatus). • MIELI ry:n kanssa tehdään mielen hyvinvoinnin vahvistamisen yhteistyötä, jonka kautta on saatu mm. Sosiaalisten ja tunnetaitojen vahvistamiseen liittyviä materiaaleja päiväkodeihin ja kouluihin (Opiskeluhoito, Perusopetus, Varhaiskasvatus). • Esi- ja alkuopetuksen opettajista 300 henkilöä on osallistunut alueellisiin Tunne- ja Taida –koulutuksiin, joiden tavoitteena oli vahvistaa opettajien osaamista tunnetaitojen ohjaamisessa. Näistä 30 opettajaa jatkoi vielä vuoden kestävään syventävään koulutukseen (Varhaiskasvatus, Perusopetus) • Perusopetuksen kouluilla oppilashuolto järjestää kohdennettuja ryhmiä lapsille ja nuorille mm. sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen tukemiseksi. Ryhmiä vedetään myös yhteistyössä eri toimijoiden, kuten Iehearts, kanssa (Oppilashuolto). • Toisen asteen oppilaitoksissa järjestetään mm. elämäntaitokursseja, ja sosiaalisten ja tunnetaitojen vahvistamista osana yksilökohtaista ja yhteisöllistä hyvinvointityötä (Toisen asteen koulutus). • Päiväkodeissa, esiopetuksessa ja peruskouluissa pidetään lapsille oppilashuollon toimesta sosiaalisten taitojen sekä tunne- ja kaveritaitojen vahvistamiseen keskittyviä ryhmiä osana yksilökohtaista ja yhteisöllistä hyvinvointityötä (Perusopetus, Varhaiskasvatus). • Varian erityisnuorisotyössä on toteutettu opiskeluhoitoa kanssa erilaisia teemaviikkoja ja tapahtumia sekä opiskelijaryhmille kohdennettuja ryhmiä ja ryhmätyksiä (Nuorisopalvelut, Toisen asteen koulutus). • Kulttuuripalveluiden lastenkulttuuriyksikkö on tuottanut päiväkodeille kiertävän Toiminnallinen satuseikkailu-materiaalin, jonka tavoitteena on vahvistaa lasten sosiaalisia ja tunnetaitoja taidekasvatuksen avulla (Kulttuuripalvelut, Varhaiskasvatus). • Perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelman kulttuuripolkuohjelmissa vahvistetaan tunnetaitoja taidekasvatuksen keinoin (Kulttuuripalvelut, Perusopetus)

LIITE 4.

11. Vahvistetaan kiusaamisen ennaltaehkäisyä ja puuttumisen malleja kaikessa toiminnassa.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Kaikissa Vantaan varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä laaditaan Kiusaamisen ehkäisyyn ja puuttumisen suunnitelma, jossa määritellään kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan käsite ja kuvataan toimintayksikkökohtaiset toimintamallit kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn, siihen puuttumiseen ja tilanteiden jatkokäsittelyyn. Lisäksi lapsiryhmän ja esiopetusryhmän toimintasuunnitelmaan kirjataan yksityiskohtaisemmin ryhmässä toteutettavia konkreettisia keinoja ja tapoja kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn ja puuttumiseen (Varhaiskasvatus, Ruotsinkieliset palvelut). • Varhaiskasvatuksen työntekijät osallistuvat kiusaamiseen liittyviin erilaisiin koulutuksiin, kuten Ihmeelliset vuodet ja Nepsy-aiheiset koulutukset. • Perusopetuksen kouluissa on laadittu hyvinvointikansio, joka sisältää suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. • Ruotsinkielisessä perusopetuksessa on laadittu kouluille yhteinen sähköinen pohja hyvinvointikyselylle, sekä työstimällä suunnitelma, miten eri vuosiluokilla käsitellään kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää lasten ja nuorten kehitystason mukaisella tavalla (Ruotsinkieliset palvelut). • Kaikissa Vantaan lukioissa ja ammattiopisto Variassa on hyvinvointikansio, joka sisältää suunnitelman opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (Toisen asteen koulutus) • Variassa toteutettu kiusaamiskysely, jolla selvitetään ajankohtaista tilannetta, ja käydään sitä läpi (Toisen asteen koulutus). • M- Crew (kiusaamisen ehkäisy) toimintamallia laajennetaan useampiin kouluihin (Perusopetus, Nuorisopalvelut/ alueellinen nuoristotyö). • Opiskeluholloissa erityisesti kuraattorit työskentelevät systemaattisesti kiusaamistapauksissa (Opiskeluhollo). Muu toiminta: • Syrjäytymiseen johtaviin yksittäisiin ilmiöihin, kuten lähisuhdeväkivaltaan ja lasten neuropsykologiseen oireiluun, on puututtu ja käynnissä on SIB (Social Impact Bond, vaikuttavuusinvestointi) -hanke sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseen keskittyvä toimintamalli (Perhepalvelut). • Kaupunkitasolla on olemassa lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn toimenpidesuunnitelma (useat toimialat). Toimintamalli on käytössä esimerkiksi alueellisessa nuorisotyössä (Nuorisopalvelut/ alueellinen nuorisotyö). • Nuorisotyössä kiusaamisen toleranssi on 0%. Ehkäisevät ja puuttumistoimenpiteet on dokumentoitu nuorisotyön käsikirjaan. Nuorten työpajojen valmennussuunnitelmassa on Huolen puheeksiotto-malli (Nuorisopalvelut). • Aikuisopistossa kiusaaminen kielletään järjestysäännöissä, minkä lisäksi toteutetaan säännöllinen opiskelijoiden hyvinvointikysely (Aikuisopisto). • Toteutetaan Väkivallaton Vantaa -hanketta yhteistyössä Vantaan turvakoti ry:n kanssa. Hankkeessa esitetään lähisuhdeväkivallan ehkäisytyötä ja kehitetään erityisesti puheeksiottoa ja avainhenkilöstötoimintamallia. Lisäksi on aloitettu valtakunnallisen Väkivallaton lapsuus -toimintasuunnitelman Vantaan toimeenpanon suunnittelu (Perhepalvelut).
12. Lapset ja nuoret osallistuvat ja toimivat asiantuntijoina toiminnan suunnittelussa,	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa huomioimaan osallisuuden varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteuttaessa ja arvioitaessa (Varhaiskasvatus). • Toisen asteen koulutuksessa huomioidaan opiskelijoiden osallistaminen toisen asteen koulutuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

LIITE 4.

toteuttamisessa ja arvioinnissa.	Muu toiminta: • Kulttuuripalveluissa osallistetaan lapsia ja nuoria toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. • Nuorten osallistuminen on normaali tapa alueellisessa nuorisotyössä, aihealue on mittaroitu ja toimintaa kehitetään edelleen (Nuorisopalvelut/ alueellinen nuorisotyö). • Kokemusasiantuntijatoimintaa kehitetty yhteistyössä Osallisuuden aika ry:n kanssa, minkä lisäksi lastensuojelun kehittäjä-työryhmä toimii (Perhepalvelut).
13. Päivitetään lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma.	• Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma on päivitetty (eri toimialat).

Päämäärä: Aukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

4. Ohjelmatasoinen toimenpide: Tunnistetaan apua tarvitsevat, tarjotaan kokonaisvaltaista tukea ja varmistetaan, että kukaan ei jää syrjään.

Teko

Tekojen toteutuminen

14. Varmistetaan, että nuori saa tarvitsemansa avun tilanteessa, jossa hänellä ei ole opiskelu- tai työpaikkaa.	Koulu ja oppilaitokset: • Koulutustakuu, kaikille peruskoulun päättäneille varmistetaan jatkopaikka. • Kaikille perusopetuksen kuudesluokkalaisille sekä oppilaanohjaajille on tarjottu käyttöön Positiivisen CV:n toimintamalli. Myös lisääntyneen ohjauksen muodossa oppilaiden vahvuusajattelua sekä elämänhallintataitoja voidaan tukea aiempaa enemmän (Perusopetus). • Nykyisin kaikissa peruskouluissa oppilas voi hakea työelämäpainotteiseen opetukseen, joka on mahdollisuus niille oppilaille, joille akateeminen kouluopiskelu tuottaa haasteita. Teppo-opiskelu on nostanut oppilaiden koulumotivaatiota ja he ovat saaneet elämässä tarvittavia työelämätaitoja uudella tavalla. Uudenlaisella tavalla suorittaa peruskoulun 8. ja 9. luokka on ollut merkittävä vaikutus oppilaiden kokonaishyvinvointiin. • Nuoriso-ohjaajat yläkouluilla ovat vahva alueellinen tuki, jolla on tuettu nuorten elämänhallintaa ja tuettu peruskoulun suorittamisessa (Nuorisopalvelut, Perusopetus). • Keskeyttämisessä kohtaamiseen –hanke kehittää Variassa tuen tarpeiden tunnistamista ja opiskelijoiden tukemista moniammatillisena yhteistyönä (Toisen asteen koulutus). • Variassa työskentelee yhdeksän erityisnuorisotyöntekijää, jotka tukevat nuorten elämänhallintaa ja tutkinnon suorittamista (Nuorisopalvelut, Toisen asteen koulutus).

LIITE 4.

	• Opiskeluholloissa tarjotaan apua nuorille, joilla ei ole opiskelu- ja työpaikkaa (oppilaitoksesta eroavat) (Opiskeluhollo). • Aikuisopisto: aikuisten perusopetuksen opinto-ohjaus.
15. Vahvistetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden varhaista tukea ja kohdennetaan tukea haavoittuvassa asemassa oleviin perheisiin.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Varhaiskasvatuksessa Mek-päiväkodeissa työskentelevät kuraattorit ja psykologit järjestävät vanhemmuuden tukeen sekä lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen tukemiseen keskittyvää ryhmätoimintaa sekä toiminnallisia tapahtumia päiväkodeissa. • Vanhemmuuden ja parisuhteen tukemiseksi on käynnistymässä vuonna 2020 Perhepolku-pilotti, jossa 6 kuukauden ja 2 vuoden ikäisten lasten perheet osallistuvat strukturoituun ryhmämuotoistoimintaan. • Esiopetuksen oppilashuolto pitää vanhemmuuden tukeen keskittyviä ryhmiä ja erilaisia kaveri- ja tunnetaitoryhmiä lapsille. Perusopetuksen kouluilla oppilashuolto järjestää kohdennettuja ryhmiä lapsille ja nuorille mm. sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen tukemiseksi yhteistyössä yhdistysten kanssa (Perusopetus). • Valtion erityisavustuksilla on kehitetty tsemppari-opettajamallia esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheeseen sekä ala- ja yläkoulun siirtymävaiheeseen. Tavoitteena on tukea sellaisia lapsia ja heidän perheitään, jotka tarvitsevat kokonaisvaltaista tukea koulunkäynnissä, mutta myös tuoda tukea arjen rakenteisiin, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä auttaa perheitä lapsen tukemisessa (Perusopetus). Muu toiminta: • SIB Vantaa -ohjelma, jonka vaikuttavuusinvestoinnin osana toteutetaan Perhekumppani-toimintaa. Perhekumppanit tukevat kohderyhmään kuuluvia perheitä ja työskentelevät tiiviissä yhteistyössä Vantaan sosiaali- ja kasvatustalon ammattilaisten kanssa. Perhekumppanitoiminta toteutetaan yhdessä SOS-Lapsikylän kanssa (Varhaiskasvatus, Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto, Perhesosiaalityö). • Perhepalvelut: Lapsiperheiden kotipalvelua on vahvistettu kahdelle lähihoitajan vakanssilla. Pyritään löytämään ja kontaktoimaan varhaisen tuen perheitä tiivistämällä yhteistyötä ja Koivukylän avoimen kohtaamispaikan tarjoamien mahdollisuuksien puitteissa. • Kaikki nuoret otetaan nuorisotyön toimintaan mukaan ja tarvitsijoita ohjataan palveluiden piiriin. Syrjään pudonneista otetaan koppia. Etsivässä nuorisotyössä on tehty enemmän kotikäyntejä ja tavoitettu sitä kautta nuoria palveluiden piiriin. (Nuorisopalvelut). • Kulttuuripalveluissa on vahvistettu lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukea haavoittuvassa asemassa oleviin perheisiin tarjoamalla lastenkulttuurin toimintaa erityisesti erityisryhmille (Kulttuuripalvelut).
16. Vahvistetaan yhteistyörakenteita ja yhteistä työtä kunnan sisällä ja kumppaneiden kanssa.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Eskarista Ekalle -nivelvaiheen prosessi (Varhaiskasvatus, Perusopetus, Oppilashuolto) • Sivistystoimen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyöryhmä (Vantaatasoinen ryhmä perustettu keväällä 2019). • Opiskeluhollojen toimijoilla monia yhteistyörakenteita mm. erikoissairaanhoidon, Nupin ja sosiaalipalvelujen kanssa (Opiskeluhollo). Muu toiminta: • Kulttuuripalvelut järjestävät erilaisia tapahtumia Vantaalla yhteistyössä järjestöjen ja asukkaiden kanssa (Kulttuuripalvelut) • Perhepalvelujen organisaatiota kehitetään tukemaan paremmin asiakastyötä ja parantamaan asiakasprosesseja (mm. työpariudet, konsultointi, monialainen palvelutarpeen arviointi) Lisäksi toimitaan aktiivisesti eri kumppaneiden kanssa yhteistyössä (Perhepalvelut). • Aikuisopisto toimii lukuisissa yhteistyöverkostoissa (Aikuisopisto).

LIITE 4.

17. Otetaan mukaan lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan /huoltajiaan palvelujen ja toiminnan kehittämiseen. Kannustetaan erityisesti niitä lapsia ja nuoria, jotka eivät muuten osallistu kehittämistyöhön.	Päiväkoti, koulu ja oppilaitokset: • Vanhemmuutta ja huoltajien osallisuutta tuetaan esimerkiksi päivittäisten keskustelujen ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma - keskustelun avulla (Varhaiskasvatus). • Opiskelijoita on mukana koulujen/ oppilaitoksen yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä, minkä lisäksi opiskelijoita osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen (Perusopetus, Toisen asteen koulutus). Muu toiminta: • Kulttuuripalveluissa lapsia ja nuoria osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen (Kulttuuripalvelut). • Perhepalveluissa kehitetään osallisuutta ja kokemusasiatuntijuutta. Lastensuojelussa toimii kehittäjä-ryhmä, jossa mukana lastensuojelun asiakkaita (yhteistyössä Osallisuuden aika ry:n kanssa). Lisäksi perhepalveluilla on aiesopimus Kasper ry:n kanssa. Vanhempien ääni lastensuojeluun -osallisuushankkeessa (2020-2022), jossa luodaan matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia lastensuojelun palveluissa asiakkaina olevien lasten vanhemmille. •
18. Lisätään lasten ja nuorten näkökulman huomioimista vaikutusten ennakoarviointeja tehtäessä.	• Perhepalveluissa on aloitettu lapsivaikutusten arvioinnin mallintaminen tuottamalla pilotointia varten pohjapaperi.

Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

5. Ohjelmatasoinen toimenpide: Vahvistetaan vanhempien hyvinvointia ja vanhemmuutta.

Teko	Tekojen toteutuminen
19. Muodostetaan selkeä palvelukokonaisuus vanhemmuuden ja parisuhteen sekä eroperheiden tukemiseen.	• Aikuisopisto: ko. aihepiiriä käsittelevät luennot ja kurssit • Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen psykologien ja kuraattoreiden perustyössä painottuu vanhemmuuden tuki. • Perhepalvelut koordinoineet työtä järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Kehitetty edelleen toimintatapoja, joilla turvataan asiakkaille ajantasainen palvelunsaanti esimerkkeinä eron ja parisuhteen kriisiajat/ ensiapupisteajat Itä- ja Länsi-Vantaalla sekä ostopalveluiden käyttö osana kasvatus- ja perheneuvonnan kokonaisuutta. Eroauttamisen sosiaaliohjaajan jalkautuminen Koivukylän avoimeen kohtaamispaikkaan mahdollistanut varhaista avunsaantia myös maahanmuuttajataustaisille kuntalaisille, joiden ohjautuminen palveluun voisi muuten olla vaikeaa. On panostettu ja panostetaan edelleen laadukkaaseen perheasioiden sovitteluun ja työtä kehitetään yhdessä seurakunnan kanssa
20. Varmistetaan lastenhoito	• Kotivanhempien suomen kielen ryhmätoiminta (KOTVA) tullaan aloittamaan syksyllä 2020 kymmenessä päiväkodissa. Työskennellään lastenhoidon varmistamiseksi.

LIITE 4.

maahanmuuttaja - kotivanhempien suomen kielen opetuksen aikana.	
21. Kehitetään arjen tukipalveluita (esim. perhekummi, tukihenkilö, varamummi – ja naapuriäititoiminta).	• Kulttuuripalveluissa ikäihmisten kulttuuriluotsitoiminta • Aikuisopistossa toteutettu MLL:n lastenhoitokurssi • Perhepalvelut: Lapset SIB -hankkeessa toteutetaan ohjelman kohderyhmälle kohdennettua perhekumppanipalvelua (SOS lapsikyläsäätiön toimintaa), joka on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua. • Lisäksi lapsiperheiden varhaisen tuen yksikössä tehdään yhteistyötä HelsinkiMission kanssa ja tarjotaan perheille ”perhementoria”. Mentori on HelsinkiMission koulutettu vapaaehtoinen, jonka kanssa perhe/ vanhempi voi jutella luottamuksellisesti. Lapsiperheiden varhaisen tuen yksikössä on informoitu sosiaali- ja terveystoimijoita uusien asiakasperheiden saamiseksi mukaan. Uusia mentorisuhteita on solmittu 15.

IKÄÄNTYNEEN VÄESTÖN HYVINVOINTISUUNNITELMA:

Toteutuneet toimenpiteet eri palvelualueilla 31.12.2019 mennessä.

A. Vantaalaisten terveys ja hyvinvointi vahvistuvat terveellisempien elintapojen myötä:

- Liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät
- Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

Päämäärä: liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät

1. *Ohjelmatasoinen toimenpide: Luodaan monipuoliset, tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet liikunnallisen elämäntavan omaksumiselle*

Teko	Tekojen toteutuminen
1. Mahdollistetaan ikäihmisten parempi ja turvallinen liikkuminen kodissa ja kodin ulkopuolella toiminta- ja liikuntakyvyn ylläpitämiseksi.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet • Alueiden kehittämisessä huomioidaan ikäihmisten erityistarpeet mm. riittävä valaistus, esteetön ympäristö ja turvallinen ympäristö. Järjestetään tarvittaessa turvallisuuskävelyitä eri alueilla ja erillisiä tilaisuuksia koskien keskustojen kehittämistä (Kaupunkisuunnittelu, Kadut ja puistot). • Vantaa-infoissa on päivittäistä neuvontaa arkipäivän liikkumisesta. Lisäksi on mm. joukkoliikkeen käyttämiseen ja liikkumista tukevaan elämäntapaan liittyviä infoja ja Menokaveri-toiminnan esittelyä (Kuntalaispalvelut). • Seniorineuvonnassa annetaan ohjausta ja neuvontaa ikääntyneiden liikkumiseen (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki). • Kuntoutuksen palveluita tarjotaan laaja-alaisesti koko Vantaalla ja sen perusajatus on, että asiakkaat pyritään motivoimaan liikkumaan ja huolehtimaan toimintakyvystään itsenäisesti (Terveyspalvelut, Kuntoutus). 2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet • Jokaisen ikäihmisen arkeen kuuluu liikunta ja liikkuminen, mm. hoivakotien kuntoilunurkkausten avulla. Jokaiselle erityisasumisen asiakkaalle laaditaan yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma, jonka mukaan palveluita toteutetaan ja

LIITE 5.

---

arvioidaan. Erillisten kuntoutus- ja arviointiyksiköiden toiminta perustuu ikäihmisten mahdollisimman itsenäiseen kotona asumisen mahdollistamiseen (Vanhus- ja vammaispalvelut, Erityisasuminen).

- Liikuntaa korostetaan Vantaan sairaalan kuntoutumisessa ja kotiutumisessa. Päiväsairaalakuntoutusta kehitetään, jonka myötä liikunta on merkittävässä roolissa toimintakyvyn ylläpitämisessä (Vanhus- ja vammaispalvelut).
  - Kuntouttavan päivätoiminnan ryhmissä korostetaan ulkoilua, liikuntaa ja lihaskunnon ylläpitämistä, asiakkaan mukaan annetaan kirjalliset ohjeet. (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki).
  - Osana Gerometroverkoston kuntoutuksen kehittämistavoitetta on kotihoidossa korostettu ja ohjeistettu asiakkaan arkiliikunnan merkitystä tärkeänä kotona asumista tukevana toimintana (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki).
-

2. Ohjelmatasoinen toimenpide: Vähän liikkuvia kannustetaan liikkumaan aikaisempaa enemmän.

Teko

Tekojen toteutuminen

---

2. Ikäihmisille tarjotaan erilaisia ulkoilu-, liikunta- ja kuntoutuspalveluja päiväaikaan.

1. Hyväkuntoiset ikääntyneet

- Ikäihmisille on tarjolla monipuolisesti liikuntaryhmiä päiväaikaan. Senioreille suunnattuja vertaisryhmiä on lisätty, v. 2019 uutena lajina kävelyfutis (Liikuntapalvelut).
- Korson terveysaseman tiloissa on Woimanurkka-kuntosali, jonka ohjaajatoiminta on vapaaehtoista vertaistoimintaa (Liikuntapalvelut, Terveyspalvelut).
- Asukastiloilla on päivittäisiä jumppahetkiä ikäihmisille (Kuntalaispalvelut).
- Aikuisopiston laaja liikuntaryhmien tarjonta sekä "Juttutupa"-kurssit afaatikoille yhteistyössä Aivoliiton kanssa (Aikuisopisto).

2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet

- Liikuntaa ja liikkumista tarjotaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palveluissa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Terveyspalvelut).
  - Erityisasumisen laadunvalvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota asukkaiden ulkoiluun sekä aktiivisen arjen toteutumiseen (Vanhus- ja vammaispalvelut, Ostopalvelut)
-

Päämäärä: Tupakointi ja alkoholin käyttö vähenevät

3. Ohjelmatasoinen toimenpide: Lisätään avointa keskustelua tupakoinnista ja alkoholin käytöstä.

Teko

Tekojen toteutuminen

1. Ikäihmisten tupakointiin ja alkoholin käyttöön kiinnitetään huomiota ja tarjotaan tukea tupakoinnin ja/ tai alkoholin käytön vähentämiseen tai lopettamiseen.

1. Hyväkuntoiset ikääntyneet

- Ehkäisevän päihdetyön yksikön tupakoinnin lopettamiseen tähtäävässä työssä on ollut kaksi ryhmää päihdeasiakkaille ja heidän kanssaan työskenteleville. Tupakkatyön yksilöasiakkaista noin 30 % on yli 60-vuotiaita (Terveyspalvelut).
- Senioreiden asiakasohjauksessa on yhteistyössä viranomaisistahojen kanssa tehty huoli-ilmoitusten jatkotoimenpiteistä yhteinen työskentelymalli (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki).
- Maahanmuuttajapalvelujen KOTO-tiimi yhteistyössä Jade-keskuksen kanssa on järjestänyt ikääntyvien somalimiesten ryhmässä tietoisuuden tupakoinnin, alkoholin ja khatin vaikutuksista terveydelle (Maahanmuuttajapalvelut).
- Suun terveydenhuollon vastaanottokäynneillä taustaterveystietona kysytään tupakointitietoa (Suun terveydenhuolto).

2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet

- Palveluasumisessa asuvien päihteitä käyttävien asukkaiden kohdalla noudatetaan aktiivisen puheeksioton toimintamallia ja pyritään yhdessä löytämään elämään sisältöä ilman päihteitä. Tehdään tiivistä yhteistyötä tarvittaessa päihdepalvelujen ja eri järjestötoimijoiden kanssa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Erityisasuminen).
- Puheeksiottoa on alkoholin käyttöön ja tupakointiin liittyen (Vanhus- ja vammaispalvelut, Vantaan sairaala).
- Aktiivinen puheeksiotto päihteisiin liittyen (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki)
- Suun terveydenhuollon vastaanottokäynneillä taustaterveystietona kysytään tupakointitietoa.

4. Ohjelmatasoinen toimenpide: Tehostetaan kohdennettua ennaltaehkäisyä ja tukea tupakoinnin ja alkoholin käytön lopettamiseen.

Teko

Tekojen toteutuminen

2. Asiakaskontakteissa huomioidaan tupakointi ja alkoholin käyttö, ja lisätään menetelmiä, joilla ikäihminen arvioi omaa tupakointiaan ja/tai alkoholin käyttöönsä.

1. Hyväkuntoiset ikääntyneet

- Suun terveydenhuollon hoitokäynneillä kysytään päihteiden käytöstä ja tieto kirjataan potilastietoihin.
- Maahanmuuttajapalvelujen KOTO-tiimin venäjänkielisille on ryhmätoiminnan sisällä järjestetty terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tiedotuksia mm. alkoholista ja diabeteksestä (Maahanmuuttajapalvelut).

2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet

- Terveyspalveluiden ja Vanhus- ja vammaispalvelujen asiakaskontakteissa huomioidaan päihteiden käyttö (Terveyspalvelut, Vanhus- ja vammaispalvelut).

LIITE 5.

B. Hyvinvointierot vähenevät:

- Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät
- Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

Päämäärä: Alueiden väliset hyvinvointierot vähenevät

5. Ohjelmatasoinen toimenpide: Lisätään alueellisesti kohdennettua myönteistä erityiskohtelua.

<i>Teko</i>	<i>Tekojen toteutuminen</i>
1. Palvelujen kohdentamisessa tarkastellaan ikäihmisten ja vammaisten palvelujen tarvetta, ja palveluja kohdennetaan niille alueille, joissa asuu paljon palvelun kohderyhmän asiakkaita.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet • Uusia asukastiloja on perustettu Korsoon, Mikkolaan ja Tikkurilaan (Kuntalaispalvelut). • Tikkurilaan on perustettu uusi korttelikerho vapaaehtoistoiminnan tuella (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki). 2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet • Kotona asumisen tuen palvelut ovat lähellä asiakasta, useimmat omassa kaupunginosassa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki).

6. Ohjelmatasoinen toimenpide: Kehitetään alueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta.

<i>Teko</i>	<i>Tekojen toteutuminen</i>
2. Alueiden kehittämisessä huomioidaan ikäihmisten ja vammaisten erityistarpeet, mm. esteetön ja turvallinen ympäristö.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet • Ikäihmisten ja vammaisten osalta huomioidaan erityistarpeita, kuten riittävä valaistus, esteetön ympäristö ja turvallinen ympäristö. Tarvittaessa järjestetään turvallisuuskävelyitä eri alueilla ja erilaisia tilaisuuksia koskien keskustojen kehittämistä (Kaupunkisuunnittelu, Kadut ja puistot). • Yleisesti palvelutuotannossa huomioidaan ikäihmiset mm. varmistamalla tilojen esteettömyys (Kuntalaispalvelut). 2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet • Uudiskohteiden rakentamisessa kiinnitetään erityishuomio esteettömyyteen (Vanhus- ja vammaispalvelut, Erityisasuminen).

Päämäärä: Asukkaiden väliset hyvinvointierot vähenevät

7. Ohjelmatasoinen toimenpide: Kehitetään harrastusmahdollisuuksia niin, että yhä useammalla on mahdollisuus harrastaa.

Teko

Tekojen toteutuminen

3. Ikäihmisille suunnattuja harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa järjestetään yhteistyössä.

1. Hyväkuntoiset ikääntyneet

- Ikäihmisille suunnattuja harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa on Vantaalla:
  - Kulttuuripalveluilla on monipuolisesti toimintaa: esitykset, näyttelyt ja tapahtumat (Kulttuuripalvelut)
  - Vantaan kaupunginmuseon ja Vantaan taidemuseo Artsin työpajat senioreille (Kulttuuripalvelut).
  - Aikuisopiston laaja kurssitarjonta (Aikuisopisto).
  - Maahanmuuttajapalvelujen KOTO-tiimin ikääntyville maahanmuuttajille suunnatut ryhmätoiminnot Havukoski, Koivukylä ja Myyrmäki alueilla.

2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet

- Seniorineuvonnassa on tarjolla tietoa alueiden yhteisöistä, tapahtumista ja tilaisuuksista. Yhteistyötä on kuitenkin kehitettävä muiden Vantaan kaupungin toimijoiden kanssa, jotta ikääntyneille tarjolla olevat palvelut ovat kattavasti käytössä (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki)
- Erityisasumisessa vastataan asukkaiden yksilöllisiin harrastustoiveisiin omien ryhmätoimintojen ja yksilöllisten ratkaisujen turvin, joissa hyödynnetään kaikkien eri toimijoiden harrastustarjontaa ja tähän kiinnitetään erityistä huomiota myös laadunvalvonnassa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Erityisasuminen, Ostopalvelut).
- Palvelutalojen ja vanhustenkeskusten asukkaille tarjotaan taidenäyttelyitä, musiikki-, teatteri-, nukketatteri ja tanssiesityksiä (Kulttuuripalvelut, Aikuisopisto, Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala).

8. Ohjelmatasoinen toimenpide: Lisätään mahdollisuuksia ihmisten kohtaamiselle ja vuorovaikutukselle.

Teko

Tekojen toteutuminen

4. Osana ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmaa kaupunki tekee selvityksen kotona yksin asuvien ikäihmisten kokemasta yksinäisyydestä ja millä keinoin sitä voidaan lieventää, esimerkiksi vanhusten

1. Hyväkuntoiset ikääntyneet

- Yksinäiset vanhukset Vantaalla selvitys tehty ja esille nousseet toimenpide-ehdotukset ovat työn alla (Vanhus- ja vammaispalvelut, Vanhusten päivätoiminta/ vapaaehtoistoiminta ja Hyvätyö toiminta).
- Tavoitteena aloittaa syksyn 2020 aikana ikääntyville maahanmuuttajille suunnattu päivätoiminta Vanhuspalvelujen päivätoimintatiloissa Maahanmuuttajapalvelujen KOTO-tiimin vetämänä. Kohderyhmänä erityisesti venäjänkieliset ikäihmiset (Maahanmuuttajapalvelut).

LIITE 5.

lisääntyvän päivätoiminnan kautta.

5. Mahdollistetaan ikäihmisten osallistuminen yhteisölliseen toimintaan.

1. Hyväkuntoiset ikääntyneet

- Syrjäytymisen ehkäisyyn on pureuduttu selkeyttämällä Vantaa-infon roolia neuvonnan ja asioinnin tukena suhteessa kaupungin asiantuntijapalveluihin. Asukastilat mahdollistavat ikäihmiselle suunnattuja harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa alueellisesti (Kuntalaispalvelut).
- Kulttuuriluotsin kanssa voi lähteä tutustumaan eri kulttuurikohteisiin museoista teattereihin (Kulttuuripalvelut).
- Valtaosa Aikuisopiston kurssitoiminnasta on yhteisöllistä (Aikuisopisto).

2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet

- Sairaalahoidon aikana on tarjolla harrastusmaista osallisuutta tukevaa toimintaa. Sairaalahenkilökunnan tietoisuutta on lisätty harrastamisen mahdollisuuksista, jotta potilaita osataan ohjata kotiutumisvaiheessa harrastustoiminnan pariin. Varmistetaan kotiutumisen yhteydessä potilaan mahdollisuudet osallisuuteen ja virikkeellisyteen yhdessä palveluohjauksen kanssa (Terveyspalvelut).
- Yhteisillä ryhmäharrastustoiminnoilla lisätään yhteisöllisyyttä ja vähennetään yksinäisyyden kokemusta. Jatkossa kuntalaisille mahdollistetaan osallistuminen sähköisten palveluiden välityksellä (Vanhus- ja vammaispalvelut, Erityisasuminen).
- Käynnistettiin uusi korttelikerho Tikkurilaan vapaaehtoistoiminnan tuella. Yhteensä toiminnassa oli seitsemän korttelikerhoa eri puolilla Vantaata (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki).
- Hyödynnetty paljon uusia digitaalisia vuorovaikutuskeinoja mm. läheiskohtaamisissa sekä striimatuissa virtuaalikonserteissa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Ostopalvelut).

6. Järjestetään ikäihmisille erilaisia tapahtumia ja kohtaamispaikkoja sekä huomioidaan heidän tarpeensa kaupunginosatapahtumien järjestämisessä.

1. Hyväkuntoiset ikääntyneet

- Luodaan kohtaamispaikkoja eri ryhmille. Asemakaavassa voidaan osoittaa esimerkiksi aukiota, pihakatuja ja yhteispihoja sekä määrittää vaadittavaa kerrosalaa kyläaloille ja muille yhteis- ja kerhotiloille. Kaupunkisuunnittelu on osallistanut eri ryhmiä suunnitteluun monin tavoin (Kaupunkisuunnittelu).
- Vantaa-infoissa järjestetään monipuolisesti ikäihmisille suunnattuja infoja. Asukastilat mahdollistavat kohtaamisen ja niissä järjestetään mm. yhteisöruokailuja Tikkurilassa, Korsossa, Mikkolassa, Koivukylässä ja Myyrmäessä (Kuntalaispalvelut).
- Festivaaleilla on tarjolla ikäihmisille suunnattua ohjelmaa. Esimerkiksi Tanssin viikot ja Matineaelokuvien Hopeatähtisarja. Armas-festivaali on suunnattu senioreille ja ikäihmisille (Kulttuuripalvelut).

LIITE 5.

	• Erilaisten aktiviteettien muotoilussa ja tarjonnassa huomioidaan enenevässä määrin ikääntyvän väestön monimuotoistuminen, jotta huomioidaan myös tämän kasvavan ryhmän tarpeet. Toimitaan periaatteella “Yhdessä jos mahdollista – erikseen jos tarpeen”.
7. Tilaisuuksien järjestämisessä hyödynnetään ikäihmisille tuttuja kohtaamispaikkoja ja ikäihmisten tarpeet huomioidaan tapahtumien tiedottamisessa.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet • Vantaa-infot tiedottavat kaupungin ja muiden toimijoiden tarjoamista vapaa-ajan mahdollisuuksista. Infojen omista ikäihmisille suunnatuista tapahtumista tiedotetaan esim. Seniorimenoissa ja Asukaslehdessä (Kuntalaispalvelut). • Kaksi kertaa vuodessa järjestetään asukasfoorumeja, joiden lisäksi on Alueen päiviä, jotka tavoittavat ikäihmiset hyvin. Tilaisuuksia jalkaudutaan markkinoimaan alueille (Kuntalaispalvelut). • Seniorineuvonnan työntekijä jalkautuu Vantaa-infoon kaksi kertaa viikossa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki). • Aikuisopiston opinto-ohjelma on saatavissa painotuotteena. 2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet • Asumisyksiköissä järjestetään tapahtumia omille asukkaille sekä lähialueen asukkaille yhteistyössä eri toimijoiden kuten seurakunnan ja 3.sektorin toimijoiden kanssa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Ostopalvelut).
8. Ikäihmisten osallistumismahdollisuuksien lisäämisessä käytetään erilaisia työmenetelmiä ja tiedotuskanavia.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet • Aikuisopiston tiedotuskanavat: painettu opinto-opas, ilmonet.fi-palvelu, nettisivut, ilmoittautuminen ja opintoneuvonta myös henkilökohtaisesti tai puhelimitse. 2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet • Hyödynnetty osallistumisen mahdollistajana digitaalisia välineitä sekä sosiaalista mediaa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Ostopalvelut). •
9. Luodaan ruotsinkieliselle väestölle mahdollisuuksia kohtaamiselle ja verkostoitumiselle Svenska rum -toimintaa kehittämällä.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet • Aikuisopisto järjestää kysynnän mukaan ruotsinkielistä kurssitoimintaa.

9. Ohjelmatasoinen toimenpide: Ennaltaehkäistään ja puututaan kiusaamiseen ja väkivaltaan.

Teko

Tekojen toteutuminen

1. Lisätään mahdollisuuksia ilmoittaa huolesta ja lisätään asiakastyötä tekevien viranomaisten yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä lisääviä työtapoja.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet - Kuntalaispalveluiden valmistelemia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksia kohdennetaan mm. ikääntyneiden toimintakykyä ja yhteisöllisyyttä edistävään toimintaan. - Seniorineuvonnassa on yhteistyössä viranomaistahojen kanssa tehty huoli-ilmoitusten jatkotoimenpiteistä yhteinen työskentelymalli. Seniorineuvonta tekee alueellista verkostoyhteistyötä järjestöjen, yritysten ja yhteisöjen kanssa (Vanhus- ja vammaispalvelut, Kotona asumisen tuki). 2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet - Potilaiden sosiaalisten tilanteiden, avun tarpeen ja tukiverkon kartoitus tehdään sairaalahoidon aikana, minkä myötä tarvittaessa ohjataan palveluiden piiriin. Sosiaalihojauksessa priorisointi kohdistetaan yksinäisiin ja yksinäisyyttä kokeviin potilaisiin. Jatkossa: Tunnistetaan riskitekijöihin kuuluvat potilaat ja tuetaan heitä hoitojakson aikana sosiaalihojauksen avulla (Vanhus- ja vammaispalvelut, Vantaan Sairaala).

10. Ohjelmatasoinen toimenpide: Tunnistetaan apua tarvitsevat, tarjotaan kokonaisvaltaista tukea ja varmistetaan, että kukaan ei jää syrjään.

Teko

Tekojen toteutuminen

2. Ikäihmisiä (esim. vammaiset ikääntyneet, sotaveteraanit, etniset ryhmät) lähestytään heidän omien yhteisöjensä kautta ja lisätään tiedottamista esim. omaishoidon tuesta, asumistuesta ja toimeentulotuesta.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet - Vantaa-infoissa päivystää matalan kynnyksen neuvontapalveluita, kuten seniorineuvontaa ja vammaisneuvontaa. Ikäihmisille on järjestetty infotilaisuuksia heille suunnatuista palveluista, kuten asumisesta, toimeentulosta ja Maisa-palvelusta (Kuntalaispalvelut, Vanhus- ja vammaispalvelut). - Maahanmuuttajajärjestöjen KOTO-tiimin sähköisessä Tiedotteita-julkaisussa, jota tilaavat myös maahanmuuttajajärjestöt, on markkinoitu erilaisia tapahtumia. Ikääntyvien maahanmuuttajien ryhmätoiminnoissa on kerrottu olemassa olevasta tarjonnasta, etuisuuksista ja tuista, sekä ryhmänä on osallistuttu erilaisiin tiedotustilaisuuksiin. KOTO-tiimi on yhteistyössä somaliyhdistys Tusmo ry:n kanssa tarjonnut tiloissaan ikääntyville somalimiehille tiedotusta, virkistystä ja hyvinvointiin liittyviä aiheita (Maahanmuuttajajapalvelut). - Maahanmuuttajajapalvelut hyödyntää tiedotuksessa maahanmuuttajataustaisia järjestöjä ja verkostoja, jotta tavoitetaan vantaalaiset ikääntyvät maahanmuuttajat.

LIITE 5.

3. Tiedottamisessa ja palvelujen käytössä huomioidaan digitalisaation haasteet.	1. Hyväkuntoiset ikääntyneet • Digisyrjäytymisen ehkäisemiseksi on satsattu digitukeen, jossa annetaan tukea sähköiseen asiointiin erityisesti yhteistyökumppaneiden ja kaupungin palveluista. Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestetään digiaiheisia infoja ja digilaitteiden käytön opastusta. Asioinnin ja digituen verkoston tavoitteena on helpottaa pääsyä sähköisiin palveluihin. Kuntalaispalvelut on mukana Uudenmaan digituki-pilotissa, jonka tavoitteena on kehittää verkostotoimintaa ja luoda mallia digitukeen (Kuntalaispalvelut). • Asukastiloissa saa digitukea asiointiin ja digituen tarvetta hoidetaan osana Koivukylän Kafnetin normaalia toimintaa (Kuntalaispalvelut). • Aikuisopiston tiedotuskanavat ovat monipuoliset: painettu opinto-opas, ilmonet.fi-palvelu, nettisivut, ilmoittautuminen ja opintoneuvonta myös henkilökohtaisesti tai puhelimitse. • Liikuntapalveluilla toimii puhelinneuvonta ja ohjatun liikunnan kurssiohjelma on saatavissa painotuotteena. 2. Kotihoidon piirissä tai ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ikääntyneet • Puhelinneuvontana tarjotaan mm. asumisen ohjausta ikääntyneille ja vammaisille (Vanhus- ja vammaispalvelut, Ostopalvelut).
4. Lisätään työmenetelmiä esim. etsivään vanhustyöhön.	• Vuonna 2020 käynnistetään etsivän vanhustyön pilotti, jonka tavoitteena löytää syrjään jääneet ja yksinäisyyttä kokevat ikääntyneet. Heidän kanssaan on tarkoitus löytää keinoja/toimintaa, jotka lisäävät hyvinvointia ja mielekästä arkea kotona (Vanhus- ja vammaispalvelut, Vanhusten päivätoiminta/ vapaaehtoistoiminta ja Hyvätyö toiminta).
5. Vanhus- ja vammaisneuvostot ja erilaiset seniorijärjestöt ovat mukana palvelujen kehittämisessä.	• Vanhusneuvoston kokouksissa on huhtikuusta 2018 lähtien käsitelty kaupungin palveluiden kehittämiseen liittyviä kysymyksiä, mm. Vantaan palveluverkkosuunnitelmaa, josta vanhusneuvosto antoi myös lausunnon, ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palveluiden riittävyys ja laatu -raporttia. • Vammaisneuvosto on antanut lausuntoja ja kannanottoja kaupungin palveluista (mm. kuljetuspalvelujen järjestäminen) sekä käsitellyt muuten kokouksissaan aktiivisesti eri palveluihin liittyviä aiheita, syksyllä 2019 mm. terveysasemien ruuhkaisuutta. • Vanhus- ja vammaisneuvostot toteuttivat keväällä 2019 yhdessä kyselyn taustajärjestöilleen kuljetuspalvelujen kilpailutuksesta, ja vanhus- ja vammaispalveluissa hyödynnettiin vastauksia kuljetuspalvelun palvelukuvausta kirjoitettaessa. Molemmille neuvostoille on esitelty myös Apotin asiakasportaalia Maisaa, josta neuvostot ovat antaneet palautetta.

MONIKULTTUURISUUSUUNNITELMA:

Toteutuneet toimenpiteet eri palvelualoilla 31.12.2020 mennessä.

C. Suomen monikulttuurisin kaupunki hoitaa myös kotouttamisen parhaiten:

Päämäärä: kotouttaminen onnistuu aikaisempaa paremmin.

1. Ohjelmatasoinen toimenpide: Työskennellään aktiivisesti hyvien väestösuhteiden edistämiseksi.

<i>Teko</i>	<i>Tekojen toteutuminen</i>
1. Luodaan tukirakenne järjestöjen vahvistamiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi.	- Yhteisöpalveluiden arjen työssä niin asukastilaverkostossa kuin Yhteisessä pöydässä rakennetaan viikoittain tuhansia vantaalaisia tavoitettavaa jatkuvasti kehittyvää ja laajenevaa tukiverkosto. (Kuntalaispalvelut) - Tsemppari-mallin työllistämishanke (Tsempataan töihin (ESR) ja Tsempataan! (STEÄ)) ovat vahvistaneet jalkautuvien viranomaisten ja maahanmuuttajajärjestöjen yhteistyötä. Malli on myös vahvistanut hyviä väestösuhteita koska se on rakentanut luottamusta kaupungin ja maahanmuuttajajärjestöjen välille. (Kasvupalvelut)
2. Järjestetään kohtaamistapahtumia eri puolilla Vantaata yhteistyössä järjestöjen ja asukkaiden kanssa.	- Varhaiskasvatus tekee yhteistyötä eri katsomuksellisten yhteisöjen kanssa järjestämällä mm. vuosittaisen dialogitapahtuman. (Varhaiskasvatus) - Suun terveydenhuollon MEK-hankkeessa toimittiin aktiivisesti viidellä eri alueella ja tavoitettiin eri ikäisiä monikulttuurisista taustoista tulevia kuntalaisia asukkaiden avoimissa kohtaamispaikoissa, kesäruokailussa sekä muissa yhteisöllisissä tiloissa sekä Lehtikuusen koulun hammashoitolassa. Osallistuttiin Ruukku-hankkeeseen ja Äidit mukaan -Vanhemmat mukaan kouluun -hankkeeseen. - Kirjasto järjestää monikielisiä lasten- ja perhetapahtumia esim. osana satakielikuukautta. - Digituki arkeen –hanke opastaa venäjänkielisiä vantaalaisia digitaalisessa asiointissa mm. kirjastossa. - Yhteisöpalvelut tukee yhteisöjä, vahvistaa alueellista yhteistyötä ja lisää luottamusta vahvistavaa työtä alueellisesti, esim. kutsuen aktiivisesti alueellisille yhteisökahveille myös korona-aikana, jolloin tapaamiset järjestetty virtuaalisesti. Asukastilat ja Yhteinen pöytä tekevät alueilla yhteistyötä alueiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa, sekä Vantaan kaupungin monikulttuurisuustyön sekä siihen liittyen hankkeiden kanssa. mm. mahdollistamalla tiloja toimijoiden toiminnalle, tarjoamalla tukea järjestöjen työlle, tarjoamalla ja kuljettamalla ilmaista hävikkiruokaa sisäänheittotuotteeksi toimintaan, tekemällä arjessa yhteistyötä ohjaamalla asukkaita tarvittaessa alueen

	monikulttuurisen ohjauksen ja palvelujen äärelle. Yhteisen pöydän ja asukastilojen yhteistyöllä järjestetään kaikkia yhteen kutsuvia yhteisöruokailuja. (Kuntalaispalvelut) Maahanmuuttajapalvelut (perhe- ja sosiaalipalvelut) • on osallistunut kirjastossa järjestettävien tapahtumien toteutukseen. • on mm. yhteistyössä Eläkeläiset ry:n kanssa toteuttanut useita ikääntyville maahanmuuttajille kohdennettuja tapahtumia • koto-tiimi on järjestänyt luontoretkeä maahanmuuttajille yhteistyössä Vantaan seurakuntayhtymän ja Vantaan asukastoiminnan kanssa. • on osallistunut aktiivisesti yhteistyössä Yhteisen lapsemme ry:n kanssa tienoo.fi -portaalin kehittämiseen ja implementointiin. Portaalin avulla tuotetaan maahanmuuttajille tietoa mm. vantaalaisista palveluista, harrastustoiminnasta sekä yleistä tietoa yhteiskunnasta omalla kielellä ja monimuotoisesti (kuva, ääni, teksti). • on yhteistyössä HDL:n kanssa järjestänyt kummiperheitä maahanmuuttaja-jälkihuoltonuorille • Vantaan Järjestörinki on tarjonnut maahanmuuttajille ohjausta ja neuvontaa sosiaalipalvelujen tiloissa Vernissakatu 8 kahtena päivänä viikossa maaliskuuhun 2020 saakka, jonka jälkeen puhelinneuvontaa. Liikunnan palvelualue • Liikuntavälinelainaamo tapahtuma alkuvuodesta 2020 YIBinSport hankkeen toimesta yhteistyössä Sporttia kaikille ry:n, Korson kaiku ry:n, Tikkurilan taitoluistelu klubin ja Vantaan hiihtoseuran kanssa Hakunilan urheilupuistossa. • Yökoris turnaukset YIBinSport hankkeen toimesta: yhteistyössä HNMKY:n kanssa Energia Areenalla ja Hämeenkyön liikuntahallissa syksyllä 2020. Kulttuurin palvelualue • Perhetapahtuma Mahdollisuuksien tori (yhteistyössä Fingon (suomalaiset kehitysjärjestöt) jouduttiin vuonna 2020 perumaan, mutta tapahtuman suunnittelua tehtiin laajassa yhteistyössä. • Monikulttuurinen itsenäisyyspäivän juhla toteutettiin laaja-alaisen yhteistyön tuloksena, mutta juhla striimattiin yleisöä koronasta johtuen. Kasvupalvelut • Järjestöjen ja eri toimijoiden kesken suunniteltiin maahanmuuttajien neuvontaa kehittävä Neuvova Vantaa –hanke (sai TEM-rahoitusta 1.10.2020 lähtien) • Kaupunginjohtaja on kutsunut uskonnollisia yhteisöjä ja maahanmuuttajajärjestöjä keskustelemaan Korona-tartunnoista • Eri toimijoiden yhdessä järjestämä Naistenpäiväjuhla 2020 järjestettiin Vernissan monitoimitalossa
3. Tiivistetään yhteistyötä turvallisuussuunnittelun ja maahanmuuttajayhteisöjen välillä.	• Maahanmuuttajapalvelut on osallistunut turvallisuussuunnittelun ohjausryhmään • Turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä ja etnisten konfliktien vastainen työryhmä päätettiin yhdistää.

LIITE 6

4. Päivitetään etnisten konfliktien malli yhdessä turvallisuussuunnittelun kanssa vuoden 2018 aikana.	• Maahanmuuttajapalvelujen edustaja on ollut mukana työssä. • Päivityksen yhteydessä päätettiin liittää yhteen turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä ja etnisten konfliktien malli
5. Pilotoidaan Tsempataan yhdessä -kumppanuusmalli.	• Tsempataan –malli on kasvanut ja laajentunut niin, että hankkeita on nyt kolme. Tsempataan töihin (ESR) , Tsempataan! STEA-hanke ja Neuvova Vantaa –hanke jatkavat ja kehittävät eteenpäin Tsemppari-toimintamallia. • Maahanmuuttajapalvelut on tehnyt tiivistä yhteistyötä Tsemppareiden kanssa.
6. Jatketaan Meidän Vantaa -verkoston toimintaa.	
7. Mallinnetaan Meidän Vantaa -verkoston kanssa Vantaan vapaaehtoistyön yhteinen toimintasuunnitelma.	• Eurocities-koordinoimassa Values-hankkeessa kehitetään kotoutumisen ja vapaaehtoistyön koordinaatiota. Vantaan tasolla nostettiin esiin kirjastojen ja vapaaehtoistyön yhteistyö kotoutumisen edistämiseksi sekä maahanmuuttajajärjestöjen ja viranomaisten yhteistyö maahanmuuttajien kotouttamisessa.
8. Kehitetään uusia tapoja tavoittaa maahanmuuttajataustaisia asukkaita osallistumaan maankäytön ja tilojen suunnitteluun.	• Länsimäen kirjaston Monikielinen ja monikulttuurinen kirjasto –hankkeessa (2020–2021) selvitetään maahanmuuttajataustaisten länsimäkeläisten tarpeita ja luodaan uudenlainen toimintamalli kirjastolle. Tavoitteena on tukea suomen kielen oppimista ja oman kielen kehitystä, sekä tuoda yhteen kantasuomalaisia ja maahanmuuttajataustaisia alueen asukkaita.

2. Ohjelmatasoinen toimenpide: Laajennetaan kotoutumista tukevien palveluiden saatavuutta kaikille maahan muuttaneille.

Teko

Tekojen toteutuminen

9. Varmistetaan, että kaikilla kotona lasta hoitavilla vanhemmilla on mahdollisuus osallistua suomen kielen opetukseen.	• Äidit mukana, Vanhemmat mukaan kouluun-hankkeet ovat saaneet jatkoa: Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään. OKM-rahoittama hanke toteutetaan Vantaan osaamiskeskuksen, perusopetuksen ja Careerian yhteistyönä Jokiniemen, Kaivokselan, Lehtikuusen, Mikkolan ja Rajakylän kouluilla. • Maahanmuuttajapalvelut on järjestänyt yhteistyössä varhaiskasvatuksen, Vantaan aikuisopiston ja Vantaan Lasten liiton kanssa kotivanhemmille (KOTVA) suomen kielen opetusta, ohjausta ja neuvontaa sekä lastenhoitoa. • Aikuisopisto on järjestänyt suomen kielen opetuksen ja ohjausta kotivanhemmille nk. KOTVA-ryhmissä.

LIITE 6

10. Huolehditaan, että suomen kielen opetusta on saatavilla joustavasti tarpeen mukaan. Laaditaan jokaiselle siitä hyötyvälle kotoutumissuunnitelma.	- Kirjastot järjestävät yhdessä yhteistyökumppanien (esim. Luetaan yhdessä) kanssa kielen opetusta ja kielikahvilatoimintaa sekä kirjastotiloissa että etänä. Lisäksi kirjasto tarjoaa mahdollisuuden opetella suomea omaan tahtiin tarjoamalla laajan valikoiman suomen kielen oppimateriaaleja sekä kirjastossa että verkossa. - Aikuisopisto tarjoaa laajan valikoiman suomen kielen kursseja, erityisiä Startti-kursseja uusille vantaalaisille sekä aikuisten lukutaitokoulutusta. Lisäksi Aikuisopistossa toimii maahanmuuttajille suunnattu aikuisten perusopetus. - Aikuisten perusopetusta ei ole pystytty tarjoamaan kaikille sitä tarvitseville nuorille aikuisille, ja tästä syystä toiminnan laajentumista on ryhdytty suunnittelemaan toimialalla (Aikuisopisto)
11. Varmistetaan järjestöjen kotoutumista tukevan toiminnan jatkuvuus.	- Perhe- ja sosiaalipalveluilla on useita aiesopimuksia järjestöjen ja hankkeiden kanssa, joilla tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista ja hyvinvointia, esim. Yhteiset lapsemme ry, HDL, R3 ry, Tusmo ry, NiceHearts, Sahan seura ry ja Hakunilan kansainvälinen yhdistys. Hankkeisiin ohjataan asiakkaita ja osallistutaan ohjausryhmätoimintaan. - Tsempataan-mallin myötä järjestöt ovat saaneet lisää ulkopuolista rahoitusta työhönsä (Vantaan venäläinen klubi, Hakunilan kansainvälinen yhdistys, Itä-Vantaan Somialikulttuuriyhdistys ja Sahan-seura) . Kaupungin ESR-hankkeen kautta saadaan projektirahoitusta ja Tsempataan!-hankkeen kautta STEA-rahoitusta kolmeksi vuodeksi.

3. Ohjelmatasoinen toimenpide: Huolehditaan kansainvälistä suojelua saavien ja erityistä tukea tarvitsevien kotoutumisesta.

Teko

Tekojen toteutuminen

12. Koulutetaan viranomaisia ja muita toimijoita traumojen ja väkivallan tunnistamiseen, puuttumiseen ja ohjaamiseen kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisyys huomioiden.	Perhepalvelut toteuttaa lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön hanketta, jossa toteutetaan puheeksiottokoulutuksia ja avainhenkilötoimintaa. Koulutuksen yhtenä sisältönä on kunniaan liittyvä väkivalta. Lisäksi lähisuhdeväkivallan ehkäisyfoorumissa on yhtenä aiheena ollut kunniaan liittyvä väkivalta (kahtena edellisenä vuonna). Vuosittain järjestettävä lähisuhdeväkivallan ehkäisyfoorumi on avoin kaikille keskeisille verkostoille.
13. Hyödynnetään paremmin järjestöjen erityisosaamista.	- Perusopetuksessa aloitti lokakuussa 2020 yhteensä 22 monikielistä ohjaajaa (albania, arabia, somali, venäjä, viro). Monikieliset ohjaajat neuvovat oppilaita ja heidän huoltajiaan kouluun, vapaa-aikaan ja palveluverkostoon liittyvissä kysymyksissä. Yhteistyötä on tehty Neuvova Vantaa-hankkeen, Niceheartsin ja Hakunilan kv-yhdistyksen kanssa. - Neuvova Vantaa -hankkeessa tehdään järjestöjen erityisosaamista tutuksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Maahanmuuttajaperheiden palveluohjauksessa hyödynnetään maahanmuuttajajärjestöjen osaamista (Varhaiskasvatus) - Perhe- ja sosiaalipalvelut tekevät yhteistyötä monien järjestöjen ja hankkeiden kanssa, joilla tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista ja hyvinvointia.

LIITE 6

	• Maahanmuuttajapalvelut sekä aikuissosiaalityö (perhe- ja sosiaalipalvelut) ovat toteuttaneet yhteistyötä Kide-säätiön hankkeessa, jossa on tarjottu neuvontaa ja tukea koronan takia vaikeassa sosiaalisessa tilanteessa oleville maahanmuuttajaperheille • Kulttuurin palvelualue on hyödyntänyt järjestöjen erityisosaamista tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa.
14. Vahvistetaan erityistä tukea tarvitsevien alkuvaiheen kotouttamispalveluita.	• Maahanmuuttajapalveluissa erityistä tukea tarvitsevien omatyöntekijänä toimii sosiaalityöntekijä sosiaalihoitolain mukaisesti. Palvelutarpeen arvioinnin perusteella hankitaan tarvittavia palveluja, mm. tuettua asumista, kotiin vietävää tukea ja tukihenkilötoimintaa. Ihmiskaupan uhreille, erityisesti seksuaalisen hyväksikäytön uhreille, tarjotaan systemaattisesti terapiapalvelua. • Kulttuuripalveluissa Kulttuurikaruselli-harrastuksissa mahdollistetaan erityistarpeisten lasten osallistuminen toimintaan palkkaamalla tarpeellinen määrä avustajia. Viestinnässä käytetään mahdollisuuksien mukaan sekä selkokieltä että monia eri kotikieliä. Harrastustoimintaa on suunnattu erityisesti niille alueille, joilla on vähän harrastusmahdollisuuksia muuten.
15. Otetaan käyttöön valtakunnallinen Paloma-toimintamalli, jonka avulla vahvistetaan kansainvälistä suojelua saavien mielenterveyspalveluita.	• Paloma-toimintamallia on hyödynnetty ja kehitetty maahanmuuttajapalveluista polku HUSin järjestämään OPS-terapiaan (psykoterapia).

VD/2661/01.00.02.01/2021

RV/K-ML/M-TN/AH/KW

Vanda stads personalberättelse för år 2020 har färdigställt. Den beskriver läget för utvecklingen av personalledningen och personalen, hur målen för dessa nåtts och utvecklingsåtgärder.

Staden hade i slutet av år 2020 totalt 11 361 **anställda**, av vilka 9 135 var ordinarie och 2 226 anställda på viss tid. Personalantalet ökade med knappt 300 personer under ett år. Kvinnorna uppgår fortfarande till 80 % och männen till 20 % av personalen. De mest kvinnodominerade verksamhetsområdena är fostran och lärande (kvinnor 87 procent) och social- och hälsovården (kvinnor 91 procent). Män finns det däremot mest inom verksamhetsområdena stadens strategi och ledning och stadsmiljön. År 2020 utgjordes den största åldersgruppen, liksom under tidigare år, av personer i åldern 40–44 år.

Ett år av reformer och exceptionella förhållanden

Under år 2020 arbetade stadens anställda under exceptionella förhållanden på grund av den globala coronapandemin. Hos vissa ökade arbetsmängden, hos andra minskade den betydligt. Flera fick också förändrade arbetsuppgifter. Det jobbades mer på distans än någonsin tidigare: år 2020 arbetade åtminstone 1 415 personer på distans och antalet distansdagar uppgick till totalt minst 49 289. Omkring 400 arbetstagare i Vanda bytte dessutom tillfälligt arbetsuppgifter helt, då coronaviruset ledde till att vissa kommunala tjänster stängdes efter statsrådets beslut. För intern överföring av personal inrättades med några dagars varsel ett resurscentrum på stadsnivå.

Under de exceptionella förhållandena tvingades man snabbt tillägna sig nya verksamhetssätt och verktyg. Det fanns ett brett utbud av stöd: på intranätet skapades sidor för både chefer och övrig personal med material och personalriktlinjer i anslutning till bland annat undantagssituationen, förändringen, distansarbetet och personalens ork. På grund av undantagsförhållandena flyttades majoriteten av coachningarna ansikte mot ansikte som skulle äga rum våren 2020 till sensommaren eller hösten då de genomfördes virtuellt. Utbildningsdagarna var nästan hälften färre än år 2019.

HR-kundtjänsten förnyades

Organisation reformerades i början av år 2020 och samtidigt reformerades också Vandas HR: år 2020 infördes i HR en ny verksamhetsmodell med ett enda serviceställe som hade utarbetats tillsammans med användarna med hjälp av servicedesign och kundworkshoppar. Cheferna bistås nu i olika frågor som gäller personalförvaltning av en centraliserad kundservice som backas upp av hela det yrkesövergripande HR-nätverket. Som en del av förnyelsen av HR-kundservicen togs en elektronisk servicekanal i bruk våren 2020. Målet med den nya kontaktkanalen är att underlätta och göra det snabbare att skicka och behandla chefernas HR-serviceförfrågningar samt att också fungera som kontaktkanal åt arbetstagare i frågor som gäller den egna löneutbetalningen. Till HR-serviceplattformen kom under årets lopp över 24 000 serviceförfrågningar. I enkäten om kundnöjdhet kom det dock fram att man ännu inte kunnat tillägna sig nyttan av förändringen eftersom processen ännu är klumpig och informationen/handledningen bör göras effektivare.

Utvecklingen av Det nya Vanda fortsatte

Stadens organisationsstruktur förändrades 1.1.2020. Som stöd för reformen sammanställdes år 2019 en övergripande helhet över förändringsstöd, vilken bland annat omfattade ledningsgrupps- och individcoachningar, förändringsworkshoppar och ledningssystemarbete. År 2020 fortsatte arbetet med att bygga upp den nya organisationen och de nya verksamhetsområdena, vilket hade fått en bra inledning. Målet var att genom engagemang få människor att tillsammans bygga upp den nya organisationen. År 2020 ordnade man olika workshoppar och stödde utvecklingen av verksamheten vid de nya verksamhetsområdena och serviceområdena och beskrivningen av det nya ledningssystemet.

Arbetshälsoenkäten gav ett gott resultat

Hösten 2020 genomfördes Kommun10-undersökningen om arbetshälsa, vilken besvarades av sammanlagt 6 706 av anställda i Vanda. Enligt Kommun10-svaren har flera delområden utvecklats i en positiv riktning under en tvåårsperiod och resultatet är i flera avseenden bättre än genomsnittet för Kommun10. Anställda vid Vanda stad känner ofta ett positivt arbetssug och upplever att arbetskollektiven fungerar bra och att de har ett väldigt starkt socialt kapital. Enligt resultaten får man ännu mer stöd i sitt arbete från de närmaste cheferna, verksamheten upplevs vara ännu rättvisare och det coachande ledarskapet har utvecklats. Man upplever att det finns större påverkningsmöjligheter i situationer av förändring jämfört med tidigare. Dessutom framgår det av resultaten att hot- och våldssituationerna minskat i sin helhet.

Ingen stor ökning i sjukfrånvaron

Sjukfrånvaron låg trots coronaviruset i stort sett på samma nivå som året innan: hela personalens sjukfrånvaroprocent var 4,43 (året innan 4,35). Inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård minskade till och med sjukfrånvaron. På stadsnivå minskade också antalet sjukskrivningar som pågått i över 30 dagar. Ett bra resultat är också att arbetsplatsolyckorna minskade i antal och att olyckorna var lindrigare i jämförelse med tidigare år. Antalet anmälningar i anslutning till arbetssäkerhet ökade, men mest ökade antalet anmälda nära-ögat-situationer. Detta innebär att risker förknippade med arbetssäkerhet upptäcktes tidigare än förut, i ett sådant skede då en faktisk skada ännu inte hunnit inträffa.

Nya metoder för att rekrytera och behålla kompetens

År 2020 söktes sammanlagt cirka 3 400 nya anställda till staden. Antalet sökande till olika uppgifter uppgick till sammanlagt knappa 35 800. Antalet sökande ökade med 12 procent jämfört med år 2019, då antalet annonser igen förblev i stort sett det samma. Något färre anställda sade upp sig från stadens tjänst jämfört med året innan: År 2020 uppgick avgångsprocenten för personalen till 7,2 procent, då den år 2019 uppgick till 7,9 procent och år 2018 till 8,2 procent. Förmågan att få personalen att stanna kvar har således förbättrats redan i två år.

Inom vissa sektorer brottades man trots det ännu med utmaningar beträffande tillgången till personal. En åtgärd var att stärka samarbetet mellan yrkesrekryterare och sakkunniga vid informationsenheterna och verksamhetsområdena. Bland annat ökade man under årets lopp synligheten på sociala medier, presenterade karriärstigar för anställda vid staden, utbildade chefer i lyckad rekrytering, förnyade bildvärlden, skapade lekfulla rekryteringsspel och deltog i virtuella rekryteringsmässor. Utöver detta startades ett kvalitetsprojekt om personalledning, vars centrala mål är att öka personalens välbefinnande på arbetet och påverkningsmöjligheter samt stärka arbetsgivarens positiva image och effektivisera rekryteringen i just de yrkesgrupper där det är svårt att få tillgång till personal.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män minskade igen

År 2020 uppgick löneutgifterna för personalen till totalt 425,6 miljoner euro. Det är 14,1 miljoner euro, dvs. 3,4 procent mer än året innan. Lönernas höjdes av att den ordinarie personalen och semesterpenningarna ökade och av de allmänna förhöjningar som 1.8.2020 betalades inom samtliga avtalsbranscher, och vilka uppgick till 0,87–1,65 procent beroende på avtal.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män har fortsatt att minska jämfört med året innan. Euron för en ordinarie anställd kvinna som arbetar heltid är 88 cent av mannens euro (år 2019 var den 87 cent), då man jämför den totala medelinkomsten för alla ordinarie anställda arbetstagare/tjänsteinnehavare vid Vanda stad som arbetar heltid.

Stadsstyrelsen 22.3.2021 § 10

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att personalberättelsen för år 2020 antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 6

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna personalberättelsen för år 2020 för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

– Personalberättelsen 2020

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Kirsi-Marja Lievonen, personal- och koncerndirektör, tfn 040 570 5593, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

HENKILÖSTÖ- KERTOMUS 2020

HENKILÖSTÖ- KERTOMUS 2020

4	Vantaan HR:n palvelut
12	Osaavan henkilöstön varmistaminen
20	Johtamisen ja työyhteisöjen kehittäminen
28	Kunta10
32	Terveys- ja turvallisuusjohtaminen
36	Palkkaus, palkitseminen ja kannustaminen
42	Sammandrag
46	Tunnusluvut

#töissävantaalla

HENKILÖSTÖKERTOMUS 2020

Teksti	Meri Hämäläinen sekä HR:n asiantuntijat
Tilastot	Kaisa Halme, Anne-Maria Kuronen
Taitto	Alina Tirkkonen
Kansikuva	Jyri Huhtala
Paino	Trinket oy

TAULUKOISSA KÄYTETTY LYHENTEET

Kaku	Kaupunkikulttuurin toimiala
Sote	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Kaso	Kasvatuksen ja oppimisen toimiala
Kato	Kaupunkiympäristön toimiala
Kajo	Kaupunkistrategian ja johdon toimiala
Kupela	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

ISOJEN MULLISTUSTEN VUOSI – KORONA HAASTOI JA OPETTI PALJON

Vuosi 2020 jää historiaan vuosisadan pahimman pandemian vuotena, jollaista ei olisi uskonut kohtaavansa nykymaailmassa. Vuosi on aivan varmasti vaikuttanut meidän jokaisen työhön ja vapaa-aikaan.

Korona on tuonut työtehtäviin jonkun uuden painotuksen tai priorisoinnin. Noin neljäsataa meistä vaihtoi jopa työtehtäviä tilapäisesti kaupungin sisällä, kun korona sulki valtioneuvoston päätöksellä tiettyjä kunnallisia palveluita keväällä ja joulukuussa. Korona myös laittoi kehittämään nopeasti uusia työtehtäviä, työskentelytapoja ja jopa uusia tapoja tuottaa tuttuja palveluitamme. Lisäksi korona on muuttanut voimakkaasti työyhteisöjen dynamiikkaa ja toimintatapoja: osa on ensi kertaa ollut etätöissä ja osa uusissa työtehtävissä erilaisin turvavarustein. Maskit ja tehostettu käsihygieniat ovat tulleet tutuiksi – lisäksi fyysisen etäisyyden pitäminen.

Työssä on pitänyt kehittää uusia taitoja ja tapoja tehdä töitä. Etäpalvelut ja etäkokoukset varmaan jäivät elämään. Osa työkavereista on etääntynyt toisistaan ja osa taas lähentynyt etätapaamisissa. Keväällä pidimme kamerat kiinni, mutta syksyllä huomasimme, että ilmeitä voi paremmin ”aistia”, kun kameralta näkee enemmän. Yhdessä on jaettu läsnä tai etänä omia tunteita koronan takia: pelkoa, yksinäi-

syyttä ja toisaalta työtoverin tai esimiehen arvostusta. Elokuussa nähtiin ihania kohtaamisia ja haleja olisi jaettu, jos ei olisi pitänyt silloinkin noudattaa turvaetäisyyksiä. Tärkeintä kaikessa on kuitenkin ollut se, ettei työkaveria ole jätetty yksin ja tunteista on saanut ja pitänytkin puhua. Lisäksi on ollut tärkeää huomata, että me ihmiset suhtaudumme asioihin hyvinkin eri lailla. Toiselle muutos on aidosti mahdollisuus tai positiivinen haaste, toiselle sama asia on uhka tai epämiellyttävä asia.

Se, mihin korona on vaikuttanut ikävästi, on ollut koulutuspäivien väheneminen reilusti: moni koulutustilaisuus siirrettiin ja osasta on jouduttu luopumaan, koska korona on aiheuttanut niin paljon lisätehtäviä. Lisäksi osan on pitänyt sopeutua siihen, että lomaa ei ole voinut paljoa suunnitella etukäteen ja lomaviikkoja on laitettu uusiksi: kotimaa, koti ja mökkeily on korostunut.

Yksityiselämämmekin on muuttunut: ei ole ollut lupa tavata entiseen tapaan ystäviä, harrastaa tai matkustaa. Moni on kuitenkin aloittanut uusia harrastuksia: nikkarointi, puutarhanhoito, leipominen ja ulkoilu ovat tulleet monen elämään. Ikääntyneemmät sukulaiset on opetettu käyttämään videoita ja uudenlaisia viestikanavia: joskus yhteydenpito on voinut jopa tiivistyä.

Kunta 10-työhyvinvointitutkimus toteu-

tettiin syys-lokakuussa. Jännitin, miten korona vaikuttaa tuloksiin. Ei mainittavasti, koska tuloksemme olivat parantuneet melko paljon kahdessa vuodessa. Samoin sairauspoissaolot pysyivät vuoden 2019 tasolla – sosiaali- ja terveystoimessa jopa laskivat. Hyvästä kannattaa pitää kiinni ja sen eteen kannattaa meidän kaikkien tehdä jatkossakin työtä. Sillä tyytyväinen ja hyvinvoiva työntekijä säteilee hyvänä palveluna myös asiakkaillemme.

Kuten olen kuvannut, korona on merkinnyt työelämässä hyvin erilaisia asioita. Koronasta ja sen tuomista haasteista huolimatta saimme yhdessä aikaan hienoja asioita, myös ihan uusia innovaatioita!

*Kirsi-Marja Lievonen,
henkilöstö- ja konsernijohtaja*

VANTAAN HR:N PALVELUT

Vuosi 2020 oli HR:lle ja sen asiakkaille isojen uudistusten vuosi: toimintansa aloitti keskitetty asiakaspalvelu ja keväällä otettiin käyttöön odotettu sähköinen palvelukanava kaikille muille paitsi sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille, koska heidän osaltaan henkilöstöasioiden tuki ei ollut vielä keskitetty. Vuoden aikana tuettiin toimialoja ja palvelualueita Uusi Vantaa -muutoksessa sekä luotiin uusia käytäntöjä ja ohjeita koronatilanteessa.

SUURTEN UUDISTUSTEN POIKKEUKSELLINEN VUOSI

Organisaatiouudistuksen myötä myös Vantaan HR aloitti uuden toimintamallilla vuoden 2020 alussa. Palveluita tarjoaa nyt kolme palveluysikköä. Kehittämispalveluiden palveluysikkö vastaa osaamisen sekä työhyvinvoinnin ja työsuojelun kehittämisestä, johtamis-, esimies- sekä työyhteisökehittämispalveluiden järjestämisestä kaupunkitasoisesti sekä työterveyspalveluiden tilaamisesta henkilöstölle. Työnantajapalveluiden vastuulla on muun muassa kaupungin työnantajalinjausten valmistelu, työehtosopimusten tulkinta, palvelussuhdejuridiikka sekä palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät. Työnantajapalveluiden rekrytointi tukee esimiehiä uusien osaajien rekrytoinnissa ja saatavuustyössä. Toimialojen HR-palvelut puolestaan on toimialojen tukena palvelussuhde- ja palkka-asioissa.

Uusi asiakaslähtöinen toimintamalli

HR:ssä otettiin siis käyttöön uusi toimintamalli, jota oli rakennettu palvelumuotoilun ja asiakastyöpajojen avulla yhdessä käyttäjien kanssa. Toiveena oli aikaisempaa helpompi yhden luukun malli, jotta esimiehen ei tarvitse tietää kenelle tai mihin yhteissähköpostiin kysymys pitää lähettää. Esimiesten tukena erilaisissa henkilöstöhallinnon kysymyksissä on ollut siis keskitetty HR-asiakaspalvelu. Keskitetty

asiakaspalvelu tarjoaa entistä laajempaa asiakaspalvelua, sillä palvelun taustalla on nyt koko moniammatillinen HR-verkosto. Keskitetyssä asiakaspalvelussa on käytössä kaksi palvelukanavaa: sähköinen kanava sekä puhelinnumero akuuteimmille kysymyksille.

Uudessa palvelumallissa on tavoitteena enemmän aikaa vaativaan asiantuntijatyöhön. Toimialoille on nimetty omat asiantuntijat, joihin esimiehet voivat olla suoraan yhteydessä saadakseen tukea erikseen määritetyissä HR-asioissa. Palvelualueelle nimetty henkilöstökonsultti toimii ylimmän johdon kumppanina erityisesti tulkintakysymyksissä sekä uusien ratkaisujen valmistelussa. Osaamisen johtamisen ja kehittämisen asioissa toimiala- ja palvelualuejohdon kumppanina toimii nimetty kehittämiskonsultti. Lisäksi toimialoille on nimetty omat työkyky- ja työsuojeluasiantuntijat.

Uuden toimintamallin valmistelua myös sosteriin

Kaupungin johtoryhmän linjauksesta valmisteltiin syksyllä myös sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöasioiden keskittämistä ja palveluiden muokkaamista osaksi keskitettyä HR-asiakaspalvelua. Tässä tarkoituksessa pidettiin kaksi työpajaa sosterin päälliköille/esimiehille sekä sosterin henkilöstöyksikön edustajille. Keskittä-

”

Esimesten tukena on koko moniammatillinen HR-verkosto.”

minen päätettiin toteuttaa, jotta sosiaali- ja terveystoimen HR-palvelut kehittyisivät ja päällekkäinen työ loppuisi. Lisäksi palvelukanava avataan vuoden 2021 alussa myös sosterin asiakkaille.

Yhteydenotto HR-asioissa entistä helpompaa

HR:n uudelle sähköiselle palvelualustalle tuli vuoden aikana palvelupyyntöjä yhteensä yli 24 000 kappaletta. Eniten kysyttiin palkoista, palvelussuhteista ja rekrytoinnista. Hyötynä palvelukanavassa on, että esimies voi tehdä palvelupyynnön milloin tahansa ja hän myös näkee reaalitajassa, milloin palvelupyyntö on otettu käsittelyyn ja missä vaiheessa käsittely on. Palvelupyyntöön on koottuna kaikki asiaan liittyvät viestit samaan kokonaisuuteen. Yksi iso parannus on myös, että HR-palvelukanava ei ole yhtä haavoittuvainen systeemi kuin asioiden hoitaminen henkilökohtaisista sähköposteista; nyt asiakas-palvelijat pääsevät kanavan kautta pyyntöihin käsiksi.

Avointen palvelupyyntöjen lisäksi HR-palvelukanava palvelee esimiehiä täyttölupaprosessin käynnistämässä, tehtäväkuvauksen laatimisessa, vakanssimuutosten valmistelussa, tutkintotodistusten toimittamisessa sekä työkokemukseen perustuvien lisien hakemisessa. Palvelukanavan kehitystyötä jatkettiin myös korona-aikana suunnitellussa aikataulussa ja palveluita otettiin valikoimaan pitkin vuotta: esimiesten HR-tuen tarve lisääntyi koronaan liittyvien kysymysten myötä ja sähköinen palvelu koettiin entistä tärkeämmäksi etätöön lisääntyä.

Sähköinen HR-palvelukanava palvelee tietyissä asioissa myös muita kuin esimiehiä: työntekijät voivat kysyä omista palkanmaksuun liittyvistä asioista (esim. vero-

korttiasiat ja työkokemuslisän hakeminen). Palvelukanavan kautta työntekijöiden asiat ovat hoituneet jopa aiempaa nopeammin, eikä työntekijöiden ole enää tarvinnut jonottaa puhelinpalveluun. Toimintatapa on myös varmistanut sen, että esimiesten akuutit puhelut tavoittavat keskitetyn asiakaspalvelun. Lue lisää sivun 11 casejutusta.

Kaupunkitasoinen resurssikeskus pystyy parissa päivässä

Keväällä koronapandemian alkaessa kaupungin työpisteitä jouduttiin sulkemaan valtioneuvoston linjausten vuoksi. Tällöin osa henkilöstöstä jäi ilman työtehtäviä. Samaan aikaan esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa työmäärä lisääntyi. Vantaalla on tapana, että haastavia tilanteita yritetään ratkaista niin, että henkilöstön asema ja palveluiden sujuvuus pyritään turvaamaan. Vantaa käynnistikin nopeasti kaupunkitasoisen resurssikeskuksen siirtämään vailla työtä jääneitä työntekijöitä sinne, missä tarvittiin lisää tekijöitä. Resurssikeskuksessa toimialojen HR-palveluiden viisi henkilöä valmisteli siirtoja yhteistyössä työntekijöitä lähettävien ja vastaanottavien esimiesten kanssa. Valtaosa siirtyneistä oli varhaiskasvatuksen lastenhoitajia, joilla on lähilhoitajan koulutus tai kaupunkikulttuurin työntekijöitä.

Valmista mallia ei ollut, vaan resurssikeskus ja perehdyttäminen rakennettiin juuri tähän tarpeeseen. Toiminta käynnistettiin tiukassa aikataulussa: ensimmäiset resurssikeskuksen kautta siirtyneet työntekijät aloittivat uusissa tehtävissään jo viikon kuluttua siitä, kun ajatus resurssikeskuksesta oli nostettu esiin kaupungin häiriötilanteiden johtoryhmässä. Kevään aikana toisiin tehtäviin siirtyi reilut 340 henkilöä resurssikeskuksen kautta. Lue lisää resurssikeskuksesta sivun 8 casejutusta.

Kaupunkikulttuurin uutta toimialaa suunniteltiin yhdessä helmikuussa 2020 koko henkilöstön kehittämissäpäivässä.

UUTTA RAKENTAMASSA KOKO TOIMIALAN VOIMIN

Vuoden 2020 alussa Vantaan organisaatio uudistui, ja tämän myötä myös toimialat ja palvelualueet ovat työstäneet rakenteitaan uusiksi yhteisen pohjan ja Uusi Vantaa -muutostuen avulla. Pohdittavia kysymyksiä ovat olleet esimerkiksi, miten uuden organisaation toimintaa halutaan johtaa, millaisia käytäntöjä luodaan ja miten toimintatapa lopulta kuvataan. Vantaan johtamisjärjestelmäkuva- uksissa määritellään yhteiset toimintaperiaatteet, rakenteet, prosessit ja työvälineet.

Kokonaan uutena toimialana aloitti Kaupunkikulttuuri, joka pitää sisällään neljä palvelualueita: Kirjasto- ja asukaspalvelut, Kulttuuri, Liikunta ja Nuoriso. Uutta toimialaa, sen toimintatapoja ja johtamiskäytäntöjä on rakennettu perustuksista asti monella tasolla ja vahvasti osallistavalla otteella: osa työstä on tehty tiiviillä johtoryhmällä, osa yhdessä kaikkien palvelualueiden johtoryhmien kesken ja osa jopa koko henkilöstön voimin.

– Startti uuden rakentamiselle otettiin syyskuussa 2019. Silloin koottiin yhteen tulevan toimialan esimiehiä ja hallintoa, yhteensä noin 60 henkilöä. Tuolla porukalla pohjustimme tulevaa ja keräsimme jo kokoon ideoita ja toiveita uudelle toimialalle, muistelee kaupunkikulttuurin toimialan johtoryhmä.

Loppuvuosi 2019 ja alkuvuosi 2020 työskenneltiin toimialan tiiviillä johtoryhmällä. Käsittelyssä oli paljon muun muassa konkreettisia johtamiseen ja rakenteisiin liittyviä kysymyksiä. Tämän jälkeen mukaan otettiin laajempi joukko: kaikkien palvelualueiden johtoryhmät sekä lopulta koko henkilöstö. Laajennetulla johtoryhmällä pohdittiin erityisesti kaikkiin palvelualueisiin liittyviä poikkeavia teemoja ja toimintoja.

Kaupunkikulttuurin toimiala hyödynsi aktiivisesti uuden kokonaisuuden ja johtamisjärjestelmän rakentamisessa organisaatiouudis-

tuksen yhteydessä tarjolla ollutta Uusi Vantaa -muutostukea. Konsultti on ollut mukana muun muassa fasilitoimassa tilaisuuksissa, työpajoissa ja johtoryhmän työskentelyssä.

Visio syntyi koko henkilöstön ideoimana

Helmikuussa 2020 koko kaupunkikulttuurin toimialan 600 työntekijän vahvuinen joukko kokoontui Vantaan Energia Areenalle ideomaan yhdessä tulevaa. Kehittämispäivän tarkoituksena oli rakentaa toimialan tavoitteita ja kehittää vuoropuhelua eri palvelualueilla työskentelevien välillä.

– Meillä oli todella innostunut ja energinen startti yhteiseen tekemiseen. Tutustuimme toisiimme ja työstimme porukalla toimialan visiota, tavoitteita ja yhdessä tekemisen tapoja. Keskusteluista ja ryhmätöistä nousi monta hyvää ideaa jatkotyöstöön, kertoo apulaiskaupunginjohtaja **Riikka Åstrand**.

– Visioprosessi oli aidosti osallistava ja jokaisella oli mahdollisuus esittää ideoita. Olemme saaneet paljon positiivista palautetta kehittämispäivästä ja sitä seuranneesta työskentelystä, jatkaa toimialan yhteisten palveluiden päällikkö **Leena Rusanen**.

Syksyllä 2020 järjestettiin vielä kaikille avoin loppuäänestys toimialan visiosta, joka oli muotoiltu yhteisen ideoinnin pohjalta: Elämä Vantaalla on luovaa ja aktiivista – yhdessä teke- mällä syntyy kukoistava kaupunkikulttuuri.

Reunaehdot tekemiselle on luotu, ja seuraa- vaksi on aika alkaa jalkauttaa suunnitelmia. Toiveena on, että pian päästäisiin taas lisää- mään kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta – siis juuri sitä, mihin työ kaupunkikulttuurissa vahvasti pohjaa. Suunnitteilla on muun muassa esimiesfoorumi sekä koko henkilöstön säännölliset alueelliset Kakukahvit.

KORONA-AJAN RESURSSIKESKUS YHDISTI TYÖN JA TEKIJÄN

Korona mullisti työnteon myös Vantaalla. Toisaalla työmäärät moninkertaistuivat, toisaalla kaikki taas seisahtui yhtäkkiä. Epidemian alkaessa Vantaa käynnisti nopeasti resurssikeskuksen siirtämään vailla työtä jääneitä työntekijöitä sinne, missä tarvittiin kiireen keskellä lisää tekijöitä.

– Mitään valmista mallia tällaisen tilanteen varalle ei tietenkään ollut, joten ei auttanut kuin kääriä hihat ja ryhtyä ratkomaan asioita. Toimintamalli syntyi aikaansaavalla porukalla rivakasti ja ensimmäiset resurssikeskuksen kautta siirtyneet työntekijät aloittivat uusissa tehtävissään jo viikon kuluttua siitä, kun ajatus resurssikeskuksesta oli nostettu esiin, kertoo palvelussuhdepäällikkö **Kirsi Korppi**.

Toimialojen HR-palveluiden viisi henkilöä valmisteli siirtoja tiiviissä yhteistyössä työntekijöitä lähettävien ja vastaanottavien esimiesten kanssa. Kevään aikana toisiin tehtäviin siirtyi reilut 340 henkilöä resurssikeskuksesta kautta.

– Vaikka hyppäsimme tähän hommaan lennosta, olivat kaikki todella sitoutuneita ja yhdessä prosessia saatiin kehitettyä sujuvaksi ja mahdollisimman hyvin kaikkia palvelevaksi, kertoo henkilöstökonsultti **Hanna Larne**.

– Uudenlainen yhteistyö avasi paljon omaa ajattelua ja tutustutti kenttään monipuolisesti. Monia asioita oppi ajattelemaan eri perspektiivistä kuin ennen. Kokemuksesta on varmasti paljon hyötyä myös resurssikeskuksen työn ulkopuolella, jatkavat **Katja Lukkari** ja **Kaisa Räisänen**.

Päivät olivat hektisiä ja uusia tilanteita tuli eteen tiuhaa tahtia, mutta vastauksia etsittiin ja löydettiin yhdessä.

– Rankka rutistus, mutta siitä seurasi isoja onnistumisen tunteita. Jos poikkeustilanteita

vielä joskus tulee, meillä on jo valmiita yhteistyörakenteita ja olemme paljon valmiimpia toimimaan, resurssikeskuksen porukka tiivistää.

Lisäresurssit toivat helpotusta kiireiseen aikaan

Tiemestari **Tomi Ollikaisen** tiimissä oli keväällä alkamassa vuoden vilkkain rupeama, kun oli aika alkaa laittaa kaupunkia kesäkuntoon talven jäljiltä. Samaan aikaan maaliskuussa oli käynnissä koronan pahin vaihe ja moni kaupungin työntekijä oli jäänyt väliaikaisesti ilman työtehtäviä, kun palveluita oli suljettu.

Katujen kunnossapidossa huomattiin, että heillä voisi olla mahdollisuus tuoda yhteen vailla tekijää olevan työ ja vailla työtä oleva tekijä. Kaupungin resurssikeskuksen kautta katujen kunnossapitoon saatiinkin suljetuista yksiköistä työntekijöitä auttamaan kevään kiireissä.

– Meille siirtyi väliaikaisesti neljä henkilöä muun muassa korjaamaan liikennemerkkejä, keräämään aurausviittoja ja tekemään katuksen kevätpesua. Lisäkäsipareista oli todella hyötyä, sillä talven jäljiltä tekemistä on yleensä paljon, Ollikainen kertoo.

Ollikaisen kokemus kevään henkilöstösiirroista ja siihen liittyvästä yhteistyöstä eri tahojen kanssa on positiivinen. Hänen mukaansa kaikki sujui joustavasti.

– Resurssikeskus ohjasi meille työntekijän, hoiti tarvittavat paperityöt ja siirtoon liittyvien asioiden selvittelyn. Joitain yksityiskohtia sovimme sitten lähettävän esimiehen kanssa. Meille vastaanottajina jäi tehtäväksi perehdyttää ja ohjata uusia työntekijöitämme. Hienoa, että saimme heidät joukkoomme!

Tiemestari Tomi Ollikaisen tiimiin siirtyi keväällä 2020 väliaikaisesti neljä henkilöä muun muassa korjaamaan liikennemerkkejä, keräämään aurausviittoja ja tekemään katuksen kevätpesua.

Poikkeusaikaan joukko ohjeita ja linjauksia

HR:n palveluissa korostui keväällä koronatilanne: uudistunut työaari Vantaan kaupungilla vaati pyöriäkseen joukon uusia käytäntöjä, ohjeistuksia ja linjauksia. Lyhyellä varoitusaajalla valmisteltiin linjauksia muun muassa poikkeusajan etätyöstä, sairauspoissaolokäytännöistä, rekrytoinneista, karanteenitilanteista sekä sisäisistä koulutuksista ja valmennuksista. HR tiivistä sisäistä yhteistyötä ja kokoontui Teamsin kautta etenkin keväällä tiuhaan tahtiin, jopa pari kertaa viikossa, valmistelemaan monen asiantuntijan voimin tilanteen vaatimia toimenpiteitä.

Varsinaisten linjausten ja ohjeiden lisäksi intraan koottiin laajasti tukimateriaalia niin esimiehille kuin henkilöstölle muun muassa jaksamiseen, muutokseen ja etätyöhön liittyen. HR-viestintää tehostettiin poikkeustilanteessa niin, että henkilöstöön sekä esimiestyöhön vaikuttavista muutoksista kerrottiin sekä intrassa että laajalla sähköpostijakelulla.

Uusi verkko-oppimisympäristö käyttöön

Lokakuussa 2020 otettiin käyttöön uusi verkko-oppimisympäristö, jota voidaan käyttää laajasti sisäisissä koulutuksissa, valmennuksissa ja laajoissa perehdytysohjelmissa. Verkko-oppimisympäristö on Itslearningin toteuttama, ja Vantaalla sen nimeksi annettiin Oppiva. Tavoitteena Oppivassa on luoda digitaalisia toteutuksia, joita on helppo ja mukava opiskella. Kaupunkitasoisesti Oppivassa voidaan luoda yhtenäisiä oppimissisältöjä ja koulutuksia eri kohderyhmille tai koko henkilöstölle yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Toimialat ja palvelualueet voivat tuottaa Oppivaan myös omia oppimissisältöjä ja

koulutuksia työntekijöilleen ja ammattiryhmilleen. Ensimmäisenä Oppivaan avattiin HR-perehdytys esimiehille. Tämän lisäksi aloitettiin kaikkien uusien työntekijöiden perehdytyksen siirto verkko-oppimisympäristöön. Lue lisää Oppivasta sivun 23 casejutusta.

Robotti apuun rutiinitöissä

HR:n ohjelmistorobotti Reima jatkoi hyvin alkanutta työtään myös vuonna 2020. Robotin hoidettavaksi on annettu monia rutiinitehtäviä, jotka yleensä vievät paljon asiantuntijoiden ja esimiesten aikaa. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi tietojen vienti järjestelmästä toiseen sekä erilaisten muistutusviestien lähettäminen. Vuonna 2020 Reima-robotti sai jälleen uusia HR-tehtäviä, kuten esimerkiksi rekrytoinnissa valitun henkilön hakemuksen ja hakijajhteenvedon tallennus Laura-rekrytointijärjestelmästä Astaan sekä poissaolotietojen viesti eHijatista Aikajana-työaikajärjestelmään.

Tukea osallistavan muutoksen johtamiseen

Kaupungin organisaatorakenne muuttui 1.1.2020. Uudistuksen tueksi koottiin vuonna 2019 kattava muutostuen kokonaisuus, johon kuuluu muun muassa johtoryhmä- ja yksilöcoachingia, muutostyöpajoja sekä johtamisjärjestelmätyöskentelyä. Uusi Vantaa -muutostukea on ohjannut HR:n kehittämispalvelut, ja mukana on ulkoisia puitesopimuskumppaneita toteuttamassa muun muassa konsultointia, valmennusta ja fasilitointia. Hankkeeseen saatiin Kevan työelämän kehittämisrahaa.

Muutostukimallin perustana oli se, että yksilö-, työyhteisö- sekä organisaatiotasoa ja kehitetään samaan aikaan. Hankkeella

haluttiin tukea ja auttaa muutoksen toteutusta sekä vahvistaa ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia muutokseen. Tavoitteena oli saada ihmiset osallistamisen kautta yhdessä rakentamaan uutta organisaatiota ja johtamisjärjestelmää. Muutostukea oli saatavilla myös vuonna 2020: uuden organisaation rakentamiseksi pidettiin erilaisia työpajoja sekä tuettiin uusien toimialojen ja palvelualueiden toiminnan kehittämistä ja johtamisjärjestelmän kuvaamista. Koronan vuoksi osa työpajoista jouduttiin kuitenkin perumaan tai siirtämään ja osa pidettiin virtuaalisesti.

Yksi organisaatiouudistuksen tavoitteista oli, että johtaminen olisi entistä yhdenmukaisempaa ja strategiaa tukevaa. Uusi Vantaa -organisaation uuden johtamisjärjestelmän rakentamiseksi luotiin yhtenäinen kuvaus pohja, joka perustui Vantaan kaupungin ammatillisen johtamisen johtamisjärjestelmäviitekehykseen. Tämä loi yhtenäisen dokumenttipohjan ja työrunon kaikille toimialoille ja foorumeihin. Yhteinen ja kattava johtamisjärjestelmän kuvaus yhtenäisti työskentelyä ja rakennetta, vaikka itse prosesseista muotoutui-

kin kaikista vähän omanlaisiaan. Vantaan johtamisjärjestelmäkuvauksissa määritellään seuraavat asiat: toimialan/palvelualueen/yksikön tehtävä, organisaatio-kulttuuri, arvot ja visio, johtamisprosessi sekä johtamisen rakenteet, organisaatorakenne ja yhteiset käytännöt. Uusi Vantaa -muutoksesta ja johtamisjärjestelmätyöstä pääset lukemaan lisää sivun 7 casejutusta.

HR esimiesten ja työyhteisöjen tukena

Vuosittain seurataan, kuinka HR-asiantuntijoiden tekemä asiakastyö jakautuu kaupungin toimialojen välillä. Vuonna 2020 kaupunkitasoisen asiakastyön osuus oli 41 prosenttia (vuonna 2019 osuus 60 prosenttia). Toimialojen välillä HR:n asiantuntijoiden asiakastyöhön käyttämä aika jakautui vuonna 2020 seuraavasti: kasvatus ja oppiminen 26 prosenttia, sosiaali- ja terveydenhuolto 14 prosenttia, kaupunkistrategia ja johto 8 prosenttia, kaupunkikulttuuri 7 prosenttia ja kaupunkiympäristö 5 prosenttia. ●

Vuoden haasteita

- Korona lisäsi erityisesti keväällä voimakkaasti HR:n työmäärää ohjeistusten ja resurssikeskuksen takia, siksi HR:n palvelukuvausten tekeminen intraan siirtyi vuodelle 2021.
- Koronan aiheuttamat muutokset toivat mukanaan HR-toimijoille paljon manuaalista työtä (esim. henkilöstösiirrot), johon ei ollut käytettävissä valmista automatiikka.
- HR-palvelukanavan kautta tehtiin iso määrä palvelupyyntöjä HR:n resursseihin nähden: ajoittain syntyi jonoja.
- HR:n asiakastyytyväisyyskyselyssä huomattiin, että HR-palvelukanavan hyötyjä ei ole vielä saatu voimaan, koska prosessissa on vielä kömpelyyttä ja viestintää/opastusta pitää tehostaa palvelukanavan käytössä. Lisäksi HR:n sisäinen yhteistyö vaatii kehittämistä.

Toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki on uuden HR-palvelukanavan tyytyväinen käyttäjä. Hän kertoo tehneensä vuoden aikana lähes 30 erilaista palvelupyyntöä.

HR-PALVELUKANAVA HELPOTTAA ESIMIEHEN ARKEA

Vantaalla otettiin vuonna 2020 käyttöön sähköinen HR-palvelukanava. Uusi yhteydenottokanava helpottaa ja nopeuttaa esimiesten HR-palvelupyyntöjen lähettämistä ja käsittelyä sekä toimii myös työntekijöille yhteydenottokanavana omaan palkanmaksuun liittyvissä kysymyksissä. Portaalilla kokoaa kaikki henkilön HR-asioihin liittyvät palvelupyynnot viesteineen ja dokumentteineen yhteen paikkaan. Moniammatillisen HR-tuen äärelle pääsee helposti intran etusivun kautta ilman erillistä kirjautumista.

Yksi HR-palvelukanavaa ahkerasti käyttänyt tyytyväinen esimies on toisen asteen koulutuksen johtaja **Ari Ranki**. Hän kertoo tehneensä vuoden aikana lähes 30 erilaista palvelupyyntöä. Monet niistä ovat liittyneet muun muassa täyttölupiin ja rekrytointiin. Dokumenttien, kuten tutkintotodistusten ja uusien työntekijöiden perustietoilmoitusten toimittaminen on hoitunut näppärästi uuden yhteydenottokanavan kautta.

– HR-palvelukanavan kautta kysymyksen tai palvelupyynnön saa takuuvarmasti oikeille henkilöille vastattavaksi. Vastaukset ovat tulleet nopeasti, parhaimmillaan muutamassa tunnissa. Paljon kätevämpää kuin sähköpostitse asioiden hoitaminen, Ranki summaa.

Kiitosta Ranki antaa HR-palvelukanavan käyttäjäystävällisyydes-

tä sekä intuitiivisesta navigaatiosta. Käyttäjä löytää etsimänsä ilman turhaa hakemista tai eksymistä. Rankin mielestä palvelusta näkee, että se on suunniteltu käyttäjien kanssa. Hän kertoo itsekin olleensa mukana työpajoissa.

Helppokäyttöisyyden lisäksi Ranki on tyytyväinen siihen, että kaikki palvelupyynnot ja niihin liittyvät viestit on koottu yhteen paikkaan ja selkeiksi kokonaisuuksiksi.

– Vanhat kysymyksetni jäivät näkyviin ja voin tarvittaessa palalta niihin myöhemmin. Yleensä samat kysymykset toistuvat, ja joskus olenkin löytänyt vastauksia ihan vaan käymällä läpi vanhat palvelupyntöni.

Palvelupyntöjen seurantamahdollisuus puolestaan vähentää ylimääräisiä yhteydenottoja ja antaa HR-asiantuntijoille työrauhan.

– Jos esimerkiksi minun tarvitsee tietää, missä mennään hakemani täyttöluvan kanssa, voin käydä tarkistamassa sen palvelupyynnön seurannasta eikä minun tarvitse häiritä asian käsittelijää turhilla kyselyillä.

Jos jotain kehitettävää palvelukanavasta pitäisi keksiä, niin Ranki toivoisi, että myös esimiehen näkömääntulisi näkyviin kaikki asian käsittelyyn liittyvät HR-asiantuntijoiden tekemät kommentit. Ne voisivat auttaa ymmärtämään prosesseja entistä paremmin.

OSAAVAN HENKILÖSTÖN VARMISTAMINEN

Hyvä työnantajamielikuva, onnistunut ja nopea rekrytointi, yhteistyö oppilaitosten kanssa sekä toimiva henkilöstö- ja koulutus-suunnittelu ovat keinoja varmistaa, että meillä on riittävästi oikeanlaisia osaajia oikeassa paikassa. Vuonna 2020 alkoi uudenlainen työskentely henkilöstön saatavuushaasteiden ja rekrytointiviestinnän parissa.

UUSIA KEINOJA OSAAJIEN REKRYTOIMISEKSI JA PITÄMISEKSI

Vuoden 2020 lopussa Vantaan kaupungin palveluksessa oli yhteensä 11 361 henkilöä, joista vakituisia työntekijöitä 9 135 ja määräaikaisia 2 226. Henkilöstömäärä siis kasvoi vuodessa vajaalla 300:lla, ja nämä ovat kaikki vakituisia työntekijöitä. Vuonna 2020 joukkoomme haettiin yhteensä noin 3 400 uutta työntekijää. Hakijoita tehtäviin oli kaikkiaan vajaa 35 800, joista 15 738 merkittiin hakujärjestelmään tehtäviin keloisiksi hakijoiksi. Hakijamäärä kasvoi 12 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna, kun taas ilmoitusten määrä pysyi lähes samana. Kesätyöilmoituksia julkaistiin vuonna 2020 yhteensä 70 kappaletta, ja hakemuksia saimme lähes 4 200 kappaletta. Kesätyöissä oli yhteensä 299 nuorta.

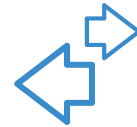
Kaupungin palveluksesta irtisanoutui hieman vähemmän työntekijöitä kuin edellisellä vuonna. Vuonna 2020 henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 7,2 prosenttia, kun vuonna 2019 se oli 7,9 prosenttia ja vuonna 2018 8,2 prosenttia. Henkilöstön pitovoima on siis parantunut jo pari vuotta putkeen.

Mielikuvatyötä monella tasolla

Työnantajamielikuvan rakentamiseen satsattiin Vantaalla paljon vuonna 2020. Henkilöstön ja konsernipalveluiden rekrytointiin asiantuntijat ja viestintäasiantun-

tija olivat toimialojen tukena ratkomassa saatavuusongelmia ja miettimässä niihin uusia keinoja. Työtä tehtiin muun muassa alakohtaisissa rekrytoinnin kehittämissä ryhmissä sekä kaupunkitasoisessa työnantajamielikuvan ja rekrytointiviestinnän ryhmässä. Tavoitteena on tehostaa rekrytointiviestintää ja -markkinointia, yhtenäistää prosesseja, lisätä tiedonkulkua sekä rakentaa suunnitelmallisesti positiivista työnantajamielikuvaa. Tästä työskentelystä lisää sivun 16 casejutussa.

Somea hyödynnettiin vuonna 2020 entistä aktiivisemmin rekrytoinnissa ja työnantajamielikuvan rakentamisessa. Esimerkiksi kaupungin LinkedInissä oli sisältöjä noin 40 prosenttia edemmän kuin edellisellä vuonna. Myös aihetunniste #töissävantaalla on somessa hienosti työntekijöidemme käytössä. Somemarkkinoinnissa hyödynnettiin lisäksi kumppanimme Oikotien palvelua: maksullisia kampanjoita käytettiin vajaassa 30 rekrytoinnissa. Vantaan työskentelymahdollisuuksia ja erilaisia urapolkuja esiteltiin työntekijöidemme tarinoiden kautta: etenkin saatavuushaastealojen osaajia nostettiin esiin Tarinoita Vantaalta -nettartikkeleissa ja somessa. Rekrytointiviestintää ja -markkinointia piristettiin uusilla kuvilla, joita hyödynnettiin muun muassa somessa, yhtenäisellä tyyllillä toteutetu-

7,2%

LÄHTÖVAIHTUVUUSPROSENTTI
(7,9% v. 2019)

sa rekrytointimainoksissa sekä virtuaalisten messujen materiaaleissa. Vuoden aikana uudistettiin lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja varhaiskasvatuksen opettajien kuvamaailmaa. Myös uusien rekryvideoiden suunnittelu käynnistettiin.

Yksi uusi avaus mielikuvatyössä oli kumppanimme Oikotien kanssa toteutetut leikkimieliset rekrypelit (varhaiskasvatuksen opettaja, sosiaalityöntekijä ja kotihoidon työntekijä), joiden tarkoituksena on kertoa Vantaasta työnantajana sekä houkutella uudella tavalla työnhakijoita. Uusi kokemus oli myös virtuaaliset rekrymessut, kun koronan takia suurin osa vuoden tapahtumista siirtyi verkkoon. Syksyllä 2020 kokosimme uudella tavalla materiaalia ja asiantuntijoita virtuaalisille Varhaiskasvatus-messuille ja Nuorten lääkäreiden päiville.

Esimiehille tukea rekrytointiprosessiin ja viestintään

Vuonna 2020 tarjottiin uudenlaisia tukea esimiehille laajan rekrytointiprosessin hallitsemiseksi. Rekrytiimi ja viestintä aloittivat syksyllä Onnistunut rekrytointi -koulutuksen, jossa käytiin esimiesten kanssa läpi rekrytointijärjestelmän toiminnallisuksia, hyvän työpaikkailmoituksen mallia, hakijakokemuksen rakentamista sekä sosiaalisen median ja muiden viestintäkanavien hyödyntämistä rekrytointeissa. Ensimmäisenä olivat vuorossa päiväkodin johtajat. Koulutusta tarjotaan jatkossakin tarpeen mukaan ja erilaisiin tilanteisiin räätälöitynä.

Esimiesten ja muiden rekrytointeihin liittyvien henkilöiden työn helpottamiseksi rekrytointiprosessi kuvattiin vuonna 2020

uudella selkeämmällä tavalla. Intrasta löytyvä prosessikuvaus sisältää kaikki rekrytointin vaiheet, vastuuhenkilöt ja välineet ytimekkäästi esitettynä.

Henkilöstöjohtamisen laatuhankeella haetaan tukea rekrytointeihin

Kaupunki käynnisti vuoden 2020 alussa henkilöstöjohtamisen kaupunkitasoisen laatuhankeen, jonka keskeisiä tavoitteita ovat henkilöstön työhyvinvoinnin ja vaikutusmahdollisuuksien kasvu sekä myönteisen työnantajakuva vahvistuminen ja rekrytointin tehostaminen. Taustalla on ajatus siitä, että parhaimmillaan hyvä kokemus työnantajasta heijastuu organisaation toimeenpanokykyyn ja menestykseen, sitouttaa työntekijöitä visioon, vahvistaa parhaiden osaajien houkuttelua ja työssä motivoituneena pysymistä sekä luo pohjan vahvalle asiakaskokemukselle.

Edellisen Kunta10-kyselyn tulosten ja työnantajakyselyiden pohjalta oli tunnistettu tarve kehittämistyölle tietyissä, saatavuuden kannalta hyvin kriittisissä ammattiryhmissä: lääkärit, sosiaalityöntekijät ja varhaiskasvatuksen opettajat. Jokaisen ammattiryhmän tilanne on hie- man erilainen, joten tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet asetettiin ammattiryhmittäin.

Henkilöstöjohtamisen laatuhanke toteutetaan Vantaan kehittämisen mallin mukaisesti, ja hankkeelle nimettiin ohjausryhmä sekä alatyöryhmät. Alatyöryhmiä ja kehitettäväksi teemoiksi valittiin johtamisen ja yhteisohjautuvuuden kehittäminen sekä työnantajamielikuvan ja rekrytointiviestinnän kehittäminen. Ensimmäisessä vaiheessa ulkopuolinen konsultti teki lähtötilanteen kartoituksen, jonka tulosten pohjalta tarkennettiin tavoitteet ammattiryhmittäin sekä suunniteltiin erilaisia kehittämispolku-

ARYA WICAKSONO

KIELIPOLKU-MALLISSA VIERASKIELISTEN TYÖSUOMI KEHITTYY TYÖKAVEREIDEN TUELLA

Vantaalla pilotoitiin keväällä 2020 Kielipolku-mallia, joka tarjoaa vieraskielisille työntekijöille tavan oppia kieltä juuri oman työn tarpeisiin. Mallissa oma työyhteisö pyrkii tukemaan ja ohjaamaan vieraskielisen työkaverinsa suomen oppimista työpaikalla, työtehtäviin liittyvissä asioissa. Kielenoppija pääsee pohtimaan työkavereiden kanssa, millaisia asioita ja kielenkäyttötilanteita juuri hänen kannattaa harjoitella. Koko työyhteisö perehdytetään kielitietoiseen toimintamalliin ja selkokieliseen viestimiseen.

Kielipolku-mallia pilotoitiin Katriinan sairaalassa ja Malmiiniityn asumisyksikössä. Osastonhoitaja **Maija Rantala** ja sairaanhoitaja **Alijana Kamenica** kertovat, että Katriinan sairaalassa kokeilusta innostuttiin toden

teolla. Mukaan lähti heti viisi osastoa ja kymmenkunta innokasta kielenoppijaa.

– Kun huomasin, että tällainen kokeilu on tulossa, otin esimieheeni yhteyttä. Pohdimme ylihoitajan kanssa, että tällainen mahdollisuus kannattaa hyödyntää laajemminkin. Alalla on työvoimapulaa, ja on tärkeää, että vieraskieliset työntekijät saavat otettua työkielen haltuun. Haluamme tukea heidän pärjäämistään konkreettisissa tilanteissa, Maija Rantala kertoo.

– Perinteisesti kielenoppiminen on ollut kielenoppijan vastuulla. Nyt koko työyhteisö on mukana, ja meitä opetetaan toimimaan niin, että kielenoppiminen mahdollistuu ja helpottuu. Menetelmä on pedagogisesti kehittynyt ja vuorovaikutteinen.

Maija Rantala ja Alijana Kamenica kertovat, että jo heti alussa Kielipolku-malli rohkaisi ihmisiä keskustelemaan ja kielenoppijat nostivat asioita esiin uudella tavalla.

Malli syntyi yhteistyöllä

Kielipolku-malli on rakennettu usean tahon yhteistyönä: mukana on suunnittelijoita Vantaan HR:stä, Taitotalolta, aikuisopistolta sekä tietenkin työyhteisöistä.

– Ennen pilotin alkamista suunniteltiin käytäntöjä yhdessä osallistuvien työyhteisöjen edustajien kanssa työpajoissa, joissa käytiin läpi muun muassa kielitietoista ohjausta ja kielenoppimisen tukemista, kertoo Kielipolku-mallin toteutuksen suunnittelija, Taitotalon S2-kouluttaja **Elena Wernick**.

Työyhteisössä tapahtuvan oppimisen lisäksi erilaisia työtehtäviin liittyviä kielenkäyttötilanteita käytiin läpi Katriinan sairaalan ja Malmiiniityn asumisyksikön suomen kielen ryhmissä, joita ohjasivat Taitotalon kouluttajat.

Vantaan kaupungin henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue oli mukana 2019-2020 Opetushallituksen rahoittamassa Osaaminen käyttöön Suomessa -hankkeessa, jonka tavoitteena on auttaa korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia työelämään. Kielipolku-pilottikokeilu rahoitetaan osittain Osaaminen käyttöön Suomessa -hankkeen budjetista.

Kuvassa Katriinan sairaalassa työskentelevät Maija Rantala ja Alijana Kamenica sekä Kielipolku-mallin toteutuksen suunnittelija, Taitotalon S2-kouluttaja Elena Wernick.

SAATAVUUSHAASTEIDEN KIMPPUUN USEAN ASiantuntijan Voimin

Vuonna 2020 HR:n rekrytiimi, viestintä ja varhaiskasvatuksen asiantuntijat yhdistivät osaamisensa varhaiskasvatuksen opettajien saatavuushaasteiden ratkomiseksi. Samanlaista yhteistyötä tehtiin myös lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja kotihoitajien rekrytoinnin edistämiseksi.

Varhaiskasvatuksen rekryryhmä kokoontui säännöllisesti, vähintään parin kuukauden välein työstämään vuosisuunnitelmaa. Vuoden 2020 aikana ideoitiin muun muassa sisältöä työntekijöidemme uratarinoin, paketti virtuaalisille messuille, leikkimielinen rekrypeli varhaiskasvattajille sekä uusia tapoja kampanjoida somessa ja näkyä eri viestintäkanavissamme. Tarpeelliseksi nähtiin myös keksiä keinoja hyödyntää yhdessä haussa ylijääneitä hakijoita muissa reytöinneissa.

– Antoisinta on, kun voidaan vaihtaa ajatuksia ja näkökulmia eri palvelualueilta tulevien kanssa. Ajattelen, että näin löydetään tällä hetkellä haasteelliseen rekrytointitilanteeseen parhaat uudenlaiset ideat, kertoo varhaiskasvatuspäällikkö **Mikael Kokljuschkin**.

– Työskentely ryhmässä on sujuvaa ja keskustelussa jokaisen ääntä kuunnellaan. Kun koolla on joukko erilaisia osaajia, saadaan asioita oikeasti vietyä eteenpäin. Viestintä ja rekrytointi ovat olleet tosi aloitteellisia ja tukeneet vahvasti varhaiskasvatusta eri teemoissa, jatkaa varhaiskasvatuksen asiantuntija **Elli Kiisto**.

Kun ihmiset ovat tulleet tutuiksi, on ryhmän jäseniä ollut helppo lähestyä myös varsinaisten tapaamisten välillä. Tämä on parantanut tiedonkulkua ja keskustelu on myös lisännyt osaamista puolin ja toisin. Varhaiskasvatuksen rekryryhmän työskentely pääsi koronasta huolimatta ensimmäisenä vuonna hyvin vauhtiin.

– On ollut mukava nähdä miten asiat menevät eteenpäin ja kuinka paljon on saatu aikaan porukalla vuoden aikana, kiteyttää rekrytointikonsultti **Sirpa Mikkola**.

Tulevana vuonna työskentelyn keskeisiä teemoja ovat varmasti ainakin opiskelijoiden mielenkiinnon herättäminen Vantaan varhaiskasvatusta kohtaan, positiivisen harjoittelukokemuksen kehittäminen, virtuaalisten rekrytaphtumien entistä parempi hyödyntäminen sekä hyvän työnantajamielikuvan rakentaminen erityisesti työntekijöidemme tarinoiden ja mielinkiintoisten ilmiöiden kautta.

Varhaiskasvatuksen rekrymarkkinointiin käytettäviä kuvia uudistettiin syksyllä 2020. Kuvassa Tikkurilan päiväkodin pihalla kuvauksiin osallistuneita varhaiskasvatuksen opettajia.

ja toteutusvaiheeseen.

Palvelualueiden johtoryhmissä on käynnistetty johtamis- ja esimiesmiestyön kehittämisen suunnittelu alkukartoituksen ydincohtien pohjalta. Vuoden 2020 aikana on tehty esimerkiksi seuraavaa: Perhepalveluissa on muun muassa käynnistetty esimiestyön ja johtoryhmän kokonaisvalmennusohjelma, toteutettu sosiaalityöntekijöiden sitouttamisohjelmaa ja lastensuojelun perehdytysohjelmaa sekä valmisteltu urapolkumallia. Varhaiskasvatuksessa on aloitettu Superpäiväkotien johtamismallin levittäminen valmennusohjelmineen sekä suunniteltu valmentavan johtamisotteen laajentamista yhteishajautuvuuden suuntaan. Terveyspalveluissa puolestaan on kiinnetty huomiota muun muassa retoriikkaan ja esimiespuheeseen, selvitetty johtamisen valmennusohjelman aloittamista, strategisen johtamisen osalta on jalkautettu visiota ja vahvistettu arjessa tiedolla johtamista sekä työn hallinnan osalta kehitetty parempaa asiakasohjausta. Yleisenä keskusteluna noussut esiin voimakas tarve esimiestukeen sekä tiimityön merkitys. Jokaisessa ammattiryhmässä on myös oma rekrytointia ja viestintää tukeva ryhmä ja nämä ryhmät tekivät aktiivisesti työtä koko vuoden 2020.

Hankkeelle asetetuissa Kunta10-mittaritavoitteissa (työnantajan suositteluinen, vaikutusmahdollisuudet, vapauden ja vastuun suhde) on jokaisessa ammattiryhmässä ja jokaisessa mittarissa tapahtunut vuonna 2020 parannusta, osittain merkittävääkin. Hanke jatkuu vuoden 2021.

Tavoitteena monimuotoinen henkilöstö

Vantaan kaupungin työntekijöistä 6,8 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia (Tilastokeskuksen vuoden 2019 tieto). Lisäys vuo-

den takaiseen on vajaa yksi prosenttiyksikkö, joka on suurin muutos viiteen vuoteen. Vantaan tavoitteena on lisätä vieraskielisten työntekijöiden määrää. Henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue olikin mukana 2019–2020 Opetushallituksen rahoittamassa Osaaminen käyttöön Suomessa -hankkeessa, jonka tavoitteena on auttaa korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia työelämään. Vuonna 2020 Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla pilotoitiin Kielipolku-mallia, joka tarjoaa vieraskielisille työntekijöille tavan oppia kieltä työn tarpeisiin ja oman työyhteisön tuella. Lisää pilotista pääset lukemaan sivun 15 casejutusta.

Myös anonyymi rekrytointi on yksi tapa lisätä henkilöstöämme yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja laajaa monimuotoisuutta. Menetelmässä rekrytoijia ei näe hakijan nimeä, sukupuolta, syntymäaikaa, yhteystietoja tai valmistumisvuotta. Näin huomio keskittyy osaamiseen. Vuoden 2020 tavoitteena oli vakiinnuttaa anonyymi rekrytointi pysyväksi rekrytointitavaksi. Tavoite saavutettiin hienosti: menetelmää käytettiin yli 50 erilaisessa rekrytinnissa. Määrä tuplaantui edellisvuodesta.

Opiskelijoiden palaute ja osaaminen käyttöön

Yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa on Vantaalla osa ennakoivaa rekrytointia. Tavoitteena on kehittää polkuja opinnoista työelämään ja näin turvata osaavan henkilöstön saatavuutta. Myös poikkeusvuonna 2020 kävimme säännöllistä keskustelua oppilaitosten kanssa ja kehitimme uusia yhteistyön muotoja, kuten käynnistimme virtuaalisten esittelytilaisuuksien suunnittelun sekä työpaikkojemme markkinoinnin oppilaitosten kautta.

Kaupunkitasoinen palautekysely harjoittelijoille, kesätyöntekijöille ja TET-jaksoa suorittaville opiskelijoille päivitettiin loppuvuodesta 2020. Kyselyn tavoitteena on kerätä tietoa harjoittelumääristä sekä siitä, nähdäänkö Vantaa houkuttelevana työnantajana, missä kanavissa harjoittelu- ja työpaikkailmoituksia nähdään sekä millaisia kokemuksia opiskelijoilla on ohjauksen toteutuksesta ja toimivuudesta sekä palveluuyksikön toiminnasta.

Kumppanit tukemassa osaamisen kehittämistä

Vantaalla on erilaisia kehittämis- ja koulutuskumppaneita tukemassa henkilöstön, esimiesten ja työyhteisöjen osaamisen kehittämistä. Henkilöstökoulutuskumppa-

nin käytön tavoitteena on hankkia henkilöstökoulutusta, joka perustuu henkilöstön nykyiseen osaamiseen ja muuttuviin osaamisvaatimuksiin, vastaa strategisia tavoitteita sekä tukee työntekijän ammatillista oppimista. Vuoden 2020 koulutuskumppaninamme toimi vielä Taitotalo. Koulutustuotannon perustasoon voidaan olla tyytyväisiä. Vuoden aikana yhteistyössä tapahtui muutoksia, joista eniten työtä koulutussuunnittelussa ja -järjestelyissä aiheutti koronatilanne. Apotin käyttöön-otto näkyi keväällä vielä jossakin määrin yhteistyössä. Koronan vuoksi osa henkilöstön ammatillisista koulutuksista jouduttiin siirtämään tai perumaan kokonaan, ja tämä näkyi koko vuoden osallistujamäärissä. Korona-tilanteen jatkuessa henkilöstö-

koulutusta järjestettiin etänä sekä tarvittaessa lähikoulutuksena turvallisuusnäkökulmat huomioiden. Koulutuksiin osallistui ensimmäisen puolen vuoden aikana 360 henkilöä. Toisen vuosipuoliskon aikana osallistujia oli 661.

Henkilöstökoulutuksen järjestäminen kilpailutettiin vuonna 2020 ja tulevaksi kumppaniksi valittiin Metropolia Ammattikorkeakoulu, jonka kanssa yhteistyö alkaa alkuvuodesta 2021. Vuonna 2020 valmisteltiin ja järjestettiin myös laaja kaupunkitasoinen kehittämispalveluiden kilpailutus, jolla haettiin uusia strategisia kehittämiskumppaneita johtamisen, esimiestyön ja työyhteisöjen kehittämisen tueksi. Nämä palvelutoimittajat toimivat Vantaan kaupungin strategisina kumppaneina toimialojen ja palvelualueiden linjajohtolle ja työyhteisöille maaliskuusta 2021 alkaen.

HENKILÖSTÖ VUONNA 2020

- Vuoden lopussa kaupungin palveluksessa oli yhteensä 11 361 henkilöä (vakituksia 9 135 ja määräaikaisia 2 226).
- Naisia henkilöstöstä on 80 % ja miehiä 20 %, näin on ollut jo useamman vuoden.
- Naisvaltaisimmat toimialat ovat kasvatusta ja oppiminen (naisia 87 %) sekä sosiaali- ja terveydenhuolto (naisia 91 %).
- Miehiä on eniten kaupunkiympäristön toimialalla (58 %) ja kaupunkistrategian ja johdon toimialalla (54 %).
- Vuonna 2020 suurin ikäryhmä oli edellisvuosien tapaan 40–44-vuotiaat.
- Korkeakoulutettujen osuus työntekijöistä 57,5 % (56,4 % vuonna 2019).
- Etätyön tekijöitä oli 1 415 henkilöä (edellisvuonna 646) ja etätyöpäiviä yhteensä 49 289 (edellisvuonna 8 271). Voimakas kasvu selittyy sillä, että keväällä ja loppuvuodesta iso osa toimisto- ja asiantuntijatehtävissä työskentelevistä siirtyi lähes yksinomaan etätyöhön. Todennäköisesti kuitenkin vain osa etätyöpäivistä on ilmoitettu HR:ään.

Omaehtoisen koulutuksen tukea 45 henkilölle

Vantaa tukee henkilöstönsä osaamisen kehittämistä myös omaehtoisen koulutuksen tuella: kun työntekijä kehittää itseään ammatillisesti ja laajentaa osaamistaan omalla kustannuksellaan, hän voi hakea työnantajalta omaehtoisen koulutuksen tukea. Edellytyksenä tuen saamiselle on, että käyty koulutus kehittää ammatillista osaamista ja pohjautuu kehityssuunnitelmaan.

Vuonna 2020 omaehtoisen koulutuksen tukea jaettiin noin 40 100 euroa eli suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Tukea haettiin yhteensä noin 90 000 euron edestä. Omaehtoisen koulutuksen tukea haki yhteensä 45 henkilöä, ja heille kaikille sitä myös myönnettiin. Keskimääräinen myönnetty tuki oli 891 euroa. Vuonna 2020 tuen hakijoita oli 30 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Oppimispäiviä edellisvuotta vähemmän

Koulutussuunnitelman mukaisia oppimispäiviä toteutui vuonna 2020 yhteensä 17 079 päivää, mikä oli lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2019. Oppimistyöpäivistä ulkoisia koulutuksia oli 6 215 ja sisäisiä 10 864. Tämä selittynee koronatilanteella, sillä vain välttämättömimmät koulutukset ja kehittämispäivät toteutettiin. Vuonna 2020 koulutuspäiviä työntekijää kohti toteutui 1,9 päivää. Luvussa on mukana vakinaiset työntekijät.

Osaaminen varmistetaan hyvällä suunnittelulla

Henkilöstö- ja koulutussuunnittelulla varmistetaan henkilöstön osaaminen sekä optimaalinen henkilöstörakenne ja -mä-

rä: suunnitelma muodostuikin kahdesta osasta eli henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelmasta sekä koulutussuunnitelmasta. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma on osa toiminnan ja talouden suunnitteleminen sekä johtamista. Palvelualueen koulutussuunnitelman tulee pohjautua tavoitteisiin, tarpeisiin ja muutoksiin toimintaympäristössä, nykyisen henkilöstön osaamiseen ja suunniteltuihin kehittämissuunitelmiin.

Vuoden 2020 aikana palvelualueet laativat ensimmäisen yhtenäisen koulutussuunnitelman, edelliset palvelualueiden koulutussuunnitelmat oli koottu tulosalueittain laadituista osasuunnitelmista. Koulutussuunnitelman laatiminen uudistui hieman, pohjaa yksinkertaistettiin ja osaamisille lisättiin teema-alueet otsikoiksi. Muutokset tehtiin, jotta toimialojen osaamisen kehittämisen ryhmien olisi helpompi vertailla

suunnitelmia koulutustuotantoa suunniteltaessa. Lisäksi palvelualueiden tuli kuvata, miten osaamistarpeet priorisoidaan, mitkä osa-alueet valitaan tärkeimmiksi osaamisiksi sekä millaisilla keinoilla puuttuva osaaminen hankitaan määrärahojen puitteissa. Priorisoinnin tehtävä on auttaa esimiehiä ja johtajia näkemään strategisesti olennaisen koulutuksen tarve.

Uusi Vantaa -organisaation osaamisen johtamisen prosessia pyrittiin yhtenäistämään entisestään ja toimialoittain nimettiin osaamisen kehittämisen työryhmät, jotka muodostuivat palvelualueiden nimeämistä henkilöistä. Työryhmät varmistavat toimialoittain osaamisen systemaattisen kehittämisen ja koulutusten toimeenpanon järkevyyden. Työryhmien toiminta noudattelee kaupunkitasoisista osaamisen johtamisen vuosikelloa. ●

Vuoden haasteita

- Suurimpana haasteena osaamisen kehittämisessä oli koronapandemian aiheuttamat rajoitukset ja työpaineet. Kehittämispäiviä ja erilaisia koulutuksia jouduttiin perumaan ja siirtämään.
- Etenkin keväällä priorisoitiin toimialoilta palvelutuotannon varmistamiseen ja tilanteiden ratkaisemiseen, ei niinkään henkilöstön osaamisen vahvistamiseen. Haasteita oli myös uusien taitojen, kuten itsensäjohtamisen ja etätyöjohtamisen pikaisessa opettelussa.
- Koulutukset siirrettiin pääasiassa verkkoon, kerättiin konsultteja, coachejia, työnohjaajia, jotka pystyivät tuottamaan palveluja virtuaalisesti verkon kautta. Samoin henkilöstökoulusta lähdettiin pääsääntöisesti tuottamaan verkossa. Tämä oli suuri oppimisen vaade myös palveluiden tuottajille.
- Ulkomaalaistaustaisten koulutettujen työntekijöiden saatavuus on heikkoa.
- Saatavuushaasteet kovia mm. varhaiskasvatuksen opettajien, lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja kotihoidon osalta. PK-seudulla myös liian vähän koulutuspaikkoja saatavuushaastealoilla.

JOHTAMISEN JA TYÖYHTEISÖJEN KEHITTÄMINEN

Vantaan valtuustokauden strategiassa johtamisen painopistealueita ovat valmentava suorituksen johtaminen, itsensä johtaminen sekä yhteistyö-, palaute- ja kokeilukulttuurin kehittäminen. Vuonna 2020 johtamisaamisen kehittämisessä jatkettiin näiden kulmakivien eteenpäinviemistä.

MONIPUOLISTA JOHTAMISOSAAMISEN KEHITTÄMISTÄ - POIKKEUSVUONNA ERITYISESTI VIRTUAALISESTI

Reilun 700 johto- ja esimiestehtävissä työskentelevän johtamisosaamista kehitetään erilaisilla valmennusohjelmilla ja kehittämispalveluilla, joihin strategiset teemat on viety läpäisyperiaatteella. Erilaisiin avoimiin kaupunkitasoihin valmennuksiin osallistui vuonna 2020 yhteensä 248 esimiestä, ja oppimispäiviä heille kertyi 409.

Korona vaikutti myös kehittämiseen

Poikkeusolojen takia suurin osa kevään 2020 kasvokkain tapahtuvista valmennuksista siirrettiin loppukesään tai syksyyn, jolloin ne toteutettiin virtuaalisesti. Työyhteisöjen, esimiestyön ja johtamisen kehittämisen puolella palveluntuotanto jatkui, mutta korona toi vaikutti joiltakin osin toimialat vähensivät kehittämistä ja toisaalta kehittämispalveluita tuotettiin myös virtuaalisesti.

Johtamisen ja esimiestyön tueksi rakennettiin pikaisesti poikkeusaikojen Johtamistarjotin, joka koostui intraan luoduista tukimateriaaleista, kuten kriisiviestintää ja jakamista tukevista videoista, webinaareista ja virtuaalivalmennuksista. Lisäksi johtamisen, työyhteisöjen ja esimiestyön puolelle muodostettiin ulkoisista konsulteista poik-

keusajan tuotevalikko ja ammatillispooli kumppaneista, joilla on valmiudet tehdä konsultointia, coachingia, työnohjauksia sekä erilaisia valmennuksia ja koulutuksia virtuaalisesti. Korona-ajan tuesta päätettiin lukemaan lisää sivujen 24 ja 26 case-jutuista.

Johtamistarjottimella monipuolisesti sisältöä

Pidempien valmennusohjelmien lisäksi esimiehille kootaan erilaisia pienempiä kokonaisuuksia Johtamistarjottimelle. Laajasta valikoimasta esimies voi valita ne valmennukset, joiden sisältöä hän tarvitsee työssään. Valmennuksia järjestetään johtamistaidoista, johtamisen työkaluista ja järjestelmistä.

Vuonna 2020 jatkettiin hyvää palautetta saaneita Esimiesten ryhmäcoaching -prosesseja. Vantaalaisessa ryhmäcoaching-mallissa opitaan valmentavan johtamisen perusteita, coachataan itse ja tullaan coachatuksi sekä sidotaan opit heti arjen johtamistyöhön. Syyskuussa 2020 saatiin päätöksen Johtamistarjottimella kokeiluna tarjolla ollut kahden ryhmän Energiaa Esimiestyöhön -ryhmäcoaching, jossa johtajuudessa kasvamista lähestyttiin itsensä johtamisen kehittämisen sekä työhyvin-

voinnin johtamisen näkökulmista. Hyvän palautteen vuoksi Energiaa esimiestyöhön -ryhmäcoaching tulee avoimeen tarjontaan Johtamistarjottimelle.

Johtamistaitojaan pääsivät vuonna 2020 kehittämään myös ryhmänvetäjät, joilla ei ole varsinaista esimiesasemaa. Noin puolen vuoden mittaisen Ryhmänvetäjien valmennuksen tavoitteena on tukea ryhmänvetäjiä rajapintaroolissa lähiesimiehen ja tiimin / ryhmän välissä, oman roolin selkeyttämistä, tiimin / ryhmän toiminnan organisointia sekä valmennuksellisen vuorovaikutuksen rakentamista tiimin / ryhmän ohjaamisen keinona.

Valmennusta ylimmälle johdolle

Vantaan kaupungin ylimmälle johdolle järjestetään vuosittain kaksi valmennuspäivää eli johtajien verkostopäivää. Näihin kutsutaan mukaan kaikki palvelusaluejohtajat sekä kaupungin johtoryhmä. Valmennuspäivissä käsitellään ajankohtaisia johtamiseen ja strategiaan liittyviä teemoja. Vuonna 2020 ylimmän johdon verkostopäivät toteutettiin normaalista poiketen virtuaalisesti. Myös Päällikköfoorumi on vakiinnuttanut paikkansa Ylimmän johdon verkostopäivän rinnalla. Nämä kaksi eri kohderyhmille suunnattua foorumia

ovat samansisältöisiä. Syksyllä valmennukset toteutettiin webinaareina. Ylimmälle johdolle ja päälliköille toteutettiin myös videopuheenvuoroja kriisiviestinnästä.

Uusille esimiehille valmennusta, myös digitaalisesti

Vantaalla jokaisella uudella esimiehellä on mahdollisuus osallistua Esimiehenä Vantaalla -valmennukseen. Se sopii kaikille uusille esimiehille suorituksen johtamisen, valmentavan johtamisen ja esimiehenä kehittymisen tueksi riippumatta siitä, onko henkilöllä esimieskokemusta jostaakin toisesta organisaatiosta. Vuonna 2020 käynnistettiin kolme uutta valmennusryhmää. Valmennuspäiviä kertyy vuodessa yhteensä kymmenen. Koronan takia elokuusta 2020 alkaen valmennus järjestettiin virtuaalisena.

Vuonna 2020 vantaalaisten esimiesten HR-perehdytys siirtyi digiaikaan: se toteutettiin täysin itsenäisesti opiskeltavana kokonaisuutena uudelle verkko-oppimisalustalla Oppivalle. Uudistunut esimiesten HR-perehdytys saatiin käyttöön lokakuussa 2020. Oppivasta ja uudistetusta esimiesten HR-perehdytyksestä pääset lukemaan lisää sivun 23 casejutusta.

Kilpailutuksessa kehittämiskumppaneita

Vuonna 2020 valmisteltiin ja järjestettiin iso kilpailutus, jolla haettiin strategista kehittämiskumppania ammatillisen henkilöstökoulutuksen ja osaamisen johtamisen asiantuntijatuken järjestäjäksi. Kumppaniksi valittiin Metropolia Ammattikorkeakoulu, jonka kanssa yhteistyö aloitettiin alkuvuodesta 2021. Kilpailutuksessa oli vuoden aikana myös strategiset kehittämiskumppanit, jotka tarjoavat tukea

työyhteisöjen, esimiestyön ja johtamisen kehittämiseen, muun muassa työnohjausta ja coachingia sekä uutena tuotteena ylimmän johdon strategista konsultointia ja kehittämispalveluita. Kumppaneita valittiin kymmeniä.

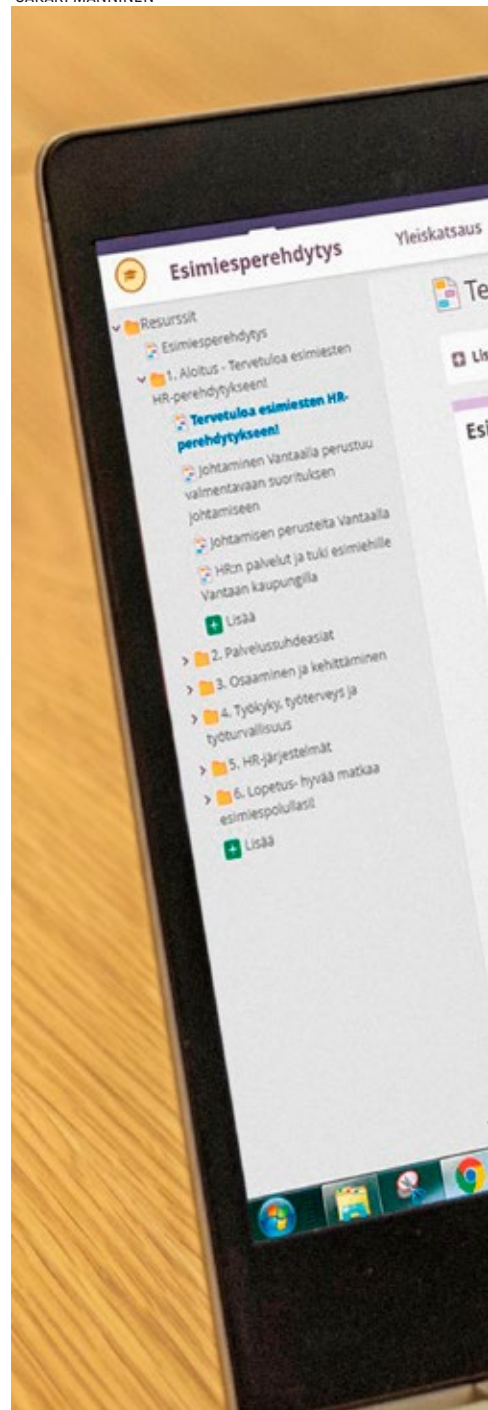
Erityisammattitutkinnoista eväitä johtamiseen

Vantaalla palvelualuejohtajilla, palveluyksiköiden päälliköillä ja muilla esimiehillä, joilla on esimiesalaisia, on mahdollisuus suorittaa Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto (JYET). Kokonaisuus on osa systemaattista esimiesten ja johdon kehittämistä. Vuonna 2020 käynnistettiin keväällä 2021 alkavan JYET-ohjelman suunnittelu ja yhteistyö palvelun tuottajan kanssa. Ohjelma toteutetaan Varian sekä MIF:n (Management Institute Finland) kanssa.

Johtamista kehitettiin myös yhtiöissä

Vantaalla palvelualueiden johtoryhmät pääsevät yhdessä käsittelemään strategisia johtamisen teemoja ja kehittämään toimintakulttuuriaan Tomuta-valmennuksissa (toimintakulttuurin muutosta johtamassa). Tomuta-ohjelman tavoitteena on tukea johtoryhmiä toimintakulttuurin uudistamisessa sekä lisätä valmiuksia hyvään ja osallistavaan muutoksen johtamiseen. Työskentely myös vahvistaa valmentavan suorituksen johtamisen, itsensä johtamisen sekä johtajana kasvamisen taitoja.

Tukea johtamiskulttuurin kehittämiseen tarjottiin vuonna 2020 ensimmäistä kertaa myös keskeisille kaupungin konserniyhtiöille. Vuoden 2020 ohjelmaan osallistuivat VAV, Vantti, Työterveys ja Kaunialan

Suunnitelmat Resurssit Tila ja seuranta 360°-raportit Lisää

ryvetuloa esimiesten HR-perehdytykseen!

ää sisältöohjiko Muuta asettelua

imiesten HR-perehdytyksen kokonaisuus

Tässä perehdytyspaketissa saat kattavan kokonais kuvan Vantaan HR-käytännöistä sekä esimiehen tehtävistä ja vastuista niihin liittyvistä alustoista aluksi johtamisen yleisiin periaatteisiin Vantaalla kaupungin HR-palvelumallin, HR-asioita ja käytäntöjä esitellään neljään moduuliin jaoteltuna:

- Palvelussuhdeasiat
- Osaaminen ja kehittäminen
- Työkyky, työterveys ja työturvallisuus
- HR-järjestelmät

Unit nroahruä cialtähän om. Eriohjeet tai iteoli

DIGITAALISTA OPPIMISTA MISSÄ JA MILLOIN TAHANSA

Otimme syksyllä 2020 käyttöön Itslearningin toteuttaman verkko-oppimisympäristön, joka nimettiin Vantaalla Oppivaksi. Uutta alustaa voidaan käyttää henkilöstölle suunnatuissa sisäisissä koulutuksissa, valmennuksissa ja perehdytysohjelmissa. Tavoitteena on vahvistaa henkilöstön ammatillista osaamista tarjoamalla mahdollisuus helppoon ja mukavaan digitaaliseen oppimiseen.

– Vuonna 2020 Oppivaan rakennettiin jo kattavasti kaupunkitasoisista perehdytysmateriaalia esimiehille ja uusille työntekijöille. Oppivaa voi käyttää myös toimialojen kohdennetuissa perehdytyksissä. Sekä opiskelu että sisällöntuotanto on tehty mahdollisimman yksinkertaiseksi, kertoo Oppiva-projektissa mukana ollut kehittämiskonsultti **Leena Peltola** hr-kehittämispalveluista.

Oppivan käyttöönotto oli iso rutistus vuonna 2020, sillä samaan aikaan rakennettiin kokonaan uutta oppimisympäristöä, koottiin tuotantokäsikirjaa sekä tuotettiin ja testattiin esimiesten HR-perehdytystä.

– Yhteistyön toimivuuden merkitys korostui, etenkin kun tällaisena poikkeuksellisenä vuonna kaikki toteutettiin pääasiassa etänä. Saimme usean henkilön työpanoksen avulla alustan käyttöön ja opimme paljon jatkoa varten. Oppivan kehittäminen jatkuu käyttäjien palautteen pohjalta.

Kumppanuusmalli, jossa Itslearning yrityksenä vastaa alustan ylläpidosta ja tukee henkilöstökoulutuksen tekijöitä kouluttamalla alustan käyttöön ja konsultoimalla verkkokoulutusten rakentamista jatkossakin, on Vantaalla uusi tapa henkilöstökoulutuksissa.

Esimiesten HR-perehdytys verkossa

Ensimmäisenä Oppivaan avattiin lokakuussa 2020 itsenäisesti opiskeltava esimiesten HR-perehdytys, jonka tavoitteena on antaa kattava kokonaiskuva kaupungin HR-käytännöistä ja esimiehen roolista eri henkilöstöjohtamisen osa-alueilla. Aiheita ovat palvelussuhdekäytännöt, osaaminen ja kehittäminen, työkyky, työterveys ja työturvallisuus sekä HR-järjestelmät.

– Mielestäni kokonaisuus on oikein onnistunut, sillä se yhdistelee mukavasti tekstiä, kuvia, videoita, ääniselostettuja Power Pointeja sekä pohdintaa vaativia tehtäviä. Eri osa-alueet paketoitu selkeästi omiksi kokonaisuuksikseen, mikä helpotti aiheisiin tutustumista. Materiaaleista myös ohjattiin kattavasti lisätiedon äärelle esimerkiksi intraan, kertoo esimiesperehdytystä ensimmäisten joukossa testannut HR-järjestelmäpäällikkö **Mari Holkko**, joka aloitti Vantaalla uutena esimiehenä marraskuussa 2020.

Marin mielestä on hienoa, että perehdytyksen voi suorittaa omaan tahtiin ja silloin kun siihen on mahdollista ottaa aikaa. Materiaaleihin on myös helppo palata tarvittaessa myöhemmin.

– Kun eteen tulee uusia asioita, on minulla muistijälki, että tätähän käsiteltiin siinä perehdytyksessä. Sitten vain kaivan sieltä tiedon.

Esimiesten HR-perehdytys saa Marilta kiitetävän arvosanan. Kokonaisuus on hänen mielestään Vantaan näköinen.

KORONA-AJAN TUKI TOTEUTETTIIN KETTERÄSTI YHTEISTYÖLLÄ

Poikkeuksellisissa oloissa työskentelyä tree-
nattiin vuonna 2020 ahkerasti. Myös Vantaan
kaupungilla siirryttiin maaliskuussa koronan
takia pikavauhtia mahdollisimman laajasti
etätöihin – ja osalla työntekijöistä työsken-
tely työpaikalla muuttui toisenlaiseksi. Tilan-
ne oli monelle uusi, ja siinä vaadittiin uusi-
en toimintatapojen ja välineiden pikaista hal-
tuunottoa.

– Uudenlaisen työarjen ja poikkeusolois-
sa jaksamisen tueksi tuotettiin pikavauhtia
monipuolista tukimateriaalia ja -palvelua,
osa omin voimin ja osa kumppaneiltamme,
kertoo kehittämispäällikkö **Hilma Aminoff**.

Intraamme rakennettiin sekä esimiehil-
le että muulle henkilöstölle omat sivut, joille
koottiin poikkeustilanteeseen, muutokseen,
etätöihin ja jaksamiseen liittyvää materiaa-
lia. Kaikille avoimena oli tarjolla muun muas-
sa erilaisia virtuaalivalmennuksia, webinaa-
reja, kriisiviestintää ja jaksamista tukevia
videoita, blogitekstejä sekä lyhyitä teema-
tuokioita työhyvinvoinnista.

Toinen merkittävä korona-ajan tukitoimi
oli se, että johtamisen, työyhteisöjen ja esi-
miestyön kehittämispalveluiden puolelle muo-
dostettiin ulkoisista konsulteista ammattilais-
pooli ja tuotevalikko. Ideana oli koota poik-
keusajaksi joukko kumppaneita, joilla on
valmiudet tehdä konsultointia, coachingia,
työnohjauksia sekä erilaisia valmennuksia ja
koulutuksia virtuaalisesti.

– Meillä oli jo Uusi Vantaa -muutoksesta
kokemusta konsulttipoolin rakentamisesta,
joten poikkeustilanteen iskiessä emme jätet
päättämäämään vaan aloimme toimia ripeästi

olemassa olevan, jo aiemmin luodun toimin-
tamallin mukaan. Näin saimme uuden poolin
kasaan ja palvelut käyttöön parissa viikossa,
Aminoff kertoo.

Keväällä monia kaupungin palveluita sul-
jettiin koronan takia ja osa henkilöstöstä jäi
väliaikaisesti ilman työtehtäviä. Resurssikes-
kuksen kautta vaila työtehtäviä olevia siir-
rettiin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuol-
lon toimialalle kiireavuksi. Ja nämä henkilöt
täytyi tietysti perehdyttää uusiin tehtäviinsä.

– Perehdytysmalli luotiin viikossa sosiaa-
li- ja terveystoimen sekä hr:n kehittämispal-
veluiden asiantuntijoiden yhteistyönä. Aikaa
ei ollut siihen, että olisimme rakentaneet kai-
ken alusta alkaen, vaan oli pohdittava mitä
olemassa olevaa voimme hyödyntää uudel-
la tavalla. Havaitimme, että meillä on jo ole-
massa paljon hyödynnettävää materiaa-
lia, muun muassa Duodecimin oppiportissa.
Näistä materiaaleista valittiin keskeisimmät
ja rakennettiin perehdytys sivusto Share-
pointtiin, sillä se oli meille jo tuttu ja laajasti
käytössä oleva työkalu. Tämä vaati kaikkien
nopeaa toimintaa.

Aminoffin mielestä Vantaalla onnistuttiin
luomaan poikkeusoloihin tukimateriaalia
nopeasti ja ketterästi, koska päätöksiä teh-
tiin aikailematta, kaikki tiesivät tehtävänsä
ja monessa ymmärrettiin hyödyntää jo ole-
massa olevia malleja ja materiaaleja hieman
mukaellen ja tuunaten.

– Mahtavaa yhteistyötä eri asiantuntijoiden
kesken, yhteisvastuullisuutta parhaimmillaan,
Aminoff kehuu.

Uudenlaisen työarjen ja poikkeusoloissa jaksamisen
tueksi tuotettiin pikavauhtia monipuolista tukimate-
riaalia ja -palvelua, osa omin voimin ja osa kumppa-
neiltamme, kertoo kehittämispäällikkö Hilma Aminoff.

Sairaala -yhtiöiden johtoryhmät. Tomutas-ta voit lukea lisää sivun 27 jutusta, jossa VAV:n toimitusjohtaja kertoo kokemuksiaan osallistumisesta.

Keskitettyjen kehittämisrahojen jakautuminen

Vuonna 2020 kaupunkitasoiseen kehittämiseen käytettiin yhteensä noin 140 000 euroa (edellisvuonna 270 000 euroa). Kaupunkitasoisten valmennusten osuus on 60 prosenttia kokonaiskustannuksista. Toimialojen kesken kehittämisrahat jakautuivat seuraavasti: kaupunkistrategia ja johto sekä yhtiöt 12 prosenttia, kasvatus ja oppiminen 10 prosenttia, sosiaali- ja ter-

veydenhuolto 10 prosenttia, kaupunkikulttuuri 4 prosenttia ja kaupunkiympäristö 4 prosenttia. Koronatilanne on vähentänyt toimialojen kehittämishankkeita ja opiskelupäiviä huomattavasti, erityisesti keväällä 2020. Tämä on vaikuttanut erityisesti rahan käyttöön ja rahan kohdentamiseen eri hankkeille.

Mukaan kokonaissummaan on laskettu pääasiassa esimiesten, päälliköiden ja johtajien valmennuksiin ja kehittämisprosesseihin käytetty käytetty raha. Vuonna 2020 korostui erityisesti Uusi Vantaa -muutostuki sekä koronatilanteeseen liittyvät erilaiset valmennukset. ●

Vuoden haasteita

- Vantaalaisten esimiesten johtamistaidot ovat hyvin eri tasoilla ja palvelualueiden valmiudet erilaiset: on edelläkävijyyttä, mutta myös heitä, joiden taitoja tulee vahvistaa. Vantaalaisten esimiesten johtamisen kivijalkana tulisi olla suorituksen ja suoriutumisen johtaminen valmentavasti.
- Korona-aika on haastanut esimiestyötä: kaikkien esimiesten omat taidot tai aika eivät aina riitä työntekijöiden tukemiseen. Lisähaastetta tuo se, että kaikkien työntekijöiden itsensäjohtamistaidot eivät ole riittävällä tasolla.
- Etätyön ja etätyössä johtaminen on myös taitolaji, jota suuri osa esimiesasemassa olevista on vuonna 2020 saanut opetella. Kaupunkitasoisia etätyöohjeita on tarkastettu ja uusittu sopimaan tilanteeseen.
- Työyhteisöt ovat myös yhdessä esimiesten kanssa joutuneet vuoden aikana vahvasti miettimään toimintatapoja, tavoitteita sekä yhteisöllisyyteen liittyviä asioita. Kun johtaminen ja työyhteisöt ovat parhaimmillaan, vaikuttavat ne henkilöstön pito- ja vetovoimaan.

CASE

TYÖNOHJAUKSESTA TUKEA ESIMIESTYÖHÖN JA KUORMITTAVIIN TILANTEISIIN

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla kokeiltiin vuonna 2020 uudenlaista työnohjausten toimintamallia. Päivystävä työnohjaaja soten esimiehille -palvelu tarjosi kertaluonteista työnohjauksellista keskustelutukea esimiehille haastavaan korona-aikaan.

Palvelun pyörittämiseen rakennettiin portaali, jonka kautta esimiehet pääsivät tutustumaan toimintamalliin ja työnohjaajiin sekä tekemään aikavaroituksia keskusteluihin. Oman ennakkovalmistautumisen jälkeen etänä, joko Teamsissa tai puhelimitse, toteutetussa työnohjauksellisessa keskustelussa keskityttiin ohjattavan oman tarpeen mukaan esimiestyöhön, työhyvinvoinnin parantamiseen, jaksamisen tukemiseen sekä kriisien ja kuormittavien tilanteiden purkuun. Työnohjaajiksi valikoitui kaupungin sopimuskumppaneita, joilla on kokemusta esimiesten työnohjauksesta myös haasteellisissa tilanteissa. Aikoja oli saatavilla myös hyvin lyhyellä varoitustasajalla.

Perheneuvolatoiminnan päällikkö **Marjo van Dijken** on yksi esimiestä, joka sai tukea omaan työhönsä, kun koronakriisi toi eteen uudenlaisia kysymyksiä ja ratkaistavia asioita sekä paineen johtaa työskentelyä pelon ja muiden erilaisten tunteiden keskellä.

– Olen valtavan tyytyväinen palveluun. Se tarjosi minulle mahdollisuuden pysähtyä ajatuksieni äärelle, laajentaa ymmärrystä ja purkaa kuormittavaa tilannetta. Näin työkyky ja jaksaminen säilyi hyvänä hankalassa tilanteessa ja sain eväitä tukea työntekijöiltäni, van Dijken kiittelee.

Van Dijken näki henkilökohtaisen työnohjauksen niin merkittävänä jaksamisen ja selviytymisen kannalta, että hän otti palvelun samantyyllisenä laajemminkin käyttöön yksikössään.

– Työnohjauksesta olisi varmasti hyötyä todella monelle, etenkin nyt kun työnteko on muuttunut ja tehdään paljon myös etätöitä. Helposti yritämme vain suoriutua, eikä silloin pysähdytä pohtimaan analyttisesti tunteiden ja tekojen vaikutusta omaan tekemiseen.

Myös muilta palvelun käyttäjiltä on saatu paljon positiivista palautetta. Monen mielestä päivystävän työnohjaajan palvelu otettiin käyttöön keväällä juuri oikeaan aikaan, kun korona lisäsi työtä ja kuormitti arkea uudella tavalla. Palvelua myös pidettiin ammatillisesti kehittävänä ja lähiesimiestyötä tukevana. Sen koettiin olevan voimaannuttavaa ja ymmärrystä lisäävää. Moni sanoi, että oli ihanaa tulla kuulluksi ja saada jäsentää ajan kanssa omia ajatuksiaan ohjatusti. Työnohjaajien ammatillisista ja asiantuntevasta otetta kiiteltiin.

Perheneuvolan päällikkö Marjo van Dijken sai päivystävästä työnohjaajasta tukea omaan työhönsä koronakriisin aikana.

VAV:N JOHTORYHMÄ TOMUTTA YHDESSÄ TOIMINTAKULTTUURIA

Vantaalla johtoryhmät pääsevät yhdessä käsittelemään strategisia johtamisen teemoja ja kehittämään toimintakulttuuriaan Tomuta-valmennuksissa. Ohjelman nimi tulee sanoista toimintakulttuurin muutosta johtamassa. Tomuta on pyörinyt noin kolme vuotta, ja mukana on ollut johtoryhmiä eri toimialoilta.

Tomuta-ohjelman tavoitteena on tukea johtoryhmiä toimintakulttuurin uudistamisessa strategian mukaisesti sekä lisätä valmiuksia hyvään ja osallistavaan muutoksen johtamiseen. Työskentely myös vahvistaa valmentavan suorituksen johtamisen, itsensä johtamisen sekä johtajana kasvamisen taitoja. Ryhmä työskentelee näiden teemojen parissa yhdessä 7–8 kuukautta. Kuuden yhteisen valmennuspäivän lisäksi kokonaisuuteen sisältyy johtoryhmissä ja palvelualueilla tapahtuva välityöskentely sekä palvelualuejohtajien ryhmäcoaching.

Tukea johtamiskulttuurin kehittämiseen on tänä vuonna tarjottu ensimmäistä kertaa myös keskeisille kaupungin yhtiöille. Elokuussa 2020 valmennuksessa aloitti neljän yhtiön johtoryhmät, joista yksi on VAV. Valmennus on vielä kesken ja jatkuu vuoden 2021 puolelle, mutta VAV:n toimitusjohtaja **Teija Ojankoski** voi jo nyt sanoa, että työskentelystä on ollut paljon hyötyä.

– Tomuta on ehdottomasti yksi työurani parhaimmista valmennuksista, sillä tässä johtamiseen, omaan toimintaan ja ihmisten kohtaamiseen liittyviä asioita käsitellään todella konkreettisesti. Kouluttuja Ira Lange on erinomainen, Ojankoski summaa.

Johtamisen kehittämistä ja kokemusten jakamista

Ojankosken mukaan Tomuta-valmennus on ollut haastava, mutta jokaista osallistujaa

kunnioittava. Omia toimintatapoja ja kehittämiskohteita on käyty läpi rakentavalla otteella. Yhdessä on pohdittu muun muassa heikkouksia ja vahvuuksia sekä käyttäytymistä erilaisissa tilanteissa.

– Säännöllisin väliajoin on hyvä miettiä, mikä on oleellista esimiehenä olemisessa ja ravistella omia uskomuksia. Johtamistehtävässä on tärkeää tuntea itsensä ja osata kohdata ihmisiä, niin mukavissa kuin vaikeissakin tilanteissa. Kun ihmisiä johdetaan hyvin ja autetaan selviämään työssä, niin se yleensä heijastuu positiivisesti koko organisaatioon.”

VAV:n johtoryhmässä valmennus on herättänyt paljon keskustelua ja pohdittu on muun muassa sitä, kuinka tärkeää on, että johtajistossa on erilaisia ihmisiä ja erilaisia osaamista.

– Valmennus osui myös siinä mielessä hyvään hetkeen, että olemme saaneet haastavana koronavuonna tukea ja lisäsemppeä yllättävistä tilanteista selviämiseen.

Valmennuksesta on tarttunut Ojankosken matkaan monta oppia, ja tärkeänä hän pitää myös ryhmän tarjoamaa vertaistukea eli kokemusten jakamista puolin ja toisin.

– Valmennusryhmässä on ollut hieno luottamukseen perustuva ilmapiiri. Käymme todella avointa ja rehellistä keskustelua johtamiseen liittyvistä kysymyksistä. Huumoriakin löytyy!

Seuraavat kaksi Tomuta-ryhmää aloittavat maaliskuussa 2021. Niihin osallistuu palvelualuejohtoryhmiä kaupunkistrategian ja johdon toimialalta sekä kolmen yhtiön johtoryhmät.

– Uskon, että tästä valmennuksesta on osallistujille aidosti hyötyä. Toki oman asenteen täytyy olla kehittämismyönteinen, jotta voi saada sysäyksen uudistumiseen.

SANNA LIIMATAINEN

Johtamistehtävässä on tärkeää tuntea itsensä ja osata kohdata ihmisiä, Teija Ojankoski pohtii.

KUNTA10

Henkilöstömme työhyvinvointia selvitettiin syksyllä 2020 Kunta10-kyselyllä, johon vastasi yhteensä 6 706 henkilöä. Kyselyn tulokset olivat erinomaisia ja osoittavat, että Vantaalla on menty hienosti eteenpäin kahdessa vuodessa. Vantaan tulos on monilta osin upeasti Kunta10:n keskiarvoa parempi.

VANTAALLA MYÖNTEISTÄ TYÖN IMUA, TOIMIVAT TYÖYHTEISÖT JA HYVÄÄ JOHTAMISTA

Työhön liittyvissä kysymyksissä Vantaan sijoitus on 55/100, kun keskiarvo oli 51. Vastausten perusteella Vantaan henkilöstö kokee paljon positiivista työn imua. Stressin vähentymisen kokemuksessa on myönteistä kehitystä, myös sosiaali- ja terveystoimen henkilökunnalla, ja uhka työmäärän lisääntymisestä yli sietokyvyn on vähentynyt. Kaikista vastaajista 40 prosenttia koki palautuvansa hyvin työpäivän aiheuttamasta rasituksesta.

– Voimme olla todella ylpeitä tuloksista. Töitä on tehty yksikössämme ahkerasti ja sitoutuneesti, kiitoksia kaikille. Nyt on tärkeää miettiä, miten hyvään tulokseen on päästy ja miten voimme aidosti käydä seuraavien kehittämiskohteiden kimppuun yhdessä työyksiköissä, iloitsee henkilöstö- ja konsernijohtaja **Kirsi-Marja Lievonon**.

Tuloksista käy ilmi, että uhka- ja väkivaltilanteet ovat vähentyneet kokonaisuudessaan. Syksyllä 2019 puutuimme näkyvästi palvelutyötä tekevien kokemuksiin uhka- ja väkivaltilanteisiin #Ollaanihmissiksi-kampanjalla.

Työyhteisöissä viihdytään, esimiestyö hyvää

Työyhteisö-mittareilla Vantaan sijoitusluku oli vuoden 2020 kyselyssä 60/100, kun koko Kunta10-kyselyn keskiarvo on 55. Tulokset kertovat, että työyhteisöt koe-

taan toimiviksi ja niissä on paljon sosiaalista pääomaa.

Johtamisen koetaan olevan Vantaalla hyvää: sijoituksemme on myös tällä mittarilla keskiarvoa parempi. Tulosten mukaan lähiesimiehiltä saa yhä enemmän tukea työhön, toiminta koetaan yhä oikeudenmukaisemmaksi ja valmentava johtaminen on kehittynyt. Organisaation päätöksenteon koettu oikeudenmukaisuus on edelleen heikompaa kuin lähiesimiehen oikeudenmukaisuus, mutta siinäkin on tapahtunut pieni myönteinen muutos. Vaikutusmahdollisuuksia muutostilanteissa koetaan olevan enemmän kuin aikaisemmin. Uuden Vantaan muutoksessa satsattiin paljon johtajien, esimiesten ja työntekijöiden osallistamiseen. Koskaan ennen organisaatiokentteen pohdintaan ei ole osallistettu niin

laajasti – toki lopputulos ei kaikkia tyydyttä.

Tulosten mukaan yhä useampi myös suosittelisi Vantaata työnantajana ystävilleen. Viimeksi 69 prosenttia vastaajista olisi mielellään toiminut suosittelijana, nyt osuus oli kohonnut lähes 75 prosenttiin.

Kyselystä tietoa myös henkilöstön terveydestä

Kunta10-tutkimuksessa kysyttiin henkilöstön omaa arviota ja kokemusta terveydestään. Terveysosion tulokset raportoidaan vain kaupunkitasoisesti ja tulokset ovat ainoastaan työterveyshuollon ja työkyky- ja työsuojeluasiantuntijoiden käytössä.

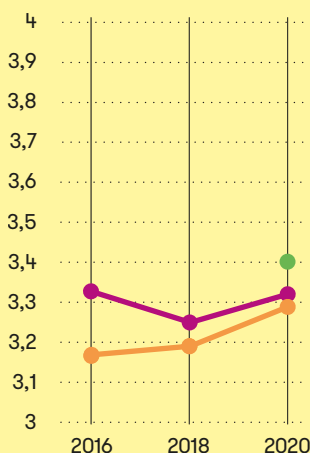
Tulosten mukaan ylipainoisten työntekijöiden määrä on edelleen lisääntynyt, toisaalta vähän liikkuvia on nyt hieman vähemmän kuin edellisessä kyselyssä (18/20 %). Terveystensä huonoksi kokee 23 prosenttia vastaajista (vuoden 2018 tulos 22) ja työkykynsä alentuneeksi kokee 27 prosenttia vastaajista (vuoden 2018 tulos 24). Psykykkistä rasittuneisuutta (vuonna 2020 29 % ja vuonna 2018 28 %) ja unettomuutta (vuonna 2020 31 % ja vuonna 2018 29 %) kokevien määrä on hiukan lisääntynyt. Vantaan tulokset ovat samansuuntaisia kuin koko Kunta10-aineistossa. ●

Töitä on tehty ahkerasti ja sitoutuneesti, kiitos kaikille!”

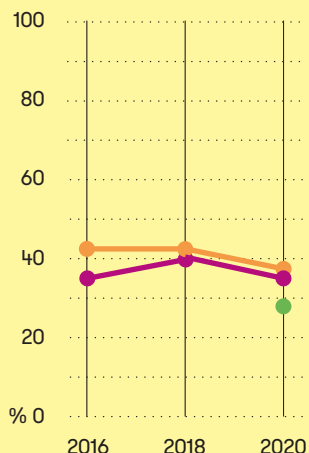
TULOKSET STRATEGISESTI MERKITTÄVISSÄ MITTAREISSA 2020

Päätöksenteon oikeudenmukaisuus

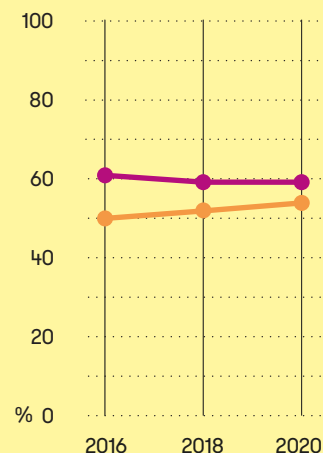
Päätöksenteon oikeudenmukaisuuteen liittyvissä kysymyksissä kysyttiin mm. oikeudesta sanoa oma mielipiteensä, päätösten johdonmukaisuudesta, päätösten vaikutusten seuraamisesta ja mahdollisuudesta saada tietoa päätösten perusteista. Päätöksenteon koetussa oikeudenmukaisuudessa on tapahtunut pientä myönteistä kehitystä, vaikka se on edelleen heikompaa kuin lähiesimiehen oikeudenmukaisuus. Tuloksemme on parempi kuin Kunta10-kunnissa keskimäärin. Kaupungin strategiassa asetettuun tasoon emme päässeet, mutta hieman menttiin eteenpäin. Päätöksenteon oikeudenmukaisuus on organisaation toimintaan liittyvä mittari.

Ei vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin

Tulosten mukaan henkilöstö kokee, että vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin on aiempaa enemmän. Vajaa 36 % kokee, että vaikutusmahdollisuuksia ei ole, kun kaksi vuotta sitten osuus oli noin 40 %. Strategiataavoitetta ei saavutettu, vaikka mm. Uuden Vantaan muutoksessa satsattiin paljon johtajien, esimiesten ja työntekijöiden osallistamiseen ja erilaisia osallistavia työpajoja muutoksessa toteutettiin kymmeniä. Positiivinen muutos edelliseen Kunta10-ykselyyn on kuitenkin merkittävä.

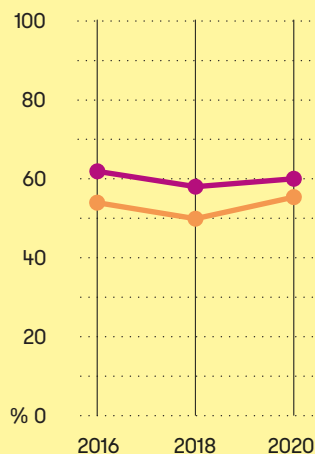
Johtaminen

Johtamisen yhteenvetomittarissa on huomioitu tulokset monesta eri mittarista: lähiesimiehen tuki, lähiesimiehen oikeudenmukainen toiminta, päätöksenteon oikeudenmukaisuus, vaikutusmahdollisuudet, kehityskeskustelujen käyminen ja työn mielekkyys. Vantaa on säilyttänyt johtamisessa kahden vuoden takaisen hyvän tason ja sijoittuu hyvin verrattuna Kunta10:n keskiarvoon.

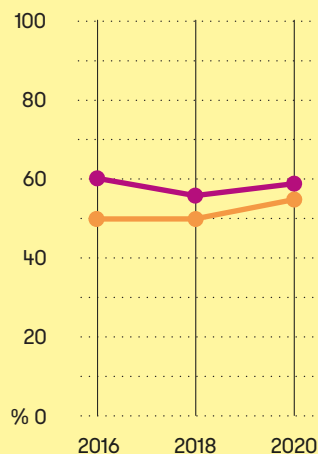
● Vantaa ● Vantaa tavoitetaso ● Kunta10 kaikki

Työyhteisö

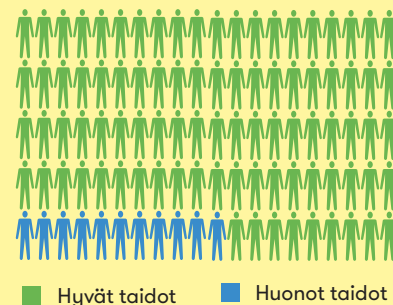
Työyhteisö-mittari on yhteenveto useista eri tuloksista, kuten työyhteisötaitoista, työyhteisön sosiaalisesta pääomasta, työilmapiiristä sekä syrjinnän ja kiusaamisen kokemuksesta. Tulos on parantunut kahden vuoden takaisesta, eikä missään kategorian mittarissa ole tapahtunut kehitystä kielteiseen suuntaan. Vantaan tulos on parempi kuin Kunta10-kunnissa keskimäärin. Muutos edelliseen tulokseen on merkittävä.

Kokonaissijoitus

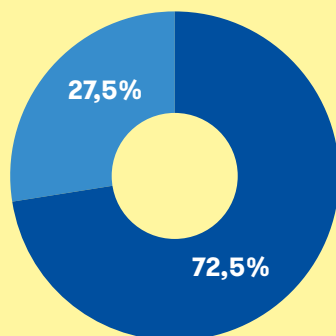

Vantaan Kunta10-kokonaistulos on parantunut hieman kahden vuoden takaisesta, ja monella osa-alueella on tapahtunut myönteistä kehitystä. Tulokset kertovat, että meillä koetaan myönteistä työn imua, meillä on toimivat työyhteisöt ja hyvää johtamista. Vantaan tulos on monilta osin Kunta10:n keskiarvoa parempi.

Työyhteisötaidot

Työyhteisötaitot-yhteenvetomittarissa on mukana kysymykset työyhteisön yhteistyökyvystä, innovatiivisuudesta, tavoitteellisuudesta, kehittämismyönteisyydestä sekä työyhteisön antamasta esimiestuesta. Vantaan strateginen tavoite oli, että minkään työyhteisön työyhteisötaitot eivät ole huonot. Kunta10-tutkimuksen mukaan 89 % Vantaan työyhteisöistä on hyvät työyhteisötaitot eli 11 %:ssa työyhteisötaitot vaativat kehittämistä jollain kysytyllä osa-alueella. Edellisten vuosien taso työyhteisötaitoissa on säilytetty. Vantaalla on kautta linjan paremmat tulokset työyhteisötaitoissa kuin Kunta10-kunnissa keskimäärin.

Valmentava johtaminen

Kunta10-kyselyssä kysyttiin henkilöstön kokemuksia valmentavasta johtamisesta seuraavien väittämien avulla: lähiesimies vahvistaa työntekijöiden kyvykkyyttä, lähiesimies kannustaa työntekijöitä yhteistyöhön sekä lähiesimies kannustaa työntekijöitä itsenäiseen työskentelyyn. Vantaan vastaajista 72,5 % on näissä joko täysin samaa mieltä tai melko samaa mieltä. Tulos on hieman kahden vuoden takaista parempi.

TERVEYS- JA TURVALLISUUS- JOHTAMINEN

Terveys- ja turvallisuusjohtaminen on jokapäiväistä esimiestyötä. Se on johtamisen näkökulma, joka huomioi työkyvyn ja työssä jaksamisen ja selviytymisen, työturvallisuuden, henkisen hyvinvoinnin, iän, sukupuolen ja muut yksilölliset ominaisuudet.

TYÖKYKYÄ TUKEMALLA VARMISTETAAN HYVÄT TULOKSET

Vantaalla keskeisiä terveys- ja turvallisuusjohtamisen toimintamalleja ovat aktiivinen välittäminen, työolojen haittojen ja vaarojen arviointi, tuunattu työ sekä työkyvyn tukiprosessi. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen mittareina käytetään sairaus- ja tapaturmapoissaoloja, tuunatun työn toteumaa sekä tapaturmien ja työturvallisuusilmoitusten lukumäärää. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan Kunta10-tutkimuksen avulla joka toinen vuosi.

Sairauspoissaoloissa poikkeusvuonna vain pieni kohoaminen

Työterveyshuoltoyhteistyö ja työkykyjohtaminen vuoden 2020 poikkeusoloissa näkyivät vuoden 2020 aikana vain pieninä muutoksena sairauspoissaoloissa. Vuoden 2020 sairauspoissaoloprosentti oli 4,43, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 4,35 prosenttia. Vuoden 2020 alussa tapahtuneen organisaatiomuutoksen myötä vertailutietoa toimialoitain ei ole mahdollista saada. Poikkeuksena sosiaali- ja terveystoimi, jossa sairauspoissaolot kaikesta huolimatta laskivat. Kaupunkita-

soisesti edelleen laskussa olivat yli 30 päivää kestäneet poissaolot. Ikäryhmittäin tarkasteltuna merkittävin lasku sairauspoissaoloissa kolmen vuoden seurannassa on tapahtunut yli 55-vuotiailla työntekijöillä. Sairauspäivien määrä vastasi yhteensä 480 henkilötyövuotta ja niistä aiheutuvat laskennalliset kustannukset ovat noin 26,2 miljoonaa euroa.

Vantaalla on kiinnitetty erityistä huomiota pitkittyneisiin sairauspoissaoloihin. Työkykyasiantuntijat olivat vuonna 2020 selvittämässä yhteensä 330 henkilön työssä jatkamisen mahdollisuuksia. 108 henkilön kohdalla toteutettiin uudelleensijoitus terveydentilalle sopivaan työtehtävään tai oleellisia muokkauksia omassa työtehtävässä. Työssä jatkamisen mahdollisuuksien selvittelyssä olleista henkilöistä 275 oli sellaisia, joilla vuoden seurannassa täyttyi 90 sairauspoissaolopäivää. 90 päivää sairastaneiden määrä väheni edellisvuoteen verrattuna (vuonna 2019 yhteensä 301 henkilöä). Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa suunnitelma työkyvyn edistämisestä ja työssä jatkamisen tukemisesta oli tehty 89 prosentille yli 90 päivää sairastaneista.

Mielenterveyteen kannattaa panostaa

Diagnoosiluokittain tarkasteltuna mielen terveysperusteiset poissaolot ovat kasvaneet, kun taas tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvat poissaolot laskeneet. Vaikka mielen terveysperusteisten poissaolojen nousu vaikuttaakin olevan valtakunnallinen trendi, tulee jatkossa kehittää toimintatapoja mielen terveysperusteisten ongelmien varhaisten riskien havaitsemiseen sekä jo diagnosoitujen ongelmien hoitopolkujen kehittämiseen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Tämä on vuoden 2021 yksi painopisteistä.

Työkyvyn tukeminen on koko organisaation asia ja keskeistä on, että työkykyä johdetaan organisaation kaikilla tasoilla sekä tuetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Tämä edellyttää erityisesti esimiehiltä tuntemusta niistä mahdollisuuksista, joita työkyvyn tukemiseksi on olemassa sekä toimivia työkykyä tukevia prosesseja. Työkykyjohtamiseen tulee jatkossa edelleen panostaa vahvistamalla esimiesten työkykyjohtamisen osaamista ja

rohkeutta ottaa varhaisia merkkejä esille. Lisäksi ei tule unohtaa jokaisen työntekijän omaa vastuuta työkyvystään.

Viiden päivän sairauspoissaolokäytäntö kaikille

Vuonna 2020 otettiin koko henkilöstölle (pl. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen poikkeustyöajassa työskentelevät) käyttöön viiden päivän sairauspoissaolokäytäntö esimiehen luvalla. Maaliskuussa alkaneen koronapandemian takia sairauspoissaolokäytäntöä kuitenkin muutettiin siten, että hengitystieoireisten osalta voi esimiehen luvalla olla poissa maksimissaan seitsemän päivää. Muutoksen tavoitteena oli kohdentaa työterveyshuollon toimintaa ennaltaehkäisevään työhön sekä välttää pandemiatilanteessa välttämätöntä asiointia työterveyshuollossa.

Uuden käytännön myötä lääkärintodistuksella tapahtuvien sairauspoissaolojen määrä laski 28 prosenttia sekä hengityselinsairauksista johtuvat vastaanottokäynnit vähenivät 22 prosenttia. Kun työntekijän sairaus ei edellytä vastaanottokäyntiä tai lääkärintodistusta ja hän voi sairastaa esimiehen luvalla 1–5 päivää, voidaan kyseinen työterveyshuollon resurssi suunnata vaikuttavammin esimerkiksi oikea-aikaiseen työkykyriskien ennaltaehkäisyyn.

Tuunattu työ vaihtoehto poissaololle

Vantaalla on käytössä korvaavan työn toimintatapa, jonka nimeksi on muotoutunut tuunattu työ. Tuunattu työ on ratkaisu tilanteisiin, joissa työntekijä on sairauden tai tapaturman vuoksi tilapäisesti kykenemätön tekemään vakituista työtään, mutta pystyy terveyttään tai toipumistaan vaarantamatta tekemään soveltaen

omaa työtä tai korvaavaa työtä. Vantaan tuunatun työn mallin tavoitteena on edistää henkilöstön työkykyä ja työyhteisöjen hyvinvointia. Vuonna 2020 tuunattua työtä teki yhteensä 458 henkilöä ja heille kertyi tuunatun työn päiviä 6 648. Tuunatun työn tekijöitä oli hieman enemmän kuin vuonna 2019, mutta päiviä noin tuhat vähemmän.

Vaikuttavaa työterveysyhteistyötä

Vantaan kaupunki kilpailutti työterveyshuollon palvelut ja uudet kumppanit aloittivat toiminnan vuoden 2020 alussa. Vantaan kaupunki tarjoaa lakisääteisen työterveyshuollon sekä yleislääkäritasoisien sairaanhoidon palvelut kaikille noin 11 000 kaupungin työntekijälle. Henkilöstön työterveyshuollon palveluntuottajia oli vuonna 2020 kaksi: Vantaan Työterveys Oy sekä Terveystalo. Vuoden 2020 aikana työterveyshuollon sähköisten palvelujen käyttö lisääntyi merkittävästi. Etävastaanotolta kirjoitettujen sairauspoissaolotodistusten määrä lisääntyi ja työterveyshuollon henkilöstö koulutettiin digipalvelujen käyttöön. Etänä toteutettiin muun muas-

sa työterveysneuvotteluja ja työhöntulotarkastuksia.

Työterveyshuollon kustannukset kilpailutettiin kattohinnan mukaan, jolloin kustannukset ovat sidoksissa henkilölukumäärään. Kattohinnan ylittäviä lisäkustannuksia tuli koronaan liittyvistä kustannuksista, kun osa henkilöstön koronatesteistä toteutettiin työterveyshuoltojen kautta.

Työtapaturmia edellisvuotta vähemmän

Kaupungin henkilöstön osalta työtapaturmien määrä väheni ja tapaturmien vakavuus lieveni vuonna 2020 verrattaessa aiempiin vuosiin. Vähennemistä tapahtui etenkin työmatkatapaturmien ja työliikeliikkeen peytymisen osalta. Vähentyminen liittyy koronapandemian aiheuttamaan etätyön lisääntymiseen. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstön osalta työtapaturmien määrä pysyi samalla tasolla kuin aiemmin.

Koko kaupungin henkilöstön osalta ammattitautien määrä lisääntyi koronapandemiaan liittyen. Vuonna 2020 vakuutusyhtiöt tekivät yhteensä seitsemän ammatitautipäätöstä, joista kuusi liittyi työtehtävissä saatuihin koronatautiin.

Työturvallisuusilmoitusten määrä lisääntyi

Vantaalla ilmoitukset työturvallisuuden vaarantumisesta kirjataan Tutka-järjestelmään. Tutkaan tehtyjen työturvallisuusilmoitusten määrä lisääntyi vuonna 2020 aikaisempiin vuosiin verrattuna. Ilahduttavaa oli se, että suurin lisäys oli läheltä piti -ilmoitusten määrässä. Tämä tarkoittaa sitä, että työturvallisuusriskit havaittiin jo sellaisessa vaiheessa, kun varsinaista vahinkoa ei vielä ollut ehtinyt tapahtua.

Edelleen suurin työturvallisuusilmoitusten määrä liittyi uhka- ja väkivaltatilanteista ilmoittamiseen. Kunta10-kyselyn mukaan henkilöstömme kuitenkin kokee uhka- ja väkivaltatilanteita vähemmän kuin aikaisemmin. Kun tarkastellaan kaikkia työturvallisuusilmoituksia, niin uutena myötävaikuttavana tekijänä ilmoituksiin on merkitty Covid-19. Myötävaikuttavaksi tekijäksi on merkitty Covid-19-tilanne silloin, jos työntekijä on työssään tosiasiallisesti altistunut koronavirukselle, sairastunut siihen työssä altistumisen seurauksena, koronapandemia on aiheuttanut erityistä psyykkistä kuormittumista tai koronatilanne on ollut osa uhka- tai väkivaltatilannetta.

Taukoja työpäivään Break pron avulla

Vantaalla otettiin muutama vuosi sitten käyttöön Break pro -taukoliikuntaohjelma, joka on asennettu kaikille kaupungin työasemille. Käytössä on myös mobiiliversio, joka mahdollistaa sovelluksen käytön ajasta ja paikasta riippumatta. Break Pro on fysioterapeuttien suunnittelema työkalu työn tauottamiseen, ergonomian parantamiseen ja työhyvinvoinnin lisäämiseen.

Break pro muistuttaa työntekijän asettamina aikaväleinä tai kellonaikoina taukoliikunnan ajankohdasta. Ohjelma sisältää taukojumppavideoita monipuolisesti koko keholle. Lisäksi se sisältää omat osiot pilautekselle, mindfulnessille, aivojen hyvinvoinnille ja ergonomialle. Ohjelma on helppokäyttöinen ja erityisesti etätyössä todettu hyödylliseksi. Liikkeet voit valita itse tai antaa ohjelman päättää puolestaan. Taukojumppaliikkeiden kesto on vain minuutin. Tauloliikkeet ovat monipuolisia, tehokkaita, helppoja ja turvallisia. Liikkeet voi tehdä pienessäkin tilassa ja mobiiliversion ansiosta ajasta ja paikasta riippumatta. ●

Vuoden haasteita

- Mielenterveysperusteiset poissaolot ovat kasvaneet eli määrän vähentämiseksi täytyisi löytää lisää toimintatapoja varhaisten riskien havaitsemiseen sekä jo diagnosoitujen ongelmien hoitopolkujen kehittämiseen.
- Nuoret työntekijät kokevat kuormitusta työssä: kuinka voimme tarjota lisää tukea kuormittavissa tilanteissa?
- Edelleen suurin työturvallisuusilmoitusten määrä liittyi uhka- ja väkivaltatilanteisiin. Parin vuoden takaista #Ollaanihmisiksi-kampanjaa tarve pitää aktiivisesti esillä ja kiinnittää huomiota uhka- ja väkivaltatilanteisiin puuttumiseen.
- Työmatkatapaturmien ennaltaehkäisyyn kiinnitettävä huomiota myös laajan poikkeusajan etätyön vähennyttyä.

PALKKAUS, PALKITSEMINEN JA KANNUSTAMINEN

Vantaan työntekijöiden palkka koostuu tehtäväkohtaisesta palkasta, työkokemusvuosiin perustuvasta lisästä sekä henkilökohtaisesta lisästä. Yksilöitä ja yhteisöjä myös palkitaan tavoitteiden mukaisista erinomaisista työsuorituksista. Palkitsemisen tapoja on monia: esimerkiksi henkilökohtainen lisä, erikoispalkkiot, kunnia- ja ansiomerkit, pitkän palvelusajan muistaminen sekä tietenkin aineeton palkitseminen, kuten kiittäminen.

PALKKAMENOT KASVOIVAT EDELLISVUODESTA – KAUPUNKI MYÖS PALKITSI MONIPUOLISESTI

Vuonna 2020 henkilöstön palkkamienot olivat yhteensä 425,6 miljoonaa euroa. Se on 14,1 miljoonaa euroa (3,4 prosenttia) enemmän kuin edellisvuonna. Palkkoja nosti vakituisten henkilöstömäärän ja lomarahojen kasvu (vuonna 2019 osana kilpailukyksopimusta työntekijöiden lomarahan suuruus oli 30 prosenttia pienempi) sekä 1.8.2020 kaikilla sopimusaloilla maksuun tulleet yleiskorotukset, jotka olivat sopimuksesta riippuen 0,87-1,65 prosenttia.

Naisten ja miesten välinen palkkaero kaventui jälleen

Naisten ja miesten välinen palkkaero on kaventunut edelleen edelliseen vuoteen verrattuna. Vakituisten täyttä työaikaan tekevän naisen euro on 88 senttiä miehen eurosta (vuonna 2019 se oli 87 senttiä), kun vertaillaan kaikkien Vantaan kaupungin palveluksessa olevien vakituisten, täyttä työaikaan tekevien työntekijöiden/viranhaltijoiden kokonaiskeskiansioita.

Vantaan kaupungin ammattialojen sukupuolijako toteutuu samoin kuin suomalaisessa työelämässä yleisesti. Työt jakautuvat edelleen vahvasti miesten ja naisten ammatteihin. Naisia työskentelee paljon

hoiva- ja hoitotyössä ja miehet ovat selvä enemmistö palo- ja pelastusalailla sekä teknisissä ammateissa. Keskimääräiseen palkkaeroon vaikuttaa merkittävästi naisten ja miesten erilaiset ammatit, joissa he toimivat kaupungilla. Verrattaessa vakituista täyttä työaikaan tekevien naisten euroa miehen euroon sopimusaloittain ja saman ammattiryhmien sisällä, on tilanne paljon tasaisempi.

Miehiä on henkilöstöstä suhteellista osuuttaan enemmän esimiehinä ja johtajina. Miehiä on kaikista esimiehistä 30 prosenttia. Mikäli tarkastelusta suljetaan pois miesvaltaisen pelastusalan eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen esimiehet luku tasoittuu. Tällöin miehiä on vuoteen 2019 verrattuna kaikista esimiehistä enää 23 prosenttia.

Palkkojen tarkastelu virka- ja työehtosopimuksittain

Kaupungin henkilöstöön sovelletaan tehtävien perusteella viittä eri virka- ja työehtosopimusta.

Teknisten sopimuksen piirissä naisen euro (101 senttiä) on täsmälleen samansuuruinen kuin edellisenä vuonna. Lääkärisopimuksen sisällä naisen euro (103 senttiä)

8 279

HENKILÖÄ KÄYTTI
TYÖMATKASETELEITÄ

76 279

TILATTUA TYÖMATKA-
SETELIÄ

kasvanut suuremmaksi kuin miehen euro (vuonna 2019 se oli 100 senttiä). Sen sijaan terveyskeskuslääkäreillä naisen euro on noussut 10 sentin verran 97 sentistä 107 senttiin miehen eurosta ja terveyskeskushammaslääkäreillä naisen euro on noussut 12 sentillä 118 senttiin miehen eurosta.

Yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) piirissä työskentelevillä naisen euro on pysynyt samansuuruisena edelliseen vuoteen verrattuna (88 senttiä). Sopimusaloista kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen sisällä on myös suurin ammattien ja koulutusasteiden kirjo eli sopimusalan sisällä (ns. avustajista johtajiin). Siksi tarkasteltaessa naisten ja miesten välisiä palkkaeroja ammattiryhmittäin eräissä suurissa ammattinimikkeissä nähdään sama tilanne kuin muissakin ammattiryhmissä eli erot ovat pieniä. Täyden työajan keskiansioita vertailtaessa esim. lastenhoitajilla tai palotarkastajalla naisen eurossa ja miehen eurossa ei ole eroa.

Kun laajennetaan tarkastelua kaikkiin hoitoalan tehtäviin, tilanne on samankaltainen. Hoitoalan tehtävissä työskentelee vakituissa palvelussuhteessa miehiä ja naisia yhteensä noin 17,5 prosenttia koko kaupungin vakituisesta henkilöstöstä. Hoitotehtäviin lukeutuvissa ammattinimikkeissä henkilöstöstä naisia on 91 prosenttia. Lähihoitajan tehtävänimikkeellä työskentelevillä naisilla euro on kasvanut samansuuruiseksi miehen euron kanssa. Suurimassa osassa hoitotehtävissä ei kuitenkaan työskentele lähes lainkaan miehiä, vaan ala on erittäin naisvaltainen.

KVTES:n piirissä olevien vaativan hoitoalan tehtävien tilanne on seuraava:

Tehtäväkohtaiset palkat ovat täysin samat sekä naisilla että miehillä. Kun verrataan kokonaisansioita nimikkeittäin, niin ensihoitajalla naisen euro on pysynyt

samansuuruisena edelliseen vuoteen verrattuna (98 senttiä) ja sairaanhoitajalla naisen euro on pienentynyt 2 sentillä 93 senttiin miehen eurosta. Samaan vaatustasoon kuuluvat hygieniahoitaja, jalkahoitaja, toimintaterapeutti ja terveyshoitaja, mutta näissä tehtävissä ei ole yhtään miestä.

Kokonaisansiot muodostuvat säännöllisen työajan ansioista sekä lisä-, ylityö- ja muista vastaavista korvauksista. Jos tarkastellaan lisä- ja ylityön korvauseurojen jakaumaa miesten ja naisten välillä, on korvausmäärissä jonkin verran eroja. Esimerkiksi lähihoitaja nimikkeellä naiselle on maksettu keskimäärin 49 €/kk korvauksia, kun taas miehellä korvaus on ollut keskimäärin 63 €/kk. Tasaisimmin lisä- ja ylityö korvauseurojen jakauma on toteutunut sosiaaliohjaajilla (naiset ka. 55 €/kk, miehet 56 €/kk). Muiden työaikakorvausten osalta jakauma on tasaisin kirjastovirkailijoilla (naiset ka. 44 €/kk, miehet 43 €/kk), kun taas sairaanhoitajilla korvauseurojen ero on suurempi miesten naisten välillä (naiset ka. 239 €/kk, miehet 379 €/kk).

Naiset käyttävät enemmän perhevapaita

Naiset pitävät edelleen miehiä enemmän palkattomia vapaita ja käyttävät miehiä enemmän palkattomia perhevapaita. Näin myös esimerkiksi juuri yllä kuvatussa vaativan hoitoalan ammattitehtävissä, joissa hoitovapaalla oli 60 naista vuoden 2020 aikana, kun taas yksikään saman ryhmän miehistä ei pitänyt hoitovapaata.

Vaikka naisten ja miesten välisiä palkkaeroja selittääkin eniten ammattiryhmiin nais- ja miesvaltaisuus sekä naisten runsaampi palkattomien vapaiden ja palkattomien perhevapaiden pitäminen, seu-

33%

**VAKITUISESTA HENKILÖSTÖSTÄ
SAA HENKILÖKOHTAISTA LISÄÄ**

raa kaupunki jatkossakin naisten ja miesten välisiä palkkaeroja ja pyrkii omilla toimillaan edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa ohjeistamalla ja omilla palkkaratkaisuillaan. Toimialoja ohjeistetaan esimerkiksi henkilökohtaisia lisiä jakaessaan kiinnittämään huomioon myös tähän näkökulmaan.

Kaupunki palkitsee monipuolisesti

Vuonna 2020 oli edellisten vuosien tapaan käytössä erilaisia rahallisia palkitsemismuotoja. Strategisten tavoitteiden edistämiseen ja toteuttamiseen sidottuja kannustuspalkkiojärjestelmiä vahvistettiin kaikilla toimialoilla. Ryhmäkohtaisia järjestelmiä oli 35 ja niiden piirissä oli 808 työntekijää. Lisäksi 18 palveluysikköpäällikölle luotiin oma kannustuspalkkiojärjestelmä. Kannustepalkkioihin on varattu yhteensä noin miljoona euroa.

Ylimmälle johdolle ja Suun terveydenhuollon liikelaitoksen henkilöstölle vahvistettujen tulospalkkiojärjestelmien pääpaino oli optimaalisessa tuottavuuden ja tehokkuuden kehittämisessä. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen henkilöstölle on tulossa maksuun tulospalkkioita yhteensä noin 21 000 euroa. Tulospalkkiojärjestelmän piirissä oli mukana yhteensä 30 henkilöä. Ylimmän johdon tulospalkkioista tulee maksuun noin 76 000 euroa. Ylimmän johdon tulospalkkiojärjestelmien piirissä oli mukana 22 johtajaa.

Henkilökohtaisia lisiä maksetaan yksilölle pitkäaikaisista toistuvista erinomaisista työsuorituksista. Henkilökohtaisia lisiä saa 31 prosenttia vakituisesta henkilöstöstä ja sen suuruus on keskimäärin 146 euroa kuukaudessa. Vuonna 2020 henkilökohtaisia lisiä oli käytössä yhteensä 6,1 miljoonaa euroa. (vuonna 2019 käytössä oli 6,2 miljoonaa).

Henkilökohtaisista hyvistä työtuloksista palkitsemisessa ei ole eroja naisten ja miesten välillä, kun tarkastellaan esimiehiä ja johtoa lisien suhteellista määrää. Eli silloin kun lisää maksetaan, sen suuruudessa ei ole eroa sukupuolen mukaan. Sen sijaan tarkasteltaessa henkilökohtaisten lisien jakautumista miesten ja naisten kesken, maksetaan lisiä määrällisesti enemmän miehille kuin naisille, pois lukien yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES), jossa lisät jakaantuvat lähes tasan suhteessa miesten ja naisten lukumäärään. Miehistä 25 prosenttia saa henkilökohtaisia lisiä, kun naisissa saajia on 26 prosenttia. Myös lääkäreiden kohdalla naisille maksetaan suhteellisesti useammin henkilökohtaisia lisiä kuin miehille. Työnantaja seuraa henkilöstöjärjestöjen kanssa henkilökohtaisten lisien jakauman kehittymistä työehtosopimuksittain, henkilöstöryhmittäin että sukupuolen mukaan.

Erikoispalkkio erinomaisesta työsuorituksesta

Erikoispalkkioita käytetään nopean, yksittäisen erinomaisen työsuorituksen pal-

kitsemisessa niin yksilölle kuin ryhmille. Vuonna 2020 erikoispalkkioihin käytettiin 560 000 euroa (luku sisältää myös verokompensaation sekä sosiaalikulustannukset). Yhteensä 1 866 henkilöä sai erikoispalkkion (vuonna 2019 saajia oli 1 777 henkilöä). Keskimäärin palkkion suuruus oli noin 169 euroa. Miehistä 4 prosenttia ja naisista 13 prosenttia sai erikoispalkkion vuonna 2020.

Vantaan kaupunki kiittää pitkään palveluita työntekijöitään/viranhaltijoitaan, kun palvelussuhde on kestänyt yhtäjaksoisesti 20, 30, 40 tai 50 vuotta. Vuonna 2020 palkkioksi annettiin ylimääräisen lomaviikon lisäksi 250 euron arvoinen ePassi Sportti & Kulttuuri -mobiiliutu.

Henkilöstöä kannustetaan työmatkoissa julkisen liikenteen käyttöön. Työnantaja tukee julkisen liikenteen käyttöä myöntämällä työmatkaseteleitä. Vantaalla matkaseteli on 10 euron arvoinen maksuväline, jota käytetään kausilippua tai arvoa ostettaessa. Matkalippuedun käyttö jatkoi kasvuaan edellisvuosien tapaan. Vuonna 2020 seteleitä haki 8 279 työntekijää, kun edellisenä vuonna hakijoita oli 8 399 työntekijää. Yhteensä seteleitä tilattiin 76 279 kappaletta, kun edellisvuonna määrä oli 76 116 kappaletta. Haettuihin työmatkaseteleihin käytettiin vuonna 2020 Vantaalla yhteensä 762 790 euroa.

Palveluksensa lopettaneiden henkilökohtaiset lisät kiertoon

Kaikilla sopimusaloilla virka- ja työehtosopimuksissa on palkkausrakenne suunnilleen sama. Palkka koostuu tehtäväkohtaisesta palkasta (mitä tehdään), työkokemusvuosiin perustuvasta lisästä (työvuosien mukaan) sekä henkilökohtaisesta lisästä (miten työntekijä työnsä tekee eli työtuloksista). Tämän lisäksi on

myös sopimusaloittain erilaisia palkkatekijöitä, jotka saattavat merkittävästikin vaikuttaa maksettavaan kokonaispalkkaan.

Henkilökohtainen lisä on tärkeä palkkaelementti. Työnantaja jakaa siksi vuosittain kaupungin palveluksesta poistuneiden henkilökohtaisen lisien palkkapotin uudelleen. Esimerkiksi vuonna 2020 jaettiin Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen piirissä oleville yhteensä 208 571 euroa, joista merkittävin osa kohdentui sosiaali- ja terveydenhuollon hoitohenkilöstölle sekä varhaiskasvatukseen henkilöstölle. Myös lääkäri-, opetusalan-, teknisen alan ja tuntipalkkaisten sopimusaloille jettiin uudelleen henkilökohtaisia lisä. Yhteensä työnantaja jakoi henkilökohtaisia lisä 285 798 euroa.

Hyvä johtamis- ja esimiestyö palkitsee aineettomasti

Kaupungin työtehtävät ovat kaikki merkityksellisiä ja yhteiskunnallisesti arvostettuja. Hyvän työyhteisön tunnusmerkkejä on joustavuus, tasa-arvoisuus, hyvä ilmapiiri ja kehittymismahdollisuudet, joihin esimies voi omalla johtamistyöllään vaikuttaa. Kaupunki tukee esimiehiä työaikajoustojen ja työaikajärjestelyjen toteuttamisessa. ●

Vuoden haasteita

- Koko henkilökunnan rahallinen palkitseminen on haastavaa, ja henkilökunnan mahdollisuudet vaikuttaa kustannussäästöihin eri toimialoilla ovat hyvin erilaisia. Käytössä on myös monia aineettomia ja ei-rahallisia palkitsemismuotoja. Esimiesten tulisi viestiä selkeästi palkitsemisjärjestelmien periaatteet ja aikataulut.
- Kunta-alan palkkausjärjestelmä on kankea ja vaatii hurjasti hallinnollista työtä tehtävien vaativuuden arviointien takia.
- Eri kaupungeissa on keskenään erilaiset tehtävien vaativuusjärjestelmät, ja tämä aiheuttaa sen, että palkkojen vertaileminen on haastavaa ja palkkatoistoista eri työnantajayksiköiden välillä on myös paljon väärääkin tietoa.

SAMMANDRAG

ETT ÅR AV STORA REFORMER OCH EXCEPTIONELLA FÖRHÅLLANDEN

Under år 2020 arbetade stadens anställda under exceptionella förhållanden på grund av den globala coronapandemin. Hos vissa ökade arbetsmängden, hos andra minskade den betydligt. Flera fick också förändrade arbetsuppgifter. Distansarbete utfördes i större utsträckning än någonsin tidigare: År 2020 arbetade åtminstone 1 415 personer på distans och antalet distansdagar uppgick till totalt minst 49 289. Omkring 400 arbetstagare i Vanda bytte dessutom till fälligt arbetsuppgifter helt, då coronaviruset ledde till att vissa kommunala tjänster stängdes efter statsrådets beslut. För intern överföring av personal inrättades med några dagars varsel ett resurscentrum på stadsnivå.

Under de exceptionella förhållandena tvingades man snabbt tillägna sig nya verksamhetssätt och verktyg. Det fanns ett brett utbud av stöd: på intranätet skapades sidor för både chefer och övrig personal med material och riktlinjer i anslutning till bland annat undantagssituationen, förändringen, distansarbetet och personalens ork. På grund av de exceptionella förhållandena flyttades majoriteten

av coachningarna ansikte mot ansikte som skulle äga rum våren 2020 till sensommaren eller hösten då de genomfördes virtuellt. Utbildningsdagarna var nästan hälften så många jämfört med år 2019.

Utvecklingen av Det nya Vanda fortsatte

Stadens organisationsstruktur förändrades 1.1.2020. Skapandet av Det nya Vanda inleddes redan år 2019 vid bland annat förändringsworkshoppar, ledningsgrupps- och individcoachningar och i ledningssystemarbetet. Arbetet för att forma en ny organisation och nya verksamhetsområden hade kommit igång bra och det fort-

satte år 2020. Målet var att genom engagemang få människor att tillsammans bygga upp den nya organisationen. År 2020 ordnade man olika workshoppar och stödde utvecklingen av verksamheten vid de nya verksamhetsområdena och serviceområdena och beskrivningen av det nya ledningssystemet.

HR-kundservicen förnyades

År 2020 införde Vandas HR en ny verksamhetsmodell om allt från en lucka som hade utarbetats tillsammans med användarna med hjälp av servicedesign och kundworkshoppar. Cheferna bistås nu i olika frågor som gäller personalförvaltning av en centraliserad kundservice som backas upp av hela det yrkesövergripande HR-nätverket. Som en del av förnyelsen av HR-kundservicen togs en elektronisk servicekanal i bruk våren 2020. Målet med den nya kontaktkanalen är att underlätta och göra det snabbare att skicka och behandla chefernas HR-serviceförfrågningar samt att också fungera som kontaktkanal åt arbetstagare i frågor som gäller

4,43%
SJUKFRÅNVARO-
PROSENT

den egna löneutbetalningen. Till HR-serviceplattformen kom under årets lopp ca 24 000 serviceförfrågningar. I enkäten om kundnöjdhet kom det dock fram att man ännu inte kunnat tillägna sig nyttan av förändringen eftersom processerna ännu är klumpiga och informationen/handledningen bör göras effektivare.

Bra resultat från arbetshälsoenkäten, ingen stor ökning av sjukfrånvaron

Hösten 2020 genomfördes Kommun10-undersökningen om arbetshälsa, vilken besvarades av sammanlagt 6 706 av anställda i Vanda. Enligt Kommun10-svaren har flera delområden utvecklats i en positiv riktning under en tvåårsperiod och

resultatet är i flera avseenden bättre än genomsnittet för Kommun10. Anställda vid Vanda stad känner ofta ett positivt arbetssug och upplever att arbetskollektiven fungerar bra och att de har ett väldigt starkt socialt kapital. Enligt resultaten får man ännu mer stöd i sitt arbete från de närmaste cheferna, verksamheten upplevs vara ännu rättvisare och det coachande ledarskapet har utvecklats. Man upplever att det finns större påverkningsmöjligheter i situationer av förändring jämfört med tidigare. Dessutom framgår det av resultaten att hot- och våldssituationerna minskat i sin helhet.

Sjukfrånvaron låg trots coronaviruset på samma nivå som året innan: hela personalens sjukfrånvaroprocent var 4,43 (året innan 4,35). Ett bra resultat är också att

arbetsplatsolyckorna minskade i antal och att olyckorna var lindrigare i jämförelse med tidigare år. Antalet anmälningar i anslutning till arbetssäkerhet ökade, men mest ökade antalet anmälda nära-ögat-situationer. Detta innebär att risker förknippade med arbetssäkerhet upptäcktes tidigare än förut, i ett sådant skede då en faktisk skada ännu inte hunnit inträffa.

Nya metoder för att rekrytera och behålla kompetens

I slutet av år 2020 hade staden 11 361 anställda. Personalantalet ökade med knappt 300 personer under ett år. Antalet publicerade arbetsplatsannonser var ungefär lika stort som året innan, men platserna hade 12 procent fler sökande. Något färre anställda sade upp sig från stadens tjänst jämfört med året innan. Inom vissa sektorer brottades man trots det ännu med utmaningar beträffande tillgången till personal. En åtgärd var att stärka samarbetet mellan yrkesrekryterare och sakkunniga vid informationsenheterna och verksamhetsområdena. Bland annat ökade man under årets lopp synligheten på sociala medier, presenterade karriärstigar för anställda vid staden, utbildade chefer i lyckad rekrytering, förnyade bildvärlden, skapade lekfulla rekryteringsspel och deltog i virtuella rekryteringsmässor. Utöver detta startades ett kvalitetsprojekt om personalledning, vars centrala mål är att öka personalens välbefinnande på arbetet och påverkningsmöjligheter samt förstärka arbetsgivarens positiva image och effektivera rekryteringen i just de yrkesgrupper där det är svårt att få tillgång till personal. ●

PERSONAL

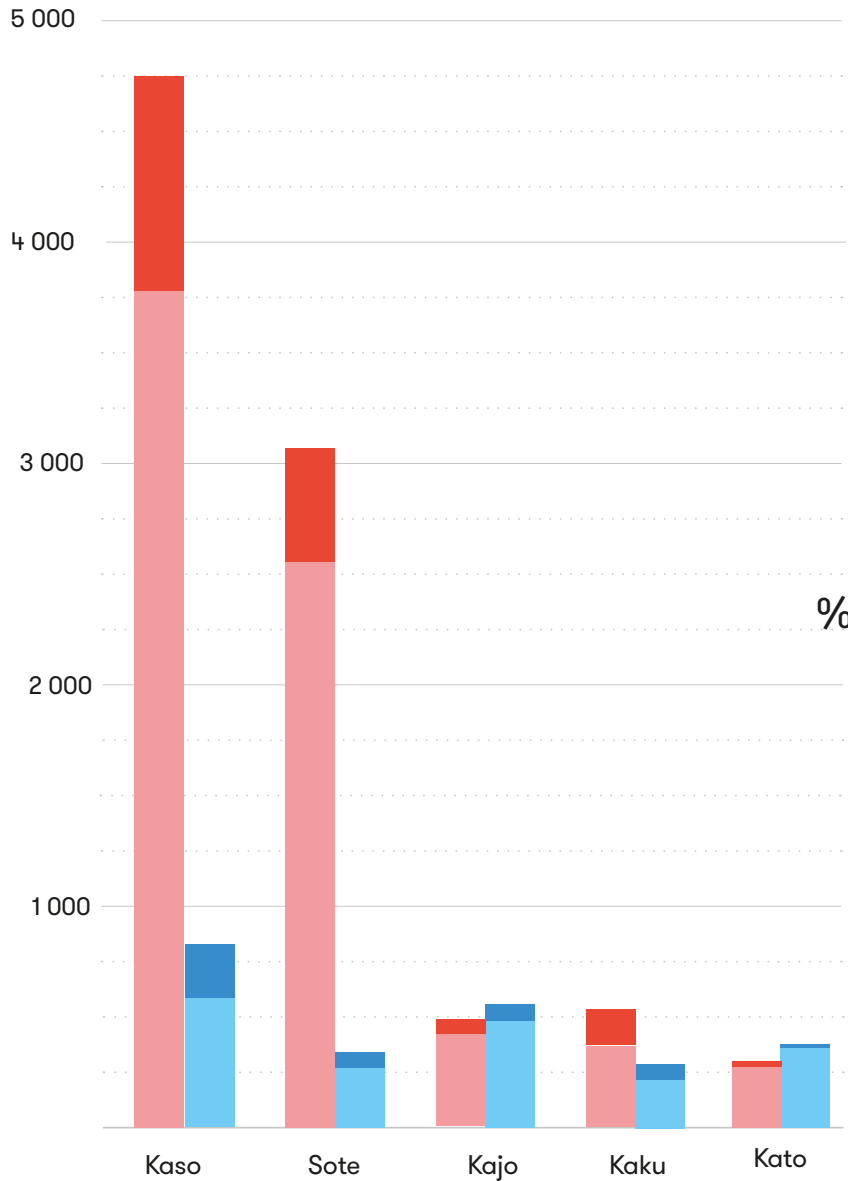
- I slutet av år 2020 hade staden 11 361 anställda. Fyra av fem arbetar i ordinarie anställningsförhållande.
- Av dem jobbar omkring hälften med undervisning och fostran, en tredjedel jobbar inom vårdbranschen och resten inom tekniska branschen och förvaltningen.
- 80% av personalen är kvinnor och 20% är män.
- Vanda har flest anställda i åldern 40–44 år.
- Andelen högutbildade anställda är 57,5% (56,4% år 2019).

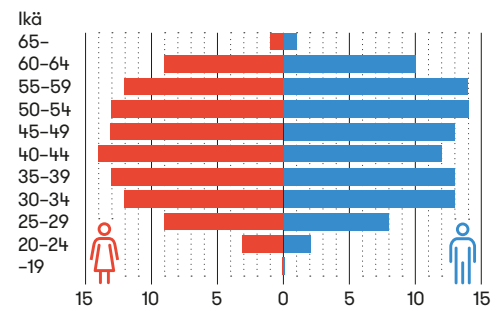
TUNNUSLUKUJA VANTAASTA

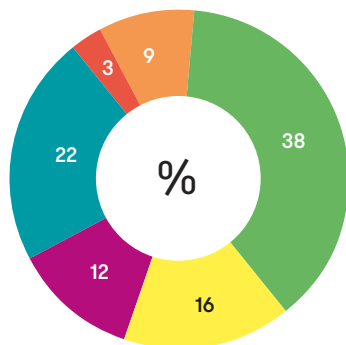
HENKILÖSTÖN RAKENNE

Henkilöstömäärä sukupuolijakauman mukaan

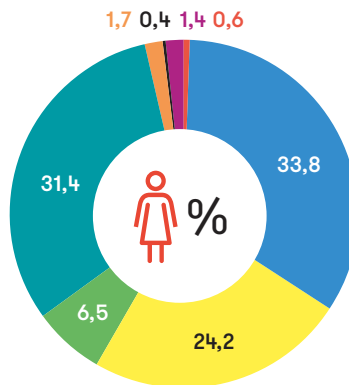
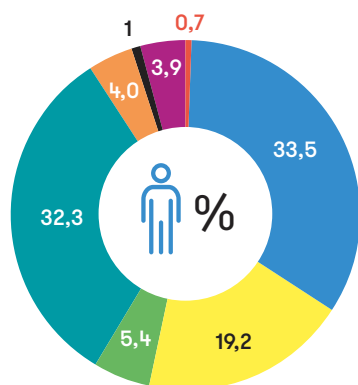
Henkilöstön ikärakenne

Vakituinen henkilöstö työaikamuodot

- Yleistyoaika (38,45t/vko)
- Toimistotyöaika (36,45 t/vko)
- Jaksotyöaika (38,45 t/vko)
- Opettajat
- Lääkärit
- Muut työaikamuodot

Tutkintotasot sukupuolittain

- Tutkijakoulutus
- Ylempi korkeakouluaste
- Alempi korkeakouluaste
- Alin korkea-aste
- Keskiaste
- Ylempi perusaste
- Alempi perusaste
- Ei koulutusta tai tuntematon

Esimiesten määrä ja sukupuolijakauma

	Johto		Ylempi keskijohto		Keskijohto		Esimiehet		Yht.	Työntekijöitä lkm/esimies
Kaso	0	1	3	2	2	12	25	150	195	27,4
Sote	1	0	1	5	2	19	19	172	219	14,7
Kajo	0	1	2	2	4	12	74	43	138	6,6
Kaku	0	1	3	4	4	6	16	39	73	8,3
Kato	1	0	2	1	11	6	42	25	88	6,4
Yhteensä	2	3	11	14	23	55	176	429	713	14,9

Esimiehistä 70% on naisia.

Ulkomaalaistaustaisten osuus kaupungin työntekijöistä vuonna 2019

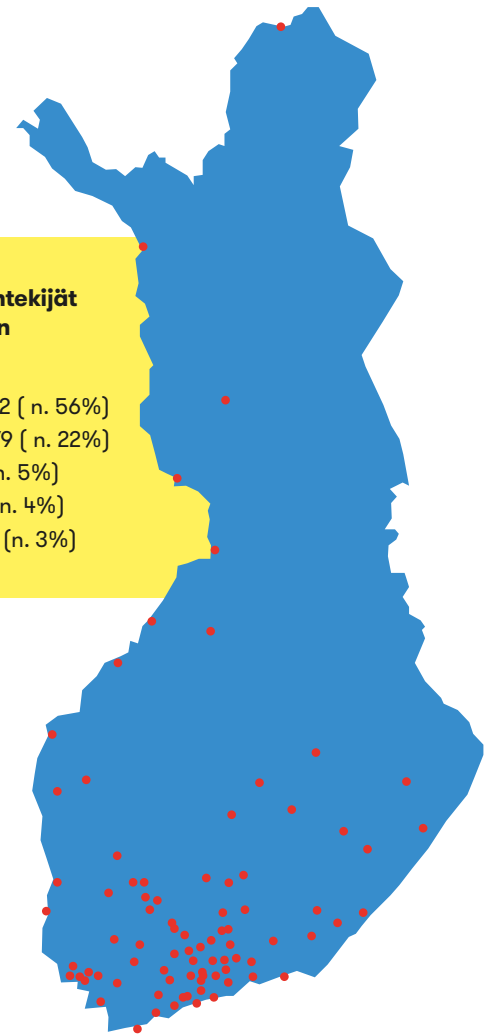
■ Suomalaistaustaiset
■ Ulkomaalaistaustaiset

Kaupungin työntekijäistä 677 henkilöä eli 6,8 prosenttia oli ulkomaalaistaustaisia. Lisäys vuoden takaiseen on vajaa yksi prosenttiyksikkö, joka on suurin muutos viiteen vuoteen. Vakituksessa työsuhhteessa työskentelee heistä 424 ja määräaikaisessa 207 henkilöä. Lähde: Tilastokeskus

Vantaan työntekijät kotikunnittain

TOP 5

1. Vantaa 6 332 (n. 56%)
2. Helsinki 2 479 (n. 22%)
3. Espoo 541 (n. 5%)
4. Kerava 412 (n. 4%)
5. Tuusula 333 (n. 3%)

Naisten ja miesten ammatit, suurimmat ammattiryhmät

Miesvaltaiset alat

Ammattinimike	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä %	Naisia %
Palomies	224	1	225	99,6	0,4
Liikuntapaikanhoitaja	49	1	50	98	2
Paloesimies	41	0	41	100	0
Kunnossapitotyöntekijä	18	1	19	94,7	5,3

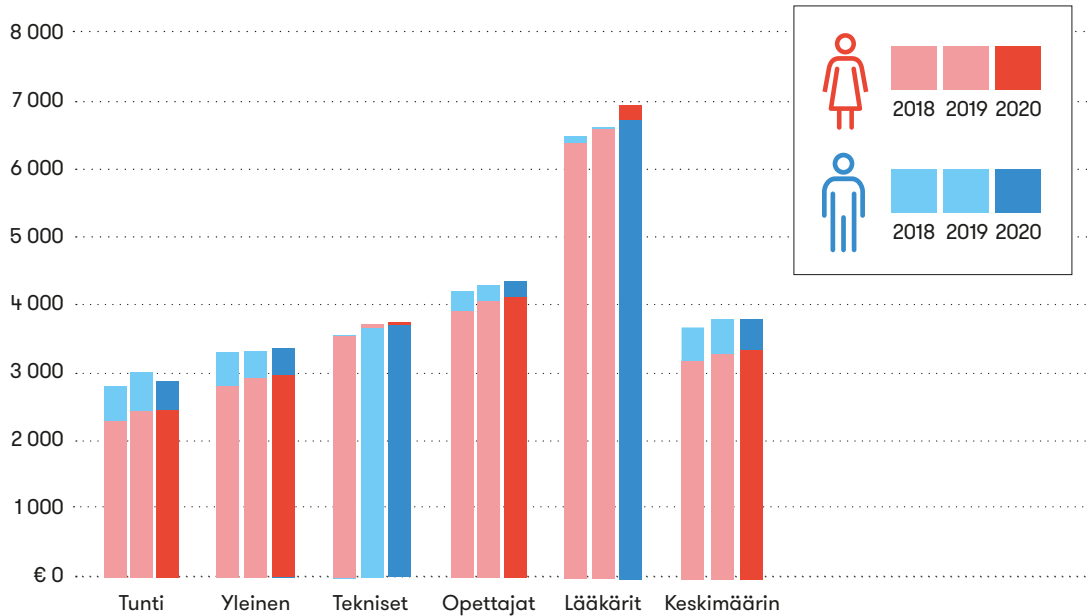
Naisvaltaiset alat

Ammattinimike	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %	Miehiä %
Lastenhoitaja	1 102	40	1142	96,5	3,5
Lastentarhanopettaja	895	32	927	96,5	3,5
Lähihoitaja	578	46	633	92,7	7,3
Sairaanhoitaja	376	27	403	93,3	6,7

PALKKAUS

Keskiansio

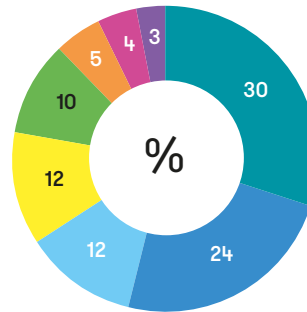
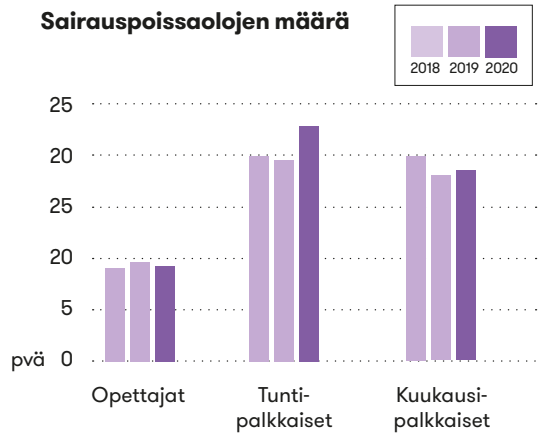
Henkilökohtaiset lisät sopimusaloitain

Sopimusala	Esimiehet						Työntekijät					
	SAAJIA YHTEENSÄ KPL	SAAJIEN %-OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ		KESKIMÄÄRÄ % TEHTÄVÄKOHTAISESTA PALKASTA			SAAJIA YHTEENSÄ KPL	SAAJIEN %-OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ		KESKIMÄÄRÄ % TEHTÄVÄKOHTAISESTA PALKASTA		
Yleinen	213	35 %	49 %	6 %	6 %	6 %	1353	23 %	25 %	5 %	5 %	5 %
Opettajat	43	59 %	60 %	5 %	7 %	5 %	561	38 %	26 %	4 %	5 %	4 %
Tekninen	74	58 %	56 %	6 %	6 %	5 %	337	54 %	45 %	5 %	5 %	6 %
Tunti	0	0 %	0 %	0 %	-	-	105	93 %	93 %	6 %	6 %	4 %
Lääkärit	16	100 %	67 %	8 %	11 %	7 %	132	54 %	58 %	6 %	5 %	6 %

POISSAOLOT

Sairauspoissaolojen määrä

Sairauspoissaolot
diagnoosiryhmittäin

- Mielenterveyssyyt
- Tuki- ja liikuntaelinsairaudet, tules
- Muut syyt
- Hengityselinsairaudet
- Vammat
- Kasvaimet
- Neurologiset sairaudet
- Verenkiertoelinten sairaudet

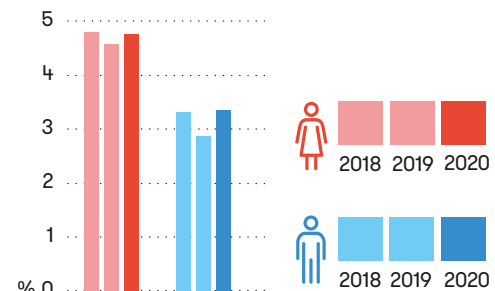
Henkilökohtaisten lisien jakauma

	Henkilökohtaisen lisän saajat %:na		Yht.	Keskiarvo euroina		Yht.
Yleinen	25	26	1566	141	138	139
Opettajat	38	27	604	151	132	138
Tekninen	55	46	411	147	167	151
Tunti*	93	93	105	139	91	132
Lääkärit	58	59	148	254	243	245

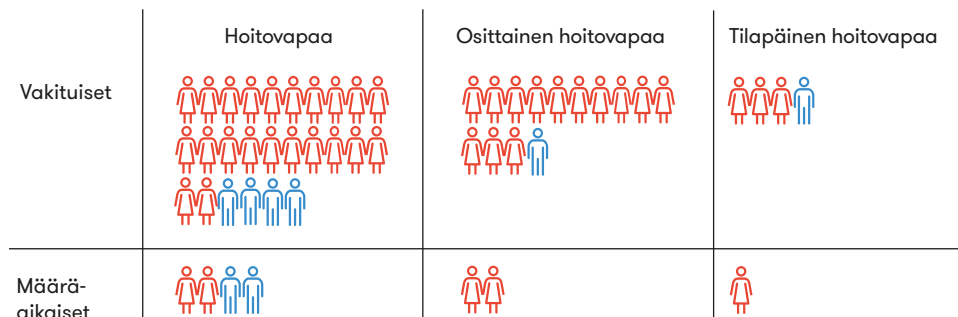

* kerrottu 166:lla vertailun helpottamiseksi
Kaikkien keskiarvo 146 euroa, miesten keskiarvo 149 euroa ja naisten keskiarvo 144 euroa.
Vuoden 2020 henkilökohtaisten lisien kustannusvaikutus oli 6,1 miljoonaa.

Sairauspoissaolot sukupuolittain

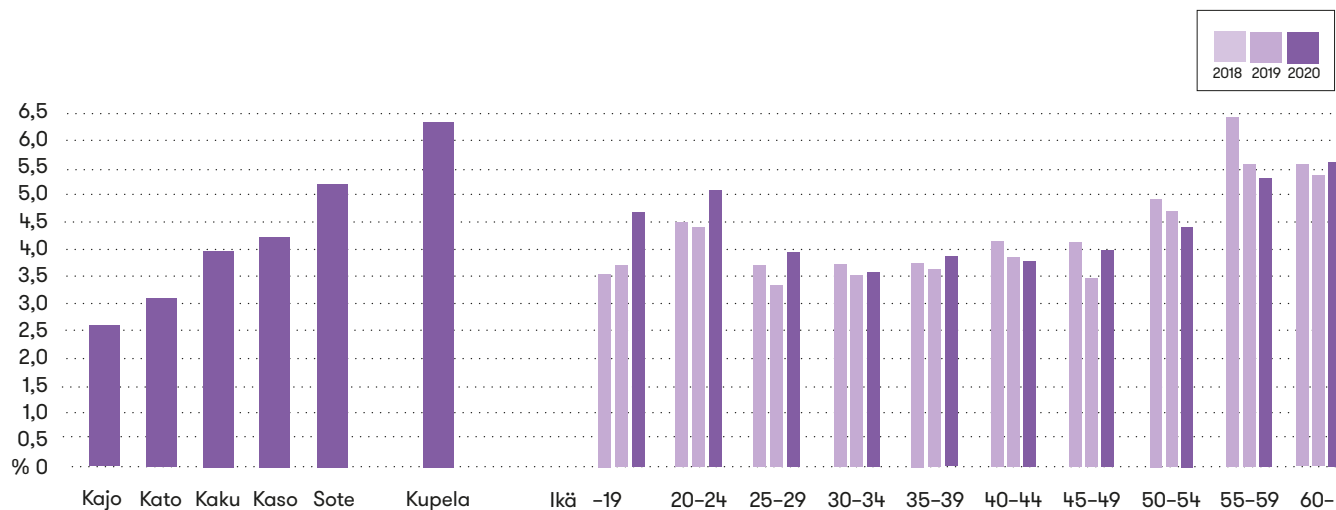
Hoitovapaata pitäneiden osuus 1 000 vakituista ja määräaikaista työntekijää kohti

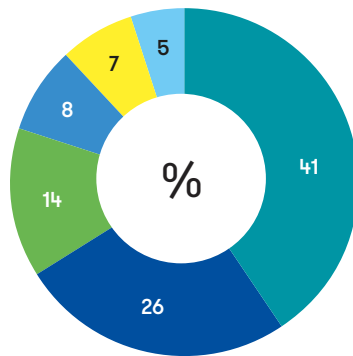
Hoitovapaan keskipituus naisilla 4,5 kk ja miehillä 3,9 kk.

Sairauspoissaolot toimialoittain

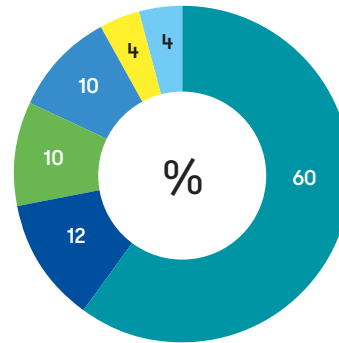
Sairauspoissaolot ikäryhmittäin

KEHITTÄMINEN

HR-asiantuntijoiden asiakastyö

Keskitettyjen kehittämisrahojen jakautuminen

Käydyt tulos- ja kehityskeskustelut toimialoittain

Luvuissa on verrattu vakinaisten ja määräaikaisten sijaisten kanssa käytyjen keskustelujen määrää vakinaisten työntekijöiden henkilönlukumäärään. Tulos- ja kehityskeskusteluihin osallistui 69 prosenttia henkilöstöstä. Vuonna 2019 vastaava luku oli 65 prosenttia. Vuoden 2019 luvut on laskettu uudelleen vuoden 2020 organisaation mukaisesti.

TUNNUSLUKUJA VANTAASTA

VANTAAN TUNNUSLUVUT	2016	2017	2018	2019	2020
PALVELUSSUHTEIDEN LUKUMÄÄRÄ	10 586	10 619	10 829	10 829	11 361
VAKINAISIA %	82,2	82,5	80,7	80,7	80,4
NAISTEN OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ %	80,2	80,1	80,5	80,5	80,2
NAISTEN OSUUS JOHTOTEHTÄVISSÄ %	47,6	50,0	55,0	55,0	55,2
KESKI-IKÄ, KOKO HENKILÖSTÖ	44,7	44,7	44,7	44,7	44,5
KESKI-IKÄ, VAKITUINEN HENKILÖSTÖ	46,0	46,0	46,0	46,0	45,9
KESKIMÄÄRÄINEN PALVELUSAIKA, VUOTTA (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	12,3	12,2	12,1	12,1	11,5
LÄHTÖVAIHTUVUUS % (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	6,2	6,8	8,2	8,2	7,2
JOSTA ELÄKKEELLE SIIRTYNEET %	2,3	2,2	1,9	1,9	1,7
ELÄKEIKÄ (VUOSINA)	63,5	63,2	62,9	62,9	63,9
VANHUUSELÄKKEIDEN OSUUS %	90,6	87,0	84,4	84,4	88,0
KOULUTUSTASO- MITTAIN	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0
KORKEAKOULU- TASO %	54,7	55,9	56,0	56,0	57,6
JOSTA YLEMMÄN KORKEAKOULU- TUTKINNON SUORITTANEITA %	59,1	59,3	59,5	59,5	59,7
MAAHANMUUTTAJIA % (VIRALLISESTA HENKILÖSTÖ- MÄÄRÄSTÄ)	4,4	4,7	5,2	5,2	6,5
TERVEYSPERUSTEISET POISSAOLOT %	4,6	4,5	4,7	4,7	4,4
TERVEYSPERUSTEISET POISSAOLOT (PÄIVÄÄ/HENKILÖTYÖVUOSI)	16,6	16,5	17,2	17,2	16,2
PALKKASUMMAN KASVU %	2,2	-0,8	2,8	2,8	3,8

TYTÄRYHTIÖIDEN TUNNUSLUVUT	VAV		VANTAAN ENERGIA		MERCURIA		VANTTI		KAUNIALAN SAIRAALA	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
PALVELUSSUHTEIDEN LUKUMÄÄRÄ, KESKIMÄÄRIN	54	53	274	237	55	52	974	1009	295	312
VAKINAISIA %	98,1	97,2	91,3	96,7	86,9	90,0	95,5	93,2	84,0	82,0
NAISTEN OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ %	56,4	57,7	25,8	15,0	65,6	65,0	69,2	71,5	83,7	84,0
NAISTEN OSUUS JOHTOTEHTÄVISSÄ %	42,9	60,0	28,6	37,5	62,5	62,5	78,7	77,6	60,0	75,0
KESKI-IKÄ, KOKO HENKILÖSTÖ	48,1	49,1	44,6	45,4	48,3	46,5	47,5	47,2	44,8	44,9
KESKI-IKÄ, VAKITUINEN HENKILÖSTÖ	49,0	49,3	45,6	45,8	49,8	47,8	47,7	47,7	46,2	46,7
KESKIMÄÄRÄINEN PALVELUSAIKA, VUOTTA (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	8,1	8,1	13,8	13,4	11,7	9,8	8,2	8,5	9,7	9,4
LÄHTÖVAHTUVUUS % (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	11,3	13,2	7,3	11,1	15,1	7,4	22,7	14,5	13,2	9,2
JOSTA ELÄKKEELLE SIIRTyneet %	7,5	5,7	13,3	30,4	12,5	-	2,8	2,1	1,3	1,2
ELÄKEIKÄ (VUOSINA)	63,7	66,0	63,0	62,0	64,0	-	63,4	63,7	64,3	65,1
VANHUUSELÄKKEIDEN OSUUS %	100,0	100,0	100,0	71,4	100,0	-	84	75	86,0	100,0
KOULUTUSTASO- MITTAIN	5,1	4,8	-	-	7,5	7,4	1,0	1,7	-	-
KORKEAKOULU- TASO %	41,4	45,1	-	-	82,0	81,7	1,0	1,5	-	-
JOSTA YLEMMÄN KORKEAKOULUTUKINNON SUORITTANEITA %	13,9	17,4	-	-	74,0	69,4	0,4	0,4	-	-
MAAHANMUUTTAJIA % (VIRALLISESTA HENKILÖSTÖMÄÄRÄSTÄ)	-	-	-	-	-	-	39,5	39,6	-	-
TERVEYSPERUSTEISET POISSAOLOT % (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	2,8	1,5	2,5	2,0	1,9	0,8	6,0	5,9	7,3	6,4
TERVEYS- PERUSTEISET POISSAOLOT (PÄIVÄÄ/HENKILÖTYÖ- VUOSI)	10,4	5,4	9,0	7,4	5,0	2,0	16,5	20,4	21	17,0
PALKKASUMMAN KASVU %	9,8	-0,5	-0,2	-6,6	-0,9	-0,5	4,6	0,4	5,2	0,5

Vantaan kaupunki
Henkilöstö- ja konsernipalvelut

Työnantajapalvelut ja kehittämispalvelut
Kielotie 14, 01300 Vantaa

Toimialojen HR-palvelut
Kultarikontie 1, 01300 Vantaa
Kielotie 14, 01300 Vantaa

Galleria K:n koulutustila
Asematie 7, 01300 Vantaa

7 §

Betydande lokalitetsinvesteringsprojekt och kommunaltekniska investeringsprojekt som färdigställt vid serviceenheten för verksamhetslokalsledning och serviceområdet för gator och parker år 2020

VD/2363/10.03.02.00/2021

HP/HW/PW/JV/JK/JR/LS/KW

I rapporterna om lokalitetsinvesteringsprojekt och kommunaltekniska investeringsprojekt beskrivs de betydande lokalitetsprojekt och betydande kommunaltekniska investeringsprojekt som färdigställt under året. Vidare redogörs det i rapporterna för om projekten hållit sig inom ramen för den kostnadskalkyl som godkänts i projektplanen och till den tidtabell som fastställts för byggandet. Stadsfullmäktige föreslår att rapporterna om lokalitetsinvesteringsprojekt och kommunaltekniska investeringsprojekt år 2020 antecknas för kännedom.

Stadsstyrelsen beslutade 19.11.2012 § 16 att nybyggnads- och ombyggnadsprojekt samt de viktigaste gatanläggnings- och kommunaltekniska projekten som genomförts under det föregående året samt uppgifter om de slutliga kostnaderna för de genomförda projekten årligen presenteras för stadsfullmäktiges kännedom. Om den kostnadskalkyl som godkänts i projektplanen har överskridits eller byggnadstidtabellen fördröjts, utreds det vilka faktorer som lett till överskridningarna eller fördröjningarna.

Serviceenheten för verksamhetslokalsledning och serviceområdet för gator och parker rapporterar till stadsfullmäktige om sina mest betydande projekt under det gångna året efter det att stadens bokslutsuppgifter blivit färdiga.

Nybyggnads- och ombyggnadsprojekt för vilka nämnden har godkänt projektplaner klassas som betydande lokalprojekt. Som betydande kommunaltekniska investeringsprojekt klassas å sin sida trafikområden, idrottsplatser och parker med ett kostnadsvärde på minst 500 000 euro.

Tekniska nämnden har vid sitt sammanträde **10.3.2021 § 6** beslutat att anteckna 2020 års rapporter om betydande lokalitetsinvesteringsprojekt och kommunaltekniska investeringsprojekt för kännedom och föreslå att rapporterna förs till stadsstyrelsen och vidare till stadsfullmäktiges för att antecknas för kännedom.

Stadsstyrelsen 22.3.2021 § 26

Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att anteckna för kännedom 2020 års rapporter om betydande lokalitetsinvesteringsprojekt och kommunaltekniska investeringsprojekt och att föra vidare rapporterna till stadsfullmäktige för att antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 7

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna för kännedom 2020 års rapporter om betydande lokalitetsinvesteringsprojekt och kommunaltekniska investeringsprojekt.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Betydande investeringsprojekt vid verksamhetslokalsledningen 2020
- Betydande investeringsprojekt inom serviceområdet för gator och parker år 2020

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Henry Westlin, stadsingenjör, tfn 0400 417 436, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Juha Vuorenmaa, byggherrechef, tfn 040 534 6960, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

KIINTEISTÖT JA TILAT / TOIMITILAOHTAMINEN
Raportti vuonna 2020 valmistuneiden toimitilahankkeiden merkittävimmistä kustannus- ja aikataulupoikkeamista

Hanke	Tavoitehintaa (alv 0 %)	Loppukustannus (alv 0 %)	ero (eur)	ero %	Selvitys poikkeamista
Hämeenkyön koulu sis. liikuntahallin	27 850 000 €	26 000 000 €	1 850 000 €	6,6 %	Hanke valmistui aikataulun mukaan, tavoitehintaa alittui reilusti tehokkaan suunnittelunohjauksen seurauksena
Veturin päiväkotia	6 824 000 €	6 585 000 €	239 000 €	3,5 %	Valmistui pohjarakennustöiden ja koronan aiheuttaman pintamariaaliasennusten viivästymisen vuoksi noin kuukauden myöhässä sopimuksesta. Kustannukset alittuivat onnistuneen suunnittelun ja tehokkaan kustannusohjauksen takia.
Kaivokselan päiväkotia	6 406 000 €	6 200 000 €	206 000 €	3,2 %	Valmistui noin 2 kk myöhästyneenä, hankkeessa esiintyneiden muutosten takia myönnetyn lisäajan puitteissa. Kustannukset alittuivat onnistuneen suunnittelun ansiosta.
Västersundomin koulu	3 600 000 €	2 700 000 €	900 000 €	25,0 %	Valmistui sovituin osin käyttöön ja mahdollisti toiminnan aloittamisen sovitusti, osa korjatuista kiinteistöistä valmistui noin 1,5 kk myöhässä LVI-töiden viivästymisen (urakoitsija saneerausmenettelyyn) takia. Kustannukset alitettiin edullisten tarjousten takia.
Kulttuurikeskus Orvokki	5 960 000 €	----			Hanke tulee viivästymään ja kustannukset ylittävät tavoitteen vähintään 10-15 %. Vanhoissa rakenteissa ja suunnitelmissa erittäin runsaasti töitä hidastaneita suunnitelmien muokkaustarpeita. Todellinen tilanne raportoidaan 2021 valmistumisvuoden mukaan.

Kiinteistöissä toteutetut vuokra-/leasinghankkeet, jotka eivät välttämättä sisällyneet hyväksyttyyn investointiohjelmaan

Hanke	pinta-ala	valmistumis- tavoite	valmistu- misaika	
Koivukylän tilapäinen päiväkotia	1212 brm2	28.11.2020	28.12.2020	Valmistui noin 1 kk myöhässä tavoitteesta, syynä hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu suunnittelun ja rakennuslupakäsittelyn aika; käyttö alkoi suunnitellusti
Sanomalan tilapäinen koulurakennus	1145 brm2	13.11.2020	28.12.2020	Valmistui noin 1 kk myöhässä tavoitteesta, syynä hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu suunnittelun ja rakennuslupakäsittelyn aika, käyttö alkoi suunnitellusti
Vapaalan tilapäinen päiväkotia	346 brm2	26.6.2020	23.7.2020	Valmistui noin 1 kk myöhässä tavoitteesta, syynä hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu suunnittelun ja rakennuslupakäsittelyn aika, käyttö alkoi suunnitellusti
Veromäen paviljonkikoulu	1436 brm2	31.10.2020	23.11.2020	Valmistui n 3 vk myöhässä tavoitteesta, syynä lupavaiheeseen liittynyt kaupunkikuvalliset kehittämistarpeet/ hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu lupakäsittelyaika, käyttö mahdollista aloittaa suunnitellusti

Tavoitehintaa = hankkeella laskettu/hyväksytty tavoitehintaa korjattuna tarjoushetken suhdannetasoon

Loppukustannus= hankkeen toteutuneet kustannukset sisältäen varauksen vielä auki olevien kustannusten osalta.

2.3.2021
Juha Vuorenmaa

VUONNA 2020 VALMISTUNEET MERKITTÄVÄT KT- INVESTOINTIHANKKEET

Liikennealueet (931)	Kust.arvio (1000 €)	Tot. Kust. (1000 €)	Ero (1000 €)	Ero-% (tot./suunnittelija)	*) Suunnitelmien kustannusarvioista puuttuu monissa tapauksissa katuvalaistuksen osuus sekä mahdolliset kaapelien siirrot. Toteutumista puuttuu työnjohdon ja rakennuttamisen kulut.
Kvartsiraitti	4 190 000	5 270 147	1 080 147	25,8 %	Suunnitelman muutoksista johtuvat settiseinien ja porapaalutuksen teko suurin muutostyön aiheuttaja
Vanha Porvoontie	901 400	973 072	71 672	8,0 %	
Silvastian risteyssilta	549 061	587 331	38 270	7,0 %	
Peltolantie	1 543 000	1 079 725	-463 275	-30,0 %	
Urheilualueet (932)	Kust.arvio (1000 €)	Tot. Kust. (1000 €)	Ero (1000 €)	Ero-% (tot./suunnittelija)	*) Toteutumista puuttuu työnjohdon ja rakennuttamisen kulut.
Myyrmäen urheilupuisto 1.vaihe	1 930 000	1 977 326	47 326	2,5 %	
Myyrmäen urheilupuisto 2.vaihe	3 298 800	3 586 920	288 120	8,7 %	
Puistot (934)	Kust.arvio (1000 €)	Tot. Kust. (1000 €)	Ero (1000 €)	Ero-% (tot./suunnittelija)	*) Toteutumista puuttuu työnjohdon ja rakennuttamisen kulut.
Matarin sillat	659 000	662 466	3 466	0,5 %	
Ävikin alue, puisto ja leikkipaikka	1 684 000	1 915 069	231 069	13,7 %	Perustamistapaa muutettiin työn aikana ja siitä johtui isoin osa muutostöistä

8 § **Detaljplaneändring 002466 samt tomtindelning och ändring av tomtindelningen, 26 Petikko/Tegelbrännargränden**

VD/7466/10.02.04.00/2020

HP/TLA/TKA/VIK/AH/KW

Kiinteistö Oy Petikko ansöker om utvidgning av tomten för industri- och lagerbyggnader (T) på Tegelbrännargränden 3b in på en smalt område för närrekreation (VL). Bilservicen och verkstaden behöver ett område för parkering och körning runt byggnaden. I utvidgningsområdet finns dagvattendiken som kan rörläggas, ingen led, varför området kan anslutas till tomten. Byggrätten avrundas till 745 m²-vy.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteret 26108 i stadsdel 26, Petikko. Ändringen gäller en del av kvarteret 26108 samt ett rekreationsområde i den detaljplan som upphävs.

Tomtindelningen och ändringen av tomtindelningen gäller en del av kvarteret 26108.

Området är beläget på adressen Tegelbrännargränden 3b.

Sökande

Kiinteistö Oy Petikko och Vanda stad för sin del.

Markägoförhållanden

Kiinteistö Oy Petikko och Vanda stad.

Beredning

Planen har gjorts inom staden.

Generalplanen

I den generalplan med rättsverkningar som godkänkts av stadsfullmäktige 17.12.2007 är området ett område för industri- och lagerbyggnader (T).

I generalplanen 2020 som godkändes av stadsstyrelsen 16.11.2020 är området ett område för produktions- och lagerverksamhet (TY).

Detaljplaneändringen

I den gällande detaljplanen utgörs tomten av ett kvartersområde för industri- och lagerbyggnader (T), exploateringstalet är $e = 0,60$, varvid byggrätten uppgår till 741 m²-vy. Det största våningstalet är tre (III).

Genom detaljplaneändringen utvidgas kvartersområdet för industri- och lagerbyggnader (T) 258 m² in på området för närrekreation (VL) som ligger mellan två tomter. På så sätt fås fler parkeringsplatser till tomten och man kan köra runt tomten utan att behöva backa. Den nya byggrätten är 745 m²-vy, våningstalet förblir oförändrat.

Denna del av rekreationsområdet ligger mellan två industritomter och används inte för rekreation och där finns ingen led. Där finns dagvattendiken som kan rörläggas, el- och datakommunikationsskåp som kan flyttas samt unga björkar och aspar. Förbindelsen till parken bevaras från Bölestråket.

Detaljplaneändringen förbättrar företagets kapacitet, logistik och verksamhet och stöder Petikko som ett centrum för bilhandel.

Deltagande och växelverkan

Ett program för deltagande och bedömning gjordes upp 9.10.2020.

I Vantaan Sanomat meddelades om planens anhängiggörande och intressenterna bereddes möjlighet att uttala sin åsikt om. Det inkom 5 åsikter och de finns i planredogörelsen. I dessa hade man ingenting att anmärka på planändringen.

Stadens mark- och bostadspolitiska riktlinjer

Planen gäller delvis stadens markområde och medför en utvidgning av en arbetsplatstomt.

Avtal

Detaljplaneändringen omfattar inte något markanvändningsavtal.

Sökanden har lämnat in en förbindelse om markköp efter att planen har trätt i kraft.

Ändringskostnaderna betalas av sökanden Kiinteistö Oy Petikko och för stadsstyrelsen föreslås att avgiftsklass 3 (10 000 €) plus en extraavgift för utarbetande av tomtindelningen (1 000 €), sammanlagt 11 000 €, fastställs.

Stadsplaneringsnämnden 15.12.2020 § 7

Stadsplaneringsdirektörens förslag:

Stadsplaneringsnämnden beslutar att

- a) lägga fram förslaget till detaljplaneändring nr 002466 samt förslaget till tomtindelning och förslaget till ändring av tomtindelningen, 26 Petikko/Tegelbrännargränden 3b, som daterats 15.12.2020, i 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
- b) berättiga detaljplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden,
- c) avgiftsklass 3 fastställs och det konstateras att sökanden Kiinteistö Oy Petikko betalar ändringskostnaderna (10 000 €), plus en extraavgift för utarbetande av tomtindelningen (1 000 €), sammanlagt 11 000 €.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Framläggning

Förslaget till detaljplaneändring samt förslaget till tomtindelning och förslaget till ändring av tomtindelningen hölls framlagt 25.1–23.2.2021 med stöd av MBF 27 §. Under denna tid inlämnades inga anmärkningar.

Planutlåtanden

Det behövdes inga utlåtanden.

Generalpaneläget

I den generalplan med rättsverkningar som godkänts av stadsfullmäktige 17.12.2007 är området för industri- och lagerbyggnader (T).

I den generalplan med som godkänts av stadsfullmäktige 25.1.2021 är området ett område för produktions- och lagerverksamhet (TY).

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 32

Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Förslaget till detaljplaneändring 002466 samt förslaget till tomtindelning och förslaget till ändring av tomtindelningen, 26 Petikko/Tegelbrännargränden 3b som daterats 15.12.2020 förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 8

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige godkänner förslaget till detaljplaneändring 002466 samt förslaget till tomtindelning och förslaget till ändring av tomtindelningen, 26 Petikko/Tegelbrännargränden 3b som daterats 15.12.2020.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

– Detaljplaneändringens beskrivning 15.12.2020

Anvisningar för sökande av ändring: 1. Besvärsanvisning

Närmare information:

Timo Kallaluoto, områdesarkitekt, tfn 050 312 2132, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

002466 TIILENPOLTTAJANKUJA 3b

PETIKKO

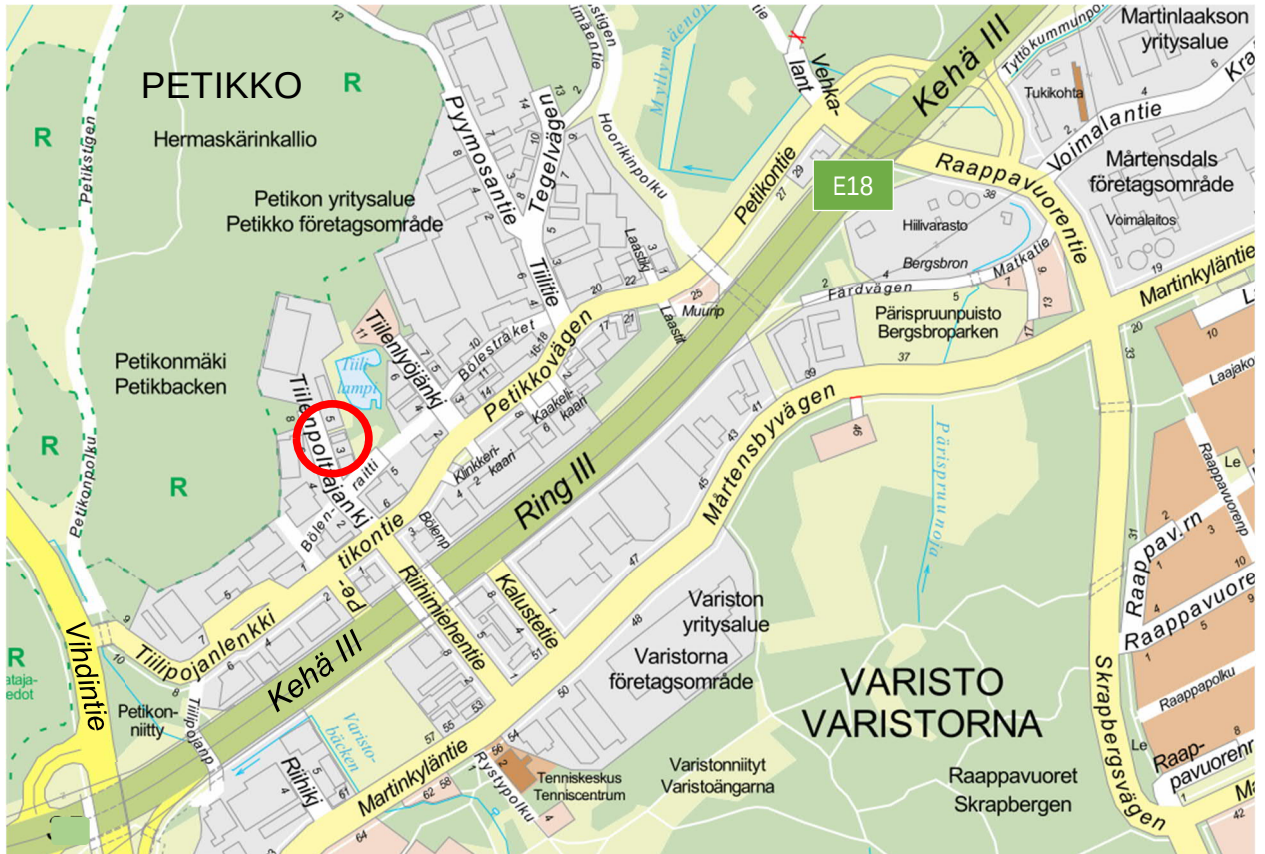

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavan muutoksen selostus,
joka koskee 15.12.2020 päivättyä asemakaavakarttaa 002466

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Kiinteistö Oy Petikko hakee Tiilenpolttajankuja 3b:n teollisuus- ja varastorakennusten tontin T laajentamista kapealle lähivirkistysalueelle VL. Autohuolto ja korjaamo tarvitsee aluetta pysäköintiin ja rakennuksen ympäri ajoon. Laajennusalueella on hulevesioja, joka voidaan putkittaa, ei polkua, joten alue voidaan liittää tonttiin. Rakennusoikeudeksi pyöristetään 745 k-m2.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosana 26 Petikko
osa korttelia 26108
(voimassa olevan asemakaavan osa korttelia 26108 sekä virkistysaluetta)

Tonttijako ja tonttijaon muutos

osa korttelia 26108

Kaava-alueen sijainti

Tiilenpolttajankuja 3b

Sisälllys

1	Tiivistelmä	3
2	Lähtökohdat	4
3	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	8
4	Asemakaavan kuvaus	10
5	Asemakaavan toteutus	12

1. TIIVISTELMÄ

Näkymä Tiilenpolttajankujalta. Tontilla toimii autohuolto ja korjaamo.

TKa 3.10.2020

Kiinteistö Oy Petikko hakee teollisuus- ja varastotontin T laajentamista nykyisellä rakennusoikeudella viereiselle lähivirkistysalueelle VL.

Tontilla on yksikerroksinen teollisuusrakennus vuodelta 1985, kerrosala 640 k-m². Tontilla toimii autohuolto ja korjaamo Autoasi Petikko / Öselcar Oy.

Yleiskaavassa alue on teollisuus- ja varastoaluetta T.

Yleiskaavaehdotuksessa alue on tuotanto- ja varastotoiminnan aluetta TY.

Voimassa olevassa asemakaavassa tontti on teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta T, tonttitehokkuus on $e = 0,60$, jolloin rakennusoikeus on 741 k-m². Suurin kerrosluku on kolme (III).

Asemakaavamuutoksessa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta T laajennetaan 258 m² kahden tontin väliselle kapealle lähivirkistysalueelle VL. Näin tontille saadaan lisää pysäköintipaikkoja ja tontin ympäri voidaan ajaa peruuttamatta. Uusi rakennusoikeus on 745 k-m², kerrosluku säilyy.

Tämä virkistysalueen osa sijaitsee kahden teollisuustontin välissä eikä ole virkistyskäytössä eikä siellä ole polkua. Siellä on hulevesioja, joka voidaan putkittaa, sähkö- ja tietoliikennekaapit, jotka voidaan siirtää, sekä nuoria koivuja ja haapoja. Yhteys puistoon säilyy Bölenraitilta.

Asemakaavamuutos parantaa yrityksen kapasiteettia, logistiikkaa ja toimintaa ja tukee Petikkaa autokaupan keskuksena.

2. LÄHTÖKOHDAT

Kaava-alue etelästä.

Google earth 2020

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Alueen yleiskuvaus

Petikko-Varisto on erikoiskaupan keskus, jossa on liike-, teollisuus- ja varastorakennuksia.

Luonnonympäristö

Tontti on ollut Hämeenkyön kartanon peltoa. Nykyisin tontti on kokonaan rakennettu, etelärajalla on luonnonkivistä tehty aita. Virkistysalueella on tontin pohjoispuolella hulevesioja ja nuoria koivuja ja haapoja, mutta ei polkua eikä tästä pääse Tiililammenpuistoon syvien ojen vuoksi. Alueella ei ole arvokkaita luontokohteita.

Tiililammelle menee polku Bölenraitilta.

Rakennettu ympäristö

Tontin pinta-ala on 1235 m² ja tonttitehokkuus $e = 0,60$, josta laskettu rakennusoikeus 741 k-m². Tontilla on yksikerroksinen metallilevypintainen teollisuusvarasto (640 k-m²) vuodelta 1985. Naapuritonteilla on teollisuus-, kauppavarasto- ja toimistorakennuksia.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Alueella ei ole rakennusperintökohteita eikä tunnettuja muinaismuistoja.

Palvelut

Petikossa on erikoistavaran kauppaa, kuten auto- ja huonekalukauppaa. Tontilla toimii autohuolto ja korjaamo.

Tonttiin liitettävä virkistysalue, jossa on hulevesioja ja koivuja, mutta ei polkua.

TKa 3.10.2020

Liikenne

Tontti liittyy Tiilenpolttajankujan kautta Petikontiehen. Kaduilla on jalkakäytävät. Tontilla on vain kahdeksan merkittyä autopaikkaa, mutta tarve on huomattavasti suuremmalle määrälle. Tiilenpolttajankujalla on kadunvarsipysäköintiä (2 tuntia).

Petikontieellä kulkee nyt bussi 322 Elielinaukio – Pähkinärinne – Vantaankoski, syksystä 2022 alkaen bussi 555 Leppävaara – Pähkinärinne – Vantaankoski.

Pysäköintitilannetta kuvaava ortoilmakuva 2016.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Lentomelu

Lentomelutaso Lden 50 – 55 dB edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ja toimistoilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä.

Tiemelu

Tiemelutaso Aeq 50 – 55 dB (2016) ei tuota ääneneristävyysvaatimusta. Asuntojen ääneneristävyyden tulee olla kuitenkin vähintään 30 dB (YM asetus 796/2017). Lentomelu on määräävä.

Tekninen huolto

Tontille on valmis kunnallistekniikka (vesi, viemäri, hulevesiviemäri, sähkö). Tiilenpolttajankujalla on tietoliikennekaapelit ja kaukolämpö sekä virkistysalueen kohdalla sähkö- ja tietoliikennekaapit. Virkistysalueella on HSY:n hulevesiviemäri ja oja. Hulevedet virtaavat Myllyniitynojaan ja edelleen Pitkäjärveen.

Maanomistus

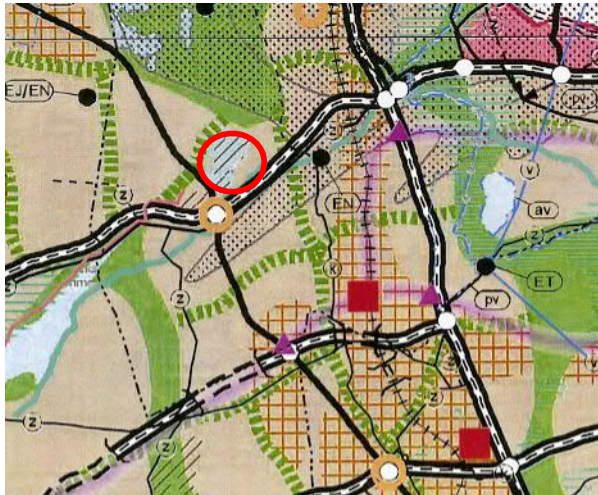
Tontin osalta Kiinteistö Oy Petikko (1235 m²) ja virkistysalueen osalta Vantaan kaupunki (258 m²).

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm., että suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
(VN 14.12.2017) => Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen.

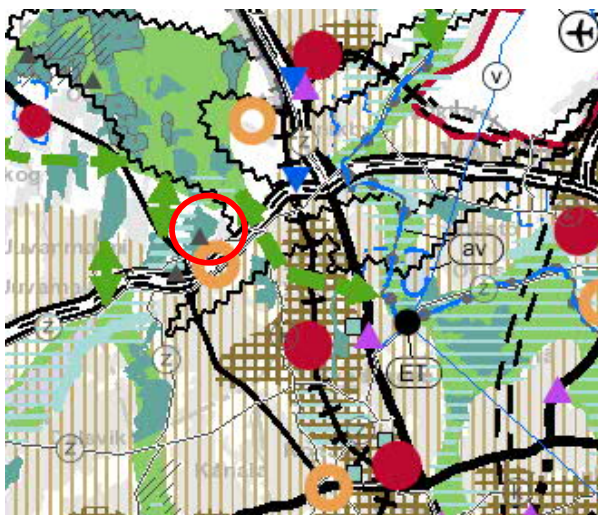
Maakuntakaava, voimassa oleva

Alue on taajamatoimintojen aluetta.

/ Uudenmaan liitto

=> Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

- Keskustatoimintojen alue.
- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Virkistysalue.
- Viherysteystarve.
- Lentomelualue.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Uusimaa-kaava 2050, hyväksytty

Tavoitteena on kasvun kestävä ohjaaminen. Petikko-Varisto on kaupan aluetta.

/ Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksynyt 25.8.2020

=> Kaavamuutos on hyväksytyn maakuntakaavan mukainen.

- Pääkaupunkiseudun ydinvyöhyke.
- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke.
- Keskustatoimintojen alue, keskus.
- Kaupan alue.
- Kaupan alue, laaturajoittamaton.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

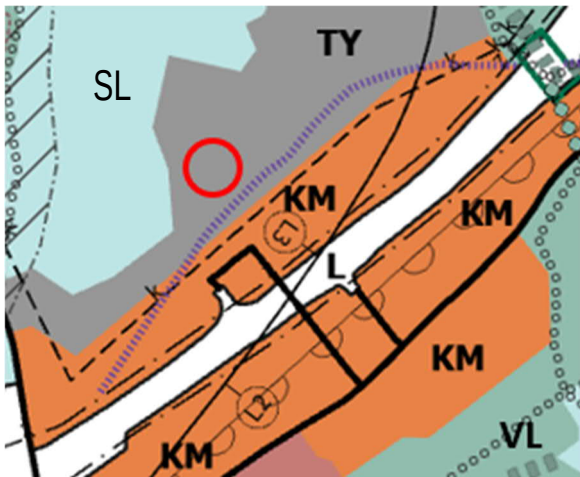

Vantaan voimassa oleva yleiskaava

Oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on teollisuus- ja varastoaluetta T/tk. (Kv 17.12.2007)

=> Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

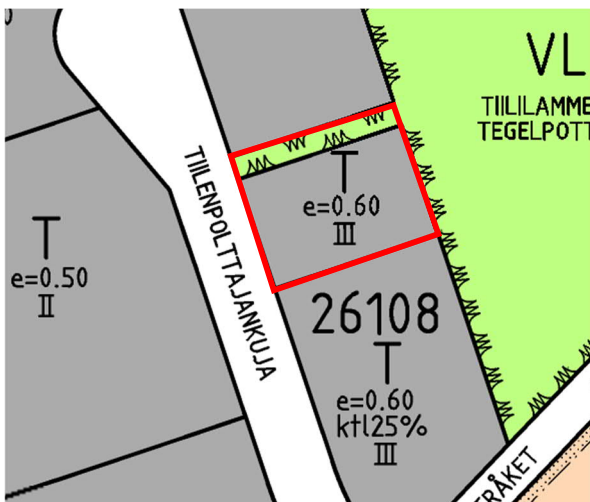
- KM Kaupallisten palvelujen alue.
- SL Luonnonsuojelualue.
- T Teollisuus- ja varastoalue.
- /tk Alueella voidaan sallia paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan sijoittuminen.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Vantaan yleiskaavaehdotus 2020

Kaava-alue on tuotanto- ja varastotoiminnan aluetta TY. (Kh 16.11.2020, päätettäväksi Kv 14.12.2014)
=> Kaavamuuos yleiskaavaehdotuksen mukainen.

KM	Kaupallisten palvelujen alue.
TY	Tuotanto- ja varastotoiminnan alue.
SL	Luonnonsuojelualue.
VL	Lähivirkistysalue.
	Suuri rantatie.
	Kaavamuuosalueen sijainti.

Voimassa oleva asemakaava

Alueella on voimassa asemakaavat 000714 (tontti, YM 9.9.1988) ja 001550 (VL-alue, Kv 27.9.2004).
Tontti on teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta T, tonttitehokkuus on $e = 0,60$.

T	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
VL	Lähivirkistysalue.
$e=0,60$	Tonttitehokkuus eli kerrosala / tontin ala.
kl25%	Liike- ja toimistotilojen enimmäismäärä.
III	Suurin kerrosluku roomalaisin numeroin.
	Kaavamuuosalueen rajaus.

Vantaan karttoja, kaavoja ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

Näkymä läheiseltä Tiililammelta, joka on syntynyt savenotosta tiilitehtaalte.

TKa 3.10.2020

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

Kiinteistö Oy Petikko haki 8.9.2020 tontin laajentamista viereiselle lähivirkistysalueelle. Vantaan kaupungin kiinteistöt ja tilat täydensi hakemusta omalta osaltaan 2.10.2020.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

Osallistuminen ja vuorovaikutus

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin, postitettiin ja julkaistiin internetissä 9.10.2020. Mielipiteet kaavoitukselle pyydettiin kirjaamoon 16.11.2020 mennessä.
- Vireille tulo ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 4.11.2020.
- Aluearkkitehti oli tavattavissa sähköpostilla ja puhelimitse, yhteydenottoja ei tullut.
- Maankäytön kuulutukset julkaistaan kaupungin internet-sivuilla.

Osallisia kaavoituksessa olivat kaavan hakijat, alueen ja naapurikiinteistöjen omistajat, haltijat ja asukkaat (naapurit), kaupunginosa ja lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan liitto, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energia Oy, Fingrid Oyj, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin seudun liikenne HSL, kaupungin viranomaiset sekä kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. Caruna Espoo Oy / 13.10.2020:

Caruna Espoo Oy:llä ei sijaitse sähköverkkoa kaava-alueella.

2. Vantaan Energia Oy / 26.10.2020:

Sähköverkko:

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelis sijaitsevat karttaliitteiden mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Tonttiin liitettävän puistokaistaleen kohdalla Tiilenpolttajankujalla sijaitsee 0,4 kV pienjänniteverkon kaksiosainen jakokaappi nro 687, josta on rakennettu tonttien 3b ja 6 sähkön liittymäkaapeloinnit. Samalla puolen tietä kulkee myös 20 kV keskijänniteverkon kaapeloinnit. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko: Ei huomautettavaa.

=> Jakokaappia ja kaapelointia siirretään hankkeen kustannuksella.

3. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY / 27.10.2020:

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi.

4. Vantaan kaupunginmuseo / 9.11.2020:

--- Kaupunginmuseo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

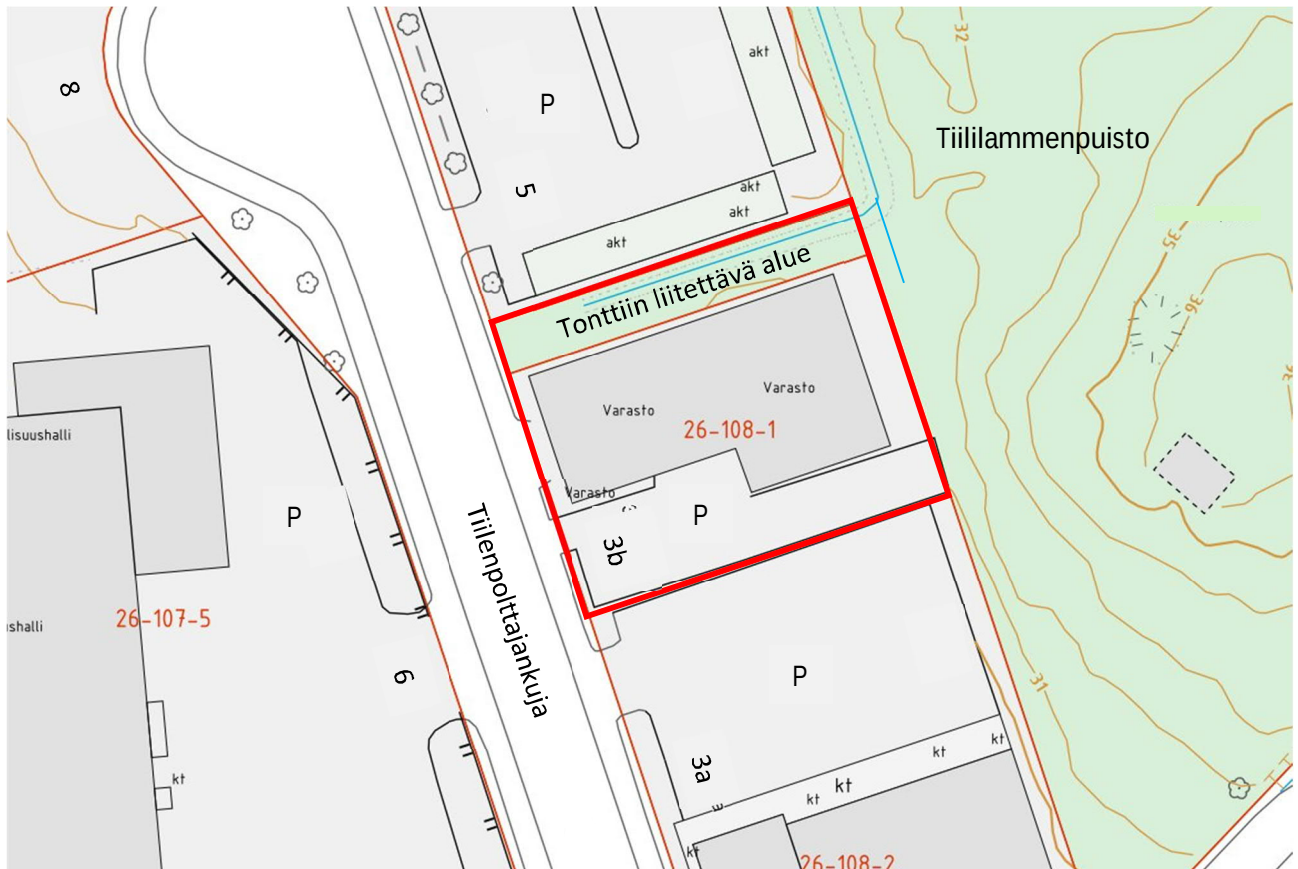
Suunnittelualueella sijaitsee vuonna 1985 rakennettu teollisuusvarasto. Vantaalla ei olla tehty kulttuurihistoriallista inventointia 1980-luvun rakennuskannasta. Pintapuolisen tarkastelun perusteella voidaan kuitenkin todeta, että rakennuksella ei ole riittävästi suojeluperusteita asemakaavasuojelua varten.

Alueella ei ole todettu kulttuuriympäristöön liittyviä erityisiä maisemallisia arvoja, eikä sieltä tunnetta käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä. Näin ollen Vantaan kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseota ei ole tarpeen kuulla kaavan jatkovaiheissa, mikäli suunnitelmaan ei tule kulttuuriympäristöön liittyviä merkittäviä muutoksia.

5. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL / 16.11.2020:

Ei lausuttavaa.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Asemakaavan havainnekuva. Liitosalue on kuusi metriä leveä.

TKa 15.12.2020

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavamuutos

Kaavamuutoksessa teollisuus- ja varistorakennusten korttelialuetta T laajennetaan 258 m² Tiililammenpuiston lähivirkistysalueelle VL. Nykyinen rakennusoikeus 741 k-m² pyöristetään 745 k-m²:iin. Alueella saa olla huolto- ja korjaustiloja, yksi asunto sekä enintään 40 % rakennusoikeudesta toimistotiloja. Suurin kerrosluku kolme (III) säilyy.

Kaavaratkaisun perustelut

Asemakaavamuutos on voimassa olevan maakuntakaavan (2016), hyväksytyn maakuntakaavan (2020), oikeusvaikutteisen yleiskaavan (2007) ja yleiskaavaehdotuksen (2020) mukainen.

Laajennusaluetta tarvitaan pysäköintialueena ja jotta rakennus voidaan kiertää peruuttamatta. Tämä virkistysalueen osa kahden teollisuustontin välissä ei ole virkistyskäytössä eikä siellä ole polkua. Virkistysalue on tarvittu yksinomaan hulevesiojaa varten, joka voidaan putkittaa.

Kaavamuutos tukee autohuollon ja -korjaamon toiminnallisia tarpeita ja Petikon autokauppaa.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Voimassa oleva asemakaava sallii huoltoasuntoja. Tontin käyttö, sijainti virkistysalueen vieressä, joukkoliikenne ja melutilanne sallivat, että tontilla voi olla asunto. Petikossa on muitakin asuntoja. Mahdollinen asunto lisää alueen sosiaalista kontrollia.

Vihertehokkuusvaatimus 0,6 on tällä tontilla mahdoton, koska tontti on täyteen rakennettu eikä laajennusalueellakaan ole tilaa muulle kuin kaavamuutoksen tarkoituksena olevaan pysäköintiin. Pääosalle tonttia jää nykyinen rakennus ja sen piha. Kuitenkin määrätään, että laajennettavalla pysäköintialueella on käytettävä vettä läpäiseviä pintoja.

Meluntorjunnasta ja hulevesien hallinnasta määrätään Vantaan rakennusjärjestyksessä eikä niistä ei ole tarpeen antaa erityisiä kaavamääräyksiä.

4.3 ALUEVARAUKSET

T, teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue

Korttelialue laajenee. Nykyinen rakennusoikeus 741 k-m2 pyöristetään 745 km²:iin. Suurin kerros-luku III säilyy. Kaavamääräykset ajantasaistetaan.

Tekninen huolto

Nykyinen kunnallistekniikka. Hulevesioja putkitetaan. Sähkö- ja telekaapit ja kaapeleita siirretään. Tontilla on mahdollista hyödyntää aurinkoenergiaa, kaukolämpöä ja maalämpöä.

4.4 KAAVAN MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET

Vaikutukset luontoon, luonnonympäristöön ja virkistykseen

Tämä lähivirkistysalueen osa kahden teollisuustontin välissä ei ole virkistyskäytössä. Siellä on hule-vesioja, joka putkitetaan, sekä nuoria koivuja ja haapoja. Viherkaistale liitetään tonttiin ja muut-tuu pysäköintialueeksi. Tiilenpolttajankujalla tontit liittyvät suoraan virkistysalueeseen tai luon-nonsuojelualueeseen. Tiililammenpuistoon säilyy nykyinen polku Bölenraitilta.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja kaupalliseen toimintaan

Autohuolto ja korjaamo saa lisää tarvittavia pysäköintipaikkoja ja rakennuksen ympäri ajon, mikä parantaa yrityksen kapasiteettia, logistiikkaa ja toimintaa. Samalla kaavamuutos tukee Petikkaa autokaupan keskuksena.

Liikenteelliset vaikutukset

Ei merkittävää vaikutusta Petikon liikennemääriin.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Meluntorjunnasta ja hulevesien johtamisesta määrätään rakennusjärjestyksessä.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta. Kaavaan liittyy maakauppa, josta on saatu sitoumus.

Ostaja hoitaa kustannuksellaan ojan putkittamiseen tarvittavat sopimukset ja suunnittelun HSY:n kanssa sekä sähkö- ja tietoliikennekaaplien ja kaapeleiden siirrot Vantaan Energia Sähköverkot ja Elisa Oyj:n kanssa.

Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

Kaavatyöhön osallistuneet		
Vantaan kaupunki		
Asemakaavoitus	aluearkkitehti	Timo Kallaluoto
	asemakaava-arkkitehti	Anna Hakamäki
	asemakaava-arkkitehti	Anders Hedman
Kadut ja puistot	kaavoitusinsinööri	Mikko Järvi
	kaavatekninen koordinaattori	Marko Hoffren
	suunnittelupäällikkö	Mikko Keinänen
	suunnitteluinsinööri	Henri Hyttinen
	liikenteen alueinsinööri	Teemu Vihervaara
Kiinteistöt ja tilat	tonttipäällikkö	Armi Vähä-Piikkiö
	maankäyttötekniikko	Jorma Hopponen
Yleiskaavoitus	maisema-arkkitehti	Elina Ekroos
Kiinteistö Oy Petikko		Markus Mattson

Aloituskokous 8.10.2020, infra 9.10.2020, Länsi-Vantaan aluetiimi 14.10.2020.

Vantaa 15.12.2020

VANTAAN KAUPUNKI
Länsi-Vantaan asemakaavoitus

Timo Kallaluoto

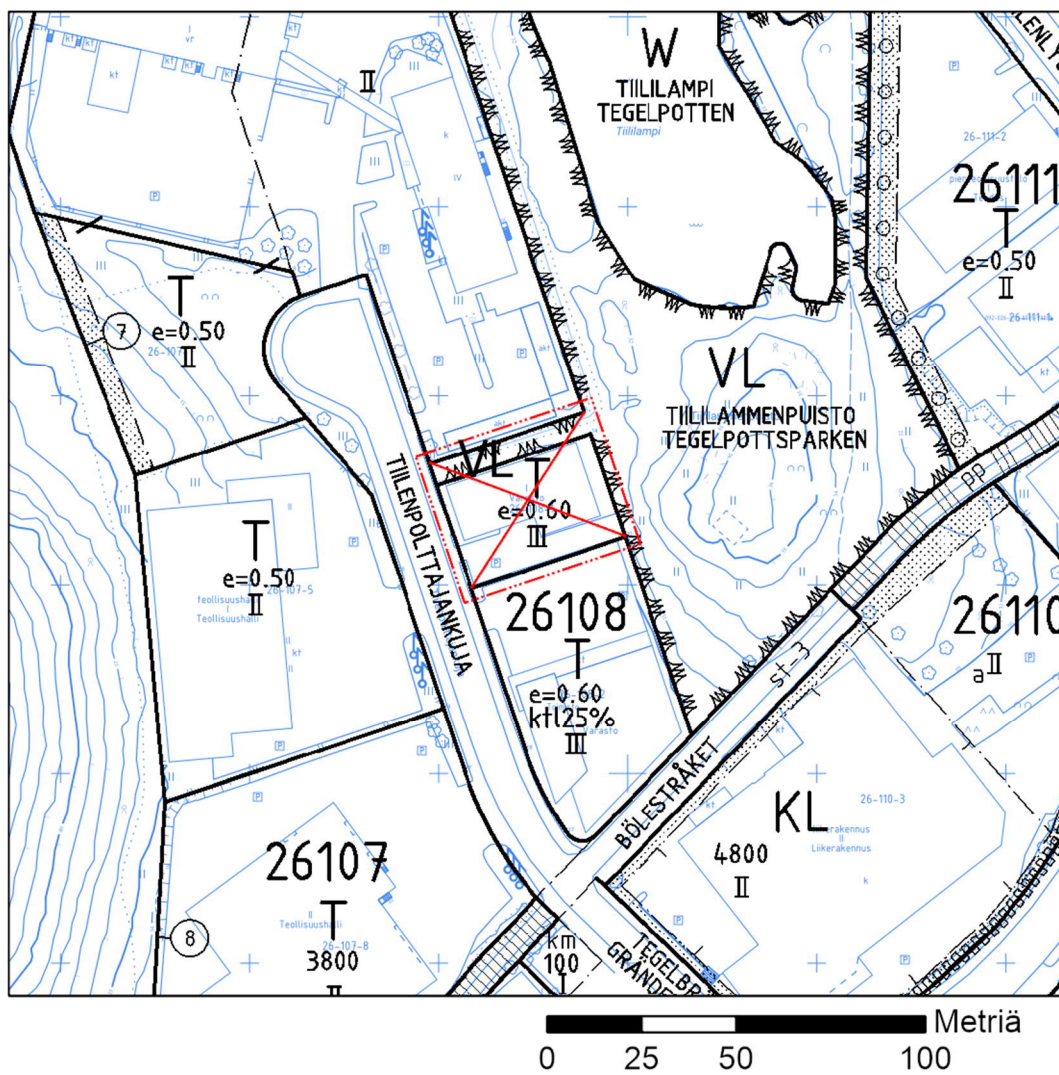
Timo Kallaluoto, aluearkkitehti

timo.kallaluoto@vantaa.fi

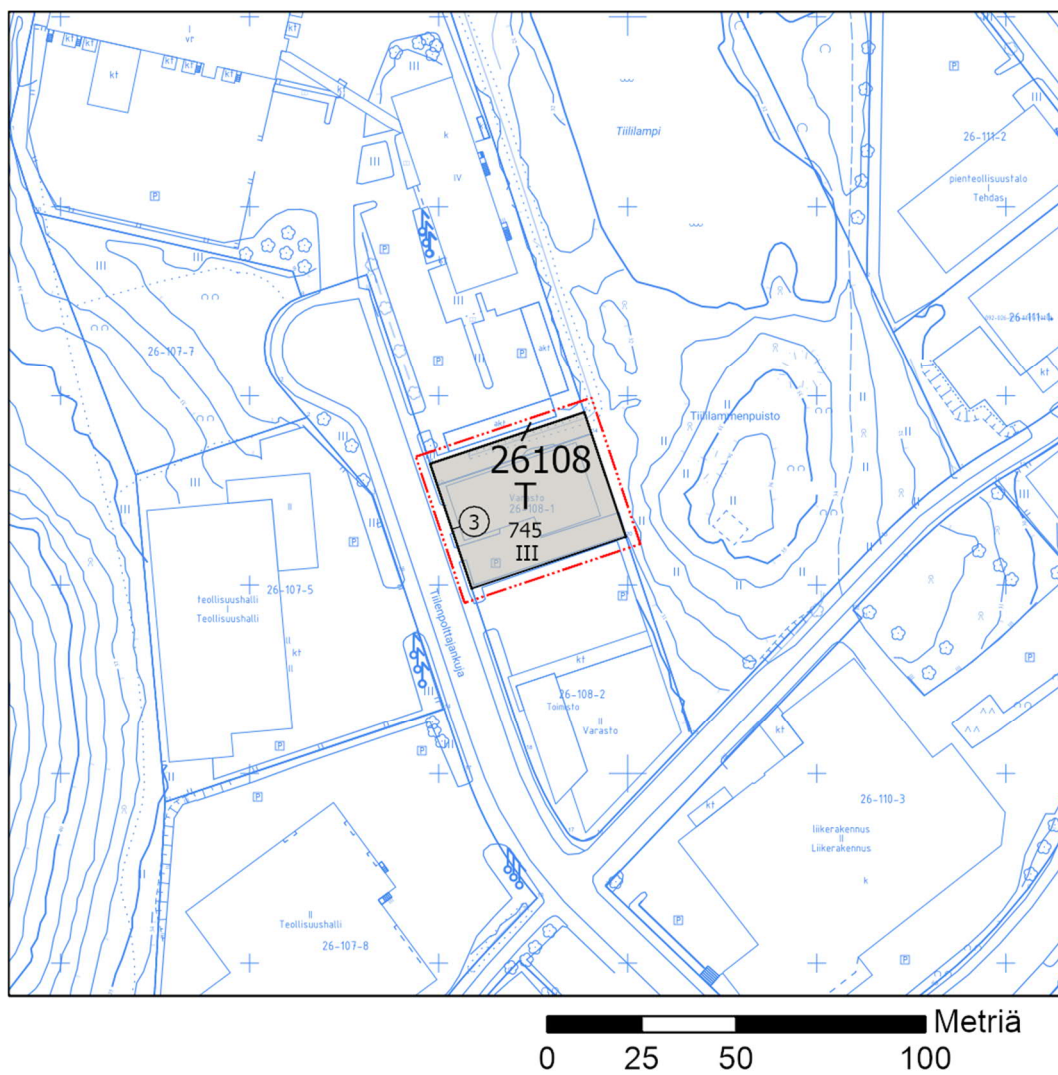
p. 050 3122 132

Kielotie 28, PL 1860, 01300 Vantaan kaupunki

Poistuvat merkinnät

Asemakaavan muutosehdotus

Kaava-alueen numero Planområdets nummer 002466	Päiväys Datum 15.12.2020	1/2
Vantaan kaupunki TIILENPOLTTAJANKUJA 3B Kaupunginosa 26, Petikko Asemakaavan muutos Osa korttelia 26108. Tonttijako ja tonttijaon muutos Osa korttelia 26108. 1:2000		Vanda stad TEGELBRÄNNAR- GRÄNDEN 3B Stadsdel 26, Petikko Ändring av detaljplanen Del av kvarteret 26108. Tomtindelning och ändring av tomtindelningen Del av kvarteret 26108. 1:2000

 	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ: 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva. Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue. Alueella saa olla huolto- ja korjaustiloja. Alueella saa olla toimistotiloja enintään 40 % tontin rakennusoikeudesta. Alueella saa olla yksi asunto. Uudet pinnoitettavat piha-alueet tulee olla vettä läpäiseviä. Rakennusluvan yhteydessä on esitettävä hulevesiselvitys. Ääneneristävyyden lentomelua vastaan tulee olla asunnoissa ΔL 32 dB ja toimistoissa ΔL 28 dB. Autopaikkoja on varattava vähintään: - teollisuus, huolto- ja korjaustoiminta 1 ap / 100 k-m ² - varastot 1 ap / 150 k-m ² - toimistot 1 ap / 50 k-m ² - asunto 1 ap	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER: Linje 3 m utanför planområdets gräns. Kvartersområde för industri- och lagerbyggnader. På området får vara service- och reparationsutrymmen. Det kan finnas kontor i området högst 40 % av tomtens byggnadsrätt. På området får vara en bostad. Nya gårdsområden som ska beläggas måste vara vattengenomsläppliga. I samband med byggnadstillstånd ska dagvattensbedömning presenteras. Ljudisolering mot flygbuller ska vara i bostäder ΔL 32 dB och i kontor ΔL 28 dB. Bilplatser ska reserveras minst: - industri, service- och reparationsverksamhet 1 bp / 100 m ² -vy - lager 1 bp / 150 m ² -vy - kontor 1 bp / 50 m ² -vy - bostad 1 bp
    	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja. Kortteleiden välinen raja. Osa-alueen raja. Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero. Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista. Kaupunginosan numero. Kaupunginosan nimi. Korttelin numero. Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä. Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns. Gräns mellan kvarter. Gräns för delområde. Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning. Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas. Stadsdelsnummer. Stadsdelens namn. Kvartersnummer. Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta. Romersk siffra anger största tillåtna antalet våningar i byggnaderna, i byggnaden eller i en del därav.

26
PETIK
26108

745

III

Rakennusala.**Byggnadsyta.**

2/2

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö Asemakaavoitus		Stadsstruktur och miljö Detaljplanering	
Kaupunkimittaus Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.		Stadsmätning Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.	
Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.		Vantaalla / Vanda __. __. 20__	Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.
		Kimmo Junttila Kaupungeingeodeetti / Stadsgeodet	
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__/20__		Godkänd av stadsfullmäktige __/__/20__	

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	17.11.2020
Kaavan nimi	002466 Petikko 26 kaupunginosa		
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm		
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm	09.10.2020	
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus	092002466	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,1493	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,1493

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,1493	100,0	745	0,50	0,0000	4
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	0,1493	100,0	745	0,50	0,0258	4
V yhteensä	0,0000		0		-0,0258	0
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,1493	100,0	745	0,50	0,0000	4
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	0,1493	100,0	745	0,50	0,0258	4
T	0,1493	100,0	745	0,50	0,0258	4
V yhteensä	0,0000		0		-0,0258	0
VL	0,0000		0		-0,0258	0
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

9 §

Detaljplaneändring 002420, 52 Skattmans/Grand Wing

VD/3914/10.02.04.00/2019

HP/TLA/JOR/CÖ/VIK/LS/KW

I **planläggningsområdet Grand Wing** byggs kontor, ett hotell och ett upplevelsecentrum samt ett parkeringshus som betjänar dessa. Förslaget till detaljplaneändring är en del av det utkast till detaljplaneändring som just nu är under arbete och gäller hela kvarteret, och i vilket det också planeras boende.

Planens byggrätt uppgår till **sammanlagt 24 195 våningskvadratmeter**. Våningshöjden som anges i planen är 8 våningar, en del av byggnaderna byggs troligtvis lägre än detta. Användningsändamålet ändras från kvartersområde för kontorsbyggnader (KT), till kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader (K) och gatuområde. I nuläget är området huvudsakligen ett område med låga buskage och träd.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteret 52300 samt gatuområde, i stadsdel 52 Skattmans. Ändringen gäller en del av kvarteret 52300 i den detaljplan som upphävs.

Området ligger på drygt en och en halv kilometers avstånd från Aviapolis tågstation, i stadsdelen Skattmans. Området avgränsas i söder av Ring III, i väster av Frälsevägen och i norr av Örevägen. På andra sidan Ring III ligger Flamingo och Jumbo.

Sökande

Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj

Markägoförhållanden

Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj

Beredning

Utöver stadens sakkunniga har arkitektbyrå L-arkkitehdit medverkat som konsult vid beredningen av planen.

Planen har utarbetats som stadens interna arbete.

Generalplanen

I den generalplan med rättsverkningar som godkänts av stadsfullmäktige 17.12.2007 är området arbetsplatsområde (TP). Frälsevägen har en riktgivande stamförbindelse för kollektivtrafik. Området ligger i flygbullerzon m3 (Lden 55–60 dB), vilket inte begränsar placeringen av funktioner men inverkar på konstruktionernas ljudisoleringsbehov.

I den nya generalplanen för Vanda 2020 som är under arbete är området delvis arbetsplatsområde (TP) och delvis bostadsdominerat centrumområde (AC). Frälsevägen har en spårvägförbindelse. Genom planläggningsområdet går en rekreatiomsområdesförbindelse. Hela planläggningsområdet utgör en zon för hållbar tillväxt.

Detaljplaneändringen

Användningsändamålet ändras från kvartersområde för kontorsbyggnader (KT), till kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader (K) och gatuområde.

I planläggningsområde Grand Wing byggs kontor, ett hotell och ett upplevelsecentrum samt ett parkeringshus som betjänar dessa. Förslaget till detaljplaneändring är en del av det utkast till detaljplaneändring som just nu är under arbete, vilket planeras till ett urbant och mångsidigt område med blandade funktioner. Det här förslaget till detaljplan är den första delen som planläggs av kvartershelheten.

Byggrätten i planen uppgår till sammanlagt 24 195 våningskvadratmeter. Våningshöjden som anges i planen är 8 våningar, en del av byggnaderna byggs troligtvis lägre än detta. I nuläget är området huvudsakligen ett område med låga buskage och träd.

Genom planläggningsområdet går en friluftsled som föreslagits i generalplanen.

Gårdsplanen i planläggningsområdet föreslås som torgområde, som ska byggas till en helhet som håller en hög kvalitetsnivå med avseende på stadsbilden. Torget kommer också att ha områden som planteras och en tall som bevaras.

Frälsevägen är en del av slingan med intressanta platser i Skattmans, utmed vilken byggnadernas arkitektur ska främja uppkomsten av ett trivsamt område för fotgängare.

I planen föreslås två områden som temporärt ska anpassas till landskapet, på vilka det i framtiden utvecklas bostadsbyggande i samband med kommande planer. Dessa områden är med i planen av plantekniska skäl.

Planförslaget följer generalplanen och den generalplan 2020 som är under beredning.

Deltagande och växelverkan

Ett program för deltagande och bedömning gjordes upp 21.5.2019.

I Vantaan Sanomat har meddelats om att planen blivit aktuell och intressenterna har beretts möjlighet att uttala sin åsikt om saken.

Utgående från programmet för deltagande och bedömning inbegärdes åsikter senast 26.6.2019 (MBL 62 §) och 5 åsikter inlämnades.

– Vanda Energi meddelade att Vanda Energi Elnät Ab:s mellan- och lågspänningsnät är ligger placerade i enlighet med kartbilagorna 1–2. Vanda Energi Elnät Ab vill att placeringen av jordkablar ska beaktas i förslaget till detaljplaneändring. Då detaljplanen förverkligas måste det göras ändringar i områdets eldistributionsnät. Det nuvarande nätet repareras och nya nät och transformatorer byggs enligt effektiviteten i området. Elnätets behov preciseras vart eftersom planläggningsarbetet framskrider. Om markkablar måste flyttas ska flyttkostnaderna ordnas enligt Vanda stads och Vanda Energi Ab:s samarbetsavtal som utarbetades 20.7.1993. I detaljplanens ändringsområde finns rikligt med Vanda Energi Oy:s fjärrvärmeledningar i enlighet med den ritning som medföljer som bilaga (Bilaga 3). Vanda Energi Ab vill att placeringen av fjärrvärmeledningarna ska beaktas i förslaget till detaljplaneändring. Om fjärrvärmeledningarna måste flyttas ska flyttkostnaderna ordnas enligt Vanda stads och Vanda Energi Ab:s samarbetsavtal som utarbetades 20.7.1993.

– HRM meddelade att planändringen förutsätter tilläggsbyggande av allmänna vattentjänster för Örevägen och planändringsområdets nya gatuområden. Preliminärt finns det inget behov av att flytta ledningar. Det är skäl att uppdatera Aviapolis allmänna plan för vattentjänster (2016). Utöver detta håller HRM på att utarbeta en preliminär plan för regionala vattentjänster, i vilken även

planläggningsområdet ingår. I ett senare skede av planläggningen ska en planspecifik preliminärplan för vattentjänster utarbetas utgående från staden, vilken presenteras som bilaga till planbeskrivningen.

– HRT meddelade att dragningen av Vandaspåran går via Frälsevägen och att detta bör beaktas i planeringen, så att planläggningen möjliggör förverkligandet av en högklassig och effektiv spårväg. På Frälsevägen går dragningen av Vandaspåran undantagsvis delvis i en fil som delas med fordonstrafiken. Detta ställer krav på en högklassig trafikstyrning på Frälsevägen och de gatuförbindelser som ansluter till vägen. Snabbspårvägen ska utgöra en central utgångspunkt vid planeringen av Frälsevägen.

– Vanda stadsmuseum meddelade att helheten Auramos industribyggnader, som nämnts vid inventeringen av Vandas arv av moderna industribyggnader 2006 och angetts med klassen A1. Två byggnaders kulturhistoriska betydelse har undersökts mer ingående i en byggnadshistorisk utredning gjord av Kati Salonen ja Mona Schalin arkkitehdit Oy (10.5.2019).

– De övriga hade ingenting att anmärka på i planen.

Stadens mark- och bostadspolitiska riktlinjer

Planen följer stadens markpolitiska riktlinjer (FGE 18.6.2018 § 9).

Avtal

Detaljplaneändringen omfattar ett markanvändningsavtal.

Ändringskostnaderna betalas av sökanden Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj och för stadsstyrelsen föreslås att avgiftsklass 4 (18 000 €) fastställs.

Stadsplaneringsnämnden 29.9.2020 § 9

Stadsplaneringsdirektörens förslag:

Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att

- a) förslaget till detaljplaneändring nr 002420, 52 Skattmans/Grand Wing, som daterats 29.9.2020, läggs fram i 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
- b) detaljplaneringen berättigas till att begära nödvändiga utlåtanden,
- c) avgiftsklass 4 fastställs och det konstateras att ändringskostnaderna (18 000 €) betalas av sökanden Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsstyrelsen 19.10.2020 § 25

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) lägga fram förslaget till detaljplaneändring nr 002420, 52 Skattmans/Grand Wing, som daterats 29.9.2020, i 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
- b) berättiga detaljplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden,
- c) fastställa avgiftsklass 4 och konstatera att ändringskostnaderna (18 000 €) betalas av sökanden Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Framläggning

Förslaget till detaljplaneändring hölls framlagt 4.11–3.12.2020 med stöd av MBF 27 §. Under denna tid inlämnades inga anmärkningar.

Planutlåtanden

Stadsstyrelsen beslutade 19.10.2020 berättiga detaljplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden. Det begärdes 4 utlåtanden och 4 lämnades in. Utlåtande lämnades in av NTM-centralen, HRM, Vanda Energi och Vanda stadsmuseum.

Utförda justeringar

Följande ändringar har gjorts i planbestämmelserna (orden som lagts till är med fet stil):

Ersättningsluften ska tas från innergårdens sida, **och den ska filtreras.**

Utöver den byggrätt som angetts i detaljplanen får man i byggnadernas alla våningsplan bygga sådana trapphus, hissar, ljus- och teknischakt, tekniska utrymmen samt **biutrymmen till hotellbyggnaden** som betjänar det huvudsakliga användningsändamålet. Dessa utrymmen räknas inte med i dimensioneringen av bil- eller cykelplatser.

Följande texter har lagts till i planbeskrivningen:

De transformatorer som byggs i området ska placeras som fastighetstransformatorer i anslutning till byggnaderna eller integreras som transformatorer i betongskjul i den miljö där de byggs. Den mer exakta placeringen av transformatorerna i området fastställs i bygglovsskedet, då man är på det klara med tomtindelningen. Vanda Energi Elnät Ab kommenterar transformatorernas placering. Det första objektet som byggs på området bestämmer transformatorernas placering.

Efter den byggnadshistoriska utredningen har uppgifterna om Auramos byggnader uppdaterats i databasen Kirsti. Produktions- och kontorsbyggnaden (bestående nummer 21334) har, när det gäller de delar som byggts 1964 och 1982, klassats som ytterst betydelsefull (klassificeringsbeteckning R1). Byggnadsarvsvärdet för den hallbyggnad som blev färdig år 1970 (bestående nummer 3616) konstaterades igen vara obetydliga på grund av de ändringsarbeten som utförts.

Utöver detta har fel av teknisk natur i plankartan och planbeskrivningen korrigerats.

Justeringarna är inte väsentliga och därför behövs ingen ny framläggning.

Stadsplaneringsnämnden 16.2.2021 § 13

Stadsplaneringsdirektörens förslag:

Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att

- a) utlåtandena ges svar i enlighet med bilagan och de föreslagna justeringarna utförs,
- b) förslaget till detaljplaneändring 002420, 52 Skattmans/Grand Wing som daterats 16.2.2021 förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Avtal

Markanvändningsavtalet som hänför sig till detaljplaneändringen undertecknades 1.3.2021.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 31

Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) ge utlåtandena svar i enlighet med bilagan och utföra de föreslagna justeringarna, och
- b) förslaget till detaljplaneändring 002420, 52 Skattmans/Grand Wing som daterats 16.2.2021 till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 9

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till detaljplaneändring 002420, 52 Skattmans/Grand Wing som daterats 16.2.2021.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

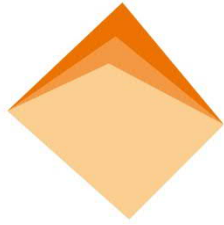
- Detaljplaneändringens beskrivning 16.2.2021
- Utlåtanden och svar 16.2.2021

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information:

Johanna Rajala, områdesarkitekt, tfn 050 302 8975, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

Carina Ölander, detaljplanerare, tfn 043 826 7039, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

Vantaa
Aviapolis

002420, VEROMIES

GRAND WING

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 16.2.2021 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002420. Kaavoitus on tullut vireille 21.5.2019.

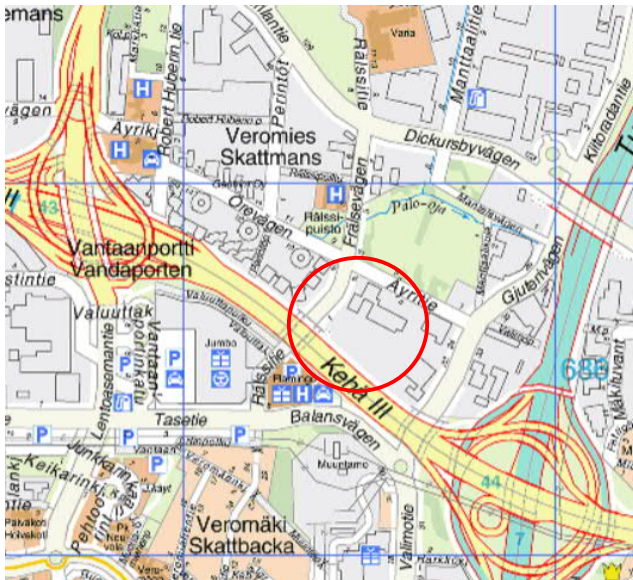
1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 52300 ja katualuetta kaupunginosassa 52 Veromies. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 52300.

Alueelle rakennetaan toimistoja, elämyskeskus ja hotelli sekä näitä palveleva pysäköintitalo. Kaa-
vamuutosehdotus on osa tekeillä olevaa koko korttelia koskevaa kaavamuutosluonnosta, johon
suunnitellaan myös asumista. Kaavaan tulee yhteensä 24 195 kerrosneliömetriä rakennusoikeutta.
Kaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Kaavan laatija: Carina Ölander, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki; sukunimi.etu-nimi@vantaa.fi, puh +358 438267039.

1.1 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Aluetta rajaa etelässä Kehä III, län-
nessä Rälssitie ja pohjoisessa Äyritie.
Kehä III:sen toisella puolella sijaistee
Flamingo ja Jumbo. Aviapoliksen rauta-
tieasemalle on matkaa n. 1,6 km ja len-
toasemalle n. 2,5 km.

1.2 KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj:n kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 30.4.2019. Kaa-
vamuutoksen numeroksi tuli työohjelmassa 002420.
- Kaavoitus tuli vireille 21.5.2019.
- Mielenpitoet pyydettiin 26.6.2019 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 5 kappaletta.
- Lausunnot ja muistutukset pyydettiin 3.12.2020 mennessä. Saatiin 4 lausuntoa.

1.3 SISÄLLYSLUETTELO

<u>1.</u>	<u>PERUS- JA TUNNISTETIEDOT</u>	<u>1</u>
1.1	KAAVA-ALUEEN SIJAINTI	1
1.2	KAAVAPROSESSIN VAIHEET	1
1.3	SISÄLLYSLUETTELO	2
1.4	LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA	3
<u>2.</u>	<u>TIIVISTELMÄ</u>	<u>3</u>
<u>3.</u>	<u>LÄHTÖKOHDAT</u>	<u>5</u>
3.1	SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA	5
3.2	SUUNNITTELUTILANNE	15
<u>4.</u>	<u>ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET</u>	<u>19</u>
4.1	SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO	19
4.2	OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ	19
4.4	ASEMAKAAVAN TAVOITTEET	22
4.5	ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT	23
<u>5.</u>	<u>ASEMAKAAVAN KUVAUS</u>	<u>32</u>
5.1	KAAVAN RAKENNE	32
5.2	YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	32
5.3	ALUEVARAUKSET	33
5.4	KAAVAN VAIKUTUKSET	34
5.5	YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT	38
5.6	NIMISTÖ	38
<u>6.</u>	<u>ASEMAKAAVAN TOTEUTUS</u>	<u>38</u>
<u>7.</u>	<u>KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET</u>	<u>39</u>

1.4 LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Meluselvitys, Promethor, 2020.
- Hulevesi- ja pihasuunnitelma, Destia, 2019.
- Vihertehokkuuslaskelma, Destia, 2019
- KOY Auramo Rakennushistoriaselvitys, 2019
- Vantaan Ratikka-selvitys, WSP Oy, 2019
- Veromiehen uusi nimistö, Mikko Sandström, Kaupunkisuunnittelu, 25.5.2018
- Liikenneselvitys, Ramboll 2018
- Aviapolis Urban Blocks Draft Masterplan, Mandaworks AB & MASSLab LDA, 2018
- Aviapolis, Veromiehen verkot, Vantaan kaupunkisuunnitteluvirasto, 2018.
- Aviapoliksen kaavarunko, KV. 18.4.2016

2. TIIVISTELMÄ

Grand Wing kaava-alueelle rakennetaan toimistoja, hotelli ja elämyskeskus sekä näitä palveleva pysäköintitalo. Kaavamuutosehdotus on osa tekeillä olevaa koko korttelia koskevaa kaavamuutosluonnosta, johon suunnitellaan myös asumista.

Kaavaan tulee yhteensä 24 195 kerrosneliömetriä rakennusoikeutta. Kaavassa annettu kerroskorkeus on 8 kerrosta, osa rakennuksista rakentuu luultavasti tätä matalammiksi. Käyttötarkoitus muuttuu toimistorakennusten korttelialueesta KT, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi K.

Kaava-alueen halki kulkee yleiskaavassa esitetty ulkoilureitti.

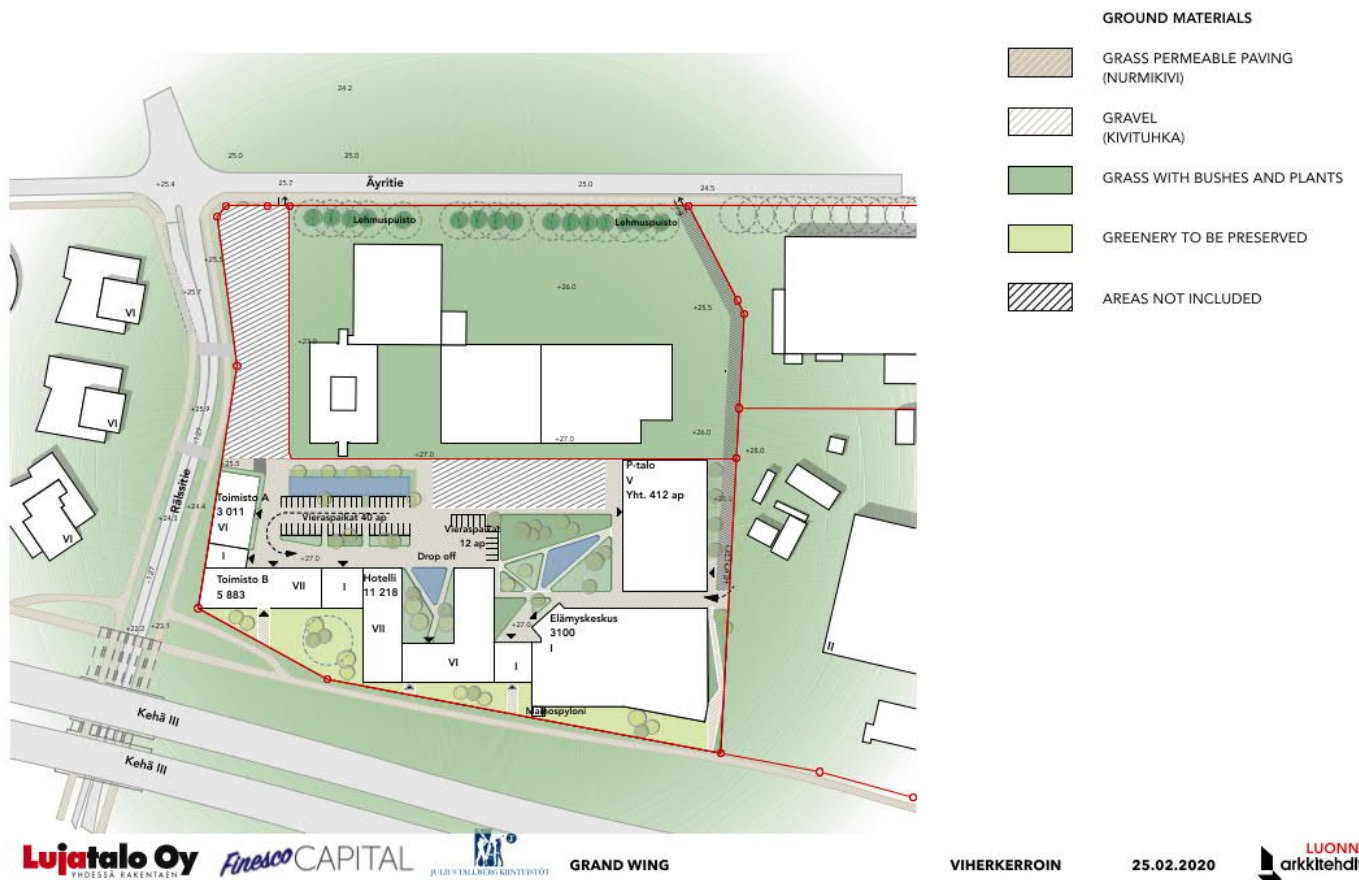
Kaava-alueen piha esitetään tori-alueena, joka tulee rakentaa kaupunkikuvallisesti laadukkaaksi kokonaisuudeksi. Torille tulee myös istutettavia alueita ja säilytettävä puu.

Rälssitie on osa Veromiehen Kiinnostavuuden kehää, jonka varressa rakennusten arkkitehtuurilla tulee edistää viihtyisän jalankulkualueen syntymistä.

Kaavassa esitetään kaksi väliaikaisesti maisemoitavaa aluetta, joille tulevaisuudessa seuraavien kaavojen yhteydessä kehitetään asuinrakentamista. Nämä alueet ovat mukana kaavassa kaavateknisistä syistä.

Alue on nykyisellään pääosin matalaa pensaikkaa ja puustoa.

Piha- ja hulevesisuunnitelma, Destia

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalue sijaitsee Veromiehen kaupunginosassa. Suunniteltava alue on osa korttelia 52300. Aluetta rajaa etelässä Kehä III, lännessä Rälssitie ja pohjoisessa Äyritie. Aviapoliksen rautatieasemalle on matkaa n. 1,6 km ja lentoasemalle n. 2,5 km.

Itäpuolella sijaitsee Auramon rakennukset.

Kehä III:sen toisella puolella sijaistee Flamingo ja Jumbo.

Veromieheen on 1950-luvulta lähtien rakennettu Vantaan laajinta, yhtenäistä työpaikka- ja varastoaluetta. Kaupunginosaa halkovat ja sivuavat tiet ovat ajan kuluessa laajentuneet ja muuttuneet maisemaa hallitseviksi elementeiksi niin äänimaailmaltaan kuin laajuudeltaan. Alue on täyttynyt suurimittakaavaisista rakennuksista sekä asfaltoiduista pinnoista. Katuverkko on harva ja korttelikoko valtaisa.

Kaava-alue on nykyisellään pääosin matalaa pensaikkaa ja puustoa.

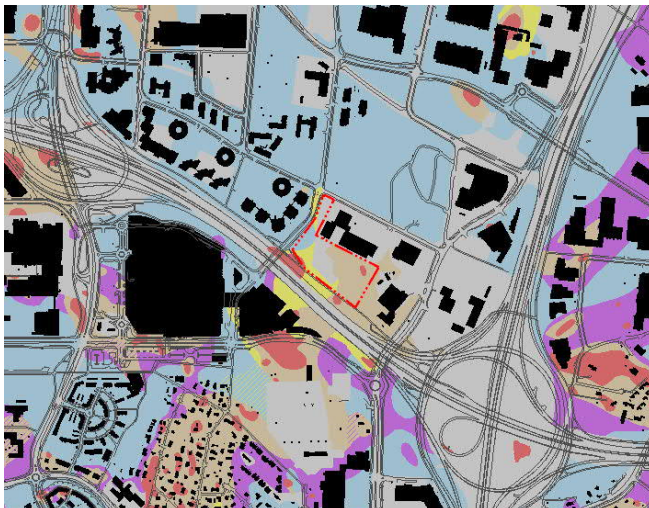
3.1.2 Luonnonympäristö

Kaava-alue on nykyisellään pääosin matalaa pensaikkaa ja puustoa.

Alueen puusto on inventoitu Kaupunkisuunnittelun toimesta vuonna 2019. Alla olevassa kuvassa näkyy alueella kasvavat esitetyt puut lajeittain.

Puuinventointi. punainen=männä, lila=haapa, oranssi = lehmus.

Kaava-alueella esiintyy hiekkaa, moreenia saviea ja täyttömaata.

POHJAMAALAJI, PINTAMAALA	PINTAMAALAJI
Hiekka, Savi	Tuntematon
Hiekka, Silti	Hiekka
Hiekka, Sora	Kallioinen alue
Hiekka, Turve	Lieju
Lieju, Turve	Moreeni
Moreeni, Hiekka	Savi
Moreeni, Savi	Silti
Moreeni, Silti	Sora
Moreeni, Sora	Turve
Moreeni, Turve	Täyttömaa
Savi, Hiekka	Vesi
Savi, Lieju	
Savi, Silti	
Savi, Turve	
Silti, Hiekka	
Silti, Savi	
Silti, Turve	
Sora, Silti	

Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutosalue on nykytilanteessa pääosin rakentamatonta pensaista ja puustoista aluetta eli vettä läpäisevää pintaa. Lisäksi kaava-alueeseen kuuluu läpäisemätöntä pintaa nykyisen pysäköintialueen osalta.

Nykytilanteessa kaava-alueelle satavat vedet osin imeytyvät maaperään ja osa vesistä ohjautuu tontin länsipuolella sijaitsevaan avo-ojaan, josta vedet johtuvat Rälssitien hulevesiviemäriin.

Kaavamuutosalue kuuluu Palo-ojan (ent. Kirkonkylänoja) valuma-alueeseen. Kaava-alueen hulevedet johtuvat ojien ja hulevesiviemäreiden kautta Palo-ojaan, josta vedet laskevat edelleen Kera-vanjokeen Helsingin pitäjän kirkonkylässä.

Viistoilmakuva

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Veromiehen ainoa asuinalue on Aerola, missä asui vuoden 2015 alussa 562 henkeä. Koko Aviapoliksen suuralueen asukasluku oli 18 849 henkeä, missä on kasvua reilut 3 200 henkeä viimeisen 5 vuoden aikana.

Perheellisiä asuntokuntia Veromiehessä on vähemmän kuin Vantaalla keskimäärin, mikä näkyy pienasuntovaltaisuuksena. Asuntotuotannosta puolet on omistusasuntoja, puolet vuokraasuntoja. Lentokentän läheisyyden luoma kansainvälinen ilmapiiri näkyy myös väestössä, sillä asukkaista joka neljäs on ulkomaan kansalainen. Vieraskielisten osuus onkin kasvanut jyrkästi viimeisen 10 vuoden aikana 4,5 %:stä 26,3 %:iin.

Aviapoliksen kaavarungossa varaudutaan noin 20 000 uuden asukkaan sijoittumiseen Veromiehen alueelle.

Kaava-alueella ei ole asuntoja.

Palvelut ja työpaikat

Kaava-aluetta lähin palvelukeskittymä on Jumbo ja Flamingo, suoraan kaava-aluetta vastapäätä. Aviapoliksen keskustaan, reilun puolentoista kilometrin päähän suunnitellaan myös palvelukeskittymää. Aviapoliksen kaavarungossa esitetty kiinnostavuuden kehä, jolle suunnitellaan kaupallisia palveluita kadunvarteen, kulkee Rälssitietä pitkin.

Aviapoliksen alueella oli vuonna 2015 lähes 36 500 työpaikkaa, mikä on kolmasosa koko Vantaan työpaikoista. Merkittävin työpaikkakeskittymä on lentokenttä, jonka toiminta laajenee koko ajan. Lentoasema on houkutellut ympärilleen yrityksiä, ja alueelle on vireillä suuri määrä toimitilahankkeita.

Teollisuus- ja varastoalueen keskellä on Vantaan ammattiopisto Varian Rälssitien toimipiste, jossa opiskelijat voivat suorittaa autoalan, lentokoneasennuksen tai logistiikan perustutkinnon. Lisäksi Finavian ammatillisessa erikoisoppilaitoksessa Avia Collegessa annetaan koulutusta eri ilmailuammatteihin. Ilmakehän varressa on helikopterikoulutuskeskus. Veromiehessä on myös ilmailun valtakunnallinen erikoismuseo, Suomen Ilmailumuseo.

Aviapoliksen kaavarungossa varaudutaan noin 40 000 – 60 000 työpaikan sijoittumiseen Veromiehen alueelle.

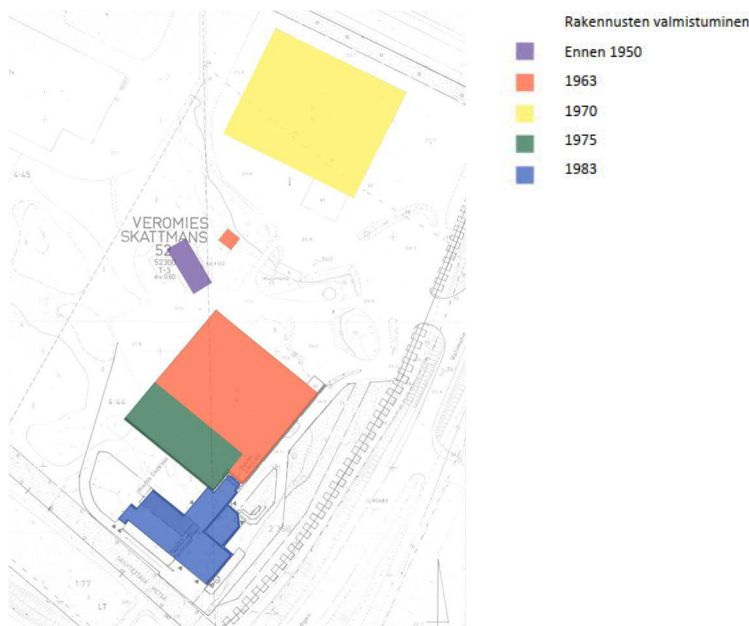
Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Veromies sijaitsee liikenteellisesti keskeisellä paikalla. Lentokentän läheisyys mahdollistaa nopeat yhteydet myös ulkomaille, etenkin Kaukoidän ja Euroopan välillä. Valtatie E 18, joka pääkaupunkiseudulla on Kehä III, yhdistää Belfastin ja Pietarin sekä mm. Vuosaaren sataman. Tuusulanväylä on tehokas yhteys sisämaahan. Kehärata yhdistää pääkaupunkiseudun. Hyvä saavutettavuus on ollut yksi niistä tekijöistä, jotka ovat tehneet Aviapoliksesta halutun työpaikkojen sijoittumisen alueen.

Alueen yhdyskuntarakenteessa korostuu autoilu: korttelikoko on suuri, rakennukset sijaitsevat paikoin harvassa ja pysäköinti on kaupunkikuvassa näkyvästi. Työpaikka- ja varastorakennukset ovat arkkitehtuuriltaan pääosin vaatimattomia. Kokonaisuutena Veromiehen kaupunkikuva on mieltänsanomaton. Kaupunkikuvan kiinnekohtia ovat muutamat luonteikkaat teollisuusrakennukset ja Kehä III:n toimistorakennusten rivi. Puistot ja ulko-oleskelun viihtyisyys ovat olleet toissijaisia.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaava-alueen itäpuolella, osoitteessa Tammiston Kauppatie 22 ja 24, sijaitsee Auramon rakennukset, jotka ennen kaavoituksen aloittamista molemmat olivat suojellut Kirsti-tietokannassa. Rakennuksista on teetetty Rakennushistoriaselvitys jonka on laatinut Mona Schalin/ Kati Salonen ja Mona Schalin arkkitehdit Oy.

Hannu Auramon perustaman yrityksen tuotanto- ja toimistorakennukset rakennettiin nykyiselle paikalle Tammiston kauppatorin varrelle kahdenkymmenen vuoden kuluessa, vuodesta 1963 vuoteen 1983.

Eteläinen teollisuus-, varasto- ja toimistorakennus koostuu kolmesta erilaisesta osasta. Vanhimman osan näkyvin julkisivuaihe on tiilipintainen, tasakattoinen toimisto-osa, jonka ikkunat muodostavat tasaisen, horisontaalisen nauhan kahdessa kerroksessa. Toimisto-osan takana kohoaa kolme rinnakkaista, betonipilarirunkoista hallia, joiden loivaa satulakattoa kannattavat teräsbetonipalkit. Toisin kuin toimisto-osassa, julkisivumateriaalit ovat pääosin betonielementtejä, lisäksi pohjoissivulla on tiilipintaa ja aaltopeltiä. Vanhemman rakennuksen eteläisivuun kiinnittyy 1983 valmistunut, kaksikerroksinen toimistosiipi, joka on varustettu maanpäällisellä kellarilla. 1980-luvulla rakennettu toimisto-osa edustaa aikansa uudenlaista combi-konttoriratkaisua.

Vanhan ja uuden toimisto-osan liitoskohdassa on viistokulmainen, matalampi sisäänkäyntiosa. Toimistosiiven ulkoseinä koostuu kantavista, tiilipintaisista betonielementeistä. Pienehköjen, erillisten ikkuna-aukkojen sijoitus julkisivussa on määräytynyt huonejaon mukaan. Etelä- ja itäisivulla, osittain pohjoissivullakin käytetty lämpimän sävyinen punatiili luo kokonaisuuteen yhtenäisen leiman.

Pohjoinen, suorakaiteen muotoinen, mittasuhteiltaan leveä ja matala hallirakennus vuodelta 1970 edustaa aikansa lähes ikkunatonta teollisuushallityyppiä, jonka suuret, sittemmin ummistetut nostoportit ovat samalla olleet julkisivuun harvaksen sijoitettuja valo-aukkoja. Julkisivun juoksulimitetty punatiilimuuraus jatkuu yhtenäisenä kolmella ulospäin näkyvällä sivulla, mikä korostaa selkeää, kappalemaista rakennushahmoa.

Rakennushistoriaselvityksen perusteella, Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-tietokannassa todetaan että tuotanto- ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on luokiteltu 1964 ja 1982 rakennettujen osiensa puolesta erittäin merkittäväksi (luokitustunnus R1). 1970 valmistuneen hallirakennuksen (pysyvä numero 3616) rakennusperintöarvot todetaan tehtyjen muutostöiden vuoksi vaatimattomiksi.

Inventointiraportissa Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979 Auramon alue on arvioitu luokkaan A 1.

Auramon talot KehäIII:lta päin katsottuna

Teollisuushalli on muutettu salibandytilaksi, kuvassa keskimäinen halli pilaririveineen.

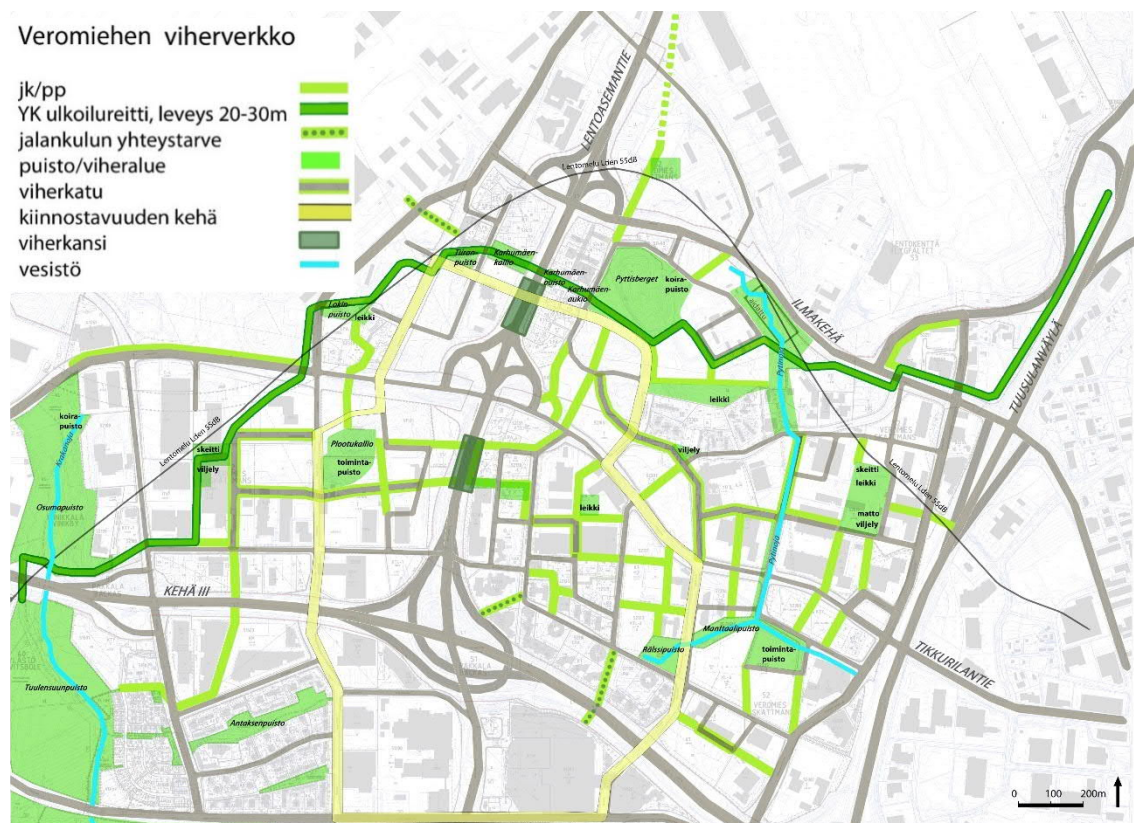

Julkisivu itään Tammiston kauppatorin suuntaan. Julkisivua hallitsee näyttävä logo.

Virkistys

Alueella on Rälssipuisto ja Manttaalipuisto, joita ei ole rakennettu. Kehä III:n eteläpuolella on viihdekeskus Flamingo kylpylöineen ja ravintoloineen. Muutoin virkistysmahdollisuudet ovat olemattomat.

Veromiehen viherverkko, Veromiehen verkot -raportista

Liikenne

Autoliikenne

Alueen pääkatu- ja tieverkkoa on täydennetty ja parannettu viimeksi v. 2015 ja verkko on liikenteen toimivuuden osalta tällä hetkellä riittävä. Raskaan liikenteen osuus on melko suuri; esim. Tikkurilantiellä n. 8 % liikennemäärästä. Osana Aviapolis-kaavarunkotyötä alueelle laadittiin liikenneselvitys, jossa tutkittiin tavoiteltavan asukas- ja työpaikkamäärän lisäyksen vaikutusta

liikennemääriin ja katuverkon kapasiteetin riittävyyttä lisääntyvään liikennemäärään. Selvityksen mukaan kaavarungon mukainen liikenneverkko toimii vuoden 2040 ja 2055 arvioituilla liikennemäärillä (Ramboll, 2016).

Kävely ja pyöräily

Veromiehen nykyinen jalankulkuverkko on harva, minkä johdosta todelliset kävelymatkat muodostuvat pitkiksi suhteessa linnuntie-etäisyyksiin. Valtaosa alueen nykyisten toimintojen sijoittumisesta on perustunut autoliikenteeseen, jolloin tarve tiheälle kävelyverkolle on ollut pieni. Lentoasemantien parantamisen yhteydessä on rakennettu kaksi uutta jalankulkuyhteyttä Lentoasemantien poikki; Technopoliksen kohdalle Karhumäen silta ja lähelle Kehä III:a Virkatie - Äyrikujan alkukulku. Kävely- ja pyöräily-yhteyksiä ympäröivään kaupunkirakenteeseen on silti edelleen vain noin 500 metrin välein.

Ympäröivillä katualueilla on yleensä vain tien toisella puolen yhdistetty jalankulku- ja pyörätie. Tikkurilantiella se on paikoin tien molemmiin puolin. Tikkurilantien etelälaidalla on yhdistetty jalankulku- ja pyörätie, joka on vuonna 2025 osa pyöräilyn laatukäytävää (Tikkurila - Kivistö).

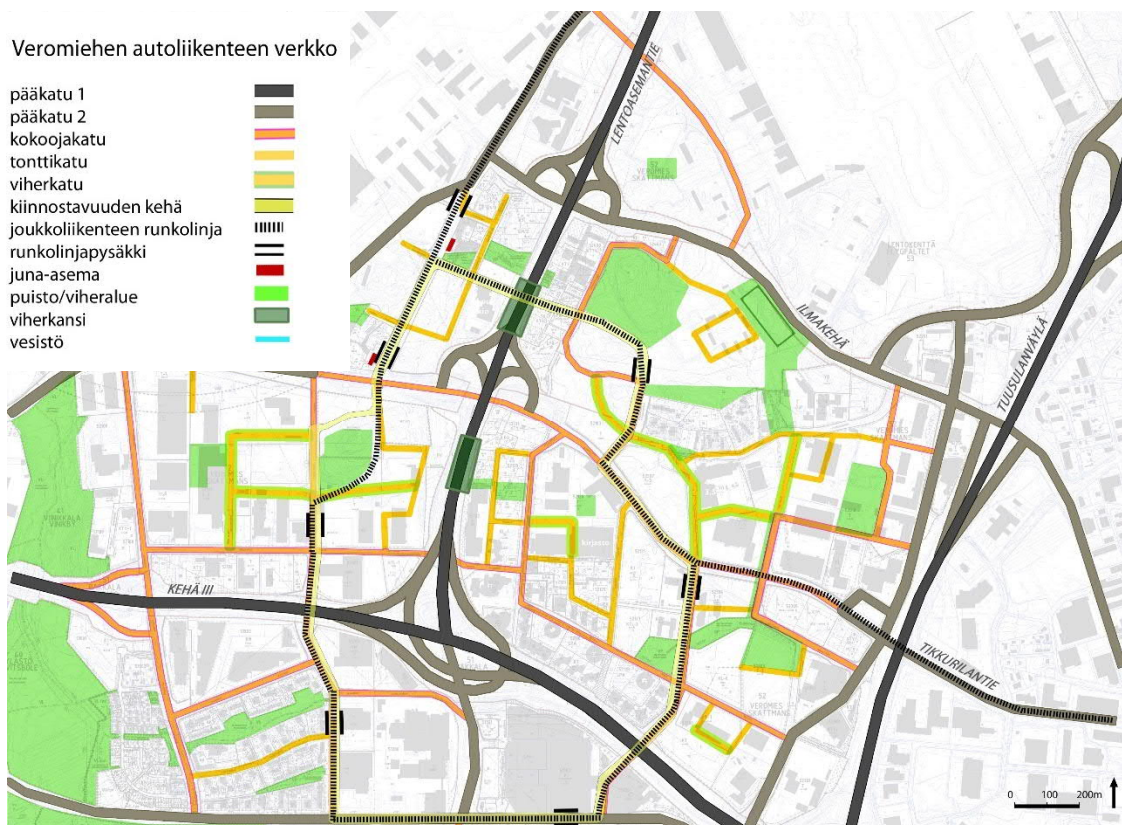
Joukkoliikenne

Kehärata yhdistää Veromiehen kaupunginosan seudun raideliikenneverkkoon ja mahdollistaa tiheän ja vaihdottoman raideyhteyden alueelta 23 asemalle eri puolille seutua. Kaupunginosaa palvelevat sekä Aviapoliksen että Lentoaseman rautatieasemat. Aviapolis-asema sijaitsee puoleltoista kilometrin päässä kaavamuutosalueesta. Junat liikennöivät sekä Tikkurilan että Huopalahden suuntiin ruuhka-aikana 10 minuutin välein. Matka-aika Tikkurilaan on alle 10 minuuttia, Myyrmäkeen noin 15 minuuttia ja Helsingin keskustaan noin 30 minuuttia.

Alueella on hyvät bussiyhteydet. Pysäkkejä on nykyisin Tikkurilantiella, Rälssitiellä ja Tammiston kauppantiellä. Aviapolis-aseman eteläisen asemarakennuksen viereen Aviabulevardille tulee bussiliikenteen terminaali.

Suunnitteilla on myös Vantaan raitiotie, jonka linjaukseen varaudutaan Tikkurilantiella ja Rälssitiellä ja pysäkkiin Rälssitiellä. Ratikan runkomelua ja sen vaikutusta kaava-alueeseen selvitetään rakennuslupavaiheiden yhteydessä.

Ajoneuvoliikenneverkko, Veromiehen verkot -raportista

Vesihuolto

Vedenjakelu

Kaavamuutosalue on rakennetun vesijohtoverkoston piirissä. Rälssitiellä sijaitsee kaava-alueen lähin yleinen vesijohto (VJ 300 V 1972), johon kaavoitettava tontti voidaan liittää.

Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.00 ja LW = +72.00) sijaitsee Hiekkaharjussa. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Alueen painetasot vaihtelevat välillä +66.00 ... +83.00 m. Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohtalausunnossa.

Jätevesiviemärointi

Kaavamuutosalue on rakennetun jätevesiviemäriverkon piirissä. Rälssitiellä sijaitsee kaava-alueen lähin yleinen jätevesiviemäri (JV 300 B 1972), johon kaavoitettava tontti voidaan liittää.

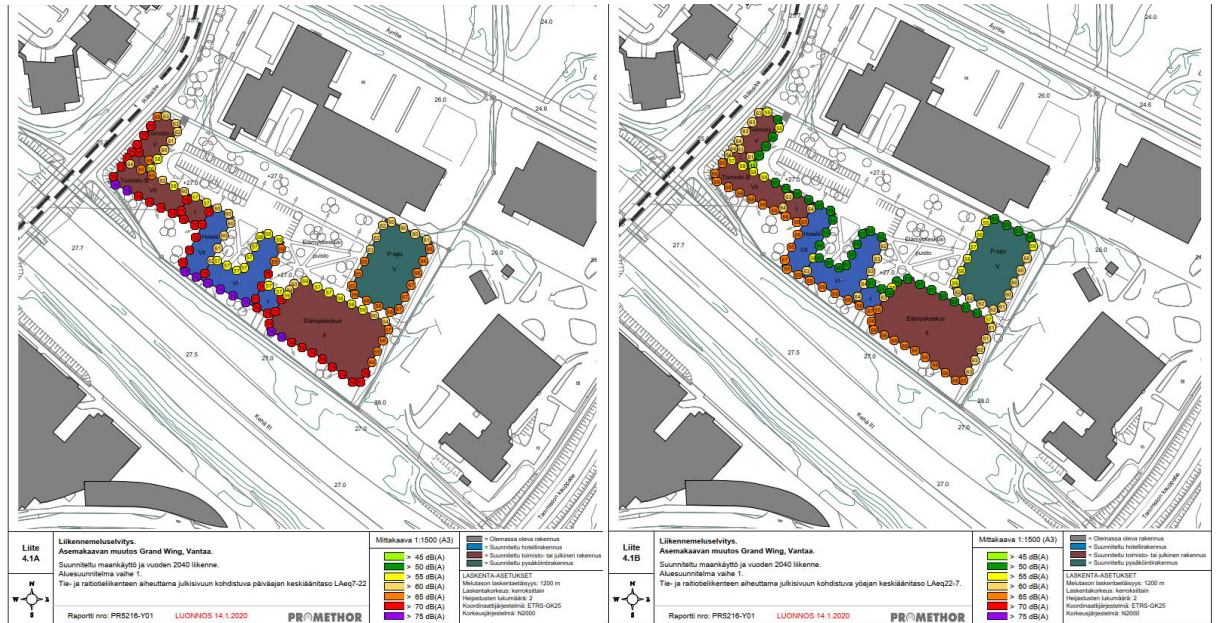
Jätevedet johdetaan vuonna 1964 rakennetun 500 mm runkoviemärin kautta Tuusulanväylän alitse köyhämäen mittausasemalle. Mittausasemalta vedet johdetaan Keski-Uudenmaan vesien-suojelun kuntayhtymän viemäritunneliin ja lopulta Viikinmäen keskuspuhdistamolle.

Hulevesiviemärointi / hulevesijärjestelmä

Kaavamuutosalue on rakennetun hulevesiviemäroinnin piirissä. Kaavamuutosalueen lähimmät yleiset hulevesiviemärit sijaitsevat Äyritiellä (HV 400 B 1987) sekä Rälssitiellä (HV 315 M 2005). Lisäksi Rälssitien ja Kehä III:n risteyksessä sijaitsee Rälssitien sadevedenpumppaamo, jonka kautta Rälssitien kuivatusvedet johdetaan Palo-ojaan.

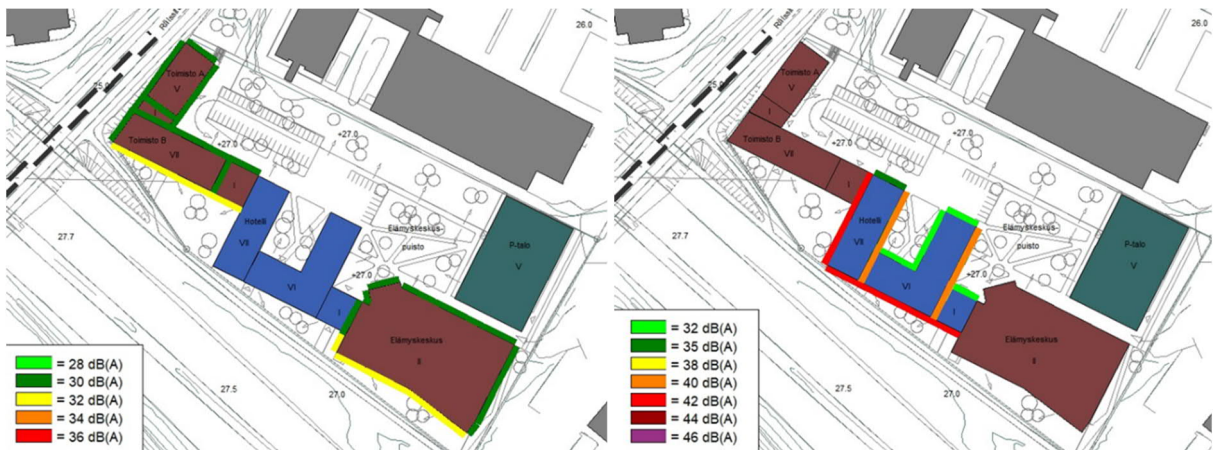

Kaava-alueen melutaso julkisivuilla, päivä ja yö, Promethor Oy

Alavassammassa kuvassa on esitetty toimistotilojen äänitasoero-vaatimukset tie-, raitiotie- ja lentoliikenteen melua vastaan. Vaatimukset määräytyvät yksinomaan tie- ja raitiotieliikenteen aiheuttamasta päiväajan keskiäänitasosta. Toimistotiloille ei ole olemassa ohjearvoa hetkellisille maksimiäänitasoille. Kohteessa toimistotilojen ulkovaipan äänitasoero-vaatimus on suurimmillaan 32 dB(A). Vaatimus on korkeaa tasoa, joka tulee huomioida julkisivujen suunnittelussa. Vaikka toimistotiloille ei ole olemassa ohjearvoa hetkellisille maksimiäänitasoille, suositellaan etenkin Rälssitien myötäisille julkisivuille kohdistuvien verrattain korkeiden raitiotieliikenteen aiheuttamien maksimiäänitasojen vuoksi, että ne huomioidaan jatkosuunnittelussa, jotta mm. tilojen viihtyisyys taataan.

Alaoikeassa kuvassa on esitetty asuin-, potilas- ja majoitushuoneiden sekä opetus- ja kokoontumistilojen äänitasoero-vaatimukset tie-, raitiotie- ja lentoliikenteen melua vastaan. Vaatimukset määräytyvät yksinomaan tie- ja raitiotieliikenteen aiheuttamasta päiväajan keskiäänitasosta. Kohteessa hotellin ulkovaipan äänitasoero-vaatimus on suurimmillaan 42 dB(A). Vaatimus on erittäin korkeaa tasoa, joka tulee huomioida julkisivujen suunnittelussa.

Äänieristävyyshaatimukset julkisivuille

3.1.4 Maanomistus

Kaavoitettavan alueen maanomistaja on Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj.

3.2 SUUNNITTELUTILANNE

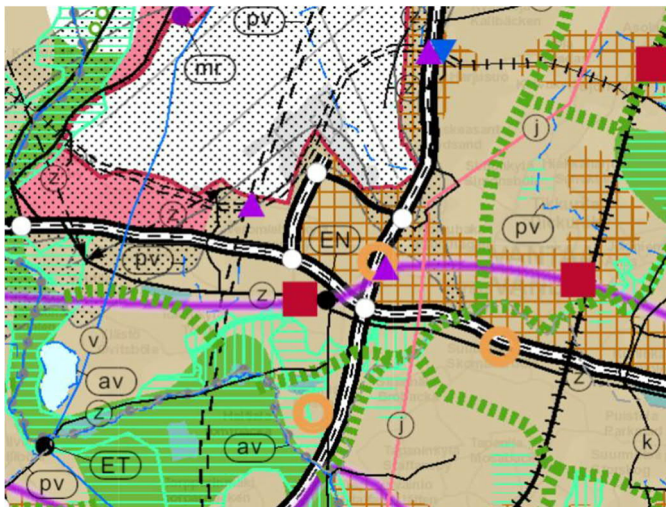
3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

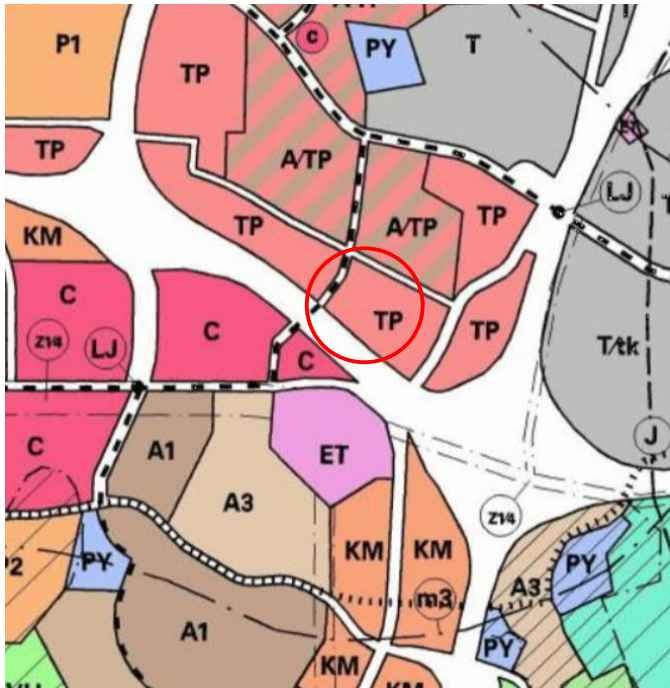
Maakuntakaava

Suunnittelualue on taajamatoimintojen aluetta ja kehäkaupungin kehittämisvyöhykettä.

Yleiskaava

Suunnittelualue on työpaikka-alue (TP). Rälssitiellä on ohjeellinen joukko liikenteen runkoyhteys. Alue on lentomeluvyöhykkeellä m3 (Lden 55-60 dB), mikä ei rajoita toimintojen sijoittelua, mutta vaikuttaa rakenteiden ääneristystarpeeseen.

Valmisteilla oleva yleiskaava 2020

Tekeillä olevassa yleiskaavassa suunnittelualue on osittain työpaikka-alue (TP) ja osittain asuntovaltaista keskusta-alue (AC). Rälssitiellä on raitiotieyhteys.

Kaava-alueen läpi kulkee virkistysalueyhteys.

Koko kaava-alue on kestävän kasvun vyöhykettä.

Aviapoliksen kaavarunko

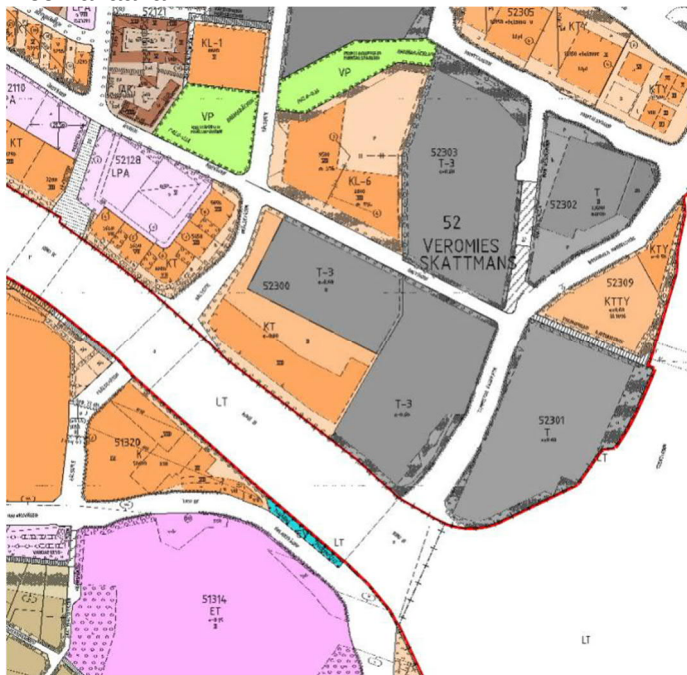
Suunnittelualueen pohjoisosa on sekoituneiden kaupunkitoimintojen aluetta. Eteläosa on intensiivistä työpaikka- aluetta ja työpaikka- aluetta. Rälssitietä kulkee kiinnostavuuden kehä ja Rälssitien/Äyritien risteykseen on osoitettu laadun paikka. Kaava- alueen läpi kulkee viheryhteys.

Veromiehen verkot

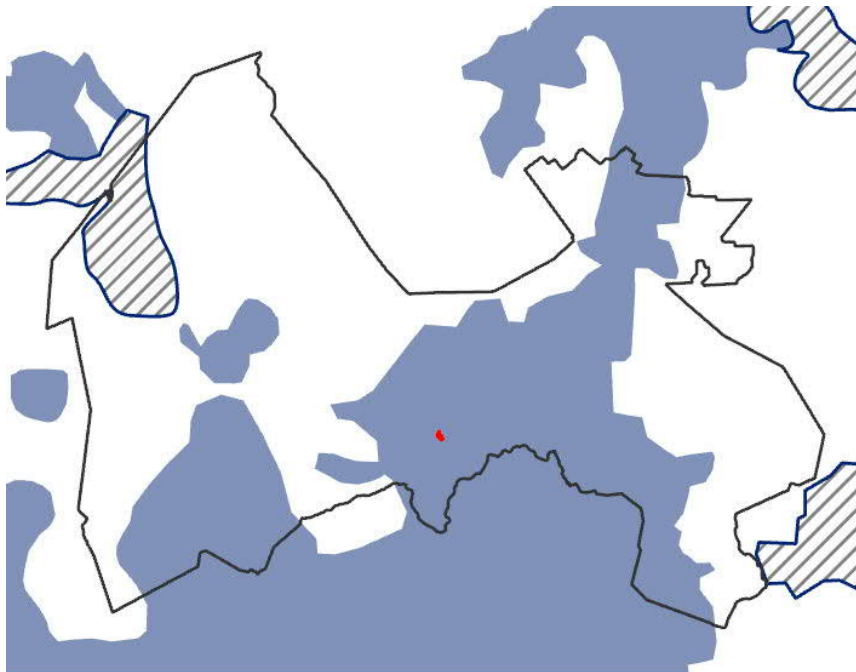
Veromiehen verkot -työ (Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.8.2018) tarkentaa kaavarunkoa. Veromiehen verkot työssä kaava- alueen läpi on osoitettu jk/pp joka osittain voisi toteutua viherkatuna. Rälssitietä kulkee kiinnostavuuden kehä ja joukkoliikenteen runkoyhteys.

Asemakaava

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta T3 (e=0,6) sekä Toimistorakennusten korttelialuetta KT (e=0,9). Kaava-alueita ympäröi istutettava puurivi ja/tai istutettava alue.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma

- Kaupunginraja
  - MAL ensisijainen vyöhyke
  - MAL uuteen joukkoliikenneinvestointiin kytkeytyvä ensisijainen vyöhyke
- 0 5 10 km

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Julius Tallberg Kiinteistöt Oyj:n kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 30.4.2019. Kaavamuutoksen numeroksi tuli työohjelmassa 002420.

Kaavoitus tuli vireille 21.5.2019.

4.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

4.3.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (KIAS, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: HSL, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

4.3.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/ Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin mielipiteet 26.6.2019 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 5 kappaletta.

-Vantaan energia kertoi, että Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 -2 mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Sähkönjakeluverkkoon joudutaan alueella tekemään muutoksia kaavamuutoksen toteutuessa. Nykyistä verkkoa saneerataan ja uutta verkkoa ja muuntamoita rakennetaan alueen tehokkuuden mukaan. Sähköverkon tarpeita tarkennetaan kaavatyön edetessä. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Asemakaavan muutosalueella sijaitsee runsaasti Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 3). Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

-HSY ilmoitti, että kaavamuutos edellyttää yleisen vesihuollon lisärakentamista Äyritielle ja kaavamuutosalueen uusille katualueille. Johtosiirtojen tekemiseen ei alustavasti ole tarvetta. Aviapoliksen vesihuollon yleissuunnitelmaa (2016) on syytä päivittää. Lisäksi tekeillä on HSY:n toimesta alueellinen vesihuollon esisuunnitelma, johon suunnittelualue myös sisältyy. Kaavoituksen

myöhemmissä vaiheissa on laadittava kaupunkilähtöisesti kaavakohtainen vesihuollon esisuunnitelma, joka esitetään kaavaselostuksen liitteenä.

-HSL ilmoitti että Vantaan ratikan linjaus kulkee Rälssitien kautta, ja tämä tulee huomioida suunnittelussa siten, että kaavoituksella mahdollistetaan laadukkaan ja tehokkaan raitiotien toteuttaminen. Rälssitiellä Vantaan ratikan linjaus kulkee poikkeuksellisesti osittain ajoneuvoliikenteen kanssa jaetulla kaistalla. Tämä asettaa vaatimuksen korkeatasoiselle liikenteenohjaukselle Rälssitiellä sekä tiehen liittyvillä katuyhteyksillä. Pikaraitiotie tulee ottaa keskeiseksi lähtökohdaksi Rälssitietä suunniteltaessa.

-Vantaan kaupunginmuseo ilmoitti että kaava-alueen vieressä sijaitsee Auramon teollisuusrakennusten kokonaisuus, joka on mainittu Vantaan modernin teollisen rakennusperinnön inventoinnissa 2006 ja saanut luokakseen A1. Kahden rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä on tutkittu tarkemmin Kati Salonen ja Mona Schalin arkkitehdit Oy:n laatimassa rakennushistoriaselvityksessä (10.5.2019).

- Muilla ei ollut huomautettavaa kaavasta.

Nähtävilläolo ja lausuntojen pyytäminen sekä lausuntojen ja muistutusten huomioiminen.

Asemakaavaehdotus on ollut kaupunginhallituksen 19.10.2020 päätöksellä MRA 27 §:n mukaisesti nähtävillä 4.11.-3.12.2020 ja kaupunkisuunnittelu on pyytänyt siitä lausunnot Uudenmaan ELY-keskukselta, Helsingin seudun ympäristöpalveluilta (HSY), Vantaan energialta sekä Vantaan kaupunginmuseolta.

Määräaikana ei jätetty yhtäkään muistutusta.

Lausuntoja saatiin 4 kpl. Lausuntojen huomioiminen on esitetty kunkin lausunnon yhteydessä kurssiilla ja merkeillä (→).

Uudenmaan ELY-keskus:

Uudenmaan ELY-keskus viittaa meluntorjunnan osalta 29.10.2020 asemakaavaluonnoksesta 053000 antamaansa lausuntoon. Uudenmaan ELY-keskus nostaa erityisesti esille maisemoitavaksi osoitetavan alueen varaamisen myöhemmin asumiselle. Kaavaselostuksessa olevien melukarttojen mukaan Rälssitien melutasot yltyvät paikoin yli 71 dB tasoon, jota on pidettävä asumisen kannalta ongelmallisena.

(→ Kaavaehdotuksessa esitetyt vma-alueet eivät ole rakennusaloja. Nämä alueet on liitetty mukaan kaavaan, jotta alueiden rakennusoikeus saadaan siirrettyä uudelle rakennusalalle. Vma-alueet ovat kuitenkin ajateltu seuraavien kaavojen potentiaalisina aluinalueina. Seuraavien kaavojen yhteydessä tarkastetaan myös näiden alueiden melutilanne meluselvityksellä.

Tässä kaavassa melumääräyksen osalta päädyttiin sanalliseen määräykseen koska meluselvityksen mukaan melumääräys vaihtelee paljon eri julkisivujen osilla. Tämän esittäminen kaavakartassa osoittautui hankalaksi.

Lausunnoilla olevassa kaavaehdotuksessa käsitellään liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K), ja meluselvitys on tehty tätä korttelialueen käyttöä varten. Erillisenä kaavana meillä on ollut

nähtävillä kaavaluonnos (053000), jossa on mukana myös asuinalueita. Sitä kaavaa varten ei tehty erillistä meluselvitystä, vaan selvitämme meluasiat aina tulevissa kaavaehdotuksissa. Liike- ja toimistorakennusten korttelialueen piha-alueelle ei olla annettu melumääräystä.

Korvausilma voidaan määrätä suodatettavaksi. Lisätään kaavamääräystekstiin: "Korvausilma on otettava sisäpihan puolelta, ja se tulee suodattaa.")

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY

Rälssitiellä suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on rakennettua vesihuoltoa, muovista 315 mm hulevesiviemäriä (rv. 2005). Myös suunnittelualueen luoteisnurkan läheisyydessä Äyritien ja Rälssitien risteysalueella on rakennettua vesihuoltoa; valurautaista 300 mm vesijohtoa, betonista 300 mm jätevesiviemäriä (rv. 1972) ja betonista 400 mm hulevesiviemäriä (rv. 1987). Kaavamuutoksen toteutuminen ei lähtökohtaisesti edellytä vesihuoltoverkoston uudisrakentamista. Suunnittelualueella ei ole tarvetta johtosiirroille.

(→Kiitos lausunnosta, jatketaan yhteistyötä 053000 kaavaluonnoksen kanssa.)

Vantaan energia

Asemakaavan suunnittelualueelle tarvitaan useampia tilavarauksia muuntamoille. Muuntamoiden sijoitteluun otetaan tarkemmin kantaa rakennuslupavaiheessa, kun kaavan tonttijako ja tonttitehokkuus on selvä.

Hotelli tarvitsee tilavarauksen omalle muuntamotilalle, mutta asemakaavan muutoksen mahdollistamat muut toiminnot tulee arvioida rakennuslupavaiheessa tarkemmin ja tarkastella muuntamoiden (1-2kpl) sijoittelu asemakaavan alueelle huomioiden rakentamisen vaiheistus.

Kaavaselostuksessa tulee huomioida muuntamotarpeet kaava-alueella ja sallia muuntamotilan rakentaminen rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamotilaksi sekä mahdollistaa muuntamoiden integroiminen osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoksi.

(→Kaava-alueen muuntamoista on käyty palaveri yhdessä Vantaan energian kanssa. Palaverissa päätettiin lisätä kaavaselostukseen muuntamoista seuraava:

"Alueelle rakennettavat muuntamot tulee sijoittaa rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamoiksi tai integroida osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoiksi. Muuntamoiden tarkempi sijoitus alueelle määritellään rakennuslupavaiheessa tonttijaon ollessa selvillä. Vantaan Energia Sähköverkot Oy antaa kommentit muuntamoiden sijoittelusta. Alueelle ensin rakentuva kohde määrittelee muuntamoiden sijainnin.")

Vantaan kaupunginmuseo:

Kaavaselostuksessa (sivulla 8) on kuvattu Auramon rakennusten kokonaisuutta ja kerrottu niiden kulttuurihistoriallisesta merkityksestä. Tiedot perustuvat rakennushistoriaselvitykseen, joka on tehty koko korttelia koskevien kaavavaiheiden yhteydessä (KOY AURAMO-TALO RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS 2019. Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy). Selvityksen valmistuttua myös museon kulttuuriympäristötietokannan (Kirsti-tietokanta) tiedot ovat päivitetty ja arvotus on muutettu

vastaamaan rakennushistoriaselvityksessä esille tuotuja arvoja. Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-tietokannassa tuotanto- ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on luokiteltu 1964 ja 1982 rakennettujen osiensa puolesta erittäin merkittäväksi (luokitustunnus R1). Vuonna 1970 (pysyvä numero 3616) valmistuneen hallirakennuksen rakennusperintöarvot todettiin taas tehtyjen muutostöiden vuoksi vaatimattomiksi. Vaikka Auramon rakennukset eivät kuulu suunnittelualueelle, tulee niistä selostukseen mukaan otetut inventointitiedot päivittää.

(→Rakennushistoriaselvityksen jälkeen Auramon rakennusten tiedot on päivitetty Kirsti-tietokantaan. Tuotanto- ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on luokiteltu 1964 ja 1982 rakennettujen osiensa puolesta erittäin merkittäväksi (luokitustunnus R1). Vuonna 1970 (pysyvä numero 3616) valmistuneen hallirakennuksen rakennusperintöarvot todettiin taas tehtyjen muutostöiden vuoksi vaatimattomiksi. Päivitetään kaavaselostuksen lähtötietoja Kirsti-tietokannasta.)

Nähtävilläolon jälkeen tehdyt tarkistukset

Kaavamääräyksiin on tehty seuraavat muutokset (lisätyt sanat boldilla):

Korvausilma on otettava sisäpihan puolelta, ja se tulee suodattaa.

Asemakaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia porrashuoneita, hissejä, valo- ja teknisiä kuiluja, teknisiä tiloja sekä hotellirakennuksen aputiloja rakennusten kaikkiin kerroksiin. Nämä tilat eivät mitoiteta auto- ja polkupyöräpaikkoja.

Kaavaselostukseen on lisätty seuraavat tekstit:

Alueelle rakennettavat muuntamot tulee sijoittaa rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamoiksi tai integroida osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoiksi. Muuntamoiden tarkempi sijoitus alueelle määritellään rakennuslupavaiheessa tonttijaon ollessa selvillä. Vantaan Energia Sähköverkot Oy antaa kommentit muuntamoiden sijoittelusta. Alueelle ensin rakentuva kohde määrittelee muuntamoiden sijainnin.

Rakennushistoriaselvityksen jälkeen Auramon rakennusten tiedot on päivitetty Kirsti-tietokantaan. Tuotanto- ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on luokiteltu 1964 ja 1982 rakennettujen osiensa puolesta erittäin merkittäväksi (luokitustunnus R1). Vuonna 1970 (pysyvä numero 3616) valmistuneen hallirakennuksen rakennusperintöarvot todettiin taas tehtyjen muutostöiden vuoksi vaatimattomiksi.

Lisäksi kaavakarttaan ja kaavaselostukseen on korjattu teknisluonteisia virheitä.

4.4 ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

Maa- ja asuntopoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 18.6.2018)

- Kaupungin omistaman maan ja asemakaavoitettujen täydennysrakentamisalueiden kaavoittaminen on etusijalla.
- Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
- Kaavoituksen tavoitteena on laatu, kohtuuhintaisuus, toteuttamiskelpoisuus ja kaupunkirakenteen eheys.
- Korkeaa rakentamista ja täydennysrakentamista edistetään aktiivisesti asemanseuduilla ja keskustoissa, joissa on hyvät palvelut.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

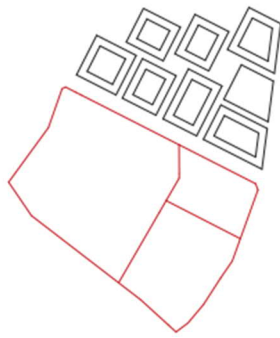
4.4.2 Muut tavoitteet

Kaupunkisuunnittelun laatutavoitteet:

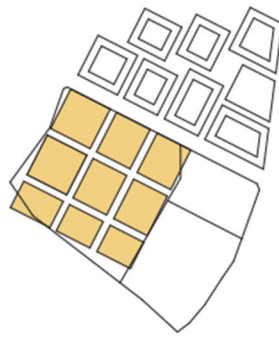
- Kaava-alueen suunnittelu osana koko korttelia ja kokonaissuunnitelman laatiminen koko korttelin alueelle kaavaluonnoksena osana kaavamuutosta.
- Rälssitien jalankulkuympäristön huomioiminen osana kiinnostavuuden kehää.
- Yleiskaavassa osoitetun ulkoilureitin tuominen kaava-alueen läpi
- Viihtyisä ja ihmisystävällinen piha-alue.
- Vantaan ratikan vaatiman tilavarauksen huomioiminen Rälssitiellä.

4.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

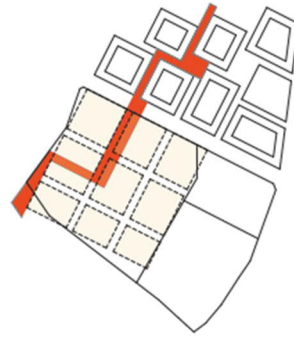
Kaavatyön alkuun laadittiin kaupunkirakennanalyysi, jossa huomioitiin viereisen kaavahankkeen, AUB:n korttelikoko ja ulkoilureitin jatkuvuus.

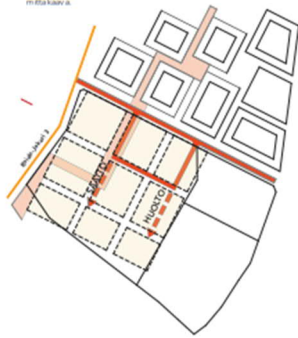
Alueen pohjoisosan rakentamisalueen perustuen alueelle kaavailtiin kaavavaihtoon. Kaavavaihtoon haetaan pienempiä alueita, tiivistä ja urbaania kaupunkirakennetta. Nykyisellä alueella leimaa väljyys ja teollisuusrakentamisen mittakaava.

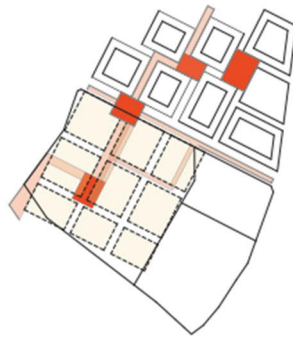
Pohjois-osan korttelirakenteen mittakaava otetaan uudisrakentamisen lähtökohdaksi. Näin saavutetaan kaavavaihtoon mukaiset yhtenäiset rakennetut.

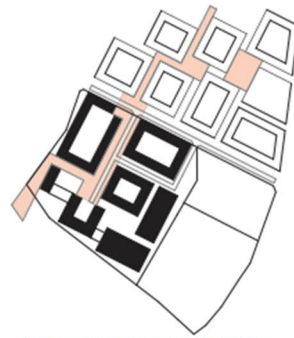
Uudella lähtökohdalla merkittävää uuden ja kuyentien yhteyttä, joka on annettu kaavavaihtoon. Yhteydellä tavoitellaan parempaa ja turvallisempaa yhteyttä uuden alueiden sekä Flaringon välillä.

Alueella kaavailtu kokonaisuus otetaan kaksi yhteyttä alueelle. Tällä tavoitellaan liikenteen toimivaa aluetta, minne on tyypillistä jalka- ja pyöräliikennettä, josta on tervetuloa. Alueen jalkaväen kehitys rakennetaan Flaringon ja Hiljeto-tien välillä.

Pohjois-osan tiivistä kaupunkirakennetta leimaavat myös korttelien toinen jäsen "rakennus". Uudelle alueelle muodostetaan omat kiertopuolit toiminnallisuudella merkittävien kohteiden.

Uusi, tiivis ja urbaani Grand Wing asuinalue. Eteläosan sisältä melumuurit sekä julkiset rakennukset, toiminto sekä elämysalue. Asuinalueella on alueen pohjoispuolen alustamaan kehityksen. Pyäkkölä keskittään laatuun lähelle liittymä sekä elämysalueita.

Lujatalo Oy
YHDISTÄ PÄÄTÄMÄ

Finesco CAPITAL

GRAND WING

KONSEPTIKAAVIO

16.11.2018

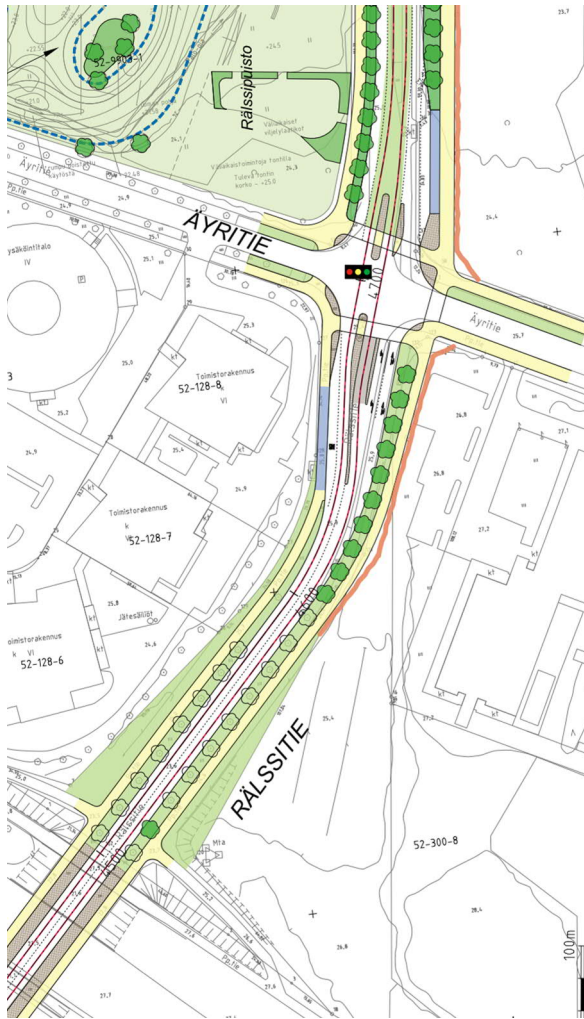
LUON
arkkiteh

L-arkkitehdit

Suunnittelu aloitettiin laatimalla viitesuunnitelma Äyritie 4 ja 6-alueille. Suunnittelualueen eteläosassa on toimisto, hotelli ja elämyskeskus, sekä näitä palveleva pysäköintitalo. Alueen pohjoisosassa on asuntoja umpikortteleina.

Ensimmäinen viitesuunnitelma, L-arkkitehdit

Vantaan ratikan suunnitelma Rälssitielle toimi lähtötietona ja tilavarauksena, kun kaava-alueen ja korttelialueen rajan paikat päätettiin. Rälssitien suunnitelmassa on rinnakkain paljon eri liikennemuotoja ja lisäksi puuistutukset. Rälssitie on myös osa Aviapoliksen kiinnostavuuden kehää, jonka varrella tavoitteena on viihtyisä ja monipuolinen jalankulkuympäristö.

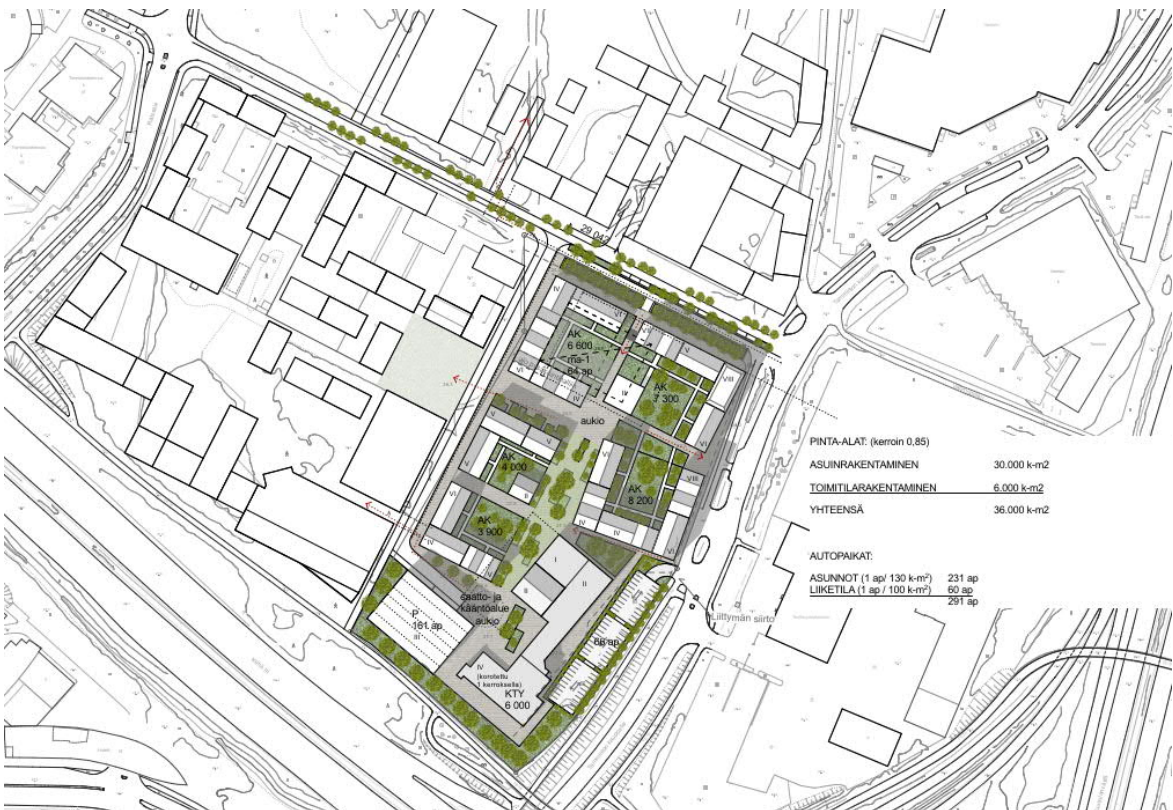
Vantaan Ratikka selvitys, Rälssitien suunnitelma

Kaava-muutoksen yhteydessä haluttiin tutkia kaavaluonnostasoisesti koko korttelia. Auramon puolelle, osoitteisiin Tammiston kauppatie 22 ja 24, laadittiin ensin rakennushistoriallinen selvitys. Selvityksestä lisää kappaleessa 3.1.3. Korttelin itäpuolelle laadittiin viitesuunnitelma, jossa Kehä III:n ja Tammiston kaupatien kulmassa sijaitsevasta Auramon alkuperäisestä toimistorakennuksesta säilytetään suurin osa. Lisäksi alueen eteläosaan tulisi pysäköintilaitoksen ja liikuntahallin hybridirakennus. Alueen pohjoisosaan esitetään asumista. Kortteleita yhdistää pihakadut ja korttelipihat ovat vehreitä.

Tammiston kauppatie 22 ja 24 viitesuunnitelma, Arkkitehdit Soini & Horto Oy

Tammiston kauppatie 22 ja 24 viitesuunnitelma, Arkkitehdit Soini & Horto Oy

Äyritie 4 ja 6:n viitesuunnitelmaa muokattiin siten että Äyritien varressa olevista lehmuksista voidaan säilyttää suurin osa. Ulkoilureitin varrella, sekä katujen läheisyydessä sijaitsevia lehmuksia priorisoitiin. Lehmusten säilyttämistä hankaloittaa se, että osalla Äyritietä katu on eri korkotasossa kuin lehmukset jotka kasvavat tontin puolella. Auramon puolella lehmukset ovat samassa korkotasossa kadun kanssa ja siksi helpompi säilyttää.

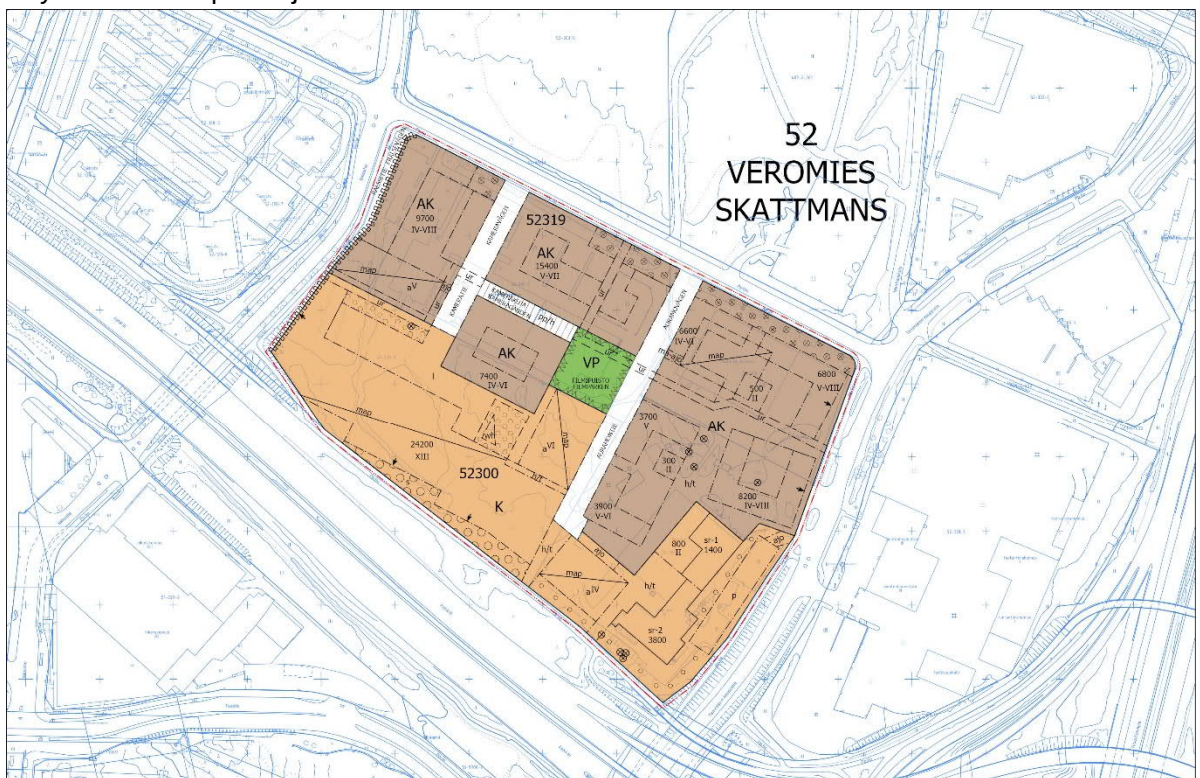

Valmis Äyrite 4 ja 6-alueiden viitesuunnitelma, L-arkkitehdit

Valmis Äyrite 4 ja 6-alueiden viitesuunnitelma, L-arkkitehdit

Koko korttelin alueelle laadittiin asemakaavaaluonnos. Kaavaaluonnoksessa Kehä III:n varsi on liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K), ja Äyritien varsi asuin- ja kerrostalojen aluetta (AK). Korttelia yhdistää taskupuisto ja sen halki kulkee ulkoilureitit.

ASEMAKAAVAN MUUTOSLUONNOSEHDOTUS

Koko korttelia koskeva asemakaavaaluonnos

Ensimmäisessä vaiheessa viedään tällä kaavalla kuitenkin eteenpäin Äritie 6:n aluetta. Tätä kaavaehdotusta varten tarkennettiin Äyritie 6-alueen suunnitelmaa. Rakennusmassojen muodot tarkentuivat ja pysäköintioaikoja jaettiin siten että alueen itäosassa olevan laitoksen paikkojen määrää vähennettiin. Suunnitelman kerrosneliömäärät tarkentuivat.

ALUSTAVAT PINTA-ALAT

HOTELLI	N. 11 218 K-M2
ELÄMYSKESKUKSET	N. 3 100 K-M2
TOIMISTO	N. 8 894 K-M2

YHTEENSÄ N. 23 212 K-M2

ALUETEHOJKUUS $E_s=0,9$

AUTOPAIKKANORMIT:

HOTELLI 1AP / 200K-M2
ELÄMYSKESKUS 1AP / 50K-M2
TOIMISTO 1AP / 50K-M2
YLEINEN PYSÄKÖINTI ALUEELLA 1AP / 1500K-M2
HUOLTO 1AP / 5000K-M2

TARVE

HOTELLI	N. 57 AP
ELÄMYSKESKUS	N. 62 AP
TOIMISTO	N. 178 AP
YLEINEN PYSÄKÖINTI	N. 16 AP
HUOLTO	N. 5 AP

YHTEENSÄ N. 318 AP

AUTOPAIKAT SUUNNITELMASSA

PARKKITALO	N. 412 AP
KADUN VARSILLA	N. 52 AP
YHTEENSÄ	N. 464AP

Rälssitien varsi, L-arkkitehdit

Suunnitelmissa on erityisen huolella tutkittu Rälssitien varsi. Rälssitien eteläosassa on jalankulun ja tontin välillä suuri korkeusero, johtuen siitä että Rälssitie menee alikulkuun Kehä III:n ali. Korttelin puolestavälistä pohkoiseen, jalankulku ja tontti saadaan samalle tasolle. Sillä alueella on mahdollista luoda aktiivista julkisivua erilaisilla liiketiloilla ja kahviloilla jotka aukeavat suoraan Rälssitien kävely-ympäristöön.

4.5.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Lopullinen viitesuunnitelma asemakaavamuutokselle, on L-arkkitehtien laatima suunnitelma Äyritie 6-alueelle. Suunnitelma nivoutuu saumattomasti koko korttelin viitesuunnitelmaan ja toteuttaa kaupunkisuunnittelun tavoitteita alueelle.

Kaavaehdotukseen otettiin mukaan koko tontti eli koko Rälssitien varsi Äyritielle asti, vaikka rakentamista osoitetaan vain tontin eteläosalle. Tämä tehtiin kaavateknisistä syistä kun haluttiin siirtää tontin pohjoisosassa sijaitseva rakennusoikeus tontin eteläosaan. Rälssitien varrelle kehitettiin kaavamerkintä väliaikaisesti maisemoitava alue (vma), korttelin osa varataan tulevaisuudessa asuinrakentamiselle.

5. ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla muutetaan nykyinen toimistorakennusten korttelialue liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi. Alueelle rakentuu toimistoja, hotelli ja elämyskeskus. Rakennusmassa on muurimainen Kehä III:n suuntaan ja muodostaa suojaisan pihan. Lisäksi rakennetaan pysäköintitalo.

5.1.1 Mitoitus

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue, K, 2,64 hehtaarin alue. Rakennusoikeus on 24 195 k-m². Tehokkuusluku $e=0,92$.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Toimistot:	1 ap/ 60 k-m ²
Hotelli:	1 ap/ 200 k-m ²
Elämyskeskus:	1 ap/ 65 k-m ²

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Toimistot:	1 pp/80 k-m ²
Hotelli:	1 pp/60 k-m ²
Elämyskeskus:	1 pp/60 k-m ²

Katualue, L, 0,05 hehtaarin alue.

5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja julkisivuja koskevia määräyksiä. Korttelien sisäin reitein on huolehdittu siitä, että yhteydet alueen läpi ovat miellyttäviä.

Kaavaratkaisu perustuu laajempaan suunnitelmaan, joka on laadittu koko korttelin alueelle, ja josta tämän kaavan myötä toteutuu ensimmäinen osa.

Kaavamääräyksissä on edellytetty piha-alueille korkealaatuisia ja runsaita istutuksia, joissa käytetään eri vuodenaikoina kukkivia kasveja ja istutusten yhteyteen istumapaikkoja. Ulkoilureitin tulee liittyä luontevasti istutettavan alueeseen. Olemassa olevaa puustoa on suojeltu rakennuksen eteläpuolella, Kehä III:n varressa.

Konsultin näkemys näkymästä Kehä III:n varressa, L-arkkitehdit.

5.3 ALUEVARAUKSET

5.3.1 Korttelialueet

K, liike- ja toimistorakennustenkorttelialue

Kaavaratkaisu perustuu laajempaan suunnitelmaan, joka on laadittu koko korttelin alueelle, ja josta tämän kaavan myötä toteutuu ensimmäinen osa.

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue koostuu yhdestä rakennusalueesta sekä pysäköintialueesta. Rakennus suojaa piha-alueita Kehä III:n melulta.

Kaava-alueeseen on otettu mukaan väliaikaisesti maisemoitava alue (vma) -merkinnällä alueita, jotka kuuluivat samalle maanomistajalle ja jotka tulevaisuudessa kaavoissa tullaan osoittamaan asuin- ja liiketoimintakorttelialueeksi. Liittämällä alueet kaavaan, saadaan alueiden rakennusoikeus siirrettyä uudelle rakennusalueelle.

Yleiskaavassa esitetty ulkoilureitti kulkee kaava-alueen läpi.

Pihalle on esitetty kaksi istutettavaa aluetta ja Kehä III:n varren alueesta osalle on annettu määräys, jonka mukaan puustoa tulee hoitaa elinvoimaisena ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen merkitys säilyy.

Rakennusoikeus on yhteensä 24 195 kerrosneliömetriä.

Pysäköinti sijoittuu pysäköintilaitokseen. Lisäksi pihalle saa sijoittaa jäsennelty maantaso-pysäköinti enintään 54:lle autolle.

Olemassa olevaa puustoa on suojeltu rakennuksen eteläpuolella, Kehä III:n varressa. Pihalle on osoitettu kaksi istutettavaa aluetta ja yksi säilytettävä mänty.

Kaava-alueen julkisivuista on annettu seuraavat määräykset:

Kehä III:n puoleisten julkisivujen tulee olla erityisen näyttäviä ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoisia. Ne tulee suunnitella vaihteleviksi muuntelemalla julkisivun ilmettä rakennusmassakohtaisesti.

Rälssitien varrella olevat maantasojuoksisivut eivät saa olla umpinaisia. Niiden tulee antaa avonainen ja toiminnallinen vaikutelma. Rälssitien pohjoisin rakennus on avauduttava kulman yli ikkunoin.

Pysäköintilaitoksen julkisivujen varsinkin itään ja pohjoiseen on luotava korkealaatuista kaupunkikuvaa, joka luontevasti liittyy osaksi asuinkortteleita ja puistoaluetta.

Kaikkien maantasojuoksisivujen tulee olla runsaasti aukoitettuja.

Alueelle rakennettavat muuntamot tulee sijoittaa rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamoiksi tai integroida osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoiksi. Muuntamoiden tarkempi sijoitus alueelle määritellään rakennuslupavaiheessa tonttijaon ollessa selvillä. Vantaan Energia Sähköverkot Oy antaa kommentit muuntamoiden sijoittelusta. Alueelle ensin rakentuva kohde määrittelee muuntamoiden sijainnin.

Melumääräys:

Toimistotilojen ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 30 dB(A). Julkisivulla Kehä III:n suuntaan toimistotilojen ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB(A).

Hotellin majoitushuoneiden ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB(A). Julkisivuilla Kehä III:n suuntaan ja Rälssitielle hotellin ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 42 dB(A). Hotellin itään päin avautuvilla julkisivuilla ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 40 dB(A). Hotellissa, muiden kuin majoitushuoneiden osalta, voidaan noudattaa toimistotilojen äänieristävyyksivaatimuksia.

Korvausilma on otettava sisäpihan puolelta ja se tulee suodattaa.

Katualue

Rälssitien katualuetta laajennettiin kaavan yhteydessä siten että kadun toiminnoille jää riittävästi tilaa Vantaan ratikka -suunnitelmassa tehdyn katusuunnitelman mukaisesti. Laajennetulle alueelle sijoittuu kevyen liikenteen reitti.

5.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu tulevien hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävästä kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

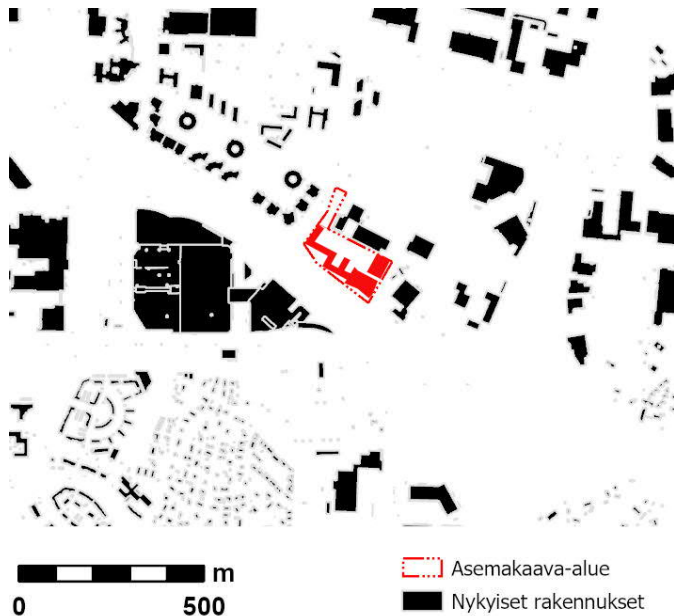

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Asuminen ja väestö

Kaavamuuutosalueelle ei tule uusia asuntoja.

Yhdyskuntarakenne

Rakentaminen sijoittuu Kehä III:n varteen ja tulevan joukkoliikenteen runkoyhteyden lähistölle. Palvelut, kuten Jumbo ja Flamingo ovat kävelymatkan päähän.

Kaupunkikuva

Alueella on paljon teollisia halleja ja varastoja, jotka mittakaavaltaan ovat huomattavasti asuinrakennuksia suurempia. Uudella rakentamisella halutaan luoda Rälssitien varteen ihmiselle sopivaa, käveltävää mittakaavaa. Näistä julkisivuista on seuraava määräys: Rälssitien varrella olevat maantaso-julkisivut eivät saa olla umpinaisia. Niiden tulee antaa avonainen ja toiminnallinen vaikutelma. Rälssitien pohjoisin rakennus on avauduttava kulman yli ikkunoin. Kuitenkin tasoero jalankulkijan ja rakennuksen välillä on asemakaavamuutoksen kohdalla suuri, johtuen Kehä III:n alikulusta. Aikoo kaupunkimaista ympäristöä on mahdollista toteuttaa Rälssitiellä tästä kaava-alueesta pohjoiseen. Yksityiskohtaisempi suunnittelu jää rakennuslupavaiheeseen, jolloin nähdään kuinka hyvin arkkitehtoniset tavoitteet saavutetaan.

Arkkitiedin näkemys julkisivuista Rälssitielle. Rälssitiellä tulee kulkemaan myös Vantaan ratikka.

Palvelut ja työpaikat

Kaavamuutos mahdollistaa erilaisten uusien työpaikkojen muodostumisen alueelle. Kaava-alueella on tarkoitus toimia hotelli, elämyskeskus ja toimistoja. Kaavamuutos mahdollistaa alueelle melko monipuolisesti erilaisia uusia työpaikkoja.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavamuutosalue liittyy kokonaisuuteen, joka on tärkeä tulevaisuuden kannalta. Ensimmäisen vaiheen toteuttaminen muodostaa kilpailevan kohteen Kehä III:n toisella puolella sijaitsevalle Flamingon elämyskeskukselle.

On erittäin hyvä, että toteutumaton tontti saataisiin rakennettua, vaikka rakennustehokkuus ei nousekaan ja käyttötarkoitus muuttuu arvokkaammaksi noin kolmasosaltaan. Kaavamuutos antaa kuitenkin valmiuden ympäröivien tonttien uudistamiseen siten, että tehokkuus lisääntyy ja asuinrakentaminen mahdollistuu.

Kaavamuutosalue sijaitsee kaavatalouden kannalta järkevästi valmiin kunnallistekniikan läheisyyteen ja tulevan ratikan varrelle. Joukkoliikenneyhteys on jo nykyisellään hyvä, koska tiheän vuorovälin linja 562 kulkee viereistä Rälssitietä pitkin. Tontin maaperä on monipuolista, mutta suurelta osin rakentamisen kannalta edullista moreenimaata. Täyttömaan osalta sen koostumus tulee selvittää ja varautua siihen, että sitä joudutaan vaihtamaan.

Maanomistaja osallistuu yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin maankäyttösopimuksella.

Vesihuolto

Uudet asuinrakennukset voidaan liittää jo rakennettuun vesihuoltoverkoston. Yleistä vesihuoltoverkostoa ei tarvitse kaavamuutosta varten laajentaa, joten muutoksesta ei aiheudu vesihuollolle lisäkustannuksia.

Sosiaalinen ympäristö

Kaavalla halutaan parantaa jalankulkuympäristöä Rälssitiellä, joka on Aviapoliksen kiinnostavuuden kehää ja jolla tulevaisuudessa uskotaan olevan runsaasti jalankulkijoita. Kaava-alueen sisäpihoja pyritään suunnittelemaan viihtyisäksi alueeksi, jossa voi viettää aikaa. Pihalle on kaavassa esitetty istutettavia alueita, hulevesialueita ja yleiskaavan ulkoilureitti kulkee oihan läpi.

Virkistys

Kaava-alueella ei ole virkistysalueita.

Liikenne

Kaava-alue sijaitsee noin puolentoista kilometrin päässä Aviapolis-asemasta. Lähimmälle pikaraitiotiepysäkillä on vain muutama sata metriä. Alueen työntekijät voivat tulevaisuudessa hyvin käyttää julkista liikennettä työmatkoihin. Ratkaisu lisää alueen joukkoliikenteen matkustajamääriä ja parantaa joukkoliikennepalvelujen kannattavuutta. Autolla alue on helposti saavutettavissa Kehä III:lta ja Tuusulanväylältä.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaava-alue on lähes kokonaan matalan puuston ja penasikon peittämä. Valtaosa tästä joudutaan kaatamaan kaavan toteutuessa. Kaavakartalla on esitetty suojattaviksi sellaisia puita jotka oletetaan voivan säilyä rakentamisen yhteydessä ja jotka ovat arvokkaita puuyksilöitä. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavoitettavan tontin poikki kulkee nykytilanteessa avo-oja, johon mahdollisesti johtuvat vedet tulee huomioida suunnittelussa ja rakentamisessa.

Kaavamuutoksen myötä kaavamuutosalueen vettä läpäisemättömän pinnan määrä lisääntyy. Läpäisemättömien pintojen lisääntyessä on odotettavissa, että hulevesivirtaamat kaava-alueelta kasvavat.

Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttaa ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tontin taseus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamiotoitus tehdään 30 minuuttia kestäväälle sadetilanteelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille. Tulvareitti on syytä mitoittaa 50 mm sadetilanteelle.

Rakennusluvan yhteydessä tontille tulee laatia hulevesisuunnitelma, joka hyväksytetään kaupungilla.

5.4.3 Vaikutukset ilmastomuutoksen kannalta

Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Toisaalta nyt rakennettavat korttelit tiivistävät olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Ne tukeutuvat ja tukevat joukkoliikennepalveluja ja raideliikennettä.

Vantaan kaupungin arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa 2015 yhtenä tavoitteena on vihertehokkuuden käyttöönotto. Menetelmää on testattu asemakaavoituksessa vuodesta 2016 lähtien Ilmastokestävä kaupunki -hankkeessa luodulla ja Vantaalle muokatulla laskurilla. Vihertehokkuudella tarkoitetaan vihreän ja läpäisevän pinnan painotettua määrää alueella (tontti tai kortteli).

Vihertehokkuus -menetelmän avulla luodaan viihtyisää elinympäristöä, ja toteutetaan kestävän kehityksen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen mukaisia suunnitteluperiaatteita. Uusilla toimisto-alueilla vihertehokkuuden on oltava vähintään 0,7. Vihertehokkuuslaskelmassa on todettu, että kaava-alueella saavutetaan 0,8 vihertehokkuus.

5.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Alueelle laadittu meluselvitys on esitelty luvussa 3.1.3. Meluselvityksen perusteella, kaavamääräyksissä on annettu tarvittavat rajat julkisivujen äänieristävyydelle.

Kaava-alue rakentuu muurimaisena Kehä III:n suuntaan, jotta piha-alue olisi mahdollisimman hyvin melulta suojassa.

5.6 NIMISTÖ

Kaava-alueelle ei tule uutta nimistöä.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

7. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

L-arkkitehdit:	Jari Lonka Kristin Ekkerhaugen	
Destia:	Malin Törnroos-Penttilä	
Tallberg:	Anne Tiainen Timo Valtonen Jouni Nylund	
Finesco:	Jukka Pitkänen Kari Järvenpää	
Lujatalo:	Niila Aunio	
Vantaan kaupunki:	Johanna Rajala Carina Ölander Elina Ekroos Vuokko Rova Anna-Liisa Vanhala Paula Luomala Jarmo Pajunen Juuso Kauppinen Ari Pietilä	aluearkkitehti asemakaava-arkkitehti maisema-arkkitehti kaavatekninen koordinaattori kaavoitusteknikko vesihuollon suunn. liikennesuunnittelu liikennesuunnittelu ympäristösuunnittelu

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla 16. päivänä helmikuuta 2021.

Carina Ölander
asemakaava-arkkitehti

Johanna Rajala
aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	15.05.2020
Kaavan nimi	002420 Veromies 52 kaupunginosa		
Hyväksymispvm	Ehdotuspvm		
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm	21.05.2019	
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus	09002420	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	2,6883	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	2,6883

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset

Lomarakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	2,6883	100,0	24195	0,90	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	2,6400	98,2	24195	0,92	-0,0483	0
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0483	1,8	0		0,0483	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	1,3312	49,5	0	1,3312	0

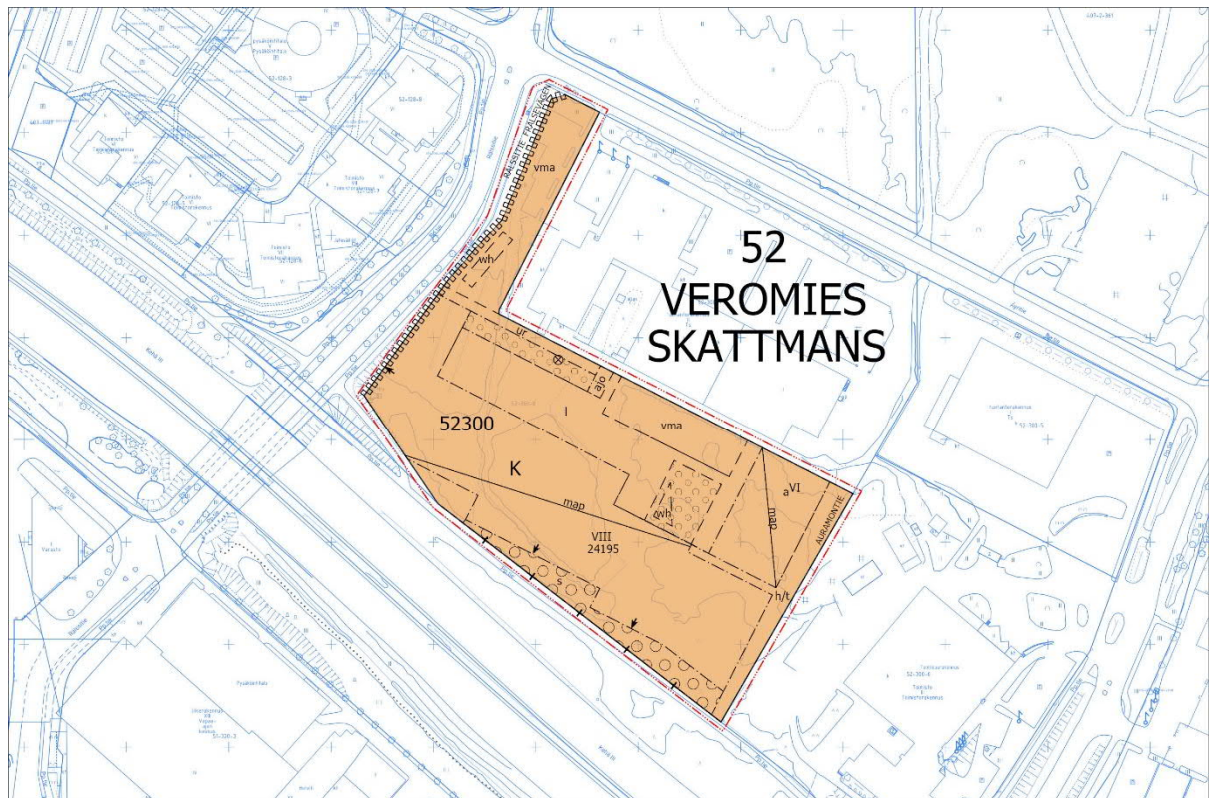
Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

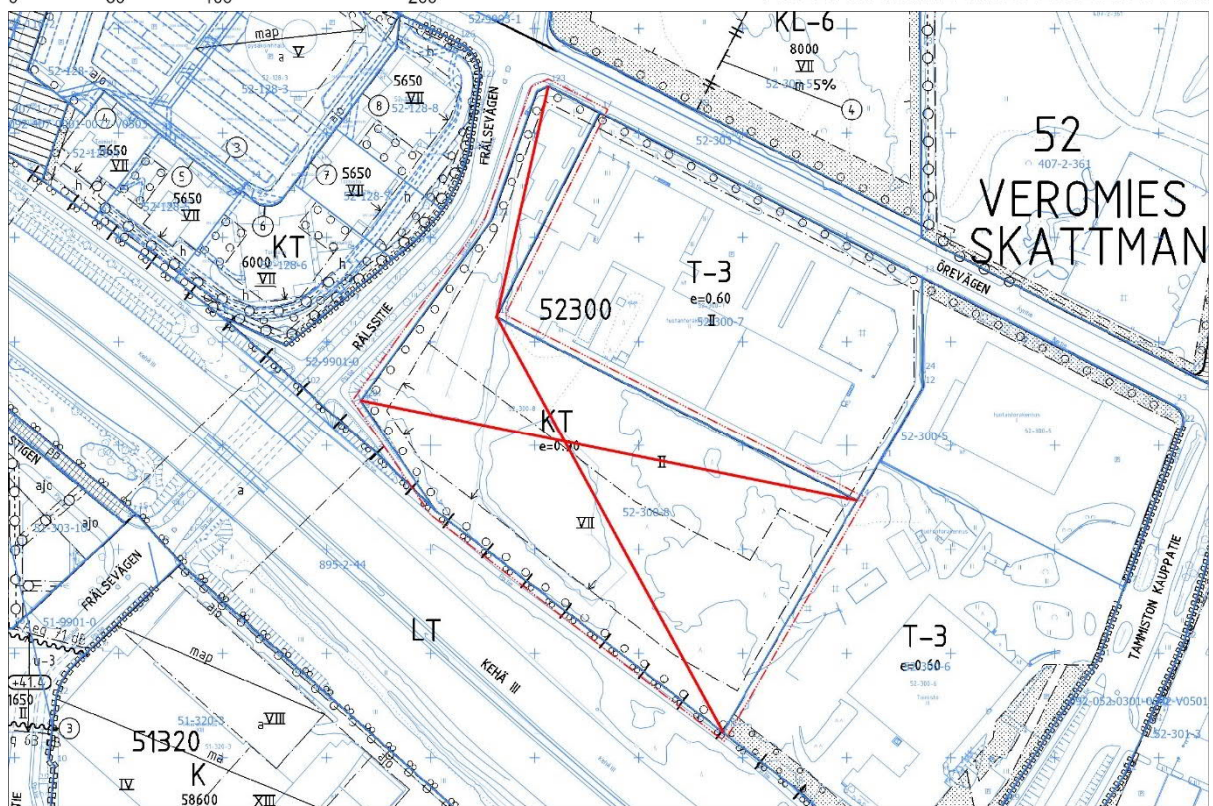
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	2,6883	100,0	24195	0,90	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	2,6400	98,2	24195	0,92	-0,0483	0
K	2,6400	100,0	24195	0,92	2,6400	24195
KT	0,0000		0		-2,6883	-24195
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0483	1,8	0		0,0483	0
Kadut	0,0483	100,0	0		0,0483	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	1,3312	49,5	0	1,3312	0
map	1,3312	100,0	0	1,3312	0

0 50 100 200 m ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

0 50 100 200 m POISTETTAVAT MERKINNÄT

Kaava-alueen numero Planområdets nummer 002420	Päiväys Datum 16.2.2021
Vantaan kaupunki GRAND WING Kaupunginosa 52, Veromies Asemakaavan muutos Osa korttelia 52300 ja katualuetta. 1:2000	Vanda stad GRAND WING Stadsdel 52, Skattmans Ändring av detaljplanen Del av kvarteret 52300 och gatuområde. 1:2000
ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ: 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva. Liike- ja toimistorakennusten korttelialue. Yleistä Korttelialueesta tulee rakentaa ilmeeltään urbaani ja kaupunkikuvallisesti monimuotoinen ja laadukas kokonaisuus. Rakennusten ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia. Rakennusoikeus Alueelle saa sijoittaa liike- ja toimistotiloja, majoitus-tiloja, tapahtuma-, esiintymis-, kokoontumis-, liikunta-, pienvarastointi-, yleisö- ja näyttelytiloja, ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia tuotantotiloja, pääkäyttötarkoitukseen liittyviä varastotiloja sekä pysäköintitiloja. Majoitus-tiloja saa olla enintään 16 000 k-m². Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä. Asemakaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia porrashuoneita, hissejä, valo- ja teknisiä kuluja, teknisiä tiloja sekä hotellirakennuksen aputiloja rakennusten kaikkiin kerroksiin. Nämä tilat eivät mitoiteta auto- ja polkupyöräpaikkoja. Kortteliin tulee sijoittaa tarvittavat kiinteistömuuntamot. Rakennukset Räilssien varressa rakennusten arkkitehtuurilla tulee edistää viihtyisää jalankulkualueen syntymistä. Rakennusten sisäänkäyntien on erotuttava selkeästi katosten, sisäänvetojen ja valaistuksen avulla, varsinkin pihan puolella. Kattomaiseman tulee muodostaa arkkitehtoninen kokonaisuus, viides julkisivu. Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat ja laitteet tulee integroida rakennuksen arkkitehtuuriin. Jätehuollon tilat tulee sijoittaa rakennuksiin tai maan alle. Pysäköintitalon tulee arkkitehtuuriltaan liittyä korttelin arkkitehtuuriin.	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER: Linje 3 m utanför planområdets gräns. Kvarteretsområde för affärs- och kontorsbyggnader. Allmänt Kvarteretsområdet ska byggas så att det ger ett urbant intryck och med avseende på stadsbilden bildar en mångsidig och högklassig helhet. Byggnaderna och konstruktionerna ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material. Byggrätt I området är det tillåtet att placera affärs- och kontorslokaler, inkvarteringslokaler, evenemangslokaler, utrymmen för uppträdanden, samlingar, motion, småförråd, publikutrymmen och utställningslokaler, produktionslokaler som inte orsakar miljöstörningar, lagerutrymmen som hör samman med det huvudsakliga användningsändamålet samt parkeringsutrymmen. Inkvarteringsutrymmena får uppgå till högst 16 000 m²-vy. Ingen stor detaljhandelsenhet får placeras i området. Utöver den byggrätt som angetts i detaljplanen får man i byggnadernas alla våningsplan bygga sådana trapphus, hissar, ljus- och tekniskschakt, tekniska utrymmen samt biutrymmen till hotellbyggnaden som betjänar det huvudsakliga användningsändamålet. Dessa utrymmen räknas inte med i dimensioneringen av bil- eller cykelplatser. I kvarteret ska nödvändiga fastighetstransformatörer placeras. Byggnader Utmed Frälsevägen ska man med byggnadernas arkitektur bidra till att skapa ett trivsamt område för gångtrafik. Byggnadernas entréer ska tydligt gå att urskilja med hjälp av takkonstruktioner, indragningar och belysning, särskilt på gårdssidan. Taklandskapet ska utgöra en arkitektonisk helhet, en femte fasad. Ventilationsmaskinrum och övriga tekniska utrymmen och anläggningar ska integreras i byggnadens arkitektur. Utrymmena för sophantering ska placeras i byggnaderna eller under jord. Parkeringshuset ska till sin arkitektur anknyta till kvarterets arkitektur.

Julkisivut

Kehä III:n puoleisten julkisivujen tulee olla erityisen näyttäviä ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoisia. Ne tulee suunnitella vaihteleviksi muuntelemalla julkisivun ilmettä rakennusmassakohtaisesti.

Rälssitien varrella olevat maantasojulkisivut eivät saa olla umpinaisia. Niiden tulee antaa avonainen ja toiminnallinen vaikutelma. Rälssitien pohjoisin rakennus on avauduttava kulman yli ikkunoin.

Kaikkien maantasojulkisivujen tulee olla runsaasti aukoitettuja.

Pysäköintilaitoksen julkisivujen varsinkin itään ja pohjoiseen on luotava korkealaatuista kaupunkikuvaa, joka luontevasti liittyy osaksi asuinkortteleita ja puisto-alueita.

Julkisivujen ja pihan valaistuksesta tulee esittää erillisen suunnitelma rakennusluvan yhteydessä.

Elementtisaumat tulee häivyttää arkkitehtonisin keinoin.

Pihat

Ensimmäisen hankkeen yhteydessä on korttelialueelle laadittava yhtenäinen korttelisuunnitelma, jota tarvittaessa päivitetään toteuttamisen jokaisessa vaiheessa.

Kortteliin tulee laatia pihasuunnitelma, jossa viher-
tehokkuuden vähimmäisluvun tulee olla 0,8.

Pihalle sijoitettavien rakenteiden tulee noudattaa rakennusten arkkitehtuuria.

Pihojen istutettavien alueiden tulee olla korkeatasoisia ja runsaasti istutettuja. Istutuksissa tulee käyttää eri vuodenaikoina kukkivia kasveja. Istutettujen alueiden yhteyteen tule rakentaa istumapaikkoja.

Ulkoilureitin tulee liittyä luontevasti istutettavan alueeseen.

Asfalttia saa käyttää ainoastaan ajoreiteillä.

Hulevedet

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.

Auto- ja pyöräpaikat

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Toimistot: 1 pp/80 k-m²
Hotelli: 1 pp/60 k-m²

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Toimistot: 1 ap/ 60 k-m²
Hotelli: 1 ap/ 200 k-m²

Pysäköintipaikkoja saa sijoittaa tonttijaosta riippumatta.

Vähintään 5 % pysäköintipaikoista tulee varustaa sähköautojen latauspisteillä.

Maantasopysäköinnin on oltava nurmikiveä tai vastavaa puoliläpäisevää materiaalia.

Melu

Toimistotilojen ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 30 dB(A). Julkisivulla Kehä III:n suuntaan toimistotilojen ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB(A).

Fasader

2/4

Fasaderna mot Ring III ska vara särskilt effektfulla och hålla en arkitektoniskt hög nivå. De ska gestaltas så att de skiljer sig åt genom att skapa variation i fasadens framtoning enligt respektive byggnadsmassa.

Markplansfasaderna utmed Frälsevägen får inte vara slutna. De ska ge ett öppet och funktionellt intryck. Frälsevägens nordligaste byggnad ska öppnas upp med fönster över hela hörnet.

Alla markplansfasader ska ha ett stort antal öppningar.

Parkeringsanläggningens fasader, särskilt österut och norrut, ska skapa en högklassig stadsbild som på ett naturligt sätt bildar en del av bostadskvarteren och parkområdet.

En separat plan ska presenteras över fasadernas och gårdens belysning i anslutning till bygglovet.

Elementfogarna ska döljas med arkitektoniska medel.

Gårdar

I samband med det första projektet ska en enhetlig kvartersplan göras upp för kvartersområdet som uppdateras vid behov vid varje byggnadsskede.

För kvarteret ska en plan över gården utarbetas där grönteffektiviteten ska ha minimivärdet 0,8.

Konstruktioner som placeras på gårdsplanen ska följa byggnadernas arkitektur.

De delar av gårdarna som förses med planteringar ska hålla en hög nivå och innehålla ett stort antal planteringar. Växter som blommar under olika årstider ska användas i planteringarna. I anslutning till de planterade områdena ska sittplatser byggas.

Friluftsleden ska på ett naturligt sätt anknyta till det planterade området.

Asfalt får användas endast på körvägar.

Dagvatten

Fördrojning av dagvattnet ska ordnas i området innan det leds ut i det allmänna dagvattenssystemet.

Bil- och cykelplatser

Minimiantalet cykelplatser:

Kontor: 1 cp/80 m²-vy.
Hotell: 1 cp/60 m²-vy.

Minimiantalet bilplatser:

Kontor: 1 bp/60 m²-vy
Hotell: 1 bp/200 m²-vy

Parkeringsplatser får placeras oberoende av tomtindelningen.

Minst 5 % av parkeringsplatserna ska förses med laddningsstationer för elbilar.

Markparkeringen ska bestå av gräsarmering eller ett motsvarande halvgenomsläppligt material.

Buller

Ljudisoleringen mot väg- spår- och flygtrafikbuller i kontorslokaler ska vara minst 30 dB(A). I fasaden mot Ring III ska ljudisoleringen mot väg- spår- och flygtrafikbuller i kontorslokaler vara minst 32 dB(A).

	Hotellin majoitusluoneiden ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB(A). Julkisilla Kehä III:n suuntaan ja Rälssitie hotelliin ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 42 dB(A). Hotelliin itään päin avautuvilla julkisivuilla ulkovaipan ääneneristävyyden tie-, raitiotie- ja lentoliikennemelua vastaan on oltava vähintään 40 dB(A). Hotellissa, muiden kun majoitusluoneiden osalta, voidaan noudattaa toimistotilojen äänieristävyyksivaatimuksia.	Ljudisoleringen mot väg- spårvägs- och flygtrafikbuller i ytterhöljet hos hotellets inkvarteringsrum ska vara minst 32 dB(A). I fasaderna mot Ring III och Frälsevägen ska ljudisoleringen mot väg- spårvägs- och flygtrafikbuller i hotellets ytterhölje vara minst 42 dB(A). I hotellets fasader som öppnar upp österut ska ytterhöljets ljudisolering mot väg- spårvägs- och flygtrafikbuller vara minst 40 dB(A). I hotellet kan ljudisoleringskravet för kontorslokaler iakttagas när det gäller andra rum än inkvarteringsrum.
	Korvausilma on otettava sisäpihan puolelta, ja se tulee suodattaa.	Ersättningsluften ska tas från innergårdens sida, och den ska filtreras.
	Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa-alueen raja.	Gräns för delområde.
	Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
52	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VERO	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
52300	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
RÄLSSITIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
24195	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
VIII	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antalet våningar i byggnaderna, i byggnaden eller i en del därav.
	Rakennusala.	
	Auton säilytyspaikan rakennusla, jossa roomalainen numero osoittaa autotasojen suurimman sallitun määrän.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil där den romerska siffran anger största tillåtna antal bilplan.
	Maanalainen pysäköintitila	Underjordiskt parkeringsutrymme
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden skall tangera.
	Ohjeellinen laitoitettava tai kivettävä alueen osa.	Riktgivande områdesdel som ska beläggas med plattor eller sten.
	Alue on suunniteltava torimaisena alueena, joka yhdistää sitä ympäröiviä toimintoja. Alue tulee rakentaa kaupunkikuvallisesti laadukkaaksi kokonaisuudeksi lopputilanteessa.	Området ska planeras som ett område med torgprägel som förenar de omkringliggande funktionerna. Området ska i slutändan byggas som en helhet som håller hög kvalitet med tanke på stadsbilden.
	Alueella sallitaan jäsenneily maantasopysäköinti enintään 54:lle vierasautopaikalle sekä huolto- ja saatto-liikenne.	I området tillåts strukturerad markparkering för högst 54 gästplatser samt service-, avlämnings- och hämtningstrafik.
	Ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled.
	Ohjeellinen hulevesialue.	Riktgivande dagvattenområde.

	Väliaikaisesti maisemoitava alue. Korttelin osa varataan tulevaisuudessa asuinrakentamiseksi.	Område som temporärt ska anpassas till landskapet. En del av kvarteret reserveras i framtiden för bostadsbyggnande.
	Alueen osa, jonka puustoa tulee hoitaa elinvoimaisena ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen merkitys säilyy.	Del av område där trädbeståndet skall skötas så att det bibehålls livskraftigt och vid behov förnyas så att trädens landskapsmässiga betydelse bevaras.
	Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.	Del av område där träd och buskar skall
	Ohjeellinen alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.	Riktgivande områdesdel som skall planteras med träd och buskar.
	Suojeltava puu. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.	Träd som ska skyddas. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.
	Katu.	Gata.
	Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.	Riktgivande körförbindelse inom området.
	Yleiselle jalankululle varattu piha-alue, jolla huoltoajo ja tontille ajo sallittu. Alue on suunniteltava pihamaisena alueena.	Gårdsområde reserverat för allmän gångtrafik där servicekörning och infart till tomten är tillåten. Området ska planeras som område med
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden
TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.		TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.
Kaupunkirakenne ja ympäristö Asemakaavoitus		Stadsstruktur och miljö Detaljplanering
Kaupunkimittaus Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.		Stadsmätning Baskarten för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.
Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.		Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__/20__		Godkänd av stadsfullmäktige __/__/20__

Lujatalo Oy
YHDESSÄ RAKENTAJEN

Finesco CAPITAL

JULIUS TALLBERG KONSULTIT

GRAND WING

ALUESUUNNITELMA

ALUSTAVAT PINTA-ALAT

HOTELLI N. 11 218 K-M2
ELÄMYSKESKUKSET N. 3 100 K-M2
TOIMISTO N. 8 894 K-M2

YHTEENSÄ N. 23 212 K-M2

ALUETEHOOKKUUS $E_a=0,9$

AUTOPAIKKANORMIT:

HOTELLI 1AP / 200K-M2
ELÄMYSKESKUS 1AP / 50K-M2
TOIMISTO 1AP / 50K-M2
YLEINEN PYSÄKÖINTI ALUEELLA 1AP / 1500K-M2
HUOLTO 1AP / 5000K-M2

TARVE

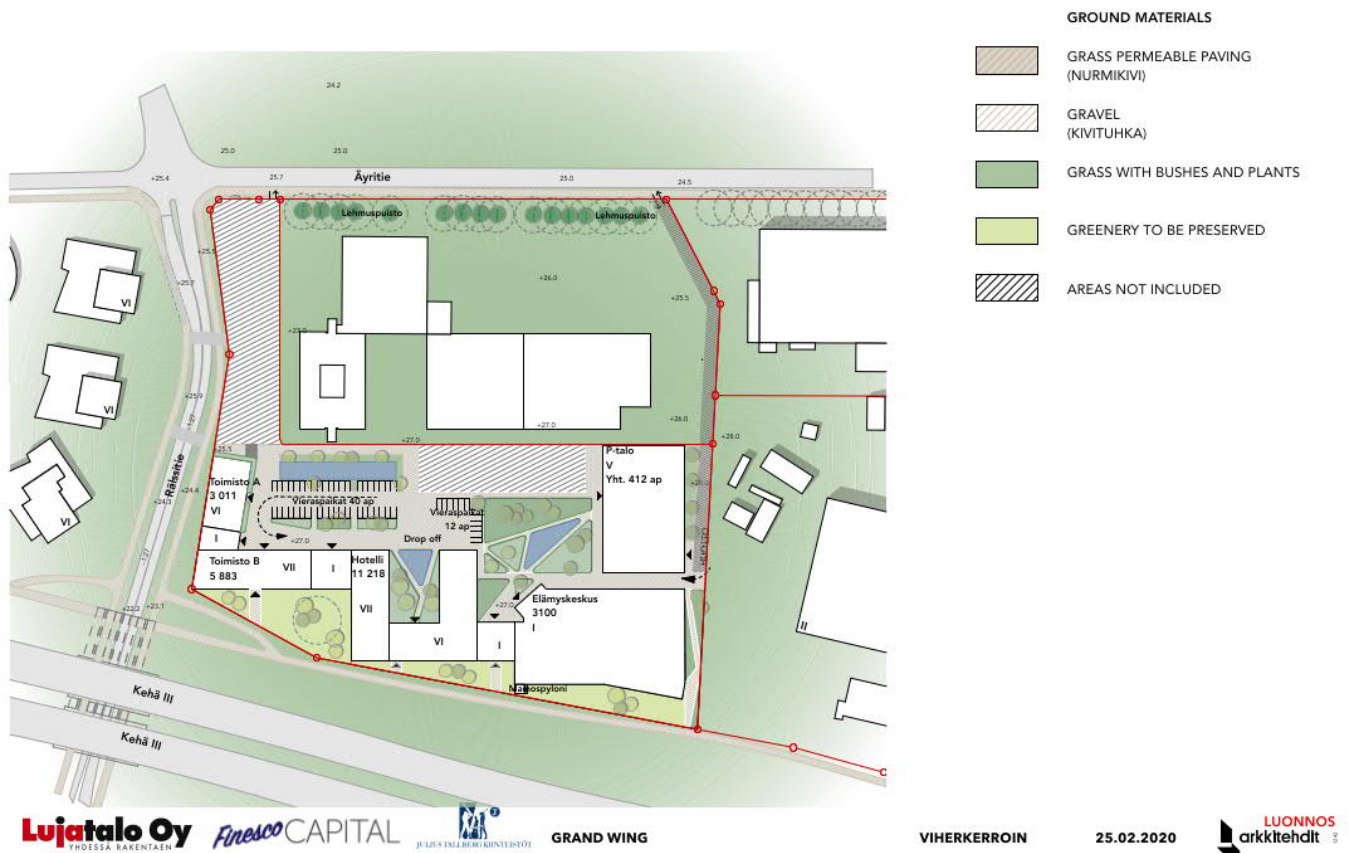
HOTELLI N. 57 AP
ELÄMYSKESKUS N. 62 AP
TOIMISTO N. 178 AP
YLEINEN PYSÄKÖINTI N. 16 AP
HUOLTO N. 5 AP

YHTEENSÄ N. 318 AP

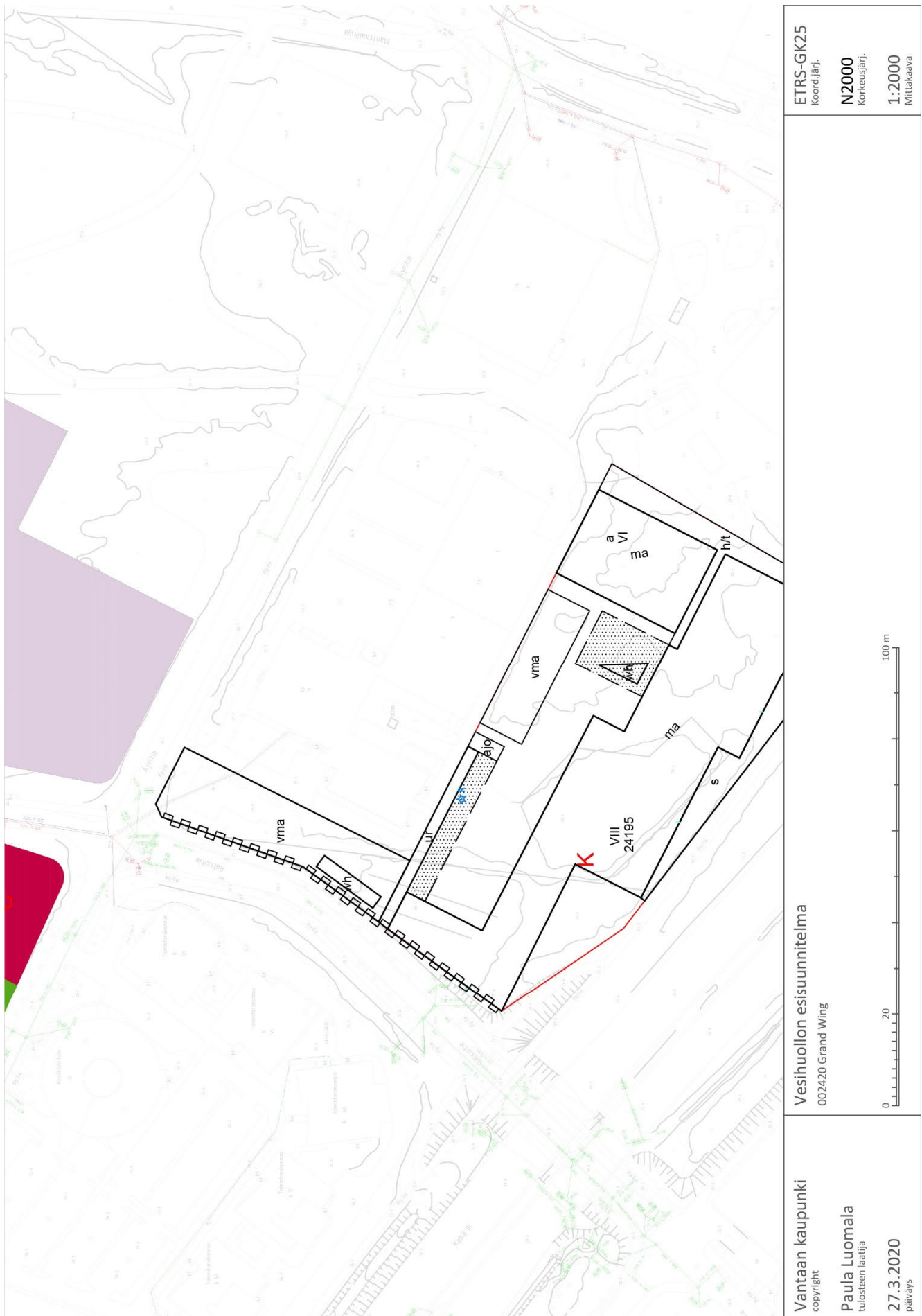
AUTOPAIKAT SUUNNITELMASSA

PARKKITALO N. 412 AP
KADUN VARSILLA N. 52 AP

YHTEENSÄ N. 464AP

Tuloskortti

Päivämäärä: 20.5.2020

Lomakkeen täyttäjä ja yritys:

Kohteen osoite:

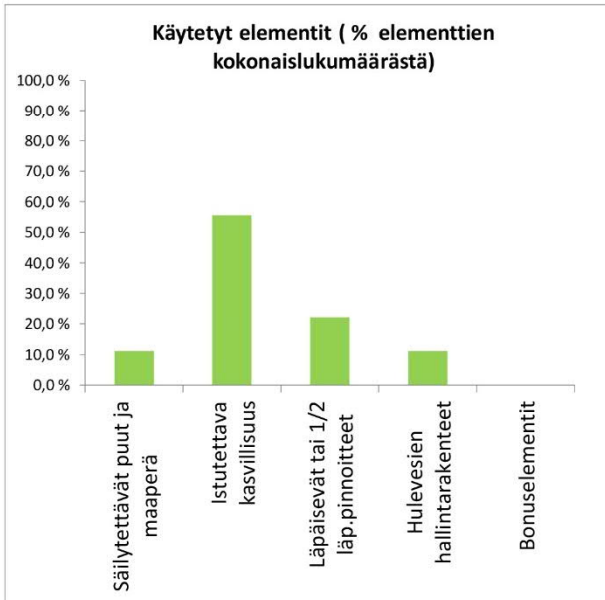
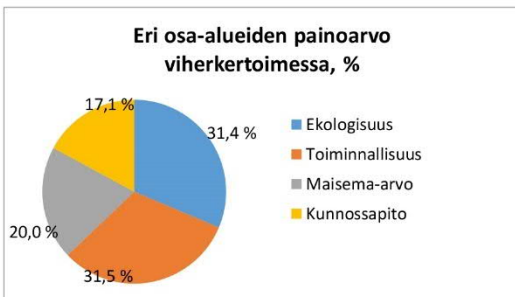
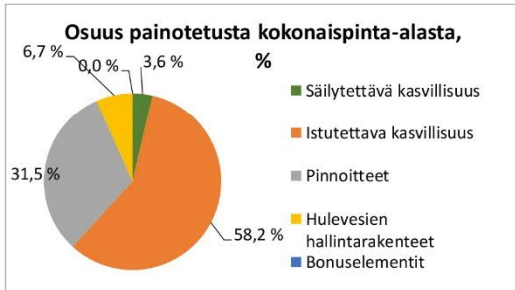
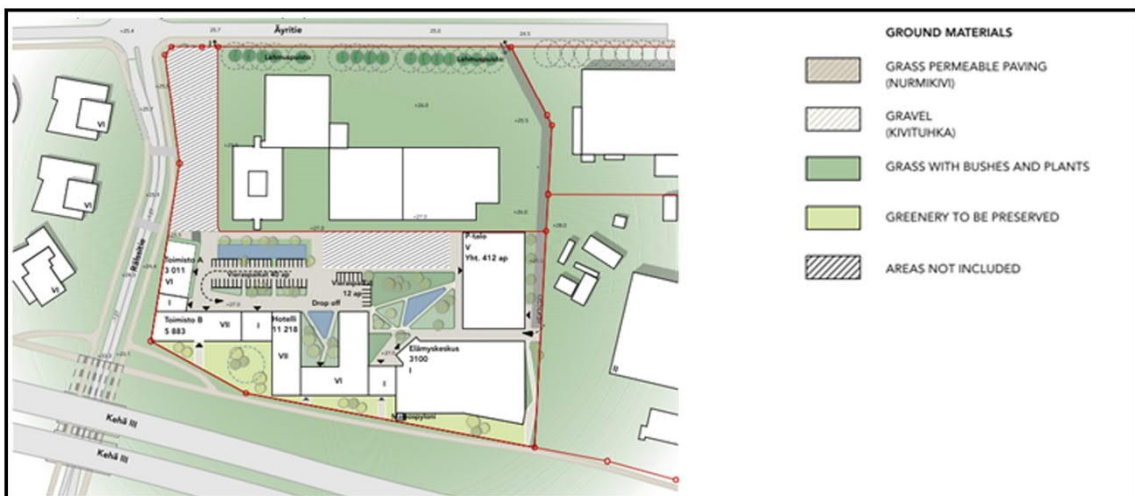
Äyritie 4 ja 6

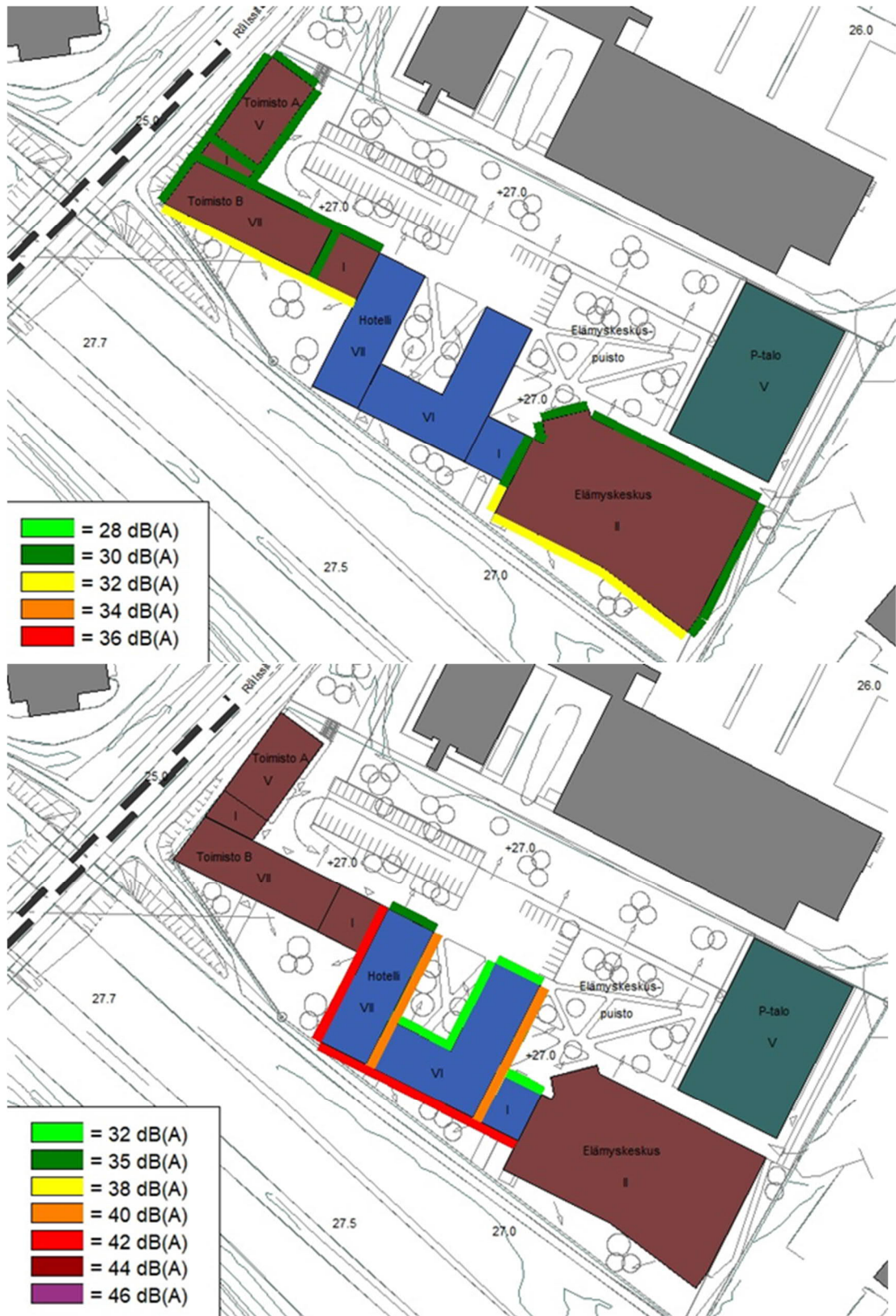
0

Vihertehokkuuteen sisällytetyt elementit

Saavutettu vihertehokkuus
0,8
Tavoitetaso
0,7
Minimitaso
0,4

Elementtityyppi	Elementtejä käytetty, kpl	Elementtityypin kokonaislukumäärä, kpl
Säilytettävät puut ja maaperä	1	5
Istutettava kasvillisuus	5	13
Läpäisevät tai 1/2 läp.pinnoitteet	2	2
Hulevesien hallintarakenteet	1	5
Bonuselementit	0	ei käytössä Vantaalla
Yhteensä	9	25

Kaupunginhallitus 19.10.2020 oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **002420 /Grand Wing**. Lausuntoja pyydettiin 4 kpl ja saatiin 4 kpl.

Lausunnonantaja	Lausunto	Tarkistukset
NRO 1, 3.11.2020 HSY	Rälssitiellä suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on rakennettua vesihuoltoa, muovista 315 mm hulevesiviemäriä (rv. 2005). Myös suunnittelualueen luoteisnurkan läheisyydessä Äyritien ja Rälssitien risteysalueella on rakennettua vesihuoltoa; valurautaista 300 mm vesijohtoa, betonista 300 mm jätevesiviemäriä (rv. 1972) ja betonista 400 mm hulevesiviemäriä (rv. 1987). Kaavamuutoksen toteutuminen ei lähtökohtaisesti edellytä vesihuoltoverkoston uudisrakentamista. Suunnittelualueella ei ole tarvetta johtosiirroille.	-
NRO 2, 29.10.2020 ELY	Uudenmaan ELY-keskus viittaa meluntorjunnan osalta 29.10.2020 asemakaavaluonnoksesta 053000 antamaansa lausuntoon. Uudenmaan ELY-keskus nostaa erityisesti esille maisemoitavaksi osoitettavan alueen varaamisen myöhemmin asumiselle. Kaavaselvityksessä olevien melukarttojen mukaan Rälssitien melutasot ylittävät paikoin yli 71 dB tasoon, jota on pidettävä asumisen kannalta ongelmallisena. ELYn lausunto 29.10.2020 asemakaavaluonnoksesta 053000: <u>Meluntorjunta ja ilmanlaatu</u> Kaava-alue sijoittuu erittäin meluiseen ympäristöön, jossa tie-, raitiotie- ja katuliikenteen aiheuttamat keskiäänitasot ylittävät valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisen asuinalueille annetun melun ohjearvotason (LAeq) 55 dB:n päivällä ja 50 dB yöllä. Lisäksi raitiotieliikenteen voi aiheuttaa ympäristöön hetkellisiä voimakkaita melutapahtumia, jotka yöaikaan voivat häiritä unta. Meluselvityksen perusteella julkisivun ääneneristävyydelle on annettu	Korvausilma voidaan määrätä suodatettavaksi. Lisätään kaavamääräystekstiin: "Korvausilma on otettava sisäpihan puolelta, ja se tulee suodattaa. "

	keskiäänitasojen osalta riittävät ääneneristävyydsmääräykset sisätilojen suojaamiseksi ohjearvot ylittävältä melulta. Raitiovaunuliikenteen aiheuttaman enimmäistason suhteen määräyksen riittävyys jää epävarmaksi, mutta todennäköisesti ne ovat riittävät, jos suunniteltu hotelli sijoittuu esitetyn suunnitelman mukaisesti. Sanallisen määräyksen lisäksi ääneneristävyyttä koskevat määräykset olisi syytä esittää myös kaavakartassa (rakennusmassoille). Kaava-alueen pihojen osalta kaavassa ei ole melua koskevaa melumääräystä. Alueen käytön kannalta piha-alueiden laadulla ja viihtyisyydellä on kuitenkin merkitystä. Tästä syystä piha-alueille olisi kannatettavaa antaa määräys ohjearvojen 55 dB (LAeq) päivällä ja 50 dB (LAeq) yöllä alittamisesta. Piha-alueita koskeva määräys näyttäisi meluselvityksen mukaan olevan saavutettavissa kohtuullisen hyvin. Raitiotieliikenteen mahdollisesti aiheuttamaa tärinää ja runkomelua ei käsitellä kaava-aineistossa juurikaan. Tältä osin mahdollisten haittavaikutusten hallinta ja lieventämistoimet näyttäisivät jäävän raidelinjalla tehtäviksi. Ilmanlaadun osalta on kaavassa annettu yksi määräys ”Korvausilma on otettava sisäpihanpuolelta.” Alue on ja tulee olemaan vilkkaasti liikennöityjen väylien ympäröimä ja ilmanlaatu alueella on todennäköisesti heikko. Hyvän ilmanlaadun takaamiseksi korvausilma on syytä määrätä suodatettavaksi. Tältä osin annettua kaavamääräystä tulee tarkentaa.	
NRO 3, 26.10.2020 Vantaan energia	Asemakaavan suunnittelualueelle tarvitaan useampia tilavarauksia muuntamoille. Muuntamoiden sijoitteluun otetaan tarkemmin kantaa rakennuslupavaiheessa, kun kaavan tonttijako ja tonttitehokkuus on selvä. Hotelli tarvitsee tilavarauksen omalle muuntamotilalle, mutta asemakaavan muutoksen mahdollistamat muut toiminnot tulee arvioida rakennuslupavaiheessa tarkemmin ja tarkastella muuntamoiden (1-2kpl) sijoittelu asemakaavan alueelle huomioiden rakentamisen vaiheistus. Kaavaselostuksessa tulee huomioida muuntamotarpeet kaava-alueella ja sallia muuntamotilan rakentaminen rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamotilaksi sekä mahdollistaa muuntamoiden integroiminen	Lisätään kaavaselostukseen seuraava teksti: Alueelle rakennettavat muuntamot tulee sijoittaa rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamoiksi tai integroida osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoiksi. Muuntamoiden tarkempi sijoitus alueelle määritellään rakennuslupavaiheessa tonttijaon ollessa selvillä. Vantaan Energia Sähköverkot Oy antaa

	osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoksi.	kommentit muuntamoiden sijoittelusta. Alueelle ensin rakentuva kohde määrittelee muuntamoiden sijainnin.
NRO 4, 2.10.2020 Vantaan kaupunginmuseo	Kaavaselostuksessa (sivulla 8) on kuvattu Auramon rakennusten kokonaisuutta ja kerrottu niiden kulttuurihistoriallisesta merkityksestä. Tiedot perustuvat rakennushistoriaselvitykseen, joka on tehty koko korttelia koskevien kaavavaiheiden yhteydessä (KOY AURAMO-TALO RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS 2019. Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy). Selvityksen valmistuttua myös museon kulttuuriympäristötietokannan (Kirsti-tietokanta) tiedot ovat päivitetty ja arvotus on muutettu vastaamaan rakennushistoriaselvityksessä esille tuotuja arvoja. Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-tietokannassa tuotanto- ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on luokiteltu 1964 ja 1982 rakennettujen osiensa puolesta erittäin merkittäväksi (luokitustunnus R1). Vuonna 1970 (pysyvä numero 3616) valmistuneen hallirakennuksen rakennusperintöarvot todettiin taas tehtyjen muutostöiden vuoksi vaatimattomiksi. Vaikka Auramon rakennukset eivät kuulu suunnittelualueelle, tulee niistä selostukseen mukaan otetut inventointitiedot päivittää.	Päivitetään kaavaselostuksen lähtötietoja Kirsti-tietokannasta.

NRO 1

HSY, 27.11.2020

Lausunto:

Kaavamuutosalue sijaitsee Veromiehen kaupunginosassa. Aluetta rajaa etelässä Kehä III, lännessä Rälssitie ja pohjoisessa Äyritie. Kehä III:sen toisella puolella sijaistee Flamingo ja Jumbo. Aviapoliksen rautatieasemalle on matkaa n. 1,6 km ja lentoasemalle n. 2,5 km.

Grand Wing -nimiselle kaava-alueelle rakennetaan toimistoja, hotelli ja elämyskeskus sekä näitä palveleva pysäköintitalo. Kaavamuutosehdotus on osa tekeillä olevaa koko korttelia koskevaa kaavamuutosluonnosta 053000, johon suunnitellaan myös asumista. Kaavaan tulee yhteensä 24 195 k-m² rakennusoikeutta. Kaavassa annettu kerroskorkeus on kahdeksan kerrosta, mutta osa rakennuksista rakentuu luultavasti tätä matalammiksi. Käyttötarkoitus muuttuu toimistorakennusten korttelialueesta KT liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi K.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Rälssitiellä suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on rakennettua vesihuoltoa, muovista 315 mm hulevesiviemäriä (rv. 2005). Myös suunnittelualueen luoteisnurkan läheisyydessä Äyritien ja Rälssitien risteysalueella on rakennettua vesihuoltoa; valurautaista 300 mm vesijohtoa, betonista 300 mm jätevesiviemäriä (rv. 1972) ja betonista 400 mm hulevesiviemäriä (rv. 1987). Kaavamuutoksen toteutuminen ei lähtökohtaisesti edellytä vesihuoltoverkoston uudisrakentamista. Suunnittelualueella ei ole tarvetta johtosiirroille.

Vastine:

Kiitos lausunnosta, jatketaan yhteistyötä 053000 kaavaluonnoksen kanssa.

Tarkistukset:

-

NRO 2

ELY, 3.12.2020

Lausunto:

Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa korttelin 52300 (Grand Wing) asemakaavan muutosehdotuksesta (nro 002420). Grand Wing -alue kuuluu laajempaan asemakaavarajaukseen 053000 Grand Wing Auramo, jonka luonnosaineistosta Uudenmaan ELY-keskus antoi lausuntonsa 29.10.2020.

Kaavaluonnoksesta 053000 annettua lausuntoa ei ole voitu ottaa huomioon kaavaehdotuksen laadinnassa, mitä Uudenmaan ELY-keskus pitää valitettavana. Uudenmaan ELY-keskus viittaa meluntorjunnan osalta 29.10.2020 asemakaavaluonnoksesta 053000 antamaansa lausuntoon. Uudenmaan ELY-keskus nostaa erityisesti esille maisemoitavaksi osoitettavan alueen varaamisen myöhemmin asumiselle. Kaavaselostuksessa olevien melukarttojen mukaan Rälssitien melutasot yltävät paikoin yli 71 dB tasoon, jota on pidettävä asumisen kannalta ongelmallisena.

ELYn lausunto 29.10 kaavaluonnoksesta 053000:

Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Grand Wing Auramo -asemakaavan muutosehdotuksesta (nro 053000). Yhdyskuntarakenne Kaavaluonnos tiivistää Aviapoliksen yhdyskuntarakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Asemakaavaan on tulossa yhteensä 95 700 k-m² rakennusoikeutta, josta asumisen osuus on 62 400 k-m². Alueelle on tulossa asumista n. 1 200 asukkaalle. K-merkinnän määräys on väljä. Havainnekuvien perusteella ajatuksena on liiketilat kadunvarressa. Tämän tavoitteen varmistamiseksi Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että myymälätilojen osoittamista omalla m-määräyksellä tulee harkita.

Pilaantuneet maat

Kaavan ehdotusvaiheeseen pitää selvittää kaavamuutosalueen maaperää mahdollisesti pilaavat toiminnot sekä kaava-alueelta että sen ulkopuolelta ja huomioida ne.

Meluntorjunta ja ilmanlaatu

Kaava-alue sijoittuu erittäin meluisaan ympäristöön, jossa tie-, raitiotie- ja katuliikenteen aiheuttamat keskiäänitasot ylittävät valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisen asuinalueille annetun melun ohjearvotason (LAeq) 55 dB:n päivällä ja 50 dB yöllä. Lisäksi raitiotieliikenteen voi aiheuttaa ympäristöön hetkellisiä voimakkaita melutapahtumia, jotka yöaikaan voivat häiritä unta. Meluselvityksen perusteella julkisivun äänenneristävyydelle on annettu keskiäänitasojen osalta riittävät äänenneristävyydsmääräykset sisätilojen suojaamiseksi ohjearvot ylittävältä melulta. Raitiovaunuliikenteen aiheuttaman enimmäistason suhteen määräyksen riittävyys jää epävarmaksi, mutta todennäköisesti ne ovat riittävät, jos suunniteltu hotelli sijoittuu esitetyn suunnitelman mukaisesti. Sanallisen määräyksen lisäksi äänenneristävyyttä koskevat määräykset olisi syytä esittää myös kaavakartassa (rakennusmassoille). Kaava-alueen pihojen osalta kaavassa ei ole melua koskevaa melumääräystä. Alueen käytön kannalta piha-alueiden laadulla ja viihtyisyydellä on kuitenkin merkitystä. Tästä syystä piha-alueille olisi kannatettavaa antaa määräys ohjearvojen 55 dB (LAeq) päivällä ja 50 B (LAeq) yöllä alittamisesta. Piha-alueita koskeva määräys näyttäisi meluselvityksen mukaan olevan saavutettavissa kohtuullisen hyvin. Raitiotieliikenteen mahdollisesti aiheuttamaa tärinää ja runkomelua ei käsitellä kaava-aineistossa juurikaan. Tältä osin mahdollisten haittavaikutusten hallinta ja lieventämistoimet näyttäisivät jäävän raidelinjalla tehtäviksi. Ilmanlaadun osalta on kaavassa annettu yksi määräys ”Korvausilma on otettava sisäpihanpuolelta.” Alue on ja tulee olemaan vilkkaasti liikennöityjen väylien ympäröimä ja ilmanlaatu alueella on todennäköisesti heikko. Hyvän ilmanlaadun takaamiseksi korvausilma n syytä määrätä suodatettavaksi. Tältä osin annettua kaavamääräystä tulee tarkentaa.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Rakennussuojelu on ratkaistu asemakaavaluonnoksessa maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimusten tarkoittamalla tavalla.

Vastine:

Kaavaehdotuksessa esitetyt vma-alueet eivät ole rakennusaloja. Nämä alueet on liitetty mukaan kaavaan, jotta alueiden rakennusoikeus saadaan siirrettyä uudelle rakennusalueelle. Vma-alueet ovat kuitenkin ajateltu seuraavien kaavaehdotuksien potentiaalisina asuinalueina. Seuraavien kaavojen yhteydessä tarkastetaan myös näiden alueiden melutilanne meluselvityksellä.

Tässä kaavassa melumääräyksen osalta päädyttiin sanalliseen määräykseen koska meluselvityksen mukaan melumääräys vaihtelee paljon eri julkisivujen osilla. Tämän esittäminen kaavakartassa osoittautui hankalaksi.

Lausunnoilla olevassa kaavaehdotuksessa käsitellään liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K), ja meluselvitys on tehty tätä korttelialueen käyttöä varten. Erillisenä kaavana meillä on ollut nähtävillä kaavaluonnos (053000), jossa on mukana myös asuinalueita. Sitä kaavaa varten ei tehty erillistä meluselvitystä, vaan selvitämme meluasiat aina tulevissa kaavaehdotuksissa. Liike- ja toimistorakennusten korttelialueen piha-alueelle ei olla annettu melumääräystä.

Korvausilma voidaan määrätä suodatettavaksi. Lisätään kaavamääräystekstiin: "Korvausilma on otettava sisäpihan puolelta, **ja se tulee suodattaa.**"

Tarkistukset:

Lisätään kaavamääräystekstiin: "Korvausilma on otettava sisäpihan puolelta, **ja se tulee suodattaa.**"

NRO 3

Vantaan energia, 3.12.2020

Lausunto:**Sähköverkko**

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 - 2 mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Asemakaavan suunnittelualueelle tarvitaan useampia tilavarauksia muuntamoille. Muuntamoiden sijoitteluun otetaan tarkemmin kantaa rakennuslupavaiheessa kun kaavan tonttijako ja tonttitehokkuus on selvä. Hotelli tarvitsee tilavarauksen omalle muuntamotilalle, mutta asemakaavan muutoksen mahdollistamat muut toiminnot tulee arvioida rakennuslupavaiheessa tarkemmin ja tarkastella muuntamoiden (1-2kpl) sijoittelu asemakaavan alueelle huomioiden rakentamisen vaiheistus. Kaavaselostuksessa tulee huomioida muuntamotarpeet kaava-alueella ja sallia muuntamotilan rakentaminen rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamotilaksi sekä mahdollistaa muuntamoiden integroiminen osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoksi. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko

Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 3). Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Vastine:

Kaava-alueen muuntamoista on käyty palaveri yhdessä Vantaan energian kanssa. Palaverissa päätettiin lisätä kaavaselostukseen muuntamoista seuraava:

”Alueelle rakennettavat muuntamot tulee sijoittaa rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamoiksi tai integroida osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoiksi. Muuntamoiden tarkempi sijoitus alueelle määritellään rakennuslupavaiheessa tonttijaon ollessa selvillä. Vantaan Energia Sähköverkot Oy antaa kommentit muuntamoiden sijoittelusta. Alueelle ensin rakentuva kohde määrittelee muuntamoiden sijainnin.”

Tarkistukset:

Lisätään selostukseen:

”Alueelle rakennettavat muuntamot tulee sijoittaa rakennusten yhteyteen kiinteistömuuntamoiksi tai integroida osaksi rakennettavaa ympäristöä betonikoppimuuntamoiksi. Muuntamoiden tarkempi sijoitus alueelle määritellään rakennuslupavaiheessa tonttijaon ollessa selvillä. Vantaan Energia Sähköverkot Oy antaa kommentit muuntamoiden sijoittelusta. Alueelle ensin rakentuva kohde määrittelee muuntamoiden sijainnin.”

NRO 4

2.10.2020, Vantaan kaupunginmuseo

Lausunto:

Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt Vantaan kaupunginmuseolta lausuntoa asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta nro 0027420, Grand Wing. Kaavan tavoitteena on mahdollistaa alueelle kaupunkimaisen monipuolisten toimintojen alueen rakentuminen, johon kuuluu muun muassa toimistoja, elämyskeskus, hotelli ja pysäköintitalo. Kaupunginmuseo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, arkeologian ja maiseman osalta.

Alueelta ei tunneta käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä, eikä siellä ole todettuja maisemallisia arvoja.

Vantaan kaupunginmuseo on osallistunut alueen kaavoitukseen antamalla mielipiteensä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa (Dnro 089/2019) sekä lausunnon asemakaavan luonnoksesta (Dnro 149/2020). Näissä lausunnoissa on suunnittelualue ollut laajempi. Nyt lausuttavana oleva ehdotus koskee ainoastaan länsiosaa korttelista 52300. Suunnittelualueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, mutta sen itäpuolella sijaitsevat Auramon suojeltavaksi esitetyt rakennukset, joista on kerrottu myös kaavaselostuksessa.

Kaavaselostuksessa (sivulla 8) on kuvattu Auramon rakennusten kokonaisuutta ja kerrottu niiden kulttuurihistoriallisesta merkityksestä. Tiedot perustuvat rakennushistoriaselvitykseen, joka on tehty koko korttelia koskevien kaavavaiheiden yhteydessä (KOY AURAMO-TALO RAKENNUSHISTORIAN SELVITYS 2019. Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy). Selvityksen valmistuttua myös museon kulttuuriympäristötietokannan (Kirsti-tietokanta) tiedot ovat päivitetty ja arvotus on muutettu vastaamaan rakennushistoriaselvityksessä esille tuotuja arvoja. Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-tietokannassa tuotanto- ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on luokiteltu 1964 ja 1982 rakennettujen osiensa puolesta erittäin merkittäväksi (luokitustunnus R1). Vuonna 1970 (pysyvä numero 3616) valmistuneen hallirakennuksen rakennusperintöarvot todettiin taas tehtyjen muutostöiden vuoksi vaatimattomiksi. Vaikka Auramon rakennukset eivät kuulu suunnittelualueelle, tulee niistä selostukseen mukaan otetut inventointitiedot päivittää.

Vantaan kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan muutosehdotuksesta.

Vastine:

Rakennushistoriaselvityksen jälkeen Auramon rakennusten tiedot on päivitetty Kirsti-tietokantaan. Tuotanto- ja toimistorakennus (pysyvä numero 21334) on luokiteltu 1964 ja 1982 rakennettujen osiensa puolesta erittäin merkittäväksi (luokitustunnus R1). Vuonna 1970 (pysyvä numero 3616) valmistuneen hallirakennuksen rakennusperintöarvot todettiin taas tehtyjen muutostöiden vuoksi vaatimattomiksi. Päivitetään kaavaselostuksen lähtötietoja Kirsti-tietokannasta.

Tarkistukset:

Päivitetään kaavaselostuksen lähtötietoja.

10 § **Detaljplan och detaljplaneändring 110500 samt tomtindelning, 11 Tavastberga/Resårbrinken**

VD/3473/10.02.04.00/2020
HP/TLA/TKA/VIK/LS/KW

Vid Resårbrinken detaljplaneras fyra nya småhustomter, byggrätt 1 100 m²-vy + ekonomiutrymmen 160 m²-vy. Det genomsnittliga exploateringstalet för dessa e = 0,27 motsvarar områdets exploateringstal. Det är fråga om ett kompletterande byggnadsprojekt enligt generalplanen. För tomterna finns färdiga gator och kommunalteknik. Samtidigt uppdateras detaljplanen för tre tomter för att motsvara de undantagstillstånd som utfärdats. Friluftsförbindelsen till skogen i Esbo bevaras.

Detaljplanen gäller en del av kvarteren 11040 och 11041 samt rekreations- och gatuområden i stadsdel 11, Tavastberga.

Detaljplaneändringen gäller en del av kvarteret 11040 samt gatuområde i stadsdel 11, Tavastberga.

Tomtindelningen gäller delar av kvarteren 11040 och 11041.

Läge

Resårbrinken 3, 5, 7, 9, 11, Resårvägen 12, Vägvisarvägen 24b.

Sökande

Vanda stad

Markägare

Vanda stad, privata för de nuvarande tomternas del.

Beredning

Vanda stad.

Generalplan

I generalplanen med rättsverkningar (fge 17.12.2007) ett småhusområde (A3). Det är fråga om ett kompletterande byggnadsprojekt enligt generalplanen.

I generalplaneförslaget (stadsst. 11.4.2020) småhusdominerat bostadsområde (AP).

Detaljplanen

Området utgörs av blandskog på sand- och morän. Området har lämnats utan detaljplan på grund av den planerade Ring II, som ännu förekommer Esbos generalplan 2010, men inte längre i landskapsplanen Nyland 2050 som godkändes 2020.

I området planläggs ett kvartersområde för fristående småhus (AO), som får tre nya egnahemstomter (sammanlagt 600 m²-vy, exploateringstalet e = 0,29) och ett kvartersområde för småhus (AP) (500 m²-vy, e = 0,25). Byggrätten uppgår till sammanlagt 1 100 m²-vy (i genomsnitt e = 0,27), dessutom ekonomiutrymmen på sammanlagt 160 m²-vy. Det största våningstalet är två (II). Exploateringstalet motsvarar det genomsnittliga exploateringstalet e = 0,27 för området som redan har planlagts.

I området tillämpas granntomternas planbestämmelser och byggnadssätt med gråa plåttak och ljusa fasader.

För tomterna finns färdiga gator och kommunalteknik.

Friluftsförbindelsen till skogen i Esbo bevaras, varför det planläggs ett område för närrekreation.

Detaljplaneändringen

I detaljplaneändringen beaktas den styckning av tomter som utförts tidigare med undantagstillstånd.

Deltagande och växelverkan

Ett program för deltagande och bedömning gjordes upp och skickades till parterna 14.5.2020.

Planens anhängiggörande meddelades i Vantaan Sanomat.

Det lämnades in 10 åsikter, av vilka två var försenade.

I dessa motsatte man sig å ena sidan byggandet medan man å andra sidan förutsatte att åtminstone friluftsförbindelsen till skogen i Esbo bevaras. – Friluftsförbindelsen till Esbo ha bevarats.

Man var också bekymrad över dagvattnet, som det utfärdas en bestämmelse om.

Esbo stad lämnade inte in någon åsikt.

Åsikterna med svar presenteras i sin helhet i planbeskrivningen.

Stadens mark- och bostadspolitiska riktlinjer

Planen följer stadens markpolitiska riktlinjer (FGE 18.6.2018 § 9).

Planen gäller stadens markområde och producerar fyra småhustomter som medför en bostadsvåningsyta på 1 100 m²-vy, 7 bostäder.

Avtal

Till detaljplanen hänför sig inget markanvändningsavtal.

Stadsplaneringsnämnden 3.11.2020 § 10

Stadsplaneringsdirektörens förslag:

Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att

- a) förslaget till detaljplan och förslaget till detaljplaneändring nr 110500, samt förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga/Resårbrinken, som daterats 3.11.2020, läggs fram för 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
- b) berättiga detaljplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsstyrelsen 16.11.2020 § 30

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) lägga fram förslaget till detaljplan och förslaget till detaljplaneändring nr 110500 samt förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga/Resårbrinken, som daterats 3.11.2020, för 30 dagar i enlighet med MBF 27 §,
- b) berättiga detaljplaneringen till att begära nödvändiga utlåtanden.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Framläggning

Förslaget till detaljplan och förslaget till detaljplaneändring samt förslaget till tomtindelning hölls framlagt 2.12–4.1.2021 med stöd av MBF 27 §. Härvid inlämnades två anmärkningar, där det framlades önskemål om att man skulle hålla sig till de lösningar som finns i byggnadsanvisningarna för grannområdet (2011). Dessutom var en anmärkning som försenad.

Utlåtanden

Utlåtande begärdes av Esbo stad i egenskap av granne. Inget utlåtande lämnades in.

Justeringar

Planen har justerats till följd av en anmärkningarna

- Våningstalet ½klu½ för AO-tomterna (samma som på granntomterna) och takets färg på tomt 18.
- För AP-tomten ett plank vid västra gränsen, fasadfärgsättningen, bestämmelse om taklyktor och förbud mot asfaltering.

Justeringarna är inte väsentliga och därför behövs ingen plan ny framläggning av planen.

Stadsplaneringsnämnden 16.2.2021 § 12

Stadsplaneringsdirektörens förslag:

Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att

- a) anmärkningarna ges svar i enlighet med bilagan och de föreslagna justeringarna utförs,
- b) förslaget till detaljplan 110500 och förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga/Resårbrinken, som daterats 16.2.2021, förs till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 30

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljön:

Styrelsen beslutar att

- a) ge anmärkningarna svar i enlighet med bilagan och utföra de föreslagna justeringarna,
- b) föra förslaget till detaljplan 110500 och förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga/Resårbrinken, som daterats 16.2.2021, till stadsfullmäktige för godkännande.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 10

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att godkänna föra förslaget till detaljplan 110500 och förslaget till tomtindelning, 11 Tavastberga/Resårbrinken, som daterats 16.2.2021.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Detaljplanebeskrivning 16.2.2021
- Anmärkningar och svar 16.2.2021

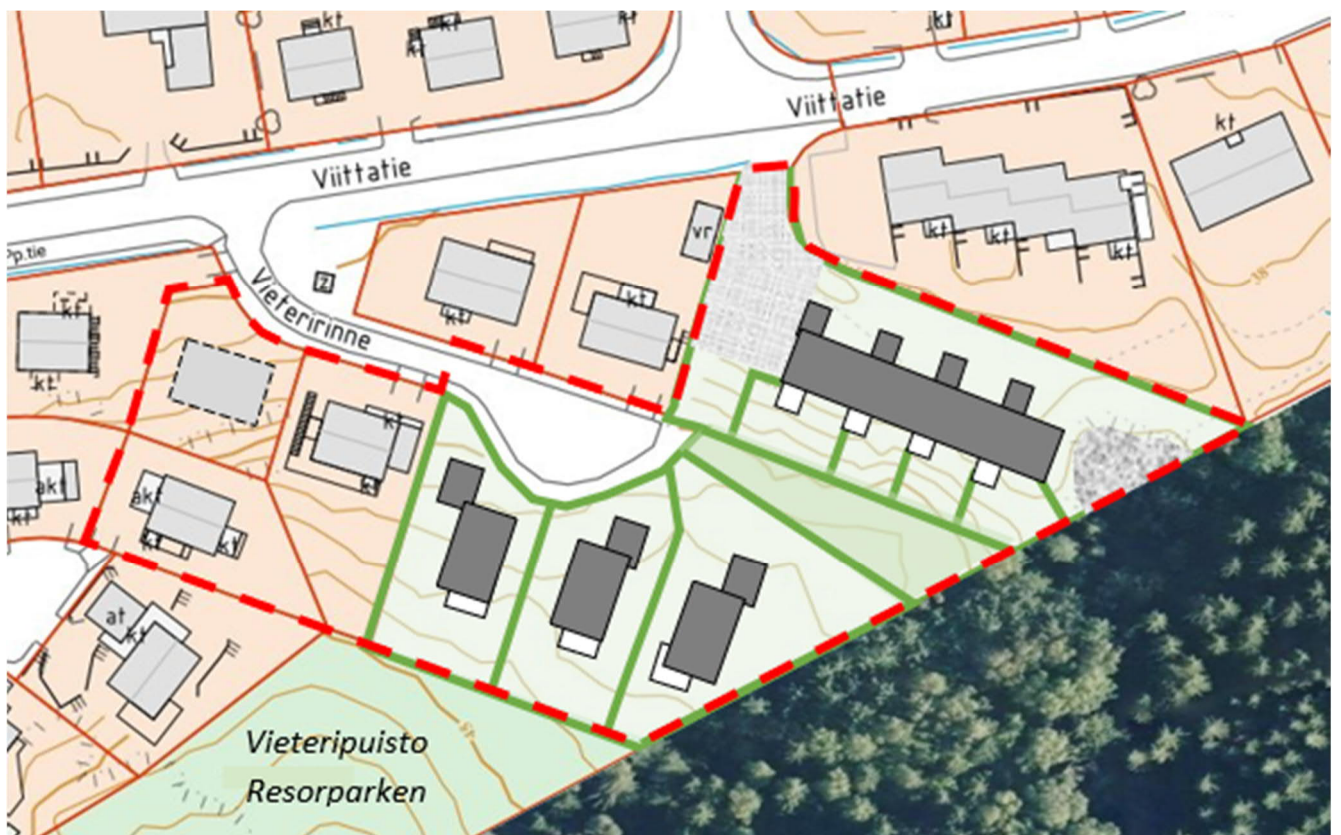
Anvisningar för sökande av ändring: 1. Besvärsanvisning

Närmare information:

Timo Kallaluoto, områdesarkitekt, tfn 050 312 2132, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

110500 VIETERIRINNE

HÄMEVAARA

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavan selostus sekä tonttijako,
joka koskee 16.2.2021 päivättyä asemakaavakarttaa 110500

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Vieteririnteelle asemakaavoitetaan neljä uutta pientalotonttia, rakennusoikeutta 1 100 k-m² + taloustiloja 160 k-m². Näiden keskimääräinen tonttitehokkuus $e = 0,27$ vastaa alueen tonttitehokkuutta. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Tonteille on valmiit kadut ja kunnallistekniikka. Samalla kolmen tontin asemakaavaa ajantasaistetaan vastaamaan annettuja poikkeamislupia. Ulkoiluyhteys Espoon metsään säilyy.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Asemakaava

Kaupunginosa 11 Hämevaara

Osa kortteleita 11040 ja 11041 sekä virkistys- ja katualueita

Asemakaavamuutos

Kaupunginosa 11 Hämevaara

Osa kortteleita 11040 sekä katualuetta

Tonttijako

Osa kortteleita 11040 ja 11041

Kaava-alueen sijainti

Vieteririnne 3, 5, 7, 9, 11, Vieteritie 12, Viittatie 24b

Sisälllys

1	Tiivistelmä	3
2	Lähtökohdat	4
3	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	10
4	Asemakaavan kuvaus	28
5	Asemakaavan toteutus	32

1. TIIVISTELMÄ

Ilmakuva kaava-alueelta etelästä.

Google earth 2020

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja tilat hakee asemakaavaa pientalotonteille Vieteririnteen päähän. Samalla tehdään kaavamuutos viereisille tonteille, jotka on toteutettu poikkeamisluvalla.

Alue on hiekka- ja moreenipohjaista sekametsää. Alue on jätetty asemakaavoittamatta suunnitelun Kehä II:n vuoksi, joka esiintyy vielä Espoon yleiskaavassa 2010, mutta on poistettu hyväksytystä Uudenmaan maakuntakaavasta 2020.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2007 alue on pientaloaluetta A3, kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Hyväksytyssä yleiskaavassa 2020 alue on pientalovaltaista asuinaluetta AP.

Asemakaavassa kaavoitetaan erillispientalojen korttelialuetta AO, jolle tulee kolme uutta omakotitonttia (yhteensä 600 k-m², tonttitehokkuus $e = 0,29$) ja asuinpientalojen korttelialuetta AP (500 k-m², $e = 0,25$). Rakennusoikeutta tulee yhteensä 1 100 k-m², lisäksi taloustiloja yhteensä 160 k-m². Suurin kerrosluku on AO-tonteilla $\frac{1}{2}kl\frac{1}{2}$, AP-tontilla II (kaksi). Uusien tonttien keskimääräinen tonttitehokkuus 0,27 vastaa jo kaavoitetun alueen keskimääräistä tonttitehokkuutta.

Alueella sovelletaan naapuritonttien kaavamääräyksiä ja rakentamistapaa harmaine peltikattoineen ja vaaleine julkisivuineen.

Tonteille on valmiit kadut ja valmis kunnallistekniikka.

Ulkoiluyhteys Espoon metsään säilyy, mitä varten kaavoitetaan lähivirkistysalue VL.

Asemakaavamuutoksessa huomioidaan aiemmin poikkeamisluvalla toteutettu kahden tontin lohkominen kolmeksi.

2. LÄHTÖKOHDAT

Uusia taloja, näkymä Viisaritieltä Viittatielle.

TKa 25.4.2020

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

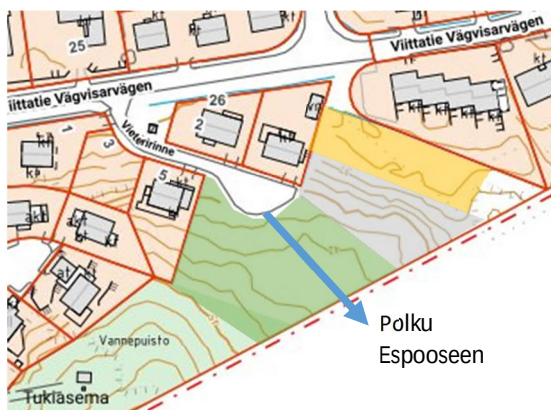
Alueen yleiskuvaus

Hämevaara on pääosin pientaloaluetta, mutta kaupunginosaan on rakennettu myös kerrostaloja.

Luonnonympäristö

Asemakaavoitettava alue on kangasta, kypsää sekametsää, pääpuulajina kuusi. Pohjoisosassa on läpipääsemätön ryteikkö kaadettuine puineen. Alueella ei ole arvokkaita luontokohteita.

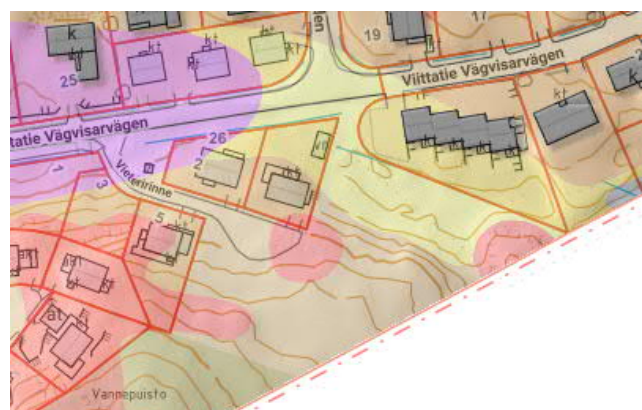
Espoon puolella on metsää, jota on osin asemakaavoitettu suojaviheralueeksi ja Kehä II:ta varten. Tällä kohdalla myöskään Espoon puolella ei ole arvokkaita luontokohteita.

Kasvillisuus.

Männikkö.
Kuusikko.

Haavikko.
Ryteikkö.

Maalajit.

Kallio.
Moreeni.

Siltti.
Hiekka.

Vieteririnteen pää.

TKa 25.4.2020

Maaperä on hyvää rakennusmaata: pohjoisosassa hiekkaa, eteläosassa moreenia. Alueella on osin kallio lähellä maanpintaa, alueella on myös kalliopaljastumia. Alue on normaalisti rakennettavissa. Perustamisesta tulee tehdä rakennuspaikkakohtainen maaperätutkimus.

Rakennettu ympäristö

Asemakaavoitettava alue on rakentamaton. Vieteripuiston molemmiin puolin tontit rajoittuvat kaupungin rajaan. Vieteririnteellä on kaksikerroksisia omakotitaloja (179 – 205 k-m²) vuosilta 2017 – 2020. Koillispuolella on yksikerroksinen rivitalo (349 k-m²) vuodelta 1989.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Alueella ei ole rakennusperintökohteita eikä tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Palvelut

Hämevaarassa on päiväkotitontit Viisaritiellä ja kaavoitetut päiväkotitontit Viikatekujalla. Koulu ja kaupat ovat Pähkinärinteessä. Vapaalassa on Lidl. Kauppakeskus Myyrmanniin on kävelen tai pyörällä 2,6 km, autolla 3,0 km ja sinne kulkee myös bussi.

Virkistys

Hämevaarassa on useita metsäisiä puistoja. Viikatepuistossa on pallokenttä. Pöllökalliolla ja Valinkauhantiellä on leikkikentät. Vieteripuisto liittyy Espoon Muuttolinnunmetsään.

Liikenne

Viittatie ja Vieteririnne ovat tonttikatuja. Viisaritietä yhteys Rajatorpantielle ja Espooseen.

Kehä II on poistettu maakuntakaavasta 2020.

Syksystä 2022 alkaen Hämeenkyläntieltä bussit 312 Linnainen – Hämevaara – Vapaala – Myyrmäki – Martinlaakso – Varisto – Askisto (ma-pe) ja 555 Leppävaara – Pähkinärinne – Vantaankoski. Rajatorpantielle tulee lisäksi tiheät runkobussilinjat 300 Elielinaukio – Pähkinärinne – Myyrmäki ja 530 Matinkylä – Espoon keskus – Jorvi – Myyrmäki sekä täydentävät bussilinjat 311 Kaivoksela – Myyrmäki – Hämeenkylä ja 321 Elielinaukio – Vanhakartano (ma-pe).

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

- Lentomelu: Lentomelutaso Lden 50...55 dB ei estä asuntorakentamista, mutta edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä.
- Tiemelu: Alue ei ole tiemelualuetta.

Tekninen huolto

Alueella on valmis kunnallistekniikka sekä Viittatiellä että Vieteririnteen päässä (hulevesi, vesi, viemäri, sähkö, tieto). Alueella voidaan hyödyntää maalämpöä.

Maanomistus

Vantaan kaupunki ja kolmen nykyisen tontin osalta yksityiset.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm., että suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä. (VN 14.12.2017) => Asemakaava on tavoitteiden mukainen.

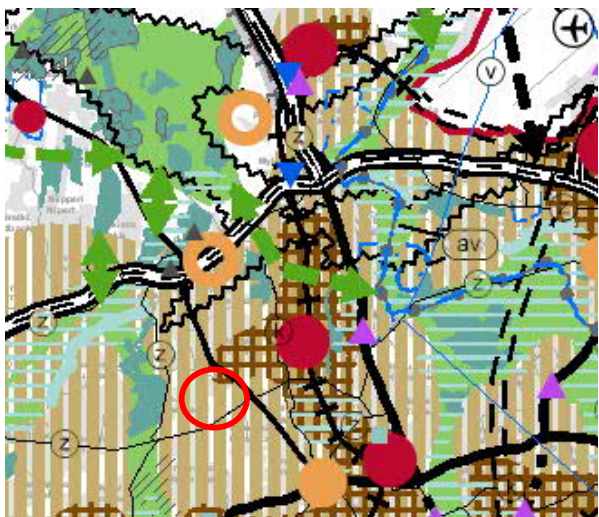
Maakuntakaava, voimassa

Alue on taajamatoimintojen aluetta.

(Uudenmaan liitto, yhdistelmä 2016)

=> Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

- Keskustatoimintojen alue.
- Seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Virkistysalue.
- Viheryhteystarve.
- Lentomelualue.
- Moottoriväylä. / Liikennetunneli.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Maakuntakaava, hyväksytty

Uusimaa 2050-kaavan tavoitteena on ohjata kasvua kestävästi. Tämä kaava-alue on taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä. Kehä II on poistettu.

(Uudenmaan maakuntavaltuusto 25.8.2020)

=> Asemakaava on hyväksytyn maakuntakaavan mukainen.

- Pääkaupunkiseudun ydinvyöhyke.
- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke.
- Keskustatoimintojen alue, keskus.
- Kaupan alue.
- Kaupan alue, laaturajoittamaton.

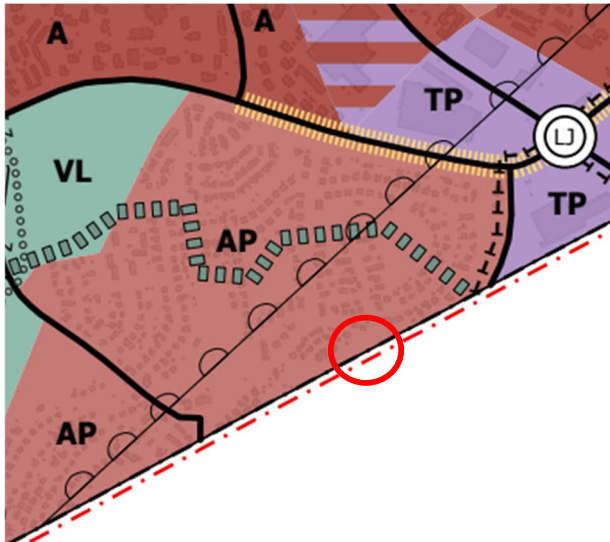
Vantaan yleiskaava 2007, voimassa

Vantaan oikeusvaikutteisen yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja uudistaminen. Alue on pientaloaluetta A3. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. (Kv 17.12.2007)

=> Asemakaava on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

- A1 Tehokas asuntoalue.
- A3 Pientaloalue.
- c Keskustatoimintojen alakeskus.
- TP Työpaikka-alue.
- TY Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

Vantaan yleiskaava 2020, hyväksytty

Kasvu ohjataan nykyiseen rakenteeseen tiivistäen ja uudistaen. Alue on pientalovaltaista asuinueta AP. (Kv 25.1.2021)

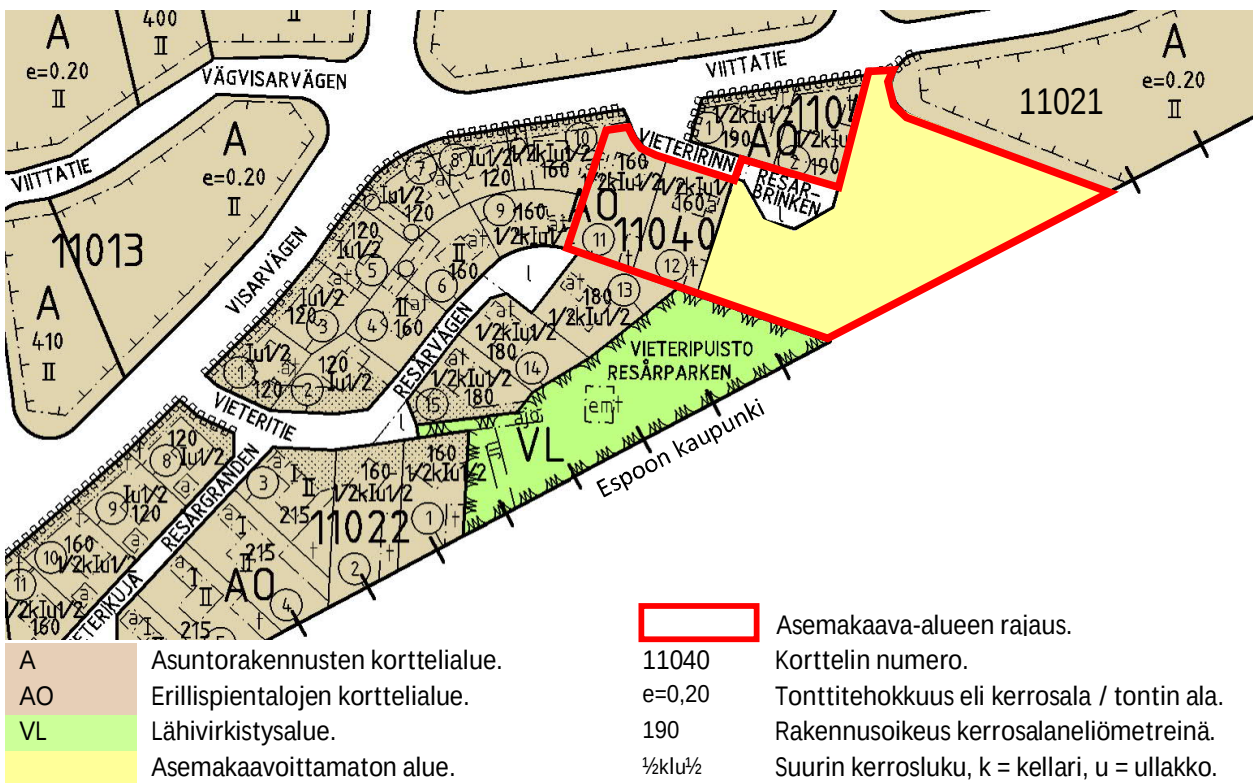
=> Asemakaava on hyväksytyn yleiskaavan mukainen.

A	Asuinalue.
AP	Pientalovaltainen asuinalue.
TP	Monipuolinen työpaikka-alue.
VL	Lähivirkistysalue.
	Katukuvan kehittämisvyöhyke.
	Ekologinen runkoyhteys.
	Laskeutumisvyöhyke.

Asemakaava-alueen sijainti.

Vantaan voimassa oleva asemakaava

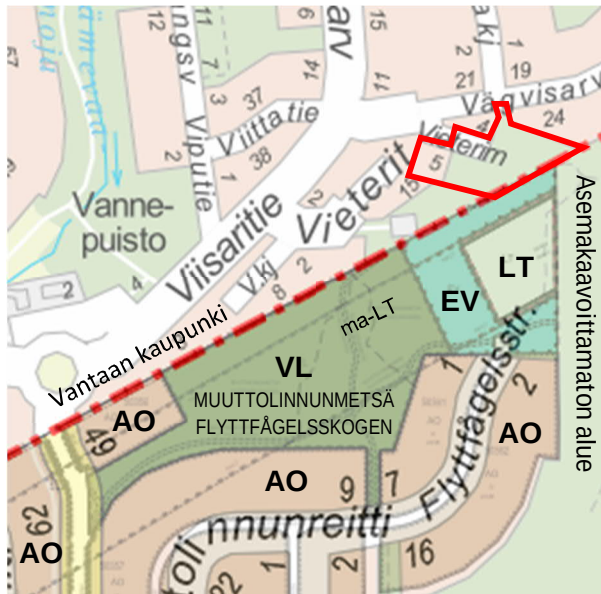
Kortteleissa 11040 ja 11041 on voimassa asemakaava 002040 (Kv 19.11.2011), jossa erillispientalojen korttelialueita AO. Osa alueesta on jätetty asemakaavoittamatta suunnitellun Kehä II:n vuoksi, mutta Kehä II on poistettu hyväksytystä maakuntakaavasta 2020.

Vantaan karttoja, kaavoja ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Poikkeamislupa

Vieteririnne 3 – 5:n ja Vieteritie 12:n tontteja koskee poikkeamislupa 11-0045-14-POP, myönnetty 18.6.2014 § 46, ollut voimassa 20.6.2018 asti, jolla kaksi tonttia on jaettu kolmeksi.

Espoon voimassa oleva asemakaava

Vantaan kaupungin rajalle on kaavoitettu tälle kohdalle suojaviheraluetta EV. Asemakaavassa on esitetty Kehä II:n ja sen tunnelin varaus. Itä-osa on asemakaavoittamatta.

AO	Erillispientalojen korttelialue.
EV	Suojaviheralue.
LT	Maantien alue.
VL	Lähivirkistysalue.
ma-LT	Liikennetunneli.
 	Vantaan kaavoituskohde.

Espoon eteläosien yleiskaava

Yleiskaavassa on esitetty virkistysaluetta, Kehä II:n linjaus ja liikennetunneli. (KHO 29.1.2010)

A2	Tiivis ja matala asuntoalue.
A3	Pientaloalue.
PY	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
TP	Työpaikka-alue.
V	Virkistysalue.
	Kaksiajoratainen päätie tai pääkatu.
	Yksiajoratainen päätie, pääkatu tai alueellinen kokoojatie.
	Liikennetunneli.
	Joukkoliikenteen yhteystarve.
	Virkistysyhteys.

Espoon puolella ei ole vireillä yleiskaavan, maankäytön tarkastelun eikä asemakaavan laatimista.

Espoon karttoja, kaavoja ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: kartat.espoo.fi

Helsingin seudun asumisen, maankäytön ja liikenteen suunnitelma (MAL 2019)

Maankäytön kehittämisen ensisijaiset vyöhykkeet, joille kohdistuu vähintään 90 % asuntotuotannosta. (HSL 26.3.2019; Kv 20.5.2019)
=> Kaava-alue kuuluu ensisijaisesti kehitettävään vyöhykkeeseen.

Vantaan kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset

Tähdätään riittävään, monipuoliseen ja kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon. Tavoitteena laatu, kohtuuhintaisuus, toteuttamiskelpoisuus ja kaupunkirakenteen eheys. (Kv 18.6.2018)

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2021

Kaavoitetaan uutta asuntokerrosalaa 240 000 k-m². Vähintään 35 % kaavoitettavasta maa-alasta kohdentuu kaupungin maalle. Asemakaavat tuottavat kansainvälisesti kilpailukyistä kaupunkiympäristöä. Kaavoitetaan riittävästi eri kokoisia ja houkuttelevia pientalotontteja hyvillä sijainneilla. (Kh 28.10.2019 § 6, Talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2020 – 2030, kaupunkisuunnittelu, s. 177)

=> Kaava tuottaa neljä uutta pientalotonttia, kerrosalaa yhteensä 1 100 k-m².

Hämevaaran historiaa

Hämevaaran vanhimmassa kaavassa 1957 alueelle toteutettiin väljää omakotirakentamista kauas Leppävaaran asemasta. 1960-luvulla Otto Wuorio Oy rakensi Koivuvaaraan matalia omakotitaloja. Tällöin saatiin myös kauppa ja yhteys Vihdintielle. Puolet (53 %) kaupunginosan rakennuksista on 1950- ja 1960-luvuilta. Vasta 1970-luvulla avattiin Rajatorpantie Myyrmäkeen ja palveluja tuli myös Pähkinärinteeseen. Asemakaavassa 1985 tonteille annettiin lisää rakennusoikeutta, mikä näkyy lisärakentamisena ja uudistumisena. Rakennuskannassa näkyy myös 2000-luvun täydennysrakentaminen. Uudet tontit ovat vanhoja pienempiä, mutta myös vanhoja tontteja on lohkottu.

Hämevaaran täydennysrakentamisen mahdollisuuksia

Hämevaaran täydennysrakentamiskohteita.

Täydennysrakentaminen keskittyy pääkatujen varsille, jolloin muun alueen ilme säilyy.

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

Tonttiliittymän paikka Viittatielle.

TKa 25.4.2020

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

Asemakaava lisättiin kaavoitusohjelmaan 9.4.2020, aloituskokous 14.5.2020.

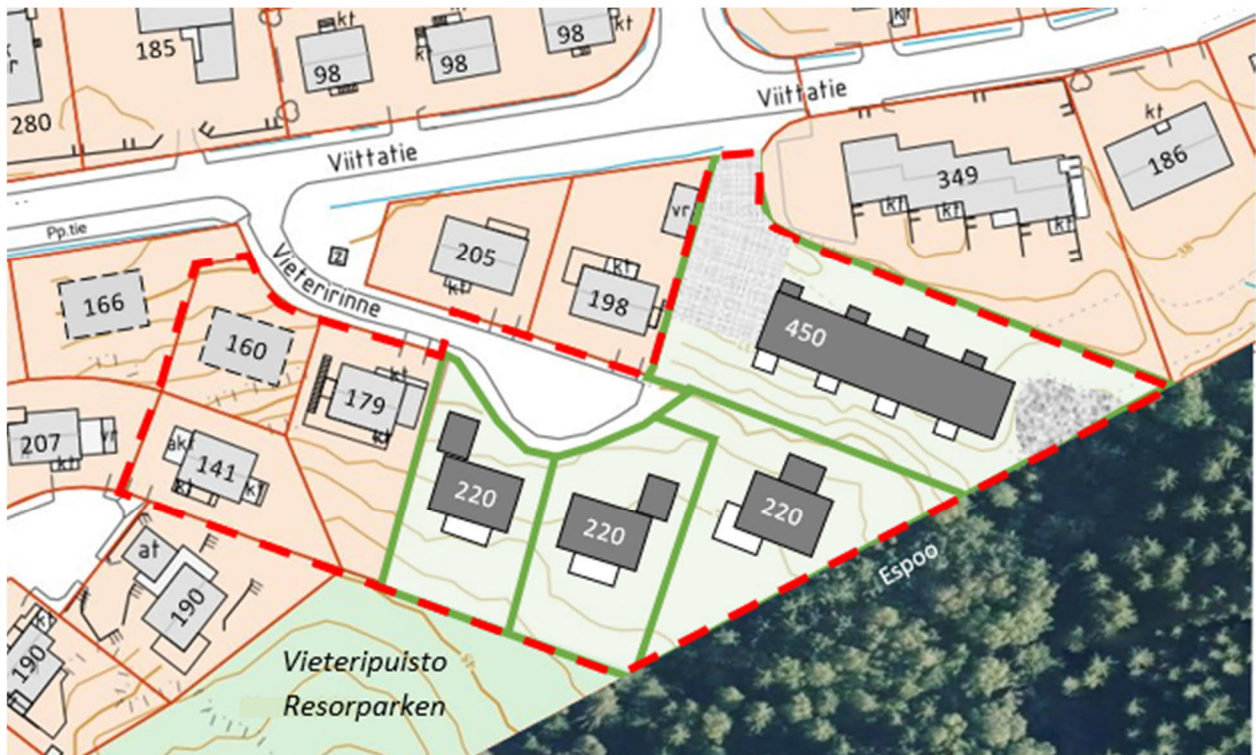
3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

Osallistuminen ja vuorovaikutus

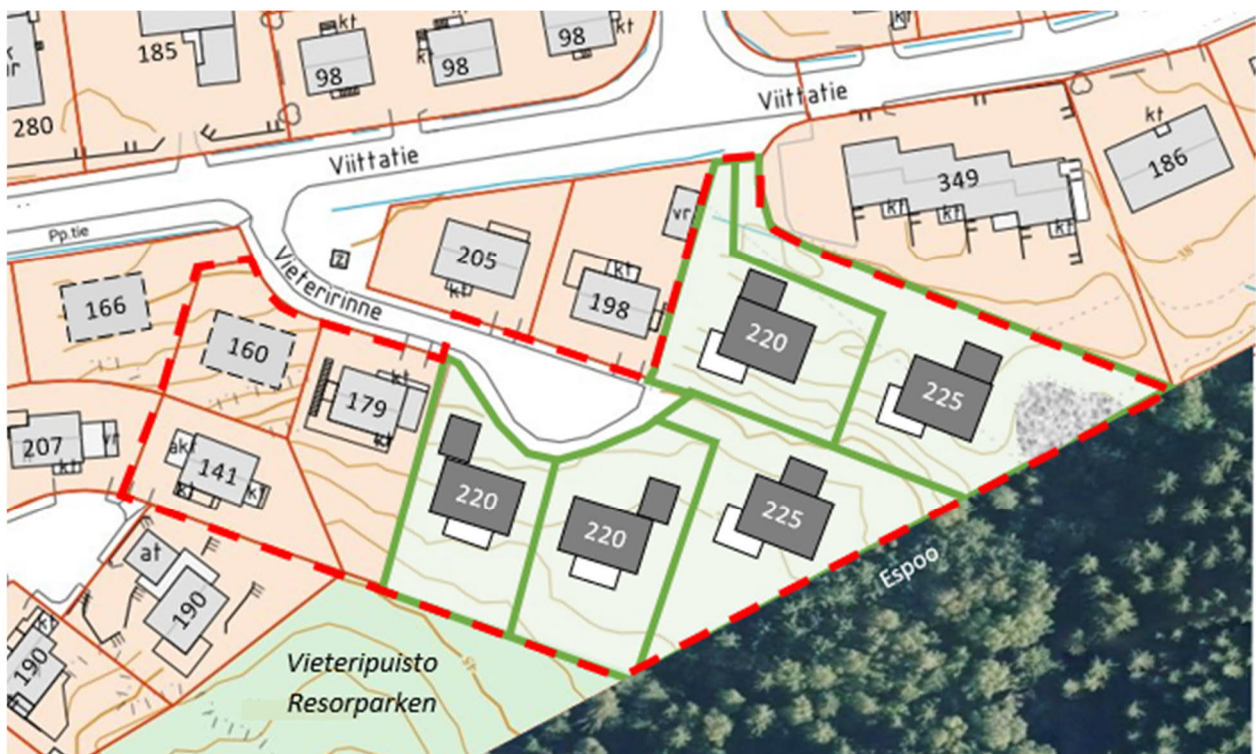
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) laadittiin, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä 14.5.2020. Tavoitteet ja mielipiteet pyydettiin kirjaamoon 22.6.2020 mennessä.
- Vireille tulo ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 30.5.2020.
- Osallistuminen järjestettiin koronavirusepidemian vuoksi sähköpostitse ja puhelimitse. OAS sisälsi kaavoituksen lähtökohtia ja alustavia luonnoksia.
- Kuulutukset julkaistaan kaupungin internet-sivuilla.

Osallisia kaavoituksessa olivat kaavan hakija, alueen ja naapurikiinteistöjen omistajat, haltijat ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan ja lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia; viranomaisina Espoon kaupunki, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan liitto, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energia Oy, Fingrid Oyj, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin seudun liikenne HSL ja kaupungin viranomaiset.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman 14.5.2020 havainnekuva, alustava luonnos A.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman 14.5.2020 havainnekuva, alustava luonnos B.
Uudet tontit sekä nykyiset ja uudet talot ja niiden kerrosalat. Molemmissa tonttitehokkuus $e = 0,25$.
Samalla ilmoitettiin, että suunnitelmaa ja rakennusoikeutta voidaan tarkistaa kaavaehdotuksessa.

Osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. Caruna Oy, 14.5.2020:

Kaava-alueella ei sijaitse Caruna Oy:n sähköverkkoa.

2. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 20.5.2020:

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi.

3. Vantaan Energia Oy, Vantaan Energia Sähköverkot Oy, 29.5.2020:

Sähköverkko: ei huomauttamista.

Kaukolämpöverkko: ei huomautettavaa.

4. Kymmenen naapuria, 1.6.2020:

Vantaan yleiskaavan mukaisesti kaupungin periaatteena on eheyttävä rakentaminen eli tiivistäminen ja täydennysrakentaminen sekä palveluiden kehittäminen. Tämä tulisi toteuttaa niin, että suunnittelussa otetaan huomioon asukkaiden kokemat asuin ympäristön muutos- ja parannustarpeet. Vantaan kaupunki 'myy' Hämevaaraa luonnonläheisenä kaupunginosana jota asukkaat arvostavat.

Viimeisenä neljänä vuotena Hämevaarassa on tehty valtavia täydennysrakentamisprojekteja ja työnalla on jo hyväksytyt kaavoja joilla sallitaan kaiken viheralueiden ja metsien/puuston kaato. Käytännössä Hämevaaran status ja imago on vihreänä kaupunginosana on hyvin alajasattu.

Hämevaara on ollut rakennustyömaana jo neljä vuotta ja käytännössä asukkaat ovat asuneet rakennustyömaalla neljä vuotta. Trendille ei näy loppua. Näyttää siltä, että Vantaa ja suunnittelijat ovat tylysti sivuuttaneet täydennysrakentamisen tavoitteet – ympäristön, terveyden, viihtyvyyden – kuten myös Hämevaaran imagon ja palveluidenkin kannalta. Ajetaanko tässä taloudellista etua yhteisen edun, hyvinvoinnin ja terveyden sijasta. Palvelujen suhteen hämevaaralaiset käyttävät autoilla joko Myyrmäen tai Espoon Leppävaaran palveluita. Tällä hetkellä ainoa vapaa-ajan palvelu Hämevaarassa on tämä metsän tuoma virkistysalue.

Kysymyksessä oleva asemakaava suunnitelma ei tule vaikuttamaan merkittävästi Vantaan kaupungin taloudelliseen tilaan. Vantaalla ole myöskään kiinni investointeja tässä, joten ei ole mitään merkittävää syytä viedä alueen ihmisiltä tärkeintä luonto- ja virkistyskohdetta – jossa retkeillään, urheillaan, virkistytään – ja myös tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen sekä luonnon että eläimistön rikkauteen. Vantaa lähinnä hyötyy metsän säästämisestä sillä sen avulla asukkaat ovat terveempiä ja voivat paremmin.

Vantaan tulee myös huomioida, että Espoo saattaa tehdä omat asemakaavansa tuohon Kuninkaankolmion alueelle, jolloin kyseisen kaavan toteutuessa virkistysaluetta ei todellakaan jäisi jäljelle nimeksikään. Mikäli Espoo suunnittelee alueelle katuosuuksia tai tieverkostoja, kuten he ovat maininneet, niin puut suojaavat sekä pienhiukkasilta että meluhaitoilta.

Tämä talvi ja kevät ovat näyttäneet maailmalle koronan muodossa vielä enemmän niitä asioita joilla on merkitystä. Yksi niistä on ehdottomasti luonto. Jätetään tämä alue ihmisten virkistyskäyttöön ja tukemaan ihmisten hyvinvointia ja parantamaan elämänlaatua. Jokainen tyytyväinen asukas tuottaa Vantaalle tuplasti enemmän arvoa ja myönteistä imagonäkyvyyttä kuin tämä nyt suunniteltu asemakaava.

=> Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti asuintontteja. Tuleville tonteille on jo rakennettu valmiit kadut ja kunnallistekniikka. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Tonttitehokkuus on maltillinen $e = 0,27$. Täydennyskaavoituksenkin jälkeen Hämevaaraan jää runsaasti puistoja (28 % maa-alasta).

5. Hämevaara-Seura ry, 12.6.2020:

Olemme tutustuneet Hämevaaran Vieteririnteen 110500 kaava-alueen lisärakentamissuunnitelmaan asukkaiden kanssa. Kadun kääntöpaikalta alkaa paljon asukkaiden käyttämä polku ja polusto Espoon puolelle ulkoilualueena käytettyyn metsään. Kehä 2 rakentamaton metsäalue on laaja ja täynnä polkuja Espoon asuinalueille ja säilyy vielä viheralueena.

Emme vastusta asuintalokaavoitusta ja tonteista on kysyntää. Mutta talojen väliin pitää jättää metsään kävelyreitti, joka pitää aidata jo rakennusaikoina ja erottaa selvästi kulkuväyläksi jo oleville metsän polustoille. Lähialueen jo olevat ulkoilualueet on todettu erityisen tärkeiksi erityisesti näin korona -aikana. Liitteenä kaksi kuvaa alueesta.

=> Yhteys Espoon metsään säilytetään. Työmaan erottamisesta ympäristöstään ja tarvittaessa ai-
taamisesta määrätään rakennusjärjestyksessä.

6. Vieteririnteen metsäalueen käyttäjät, 95 allekirjoitusta, 17.6.2020:

Vetoomus Vieteririnteen metsäalueen puolesta.

Vantaan kaupunki on suunnitellut lisää pientalotontteja Hämevaaraan, Vieteririnteen päähän. Tonttien käyttöönotto rakennusalaksi aiheuttaisi merkittäviä muutoksia nykyisille ja tuleville lähiseudulla asuville ihmisille. Alue on kaavoitettu niin, että koko Vantaan puolen vanha metsä kaadettaisiin, eikä kulkuyhteyttä viereiseen metsään enää olisi Vieteririnteeltä. Metsäpolku, joka lähete Vieteririnteen kääntöpaikalta, on ollut samalla kohdalla jo vuosikymmeniä ja ihmiset, jotka asuvat Hämevaarassa ovat tottuneet käyttämään kävelyreittiä useissa eri tarkoituksissa. Metsäpolkua kulkevat koiran ulkoiluttajat, lenkkeilijät, lapsiperheet, työmatkalaiset, maastopyöräilijät, marjastajat ja sienestäjät ym. Kulkuväylä on todella suosittu ja päivittäin sitä käyttävät kymmenet ihmiset.

Vieteririnteen lähimetsä on luonnontilassa oleva vanha havu- ja lehtimetsä. Siellä kasvaa runsaasti erilaisia hyötykasveja muun muassa sieniä ja marjoja, joista paikalliset saavat nauttia. Metsän puusto on monimuotoista. Metsässä on sekä vanhaa puustoa että nuorta taimikkoa sekä runsaasti pintajuurakkoa. Metsässä on myös lahoppuuta, joka vahvistaa biodiversiteettiä. Lahopuut ovat elintärkeitä monille luonnonvaraisille lajeille, kuten jäkälille, sienille ja pieneliöille. (5) Metsässä asuu myös monia eläinlajeja mukaan lukien rauhoitetut käpytikka ja satakieli. Jos metsä kaadetaan, menetetään hienot vanhat puut sekä metsänraivauksessa todennäköisesti vaurioitetaan myös jäljelle jäävän metsikön pintajuurakkoa sekä arvokasta pintakasvustoa.

Luonto on aina tuottanut ihmisille terveyttä ja parantanut elämänlaatua (1,3). Luonto on olennainen osa arkea ja vapaa-aikaa usealle Hämevaarassa asuvalle ihmiselle. Monet asukkaat ovat kulkeneet samaa polkua pitkin metsään jo 30 vuoden ajan. Metsä tarjoaa hiljaisen alueen taajama-alueella asuville. Suomalaiset ulkoilevat lähiluonnossa keskimäärin 156 kertaa vuodessa (1). Helppo pääsy metsään ja jokamiehenoikeudet ovat tärkeimmät edellytykset metsien hyvinvointivaikutusten saavuttamiseksi (1). Tutkimuksissa on todettu kiistattomasti metsien terveyshyödyt. Metsässä fyysinen aktiivisuus lisääntyy, mikä vaikuttaa suoraan terveyteen ja fyysiseen hyvinvointiin. Luonto elvyttää ja auttaa palautumaan stressistä sekä edistää sosiaalista hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä (2,3). Ihmiset kokevat metsässä liikuessa elpymistä, hyvinvointia, virkistystä ja elämyksiä (1). Metsien hyödyntäminen ihmisten hyvinvoinnin parantamiseksi on myös yhteiskunnalle taloudellisesti kannattavaa (1,4). Maa ja metsätalousministeriön toteuttama Kansallinen metsäohjelma 2015 suosittelee, että metsään pääsy tehtäisiin kaikille ihmisille helpoksi. Tavoitteena on huolehtia ulkoilureittien ylläpidosta ja parantaa reittien laatua ja lisätä lähireittien määrää erityisesti taajama-alueilla. (1) Jos vanha metsä kaadetaan, niin tästä ei kärsi pelkästään biodiversiteetti, vaan vaikutukset heijastuvat suoraan myös Hämevaarassa asuviin ihmisiin. Kulkuyhteys metsään katkaistaan ja luontoon lähtemistä hankaloitetaan merkittävästi.

Vantaan kaupunki määrittelee Hämevaaran erittäin luonnonläheisenä kaupunginosana, mitä sen asukkaat kovasti arvostavat. Alueella metsät ja puistot ympäröivät asutusta (6). Asukkaat ovat osataneet ja rakentaneet kotinsa alueelle tätä ajatusta vaalien. Hämevaarassa yhdistyy taajama-asuminen ja luonnon läheisyys. Vantaan kaupungin täytyy vaalia tätä heidän omaa määritelmäänsä Hämevaarasta, eikä metsää saa kaataa vain muutaman tontin vuoksi ja samalla poistaa käyntiä metsään Vieteririnteen kohdasta. Metsä ja metsäpolku ovat erittäin arvokkaita Hämevaaran asukkailla.

Allekirjoituksellani vetoan Hämevaaran Vieteririnteeltä lähtevän metsän puolesta, että alue säilytetään nykyisellään.

[95 allekirjoittanutta.]

Lähdeluettelo

1. Maa- ja metsätalousministeriön toteuttaman Kansallinen metsäohjelma 2015: Metsät parantavat elämänlaatua; Työryhmän loppuraportti
2. HUS Mielenterveystalo; tietoa luonnon vaikutuksesta hyvinvointiin
3. Metsähallitus 2020; Luontoon.fi; Terveystä ja hyvinvointia luonnosta
4. Luontoympäristön terveys- ja hyvinvointivaikutusten taloudellinen arvottaminen; Väinö Vähäsarja; Väitöskirja; Metsähallitus 2014
5. Luonnon perintösäätiö; luonnonperintosaatio.fi
6. Vantaan kaupunki, Kaavoitus ja maankäyttö; Hämevaara ja Linnainen; https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/suuralueet_ja_kaupunginosat/myymaki/hamevaara_ja_linnainen

=> Vantaan hyväksytyssä yleiskaavassa 2020 kaupungin pinta-alasta on osoitettu virkistysalueiksi 19 %, luonnonsuojelualueiksi 9 % sekä maa- ja metsätalousalueiksi 17 %; Linnaistenmetsään on lisätty luonnonsuojelualue. Täydennyskaavoituksenkin jälkeen Hämevaaraan jää runsaasti puistoja (28 % maa-alasta). Kasvavassa kaupungissa on jatkuva kysyntä pientalotonteille. Tämä alue on yleiskaavassa pientaloaluetta ja yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Yhteys Espoon metsään säilytetään ja sinne on yhteys myös lännempää Vieteritieltä ja idempää Viittatieltä. Suurin osa Suomen lintulajeista on rauhoitettuja. Satakieli ja käpytikka ovat lajeina elinvoimaisia, eikä kumankaan lajin esiintyminen alueella ole este rakentamiselle tai muullekaan maankäytölle.

7. Vantaan kaupunginmuseo, 17.6.2020:
Ei huomautettavaa.

8. Naapurit Vieteririnteeltä, kuusi henkilöä, 21.6.2020:

Vaadimme, ettei Vieteririnteelle kaavoitettavan täydennysalueen suunnitelmia toteuteta sellaisina kuin ne on esitetty Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (päivätty 14.5.2020). Seuraavassa esitämme perustelut vaatimuksellemme ja esittelemme alueen ilmettä ja nykyisiä ulkoilureittejä tukevan ratkaisun, jossa on huomioitu arvioitavana olevan suunnitelman puutteet.

Arvioitavana olevan suunnitelman puutteet
Nyt arvioitavanamme olevassa suunnitelmassa ollaan kaavoittamassa Vieteririnteelle erittäin tiiviisti neljä (alustava luonnos A) tai viisi (alustava luonnos B) tonttia vuoden 2011 suunnitelmassa (Pientaloja Hämevaaraan, Rakentamisohje 18.10.2011) esitellyn kolmen tontin sijaan. Tämän 2011 tehdyn tonttijaon suunnitelmasta on jo poikettu poikkeamisluvalla lisäämällä yksi tontti Vieteritien perälle tiivistämällä näin aiempaa suunnitelmaa ja pienentämällä tontteja (Vieteritie 12). Toimitetussa alustavassa suunnitelmassa tontit ja rakennukset on sijoitettu mielestämme ilmakuvan perusteella maksimaalisesti Vantaan nykyistä metsäaluetta hyödyntäen paneutumatta rakennusten, maaston muotojen ja puustoisien yleisilmeen luomiseen. Viereisessä kuvassa 1 alustavan suunnitelman tontit on numeroitu viittauksia varten.

Kuva 1. Alustavan luonnoksen tonttijaako numeroituna.

Yleisesti

Arvioitavana olevassa suunnitelmassa itäisimpien tonttien (kuva 1, tontit 104A/104B ja 105B) suunnittelussa ei ole riittävästi huomioitu tontille kulkua, maaston muotoja, sijoittelua, tonttien pohjoislaidalla olevaa ojaa eikä hulevesiä.

Rakennusten sijainti

Nykyiset asunnot (Vieteririnne 2,4,5, Vieteritie 12) on suunniteltu siten kuin rakentamisohjeessa (2011) on ohjeistettu. Rakennusten suunnittelu, ikkunoiden, terassien ja rakennusten sijoittelu on pohjautunut tähän tietoon. Muuttamalla tulevien rakennusten sijaintia poikkeamalla rakennusohjeesta 2011 heikennetään jo olemassa olevien rakennusten suunnittelun lopputulosta epäreilulla tavalla. Uudelleen sijoitellut rakennukset arvioitavanamme olevassa alustavassa suunnitelmassa tulevat merkittävästi heikentämään Viittatie 24:n, Vieteritie 12 sekä Vieteririnne 4:n ja 5:n näkymiä verrattuna rakentamisohjeen ratkaisuun. Jos asunnot toteutetaan alustavassa luonnoksessa B (ks. edellä kuva 1) esitetyllä tavalla, tulee näkymä Vieteririnteen olemassa olevien asuntojen ikkunoista olemaan suoraan naapuritalojen seinään tai ikkunaan.

Vieteririnne 4:n päärakennuksen toteutunut sijainti poikkeaa rakentamishjeessa esitetystä rakentamispaikasta yhdellä metrillä itään päin (ks. kuva 6). Talousrakennus on rakennettu kaavassa määrättyllä paikalle, yhden metrin etäisyydelle itärajasta. Johtuen talousrakennuksen lyhyestä etäisyydestä tontin rajaan, talousrakennuksen ympärillä olevista routaeristeistä ja rakennuksen kohdalla sijaitsevasta ojasta, raja-aidan rakentaminen ei ole mahdollista talousrakennuksen kohdalle.

Aikaisemmin Vieteririnne 4:n halki kulkenut oja on tontille rakentamisen yhteydessä vuonna 2016 putkitettu ja yhdistetty Viittatien suuntaisen ojan kanssa.

Kuva 2. Vieteririnne 4:n ja Viittatie 24:n välissä kulkevan ojan reitti nykyisin

Maaston muodot

Maaston muodot estävät rakennusten luontevan sijoittamisen metsän alarinteelle edellä kuvan 1 tonteilla 104A/104B ja 105B. Ilmakuvan korkeuskäyrät näyttävät tonttien 103 ja 104 rakennusten välisen pudotuksen olevan noin 4 metriä. Tämän lisäksi tontti 103 jatkaa nousuaan yli 2 metriä kohti metsän/puistoalueen huippua. Alustavan suunnitelman ehdotus on suoraan ristiriidassa vuoden 2011 kaavamääräyksen kanssa: Rakennukset tulee sovittaa maastoon ja naapurirakennuksiin luontevasti. Suuria keinotekoisia täyttöjä tulee välttää. [3] Lisäksi nykyinen Espoon puolelle jäävä metsä varjostaa alustavan suunnitelman reunimmaisista tontteista merkittävän osan päivästä.

Hulevedet

Kuntaliiton laatimassa hulevesioppaassa (2012) todetaan seuraavaa: Rakennetuilla alueilla hydrologia muuttuu aina luonnontilaisesta, sillä rakentaminen lisää väistämättä vettä läpäisemättömiä pintoja. Kaavoituksessa esitettävät maankäytön ratkaisut vaikuttavat ratkaisevasti huleveden määrään ja laatuun. Koska rakentaminen muuttaa paikan vesiolosuhteita, suunnitellun rakentamisen vaikutus valuma-alueen hydrologiaan on selvitettävä. (Hulevesiopas 2012, s. 20, 45).

Alustavan suunnitelman kattava jyrkähkö metsäalue sitoo nykyisellään loistavasti metsästä valuvia hule-/sulamisvesiä sekä toimii luonnollisena hulevesikanavana kohti Viittatien läheistä ojaa.

Käyntiä kuvan 1 tonteille 104A/104B ja 105B ei tulisi rakentaa Viittatieltä. Tonttien 104A/104B ja 105 pohjoislaidalla on oja, joka laskee Vieteririnne 4:n suuntaan ja päättyy tontin rajalle (ks. kuva 2). Oja on yhdistetty tästä päästä putkella Viittatien suuntaiseen ojaan. Yhdistettyjen ojien koeroista johtuen putken alkupäätä ei ole voitu asentaa ojan pohjalle, jotta putki kaataisi vedet

oikeaan suuntaan (ks. kuva 3). Putken pään korkeus Viittatien puoleisessa ojassa määräytyy ojan pohjan mukaan. Viittatien laidalla kulkevaa ojaa ole mahdollista kaivaa syvemmäksi, sillä ojan pohjalle on asennettu sähköputkia, ilmeisesti katuvaloille (ks. kuva 4). Mikäli alueelle rakennettaisiin tonttiliittymä, jouduttaisiin putkitusta jatkamaan itään päin, jolloin putken alkupään korkeus nousisi edelleen suhteessa ojan pohjaan.

Kuva 3. Putkitetun ojan alkupää Vieteririnne 4:n itäpuolella

Kuva 4. Putkitetun ojan loppupää Viittatien puolella

Etenkin kuvan 1 tonttien 104A/104B ja 105B valumavedet kuormittavat olemassa olevia Vieteririnne 4:n ja Viittatie 24:n tontteja. Nykyisen alueella olevan metsikön kasvuston ja maaston muotojen ansiosta hulevedet pääosin sitoutuvat maaperään, eivätkä rasita alapuolisia tontteja, eivätkä hulevesiverkostoa. Tonttien 104A/104B ja 105B etelälaidalla on jyrkkä rinne ja pohjoislaita on nykyisessä tilassaan rivitalotonttia alempana oleva kostea risukko. Mikäli alueelle rakennetaan asuintaloja, maastonmuodoista ja viereisistä rakennuksista johtuen rakennukset on rakennettava rinteeseen. Tonttien alalaidat jäävät koskeaan painanteeseen, ettei maata koroteta. Maan korot-

taminen ja etenkin kasvuston ja maaperän muutokset päästävät hulevedet tonttien läpi pohjoislaidalla sijaitsevaan ojaan. Ojien korkoerojen ja nykyisen putkituksen vuoksi oja ei kuitenkaan poista vesiä ellei veden pinta nouse merkittävästi. Tällöin vesi voi nousta myös talojen pihaille ja pahimmassa tapauksessa rakennusten perustuksiin.

Kuvan 1 tonttien 101 – 103 alue puolestaan auttaa nykyisellään erityisesti talven jälkeisten sulamisvesien hallinnassa. Sulamisvedet valuvat metsästä keväisin Vieteririnnettä pitkin rasittaen Vieteririnne 2:sta ja 5:sta. Kaiken puisto-/metsäalueen kaataminen ja rakentaminen lisää puistoalueen hulevesien rasittavuutta merkittävästi. Hulevesien hallintaan on tästäkin syytä kiinnitettävä erityistä huomiota.

Rakennusoikeuksien tarkastelu

Mielestämme alustavan suunnitelman rakennusoikeudet ovat ylimitoitettuja jo rakennetun alueen kanssa. Rakennusoikeusneliöt on yhtenäistettävä Vieteririnteen muiden asuntojen kanssa siten, että kääntöpaikan eteläpuolella rakennusoikeutta olisi 160 m² ja itäpuolella 190 m². [2]

Virkistysreitti ja sinne pääsy

Vaadimme muutosta arvioitavanamme olevaan suunnitelmaan myös tarkasteluamme asiaa virkistysreitit ja -alueen kannalta. Esitetyssä kaavamuutoksessa alue on kaavoitettu niin, että koko kaavoittamaton metsäalue kaadettaisiin, eikä kulkuyhteyttä viereiseen metsään enää olisi Vieteririnteeltä. Kulkuyhteyden katkeamisesta aiheutuu välitöntä haittaa nykyisille ja tuleville lähiseudulla asuville ihmisille. Metsäpolku, joka alkaa Vieteririnteen kääntöpaikalta, on ollut samalla kohdalla jo vuosikymmeniä ja lähialueen ihmiset käyttävät reittiä useissa eri tarkoituksissa (koiran ulkoiluttajat, lenkkeilijät, lapsiperheet, työmatkalaiset, maastopyöräilijät, suunnistajat, marjastajat ja sienestäjät ym.). Kulkuväylä on todella suosittu ja päivittäin sitä käyttävät kymmenet ihmiset. Luonto onkin olennainen osa arkea ja vapaa-aikaa Hämevaarassa asuville ihmisille ja metsä tarjoaa hiljaisen alueen taajama-alueella asuville.

Myös alkuperäisessä Hämevaaran asemakaavamuutoksessa (2011) on erityismaininta, että metsään pääsy tulee säätää, ulkoilureittien jatkuvuus Espoon puolelle tulee turvata ja lähivirkistysalue jättää rakentamatta. (Hämevaara – 002040, asemakaavamuutos 2011).

Vieteririnteen lähimetsä on luonnontilassa oleva vanha havu- ja lehtimetsä, jossa kasvaa runsaasti erilaisia hyötykasveja (marjoja, sieniä). Metsän puusto, kasvillisuus ja eläinlajisto ovat monimuotoisia. Jos koko metsä kaadetaan, menetetään hienot vanhat puut sekä metsänraivauksessa todennäköisesti vaurioitetaan myös jäljelle jäävän metsikön pintajuurikkoa sekä arvokasta pintakasvustoa.

Tutkimuksissa on todettu kiistattomasti metsien terveyshyödyt. Luonto tuottaa ihmisille terveyttä ja parantaa elämänlaatua. Helppo pääsy metsään ja jokamiehenoikeudet ovat tärkeimmät edellytykset metsien hyvinvointivaikutusten saavuttamiseksi. Metsien hyödyntäminen ihmisten hyvinvoinnin parantamiseksi on myös yhteiskunnalle taloudellisesti kannattavaa. Maa ja metsätalousministeriön toteuttama Kansallinen metsäohjelma 2015 suosittelee, että metsään pääsy tehtäisiin kaikille ihmisille helpoksi. Tavoitteena on huolehtia ulkoilureittien ylläpidosta ja parantaa reittien laatua ja lisätä lähireittien määrää erityisesti taajama-alueilla. Jos kaavasuunnitelma toteutetaan esitetyn mukaisesti ja kulkuyhteys Vieteririnteeltä metsään katkaistaan kokonaan, hankaloittaa tämä luontoon pääsyä merkittävästi ja heikentää siten alueen ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua. (Kansallinen metsäohjelma 2015, Metsät parantavat elämänlaatua; Metsähallitus 2020,

Luontoon.fi, Terveyttä ja hyvinvointia luonnosta; Luontoympäristön terveys- ja hyvinvointivaikutusten taloudellinen arvottaminen, V. Vähäsarha, Metsähallitus 2014).

Hämevaaran ominaispiirteet

Vantaan kaupungin internetsivuilla todetaan, että ”Hämevaara ja erityisesti Linnainen ovat erittäin luonnonläheisiä kaupunginosia, mitä niiden asukkaat kovasti arvostavat. - - Hämevaarassa metsät ja puistot ympäröivät asutusta.” Hämevaaran asukkaat ovat ostaneet ja rakentaneet kotinsa alueelle tätä ajatusta vaalien. Hämevaarassa yhdistyy taajama-asuminen ja luonnon läheisyys. Hämevaaran puistoalueille on kuitenkin viime aikoina rakennettu ja kaavoitettu paljon uusia rakennuskohteita: Viikatepuisto (nro 002358), Vipupuisto (nro 002359), Koivuvaaranpuisto (nro 002360) ja Vaakapuisto (nro 002398). [4] Nyt myös Vieteririnteelle aiotaan rakentaa arvioitavamme olevan suunnitelman mukaisesti uusia pientalotontteja. Nämä kaikki täydennysrakennuskohteet yhdessä vähentävät tuntuvasti Hämevaaran puistikoita ja metsiä, ja viheralueet ovat tulevaisuudessa vaikeammin saavutettavissa. Jos nämä suunnitelmat toteutetaan, ei Hämevaaraa voida enää luonnehtia erittäin luonnonläheiseksi kaupunginosaksi, jossa metsät ja puistot ympäröivät asutusta. Vantaan kaupungin täytyy vaalia omaa määritelmäänsä Hämevaarasta ja kaavoituksessa tulee taata kulku Vieteririnteeltä metsään. (Vantaan kaupunki, Kaavoitus ja maankäyttö; Hämevaara ja Linnainen [5])

Vantaan kaupungin visio, arvot ja strategia

Vantaan kaupungin valtuustokauden strategiassa 2018–2021 (kv. 11.2.2017) todetaan, että Vantaan visio on ”Rohkea ja rento Vantaa on edelläkävijä ja vastuullinen kasvun keskus”. Samalla todetaan, että yksi Vantaan arvoista on vastuullisuus, jolla tarkoitetaan hyvän elämän turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Yksi strategisista painopistealueista ja tavoitteista on ”Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien”.

Vieteririnteelle suunnitellulla täydennysrakentamisella tuhotaan peruuttamattomasti metsää ja poistetaan mahdollisuus päästä jäljellä oleviin metsiin. Toteuttamalla täydennysrakennussuunnitelmansa esittämänsä mukaisesti, toimisi Vantaa täysin visionsa, arvojensa ja strategiansa vastaisesti. Luonto kuuluu olennaisena osana nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvään elämään. [6]

Kaavoitusehdotuksemme

Alueelle laaditussa rakentamisohjeessa (2011) on esitetty aiempi suunnitelma koskien koko täydennysrakentamisaluetta. Rakentamisohjeessa on tarkasteltu huolellisesti asuntojen sijainteja suhteessa toisiinsa, maastonmuotoihin, metsään ja ilmansuuntiin (ks. alla kuva 5 ja liite 2). Lisäksi Hämevaaraan on perehdytty kaupunginosana seikkaperäisesti yhtenäisen ilmeen luomiseksi, maaston muotojen hyödyntämiseksi ja rakennusten sijoitteluksi luonnolliseksi kokonaisuudeksi, joka tukee puistomaisen Hämevaaran ominaispiirteitä.

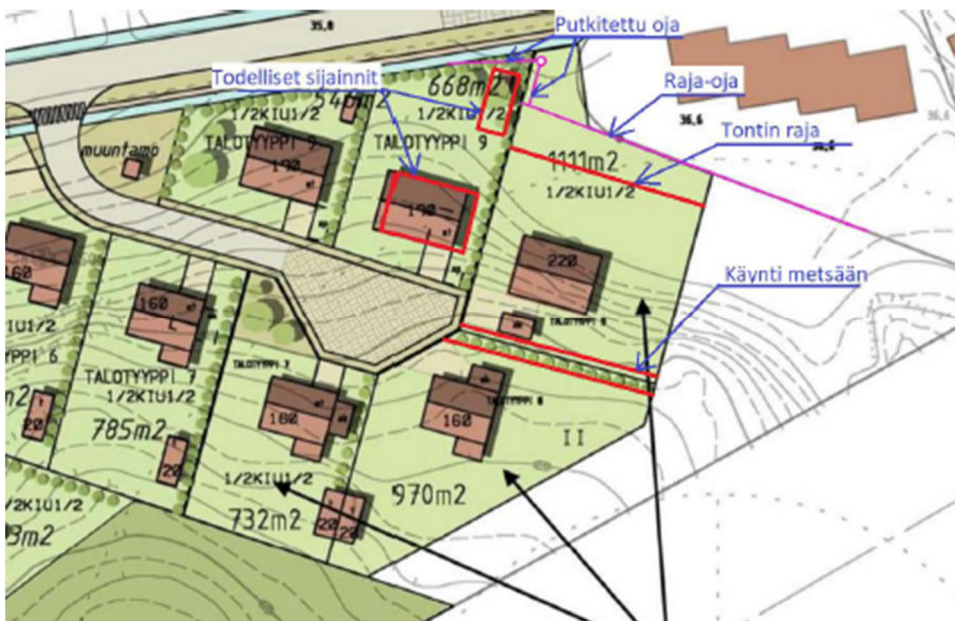

Kuva 5. Täydennysrakentamisalueen alkuperäisen suunnitelman kuvitusta.

Olemme harmissamme menettäessämme palan loistavaa metsäaluetta asuinkäyttöön, mutta olemme kuitenkin valmiita hyväksymään Vieteririnteen täydennysrakentamisen rakentamisohtjeessa (2011) esitetyn mukaisesti pienin muutoksin.

Kuvassa 6 esitellyssä ehdotuksessamme on käytetty rakentamisohtjeen suunnitelmaa pohjana. Lisäksi on huomioitu olemassa olevien rakennusten sijainnit, kaavoitettavan alueen pohjoislaidassa kulkeva oja, sekä käynti metsään. Metsään käynti suoraan Vieteririnteen päästä sijoittuisi näin tonttien omien kulkuväylien yhteyteen antaen terassille oleskelulle rauhan sisäpihoilla suunnitelluilla tonteilla.

Kuva 6. Ehdotus kaavaksi Vieteririnteelle

Esitämme Vieteririnne 4:n itäpuolelle kaavoitettavan tontin rajaamista ojan eteläpuolelle, jotta kyseisen tontin ja Viittatie 24:n välille jää luonnollinen näköeste, eikä keinotekoista raja-aitaa ojan kohdalle tarvita. Vieteririnne 4:n ja Viittatie 24:n välinen puistokaistale säilyisi tällöin nykyisellään näköesteenä, eikä raja-aitaa Vieteririnne 4:n talousrakennuksen kohdalle tarvita (kuva 7).

Kuva 7. Vieteririnne 4:n ja Viittatie 24:n välinen puistokaistale.

Ehdotuksessamme käynti metsään jää lähelle olemassa olevaa sijaintiaan ja jatkuu metsässä luontevasti maastonmuodot huomioiden. Kaupungin olisi kuitenkin huolehdittava polun raivaamisesta ja kunnostamisesta kuljettavaan kuntoon sekä yhdistämisestä metsän reittiverkostoon. Vieteririnteelle jo rakennettu kunnallistekniikka saataisiin hyödynnettyä sellaisenaan, eikä maarakennustöitä tarvittaisi tonttien muutostöihin.

Pientaloja ei myöskään rakennettaisi niin luonnottoman ahtaasti ja kaupunginosaan sopimattomasti kuin arvioitavamme olevassa suunnitelmassa on esitetty. Naapuritalot sijaitsisivat lomitain, eivätkä ne varjostaisi toisiaan ja sijaitsisivat luonnon tarjoamia maaston muotoja hyödyntäen.

Lopullisessa kaavassa huomioitavaa

Rakennusten ja ajoväylien paikat on suunniteltava niin, että tavanomaiset etäisyydet olemassa oleviin rakennuksiin toteutuvat. Vieteririnne 4:n ja 5:n sekä Viittatie 24:n rakennukset on suunniteltu olevan puistoon rajautuvilla tonteilla. Vieteririnne 4:n asuinrakennus on rakennettu kolmen metrin päähän itärajasta. Vieteririnne 5:n asuinrakennuksessa kiinteästi oleva autokatos sijaitsee kahden metrin päässä rajasta. Uusien tonttien kaavoituksessa ja rakennusten sijoittamisessa tonteille on jätettävä länteen päin tavanomaista suurempi etäisyys, mikä vaikuttaa kaikkien alueelle kaavoitettavien asuntojen sijoittamiseen. Kiinteistöjen on sovittava sijoittelultaan ja kooltaan olemassa olevaan rakennuskantaan.

Rakentamista Vieteritie 4:n itäpuolelle olisi rajoitettava vähintään ehdottamamme mukaisesti (ks. kuva 6), jotta hulevesien hallinta saadaan toteutettua toimivalla ja luonnollisella tavalla ja uudet rakennukset saadaan sopimaan luonnollisesti maaston muotoihin. Mikäli kyseiselle alueelle kaavoitetaan tontteja, on rakentamisen vaikutus valuma-alueen hydrologiaan myös selvitettävä, kuten Hulevesioppaassa on selvitetty. Vantaan kaupungin on vastattava rasitettaville kiinteistöille rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvista ongelmista.

Vieteririnne 5:ssä oleva lämpökaivo aiheuttaa etäisyysvaatimuksen suunnitteilla olevalle alueelle. Lämpökaivo sijaitsee n. 3,5 metrin etäisyydellä itärajasta. Tontilla sijaitseva puuvaja on rakennettu 2 metrin päähän rajasta 8 m etäisyydelle päärakennuksesta etelään päin rakennusohjeen mukaisesti (Vieteririnne 5).

Vieteririnteen kautta tulee jatkossakin päästä lähimetsään ja uudessa kaavasunnitelmassa tämä kulkureitti tulee taata.

LÄHTEET

1. Vantaan kaupunki 18.10.2011. Pientaloja Hämevaaraan, rakentamisohje. Saatavissa: https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/108777_R00105_rakentamisohje_Hamevaara_raja18102011.pdf
2. Suomen Kuntaliitto 2012. Hulevesiopas. Sivut 20 ja 45. Saatavissa: <https://shop.kuntaliitto.fi/download.php?filename=uploads/hulevesiopas-2012.pdf>
3. Vantaa 28.2.2011, tarkistettu 19.9.2011. Hämevaara – 002040, asemakaavamuutos 2011. Saatavissa: https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/109762_kaupsu_002040_selostus.pdf
4. Maa- ja metsätalousministeriö 2013. Kansallinen metsäohjelma 2015, Metsät parantavat elämänlaatua.
5. Luontoon.fi, Terveyttä ja hyvinvointia luonnosta. Saatavissa: <https://www.luontoon.fi/terveyttajahyvinvointialuonnosta>
6. V. Vähäsarja 2014. Luontoympäristön terveys- ja hyvinvointivaikutusten taloudellinen arvottaminen. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Saatavissa: <https://julkaisut.metsa.fi/as-sets/pdf/lp/Asarja/a210.pdf>
7. Vantaan kaupunki. Hämevaara ja Linnainen. Saatavissa: https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/suuralueet_ja_kaupunginosat/myyrmaki/hamevaara_ja_linnainen
8. Vantaan kaupunki. Myyrmäen kaavat. Saatavissa: https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/asekaavoitus/myyrmäen_kaavat
9. Vantaan kunnanvaltuusto 11.12.2017- Valtuustokauden strategia 2018-2021. Saatavissa: https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/136267_Valtuustokauden_strategia_2018-2021.pdf

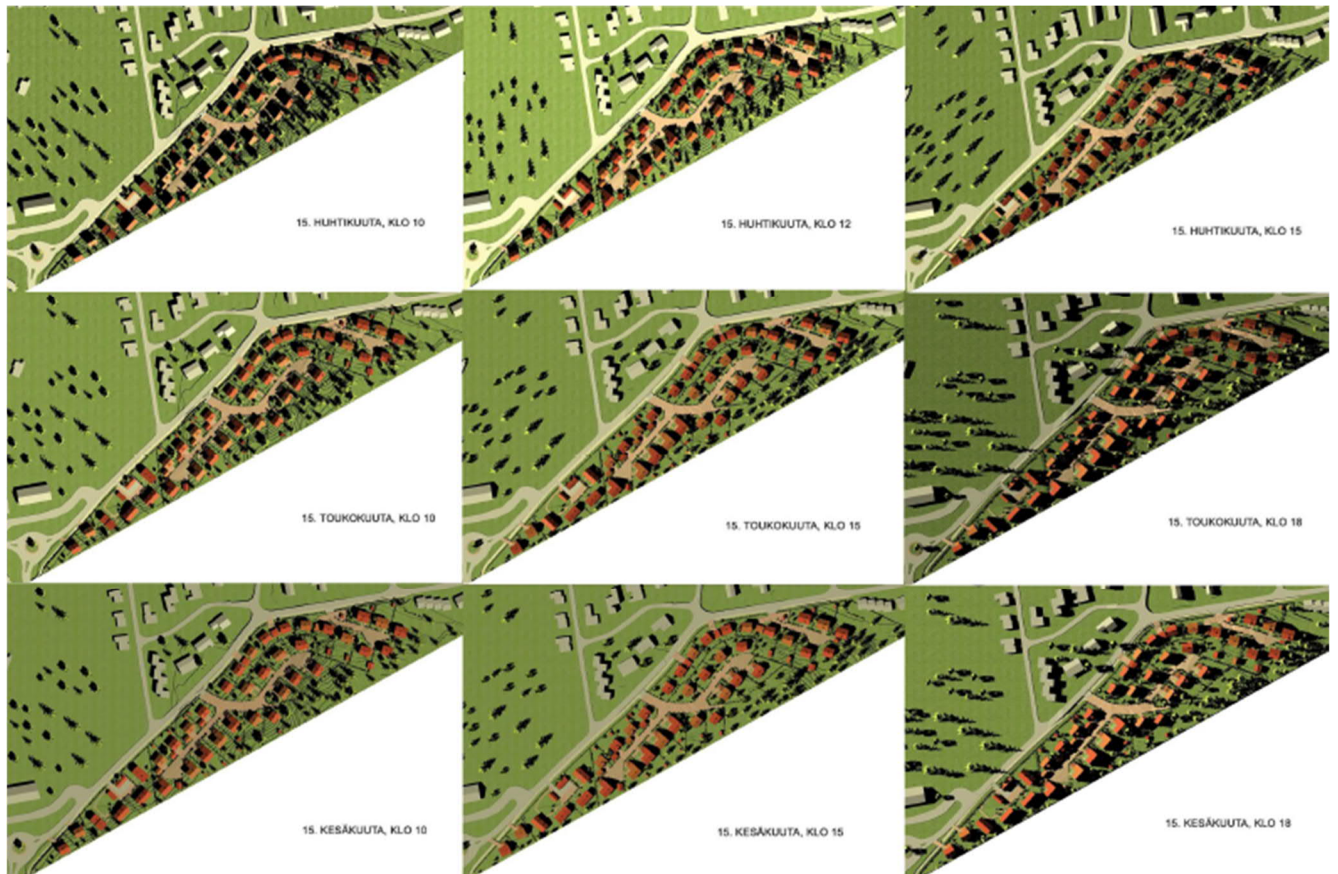
HAVAINNEKUVA 27.10.2010

LIITTEET

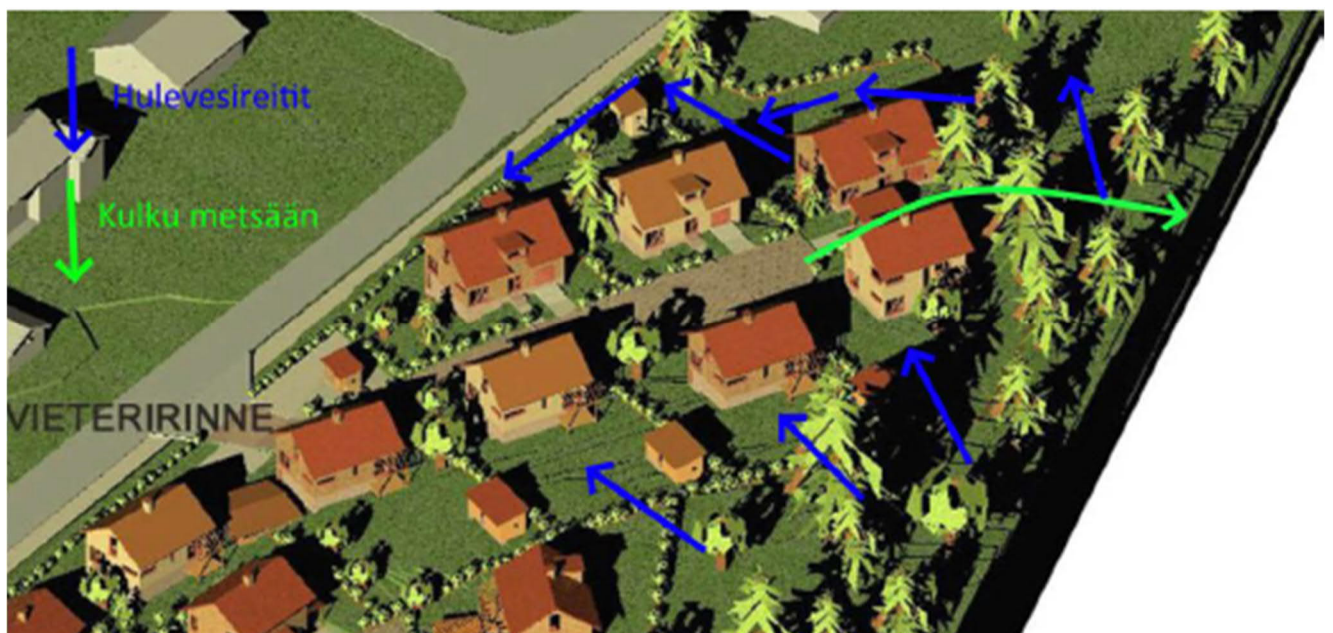
- Liite 1. Täydennysrakentamisalueen rakentamisohjeen 2011 kuvitusta
- Liite 2. Hulevesireitit ja metsään kulku hahmoteltuna 2011 rakentamisohjeen havainnekuvaan
- Liite 3. Valokuva metsäpolusta

Liite 1. Täydennysrakentamisalueen rakentamisohjeen kuvitusta. Lintuper-spektiivi

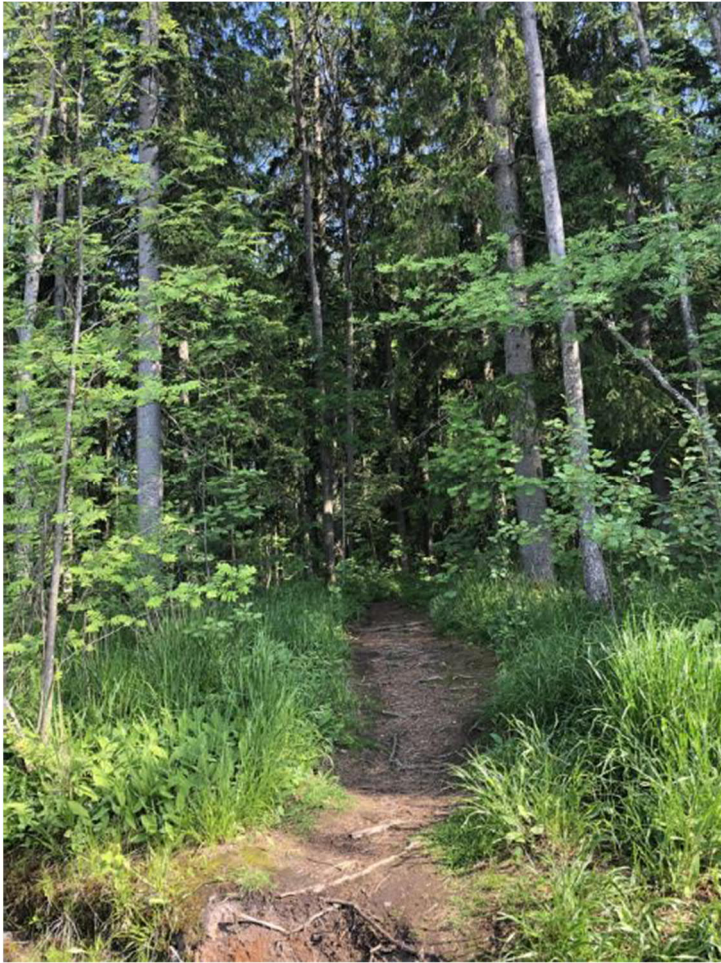

Liite 1. Täydennysrakentamisalueen rakentamishojkeen kuvitusta. Valo- ja varjotarkastelua

Liite 2. Hulevesireitit ja metsään kulku hahmoteltuna 2011 rakentamishojkeen havainnekuvaan

Liite 3. Metsäpolku

=> Kaavassa 002040 tonttitehokkuus on keskimäärin $e = 0,27$ (AO-tonteilla 0,25, AP-tonteilla 0,34). Vieteririnteen nykyisillä omakotitonteilla tonttitehokkuus on $e = 0,24 \dots 0,35$. Hämevaaraan on myönnetty poikkeamislupia tonttitehokkuudella $e = 0,25$.

Asemakaavan uusien tonttien tehokkuus on keskimäärin sama $e = 0,27$. Maastokin on samantyyppistä. Kaavassa sovelletaan samoja kaavamääräyksiä ja noudatetaan rakentamismääräyksiä.

AP-tontille on Vieteririnteeltä jyrkkä rinne, joten tonttiliittymä on järjestettävä Viittatieltä.

Vantaan kaupungilla on hulevesiohjelma (2009) ja hulevesien hallinnan toimintamalli (2014). Hulevesien hallinnasta määrätään rakennusjärjestyksessä (2010). Rakennusluvan yhteydessä on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma, jossa on huomioitu ympäröivien tonttien nykyinen hulevesien hallinnan toimivuus. Uusi rakentaminen tontilla tulee toteuttaa siten, että hulevesiä viivytetään ennen niiden johtamista Vieteririnteen ja Viittatien hulevesiviemäriin. Kaavassa määrätään, että naapurien hulevesijärjestelmät on kytkettävä osaksi tontin hulevesijärjestelmää.

Yhteys Espoon metsään säilytetään. Espoon puolelle on yhteys myös Vieteritieltä ja Viittatieltä.

Täydennyskaavoituksenkin jälkeen Hämevaaraan jää runsaasti puistoja (28 % maa-alasta). Kaupunginosan länsipuolella on myös laaja Linnaistenmetsä.

Tämä kaava-alue on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Kaupungin tavoitteena on kaavoittaa riittävästi eri kokoisia ja houkuttelevia pientalotontteja hyvälle sijainnille.

Vieteririnne 4:n ja Viittatie 24:n välissä ei ole puistoa vaan asemakaavoittamaton alue, joka on yleiskaavan pientaloaluetta. Myös rakentamisohjeessa 2011 alue on osoitettu tonttimaaksi.

Myöhästyneet mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

9. Naapuri, 23.6.2020:

Vastustan kaavamuutoksessa esitettyä uutta täydennysrakentamiseen tehtyä suunnitelmaa. Tämä koskee eritoten vanhaan v2011 suunnitelmaan tehtyä kahden tontin pilkkomista ja uusien tonttien lisäämistä kaavaan. Ehdotettu rakentaminen sulkisi kokonaan kulkuyhteyden Vantaalta Espoon puolella sijaitsevaan luonnontilaiseen metsään. Kasvillisuuden ja eläimistön puolesta nykyinen väylä toimii henkireikänä lähialueen ihmisille. Metsään rajautuvalla alueella harrastetaan liikuntaa, mm suunnistusta, sekä myös marjastetaan ja sienestetään ahkerasti. Koko metsän rakentaminen tuhoaisi tämän luonnon monimuotoisuuden ja maisemallisuuden.

Uudessa tiheän rakentamisen suunnitelmassa ei ole otettu kantaa asumisviihtyvyyteen, ja eritoten vaikutuksia käytännön asioihin. Uusi kulkuväylä Viittatielle estäisi lumenkeräyspaikat nykyisten tonttien alueella. Tällä hetkellä tonttien väliin on jätetty tarkoituksella tilaa lumisia talvia varten. Naapurisopimuksella on myös annettu lupa talousrakennuksen rakentamiseen tonttien rajalle, ajatellen lumen kolaamista tonttien rajalle. Uusi väylä tonttien rajalla kadottaisi tämän tilan ja tekisi lumisista talvista todella haasteellista. Toinen suuri huolenaihe liittyy hulevesiin ja luonnonvaraiseen ojaan heti Viittatie 24 tontin rajalla. Jos metsä kaadetaan, valuvatko hulevedet ojaan tukkien sen – ja pahimmassa tapauksessa nostaen veden Viittatie 24 tontille.

Tämä kritiikki kokonaisuudessaan ei kuitenkaan lähtökohtaisesti tarkoita sitä, etteikö alueelle voisi toteuttaa rakenteeltaan ja mittakaavaltaan sopivaa maltillista täydennysrakentamista alkuperäisen suunnitelman mukaan. Mahdollisimman paljon puita ja pensaita tulisi kuitenkin säilyttää. Viheralueilla on merkitystä virkistykseen lisäksi maisemallisesta, ekologisesta, pienilmastollisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.

Ymmärtääkseni Vantaalla on tavoitteena täydennysrakentamisessa huolehtia myös kattavasta ja yhtenäisestä viheralueverkostosta, joka perustuu virkistysreitein toisiinsa kytkettyihin laaja-alaisiin luonnonalueisiin ja virkistyspalveluihin. Laajojen luontoalueiden välisten viherkäytävien pitäisi toimia pääasiallisina ekologisina yhteyksinä ihmisille, eläimille ja kasveille. Niin tässäkin tapauksessa.

=> Alue on yleiskaavassa pientaloaluetta. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Kaksi tonttia on lohkottu kolmeksi jo 13.8.2014. Keskimääräistä tonttitehokkuutta $e = 0,27$ on käytetty myös kaavassa 002040 (keskimäärin $e = 0,27$, AO-tonteilla 0,25, AP-tonteilla 0,34). Hämevaaraan on myönnetty myös poikkeamislupia tonttitehokkuudella $e = 0,25$. Lumet tulee kasata omalle tontille. Tonttien välissä on kaupungin maata. AP-tontille on Vieteririnteeltä jyrkkä rinne, joten tonttiliittymä on järjestettävä Viittatieltä. Hulevesien käsittelystä määrätään rakennusjärjestyksessä ja hulevesistä annetaan kaavamääräys. Rakennuslupa on liitettävä hulevesisuunnitelma. AP-tontille annetaan vihertehokkuusmääräys. Yhteys Espoon metsään säilytetään Vieteririnteen päästä.

10. Kymmenen naapuria, 24.6.2020:

Palaan vielä tähän vastineeseen/palautteeseen. Vastustamme ehdottomasti kaavan toteuttamista liitteessä olevien perusteluiden mukaisesti.

Vantaan yleiskaavan mukaisesti kaupungin periaatteena on eheyttävä rakentaminen eli tiivistäminen ja täydennysrakentaminen sekä palveluiden kehittäminen. Tämä tulisi toteuttaa niin, että

suunnittelussa otetaan huomioon asukkaiden kokemat asuin ympäristön muutos- ja parannustarpeet. Vantaan kaupunki 'myy' Hämevaaraa luonnonläheisenä kaupunginosana jota asukkaat arvostavat.

Viimeisenä neljänä vuotena Hämevaarassa on tehty valtavia täydennysrakentamisprojekteja ja työnalla on jo hyväksyttyjä kaavoja joilla sallitaan kaiken viheralueiden ja metsien/puuston kaato. Käytännössä Hämevaaran status ja imago on vihreänä kaupunginosana on hyvin alasajettu.

Hämevaara on ollut rakennustyömaana jo neljä vuotta ja käytännössä asukkaat ovat asuneet rakennustyömaalla neljä vuotta. Trendille ei näy loppua. Näyttää siltä, että Vantaa ja suunnittelijat ovat tylästi sivuuttaneet täydennysrakentamisen tavoitteet - ympäristön, terveyden, viihtyvyyden – kuten myös Hämevaaran imagon ja palveluidenkin kannalta. Ajetaanko tässä taloudellista etua yhteisen edun, hyvinvoinnin ja terveyden sijasta. Palvelujen suhteen hämevaaralaiset käyttävät autoillen joko Myyrmäen tai Espoon Leppävaaran palveluita. Tällä hetkellä ainoa vapaa-ajan palvelu Hämevaarassa on tämä metsän tuoma virkistysalue.

Kysymyksessä oleva asemakaava suunnitelma ei tule vaikuttamaan merkittävästi Vantaan kaupungin taloudelliseen tilaan. Vantaalla ole myöskään kiinni investointeja tässä, joten ei ole mitään merkittävää syytä viedä alueen ihmisiltä tärkeintä luonto- ja virkistyskohdetta – jossa retkeillään, urheillaan, virkistytään – ja myös tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen sekä luonnon että eläimistön rikkauteen. Vantaa lähinnä hyötyy metsän säästämisestä sillä sen avulla asukkaat ovat terveempiä ja voivat paremmin.

Vantaan tulee myös huomioida, että Espoo saattaa tehdä omat asemakaavansa tuohon Kuninkaankolmion alueelle, jolloin kyseisen kaavan toteutuessa virkistysaluetta ei todellakaan jäisi jäljelle nimeksikään. Mikäli Espoo suunnittelee alueelle katuosuuksia tai tieverkostoja, kuten he ovat maininneet, niin puut suojaavat sekä pienhiukkasilta että meluhaitoilta.

Tämä talvi ja kevät ovat näyttäneet maailmalle koronan muodossa vielä enemmän niitä asioita joilla on merkitystä. Yksi niistä on ehdottomasti luonto. Jätetään tämä alue ihmisten virkistyskäyttöön ja tukemaan ihmisten hyvinvointia ja parantamaan elämänlaatua. Jokainen tyytyväinen asukas tuottaa Vantaalle tuplasti enemmän arvoa ja myönteistä imagonäkyvyyttä kuin tämä nyt suunniteltu asemakaava.

=> Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti uusia asutontteja. Kaavoitus on perustunut yleiskaavaan. Tässä on kyseessä yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Alueelle on jo rakennettu valmiit kadut ja kunnallistekniikka. Täydennyskaavoitustenkin jälkeen Hämevaaraan jää runsaasti puistoja (28 % maa-alasta). Lisäksi länsipuolella on laaja Linnaistenmetsä. Kaava-alueen pohjoisosassa on läpipääsemätön ryteikkö, joka ei toimi virkistysalueena eikä virkistysyhteytenä. Yhteys Espoon metsään säilytetään Vieteririnteen päästä.

Espoon kaupungilta ei saatu mielipidettä.

Asemakaavan nähtävillä olo, lausunnot ja tarkistukset

Kaupunginhallitus 16.11.2020 hyväksyi asemakaavan nähtäville. Kaava oli nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 2.12.2020 – 4.1.2021, jolloin saatiin kaksi muistutusta. Yksi muistutus tuli myöhästyneenä. Espoon kaupungilta pyydettiin lausunto, jota ei saatu. Muistutukset ovat erillisenä liitteenä.

Tehdyt tarkistukset: AO-tonttien kerrosluvuksi $\frac{1}{2}$ ulk $\frac{1}{2}$ ja tontin 18 katon väri. AP-tontille lauta-aita, julkisivuväritys, kattolyhdyt ja asfaltoimiskielto. Tarkistukset eivät ole olennaisia eivätkä edellytä kaavan uutta nähtäville panoa.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

Tavoitteena on vastata kasvavan kaupungin haasteeseen kaavoittamalla pientalotontteja kaupungin maaalle joukkoliikennevyöhykkeelle. Ulkoiluyhteys Espoon metsään säilytetään.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Asemakaavan selostuksessa 002040 (Kv 19.9.2011) Vieterikujan päähän tutkittiin kolmea tonttia, jotka ilmoitettiin kaavoitettavaksi myöhemmin. Tämä Kehä II:n epävarmuuden takia. Johanna Rajala 2011

Alueelle on kuitenkin kaavoitettavissa viisi tonttia, kun maa hyödynnetään kaupungin raja- asti, kuten naapuritonteilla. Vasemmalla tontit ajorasittein, oikealla kirvesvarsitontit. TKa 2020

Pohjoisin tontti yhtiömuotoisesti toteutettuna.

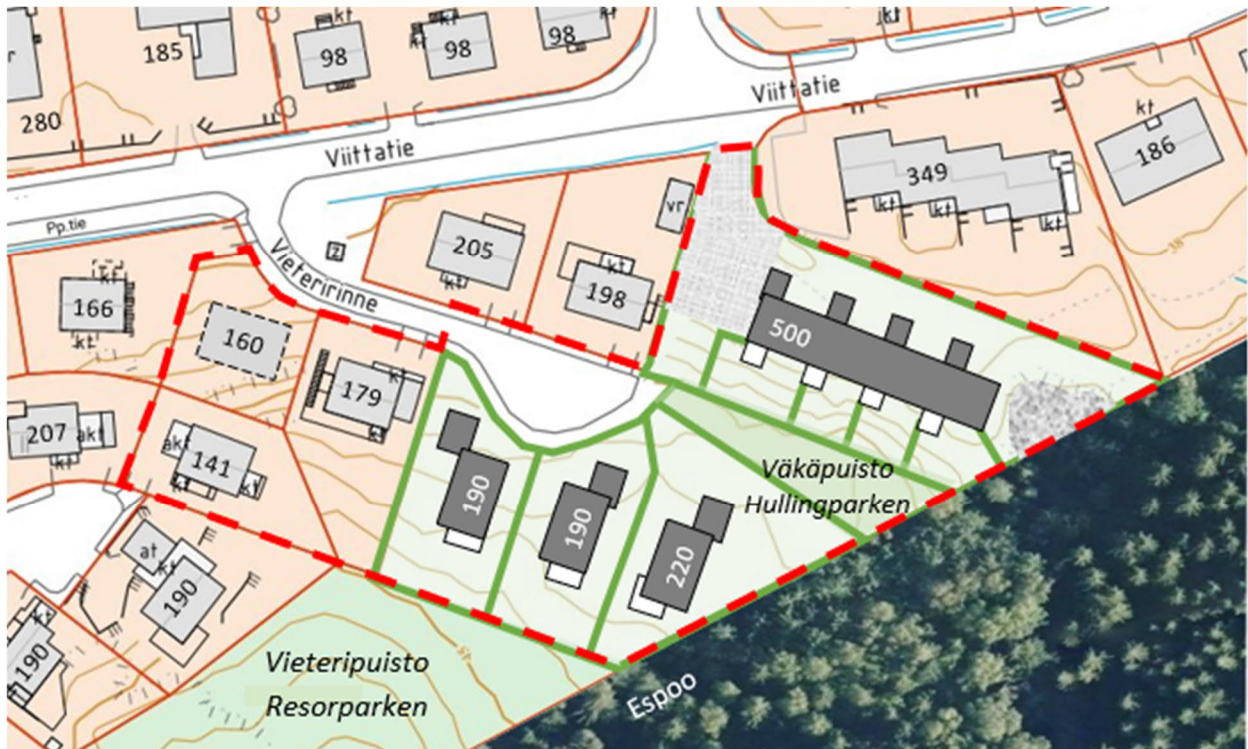

Ulkoiluyhteys Espooseen säilyy.

TKa 2020

Kaavoitusta on jatkettu vaihtoehdon E pohjalta, joka tuottaa monipuolista asumista ja rasitteettomia tontteja, hyödyntää maan hyvin ja pääsy Espoon metsään säilyy Vieteririnteen päästä.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Asemakaavan havainnepiirros. Rivitalo voidaan toteuttaa myös kahtena paritalona.

TKa 3.11.2020

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaava vastaa kasvavan kaupungin haasteeseen löytää jatkuvasti uusia asuintontteja joukkoliikennevyöhykkeiltä.

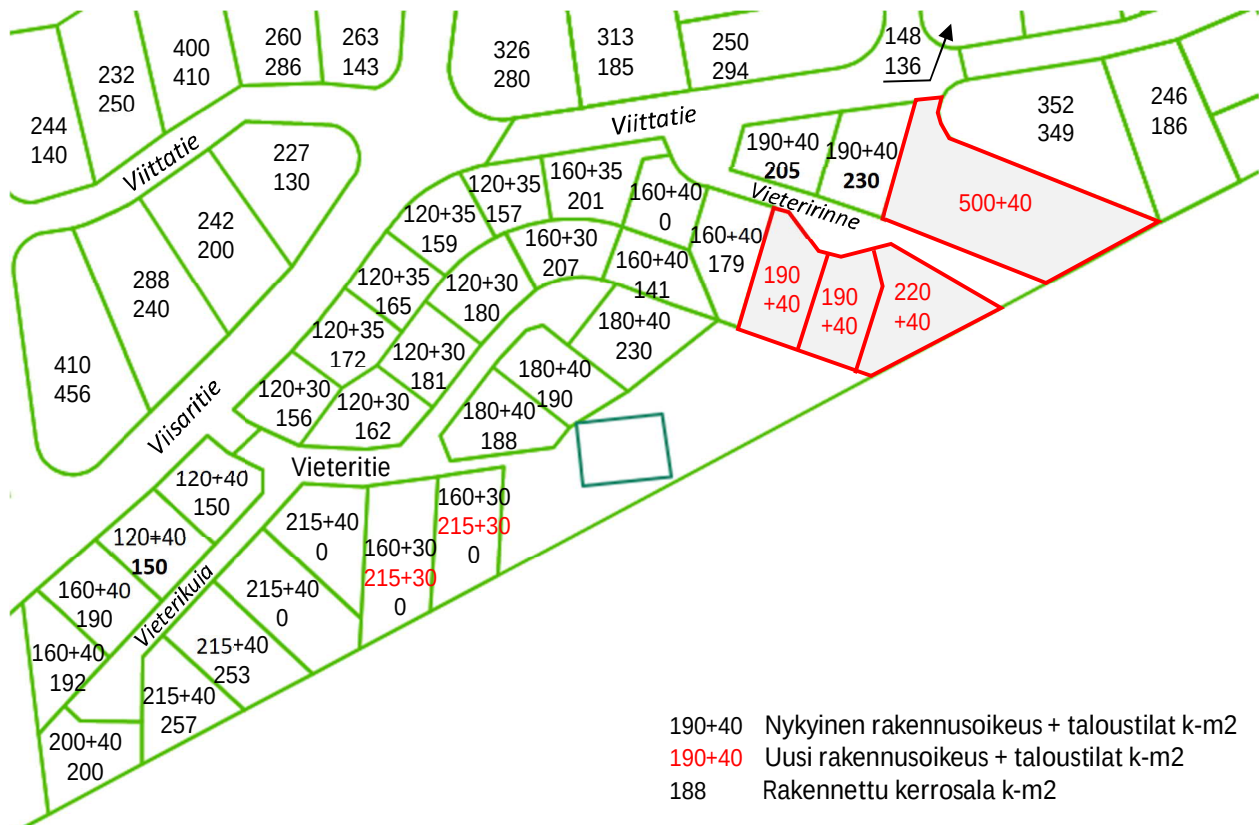
Asemakaavassa alueelle kaavoitetaan erillispientalojen korttelialuetta AO, jolle tulee kolme uutta omakotitonttia (yhteensä 600 k-m²) ja asuinpientalojen korttelialuetta AP (500 k-m²). Rakennusoikeutta tulee yhteensä 1 100 k-m², lisäksi taloustiloja 160 k-m². Uusien tonttien keskimääräinen tonttitehokkuus on $e = 0,27$. Suurin kerrosluku on AO-tonteilla $\frac{1}{2}klu\frac{1}{2}$, AP-tontilla II (kaksi).

Ulkoiluyhteys Espoon metsään säilyy, mitä varten kaavoitetaan lähivirkistysalue VL.

Asemakaavamuutoksessa huomioidaan poikkeamisluvalla toteutettu tonttijako.

Tontti	Osoite	Kaava	Pinta-ala m ²	Rakennusoikeus k-m ²	Tonttitehokkuus e
11-040-17	Vieteritie 12	AO	499	160 + 40	0,32
11-040-19	Vieteririnne 3	AO	454	160 + 40	0,35
11-040-18	Vieteririnne 5	AO	668	160 + 40	0,24
Vanhat tontit yhteensä			1 621	480 + 120	0,30
11-041-20	Vieteririnne 7	AO	617	190 + 40	0,31
11-041-21	Vieteririnne 9	AO	621	190 + 40	0,31
11-041-22	Vieteririnne 11	AO	827	220 + 40	0,27
11-041-6	Viittatie 24b	AP	2 027	500 + 40	0,25
Uudet tontit yhteensä			4 092	1 100 + 160	0,27
Kaikki tontit yhteensä			5 713	1 580 + 280	0,28

Tonttien rakennusoikeus ja rakennettu kerrosala.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Alueella sovelletaan naapuritonttien kaavamääräyksiä ja rakentamistapaa harmaine peltikattoiseen ja lämminsävyisine julkisivuineen. AP-alueella julkisivu jaetaan asunnoittain eri värisiin osiin, mikä antaa vaikutelman townhouse-tyyppisistä omakotitaloista. Tontit on aidattava pensasaidoin, paitsi AP-alue länteen päin lauta-aidalla.

Vieteririnteen päästä järjestetään ulkoiluyhteys Espooseen. Tällöin omakotitonttien koko ja talojen kerrosala on pienentynyt. Tonttitehokkuus vastaa Vieteririnteen muiden tonttien rakentamista. Vieteririnteen eteläpuolella talot sijoittuvat tonttien suuntaisesti, mikä korostaa kääntöpaikasta muodostuvaa pientä aukiota.

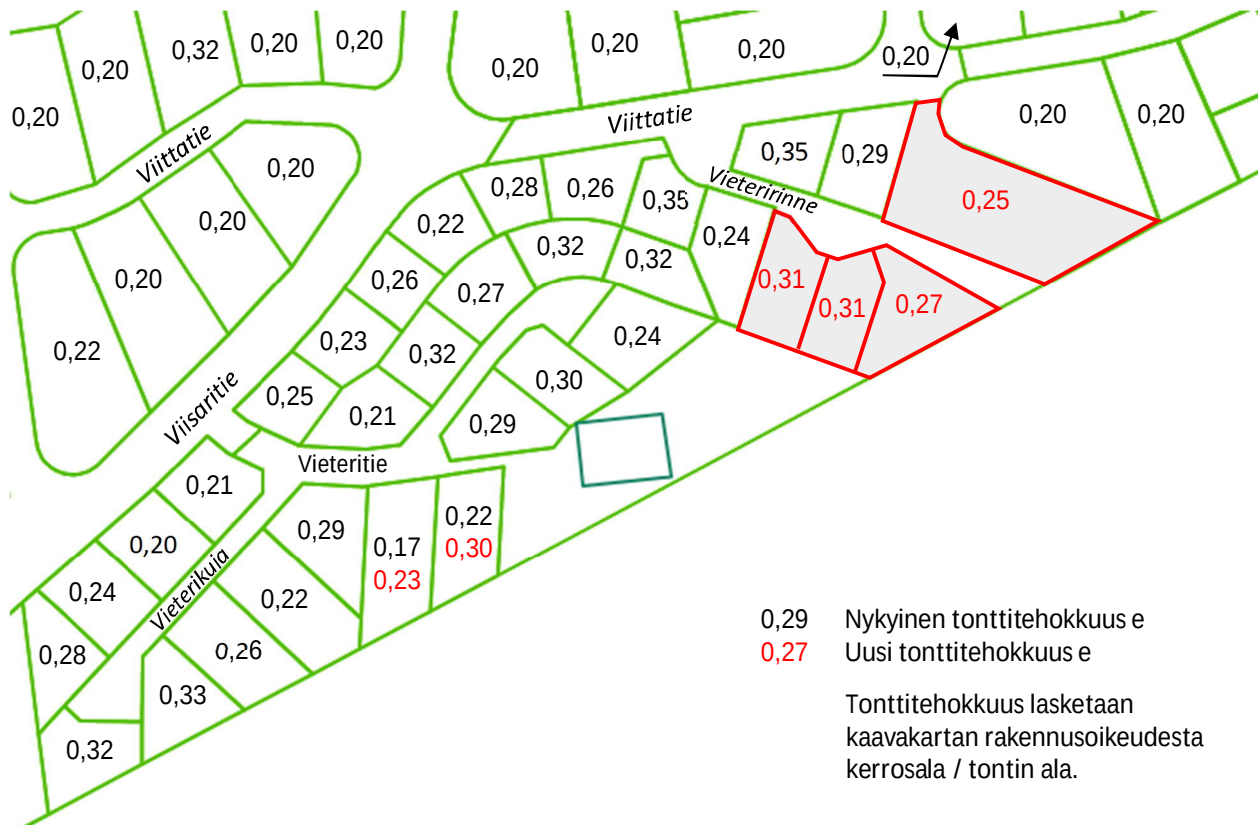
Lentomelusta annetaan asunnoille ääneneristävyySMääräys 32 dB.

Hulevesien hallinnasta määrätään rakennusjärjestyksessä. Kaavassa määrätään, että hulevedet on viivytettävä ja naapurien hulevesijärjestelmät on kytkettävä osaksi tontin hulevesijärjestelmää. Rakennuslupahakemuksen yhteydessä on esitettävä hulevesisuunnitelma.

4.3 ALUEVARAUKSET

AO, erillispientalojen korttelialue

Alueelle muodostuu kolme uutta omakotitonttia. Kullekin tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon. Uusille tonteille talot sijoittuvat tonttien suuntaisesti, katuun nähden poikittain, mikä korostaa kääntöpaikasta syntyvää katuaukiota. Asemakaavassa sovelletaan kaavan 002040 kaavamääräyksiä. Julkisivujen tulee olla lämminsävyisiä ja kattojen harmaita peltikattoja. Suurin kerros-luku on sekä nykyisillä että uusilla tonteilla 1½klu½. Katoille saa sijoittaa kattolyhtyjä. Uusille ton-teille tulee sitova tonttijako, nykyisillä tonteilla tonttijako on tehty.

Tonttitehokkuudet.

AP, asuinpientalojen korttelialue

Alueelle saa rakentaa rivitaloja, paritaloja ja yhden asunnon taloja, kuitenkin enintään neljä asuntoa. Julkisivujen tulee olla lämminsävyisiä ja kullakin asunnolla tulee olla oma julkisivuväri. Kattojen tulee olla harmaita peltikattoja. Asunnoilla tulee olla terassin lisäksi katettu parveke ja mahdollisimman laaja pihaosuus. Suurin kerrosluku on rinteiden vuoksi II (kaksi). Autopaikkoja on varattava 1,5 ap / asunto (6 kpl). Ajoliittymä osoitetaan Viittatielle, jonne on tasainen ja leveä yhteys. Maaston jyrkkyyden vuoksi ajoliittymä Vieteririnteelle ei ole mahdollinen.

VL, lähivirkistysalue

Alueen kautta kulkee ulkoiluyhteys Espooseen. Alue levenee kiilamaisesti Espoota kohti.

Katualue

Vieteririnteen katualue muotoillaan rakennetun tilanteen mukaiseksi. Laatoitusmerkintä poistuu. Kadun päähän lisätään pieni katualue (3 m²), jotta Viittatie 24b:n tontille pääsee kävelemään.

Tekninen huolto

Tontit liittyvät nykyiseen Viisaritien ja Vieteririnteen kunnallistekniikkaan.

4.4 KAAVAN MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavamuutoksessa menetetään sekametsää, joka on yleiskaavassa pientaloaluetta. Luonnonympäristöä muuttuu rakennetuksi ympäristöksi, mutta alueella ei ole inventoituja arvokkaita luontokohteita. Polku johtaa Espoon asemakaavoittamattomaan metsään. Espoon yleiskaavassa on Vantaan rajaa vastassa kapea viherväylä. Yhteys Espooseen säilyy. Kaavamuutos ei heikennä hulevesien hallintaa verrattuna nykytilanteeseen, koska hulevedet on viivytettävä ja AP-tontilla naapurien hulevesijärjestelmät on kytkettävä osaksi tontin hulevesijärjestelmää.

Vaikutukset kaupunkirakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaava täydentää Vihdintien suunnan kaupunkirakennetta joukkoliikennevyöhykkeellä. Rakentaminen sijoittuu rakennettujen omakoti- ja rivitalotonttien naapuriin. Tiivistäminen ja täydentäminen ovat yleiskaavan keskeisiä periaatteita. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Täydennysrakentaminen on hajarakentamista ja uusien asuinalueiden perustamista edullisempaa. Tontit liittyvät valmiisiin katuihin ja valmiiseen kunnallistekniikkaan.

Liikenteelliset vaikutukset

Uusien asuntojen tuottama liikenne mahtuu hyvin katuverkolle. Liikenne kulkee Viisaritietä sekä pohjoiseen Rajatorpantielle että etelään Espooseen. Kaava tukeutuu joukkoliikenteeseen ja tukee joukkoliikennekaupungin kehittämistä.

Sosiaaliset vaikutukset

Kaavamuutos vastaa kaupungin väestönkasvuun ja tuottaa pientalotontteja ja perheasuntoja, joille on kysyntää ja jotka täyttävät kaupungin tavoitetta asuntorakentamisesta ja pientalotonttien vuosittaisesta luovuttamisesta. Talot sijoittuvat nykyisten talojen naapuriin alueelle, joka jätettiin kaavoittamatta 2011, mutta esitettiin kaavaselostuksessa ja rakentamisohjeessa kaavoitettavaksi myöhemmin. Asemakaavassa menetetään kaavoittamatonta metsää, joka on ulkoilukäytössä, mutta ulkoiluyhteys Espooseen säilyy. Isojen asuntojen rakentaminen tuottaa asunnonvaihtoketjun, mikä parantaa ihmisten asuinoloja. Rakentaminen tarjoaa työtä.

Taloudelliset vaikutukset

Osa kaupungin tuloista saadaan tonttien myynnillä ja vuokraamisella. Lisäksi saadaan verotuloja, joilla kaupunki järjestää asukkaiden palvelut. Asemakaava hyödyntää katuihin ja kunnallistekniikkaan jo tehtyjä investointeja. Asuntorakentaminen lisää asukkaiden varallisuutta.

Kaavan laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenneverkkoon, palveluihin ja ilmastoon ovat vähäisiä. Aurinkoenergian ja maalämmön hyödyntäminen on mahdollista.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lentomelusta annetaan ääneneristävyysmääräys. Meluntorjunnasta ja hulevesien johtamisesta määrätään rakennusjärjestyksessä.

4.6 NIMISTÖ

Alue on ollut Tavstbyn (Hämeenkyön) takamaata. Hämevaara (1954) / Tavastberga (1972) liittyy läheisiin Espoon 1950-luvun alueisiin Leppävaaraan ja Lintuvaaraan. Vaara-sana on itäsuomalainen. Hämevaaraa 1950-luvulla kaavoittaessa maanomistajaa edusti pankinjohtaja Lauri af Heurlin (1913–77), jonka äiti taiteilija Elli Tompuri oli kotoisin Vehkalahdelta. Maankohoumaa tarkoittava vaara-sana on saamelaisperäinen ja vanhoja vaara-paikannimiä esiintyykin vain Täyssinän rauhan rajan (1595) itäpuolella. Helsingin pitäjässä maankohoumista on käytetty vanhastaan sanoja mäki ja kallio. Ruotsin kielessä on luontonimissä -et ja asutusnimissä -a.

Vieteririnne / Resårbrinken ja Vieteritie / Resårvägen, 2009, v-alkuisten työkalujen aihepiiristä. Fjäder-alkuiset nimet olivat jo käytössä.

Viittatie / Vägvisarvägen, 1966 Viittatie, Stakvägen, 2017 oikea käänös Vägvisarvägen.

Väkäpuisto / Hullingsparken, 2020, v-alkuisten työkalujen aihepiiristä.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta eikä rakentamishjetta.

Tontit myydään tai vuokrataan, kun kaava on tullut voimaan.

Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla.

Kaavatyöhön osallistuneet		
Vantaan kaupunki		
Asemakaavoitus	aluearkkitehti	Timo Kallaluoto
	kaavatekninen koordinaattori	Marko Hoffren
Kiinteistöt ja tilat	tonttipäällikkö	Armi Vähä-Piikkiö
	maankäyttöinsinööri	Juho Lumme
	maankäyttöinsinööri	Marja Hannikainen
	maankäyttötekniikko	Jorma Hopponen
Kadut ja puistot	suunnitteluinsinööri	Elina Kettunen
	suunnitteluinsinööri	Antti Auvinen
	liikenteen alueinsinööri	Teemu Vihervaara
	liikenneinsinööri	Pirjo Salo
Rakennusvalvonta	tarkastusrakennusmestari	Jorma Suokas
Ympäristökeskus	ympäristösuunnittelija	Jarmo Honkanen

Aloituskokous 14.5.2020, infra 15.5.2020, asemakaavatiimi 25.9.2020, Länsitiimi 13.1.2021.

Vantaa 16.2.2021

VANTAA KAUPUNKI

Länsi-Vantaan asemakaavoitus

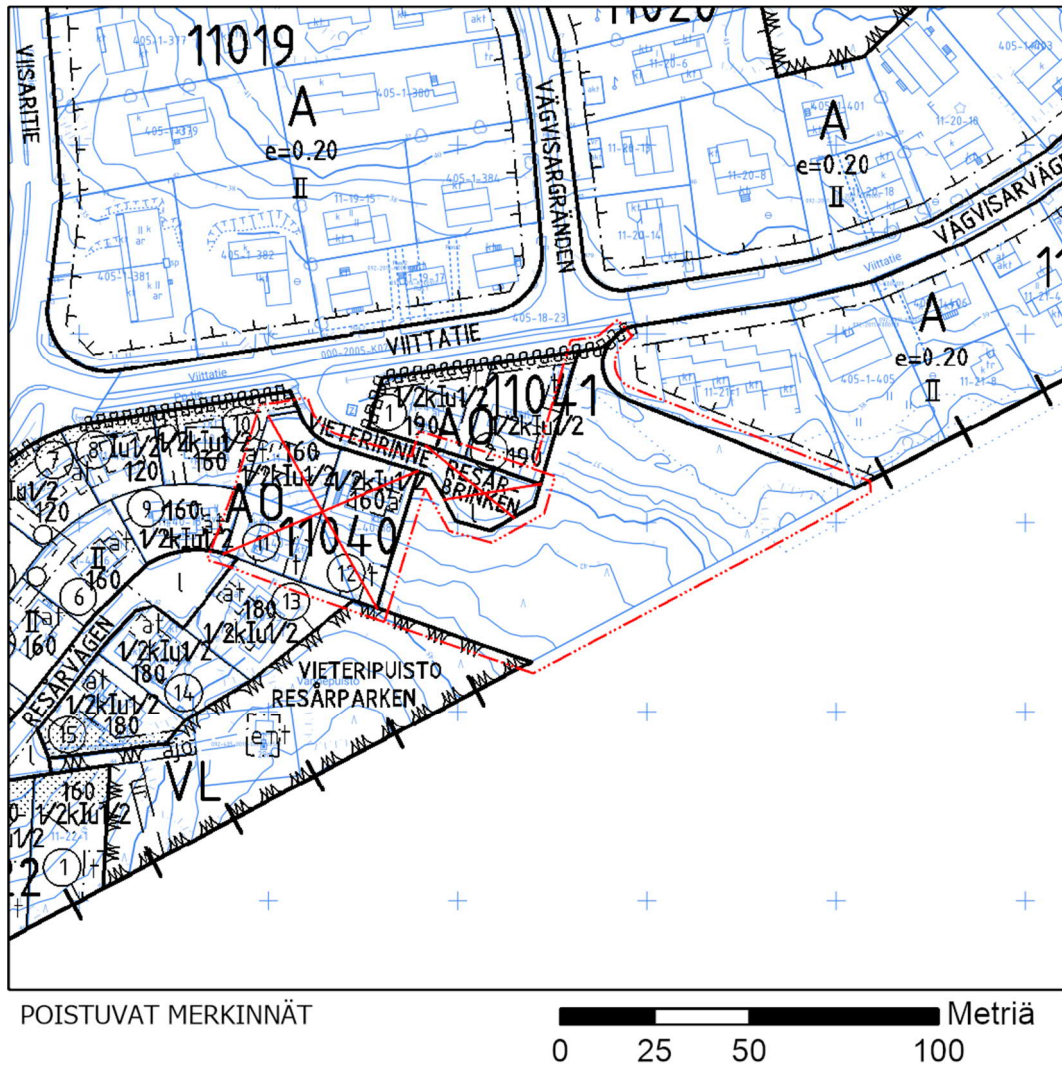
Timo Kallaluoto, aluearkkitehti

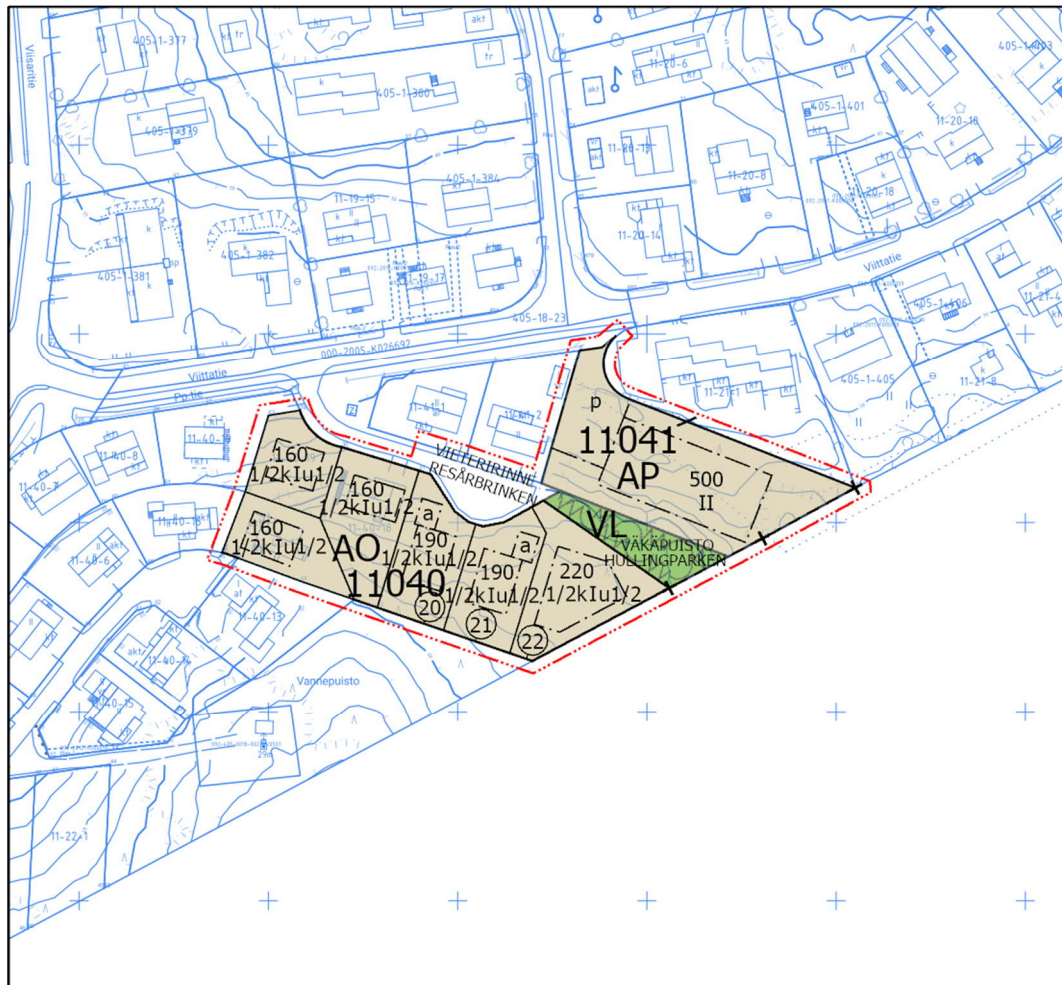
timo.kallaluoto@vantaa.fi

p. 050 3122 132

Kielotie 28, PL 1860, 01300 Vantaan kaupunki

ASEMAKAAVA- JA
ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS

0 25 50 100 Metriä

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum
110500	16.2.2021
Vantaan kaupunki VIETERIRINNE Kaupunginosa 11, Hämevaara Asemakaava Osat kortteleista 11040 ja 11041 sekä katu- ja virkistysaluetta. Asemakaavan muutos Osa korttelia 11040 sekä katualuetta. Tonttijako Osa korttelia 11040.	 Vanda stad RESÅRBRINKEN Stadsdel 11, Tavastberga Detaljplan Delar av kvarteren 11040 och 11041 samt gatu- och rekreationsområde. Ändring av detaljplanen Del av kvarteret 11040 samt gatuområde. Tomtindelning Del av kvarteret 11040.
1:2000	1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AO**Erillispientalojen korttelialue.****Yleistä**

Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon.

Rakennukset tulee sovittaa maastoon ja naapurirakennuksiin luontevasti. Suuria keinoitekoisia täyttöjä tulee välttää.

Rakennusoikeus

Kullekin tontille saa rakentaa suurimman sallitun kerrosalan lisäksi enintään 40 m² auton säilytystä tai talousrakennusta varten.

Katto

Rakennuksissa tulee olla harmaa konesaumattu peltiharjakatto, tontilla 18 (Vieteririnne 5) kuitenkin harmaa tai ruskea, jonka kaltevuus on asuinrakennuksissa 1:1,5 ja talousrakennuksissa, autotalleissa ja autokatoksissa loivempi.

Katon harjan tulee olla rakennuksen pitkän sivun suuntainen.

Tonteilla 17, 18 ja 19 Vieteririnteen puoleisille katonlappeille saa sijoittaa vain lapeikkunoita.

Kattolyhyissä tulee olla muuta harjakattoa loivempi, samansuuntainen katto.

Rakennuksissa tulee olla avoräystäät.

Julkisivut

Julkisivujen tulee olla moderneja, yksinkertaisia ja ilman pieniruutuista ikkunajakoa.

Julkisivumateriaalin tulee olla muurattua tiiltä, rappautua tai puuverhousta.

Julkisivuissa saa käyttää pääosin vain yhtä materiaalia.

Tiilijulkisivujen saumojen tulee olla tiilen värisiä.

Julkisivuväriin tulee olla lämminsävyinen ja erilainen kuin viereisissä asuinrakennuksissa.

Saman tontin rakennusten väriin tulee olla sama.

DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för fristående småhus.**Allmänt**

På varje tomt får byggas en högst en bostad.

Byggnaderna ska på ett naturligt sätt anpassas till terrängen och grannbyggnaderna. Stora konstgjorda utfyllningar ska undvikas.

Byggnadsrätt

Utöver den högsta tillåtna byggrätten får på varje tomt byggas högst 40 m²-vy för bilförvaring och ekonomitrymme.

Tak

Byggnaderna ska ha grå, på tomt 18 (Resårbrinken 5) dock grå eller brun, maskinfalsat sadeltak av plåt i bostadsbyggnader med en lutning på 1:1,5 och i ekonomibyggnader och bilskyddar flackare.

Takåsen ska vara parallell med byggnadens långsida.

På tomterna 17, 18 ja 19 på takfallen mot Resårbrinken får endast placeras takfallsfönster.

Takkuporna ska ha parallella takfall som är flackare än det övriga sadeltaket.

Byggnaderna ska ha öppna takfot.

Fasader

Fasaderna ska vara moderna, enkla och utan liten fönsterdelning.

Fasadmaterial ska vara murat tegel, puts eller träpanel.

I fasader får huvudsakligen användas endast ett material.

Tegelfasadernas fogar ska ha samma färg som teglet.

Fasadfärgen ska gå i varma toner och färgsättningen ska avvika från de intilliggande bostadshusen.

Byggnader på samma tomt ska ha samma färgsättning.

Piha

Tontti tulee aidata toista tonttia, katua, virkistysaluetta ja kaupungin rajaa vastaan pensasaidalla.

Kadun puolelle tulee istuttaa vähintään yksi pienpuu.

Asfalttipäällystystä ei saa käyttää.

Asuinrakennusten sisäänkäynteihin johtavat käytävät tulee kivetä.

Hulevedet on viivytettävä.

Asuntojen ääneneristävyyden lentomelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB.

Vähintään yksi autopaikka tulee sijoittaa autokatokseen tai -talliin.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 2 ap / asunto.

Asuinpientalojen korttelialue.**Yleistä**

Korttelialueelle saa rakentaa enintään neljä asuntoa.

Asuntoa kohti tulee rakentaa suurimman sallitun kerrosalan lisäksi 5 - 10 k-m² varastotilaa.

Katto

Rakennuksissa tulee olla harmaa konesaumattu peltiharjakatto, jonka kaltevuus on 1:2 – 1:1,5.

Kattolyhydyissä tulee olla muuta harjakattoa loivempi, samansuuntainen katto.

Rakennuksissa tulee olla avoräystäät.

Julkisivut

Julkisivumateriaalin tulee olla muurattua tiiltä, rappautsa tai puuta.

Tiilijulkisivujen saumojen tulee olla tiilen värisiä.

Julkisivuväriin tulee olla lämminsävyinen ja erilainen kuin viereisissä asuinrakennuksissa.

Kullakin asunnolla tulee olla oma julkisivuväri.

Piha

Alueen länsirajalle on rakennettava 1,0 metriä korkea lauta-aita, paitsi naapurin talon kohdalle 1,5 metriä korkea lauta-aita, ei kuitenkaan alle 5,0 metriä Vieteririnteestä. Muuten tontti tulee aidata toista tonttia, virkistysaluetta ja kaupungin rajaa vastaan pensasaidalla, ei kuitenkaan avokallion päällä.

Jokaiseen asuntoon tulee kuulua katettu parveke, terassi ja mahdollisimman laaja pihaosuus, joka tulee rajata pensasaidalla.

Asfalttipäällystystä ei saa käyttää.

Asuinrakennusten sisäänkäynteihin johtavat käytävät tulee kivetä.

Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 0,9.

Hulevedet on viivytettävä.

Naapurien hulevesijärjestelmät tulee kytkeä osaksi tontin hulevesijärjestelmää.

Asuntojen ääneneristävyyden lentomelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB.

Ajoliittymä tulee järjestää Viittatieltä.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1,5 ap / asunto.

Lähivirkistysalue.**Kaupunginosan raja.****Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.****Gårdsplan**

Tomten ska gränsas mot en annan tomt, gata, rekreatiomsområdet och stadsgränsen med häck.

Mot gatan ska planteras minst ett dvärgträd.

Asfaltbeläggning får inte användas.

Entrégångar till bostadshusen ska stenläggas.

Dagvatten ska fördröjas.

Ljudisolering mot flygbuller ska vara i bostäder minst 32 dB.

Minst en bilplats ska placeras i ett bilskydd eller i ett garage.

Minimiantalet bilplatser är 2 bp / bostad.

Kvartersområde för småhus.**Allmänt**

På kvartersområdet får byggas högst fyra bostäder.

Utöver den högsta tillåtna bygggrätten ska per bostad byggas 5 - 10 m²-vy för lagerutrymme.

Tak

Byggnaderna ska ha grå maskinfalsad sadeltak av plåt med en lutning på 1:2 – 1:1,5.

Takkuporna ska ha parallella takfall som är flackare än det övriga sadeltaket.

Byggnaderna ska ha öppen takfot.

Fasader

Fasadmaterial ska vara murat tegel, puts eller träpanel.

Tegelfasadernas färg ska ha samma färg som teglet.

Fasadfärgen ska gå i varma toner och färgsättningen ska avvika från de intilliggande bostadshusen.

Varje bostad ska ha sin egen fasadfärg.

Gårdsplan

Ett 1,0 meter högt bredstaket ska byggas vid områdets västra gräns, förutom ett 1,5 meter högt brödstaket vid grannens hus, men inte mindre än 5,0 meter från Resårbrinken. Annars ska tomten vara inhägnad mot en annan tomt, rekreatiomsområde och stadsgränsen med häck, men dock inte på öppen klippan.

Varje bostad ska ha en täckt balkong, terrass och så stor gårdsdel som möjligt och den ska avgränsas med häck.

Asfaltbeläggning får inte användas.

Entrégångar till bostadshusen ska stenläggas.

Grönfaktorn ska vara minst 0,9.

Dagvatten ska fördröjas.

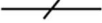
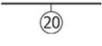
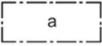
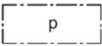
Grannarnas dagvattensanläggningar ska integreras i tomtens dagvattensanläggningar.

Ljudisolering mot flygbuller ska vara i bostäder minst 32 dB.

Tomtinfart ska ordnas från Vägvisarvägen.

Minimiantalet bilplatser är 1,5 bp / bostad.

Område för närrekreation.**Stadsdelsgräns.****Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**

	Kortteleiden välinen raja.	Gräns mellan kvarter.	3,
	Osa-alueen raja.	Gräns för delområde.	
	Ohjeellinen tontin raja.	Riktgivande tomtgräns.	
	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.	
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.	
11	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.	
HÄME	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.	
11040	Korttelin numero.	Kvartersnummer.	
VIETERIRINNE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.	
500	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.	
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antalet våningar i byggnaderna, i byggnaden eller i en del därav.	
1/2k I	Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa kellarikerroksessa käyttää kerrosalaan luettavaksi tilaksi.	Ett bråkital framför en romersk siffra anger hur stor del av arealen i byggnadens största våning man får använda i källarvåningen för utrymme som inräknas i våningsytan.	
I u1/2	Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta ullakon tasolla saa käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.	Ett bråkital efter en romersk siffra anger hur stor del av arealen i byggnadens största våning man får använda i vindsplanet för utrymme som inräknas i våningsytan.	
	Rakennusala.	Byggnadsyta.	
	Auton säilytyspaikan rakennusala	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil	
	Katu.	Gata.	
	Pysäköimispaikka.	Parkeringsplats.	
	TONTTIJAKO	TOMTINDELNING	
	Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.	

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Asemakaavoitus

Stadsstruktur och miljö
Detaljplanering

Mittaus- ja geopalvelut

Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda __. __. 20__

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Kimmo Junttila
Kaupungeingeodeetti / Stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__/20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__/20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	06.10.2020
Kaavan nimi	110500 Vieteririnne		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	14.05.2020
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092110500
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,6523	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	0,4508
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,2015

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	0,6523	100,0	1580	0,24	0,4508	1260
A yhteensä	0,5712	87,6	1580	0,28	0,4091	1260
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0414	6,3	0		0,0414	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0397	6,1	0		0,0003	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,6523	100,0	1580	0,24	0,4508	1260
A yhteensä	0,5712	87,6	1580	0,28	0,4091	1260
AP	0,2027	35,5	500	0,25	0,2027	500
AO	0,3685	64,5	1080	0,29	0,2064	760
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0414	6,3	0		0,0414	0
VL	0,0414	100,0	0		0,0414	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0397	6,1	0		0,0003	0
Kadut	0,0397	100,0	0		0,0003	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Taulukko ilmaisee kerrosalan muutokset voimassa olevaan asemakaavaan verrattuna.

ASEMAKAAVA 110500 VIETERIRINNE, HÄMEVAARA

Kaupunginhallitus 16.11.2020 päätti asettaa nähtäville asemakaavaehdotuksen 110500 Vieteririnne, joka on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 2.12.2020 – 4.1.2021. Tällöin jätettiin kaksi muistutusta. Lisäksi myöhässä saapui yksi muistutus.

Muistuttaja	Muistutuksen tiivistelmä	Tarkistukset
NRO 1 Naapurit A	Rakennusten sijoittelu ja kaavan sisältö rakentamisohjeen 2011 mukaiseksi. AP-tontin sijaan kaksi AO-tonttia ja tontin rajalle lauta-aita. Kahdelle AO-tontille 190 k-m2 sijaan 160 k-m2 rakennusoikeudet.	AO-tonteille kerrosluku ½klu½. AP-tontin länsirajalle lauta-aita. Tarkistetaan julkisivuväritys ja kattolyhtymääräys. Asfaltointikielto.
NRO 2 Naapurit B	Rakennusten sijoittelu ja kaavan sisältö rakentamisohjeen 2011 mukaiseksi. Lämpökaivomme on 3 m tontin rajasta.	AO-tonteille kerrosluku ½klu½. Tontille 18 katon väriksi harmaa tai ruskea. Tarkistetaan julkisivuväritys. Asfaltointikielto.
NRO 3 Naapuri C	Muistutus on myöhästynyt.	–

NRO 1
NAAPURIT A, KAKSI YKSITYISHENKILÖÄ

Muistutus

1.

Emme hyväksy asemakaavan selostuksessa (Asemakaavan selostus sekä tonttijako, joka koskee 3.11.2020 päivättyä asemakaavakarttaa 110500, jäljempänä asemakaavan selostus (11/2020)) esitettyä suunnitelmaa, jonka mukaan aivan tonttimme --- viereen rakennettaisiin neljän asunnon rivitalo (ks. kuva 1, alla).

Kuva 1. Vieteririnteen viimeisin kaavoitussuunnitelma marraskuulta 2020. Suunnittelun rivitalon parkkipaikka raidoitettu violetilla.

2.

Liikennöinti rivitalon pihalla ja erityisesti parkkialueella, joka on suunniteltu välittömästi terassimme ja pihamme oleskelualueen viereen, aiheuttaisi meille kohtuutonta viihtyvyyshaittaa. Alkuperäisessä vuoden 2011 suunnitelmassa (ks. kuva 2.), jonka perusteella teimme tontistamme ostopäätöksen vuonna 2012, tonttimme länsipuolelle oli suunniteltu yksi omakotitalo, joka sekin jäi alun perin vain suunnitelmaksi.

Kuva 2. Vieteririnteen kaavoitussuunnitelma vuodelta 2011.

3.

Neljän asunnon rivitalon piha-alueella liikennöi noin 4 – 8 autoa, kun taas yhden omakotitalon pihalla 1 – 2 autoa. Neljän asunnon rivitalon ja omakotitalon aiheuttama naapuruus-haitta ovat toisiinsa verrattuna aivan eri suuruusluokkaa. Emme olisi ostaneet tätä tonttia, jolla nyt asumme, jos olisimme tienneet, että aivan kotimme viereen rakennetaan rivitalo ja sen parkkipaikka aivan tontin rajalle. Suunnitellut radikaalit muutokset tonttimme ja talomme ympäristössä laskisivat toteutuessaan tonttimme ja talomme arvoa huomattavasti nykyisestä, emmekä voi hyväksyä sitä. Rivitalosuunnitelman sijaan olisimme valmiit hyväksymään kuvan 3. mukaisen suunnitelman, jossa rivitalon tilalla olisi kaksi omakotitaloa (asemakaavan selostuksen (11/2020) sivulta 27 suunnitelma B hieman muokattuna. Nimesimme sen F-suunnitelmaksi). Neljän asunnon rivitalo ei tuo kaupungille merkittävää lisäarvoa suurempien verotulojen muodossa suhteessa kahteen omakotitaloon, mutta meille --- ja --- rivitalon asukkaille näiden vaihtoehtojen ero on merkittävä.

Kuva 3. Kaavoitettava alue pelkästään omakotitaloina toteutettuna. Käynti uusille tonteille sekä metsään Vieteririnteen kautta.

4.

Ostimme vuonna 2015 tonttimme Vieteririnteeltä, koska halusimme nimenomaan rakentaa kotimme pientaloalueelle, metsän viereen. Nyt pientaloalueelle aivan viereemme kaavoitetaankin rivitaloa, jota perustellaan sillä, että Vantaan asukkaille halutaan tarjota erilaisia asuntoja. Mutta eihän kaikkia erilaisia asuntoja tarvitse rakentaa samalle kadulle. Hämevaaraan Rajatorpantien varteen ollaan jo kaavoittamassa noin 46 rivitalo- tai erillispientaloasuntoa ns. meluvallitaloon. Eikä siinä ole riittävästi rivitaloasuntoja tarjolla ihan kiven heiton päässä Vieteririnteestä? Vieteririnteelle ei tarvita uutta rivitaloa.

5.

Kuten aikaisemmassa muistutuksessamme totesimme, on talousrakennuksemme rakennettu 1 metrin päähän tontin itärajasta (ks. kuva 3.) Routaeristettä on asennettu talousrakennuksen seinästä 1 metrin etäisyydelle saakka, koska kyseessä on kylmä varasto. Tontin itärajalle ei voi istuttaa pensasaitaa, koska sitä ei voi istuttaa routaeristeen päälle. Lisäksi oli routaeriste tai ei, niin pensasaitaa ei voi istuttaa aivan varaston seinän viereen, koska pensasaitaa ei mahtuisi leikkaamaan, minkä seurauksena pensasaita kasvaisi aivan varaston seinään kiinni ja varaston ulkoseinän pinta kärsisi. Routaeristeen vuoksi myöskään tonttiliittymää ei voi rakentaa alle 2 metrin päähän talousrakennuksesta. Lisäksi päärakennuksemme, joka sijaitsee 3 metrin etäisyydellä itärajasta, itäisivulla on tukimuuri, joka on vain n. 1,5 metrin etäisyydellä tonttimme rajasta. Tukimuuri on kylmä rakenne, jonka routaeristeet ulottuvat 1,7 metrin etäisyydelle seinästä. Jos tonttimme itärajalle istutetaan pensasaita, tulee sen olla riittävän kaukana tonttimme rakennusten routaeristeistä. Vaihtoehtoisesti rajalla voisi toimia lauta-aita, joka olisi mahdollista rakentaa routaeristeen päälle. Lautaita tarjoaisi myös paremman näkösuojan. Mikäli aivan tonttimme itäpuolelle kaavoitetaan uusi tontti, ja toteutetaan raja-aita millä tavalla hyvänsä, vaadimme että mahdollinen raja-aita on tehtävä uuden tontin puolelle, uuden tontin omistajan kustannuksella.

6.

Talomme ja talousrakennuksemme on rakennettu kaavassa määrätyille paikoille lähelle tontin itärajaa. Uudessa kaavassa on huomioitava tonttimme rakennusten tavanomaista pienempi etäisyys itärajaan nähden siten, että itänaapurimme tontilla rakennusten etäisyys rajastamme on tavanomaista suurempi, ja etäisyys talostamme on vähintään sama kuin länsinaapurimme asuintalon etäisyys talostamme.

7.

Vastustamme asemakaavan selostuksessa (11/2020) esitettyä suunnitelmaa, jonka mukaan kulku AP-tontille on järjestettävä Viittatien kautta, koska tällöin AP-tontille ajo tapahtuisi aivan pihavarastomme vierestä (ks. kuva 1.). Kulkua Viittatien kautta perustellaan asemakaavan selostuksessa (11/2020) sillä, että Vieteririnteen puolen rinne on jyrkkä. Kuitenkin vuoden 2011 suunnitelmassa käynti oli suunniteltu Vieteririnteen kautta, ja se on toteutettu niin myös olemassa oleville Vieteririnne 2:n ja 4:n tonteille. Käynti olisi siis toteutettavissa samalla tavalla Vieteririnne 4:n itäpuolelle suunnitelluille taloille, sillä maaston muodoissa ei ole merkittävää eroa tonttien välillä (ks. kuva 3).

8.

Asemakaavan selostuksessa (11/2020) mainitaan, että Vieteririnteen katualueen päähän ollaan lisäämässä pientä katualuetta, jotta Viittatie 24 B:n tontille pääsee kävelemään. Ehdotamme, että tätä kautta järjestetään myös tonteille ajo, eikä Viittatien puolelle siten tarvita liittymää (ks. kuva 3.). Samaa kadunpätkeä pitkin järjestyy myös kulku metsään. Tämä helpottaa myös mm. lumien auraamista Vieteririnteeltä verrattuna ehdotettuun suunnitelmaan, missä aurattavat lumet jäävät käytännössä kääntöpaikalle tonttiliittymien tielle, ellei niitä kuljeteta pois.

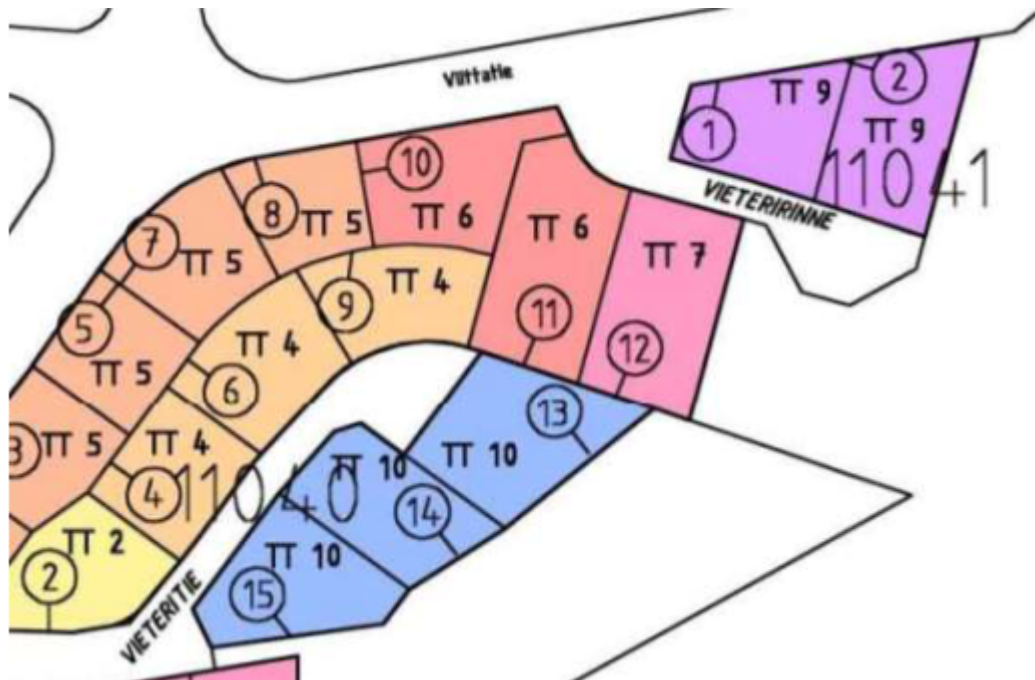

9.

Asemakaavan selostuksen (11/2020) mukaan metsään, joka alkaa Vieteririnteen päästä, pääsee myös Viittatien puolelta. Tämä ei pidä paikkaansa. Viittatie 10 ja 12 välissä on kyllä rakentamaton maakaistale, mutta metsään sitä kautta on käytännössä mahdoton päästä. Kyseisellä paikalla on erittäin märkä risukko, joka on niin hankala kulkea, että peuratkin kulkevat mieluummin pihojen kautta. Vantaan kaupungin olisi raivattava risut pois ja täytettävä kosteinta painannetta, jos se haluaa kutsua kyseistä maakaistaletta kulkureitiksi.

10.

Alueelle on tehty aikaisemman kaavan yhteydessä tarkka rakentamisohje (Pientaloja Hämevaaraan, Rakentamisohje 18.10.2011), jota on vaadittu noudatettavaksi kaikissa Vieteririnteen nykyisissä rakennuksissa. Vaadimme, että nyt kaavoitettavien tonttien asuntoihin on sovellettava samaa rakentamisohjetta. Asemakaavan selostuksessa (11/2020) on poikkeuksia alkuperäisen rakentamisohjeen kerroslukuihin ja julkisivuväreihin verrattuna. Vieteririnteelle pitäisi kaavoittaa vain pientaloja, ja talojen tulisi vastata ulkomuodoltaan nykyisiä, edelleen rakenteilla olevia taloja. Tämä olisi hyvin helppo toteuttaa soveltamalla alueelle olemassa olevaa rakentamisohjetta, ja siinä esitettyjä talotyyppejä. Vieteririnteen eteläpuolelle tulisi rakentaa rakentamisohjeessa esitettyjä taloja tyyppiltään joko TT6 ja TT7, ja pohjoisrinteeseen --- talotyyppiä 9 (ks. kuva 4.).

Kuva 4. Vieteririnteen talotyyppit. (Pientaloja Hämevaaraan – Rakentamisohje v. 2011, s. 18)

11.

Selostuksessa todetaan kaava-alueen 002040 tonttitehokkuuden olevan $e=0,27$. Tämä pitää paikkansa. Tehokkuusluvun lisäksi pitäisi kuitenkin huomioida talojen sijoittaminen tonteille siten, että ne sopivat luontevasti maastoon ja viereisiin naapurirakennuksiin. Suunnittelussa olisi myös huomioitava, että uusia tontteja ollaan kaavoittamassa edelleen rakenteilla olevien rakennusten viereen, eikä vuosikymmeniä sitten rakennetulle kadulle. Lopputuloksen pitäisi näyttää yhtenevältä, eikä siltä, että kadun viimeiset talot on rakennettu vahingossa väärälle kadulle.

12.

Vieteririnne 7 ja 9 tonteille kaavaillut 190 m² asunnot eivät enää sovi tonteille samalla tavalla kuin naapurirakennukset, vaan kaavaan lisätyn viherkaistaleen vietyä tonteilta leveyttä, taloja on täytynyt kääntää 90 astetta aiempaan suunnitelmaan verrattuna (ks. kuva 1.). Lisäksi kaikilla muilla Vieteririnteen eteläpuoleisilla tonteilla on 160 m² rakennusoikeusneliöitä. Lähimmäinen Vieteririnne 5:n tontti on myös isompi kuin Vieteririnne 7 ja 9 tontit,

joten olemassa olevien ja uusien tonttien tehokkuusluvut ja siten yleisilme ovat räikeästi erilaiset keskenään.

13.

Vähentämällä Vieteririnne 7:n ja 9:n rakennusoikeutta 160 m²:iin, voidaan talot sijoittaa tonteille samoin päin kuin alueen kaikki muutkin talot. Samalla kyseisten tonttien tehokkuusluku putoaa e=0,31:stä e=0,26:een, joka on sekä lähempänä koko alueen tehokkuuslukua, että Vieteririnne 5:n tehokkuuslukua e=0,24 (ks. taulukko 1.). Rakennusoikeusneliöitä jää tonteille tästäkin huolimatta vähintään riittävästi, sillä rakennukset sijaitsevat rinteessä, joten osakellarin ja jyrkän kattokulman ansiosta kerrosneliöitä voidaan rakentaa helposti enemmän kuin tontilla on rakennusoikeutta. Samalla taloille jää kunnollinen piha.

14.

Kaavoittamalla AP-tontin alueelle kaksi 800 m² omakotitonttia esim. 220 m² rakennusoikeudella kyseisille tonteille saadaan tehokkuusluvuksi e = 0,28, mikä vastaa kaavailtua keskiarvoa. Tämä mahdollistaa myös kapean metsäkaistaleen jättämisen näkösuojaksi Viittatie 24:n rivitalojen pihan suuntaan. Nyt suunnitteilla oleva pensasaita sen sijaan tarjoaa vain vähän suojaa ottaen huomioon, että kaavoitettavat rakennukset ovat ylärinteessä ja monikerroksisia.

15.

Taulukko 1. Vaihtoehtoinen ehdotus kaavoitukseen.					
Tontti	Osoite	Kaava	Pinta-ala	Rak. oik.	Tonttitehokkuus
11-040-17	Vieteritie 12	AO	499	160	0,32
11-040-10	Vieteririnne 1	AO	618	160	0,26
11-040-19	Vieteririnne 3	AO	454	160	0,35
11-040-18	Vieteririnne 5	AO	668	160	0,24
11-040-20	Vieteririnne 7	AO	617	160	0,26
11-040-21	Vieteririnne 9	AO	621	160	0,26
11-040-22	Vieteririnne 11	AO	827	220	0,27
11-041-1	Vieteririnne 2	AO	538	190	0,35
11-041-2	Vieteririnne 4	AO	660	190	0,29
11-041-3	Vieteririnne 6	AO	800	220	0,28
11-041-4	Vieteririnne 8	AO	800	220	0,28
Yhteensä			7102	2000	0,28

Vastine

1 – 2.

Muutosta naapurissa ei voi pitää asuinympäristön kohtuuttomana heikkenemisenä, varsinkin kun haittaa vähennetään aitaamisella. Omakotitalo olisi sijoittunut vain 5 metrin päähän tontin rajasta (8 metriä nykyisen talon julkisivusta), kun rivitalo tai paritalot sijoittuvat 12 metrin päähän tontin rajasta (15 metriä nykyisen talon julkisivusta). Pysäköinnin sijoittelu AP-tontin pohjoisrajalle siirtäisi pysäköintipaikat nykyisen rivitalon (Viittatie 24) neljän huomattavasti pienemmän asutopihaan eteen. AP-tontille lisätään asfaltointikielto. Omalle tontille voi istuttaa puita ja pensaita, jo voimassa oleva asemakaava edellyttää pensasaitaa.

3.

Alue on asemakaavoittamaton ja yleiskaavassa pientaloaluetta. Kaavan tarkempi sisältö määritellään tässä asemakaavassa. Kasvukaupungeissa kiinteistöjen arvot nousevat.

AP-tontti voidaan toteuttaa myös kahtena paritalona. Autopaikkojen määrän ero ei ole olennainen (rivitalo tai kaksi paritaloa 1,5 ap/asunto eli 6 ap, kaksi omakotitaloa 2 ap/asunto eli 4 ap). Pysäköintialue siirtää rivitalon kauemmaksi kuin jos omakotitalo tulisi vain 8 metrin päähän nykyisen talon ikkunasta.

4.

Rivitalokin on pientalo, jossa on omat asuntopihat eikä päällekkäisiä asuntoja. Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta ja asemakaavamerkintä on asuinpientalojen korttelialue AP. Uuden AP-tontin naapurina on jo nyt neljän asunnon rivitalo. Asemakaavassa on hyödynnetty oleva kääntöpaikka ja kunnallistekniikka. Jatketun kadun päähän tulisi rakentaa uusi kääntöpaikka huoltoliikennettä varten ja kunnallistekniikkaakin pitäisi rakentaa lisää. Kaupungin kasvu tarvitsee kaikki kaavoitettavat tontit.

5.

Rakentamisen tulee tapahtua omalla tontilla rakentajan kustannuksella. AP-alueelle lisätään kaavamääräys: "Alueen länsirajalle on rakennettava 1,0 metriä korkea lauta-aita, paitsi naapurin talon kohdalle 1,5 metriä korkea lauta-aita, ei kuitenkaan alle 5,0 metriä Vieteririnteestä."

6.

Talo on rakennettu poikkeuksena asemakaavasta vain 3 metrin etäisyydelle tontin rajasta, kun asemakaava on määrännyt etäisyydeksi 4 metriä. Kaupungeissa taloja rakennetaan yleisesti myös tontin rajaan kiinni. Rakennusmääräysten mukaan pääikkunan edessä on oltava vähintään 8 metriä rakentamatonta tilaa. AP-alueella rakennus sijoittuu 12 metrin päähän mainitusta itärajasta eli 15 metrin päähän talon ikkunasta.

7.

AP-tontilla on Viittatielle peräti 7 metriä leveä tasainen alue, josta ajoyhteys tarvitsee vain noin 4 metriä. Sen sijaan Vieteririnteelle tasoero on 3,5 metriä ja jyrkkyys 1:33, kun ajotien vaatimus on enintään 1:7. Vieteririnne 2:n ja 4:n tonteilla autotallit on jouduttu sijoittamaan epätarkoituksenmukaisesti ja kalliisti asuinrakennuksen välikerrokseen.

8.

Uusi pieni katualue on vain 3 m²:n suuruinen eikä edellytä ajoradan jatkamista. Kävely tontilla edellyttää portaita, joita pitkin ei voi ajaa. Kulku metsään on järjestetty viheraluetta pitkin. Kääntöpaikan ympärillä on tavanomainen 1 metrin levyinen lumitila.

9.

Asemakaavassa osoitetaan virkistysyhteys Vieteririnteeltä Espooseen. Myös Viittatiellä on viheralue, jonka kautta on mahdollista rakentaa ulkoilureitti Espooseen.

10 – 11.

Rakentamisohje (2011) ei koske kaavoittamattomia tontteja. Vantaalla asemakaavoihin ei enää liitetä rakentamisohteja, joista joudutaan usein poikkeamaan, vaan rakentamisesta määrätään vain asemakaavamerkinnöin ja -määräyksin. Asemakaavassa on sovellettu Vieteririnteen nykyisiä asemakaavamääräyksiä. Julkisivuväreistä määrätään kuten kaavassa 002040: "Julkisivuväri tulee olla vaalea ja lämminsävyinen ja erilainen kuin viereisissä asuinrakennuksissa." Poikkeuksena asemakaavasta rakentamisohjeessa on esitetty tummia julkisivuja. Poikkeuksena rakentamisohjeesta alueelle on toteutettu harmaita kattoja. Julkisivumääräyksistä poistetaan sanat "vaaleita ja", jolloin julkisivuista tulee lämminsävyisiä, kuten rakentamisohjeessa on esitetty ja kuten naapuritalot ovat.

Rivitalo vastaa rakentamisohjeen talotyyppejä TT1a ja TT1b (s. 13 – 14, 18 – 19). AP-alueelle lisätään rakentamisohjetta vastaava kaavamääräys: "Jokaisen asunnon julkisivun tulee olla erivärinen". Lisäksi lisätään sama kattolyhtymääräys kuin AO-tonteilla. Kattolyhtyjä saa rakentaa ilman määräystäkin, mutta määräys määrittelee niiden muodon.

AO-tonttien kerrosluvuksi tarkistetaan $\frac{1}{2}klu\frac{1}{2}$, joka on sama kuin naapuritonteilla. Sekä AO- että AP-alueille lisätään kaavamääräys: Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.

Kaava-alueen 002040 k e s k i m ä ä r ä i n e n tonttitehokkuus on $e = 0,27$. Asemakaavan uusien tonttien keskimääräinen tonttitehokkuus on sama $e = 0,27$.

12.

Tonttien muotoilu mahdollistaa kolme omakotitonttia ja osallistumisessa toivotun viher- yhteyden Espooseen. Rakennukset on sijoitettu tonteille tonttien muodon mukaisesti. Uudet talot eivät sijoitu samaan linjaan kadun muiden talojen kanssa. Talojen suunta vaihtuu perustellusti pienen aukion muodostavan kääntöpaikan kohdalla. Rakennusoikeus on toki 30 k-m² isompi kuin viereisellä tontilla, mutta 30 k-m² pienempi kuin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ja sama kuin vastapäisillä naapuritonteilla (Vieteririnne 2 ja 4).

13.

Hämevaaraan Vieteririnteen päähän ja virkistysalueen viereen on perusteltua kaavoittaa isoja omakotitaloja. Vieteririnteellä suurin tonttitehokkuus on jo nyt $e = 0,35$. Kellaria, ullakkoa ja ylimmän kerroksen alle 160 cm korkeita tiloja ei lasketa kerrosalaan eikä rakennusoikeuteen. Esimerkiksi Vieteririnne 2:n ja 4:n rakennusoikeus on kummallakin tontilla 190 k-m² (kerrosneliömetriä) ja rakennetut kokonaisalat ovat 248 ja 236 m².

14.

Rakennusoikeuksia ei ole syytä pienentää. Esitetyt rakennusoikeudet vastaavat kysyntään. AP-tontin sijainti rivitalon naapurissa, vain yksi käypä tonttiliittymä, pohjoisrinne ja riittävä tonttitehokkuus ($e = 0,25$) perustelevat rivitalon kaavoittamista. AP-tontin pinta-ala ei ole 1 600 m² vaan 2 027 m², joten muistutuksen mukainen tehokkuus olisi vain $e = 0,22$.

15.

Taulukonkin mukaan Vieteririnteen AO-tonteilla on jo nyt $e = 0,35$ tonttitehokkuuksia, mikä ei ole kaupunkitonteilla erityisen paljon. Esimerkiksi Pispalassa tonttitehokkuus on $e = 0,50$.

Tarkistukset

AO-alueelle:

- Kaikille tonteille kerrosluku $\frac{1}{2}klu\frac{1}{2}$.
- Julkisivuvärytyksestä poistetaan sanat "vaaleita ja".
- Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.

AP-alueelle:

- Alueen länsirajalle on rakennettava 1,0 metriä korkea lauta-aita, paitsi naapurin talon kohdalle 1,5 metriä korkea lauta-aita, ei kuitenkaan alle 5,0 metriä Vieteririnteestä.
- Kullakin asunnolla tulee olla oma julkisivuväri.
- Julkisivuvärytyksestä poistetaan sanat "vaaleita ja".
- Kattolyhydyissä tulee olla muuta harjakattoa loivempi, samansuuntainen katto.
- Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.

NRO 2 NAAPURIT B, KAKSI YKSITYISHENKILÖÄ

Muistutus

Vaadimme rakennusten sijoittelua alkuperäisellä ja yhtenevällä tavalla koko vieteritien ja -rinteen alueella (kuten rakennusohjeessa 2011, talot sijoitettu lappeen pitkä sivu kohti ajotietä) tai kaavasuunnitelmien täydentämistä oleellisilla selvityksillä (havainnekuvat talojen korkeusasemasta ja varjotarkastelut), jos rakennusohjeen 2011 rakennusten sijainnista ja/tai määrästä poiketaan. Nämä selvitykset on tehty 2011, jolloin on selvitetty korkeusasemat ja varjotarkastelut. Riittäväillä etäisyyksillä on varmistettu kaikille valoisat pihat, yhteneväinen ilme ja luonnollinen asettelu rakennusten välillä. Uudet selvitykset tarvitaan, jotta varmistutaan rakennusten luonnollisesta sijoittamisesta rinteeseen maastoon sekä niiden vaikutuksesta nykyisiin rakennuksiin ja pihoihin.

- 1) Nykyinen rakennuskanta on rakennettu ja suunniteltu vuoden 2011 rakennusohjeen pohjalta. Nyt rakennukset on sijoitettu uudessa ehdotuksessa eri päin kuin alkuperäisessä rakennusohjeessa. Tämä tuhoaa merkittävältä osin jo rakennettujen rakennusten tekemät piha- ja näkymäsuunnitelmat epäreilulla tavalla. Alkuperäisessä rakennusohjeessa rakennusten sijoittelu luo rauhaisan pihan kaikille tonteille (päänäkymä metsää/jäljelle jäävää puistoaluetta kohti) toisin kuin uusimmassa suunnitelmassa (talojen pääjulkisivut katsovat toisiaan kohti).
- 2) Rakennukset eivät sovi poikittain sijoiteltuina jo olemassa olevaan rakennuskantaan. Uudet rakennukset ovat ainoita poikittain sijoiteltuja rakennuksia uudella asuinalueella. Havainnekuva ja varjokuva suunnitelmasta tarvitaan ehdottomasti ennen suunnitelman eteenpäin viemistä. Jos havainnekuva osoittaa rakennusten olevan ristiriidassa nykyisen rakennuskannan kanssa ja/tai luonnottomasti sijoitettuina rinteeseen, niin rakennukset rikkovat kaavamääräystä: ”rakennukset tulee sovittaa maastoon ja naapurirakennuksiin luontevasti.” Jyrkkä rinne yhdistettynä alueen ilmansuuntiin vaatii myös uutta varjotarkastelua, jos rakentamisohjeen rakennusten paikoista poiketaan oleellisesti. Vuoden 2011 rakentamisohje on ottanut huomioon rakennusten vaatiman välimatkan toisistaan varjotarkasteluja tehdessään. Uudet rakennukset eivät saa varjostaa merkittävästi toisia tontteja.
- 3) Asemakaavan selostuksessa 3.11.2020 mainittiin, että alueella voidaan hyödyntää lämpökaivoja. Vieteririnne 5:n lämpökaivo aiheuttaa merkittävät etäisyysvaatimukset viereisen tontin (vieteririnne 7) mahdollisuuksiin hyödyntää lämpökaivoa. Lämpökaivo on sijoitettu 3m päähän vieteririnne 7:n puoleisesta rajasta suunnilleen puoliväliin tonttia. Tarkka sijainti on toimitettu maanmittauslaitokselle.
- 4) Uudessa ohjeessa on ”Rakennuksissa tulee olla harmaa konesaumattu peltikatto”. Rakennusohjeessa 2011 harmaa ei kuulunut ollenkaan väri vaihtoehtoihin jotka olivat: tiilenpunainen, puneinen, tumman ruskea ja suklaanruskea. Muut jo käytössä olevat värit pitäisi sisällyttää vaihtoehtoiksi suunnitelmaan/kaavaan.

Ehdotamme edelleen, että valmistelua jatketaan rakennusohjeen 2011 mukaisella suunnitelmilla täydentäen niitä kululla viheralueelle.

Vastine

Rakentamisoikeus 2011 ei koske kaavoittamattomia tontteja. Vantaalla asemakaavoihin ei enää liitetä rakentamisoikeuksia, joista joudutaan usein poikkeamaan, vaan rakentamisesta määrätään vain asemakaavamerkinnoin ja -määräyksin. Alueella on sovellettu Vieteririnteen nykyisiä asemakaavamääräyksiä. Rakentamisoikeus on poikennut asemakaavasta. Kaavaselostuksen havainnepiirroksessa on esitetty asemakaavan mahdollistama rakentamisen sijoittelu.

1. Tonttien muotoilu mahdollistaa kolme omakotitonttia ja osallistumisessa toivotun viher yhteyden Espooseen. Rakennukset on sijoitettu tonteille tonttien muodon mukaisesti. Uudet talot eivät sijoitu samaan linjaan kadun muiden talojen kanssa. Talojen suunta vaihtuu perustellusti pienen aukion muodostavan kääntöpaikan kohdalla.
2. Asemakaava on suunniteltu asemakaavan vaatimalla tarkkuudella (1:2000). Kaavassa annetaan määräys rakennusten sovittamisesta tonteilleen. Tarkemmat suunnitelmat esitetään rakennusluvuissa. AO-tonttien kerrosluvuksi tarkistetaan $\frac{1}{2}$ klu $\frac{1}{2}$, joka on sama kuin naapuritonteilla. Kattokaltevuus 1:1,5 on sama.

Jo kaavakartasta voi päätellä, että uusi talo ei varjosta nykyistä naapuritaloa lainkaan talviaikaan klo 12.20 jälkeen eikä kesäaikaan klo 13.20 jälkeen, kun aurinko on etelässä, varjon pituudesta riippumatta, joten varjostus ei ole merkittävää. Kaupungeissa on yleistä, että talot saattavat varjostaa toisiaan. Myös virkistysalueen korkea puusto varjostaa tontteja. Rakennusmääräysten mukaan asuntojen pääikkunoiden etäisyys toisistaan tulee olla vähintään 8 metriä, minkä asemakaava täyttää.

3. Lämpökaivo olisi pitänyt sijoittaa vähintään 7,5 metrin etäisyydelle tontin rajasta. Lämpökaivo ei estä rakennuksen eikä lämpökaivon rakentamista naapuritontille.
4. Rakentamisoikeus 2011 on myönnetty lukuisia poikkeuksia. Niinpä valtaosa alueen katoistakin on harmaita, kuten kaavaselostuksen kuvissa, eikä rakentamisoikeuden tekstin mukaisesti ruskeita eikä kuvien mukaisesti ruokunpunaisia. Rakennusluvassa tontin 18 talon katto on tumman ruskea. Muistutuksessa mainitut muut mainitut värit koskevat julkisivuja, joiden tulisi olla asemakaavan mukaisesti vaaleita, mutta ovat rakentamisoikeuden kuvissa tummia. Julkisivumääräyksistä poistetaan sanat "vaaleita ja", jolloin julkisivuista tulee lämminsävyisiä, kuten rakentamisoikeudessa on esitetty ja kuten naapuritalot ovat.

Tarkistukset

Tarkistetaan AO-tonttien kerrosluvuksi $\frac{1}{2}$ klu $\frac{1}{2}$.
 Tarkistetaan tontin 18 katon väriksi harmaa tai ruskea.
 Julkisivuväriyksistä poistetaan sanat "vaaleita ja".
 Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.

NRO 3
NAAPURI C, YKSITYISHENKILÖ

Muistutus

Kaavamuutoksessa esitetty suunnitelma uutta täydennysrakentamista koskien ei ole toteuttamiskelpoinen. Nykyisen As Oy Vantaan Viittatie 24 välittömään läheisyyteen ei ole maisemallisesti eikä toiminnallisesti järkevää yrittää väkisin mahdollistaa ahdasta uutta rakentamista. Talvi on nyt jälleen kerran myös osoittanut että suunniteltua uutta ajoväylää Viittatielle on mahdoton järkevästi toteuttaa. Vieteririnne olisi tässä tapauksessa ainoa toimiva vaihtoehto.

Niin ikään maisemallisesti vanhan yhdessä tasossa olevan vanhan kiinteistön välittömään läheisyyteen ei millään sovi kahdessa tasossa oleva uusi kiinteistö.

Tämä arvo on tärkeä huomioida.

Pääsy luontoon on varmistettava myös uudessa kaavassa. Liikuntakarttoihin merkitty pääsy luontopolulle on säilytettävä. On myös Vantaan Kaupungin etu huolehtia alueen asukkaiden monipuolisista liikuntatarpeista. Ahdas täydennysrakentaminen ei saa olla este tälle. Alueen ihmisten hyvinvointia pitää pystyä ylläpitämään myös näiltä osin.

Uutta täydennysrakentamiskaavaa jossa alkuperäisen suunnitelman vastaisesti pilkotaan tontit ei siis tule toteuttaa. Alueen nykyisillä asukkailla on yhteinen mielipide tästä.

Vastine

Asemakaavaehdotus 110500 Vieteririnne on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 2.12.2020 – 4.1.2021. Muistutus on saapunut 7.1.2020, joten se on myöhästynyt eikä sitä tutkita.

Kuitenkin viitataan asemakaavan selostuksessa esitettyihin mielipiteiden vastineisiin.

Tarkistukset

—

11 § Svar på Antero Eerolas och 14 andra ledamöters motion om nya anvisningar för ansvarsfulla upphandlingar i Vanda

VD/7095/00.02.00.03/2020

EV/TE/K-ML/RV/LS/KW

Antero Eerola och 14 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Helsingin Sanomat rapporterade i juli om långvariga och allvarliga missförhållanden vid flera företag inom städbranschen i Finland. I medierna berättades om grova överträdelser i arbetsförhållandena, vilka kan sägas trampa på arbetstagarnas människovärde. Också huvudstadsregionens kommuner Helsingfors, Esbo och Vanda hade köpt tjänster av dessa företag, även fast städerna hade – eller borde ha – känt till deras problem.

Det handlar ändå inte enbart om enstaka företag. Även om just städbranschen lyftes fram i medierna handlar det om ett mer utbrett samhällsproblem. Då kommunerna förfogar över allt mindre pengar ökar frestelsen att välja en extern serviceproducent i praktiken endast på grundval av priset. Detta lockar å sin sida företag att lämna anbud vars priser man lyckats sänka med etiskt ohållbara medel.

Detta är fel, inte bara ur arbetstagarnas men också hederliga företagens perspektiv. Hederliga företagare som uppfyller sina förpliktelser kan inte prismässigt konkurrera med sådana företag som drar ner på kostnaderna genom att åsidosätta dessa förpliktelser.

Staden har ett stort ansvar i egenskap av köpare. Staden ska därför i sina upphandlingar kräva av serviceproducenterna att de i sin verksamhet strikt uppfyller samhällliga, sociala och ekologiska förpliktelser samt förpliktelser i anslutning till skatter och arbetstagarnas arbetsförhållanden. På basis av ovanstående och med hänvisning till kapitel 22 punkt 1 i Vanda stads förvaltningsstadga lämnar vi, undertecknade ledamöter, in en fullmäktigemotion med följande innehåll:

* Stadens ledning lämnar för kännedom till stadsfullmäktige en utredning om hur staden i sina externa upphandlingar uppfyller samhällliga, sociala och ekologiska kriterier samt kriterier förknippade med bolagens skattebetalning och arbetstagarnas arbetsförhållanden.

* Utifrån utredningen sammanställer staden nya riktlinjer för ansvarsfulla upphandlingar.

Stadsfullmäktige 24.8.2020 § 17

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning föreslår följande som sitt svar:

Vanda stad utför ansvarsfullhetsarbete på många olika nivåer. Ansvarsfullheten i anslutning till upphandlingar har bland annat behandlats i vägkartan för strategiska upphandlingar och i de upphandlingsanvisningar som uppdaterades 14.12.2020. Dessa är anvisningar och riktlinjer för

framskridandet på en allmän nivå. På en mer konkret och detaljerad nivå beaktas ansvarsfullheten separat för varje enskild upphandling.

Som bilaga medföljer en utredning som presenterar alla dokument, i vilka anvisningar getts om beaktandet av frågor som anknyter till ansvarsfullheten vid upphandlingar. I utredningen ges också en konkret beskrivning av en verksamhetsmodell för ansvarsfullhet vid upphandlingar i Vanda. Utöver detta har Finlands nationella strategiarbete i fråga om offentliga upphandlingar beskrivits, särskilt för det sociala ansvarets del, där Vandas upphandlingar är aktivt med. Slutligen presenteras de nätverk, via vilka upphandlingsväsendet hela tiden utvecklas.

Eftersom beaktandet och behandlingen av ansvarsfullheten vid upphandlingar redan getts tillräckliga anvisningar, behöver det inte utarbetas några nya separata verksamhetsanvisningar för ansvarsfulla upphandlingar. Vi arbetar också hela tiden för att utveckla ansvarsfullheten vid upphandlingar. Nya anvisningar av allmän karaktär skulle överlappa upphandlingsanvisningarna och vägkartan för strategiska upphandlingar. Om man vill att anvisningarna ska vara detaljerade och passa för olika typer av upphandlingar, är innehållet i praktiken av samma slag som bedömningsgruppens existerande verksamhet, verktyg samt underlag för avtal och anbudsbegäranden. Det viktigaste är att hela tiden lyfta fram olika ansvarsfullhetsperspektiv vid beredningen av upphandlingar, anbudsbegäranden och totalekonomiska bedömningar.

I stadens nya strategi för fullmäktigeperioden och kan skrivas in mål för ansvarsfulla upphandlingar och utformas mätare för dessa. Dessa mål skulle styra konkreta upphandlingar i enlighet med stadens vilja.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 18

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) ge Antero Eerola och de 14 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag,
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 11

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga

- Antero Eerolas och 14 andra ledamöters motion om nya anvisningar för ansvarsfulla upphandlingar i Vanda
- Utredning om beaktandet av ansvarsfullhet vid upphandlingar

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Tiina Ekholm, upphandlingsdirektör, tfn 050 3813852, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Eveliina Varis, konsult i ansvarsfull upphandling, tfn 043 8255458, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

VALTUUSTOALOITTEET
KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOUS 24.8.2020

VANTAALLE UUDET OHJEET VASTUULLISISTA HANKINNOISTA

**Aloitteen tekijä/tekijät ja
allekirjoitukset**

Helsingin Sanomat uutisoi heinäkuussa pitkään jatkuneista ja vakavista väärinkäytöksistä useissa siivousalan yrityksissä Suomessa. Mediassa kerrottiin räikeistä työolojen rikkomuksista, joiden voi sanoa polkeneen työntekijöiden ihmisarvoa. Myös pääkaupunkiseudun kunnat Helsinki, Espoo ja Vantaa olivat ostaneet palveluita näiltä yrityksiltä, vaikka niiden ongelmat olivat olleet – tai niiden olisi pitänyt olla – kaupunkien tiedossa.

Kyse ei silti ole vain yksittäisistä yrityksistä. Vaikka mediassa esiin nousi juuri siivousala, on kyse laajemmasta yhteiskunnallisesta ongelmasta. Kun kunnilla on käytössään yhä vähemmän rahaa, kasvaa houkutus valita ulkopuolinen palveluntuottaja käytännössä vain hinnan perusteella. Tämä puolestaan luo yrityksille houkutuksen tehdä tarjouksia, joiden hinta on saatu painettua alas eettisesti kestävämmillä tavoilla.

Tämä on väärin paitsi työntekijöiden, myös rehellisten yrittäjien kannalta. Velvoitteensa hoitavat rehelliset yrittäjät eivät voi hinnassa kilpailla sellaisten yritysten kanssa, jotka karsivat kustannuksia rikkomalla näitä velvoitteita. Kaupungilla on ostajana iso vastuu. Sen pitääkin hankinnoissaan vaatia palveluntuottajilta, että ne noudattavat toiminnassaan tiukasti yhteiskunnallisia, sosiaalisia, ekologisia sekä veroihin ja työntekijöiden työoloihin liittyviä velvoitteitaan.

Edellä olevan perusteella ja Vantaan kaupungin hallintosäännön 22. luvun 1. kohtaan viitaten, me allekirjoittaneet teemme seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

Aloitteen tekijän nimi:
Antero Eerola (vas.)

Aloitteen allekirjoittajat:

*Jussi Saramo
Tiina Tuomela
Kati Tyystjärvi
Juha Malmi
Jari Jääskeläinen
Alisa Pasanen
Minttu Sillanpää
Emmi Pajunen
Vaula Norrena
Juha Hirvonen
Pentti Hakulinen
Jussi Vähäkangas
Sveta Silvennoinen-Hiisku
Minna Kuusela*

* Kaupungin johto tuo kaupunginvaltuustolle tiedoksi selvityksen siitä, miten kaupunki noudattaa ulkoisissa hankinnoissaan yhteiskunnallisia, sosiaalisia, ekologisia, yhtiöiden veronmaksuun sekä työntekijöiden työoloihin liittyvä kriteerejä. * Selvityksen pohjalta kaupungissa kootaan uusi vastuullisten hankintojen toimintaohje. Vantaalla 24.8.2020 Antero Eerola kaupunginvaltuutettu (vas.)	

Selvitys siitä, miten kaupunki noudattaa ulkoisissa hankinnoissaan yhteiskunnallisia, sosiaalisia, ekologisia, yhtiöiden veronmaksuun sekä työntekijöiden työoloihin liittyvä kriteerejä.

Vantaan kaupunki tekee monella tasolla vastuullisuustyötä. Hankintoihin liittyvää vastuullisuutta on käsitelty muun muassa strategisten hankintojen tiekartassa ja 14.12.2020 päivitetystä hankintaohjeesta. Nämä ovat yleistasoisia ohjeita ja etenemislinjauksia. Konkreettisemmalla ja yksityiskohtaisemmalla tasolla vastuullisuus huomioidaan jokaisen hankinnan kohdalla erikseen.

VASTUULLISUUDEN OSA-ALUEET

Vastuullisuuden osa-alueet ovat ympäristö-, sosiaalinen ja taloudellinen vastuullisuus. Ympäristövastuun alle kuuluvat esim. ilmastovaikutukset, luonnon monimuotoisuus, päästöt, materiaali- ja energiatehokkuus, luonnonvarojen kestävä käyttö, jätteiden määrän vähentäminen. Sosiaalisen vastuun alle kuuluvat mm. työ- ja ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, kuluttaja-asiat, työturvallisuus, käyttäjien ja asukkaiden osallistaminen. Taloudellisen vastuun alle kuuluvat mm. kustannustehokkuus, taloudellisten riskien hallinta, korruption ja harmaan talouden torjuminen.

VASTUULLISUUSTYÖN LÄPILEIKKAAVUUS VANTAAN KAUPUNGILLA

Vastuullisuuden tulee olla läpileikkaava kaikessa kaupungin toiminnassa. Vastuullisuuden eri osa-alueet painottuvat eri toimialoilla ja erilaisissa toiminnoissa eri lailla, mutta jokaisen kaupungin työntekijän olisi tärkeää tietää, mikä omassa työssä edistää vastuullisuutta ja kestävä kehityksen tavoitteita. Tähän pyritään mm. koulutuksilla ja sisällyttämällä vastuullisuusasiat esimerkiksi ohjeistuksiin kaupunkitasolta yksiköitasolle.

STRATEGIATEEMAT

Vastuullisuus on yksi kaupungin tämän hetken strategiateemoista. Strategiategieman johtoryhmässä käydään koko kaupungin kattavasti läpi vastuullisuutta eri palveluissa ja kaupungin toiminnassa, määritellään vastuullisuustavoitteita ja seurataan toimenpiteiden toteuttamista. Hankinnasta on kaksi henkilöä mukana vastuullisuuden strategiategieman johtoryhmässä (hankintajohtaja ja vastuullisuuskonsultti). Hankinta on mukana hyvien väestösuhteiden kehittämistä lukuun ottamatta kaikissa toimenpiteissä (taulukko liitteessä 1), esimerkiksi vastuulliseen hankintaan liittyviä koulutuksia järjestämässä, Reilun kaupan työssä ja vastuullisuuden round table-työssä.

Vastuullisuuskonsultti on mukana myös Hiilineutraalisuuden strategiategieman johtoryhmässä ja on esitellyt työryhmässä loppuvuodesta 2020 hankinnan vastuullisuuden toimintamallia ja strategisten hankintojen tiekarttaa.

STRATEGISTEN HANKINTOJEN TIEKARTTA

Strategisten hankintojen tiekartassa on määritelty strategisten hankintojen painopistealueet:

- Hiilineutraalisuus
- Kiertotalous
- Innovaatiot
- Ihmisoikeudet toimitusketjussa
- Yhteiskuntavastuun sosiaalinen näkökulma (työllistäminen, harmaa talous, ihmis- ja työelämäoikeudet, henkilöstöpolitiikka)
- Osallistaminen (esim. loppukäyttäjä vanhuspalveluissa) ja käyttäjän tarpeen mukaisuus
- Lainmukaisuus ja tehokkuus.

Dokumentissa on myös tunnistettu hankintojen kehittämiskohdat ja kuvattu Vantaan osallistavaa toimintatapaa ja strategisia hankintoja tukevia toimintamalleja. Tiekartan painopistealueet toimivat ohjenuorana kaikissa Vantaan kaupungin hankinnoissa.

HANKINTAOHJEET

Päivitettyissä hankintaohjeissa (vahvistettu kaupunginhallituksessa 14.12.2020) edellytetään, että vastuullisuus otetaan huomioon kaikissa Vantaan hankinnoissa. Hankintaohjeissa edellytetään, että vastuullisuusnäkökohdat tulee ottaa huomioon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa hankintaa suunniteltaessa. Ne on huomioitava kaikissa hankintalain mukaisissa hankinnoissa. Vastuullisuusnäkökohdat tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida myös pienhankinnoissa. Markkinoiden kartoittamisessa ja markkinavuoropuhelun käymisessä vastuullisuusnäkökohdat tulee huomioida, jotta niiden vaikutukset saadaan arvioitua hankintaa tehdessä. Hankintaohjeessa viitataan myös Kaupungin strategiaan liittyvään resurssiviisauden tiekarttaan ja siellä oleviin ympäristötavoitteisiin.

Hankintaohjeessa on myös konkreettista ohjeistusta vastuullisuusnäkökohtien huomioon ottamisesta. Esim. se että tarjouspyyntöä laadittaessa on mietittävä, mitä vastuullisuusnäkökohtia otetaan huomioon ehdottomina vaatimuksina ja mitä taas pisteytettävänä laatuna. Lisäksi Vantaalla käytössä olevassa sähköisessä hankintajärjestelmässä on myös saatavana malleja, joita voi hyödyntää vastuullisuusasioiden käsittelyssä tarjouspyyntöasiakirjoissa.

Taloudellisen vastuullisuuden osalta on noudatettava myös Vantaan kaupungin harmaan talouden torjuntaohjetta. Ohje löytyy Hankinnan intranet-sivuilta. Työllisyyden edistämisestä hankintojen avulla löytyy lisätietoa Hankinnan intranet-sivuilta. Hankintayksikössä työskentelee vastuullisuuskonsultti, jonka yhtenä tehtävänä on neuvoa ja opastaa vastuullisuusasioiden huomioon ottamisessa hankinnoissa. Vantaan kaupunki on strategiassaan sitoutunut tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen. Kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on lisäksi määritelty kyseisten asioiden huomioon ottaminen hankinnoissa. Hankintaohjeissa on oma kappaleensa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioon ottamisesta hankinnoissa. Vantaa on yksi edelläkävijäkunnista, joka edellyttää tarjoajilta tasa-arvolain mukaista tasa-

arvosuunnitelmaa sekä yhdenvertaisuuslain edellyttämää suunnitelmaa tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi silloin kun laki näitä edellyttää.

Hankintaohjeessa ohjeistettu, miten hankinnoissa tulee toimia koskien tietoturvaa ja tietosuojaa. Tietoturvan ja tietosuojan varmistaminen on myös osaltaan vastuullista hankintaa.

HANKINTOJEN VASTUULLISUUDEN TOIMINTAMALLI

Hankintayksikössä on käytössä osana kilpailuttamisprosessia arviointiryhmätyöskentely ja arviointityökalu. Jokainen kilpailutus käsitellään valmistelun aikana arviointiryhmässä. Vastuullisuusnäkökohdat hankinnoissa käydään läpi kunkin hankinnan osalta: ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja taloudellinen vastuu. Arviointiryhmä arvioi, miten resurssivaihtoehtoja voidaan edistää hankinnassa, sopiiko käsillä olevaan hankintaan työllistämisehto, miten tietosuoja ja tietoturva-asiat turvataan kyseisessä hankinnassa, onko tarvetta markkinavuoropuhelulle tai toimintamallin muutoksille.

Hankinnalla on käytössä työkalu (ote työkalun teksteistä liitteessä 2), jossa on mukana vastuullisuuden osa-alueiden ”check-list”, jossa käydään läpi tarvittavat toimenpiteet vastuullisuusriskien hallintaan, tietenkin huomioiden hankinnan merkitys ja laajuus. Työkaluun kirjataan konkreettisesti tarvittavat toimenpiteet ja tehdyt valinnat (esim. millaisia kriteereitä tarjouspyyntöpohjaan voidaan laittaa). Koska jokainen hankinta on erilainen, ei ole mahdollista tehdä yhtä kaiken kattavaa käytännön tasolle menevää ohjetta. Arviointiryhmässä sovitut asiat viedään tarjouspyyntöpohjiin/sopimusluonnoksiin. Kunkin hankinnan osalta työkaluun (excel-muodossa) tallennetaan sovitut asiat ja näitä voidaan seuraavissa kilpailutuksissa hyödyntää ja mahdollisesti tiukentaa kriteereitä. Työkalua ollaan viemässä sähköiseen muotoon, mikä helpottaa tiedon hallintaa ja raportointia.

Toimintamallia on esitelty monissa sidosryhmätapahtumissa. Se on herättänyt kiinnostusta ja saanut hyvää palautetta mm. muiden kaupunkien vastuullisuusammattilaisilta.

TARJOUSPYYNTÖ- JA SOPIMUSPOHJAT

Tarjouspyyntö- ja sopimuspohjissa on peruskriteerit, joita käytetään kaikissa hankinnoissa. Pohjissa on perustaso, mitä kaikilta toimittajilta edellytetään, kuten esim. työehtosopimusten noudattaminen. Kilpailutusprosessissa käydään läpi myös asiat, jotka laki sallii ja edellyttää julkisen hankintayksikön tarkastavan, esimerkiksi rikosrekisteriohjeet ja verotustiedot. Lisäksi prosessissa käydään läpi kaupungin omia tavoitteita edistäviin vaatimuksiin liittyvää aineistoa: ympäristö- ja sosiaalisiin vaatimuksiin liittyvät dokumentit (esimerkiksi sertifiointidokumentit, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat). Vantaan kaupungilla on käytössään Vastuugroup.fi-Valvojapalvelu, josta tilaaja voi halutessaan tarkastaa tarjoajan/toimittajan soveltuvuusvaatimusten täyttymisen työnantajavelvoitteiden ja tilaajavastuutietojen osalta, kilpailutuksen yhteydessä sekä sopimuskauden aikana.

SUOMEN KANSALLINEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGIA

Suomessa julkaistiin 9.9.2020 ensimmäinen kansallinen julkisten hankintojen strategia. Vastuullisuus on yksi strategian pääteemoista. Strategiassa tärkeä paino on jalkauttamisella kuntatasolle ja se sisältääkin paljon käyttökelpoisia työkaluja, mm. jalkauttamisen toimeenpanon kuvaus ja strategiset vaikuttavuusmittarit.

Strategiassa (liitteenä) on kahdeksan tahtotilaa, joista kolme liittyy suoraan vastuullisuuteen sekä 25 konkreettista tahtotilaa edistävää tavoitetta, joista kahdeksan liittyy suoraan vastuullisuuteen. Tavoitteista kunnat voivat valita itselleen sopivia. Jokaisen tahtotilan alta on erikseen nostettu toimenpiteitä, joihin ryhdytään ensimmäiseksi. Esimerkiksi sosiaalisen vastuullisuuden tahtotilan alla on seuraavaa:

”Käynnistämme hankinnoilla työllistämisen vauhdittamisohjelman, jossa tarjotaan muun muassa osaamista kehittävää yhteistyötä sekä levitetään tietoa onnistuneista toimintamalleista. Edistämme harmaan talouden torjuntaa rakennuslalla jakamalla hyviä käytäntöjä sekä käynnistämme niihin liittyviä pilotteja. Luomme työkaluja kansallisen tason ihmisoikeusriskien tunnistamiseen ja huomioimiseen kotimaisissa hankinnoissa. Edistämme avoimen dialogin syntymistä keskustelemalla hankintayksiköiden, tarjoajien ja loppuasiakkaiden kanssa siitä, miten sosiaalinen kestävyys voidaan parhaiten huomioida kilpailutuksissa kansallisen mallin löytämiseksi.”

Kansallisessa julkisten hankintojen strategiassa yhtenä tavoitteena on: ”Edistämme hankinnoissa ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien kunnioittamista.” Tätä tavoitetta edistetään mm. luomalla työkalut kansallisen tason ihmisoikeusriskien tunnistamiseen ja huomioimiseen kotimaisissa hankinnoissa.

Kansalliseen hankintastrategian konkreettinen toteuttaminen etenee teematyöryhmätyöskentelynä. Vantaa on Sosiaalisen kestävyys teemaryhmän toisena vetäjänä. Vantaan hankintajohtaja vetää työryhmää yhdessä VM:n edustajan kanssa. Työ on alkanut syksyllä 2020. Konkreettisena toimenpiteenä Heuni (The European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations) toteuttaa VM:n tilauksesta yhteistyössä työryhmän kanssa selvityksen julkisille hankintayksiköille. Selvityksen tavoitteena on tuottaa työkaluja ja konkreettisia keinoja, joilla työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumisen läpinäkyvyyttä, hallintaa ja valvontaa riskisektoreilla voidaan vahvistaa. Työ keskittyy etenkin tunnettuihin riskialoihin kuten rakennus-, siivous- ja ravintola-aloihin ja pyrkii tunnistamaan kyseisiin aloihin liittyvät riskit julkisten hankintojen kilpailutuksissa sekä sopimuksissa. Tarkoituksena on keskeisten haasteiden ja toimintaympäristöjen tunnistamisen pohjalta luoda konkreettisia työkaluja etenkin alihankinnassa tapahtuvien väärinkäytösten ja työntekijöiden hyväksikäytön estämiseksi.

YHTEISTYÖ JA VERKOSTOT

Alla on listattuna esimerkkejä yhteistyöryhmistä ja verkostoista, joissa Vantaan hankinnat-palveluyksikkö kehittää hankintojen vastuullisuutta. Olemalla mukana voidaan vaikuttaa ja lisätä omaa osaamistamme.

- Pääkaupunkiseudun vastuullisten hankintojen yhteistyöryhmä

- Yhteistyö valtuustoaloitteisiin liittyen pääkaupunkiseudun kuntien välillä: hiilijalanjäljen pienentäminen ateriapalveluissa
- Suomen osto- ja logistiikkayhdistys LOGYn vastuullisuustiimi
- Hankintojen green deal -yhteistyö ministeriöiden ja muiden sitoutuneiden kaupunkien kanssa (mm. yhteinen kriteerityö)
- Urban agenda-partnership: Innovatiiviset ja kestävät hankinnat, painopisteenä v. 2021 Green Deal
- Eurocities, ICLEI
- Vantaan kaupunki on lisäksi edustettuna oikeusministeriön koordinoimassa ihmiskauppaan liittyvässä yhteistyössä (ml. työpaja Ihmiskauppa & yritysvastuu, julkiset hankinnat ja työmarkkinajärjestöt)
- Valtioneuvoston metropolipolitiikan hiilineutraalisuus ja hankinnat työryhmä

DOKUMENTIT

Alla olevassa listauksessa luetellaan ne Vantaan dokumentit ja ohjelmat, joissa vastuullisuus ja hankinnat ovat mukana.

- Vastuullisuus strategiateeman tavoitteet ja mittarit
- Ote arviointiryhmän työkalusta -kohdat A-C
- Resurssiviisauden tiekartta
- Strategisten hankintojen tiekartta
- Harmaan talouden torjuntaohje
- Kansallinen julkisten hankintojen strategia
- Vantaan kaupungin yleiset hankintaohjeet

12 § Svar på Kati Tyystjärvis och 18 andra ledamöters motion om att Vanda ansluter sig till Kaikukortti-systemet

VD/7100/00.02.00.03/2020
RV/TA/RÅ/LS/KW

Kati Tyystjärvi och 18 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vi ledamöter som undertecknat motionen föreslår att Vanda stad tar i bruk Kaikukortti-systemet (www.kaikukortti.fi). Målet med systemet är att ge stadsbor som har det svårt ekonomiskt möjligheter att delta i kulturlivet och syssla med konst. I den ekonomiska situation som coronapandemin lett till är det ännu viktigare att kortet tas i bruk. Av staden förutsätter kortets användning endast organisering av utdelningen, inte några kostnader för kulturservicen. Kaikukortti främjar välbefinnandet med kulturella medel. Kaikukortti är ett konkret arbetsredskap för social rehabilitering och hyte-arbete (hyte = främjande av välfärd och hälsa).

Kaikukortti kan fås av sådana klienter till aktörer inom social- och hälsovården eller kommunernas välfärdssektor som hör till Kaikukortti-nätverket, som är minst 16 år gamla och befinner sig i en ansträngd ekonomisk situation och därför inte kan skaffa inträdesbiljetter eller kursplatser vid medborgarinstitut.

Med Kaikukortti kan man skaffa avgiftsfria inträdesbiljetter till och kursplatser vid alla de kulturtjänster som hör till det riksomfattande Kaikukortti-nätverket.

Med Kaikukortti kan man skaffa avgiftsfria biljetter också till sina egna barn och barnbarn till samma evenemang som man själv kommer att delta i.”

Kaikukortti gäller i bl.a. Esbo stad. Mer information om Kaikukortti finns på webbplatsen www.kaikukortti.fi”

Stadsfullmäktige 24.8.2020 § 19

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för social- och hälsovård och stadskulturens verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

”I fullmäktigemotionen föreslås att Vanda stad tar i bruk Kaikukortti-systemet (www.kaikukortti.fi). Enligt motionen förutsätter användningen av kortet endast att staden organiserar utdelningen, inga kostnader för kulturservicen. Kaikukortti kan fås av sådana klienter till aktörer inom social- och hälsovården eller kommunernas välfärdssektor som hör till Kaikukortti-nätverket, som är minst 16 år gamla och befinner sig i en ansträngd ekonomisk situation och därför inte kan skaffa inträdesbiljetter eller kursplatser vid medborgarinstitut.

Kaikukortti är ett riksomfattande verksamhetssätt som utvecklats inom projektet Kultur för alla, vars syfte är att göra det möjligt att ägna sig åt kultur oavsett den ekonomiska situationen. Syftet med

Kaikukortti är att förbättra möjligheterna för unga, vuxna och familjer som lever i en ekonomiskt svår situation att delta i kulturlivet och ägna sig åt konst samt att främja tillgängligheten och jämlikheten i kulturen. Ett stort antal kulturaktörer har som en god gest gått med i Kaikukortti-verksamheten. Kaikukortti skapar nya former av partnerskap och strukturer mellan kultursektorn och social- och hälsovårdssektorn. Kaikukortti främjar välbefinnandet med kulturella medel. Kaikukortti är ett konkret arbetsredskap för social rehabilitering och hyte-arbete. Kaikukortti används på olika håll i Finland, i en del kommuner eller lokalt.

Motionen har behandlats inom verksamhetsområdet för social- och hälsovård och stadskulturens verksamhetsområde. Man förhåller sig positivt till Kaikukortti men det krävs en omsorgsfull och noggrant planerad beredning för att verksamheten ska kunna förverkligas, liksom det också behövs ett stort antal aktörer som deltar och förbinder sig till den riksomfattande verksamhetsmodellen. Ibruktagandet av kortet kräver koordinering och ansvariga personer som har hand om samarbetet och upprätthållandet av verksamhetsmodellen. Den personal som utför klientarbete inom social- och hälsovården ska ha tillräckliga kunskaper och förutsättningar för att dela ut korten. Kulturaktörerna måste förbinda sig till att erbjuda sin produktion avgiftsfritt till den som har kortet Kaikukortti.

För att Kaikukortti ska kunna tas i bruk måste det ännu göras ett preciserande kartläggningsarbete och utredas på vilket sätt kortet kan förverkligas i Vanda. Viljan hos serviceproducenter inom kulturbranschen i Vanda att förbinda sig måste utredas mer omfattande och ingående innan beslutet om att ta kortet i bruk fattas. För att Kaikukortti ska kunna tas i bruk förutsätts ett smidigt samarbete mellan serviceområdena verksamhetsområdet för social- och hälsovården och stadskulturens verksamhetsområde och att de förbinder sig till verksamheten, samt resurser för båda verksamhetsområdena som tillsammans ansvarar för att möjliggöra Kaikukortti-verksamheten. Ibruktagandet av systemet och att det fungerar ändamålsenligt bygger förutom på att stadens själv förbinder också på att flera aktörer utanför staden förbinder sig till det.

Vi föreslår att det utreds vilka resurser som krävs för att systemet ska kunna tas i bruk och olika aktörers förutsättningar att förbinda sig till Kaikukorttis verksamhetssätt, liksom den konkreta strukturen för att ta i bruk kortet. För detta utses en operativ arbetsgrupp, utgående från vars utredning det slutgiltiga beslutet om ibruktagandet av Kaikukortti fattas.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 17

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar

- a) ge ledamoten Kati Tyystjärvi och 18 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget från verksamhetsområdet för social- och hälsovård och stadskulturens verksamhetsområde, och att
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 12

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsfullmäktige svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Kati Tyystjärvis och 18 andra ledamöters motion om att Vanda ansluter sig till Kaikukortti-systemet

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Lea Rahkola-Kauranen, kulturproducent, serviceområdet för kultur, tfn 050 3121969

Hanna Nummelin-Niemi, sakkunnig, serviceområdet för familje- och socialtjänster, tfn 040 8309073
fornamn.efternamn(at)vantaa.fi

NpValtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Aloite Vantaan kaupungin liittymisestä Kaikukortti-järjestelmään Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki ottaa käyttöön Kaikukortti-järjestelmän (www.kaikukortti.fi). Järjestelmän tavoitteena on mahdollistaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien kaupunkilaisten osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä. Koronapandemian aiheuttamassa taloudellisessa tilanteessa kortin käyttöönotto on entistäkin tärkeämpää. Kortin käyttö edellyttää kaupungille vain jaon organisoimisen, ei kulttuuripalveluiden kustannuksia. Kaikukortti edistää hyvinvointia kulttuurin keinoin. Kaikukortti on konkreettinen työkalu sosiaaliseen kuntoutukseen ja hyte-työhön (hyte = hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen). Kaikukortteja voivat saada Kaikukortti-verkostoon kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon tai kuntien hyvinvointitoimialan toimijoiden asiakkaat, jotka ovat vähintään 16-vuotiaita ja tiukassa taloudellisessa rahatilanteessa eivätkä voi siitä syystä hankkia pääsylippuja tai kansalaisopiston kurssipaikkoja. Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja ja kurssipaikkoja kaikkiin niihin kulttuuripalveluihin, jotka kuuluvat valtakunnalliseen Kaikukortti-verkostoon. Kaikukortilla voi hankkia maksuttomia lippuja myös omille lapsille ja lastenlapsille samaan tilaisuuteen, johon on itsekin osallistumassa. Kaikukortti on voimassa mm. Espoon kaupungissa. Lisää Kaikukortista löytyy sivustolta www.kaikukortti.fi 24.8.2020	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> Kati Tyystjärvi <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Jussi Saramo 2. Antero Eerola 3. Jari Jääskeläinen 4. Alisa Pasanen 5. Minttu Sillanpää 6. Emmi Pajunen 7. Vaula Norrena 8. Tiina Tuomela 9. Minna Atiye 10. Sveta Silvennoinen-Hiisku 11. Juha Hirvonen 12. Jussi Vähäkangas 13. Kimmo Kiljunen 14. Jarno Eskelinen 15. Eve Rämö 16. Minna Kuusela 17. Sirpa Kauppinen 18. Faysal Abdi

13 §

Svar på Siri Ahokas och 14 andra ledamöters motion om att tillhandahålla ytterkläder med Vandas varumärke till stadens fostrings- och undervisningspersonal för arbetsbruk

VD/7097/00.02.00.03/2020

KK/AI/AH/KW

Siri Ahokas och 14 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Småbarnsfostran är till väsentliga delar förknippad med utomhusaktiviteter. Man vistas utomhus dagligen oberoende av vädret. Det är viktigt både pedagogiskt och med tanke på barnens hälsa. I dagsläget skaffar personalen vid småbarnspedagogiken den separata regn- och vinterutrustning som behövs själv. Bristen på utrustning inverkar på omfattningen av och kvaliteten på barnens utomhusaktiviteter.

Också inom den grundläggande undervisningen och undervisningen på andra stadiet sker lärandet i allt större utsträckning någon annanstans än i klassrumsmiljöerna: under exkursioner, på gårdsplanen, i närskogar. En del av lärarna utövar olika pedagogiska former för lärande utomhus varje vecka, till och med dagligen. Även i detta sammanhang ska läraren/assistenten i sitt arbete använda separata skor och kläder som tål utomhusarbete och väder.

På grund av coronapandemin har det nu blivit ännu viktigare att dela upp användningen av undervisningslokaler och utnyttja utomhusmiljöer.

Vi som undertecknat motionen föreslår att staden till personal inom småbarnspedagogiken och undervisningspersonal inom den grundläggande undervisningen och undervisningen på andra stadiet på grundval av arbetsuppgifter tillhandahåller ytterkläder och skor med Vandas varumärke på samma sätt som till personalen vid underhållet av parker och grönområden. Vi valet av utrustning är det viktigt att beakta vilka krav som ställs av användarnas arbetsuppgifter, som materialens hållbarhet och flexibilitet.

Det skulle inte vara obligatoriskt för personalen att använda kläderna, men de som är i behov av klädsel skulle ha möjlighet till det. Ytterkläder är en bra personalförmån. Ett lyckat förverkligande leder till ett ökat intresse för utomhusaktiviteter, lek, lärande och en utvidgning av lärmiljöerna.”

Stadsfullmäktige 24.8.2020 § 18

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som sitt svar:

Fjorton ledamöter i Vanda stad har undertecknat Siri Ahokas motion, i vilken det föreslås att staden till personal inom småbarnspedagogiken och till undervisningspersonal inom den grundläggande undervisningen och undervisningen på andra stadiet på grundval av arbetsuppgifter tillhandahåller ytterkläder och skor med Vandas varumärke på samma sätt som till personalen vid underhållet av parker och grönområden. Vi valet av utrustning är det viktigt att beakta vilka krav som ställs av användarnas arbetsuppgifter, som materialens hållbarhet och flexibilitet. Det skulle inte vara obligatoriskt för

personalen att använda kläderna, men de som är i behov av klädsel skulle ha möjlighet till det. Ytterkläder är en bra personalförmån. Ett lyckat förverkligande leder till ett ökat intresse för utomhusaktiviteter, lek, lärande och en utvidgning av lärmiljöerna.

Småbarnspedagogiken

Regelbunden utevistelse är en viktig del av småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Daghemmets gårdsplan och närmiljö är en viktig del av lärmiljön.

Kapitel VI § 2 i Allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet innehåller bestämmelser om tjänste- eller arbetsdräkt och skyddskläder: *Om arbetsgivaren har förpliktat en tjänsteinnehavare eller arbetstagare att i sitt arbete använda tjänste- eller arbetsdräkt av en viss modell eller bestämda skyddskläder, ska arbetsgivaren skaffa dräkten eller skyddskläderna och sköta klädvården.* Personalen inom småbarnspedagogiken har inte förpliktats att använda någon bestämd typ av kläder i sitt arbete. Eftersom väderleksförhållandena varierar bör det också finnas flera olika typer av utomhuskläder och eftersom det är fråga om arbetskläder, bör dessa också förvaras på arbetsplatsen. Detta kräver möjligheter till förvaring, vilket skulle vara ett problem vid många enheter.

Som prisexempel har använts sådana kläder som har skaffats till parkanställda och bär Vandas varumärke. I personalen har man beaktat alla de personalgrupper som vistas ute med barnen; (lärare i småbarnspedagogik, barnskötare, biträden, speciallärare inom småbarnspedagogiken, konstpedagoger, gruppfamiljedagvårdare, familjedagvårdare).

	Småbarnspedagogiken		hela personalen
		å-pris	2194 personer
Vinter	Vinterrock	154,84	339 719
	Vinterbyxor	74,84	164 199
	Vinterskor	134,84	295 839
Vår-höst	Stövlar	76,84	168 587
	Regnkläder	77,84	170 781
	Vårrock	44,23	97 041
	Låga skor	93,23	204 547
Sammanlagt			1 440 713

För Småbarnspedagogikens del uppgick totalkostnaderna till 1 440 713 euro. I kostnadsberäkningarna bör man också beakta att kläderna slits och personalomsättningen, detta innebär att årskostnaderna skulle uppgå till cirka 500 000.

Grundläggande undervisningen

Inom grundläggande undervisningen vistas i princip alla elever utomhus på rasterna. På rasterna bör det finnas tillräckligt med rastövervakning med tanke på tryggheten och säkerheten. Eleverna i högstadietåldern vistas också inomhus under en del av rasterna. Pedagogiken enligt läroplanen uppmuntrar också till att i stor utsträckning utnyttja närmiljön som lärmiljö i undervisningen.

Skolornas rastrytmisering kan variera beroende på enhet. Övergångssituationerna är ofta brådskande och i många skolor är rasten 15 minuter. Ju yngre elever det är fråga om, desto säkrare kan man anta att

läraren vistas ute med eleverna. Lektorerna i gymnastik och de lärare som i övrigt undervisar mycket i gymnastik och idrott vistas naturligtvis mycket utomhus redan inom ramen för lektionerna.

Väderleksförhållandena i vårt land förutsätter att det skaffas två olika sorters kläder/person enligt motionen, en uppsättning för vintern och en annan för vår- och höstväder. I kostnadsberäkningarna bör man också beakta att kläderna slits och behöver förnyas och uppskatta det årliga tilläggsbehovet. Varje år börjar omkring 100–200 nya lärare. Det bör också avgöras vilka personalgrupper som är berättigade till denna förmån och om förmånen också gäller stadens egna skolgångsbiträden och lärare i bisyssla.

Kostnadsberäkningen för den grundläggande undervisningen utgår från en rock och skodon. Byxor har inte tagits med i beräkningen. Prissättningen av byxor framgår i småbarnspedagogikens del. Kostnadsberäkningen har gjorts, så att kläder skaffas till alla ordinarie lärare, eller en annan beräkning, så att 25 % av personalen väljer denna förmån, om en sådan erbjuds.

		å-pris	hela personalen	25 % av personalen
	Grundläggande undervisningen		1 700	425
Vinter	Varseljacka: Vinterjacka, Protec, EN20471-3lk (XS 2lk)	150	255 000	63 750
	Arbetskor, ICEBUG Pace2 W BUGrip GTX	155	263 228	65 807
Vår–höst				
	Varseljacka: Klass 3 teknisk, smidig softshell-jacka	85	145 180	36 295
	REGNROCK 85 CM, KLASS 3	66	112 285	28 071
	ZENIT EVO EASYROLL 7118 S1P skor	152	257 601	64 400
Sammanlagt			1 033 294	258 324

Andra stadiet

Andra stadiet har, till skillnad från den grundläggande undervisningen, ingen rastövervakning. Även om man också på andra stadiet använder lärmiljöer på ett mångsidigt sätt är det till exempel mindre undervisning utomhus än i den grundläggande undervisningen. På andra stadiet jobbar omkring 20 lärare som kunde tänkas ha behov av utomhuskläder och alla dessa lärare är gymnastiklärare.

Vid yrkesinstitutet Varia erbjuder arbetsgivaren arbetskläder för lärare i de yrkesämnena, där undervisningen sker utomhus. När det gäller lärarna vid yrkesinstitutet Varia bör det beaktas att arbetssäkerheten måste tas i beaktande i fråga om kläderna för de lärare som undervisar i yrkesämnena, där undervisningen sker utomhus. Detta betyder till exempel att arbetskläderna och hjälmen ska ha en särskild färg.

		å-pris	hela personalen	20 personer
	Andra stadiet			20
Vinter	Varseljacka: Vinterjacka, Protec, EN20471-3lk (XS 2lk)	150		3 000

	Arbetsskor, ICEBUG Pace2 W BUGrip GTX	155		3 097
	BYXOR MED SYNLIGA DETALJER, TEKNIK II	73		1 450
Vår-höst				
	Varseljacka: Klass 3 teknisk, smidig softshell-jacka	85		1 708
	REGNROCK 85 CM, KLASS 3	66		1 321
	ZENIT EVO EASYROLL 7118 S1P skor	152		3 031
Sammanlagt				13 606

Om man i Vanda vill erbjuda arbetskläder för fostrings- och undervisningspersonalen, måste anslaget beaktas vid uppgörandet av budgeten. För år 2021 har det inte reserverats några anslag för kläder för personalen i budgeten.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 20

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Siri Ahokas och de 14 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 13

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Siri Ahokas och 14 andra ledamöters motion om att tillhandahålla ytterkläder med Vandas varumärke till stadens fostrings- och undervisningspersonal för arbetsbruk

Anvisningar för sökande av ändring: 2. Besvärsförbud

Närmare information:

Ilkka Kalo, direktör för den grundläggande utbildningen, 040 707 1115, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Ari Ranki, direktör för den andra stadiets utbildning, 050 314 5378, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Mikko Mäkelä, direktör för småbarnspedagogiken, 050 341 7386, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Vantaa brändin mukaisen ulkovaatetuksen tarjoaminen kaupungin kasvatus- ja opetushenkilöstölle työkäyttöön	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Varhaiskasvatukseen kuuluu olennaisena osana ulkoilu. Ulkoilu tapahtuu päivittäin säässä kuin säässä. Se on tärkeää sekä pedagogisesti että lasten terveyden kannalta. Varhaiskasvatuksen henkilökunta hankkii työssä välttämättömät erilliset sade- ja talvivarusteet nyt itse. Niiden puute vaikuttaa lasten ulkoilun määrään ja laatuun. Enenevässä määrin myös perusopetuksessa ja toisella asteella opitaan muissakin kuin luokkaympäristöissä: opintorekillä, pihalla, lähimetsissä. Osa opettajista toteuttaa erilaisia ulkona oppimisen pedagogisia muotoja viikoittain, jopa päivittäin. Myös tällöin opettajalla/avustajalla on oltava työkäytössään erilliset ulkotyöhön ja säähän soveltuvat vaatteet ja kengät. Nyt Koronapandemian vuoksi porrastaminen opetustilojen käytössä ja ulkotilojen hyödyntäminen on tullut entistä tärkeämmäksi. Me aloitteen allekirjoittajat esitämme, että kaupunki tarjoaa varhaiskasvatuksen työntekijöille sekä työtehtävän mukaisesti perus- ja toisen asteen opetushenkilöstölle Vantaa brändin mukaiset ulkoiluvaatteet ja kengät samaan tapaan kuin puisto- ja viheralueiden kunnossapidon henkilöstöllekin. Varusteiden valinnassa on tärkeää huomioida niiden käyttäjien työnkuvan vaatteet kuten materiaalien kestävyys ja joustavuus. Vaatetuksen käyttö ei olisi työntekijöille pakollinen mutta mahdollinen niille, jotka varustusta tarvitsevat. Ulkovarustus on hyvä henkilöstöetu. Hyvin toteutuessaan se lisää intoa ulkona toimimiseen, leikkimiseen, oppimiseen sekä oppimisympäristöjen laajentamiseen. Vantaalla 24.8.2020 Siri Ahokas kaupunginvaltuutettu (Kok.)	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Siri Ahokas (Kok.)</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Emmi Pajunen 2. Tiina Tuomela 3. Minna Atiye 4. Jari Jääskeläinen 5. Kai-Ari Lundell 6. Maija Rautavaara 7. Sveta Silvennoinen-Hiisku 8. Juha Hirvonen 9. Jussi Vähäkangas 10. Jarno Eskelinen 11. Eve Rämö 12. Minna Kuusela 13. Sirpa Kauppinen 14. Faysal Abdi

14 § **Svar Ulla Kaukolas och 16 andra ledamöters motion om att beakta fotgängare och annan lätt trafik under den tid som byggarbeten pågår**

VD/8718/00.02.00.03/2020

HP/HW/LS/KW

Ulla Kaukola och 16 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Myrbackaleden stängdes av för fotgängare helt oväntat 25.9. Det fanns ingen vägvisning eller omvägsskyltar någonstans. Det gavs ingen förhandsinformation om byggarbetet eller om att leden ska stängas av. Helt plötsligt fanns där ett stängsel som hindrade fotgängarna att komma vidare, och det fanns ingen vägvisning eller information om omvägar.

Vi fullmäktigeledamöter som undertecknat motionen kräver att staden bättre ska beakta fotgängare och annan lätt trafik under den tid som byggarbeten pågår.

Undantagsrutter under byggarbetet ska planeras så att de är tillgängliga, säkra och så korta som möjligt. Det ska informeras om byggarbetets undantagsarrangemang i tillräckligt god tid så att människorna hinner förbereda sig. Undantagsrutterna borde göras så bestående som möjligt, men om de måste ändras ska detta också informeras om i tid. Arbetsplatsskyltar och annan skyltning ska placeras ut före byggarbetet börjar för att alla ska veta vad som byggs och vilken tidtabellen är. Staden ska redan i bygglovsskedet kräva planer över arrangemangen för gång- och cykeltrafiken samt övervaka att de fungerar och att det har informerats om dem i tid. Särskilt viktigt är detta på de ställen där byggarbetet medför många ändringar för gång- och cykeltrafiken eller/och byggarbetet tar en lång tid, som i Myrbacka i området kring Påltoget.

Stadsfullmäktige 19.10.2020 § 10

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända det till stadsstyrelsen för beredning.

Stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande i sitt svar:

I omfattande stadsutvecklingsprojekt som Myrbacka centrum verkar flera självständiga byggfirmor samtidigt. Också staden är en aktör som ofta bygger eller låter bygga kommunalteknik och flyttar kommunaltekniska ledningar i områdena. En gemensam koordinering av projektens tidtabeller och arbetsplatsreserveringar är nödvändig både för att kommuninvånarnas trygga och säkra rutter hem och till servicen och arbetsplatslogistiken ska kunna garanteras. Det är också mycket viktigt med information som sker i rätt tid och är föregripande för att verksamhetsförutsättningarna för kommuninvånarna och även företagen i området ska kunna garanteras.

I Myrbacka bildades en koordineringsgrupp för att sammanjämka olika byggprojekt. Gruppen leds av en representant för staden och i den deltar också en person från informationen vid stadsmiljöns verksamhetsområde. För den tid som byggnadsskedet pågår har det också gemensamt anställts en utomstående koordinator för att övervaka sammanjämningen av praxisen vid olika byggarbetsplatser.

Myrbackaleden avstängdes i slutet av september för byggandet av en parkeringsanläggning som sträcker sig under gårdsdäcken i två bostadshuskvarter och även under gatuområdet. Projektet beviljades bygglov vid bygglovssektionen sammanträde 15.09.2020. Skyltningsplanerna för gång- och cykeltrafikens omfartsrutter under byggnadsskedet hade utarbetats av projekten i god tid, men trots detta kom inledningen av byggnadsarbetena som en överraskning. Orsaken till detta var en beklaglig fördröjning av framställningen av de omvägsskyltar som staden hade ansvar för.

Staden måste ta lärdom av de fel som upptäckts och serviceområdet för gator och parker förbättra sin verksamhet i fortsättningen. Planeringen och förverkligandet av korta och tillgängliga omfartsrutter i sådana projekt, där det byggs omfattande underjordiska helheter enligt detaljplanen är en stor utmaning.

Stadsstyrelsen 8.3.2021 § 21

Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) ge Ulla Kaukola och de 16 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag,
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 14

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Ulla Kaukolas och 16 andra ledamöters motion om att beakta fotgängare och annan lätt trafik under den tid som byggarbeten pågår

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Henry Westlin, stadsingenjör, tfn 0400 417436, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi

VALTUUSTOALOITTEET KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOUS 19.10.2020	
Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Jalankulkijoiden ja muun kevyen liikenteen ottaminen huomioon rakentamisaikana Myyrmäenraitti katkaistiin yllättäen jalankulkijoilta 25.9.2020. Missään ei ollut opastusta kiertoreiteistä. Kaikki ennakkotiedottaminen sekä rakentamisesta että raitin sulkemisesta puuttui. Yhtäkkiä ihmisten edessä oli kulkemisen estävä aita, jonka läpi ei päässyt eikä kiertoreiteistä ollut tietoa. Me allekirjoittaneet valtuutetut edellytämme, että kaupunki ottaa jalankulkijat ja muun kevyen liikenteen paremmin huomioon rakentamisaikana. Rakentamisajan poikkeusreitit on suunniteltava niin, että ne ovat oikeasti esteettömät, turvalliset ja mahdollisimman lyhyet. Rakentamisajan poikkeusjärjestelyistä on tiedotettava ajoissa, jotta ihmiset tietävät varautua niihin. Poikkeusreitit pitäisi suunnitella mahdollisimman pysyviksi, mutta mikäli niitä joudutaan muuttamaan, on siitäkin tiedotettava ajoissa. Työmaakylttien ja opasteiden on oltava paikoillaan ennen rakentamisen aloittamista, jotta ihmiset tietävät, mitä rakennetaan ja mikä on rakentamisen aikataulu. Kaupungin pitää vaatia jo rakennuslupavaiheessa suunnitelmat kevyen liikenteen järjestelyistä ja valvoa, että ne ovat asianmukaiset ja tiedotus hoidettu ajoissa. Erityisen tärkeää kaikki tämä on kohteissa, joissa kevyelle liikenteelle aiheutuu paljon muutoksia tai/ja rakentaminen kestää kauan, kuten Myyrmäessä Paalutorin alueella. 19.10.2020	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Ulla Kaukola</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Säde Tahvanainen</i> 2. <i>Tarja Eklund</i> 3. <i>Jouko Jääskeläinen</i> 4. <i>Minna Räsänen</i> 5. <i>Chau Nguyen</i> 6. <i>Faysal Abdi</i> 7. <i>Perussuomalainen valtuustoryhmä</i> 8. <i>Antero Eerola</i> 9. <i>Pirkko Letto</i> 10. <i>Ranbir Sodhi</i> 11. <i>Jarno Eskelinen</i> 12. <i>Jari Sainio</i> 13. <i>Sirkka-Liisa Kähärä</i> 14. <i>Jaana Heiskanen</i> 15. <i>Susanna Bruun</i> 16. <i>Jari Jääskeläinen</i>

15 §

Svar på Sveta Silvennoinen-Hiiskus och 19 andra ledamöters motion om att öka den mångspråkiga kommunikationen i Vanda

VD/10570/00.02.00.03/2020

RV/AG/LS/KW

Sveta Silvennoinen-Hiisku och 19 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vanda är Finlands mest mångkulturella stad. Desto viktigare är det då att lyckas med att integrera invandrarna och främja deras sysselsättning.

Att integreras i det finländska samhället kan till exempel innebära att även Vandabor med invandrarbakgrund upplever Vanda som sin stad. Faktum är emellertid att de flesta personer med ett främmande modersmål lever nästan helt utan någon kontakt med det finländska samhället och den finländska kulturen samt livet i staden. Här borde man agera om målet är att dessa invånare är kommande skattebetalare i Vanda.

Ett konkret sätt är att ha information om stadens verksamhet och tjänster samt aktuella nyheter på flera språk. På Helsingfors stads webbsidor hittar man exempelvis information om stadens organisation och serviceområden samt stadens informationsbrev på finska, svenska, engelska, tyska, franska och ryska.

Även om det är av primär vikt att lära sig finska är det ofta fråga om en lång process. Coronatiden har klart visat att det inte räcker med att ge anvisningar och rekommendationer endast på finska, svenska och engelska. Viktig information har inte nått fram till många människor med invandrarbakgrund – och det är mycket sannolikt att situationen är den samma även med andra informationsbrev i staden, till exempel i fråga om planläggning. Därmed använder sig inte personer med invandrarbakgrund av sin rätt att delta i planläggningsprocessen och påverka, de är inte intresserade av politiskt beslutsfattande och de låter bli att utnyttja sin rösträtt i kommunalvalet.

Vandas kulturella mångfald är den verklighet vi lever i och staden har en viktig roll i att möjliggöra integrering. Genom att informera på olika språk signalerar vi att människor med olika bakgrund är jämlika Vandabor. Då kan också personer med ett främmande modersmål hjälpa staden att utvecklas eftersom de är bättre insatta och informerade, och genom bättre integrering är det lättare för dem att hitta jobb och bidra med skattepengar till stadens kassa.

Vi som undertecknat motionen föreslår att Vanda stad ökar den mångspråkiga kommunikationen och i fortsättningen erbjuder information om stadens verksamhet och tjänster samt aktuella nyheter, vid sidan av finska, svenska och engelska, även på andra språk bland de mest talade språken i Vanda.”

Stadsfullmäktige 14.12.2020 § 17

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning konstaterar följande i sitt svar:

I slutet av år 2019 talades det 120 olika språk som modersmål i Vanda, utöver finska, svenska och samiska. Även om andelen svenskspråkiga i Vanda är liten (2,4 %) överskrider antalet svenskspråkiga Vandabor (5600) den undre gräns som fastställs för en tvåspråkig kommun, vilken är 3000 personer. Omkring 20 % av hela stadens befolkning, dvs. över 47 000 invånare har statistikförts som personer med ett främmande modersmål, dvs. personer vars modersmål inte är något av nationalspråken. De största språkgrupperna bland dem som talar ett annat modersmål är de rysktalande som utgjorde 3,7 % av befolkningen (8 673 personer) i slutet av år 2019, de estnisktalande 3,6 % (8 354) och de arabisktalande 1,5 % (3 600).

Både kommunallagen och språklagen innehåller bestämmelser om kommunens kommunikation:

Enligt kommunallagen ska kommunen ge kommuninvånarna, de som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar tillräcklig information om de tjänster som kommunen ordnar, kommunens ekonomi, ärenden som bereds i kommunen, planer som gäller ärendena och behandlingen av ärendena, beslut som fattats och beslutens effekter. I kommunikationen ska det användas ett klart och begripligt språk och olika invånargrupperns behov ska beaktas.

Enligt språklagen ska å andra sidan en tvåspråkig kommuns meddelanden, kungörelser och anslag samt annan information till allmänheten finnas på finska och svenska. Informationsskyldigheten gäller inte endast officiell information, utan också sådant material som publiceras för allmänheten, t. ex. via internet. Tvåspråkighetskravet betyder dock inte att versionerna på finska och svenska måste ha exakt samma form och omfattning. Omfattningen och formen ska avgöras utgående från faktainnehållet.

Enligt lagen är Vanda stad således skyldig att informera på finska och svenska. Utöver detta strävar staden efter att informera om alla viktiga frågor också på engelska. Enligt behov och övervägande sker kommunikationen också på andra språk, med fokus på våra största språkgrupper. Till exempel har den information som anknyter till coronaviruset och coronavaccinationer getts i stor omfattning i olika kanaler på estniska, ryska, arabiska, somaliska, albanska och dari. Information om kommunalvalet kommer också att ges på dessa språk. Likaledes har en del av kundmaterialet i det kommunala sysselsättningsförsök som inleddes i mars översatts förutom till finska, svenska och engelska också till arabiska, somaliska, ryska, dari och tigrinja.

I småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen ges information i anslutning till kritiska ämnen som coronan på finska, svenska och engelska samt estniska, ryska, albanska, somaliska och arabiska. I undervisningen på andra stadiet ges information huvudsakligen på finska, svenska och engelska.

I motionen fästs också uppmärksamhet vid informationen om planläggningsprocesser. Stadsmiljöns verksamhetsområde har svarat att informationssamarbetet med bland annat stadens mångkulturenhet och dess samarbetsparter, som organisationer, hela tiden intensifieras. Verksamhetsområdet ökar också möjligheterna att få information om stadsmiljön och dess planering från stadens servicepunkter.

I motionen konstateras det också att viktig coronainformation inte har nått Vandabor som talar ett annat språk som modersmål. Som sades ovan har aktuell coronainformation getts på nio olika språk, både på våra webbsidor, i kampanjer på sociala medier, på olika skärmar i gatubilden, i informationsbrev som delas ut till hemmen, informationsbrev som kan printas ut och i den uppsökande rådgivningen. Problemet är således inte att det inte skulle ha funnits rikligt med information för de största språkgrupperna. Coronakrisen har däremot synliggjort utmaningarna i anslutning till hur man hittar den stadens information, hur aktivt stadens informationskanaler följs och hur effektivt informationen och

olika meddelanden sprids. Under krisen har man inom staden också blivit medveten om att det är svårt att endast med hjälp av skriftligt producerad information uppmuntra människor till att omsätta kunskap i handling. Därför har den textbetonade informationen kompletterats genom satsningar på den muntliga informationen, till exempel genom att ordna mångspråkig coronainformation genom uppsökande verksamhet.

Utmaningarna när det gäller informationsspridningen försvinner inte bara genom att den mångspråkiga informationen ökas, såsom det föreslås i motionen. Den mångspråkiga informationen handlar inte enbart om att översätta och publicera material, utan det väsentliga är att se till att informationen når fram. För att svara på detta rop inleddes i Vanda i oktober 2020 projektet Neuvova Vantaa, som en del av arbets- och näringsministeriets riksomfattande nätverk för de projekt som utvecklar informationstjänsterna för invandrare och har fått särskild finansiering. Projektet Neuvova Vantaa har som ett mer omfattande mål att göra Vanda stads serviceprocesser smidigare för kommuninvånare med ett främmande modersmål. Ett viktigt tema när det gäller att nå detta mål är arbetet med att utveckla kommunikationsstrategierna. Med hjälp av projektet vill vi förbättra verksamhetssätten när det gäller den mångspråkiga kommunikationen och satsa på att den information som Vanda stad producerar effektivare och så omfattande som möjligt ska nå invånare som hör till olika språkgrupper.

Under projektets gång:

1. *Utreds vilka behov invånarna och de som arbetar med rådgivning har i anslutning till informationsmaterialet.*

Utgångspunkten i arbetet är en gemensam utveckling, dvs. i projektet strävar man ända från början efter att värna om att aktivt höra olika intressegrupper och förverkliga deras idéer. I utredningsarbetet intervjuas förutom informationsenheterna inom stadens olika verksamhetsområden också sakkunniga i mångkulturfrågor inom organisationsfältet i Vanda. Särskilt de som är aktiva i handlednings- och rådgivningsarbetet med invånare som talar olika språk hörs under hela projektets verksamhetsperiod. Detta delaktiggörande arbete är viktigt för att vi bättre ska förstå hurdan material det lönar sig för staden att i första hand satsa på att producera och på vilket språk.

2. *Planeras informationen effektivare kring de kanaler som används mest av målgrupperna.*

Utredningen "Selvitys venäjän ja arabiankielisten vantaalaisten osallistumisesta ja vaikuttamisesta kuntalaisina" som behandlar deltagande och påverkan i kommunen när det gäller Vandabor med ryska och arabiska som modersmål och har gjorts av Cultura-stiftelsen på uppdrag av Vanda stad, ger en antydan om hur invånare med olika språk kan nås. De mest effektiva informationsförmedlingskanalerna är enligt utredningen stadens sociala medier, webbplatsen vantaa.fi, invånartidningen och representanterna för mångkulturella organisationer. Vi strävar efter att utveckla stadens ovan nämnda kanaler så att de är mer tilltalande för stadsbor med olika språk, och även efter att rikta informationen mer effektivt, till exempel med hjälp av mångkulturella organisationer och genom att använda deras informationsförmedlingskanaler som hjälp.

3. *Satsas det på att det finns tillgång till aktuellt och ändamålsenligt material för invånare med olika språk och i en begriplig form i stadens kanaler.*

I de fall då informationen inte kan produceras på många olika språk är det viktigt att den erbjuds i en så lättförståelig form som möjligt, till exempel på lätt finska eller i visuell form.

Verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning konstaterar som en sammanfattning att verksamhetsområdet är av samma åsikt om att kommunikationen är en central faktor med tanke på att integreringen ska lyckas och att begriplig information är en grundläggande förutsättning för ett självständigt liv och samhällelig påverkan. Att flytta till en ny språkmiljö påverkar en människas möjligheter att söka information och skapa kontakter. Till exempel är det omöjligt att söka sig till olika tjänster om man inte förstår vad det finns för tjänster. Av den orsaken håller man som bäst redan aktivt på att utveckla stadens information på olika språk, så att den mångspråkiga informationen och planeringen av den på lång sikt ska vara så effektiv som möjligt. Ensamma klarar vi inte av det, utan vi hoppas att de mångkulturella organisationerna som spelar en viktig roll i integreringen och stadens aktiva mångkulturella invånare kommer med i det här arbetet. Att stärka partnerskap och främja samarbete är ju också en viktig del av stadens strategi. Endast genom samarbete kan vi stödja delaktigheten hos stadsbor med olika språk och med vår verksamhet främja jämställdhet och likabehandling efter bästa förmåga.

Stadsstyrelsen 22.3.2021 § 17

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Förtroendevalda Sveta Silvennoinen-Hiisku och de 19 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Stadsdirektören ändrade sitt förslag, så att det näst sista stycket på tredje sidan lämnas bort: "I motionen föreslås också att staden i fortsättningen ska erbjuda aktuella nyheter på olika språk. Möjligheterna att erbjuda aktuell information på många olika språk försvåras av resursutmaningar. Staden har en engelsk översättare och de övriga översättningstjänsterna köps av Tulka Oy. Översättningen av en A4-sida (1560 tecken) kostar 47 euro netto + MOMS, dvs. sammanlagt 58,28 euro, och tar sju vardagar att färdigställa. Vid brådskande beställningar förkortas tiden något, men priset stiger också. Tillägg vid brådskande är + 25% av priset. Det är uppenbart att vi med nuvarande resurser inte ens på engelska har möjlighet till någon omfattande information om aktuella saker på fler språk."

Beslut:

Det ändrade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 15

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- motion undertecknad av Sveta Silvennoinen-Hiisku och 19 andra ledamöter om att öka den mångspråkiga kommunikationen i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Anna Groth, informationschef, tfn 040 846 4095, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloite monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Valtuustoaloite monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla Vantaa on Suomen monikulttuurisin kaupunki. Sitä tärkeämpi on onnistua maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisessä. Integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, että myös maahanmuuttajataustaiset vantaalaiset kokevat kaupungin omakseen. Kuitenkin useat vieraskieliset elävät lähes ilman kosketusta suomalaiseen yhteisöön, kulttuuriin ja kaupungin elämään. Tähän kannattaa puuttua, jos tavoitteena on, että heistä tulee uusia veronmaksajia Vantaalle. Yksi konkreettinen keino siihen on tarjota tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista sekä ajankohtaisia uutisia eri kielillä. Esimerkiksi Helsingin kaupungin nettisivuilta löytyy sekä tieto kaupungin organisaatiosta ja palvelualueista että kaupungin tiedotteet suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, saksaksi, ranskaksi ja venäjäksi. Vaikka suomen kielen oppiminen on ensisijaisen tärkeä, tämä on usein pitkä prosessi. Korona-aika on selkeästi osoittanut, että ohjastuksien ja suositusten antaminen vain suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi ei riitä. Tärkeä tieto ei ole tavoittanut useita maahanmuuttajataustaisia - ja on hyvin todennäköistä, että tilanne on sama myös useiden muiden kaupungin tiedotteiden osalta, jotka koskevat esimerkiksi kaavoitusta. Näin, maahanmuuttajataustaiset eivät käytä oikeutta osallistua kaavoitusprosessiin ja vaikuttaa, eivät ole kiinnostuneet poliittisesta päätöksenteosta ja jättävät äänioikeutensa käyttämättä kuntavaaleissa.	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku (Vihr.)</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Ranbir Sodhi</i> 2. <i>Minna Kuusela</i> 3. <i>Eve Rämö</i> 4. <i>Antero Eerola</i> 5. <i>Jari Jääskeläinen</i> 6. <i>Vaula Norrena (vihr)</i> 7. <i>Nina Pispala (vas.)</i> 8. <i>Jaana Heiskanen</i> 9. <i>Joel Linnainmäki</i> 10. <i>Minna Atiye</i> 11. <i>Faysal Abdi</i> 12. <i>Kati Tyystjärvi</i> 13. <i>Emmi Pajunen</i> 14. <i>Jarno Eskelinen</i> 15. <i>Maija Rautavaara</i> 16. <i>Sirpa Siru Kauppinen</i> 17. <i>Anniina Kostilainen</i> 18. <i>Jenni Chen</i> 19. <i>Aadan Ibrahim</i>

Vantaan monikulttuurisuus on todellisuus, jossa me elämme, ja kaupungilla on keskeinen rooli kotouttamisen mahdollistajana. Viestimällä eri kielillä viestimme, että monitaustaisia henkilöitä ovat tasavertaisia vantaalaisia. Silloin myös vieraskieliset paremmin perehtyneinä ja informoituneina auttavat kaupunkia kehittymään ja paremmin integroituneina työllistyvät helpommin ja tuovat verorahoja kaupungin kassaan.

Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki lisää monikielistä viestintää ja tarjoaa jatkossa tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista sekä ajankohtaisia uutisia myös muilla kielillä Vantaan muiden yleisimpien kielten joukosta suomen, ruotsin ja englannin lisäksi.

Vantaan valtuuston kokous 14.12.2020

16 § Svar på Maija Rautavaaras och Minna Kuuselas och 18 andra ledamöters motion om att utöka stadsodlingen

VD/1061/00.02.00.03/2021

HP/JV/JS/LS/KW

Maija Rautavaara och Minna Kuusela samt 18 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

” I Vanda vill man stärka invånarnas hälsosamma levnadsvanor och vardagsaktivitet samt utveckla invånarnas delaktighet och förhållande till naturen. Stadsodlingen är en kombination av gemenskap och aktivt deltagande, ökning av naturens mångfald, landskapsvärden, positiva hälsoeffekter och miljöfostran. Den skapar också en ny positiv stadskultur.

Grundtanken med stadsodlingen är att staden ger invånarna möjlighet att ansöka om tillstånd att anlägga små odlingsområden till exempel i stadsägda parkområden och motsvarande områden, på impediment och större vägrenar, eller t.ex. gröntak. Motsvarande kolonilotter finns bland annat i Paris, Bryssel och Berlin – försök har också gjorts i Helsingfors, och erfarenheterna har varit goda. Man kan odla i separata lådor eller påsar, direkt i jord eller på annat sätt som lämpar sig för platsen.

En verksamhet av detta slag som förverkligas av invånarna producerar ofta skötta och uppodlade områden i mindre skala än vad det vanligtvis är möjligt att skapa i offentliga grönområden. Det är också viktigt med manuell skötsel när det gäller att skydda sällsynta och utrotningshotade arter.

Stadsodling kan i bästa fall vara verksamhet med mycket låg tröskel som också ökar samhörigheten. Detta innebär i sin tur att stadsodlingen kan ha inverkan på livskvaliteten hos många stadsbor och överlag på intresset att värna om miljön. Dessutom har flera möjlighet att delta och odlingen ligger närmare hemmet än till exempel stadens större kolonilotter som man kan hyra.

Vi som undertecknat motionen ber att Vanda stad går in för att främja individuell stadsodling och i första skedet erbjuda lämpliga odlingsplatser för invånarna.”

Stadsfullmäktige 25.1.2021 § 22

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande i sitt svar:

Verksamhetsområdet upplever intresset för trädgårdsodling och odling av grönsaker som mycket positivt. Skötseln av odlingarna erbjuder kommuninvånarna betydelsefull sysselsättning och en möjlighet att prova på matproduktion. I Vanda finns det möjligheter att odla i gårdsområden och på odlingslotter, där odlingen kan ordnas ekologiskt och så miljövänligt som möjligt.

Att sprida ut odlingen i små enheter i allmänna gatu- och parkområden ses dock som problematiskt. I dessa områden saknas de förutsättningar som krävs för odling, som växtunderlag och bevattningsvatten, vilka dock är de absoluta förutsättningarna för att odlingsverksamheten ska lyckas. Den ständiga

transporten av växtunderlagsmaterial och bevattningsvatten till de små enheterna, till exempel torg och parkområden, skulle innebära kostnader och verksamheten skulle inte nödvändigtvis heller vara särskilt miljövänlig, om personbil används vid transporter. Dessutom kräver verksamheten att det finns en avfallspunkt för bioavfall i närheten. Ett annat praktiskt problem är den skadegörelse som sker i stadsrummet, som är ett växande fenomen. Erfarenheten har tyvärr visat att planteringar i gatu- och parkområden blir utsatta för mycket skadegörelse. Tidigare stadsodlingsförsök i mindre skala har inte lyckats, utan odlingarna har utsatts för våldsam skadegörelse; de har ryckts upp, stulits, skräpats ner och smutsats ner med till exempel olika sekret. På grund av skadegörelsen går den tid och energi som ägnats åt odlingen helt till spillo. Det är helt omöjligt att öka övervakningen dygnet runt och detta stämmer inte heller överens med den finländska parkens karaktär.

Att börja använda sådan ängsområden där det växer vild ängsvegetation för odling försvagar de facto naturens mångfald i området och ökar risken för att främmande arter sprids i området. Odlingsområdena kan dock motiveras med att invånarnas möjligheter till fritidsaktiviteter ökar, det möjliggör produktion av närmät och erbjuder upplevelser av gemenskap. Anläggningen av nya odlingslotter förutsätter planering och reservering av investeringsfinansiering för projekten.

Odlingsverksamhet innebär i praktiken att en del av en allmän park anvisas för privat bruk, vilket kan störa eller irritera invånarna i området. Därför skulle det vara ändamålsenligt att anvisa eventuella odlingslotter redan i parkplansskedet, varvid alla parter kan lämna in sina anmärkningar om planen under framläggningstiden. Stadens översiktsplaner för parker utarbetas i enlighet med markanvändnings- och bygglagen genom att i stor utsträckning höra och delaktiggöra alla parter. I framtiden kommer den deltagande budgeteringen (medborgarbudgeteringen) att kopplas samman med planeringsprocessen, särskilt för parkernas del. Syftet med planerna är att sammanjämka olika intressen och reservera områden för olika verksamheter. Kommuninvånarna har många olika behov när det gäller användningen av det offentliga stadsrummet, av vilka stadsodlingen är en bland många andra.

Stadsodlingens möjligheter att lyckas anses vara mycket större på privata fastigheters balkonger eller gårdsområden, där merparten av invånarnas trädgårdsodling och grönsaksodling också sker i dag. Det finns tillgång till bevattningsvatten, fastigheternas avfallspunkter kan användas, förvaringen av de arbetsredskap och material som behövs för odlingen kan ordnas i fastigheternas lokaler och grannskapets aktiva sociala kontroll förhindrar skadegörelse. Om invånarna är intresserade av att pröva på att odla grönsaker och örter bör de lämna in ett förslag till disponenten i den egna bostadsfastigheten eller till bolagets styrelse. När det gäller stadens egna verksamhetslokalsfastigheters, till exempel daghems och skolors gårdsområden är problemen exakt de samma som i parkområdena beträffande förutsättningarna för odling och bristen på social kontroll.

Stadsstyrelsen 22.3.2021 § 28

Förslag framlagt av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) ge Maija Rautavaara och Minna Kuusela och de 18 andra ledamöterna som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag,
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktiges förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Maija Rautavaaras och Minna Kuuselas och 18 andra ledamöters motion om att utöka stadsodlingen

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärshandläggning

Närmare information: Jyrki Vättö, underhållschef, tfn 043 824 9311

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Aloite kaupunkiviljelyn lisäämiseksi Vantaalla halutaan vahvistaa asukkaiden terveellisiä elintapoja ja arkiaktiivisuutta sekä kehittää asukkaiden osallisuutta ja luontosuhdetta. Kaupunkiviljelyssä yhdistyvät yhteisöllisyys ja aktiivinen osallistuminen, luonnon monimuotoisuuden lisääminen, maisemalliset arvot, positiiviset terveysvaikutukset sekä ympäristökasvatus. Se myös luo uudenlaista positiivista kaupunkikulttuuria. Kaupunkiviljelyn periaate on, että kaupunki antaa asukkaille mahdollisuuden hakea lupia perustaa pieniä viljelyalueita esimerkiksi kaupungin omistuksessa oleviin puisto-, ym. alueille, joutomaille ja isommille pientareille, tai vaikka viherkatoille. Vastaavia viljelypalstoja on muun muassa Pariisissa, Brysselissä ja Berliinissä - kokeiluja on ollut myös Helsingissä, ja niistä saadut kokemukset ovat hyviä. Viljely voi olla erillisissä laatikoissa tai pusseissa, suoraan maaperässä tai muulla paikkaan sopivalla tavalla. Tällainen asukkaiden toteuttama toiminta tuottaa usein pienimuotoisemmin hoidettuja alueita, kuin mitä julkisilla viheralueilla yleensä on mahdollista toteuttaa. Käsien toteutettavat hoitotavat ovat tärkeitä myös harvinaisten ja uhanalaisten eliölajien suojelussa. Kaupunkiviljely on parhaimmillaan hyvin matalan kynnyksen toimintaa,	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Maija Rautavaara ja Minna Kuusela</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> <i>Esimerkki:</i> 1. <i>Antero Eerola</i> 2. <i>Sari Laakso</i> 3. <i>Minttu Sillanpää</i> 4. <i>Tiina Tuomela</i> 5. <i>Jenni Chen-Ye</i> 6. <i>Kati Tyystjärvi</i> 7. <i>Jari Jääskeläinen</i> 8. <i>Jussi Saramo</i> 9. <i>Joel Linnainmäki</i> 10. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 11. <i>Vaula Norrena</i> 12. <i>Eve Rämö</i> 13. <i>Anniina Kostilainen</i> 14. <i>Minna Atiye</i> 15. <i>Sirpa Kauppinen</i> 16. <i>Juha Hirvonen</i>

mikä nostaa myös yhteisöllisyyttä. Sitä kautta se voi vaikuttaa monen kaupunkilaisen elämänlaatuun ja yleisemminkin ympäristöstä välittämiseen. Osallistumisen mahdollisuus voi olla myös useammalle ja lähempänä kotia kuin esimerkiksi kaupungin isommilla vuokratiljelypalstoilla.

Me allekirjoittaneet pyydämme, että Vantaa lähtee edistämään yksilökohtaista kaupunkiviljelyä ja ensimmäisessä vaiheessa tarjoamaan asukkaille sopivia paikkoja.

25.1.2021

17. Emmi Pajunen

18. Anssi Aura

17 § **Tarja Eklunds och 17 andra ledamöters motion om att öka bekämpningen av klimatförändringen och öka miljöskyddet genom att minska asfalteringen av gårdsplaner i allt byggande**

VD/3740/00.02.00.03/2021

Tarja Eklund och 17 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Om boendemiljön är mer naturlig och gårdsområdet inte alltför asfalterat, ökar detta boendetrivseln och belastningen på miljön minskar. Infiltreringen av dagvatten på tomterna är en utmaning i stadsområden, eftersom man har låtit belägga tomternas gårdsområden nästan helt med asfalt och dagvattnet inte i första hand kan infiltreras där det uppkommer, såsom Vanda har fastslagit i sina riktlinjer. Med dagvattnet förs också ämnen skadliga för miljön ut i diken, bäckar och vattendrag. I industriområden orsakar störtregn och snö som smälter problem, då reningsbrunnarna inte drar ner allt dagvatten och dagvattnet inte ryms på tomterna för infiltrering.

Vi undertecknade kräver att,

Stadsmiljöns verksamhetsområde bereder anvisningar om hur stor del av ett gårdsområde på en tomt som byggs som kan beläggas med asfalt. Då tomtens användningsändamål beaktas. Nya anvisningar tillämpas i detaljplanerna i samband med tomtöverlåtelsen.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 17

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Tarja Eklunds och 17 andra ledamöters undertecknade fullmäktigemotion om att öka bekämpningen av klimatförändringen och öka miljöskyddet genom att minska asfalteringen av gårdsplaner i allt byggande

VALTUUSTOALOITTEET KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOUS 12.4.2021	
Ilmastomuutoksen torjuntaa ja ympäristön suojelua lisätään vähentämällä pihojen asfaltointia kaikessa rakentamisessa. Liiallisesti asfaltoidun piha- alueen sijaan luonnonmukaisempi asuin ympäristö lisää asuinviihtyisyyttä ja vähentää ympäristökuormitusta. Hulevesien imeyttäminen tonteilla on kaupunkialueilla haastavaa koska on annettu päällystää tonttien piha- alueita lähes kokonaan asfaltilla eikä hulevesiä voi imeyttää ensisijaisesti syntypaikoillaan kuten Vantaa on hulevesiohjelmassaan linjannut. Hulevesien mukana kulkeutuu ojiin ja puroihin sekä vesistöihin myös ympäristölle haitallisia aineita. Teollisuusalueilla rankkasateet ja lumien sulaminen aiheuttavat ongelmia, kun puhdistuskaivot eivät kaikkia hulevesiä vedä eikä niitä mahdu tonteilla imeyttämään. Allekirjoittaneet edellyttävät että, Kaupunkiympäristön toimiala valmistelee ohjeet kuinka suuren osan rakennettavan tontin piha- alueesta voi päällystää asfaltilla. Huomioiden rakennuksen käyttötarkoitus. Uusia ohjeita sovelletaan tontinluovutuksen yhteydessä asemakaavoissa. Valtuuston kokous 12.4.2021.	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset <u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Tarja Eklund</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Ulla Kaukola</i> 2. <i>Minna Kuusela</i> 3. <i>Paula Lehmuskallio</i> 4. <i>Tiina Tuomela</i> 5. <i>Mika Kasonen</i> 6. <i>Jaana Heiskanen</i> 7. <i>Jouko Jääskeläinen</i> 8. <i>Minna Räsänen</i> 9. <i>Minttu Sillanpää</i> 10. <i>Sirkka-Liisa Kähärä</i> 11. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 12. <i>Pirkko Letto</i> 13. <i>Anniina Kostilainen</i> 14. <i>Faysal Abdi</i> 15. <i>Maija Rautavaara</i> 16. <i>Antero Eerola</i> 17. <i>Kati Tyystjärvi</i>

18 §

Mika Kasonen och Tarja Eklund och 30 andra ledamöters motion om återställande av Spinnrockshjulets rekreationsområde

VD/3744/00.02.00.03/2021

Mika Kasonen och Tarja Eklund och 30 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Spinnrockshjulets skogsområde är ett viktigt motions- och rekreationsområde för invånarna. Skogsområdet används av elever på den närliggande skolan och närområdets daghemsbarn. I skogsområdet har den närliggande skolans barn redan i årtionden lärt sig att åka skidor. Under coronatiden har behovet av närmotion betonats och den kommer att vara viktig också i fortsättningen.

Vi undertecknade föreslår att Vanda stad utreder möjligheten att förbättra möjligheterna att använda Spinnrockshjulets skogsområde för rekreation genom bl.a. följande projekt:

Förlängning av Spinnrockshjulets motionsslinga via Lärftvägens och Svedjebergsvägen befintliga gångtunnlar till parkområdet i östra Haxböle, då området kan kopplas till det mer vidsträckta regionala nätverket av grönskorridorer.

Upprustning av motionsslingorna i skogsområdet samt förnyande av träningsredskap som byggts av gamla lyktstolpar till moderna redskap och upplysning av motionsslingorna åtminstone i träningsredskapsområdet. Dessutom har invånare kommit med önskemål om att området förses med ett antal bänkar och papperskorgar.

Spinnrockshjulets skogsområde bör bevaras i naturtillstånd i så stor utsträckning som möjligt, men farliga träd som riskerar att falla bör forslas bort.

Förnyande av bron som är i dåligt skick och småskalig uppsnyggning av diket i östra Haxböle för att förbättra vattenströmningen är åtgärder som snabbt kan genomföras.

De euro som satsas på Vandabornas motionsmöjligheter betalar sig mångfalt tillbaka. Som närrekreations- och motionsområde är Spinnrockshjulets skogsområde oersättligt och vi undertecknade hoppas att invånarnas välbefinnande också i östra Haxböle och närområdena beaktas i detta avseende.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 18

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och skicka fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- motion undertecknad av Mika Kasonen och Tarja Eklund och 30 andra ledamöter om återställande av Spinnrockshjulets rekreationsområde

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Rukinpyörän virkistysalueen kunnostus Rukinpyörän metsäalue on alueen asukkaille tärkeä kuntoilu- ja virkistysalue. Metsäaluetta käyttävät lähellä sijaitsevan koulun oppilaat sekä lähialueen päiväkotien lapset. Metsäalueella ovat lähikoulun lapset oppineet hiihtämään jo vuosikymmenten ajan. Lähiliikunnan tarve on korona-aikana korostunut ja tulee olemaan tärkeää jatkossakin. Me allekirjoittaneet ehdotamme, että Vantaan kaupunki selvittää mahdollisuuden parantaa Rukinpyörän metsäalueen virkistyskäyttömahdollisuuksia mm. seuraavilla hankkeilla. Rukinpyörän pururadan jatkaminen Palttinatien ja Kaskikalliontien jo olemassa olevien alikulkutunneleiden kautta Itä-Hakkilan puistoalueeseen, jolloin alue saataisiin liitettyä laajempaan seudulliseen viherkäytäväverkostoon. Metsäalueella olevien pururatojen kunnostaminen sekä vanhojen valotolpista tehtyjen kuntolaitteiden uusiminen nykyaikaisiksi välineiksi ja pururatojen valaiseminen ainakin kuntoilulaitealueella. Lisäksi alueelle on asukkaiden pyynnöstä toivottu muutamia penkkejä sekä roskakoreja. Rukinpyöränmetsäalue pitää säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena, mutta metsäalueelta pitää poistaa vaarallisia, kaatumavaarassa olevia puita. Huonokuntoisen sillan uusiminen sekä Itä-Hakkilan ojan pienimuotoinen siistiminen veden virtauksen parantamiseksi ovat nopeasti toteutettavia toimenpiteitä.	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> Mika Kasonen ja Tarja Eklund <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Markku Weckman 2. Timo Auvinen 3. Paula Lehmuskallio 4. Sami Kanerva 5. Niilo Kärki 6. Ulla Kaukola 7. Vaula Norrena 8. Minna Kuusela 9. Tiina Tuomela 10. Sirpa Siru Kauppinen 11. Lauri Kaira 12. Sari Multala 13. Jaana Heiskanen 14. Jari Jääskeläinen 15. Juha Malmi 16. Tanja Vahvelainen 17. Jouko Jääskeläinen 18. Tapani Mäkinen 19. Siri Ahokas 20. Kati Tyystjärvi 21. Joel Linnainmäki 22. Jussi Saramo 23. Juha Hirvonen 24. Sveta Silvennoinen-Hiisku 25. Maarit Raja-Aho

Vantaalaisten kuntoiluun sijoitetut eurot maksavat itsensä takaisin moninkertaisina. Lähivirkistys- ja kuntoilualueena Rukinpyörän metsäalue on korvaamaton, ja me allekirjoittaneet toivomme, että myös Itä-Hakkilan ja lähialueen asukkaiden hyvinvointi otetaan tältä osin huomioon. Valtuuston kokous 12.4.2021	<i>26. Anniina Kostilainen</i> <i>27. Pirkko Letto</i> <i>28. Faysal Abdi</i> <i>29. Anssi Aura</i> <i>30. Antero Eerola</i>

19 § **Anniina Kostilainens och Carita Orlandos samt 33 andra ledamöters motion om inledande av ett försök med sommarterrasser i Vanda**

VD/3752/00.02.00.03/2021

Anniina Kostilainen och Carita Orlando samt 33 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

Sommaren 2020 inledde Helsingfors stad ett försök på Senatstorget, där det byggdes en koncentration av terrasser på torget. Under sommaren besöktes terrassens restauranger av omkring 400 000 kunder och den sysselsatte direkt cirka 250 yrkespersoner inom olika branscher. I anslutning till terrassen verkade 16 olika restauranger. Det tog sex veckor att förverkliga projektet från idé till uppbyggnad.

Vi undertecknade föreslår att Vanda stad sommaren 2021 inleder ett sommarterrassförsök i Dickursby centrum, till exempel på det nya torget, genom att i tillämpliga delar utnyttja Helsingfors modell. En sommarterrass skulle innebära en efterlängtd vitamininjektion för områdets restauranger, ge liv åt staden under sommaren och medföra mångsidighet i användningen av det offentliga rummet. Om försöket lyckas kunde sommarterrassen bli en bestående verksamhet som livar upp stadsrummet på olika håll i Vanda. Efter coronatiden är restaurangerna i stort behov av försäljning för att klara sig och kunna bevara arbetsplatserna.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 19

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Anniina Kostilainens och Carita Orlandos samt 33 andra ledamöters undertecknade motion om inledande av ett försök med sommarterrasser i Vanda

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Kesäterassikokeilun käynnistäminen Vantaalla Kesällä 2020 Helsingin kaupunki käynnisti Senaatintorilla kokeilun, jossa torille rakennettiin terassikeskittymä. Kesän aikana terassin ravintoloissa vieraili noin 400 000 asiakasta ja se työllisti suoraan noin 250 eri alojen ammattilaista. Terassin yhteydessä toimi 16 eri ravintolaa. Hankkeen toteuttaminen kesti ideasta pystytykseen kuusi viikkoa. Me allekirjoitetut valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki käynnistää kesäksi 2021 Helsingin mallia soveltuvien osin hyödyntäen kesäterassikokeilun Tikkurilan keskustaan, esimerkiksi uudelle torille. Kesäterassi toisi kaivatun piristysruiskeen alueen ravintoloille, eloa kaupungin kesään ja monipuolisuutta julkisen tilan käyttöön. Onnistuessaan kesäterassi voisi muodostua pysyväksi kaupunkitilaa eri puolilla Vantaata elävöittäväksi toiminnaksi. Korona-ajan jälkeen ravintolat kaipaavat kipeästi myyntiä selviytyäkseen ja säilyttääkseen työpaikat. Anniina Kostilainen ja Carita Orlando	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> Anniina Kostilainen ja Carita Orlando <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Tarja Eklund 2. Mika Kasonen 3. Paula Lehmuskallio 4. Sami Kanerva 5. Niilo Kärki 6. Vaula Norrena 7. Eve Rämö 8. Joel Linnainmäki 9. Minna Kuusela 10. Kai-Ari Lundell 11. Tiina Tuomela 12. Sirpa Siru Kauppinen 13. Lauri Kaira 14. Sari Multala 15. Jaana Heiskanen 16. Jari Jääskeläinen 17. Juha Malmi 18. Tanja Vahvelainen 19. Minna Atiye 20. Tapani Mäkinen 21. Siri Ahokas 22. Jarno Eskelinen 23. Emmi Pajunen 24. Jussi Saramo 25. Minttu Sillanpää

	26. <i>Sirkka-Liisa Kähärä</i> 27. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 28. <i>Maarit Raja-Aho</i> 29. <i>Pirkko Letto</i> 30. <i>Maija Rautavaara</i> 31. <i>Timo Juurikkala</i> 32. <i>Anssi Aura</i> 33. <i>Antero Eerola</i>

20 §

Mika Kasonens och 33 andra ledamöters motion om konditionstrappor i anslutning till Håkansböle idrottspark

VD/3754/00.02.00.03/2021

Mika Kasonen sekä 33 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

Mika Kasonen och 33 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vi fullmäktigeledamöter som undertecknat motionen ber att Vanda stad utreder möjligheten att bygga konditionstrappor i anslutning till Håkansböle idrottspark. Håkansböle idrottspark är ett betydelsefullt område för fritidsmotion och nationell tävlingsidrott i östra Vanda

Behovet av närmotion har ökat och kommer också i fortsättningen att vara viktigt. Vi föreslår att konditionstrapporna byggs till exempel i anslutning till de backåkningsställena som redan finns i området, på ett ställe där trapporna inte stör backåkningen.

Konditionstrapporna ökar kommuninvånarnas möjligheter att motionera i området och ger också vanliga motionärer en möjlighet till olika former av motion, utöver dem som aktivt ägnar sig åt motion. Konditionstrapporna skulle öka idrottsparkens användningsmöjligheter också under sommaren.

De konditionstrappor som byggts på andra håll i Vanda har blivit populära bland motionsidkarna. I östra Vanda saknas möjligheter att utöva motionsformer som trappgång och trapplöpning, vilka fått en alldeles ny betydelse som motionsform bland Vandaborna. Vanda bör aktivt främja byggandet av motionsplatser utomhus.

Vi undertecknade önskar att Vanda stad också beaktar motionärerna i östra Vanda när det gäller utövandet av trappgång och trapplöpning.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 20

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Mika Kasonens och 33 andra ledamöters undertecknade motion om konditionstrappor i anslutning till Håkansböle idrottspark

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Kuntoportaات Hakunilan urheilupuiston yhteyteen Me aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut pyydämme, että Vantaan kaupunki selvittää mahdollisuuden rakentaa kuntoportaات Hakunilan urheilupuiston yhteyteen. Hakunilan urheilupuisto on merkittävä Itä-Vantaan vapaa-ajan kuntoilun sekä kansallisen kilpaurheilun alue. Lähiliikunnan tarve on lisääntynyt ja tulee olemaan jatkossakin tärkeää. Esitämme, että kuntoportaات rakennettaisiin esimerkiksi jo alueella olemassa olevien mäenlaskupaikkojen yhteyteen kohtaan, jossa se ei häiritse mäenlaskua. Kuntoportaات lisäävät kuntalaisten kuntoilumahdollisuuksia alueella ja antaa myös aktiivisesti liikuntaa harrastavien lisäksi mahdollisuuden erilaiseen liikuntaan myös tavallisille kuntoilijoille. Kuntoportaات lisäävät urheilupuiston käyttömahdollisuuksia myös kesäaikaan. Muualle Vantaalle rakennetut kuntoportaات ovat saavuttaneet suuren suosion kuntoilijoiden ja ulkoilijoiden keskuudessa. Itä-Vantaalla ei ole mahdollisuutta harrastaa porraskävelyä ja porrasjuoksua, jotka ovat saaneet aivan uuden merkityksen Vantaalaisten liikuntamuotona. Vantaan tulee aktiivisesti edistää ulkoliikuntapaikkojen rakentamista. Me allekirjoittaneet toivomme, että Vantaan kaupunki ottaa myös itä-vantaalaiset kuntoilijat huomioon porraskävely- ja juoksuharrastuksen suhteen.	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Mika Kasonen</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Tarja Eklund</i> 2. <i>Markku Weckman</i> 3. <i>Patrik Karlsson</i> 4. <i>Jari Jääskeläinen</i> 5. <i>Vaula Norrena</i> 6. <i>Anitta Orpana</i> 7. <i>Paula Lehmuskallio</i> 8. <i>Timo Auvinen</i> 9. <i>Sami Kanerva</i> 10. <i>Niilo Kärki</i> 11. <i>Eve Rämö</i> 12. <i>Joel Linnainmäki</i> 13. <i>Minna Kuusela</i> 14. <i>Kai-Ari Lundell</i> 15. <i>Tiina Tuomela</i> 16. <i>Sirpa Siru Kauppinen</i> 17. <i>Lauri Kaira</i> 18. <i>Sari Multala</i> 19. <i>Juha Malmi</i> 20. <i>Minna Atiye</i> 21. <i>Tapani Mäkinen</i> 22. <i>Siri Ahokas</i> 23. <i>Kati Tyystjärvi</i> 24. <i>Jarno Eskelinen</i> 25. <i>Jussi Saramo</i>

	26. <i>Sirkka-Liisa Kähärä</i> 27. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 28. <i>Maarit Raja-Aho</i> 29. <i>Anniina Kostilainen</i> 30. <i>Faysal Abdi</i> 31. <i>Maija Rautavaara</i> 32. <i>Anssi Aura</i> 33. <i>Antero Eerola</i>

21 § **Jari Jääskeläinens och 22 andra ledamöters motion att utöka antalet praktikplatser för Varias studerande inom Vanda stads byggprojekt**

VD/3765/00.02.00.03/2021

Jari Jääskeläinen och 22 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”För dem som studerar inom teknikbranschen vid Varia (byggande, målningsarbeten och husteknik) hittas inte alltid en praktikplats. Det kan således dra ut på tiden innan studerandena blir färdiga och i värsta fall har det lett till att studierna avbrutits. Coronatiden och studierna på distans har ytterligare försämrat situationen för studerandena.

Vi undertecknade föreslår att Vanda stad i alla sina egna byggprojekt gör en anteckning i entreprenadavtalet som förpliktar byggprojektets huvudentreprenör att ta studerande från teknikbranschen vid Varia till arbetsplatserna för perioder med lärande i arbetet.

Det skulle vara viktigt att Vanda stad rekommenderar att huvudentreprenören antecknar detta villkor också i de egna underleverantörsavtalen.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 21

Beslut:

- Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

Jari Jääskeläinens och 22 andra ledamöters undertecknade motion att utöka antalet praktikplatser för Varias studerande inom Vanda stads byggprojekt

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Valtuustoaloite Varian opiskelijoiden harjoittelupaikkojen lisäämiseksi Vantaan kaupungin rakennuskohteissa. <i>Varian tekniikanalan (rakennus, maalaus ja talotekniikka) opiskelijoille ei aina löydy harjoittelupaikkaa. näin ollen opiskelijoiden valmistuminen saattaa viivästyä tai pahimmillaan se on johtanut opintojen keskeyttämiseen. Korona-aika ja etäopiskelu ovat entisestään pahentaneet opiskelijoiden tilannetta.</i> <i>Me allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki ottaa kaikkien omien rakennushankkeiden urakkasopimukseen kirjauksen, joka velvoittaa rakennuskohteen pääurakoitsijaa ottamaan työmaille Varian tekniikanalan opiskelijoita työssäoppimisjaksoille.</i> <i>Olisi tärkeää, että Vantaan kaupunki suositaa, että pääurakoitsija kirjaisi tämän ehdon myös omiin alihankintasopimuksiin.</i> <i>Valtuuston kokous 12.4.2021</i>	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> Jari Jääskeläinen <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Tarja Eklund 2. Vaula Norrena 3. Kai-Ari Lundell 4. Sirpa Siru Kauppinen 5. Tiina Tuomela 6. Juha Malmi 7. Tanja Vahvelainen 8. Jouko Jääskeläinen 9. Kati Tyystjärvi 10. Antero Eerola 11. Jarno Eskelinen 12. Emmi Pajunen 13. Minttu Sillanpää 14. Jussi Saramo 15. Sveta Silvennoinen-Hiisku 16. Minna Kuusela 17. Anniina Kostilainen 18. Pirkko Letto 19. Faysal Abdi 20. Timo Juurikkala 21. Maija Rautavaara 22. Joel Linnainmäki

22 §

Minna Kuusela och Eve Rämös och 17 andra ledamöters motion om att åtgärda problemen och få mer resurser när det gäller boendehälsan

VD/3771/00.02.00.03/2021

Minna Kuusela och Eve Rämö samt 17 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

Problem med inomhusluften är akut också när det gäller andra objekt än skolor och daghem. En del Vandabor måste dagligen lida av hälsoolägenheter som uppkommer i den egna lägenheten. Hälsoolägenheter i bostäderna kan orsakas av till exempel fukt och mögel, lukter, rök, damm, buller, bristfällig luftkonditionering, kyla eller hetta och kemikaliska föroreningar i inomhusluften. Kommuninvånarna har hört av sig och bekymrat sig över ökade problem med boendehälsan.

Fastighetsägaren är i första hand skyldig att utreda orsakerna till problemet och rätta till missförhållandena. Om fastighetsägaren trots begäran inte börjar vidta nödvändiga utrednings- och reparationsåtgärder eller om man är av olika åsikt om olägenhetens existens ska invånaren enligt stadens anvisningar kontakta hälsoingenjörerna vid Vandas miljöcentral, till vilkas skyldighet det hör att övervaka hälsoförhållandena i bostäder och andra vistelserum.

För närvarande är situationen ohållbar, stadens resurser är för små och husbolagens försummelser leder ingen vart till följd av bristfälliga resurser.

Från invånarens första kontakt tar det nu i genomsnitt fem månader innan man hinner göra någonting alls åt saken, inspektionsbesök eller ens anvisningar och rådgivning. De tre ingenjörer som nu jobbar vid boendehälsan är för få för att sköta den nuvarande arbetsmängden. Enheten för boendehälsa saknar helt möjlighet att reagera på akuta hot och situationer.

Vi undertecknade ledamöter föreslår att staden redan innan höstens budgetrunda skrider till snabba åtgärder för att förbättra saken och föreslår åtgärder, som kan förbättra situationen och skapa mänskliga och hälsosamma boendeförhållanden.

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 22

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända det till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Minna Kuusela och Eve Rämös undertecknade motion om att åtgärda problemen och få mer resurser när det gäller boendehälsan

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Asumisterveysongelmat ja -resurssit kuntoon Sisäilmaongelmat koskevat kipeästi muitakin kuin kouluja ja päiväkoteja. Osa vantaalaisista joutuu kärsimään päivittäin oman asuntonsa tuottamasta terveyshaitasta. Terveyshaittaa asunnoissa voivat aiheuttaa esimerkiksi kosteus ja home, haju, savu ja pöly, melu, puutteellinen ilmanvaihto, kylmyys tai kuumuus ja sisäilman kemialliset epäpuhtaudet. Kuntalaisilta on kuulunut huolestuneita viestejä, joissa kerrotaan asumisterveyden lisääntyneistä ongelmista. Kiinteistön omistaja on ensisijaisesti velvollinen selvittämään ongelman syyt ja korjaamaan epäkohdat. Jos kiinteistön omistaja ei pyynnöistä huolimatta ryhdy tarvittaviin selvitys- ja korjaustoimiin tai haitan olemassaolosta on erimielisyyttä, on asukkaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti otettava Vantaan ympäristökeskuksen terveysinsinööreihin, joiden velvollisuuksiin kuuluu asuntojen ja muiden oleskelutilojen terveydellisten olojen valvonta. Tällä hetkellä tilanne on kestämaton, kaupungin resurssit ovat liian pienet ja taloyhtiöiden laiminlyönnit eivät johda mihinkään johtuen puutteellisista resursseista. Ensimmäisestä asukkaan yhteydenotosta kestää nyt keskimäärin yli viisi kuukautta ennen kun asialle ehditään tehdä yhtään mitään, tarkastuskäyntiä tai edes ohjausta ja neuvontaa. Nyt asumisterveydessä työskentelevät kolme insinööriä ovat liian vähän hoitamaan nykyinen työmäärä. Asumisterveyden yksiköstä puuttuu kokonaan mahdollisuus reagoida akuutteihin uhkiin ja tilanteisiin. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kaupunki ryhtyy asian parantamiseksi pikaisiin toimiin jo ennen syksyn talousarviokierrosta, ja ehdottaa toimet, joilla tilanne saadaan parannettua ja asumisolot inhimillisiksi ja terveelliseksi. Minna Kuusela ja Eve Rämö Kaupunginvaltuuston kokous 12.4.2021	Aloitteen tekijän nimi: <i>Minna Kuusela ja Eve Rämö</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Mika Kasonen</i> 2. <i>Tarja Eklund</i> 3. <i>Vaula Norrena</i> 4. <i>Sirpa Siru Kauppinen</i> 5. <i>Tiina Tuomela</i> 6. <i>Jari Jääskeläinen</i> 7. <i>Tanja Vahvelainen</i> 8. <i>Minna Atiye</i> 9. <i>Siri Ahokas</i> 10. <i>Jussi Saramo</i> 11. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 12. <i>Anniina Kostilainen</i> 13. <i>Faysal Abdi</i> 14. <i>Maarit Raja-Aho</i> 15. <i>Emmi Pajunen</i> 16. <i>Maija Rautavaara</i> 17. <i>Antero Eerola</i>

23 §

Anitta Orpanas och 17 andra ledamöters motion om elbelysning till skogsvägen från Bäckdalen i Askis till Kimaran päiväkoti och Askiston koulu

VD/3772/00.02.00.03/2021

Anitta Orpana och 17 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vi undertecknade ledamöter ber att Vanda stad utreder möjligheten att förse skogsvägen som leder från Bäckdalen i Askis till Kimaran päiväkoti med el. Skogsvägen används särskilt av lågstadieelever i Askis och föräldrar som för barn till Kimaran päiväkoti. Skogsvägen är en trygg färdled, men eftersom den saknar belysning är barn rädda att använda den på hösten och under mörka vintermånader. Nu tvingas barnen ta en omväg via bilvägen till gångvägen som leder till Askiston koulu. I utkanten av Bäckdalen finns sedan tidigare en transformatorstation, sträckan är ca 150 m lång.

Vi undertecknade hoppas att Vanda stad installerar belysning så att vi för barn som bor i Askis får en tryggare skolväg till Askiston koulu och Kimaran päiväkoti.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 23

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- motion undertecknad av Anitta Orpana och 17 andra ledamöter om elbelysning till skogsvägen från Bäckdalen i Askis till Kimaran päiväkoti och Askiston koulu

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset	
Sähkövalot Askiston Purolaaksosta Kimaran päiväkodille Ja Askiston koululle johtavalle metsätielle Aloite: Me aloitteen allekirjoittaneet valtuutetut pyydämme, että Vantaan kaupunki selvittää mahdollisuuden sähköistää Askiston Purolaaksosta Kimaran päiväkodille johtavan metsätien. Metsätietä käyttävät erityisesti Askiston alakoululaiset sekä Kimaran päiväkotiin lapsia vievät vanhemmat. Metsätie on turvallinen kulkuväylä, mutta valaistuksen puuttuessa lapset pelkäävät käyttää sitä syksyisin ja pimeinä talvikuukausina. Nyt lapset joutuvat kiertämään autotien kautta Askiston koululle vievälle kävelytielle. Purolaakson päässä on valmiina muuntamo, reitin pituus on noin 150 m. Me allekirjoittaneet toivomme, että Vantaan kaupunki tekee sähköistyksen, jolla saamme askistolaisille lapsille turvallisemman koulutien Askiston kouluun sekä Kimaran päiväkotiin. Anitta Orpana <i>Kaupunginvaltuusto 12.4.2021</i>	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Anitta Orpana</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Mika Kasonen</i> 2. <i>Maarit Raja-Aho</i> 3. <i>Sami Kanerva</i> 4. <i>Tarja Eklund</i> 5. <i>Vaula Norrena</i> 6. <i>Sirpa Siru Kauppinen</i> 7. <i>Tiina Tuomela</i> 8. <i>Lauri Kaira</i> 9. <i>Kai-Ari Lundell</i> 10. <i>Juha Malmi</i> 11. <i>Jouko Jääskeläinen</i> 12. <i>Tapani Mäkinen</i> 13. <i>Siri Ahokas</i> 14. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 15. <i>Anniina Kostilainen</i> 16. <i>Joel Linnainmäki</i> 17. <i>Anssi Aura</i>	

24 § **Ulla Kaukolas och 19 andra ledamöters motion om elektronisk signering av Vanda stads verksamhetsorgans protokoll**

VD/3773/00.02.00.03/2021

Ulla Kaukola och 19 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Coronatiden har åstadkommit en snabb övergång till elektroniska tjänster. Medlemmarna i stadens verksamhetsorgan har kunnat justera protokollen per e-post, men har fortfarande varit tvungna att komma till stadshuset för att underteckna protokollen på plats.

Vi undertecknade stadsfullmäktigeledamöter föreslår att staden utreder om det är möjligt att övergå till en praxis, där stadens verksamhetsorgans protokoll undertecknas elektroniskt.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 24

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Ulla Kaukolas och 19 andra ledamöters undertecknade motion om elektronisk signering av Vanda stads verksamhetsorgans protokoll

Valtuustoaloitteen otsikko &	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Valtuustoaloite Vantaan kaupungin toimielimien pöytäkirjojen sähköisestä allekirjoittamisesta Korona-aika on saanut aikaan nopean siirtymisen sähköisiin palveluihin. Kaupungin toimielimien jäsenet ovat voineet tarkastaa pöytäkirjat sähköpostitse, mutta heidän on yhä ollut pakko käydä allekirjoittamassa pöytäkirjat paikan päällä kaupungintalolla. Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että kaupunki selvittää, onko mahdollista siirtyä käytäntöön, jossa kaupungin toimielimien pöytäkirjat allekirjoitetaan sähköisesti. 12.4.2021	Aloitteen tekijän nimi: <i>Ulla Kaukola</i> Aloitteen allekirjoittajat: 1. <i>Tarja Eklund</i> 2. <i>Joel Linnainmäki</i> 3. <i>Minna Kuusela</i> 4. <i>Sami Kanerva</i> 5. <i>Tiina Tuomela</i> 6. <i>Sari Multala</i> 7. <i>Jaana Heiskanen</i> 8. <i>Jouko Jääskeläinen</i> 9. <i>Minna Räsänen</i> 10. <i>Siri Ahokas</i> 11. <i>Sirkka-Liisa Kähärä</i> 12. <i>Juha Hirvonen</i> 13. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 14. <i>Maarit Raja-Aho</i> 15. <i>Anniina Kostilainen</i> 16. <i>Pirkko Letto</i> 17. <i>Maija Rautavaara</i> 18. <i>Anssi Aura</i> 19. <i>Tapani Mäkinen</i> 20.

25 § **Vaula Norrenas och 18 andra ledamöters motion om en utredning av ett arbetssedelförsök för arbetslösa under 25 år**

VD/3775/00.02.00.03/2021

Vaula Norrena och 18 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Ungdomsarbetslösheten i Vanda har stigit till en rekordhög nivå i och med coronan. Andelen arbetslösa unga under 25 år i Vanda är redan över 20 % dvs. fler än 2000 personer. Redan före coronan år 2019 uppnådde Vanda inte fullmäktigeperiodens strategiska mål om att minska ungdomsarbetslösheten.

I Vandas välfärdsberättelse redogörs det för hur arbetslösheten utsätter unga för permanent marginalisering.

Arbetslösheten och bristande utbildning utsätter unga för hälsoproblem och psykiska problem, vilket igen leder till stora svårigheter att komma in på någon utbildning eller få ett jobb.

Vanda är med i det kommunala sysselsättningsförsöket där bland annat olika sätt att erbjuda sysselsättningsservice testas i pilotprojekt.

Vanda fick nyligen finansiering av Nylands NTM-central för anställning av 10 så kallade medvandrar (på finska rinnalla kulkija). Detta ska hjälpa 400 unga under två års tid. Det här ger ändå inte arbetsplatser för alla de 2000 ungdomar som är arbetslösa.

Vi föreslår nu att ett av Vandas pilotprojekt inom det kommunala försöket kunde vara en så kallad arbetssedel för unga arbetslösa under 25 år. Enligt sysselsättningsservicen är en arbetssedel möjlig ifall det inte finns legislativa hinder för arbetssedlar när det gäller personer under 30 år.

Arbetssedeln skulle fungera på samma sätt som en sommarjobbssedel och ge både ungdomarna och arbetsgivarna en lätt och flexibel möjlighet att prova på arbetslivet och se hur anställningen fungerar. En arbetslös ung person kunde med hjälp av sedeln eventuellt också utföra utbildningsrelaterad praktik redan innan hen fått en studieplats.

Priset för en arbetssedel kunde vara t.ex. 500 euro (Vandatillägget var väl en gång i tiden 800 euro) per månad och den skulle betalas till arbetsgivaren i efterhand på samma sätt som en sommarjobbssedel.

Kravet skulle vara att en ung person åtminstone får branschspecifik praktik- eller minimilön för arbetet. Arbetsperioden som skulle ersättas med en arbetssedel kunde vara t.ex. 1–3 månader. Med hjälp av arbetssedeln kunde också arbetskraftsservicen på ett mer flexibelt sätt ordna arbetsplatser för ungdomsarbetslösa jämfört med de vanliga och styvare lönesubventionsarrangemangen.

Vi föreslår att Vanda utreder möjligheterna till en arbetssedelmodell för ungdomsarbetslösa inom det kommunala sysselsättningsförsöket.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 25

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Vaula Norrenas och 18 andra ledamöters undertecknade motion om en utredning av ett arbetssedelförsök för arbetslösa under 25 år

Selvitys työsetelikokeilusta alle 25-vuotiaille työttömille

Nuorisotyöttömyys on pompannut koronan myötä Vantaalla ennätyskorkealle. Jo yli 20% eli yli 2000 alle 25-vuotiaasta on työttömänä Vantaalla. Jo ennen koronaa vuonna 2019 Vantaa jäi jälkeen valtuustokauden strategisesta tavoitteesta vähentää nuorisotyöttömyyttä.

Vantaan hyvinvointikertomuksessa 2020 kerrotaan, kuinka työttömyys altistaa nuoria pysyvään syrjäytymiseen.

Työttömyys ja koulutuksen puute altistaa nuoria terveys- ja mielenterveysongelmille, mistä puolestaan seuraa suuria vaikeuksia päästä koulutukseen tai työhön.

Vantaa on nyt mukana työllisyyden kuntakokeilussa, jossa mm. pilotoidaan erilaisia tapoja tarjota työllisyyspalveluja.

Vantaa sai juuri äsken Uudenmaan ELY-keskukselta rahoituksen 10 ns. rinnallakulkijan palkkaamiseen. Tällä on tarkoitus auttaa 400 nuorta kahden vuoden ajan. Tämä ei kuitenkaan vielä tuo työpaikkoja kaikille 2000 nuorisotyöttömälle.

Esitämme nyt, että yksi Vantaan kuntakokeilun piloteista voisi olla ns. työseteli alle 25-vuotiaille työttömille. Työllisyyspalvelujen mukaan tällainen on mahdollinen sikäli, että ei ole lainsäädännöllistä estettä työsetelille alle 30-vuotiaiden kohdalla.

Työseteli toimisi kesätyösetelin tavoin antaen sekä nuorille että työnantajille joustavan ja helpon tavan kokeilla nuorta työelämässä.

Työtön nuori voisi ehkä tehdä setelillä myös koulutukseen liittyvää työharjoittelua jo ennen kuin on saanut opiskelupaikan.

Työsetelin hinta voisi olla esim. 500 euroa (Vantaa-lisä taisi aikoinaan olla 800 euroa) kuukautta kohden ja se maksettaisiin työnantajalle jälkikäteen samalla tavoin kuin kesätyöseteli.

Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset

Aloitteen tekijän nimi:

Vaula Norrena

Allekirjoittajat:

1. Eve Rämö
2. Joel Linnainmäki
3. Minna Kuusela
4. Sirpa Siru Kauppinen
5. Tiina Tuomela
6. Mika Kasonen
7. Jari Jääskeläinen
8. Tanja Vahvelainen
9. Minna Atiye
10. Jarno Eskelinen
11. Juha Malmi
12. Emmi Pajunen
13. Sveta Silvennoinen-Hiisku
14. Anniina Kostilainen
15. Maija Rautavaara
16. Timo Juurikkala
17. Antero Eerola
18. Anssi Aura
- 19.

Edellytyksenä olisi, että nuori saa työstä vähintään alakohtaista harjoittelu- tai minimipalkkaa. Työsetelillä korvattava työjakso voisi olla esim. 1 - 3 kuukautta. Työseteli voisi olla myös työvoimapalveluille joustavampi tapa hankkia nuorisotyöttömille työpaikkoja kuin perinteisesti kankeammat palkkatukijärjestelyt ovat. Esitämme, että Vantaa tutkii työllisyyden kuntakokeilussa työsetelimallia nuorisotyöttömille. Vaula Norrena	

26 § **Maarit Raja-Ahos, Siri Ahokas och Anssi Auras samt 9 andra ledamöters motion om ett åtgärdsprogram för att minska småpartikelutsläppen i småhusområden**

VD/3789/00.02.00.03/2021

Maarit Raja-Aho, Siri Ahokas och Anssi Aura samt 9 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”I Finland dör drygt 200 personer av hälsoproblem orsakade av PAH-föreningar som uppstår vid vedeldning, dvs. lika många som i trafiken.

Då man gör sig av med avfall genom bränning bildas olika giftiga föreningar i luften. När man bränner exempelvis klorblekt papper eller plast som innehåller klor (PVC-plast) bildas väteklorid, dvs. saltsyra och potentiellt extremt giftiga dioxiner och furaner.

Problemet går att se också i Vandas småhusområden, där småpartiklar från vedeldning orsakar hälsoproblem. Allt fler utsätts för brandgaser i småhusområden på grund av tätare bebyggelse och utökad vedeldning. Miljömyndighetens skyldighet är att reagera om boende anmäler en sämre luftkvalitet, konstatera de problem som uppstått och aktivt börja lösa problemet.

Vi undertecknade ledamöter föreslår att staden försöker hitta lösningar för att åtgärda problemet, ger ut information om vedeldning samt utvecklar en process för att uppdaga och åtgärda de problem som följer av vedeldning.

Medlen skulle kunna vara följande;

- 1 Staden startar en utredning om material som bränns i eldstäder, t.ex. en enkätundersökning.
- 2 Efter utredningen gör staden upp ett åtgärdsprogram för att man inte ska bryta mot miljöskyddsföreskrifterna i områdena. Åtgärdsprogrammet skulle kunna innehålla t.ex.
  - Upplysning om negativa hälsoeffekter av vedeldning och om material som inte lämpar sig för bränning
  - Anvisningar om hur rent och torrt det material som bränns ska vara och hur man ser till att ha rätt teknik

I vår motion ber vi att staden också beaktar att det på detaljplanenivå går att fastställa behov för vedlidel i småhusområden så att den ved som bränns håller sig fräsch.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 26

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- motion undertecknad av Maarit Raja-Aho, Siri Ahokas och Anssi Aura samt 9 andra ledamöter om ett åtgärdsprogram för att minska småpartikelutsläppen i småhusområden

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Toimenpideohjelma pienhiukkaspäästöjen vähentämiseksi pientaloalueilla Puunpoltosta syntyvien PAH-yhdisteiden terveyshaittoihin kuolee Suomessa vuosittain reilut 200 ihmistä, eli saman verran kuin liikenteessä. Jätteen hävittäminen polttamalla tuottaa ilmaan erilaisia myrkyllisiä yhdisteitä. Esimerkiksi kloorivalkaistua paperia tai klooria sisältävää muovia (PVC-muovi) poltettaessa muodostuu kloorivetyä eli suolahappoa sekä mahdollisesti erittäin myrkyllisiä dioksiineja ja furaaneja. Ongelma on nähtävissä myös Vantaan pientaloalueilla, jossa puunpoltosta aiheutuvat pienhiukkaset aiheuttavat terveyshaitan. Savukaasuille altistuu pientaloalueilla yhä useampi tiivistyneen asutuksen ja lisääntyneen puunpolton takia. Ympäristöviranomaisen velvollisuus on reagoida asukkaan ilmoituksiin ilmanlaadun heikkenemisen takia, todentaa ilmenneet ongelmat ja ryhtyä aktiivisesti ratkaisemaan ongelmaa. Me allekirjoittaneet valtuutetut ehdotamme, että kaupunki etsii ratkaisut ongelman selvittämiseksi, tiedottaa puunpoltosta sekä kehittää prosessin puunpoltosta seuraavien ongelmien havaitsemiseksi ja korjaamiseksi. Näitä keinoja voisivat olla seuraavat; 1. Kaupunki käynnistää selvityksen tulisisjoissa poltettavasta materiaalista, esimerkiksi kyselytutkimuksen. 2. Kaupunki laatii selvityksen jälkeen toimenpideohjelman niin, että alueella ei rikottaisi ympäristönsuojelumääräyksiä. Toimenpideohjelma voisi sisältää esim. - Valistusta puunpolton terveyshaitoista sekä poltettavaksi sopimattomista materiaaleista	<u>Aloitteen tekijän nimet:</u> <i>Maarit Raja-Aho</i> <i>Siri Ahokas</i> <i>Anssi Aura</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Minna Kuusela</i> 2. <i>Sami Kanerva</i> 3. <i>Vaula Norrena</i> 4. <i>Jouko Jääskeläinen</i> 5. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 6. <i>Maija Rautavaara</i> 7. <i>Mika Kasonen</i> 8. <i>Tapani Mäkinen</i> 9. <i>Paula Lehmuskallio</i>

- Ohjeistuksen poltettavan materiaalin puhtaudesta, kuivuudesta ja oikeanlaisesta tekniikasta huolehtimisesta. Pyydämme aloitteessamme kaupunkia myös huomiomaan, että asemakaavatasolla voidaan määritellä tarve puuvajalle pientaloalueilla, jotta poltettava puu säilyisi hyvälaatuisena. Maarit Raja-Aho Siri Ahokas Anssi Aura <i>Kaupunginvaltuuston kokous 12.4.2021</i>	

27 § **Joel Linnainmäkis och 18 andra ledamöters motion om att ordna vänverksamhet under coronatiden i Vanda – samtalssällskap för ensamma stadsbor**

VD/3790/00.02.00.03/2021

Joel Linnainmäki och 18 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Upplevelsen av ensamhet är vanligt förekommande och kan ha en farlig inverkan på välmåendet. Coronapandemin har ökat upplevelsorna av ensamhet. Enligt en undersökning som Finlands Röda Kors (FRK) låtit utföra lider nu var tredje finländare av ensamhet, medan jämförelsevis var femte finländare upplevde ensamhet tidigare. Ensamheten har ökat mest hos över 65-åringar, unga, ensamboende, lågavlönade och personer som inte är i arbetslivet.

Ensamheten kan leda till långvariga problem med välbefinnandet och utsätta personen för psykiska problem och problem med orken samt sjukdomar. Ensamheten kan också leda till marginalisering i samhället.

Läget under coronatiden har varit oroväckande. Stödtjänsterna och frivilligverksamheten som erbjuds räcker inte längre till att svara på den ensamhet som redan en tredjedel av finländarna upplever. Vi behöver alltså nya åtgärder, idéer och hjälpande händer.

Med anledning av det som nämnts ovan föreslår vi ledamöter som undertecknat motionen att:

- 1.) Staden börjar ordna vänverksamhet under coronatiden i Vanda. Verksamheten erbjuder samtalssällskap för ensamma stadsbor.
- 2.) Staden utreder vilket är det bästa sättet att erbjuda tilläggsstöd för aktörer inom tredje sektorn för att bekämpa ensamhet.
- 3.) Staden beaktar arbetet med att bekämpa ensamheten i sin information och effektiverar servicehandledningen.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 27

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Joel Linnainmäkis och 18 andra ledamöters undertecknade motion om att ordna vänverksamhet under coronatiden i Vanda – samtalssällskap för ensamma stadsbor

Valtuustoaloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Koronakaveritoimintaa Vantaalle – keskusteluseuraa yksinäisille kaupunkilaisille Yksinäisyyden kokemus on yleistä ja se voi olla hyvinvoinnille vaarallista. Koronapandemia on osaltaan lisännyt yksinäisyyden kokemuksia. Suomen Punaisen Ristin (SPR) teettämän tutkimuksen mukaan lähes joka kolmas suomalainen kärsii yksinäisyydestä, kun aiemmin yksinäiseksi itsensä koki joka viides. Yksinäisyys on lisääntynyt eniten yli 65-vuotiailla, nuorilla, yksin asuvilla, pienituloisilla ja työelämän ulkopuolella olevilla. Yksinäisyys voi johtaa pitkäkestoisiin hyvinvoinnin ongelmiin altistamalla mielenterveyden ja jaksamisen häiriöille, sekä sairauksille. Yksinäisyys voi myös osaltaan syrjäyttää ihmistä yhteiskunnasta ja johtaa tätä kautta syrjäytymiseen. Tilanne on mennyt korona-aikana hälyttävään suuntaan. tarjoamat tukipalvelut ja vapaaehtoistoiminta eivät enää riitä vastaamaan nyt jo kolmasosan suomalaisista kokemaan yksinäisyyteen. Tarvitaan siis uusia toimia, ideoita ja auttavia käsiä. Yllä olevan johdosta me allekirjoitetut valtuutetut esitämme että 1.) Kaupunki käynnistää koronakaveritoiminnan Vantaalla. Toiminta tarjoaisi keskusteluseuraa yksinäisille kaupunkilaisille. 2.) Kaupunki selvittää millä keinoin se parhaiten voisi tarjota lisätukea kolmannen sektorin toimijoille yksinäisyyden torjumiseksi.	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> Joel Linnainmäki <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. <i>Minna Kuusela</i> 2. <i>Sirpa Kauppinen</i> 3. <i>Tiina Tuomela</i> 4. <i>Mika Kasonen</i> 5. <i>Vaula Norrena</i> 6. <i>Tanja Vahvelainen</i> 7. <i>Minna Atiye</i> 8. <i>Emmi Pajunen</i> 9. <i>Jussi Saramo</i> 10. <i>Sveta Silvennoinen-Hiisku</i> 11. <i>Maarit Raja-Aho</i> 12. <i>Jari Jääskeläinen</i> 13. <i>Anniina Kostilainen</i> 14. <i>Maija Rautavaara</i> 15. <i>Eve Rämö</i> 16. <i>Timo Juurikkala</i> 17. <i>Antero Eerola</i> 18. <i>Anssi Aura</i>

3.) Kaupunki huomioi yksinäisyyden torjunnan viestinnässään ja tehostaa palveluihin ohjausta.	

28 § **Sirpa Kauppinen och Eve Rämös samt 15 andra ledamöters motion om smidiga vårdkedjor för barn med neuropsykiatriska symtom från tidig identifiering till intensivt stöd**

VD/3793/00.02.00.03/2021

Sirpa Kauppinen och Eve Rämö samt 15 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Upp till en femtedel av omhändertagandena av barn beror på att de inte fått nödvändig psykiatrisk vård i tid eller att en lämplig vårdform inte finns att tillgå.

Det finns problem på vårdtrappans alla nivåer. Det är viktigt att identifiera problemen genast i det inledande skedet. Detta bör ske redan mycket tidigt, i rådgivningen, inom småbarnspedagogiken och i skolorna. Föräldrar som bär på oro och misstanke bör bli hörda och mötta.

Efter det att de första problemen upptäckts är inte vårdstigen problemfri. Elevvårdens resurser räcker inte till, undersökningar kan inte påbörjas i tid, och även inom småbarnspedagogiken stöter man på samma problem. Familjerådgivningen är överbelastad och handikappservicens köer slingrar sig långa.

Det finns också problem vid övergången till barnpsykiatri eller barnsjukhuset. Det är likaså mycket svårt att få en remiss och köerna är ställvis långa. Det förekommer också problem med samarbetet – bristerna i hälsovårdsservicen gör att klienterna hänvisas till barnskyddet. Alltför ofta tror man inom hälsovården att en placering löser problemen, även om behovet består i neuropsykiatrisk eller psykiatrisk vård.

Familjerna blir från första början utan rådgivning – servicenätet är splittrat, man måste känna till var man kan söka om stöd, och det krävs en detektiv för att hitta den rätta stigen.

I skolorna har inkluderingen, det vill säga placeringen av barn med särskilda behov i den egna närskolans klasser, mött kritik eftersom stödet i klassen inte alltid är tillräckligt med tanke på barnets lärande. Bristerna i skolornas trestegsstöd har redan konstaterats i universitetets utredning. Även om barnet inte har en diagnos måste man kunna få stöd utifrån behovet. En diagnos är inte heller en garanti för stöd eftersom tillgången till stöd inte är tillräcklig.

För att kunna lösa problemen måste man utarbeta en modell med vilken problemen identifieras och hänvisningen till vård och undersökningar fungerar. En vårdstig som inte fungerar är betungande för barnen och deras föräldrar och gör att det redan överbelastade barnskyddet ytterligare överhoppas med arbete.

Vi kräver att Vanda utreder med vilka medel vårdstigen för barn med neuropsykiatriska symtom kunde bli smidigare och mer enhetlig. Modellen bör överskrida verksamhetsområdesgränserna och beakta såväl rådgivningen, småbarnspedagogiken, skolan som handikappservicens och familjerådgivningens tjänster. Vanda bör utreda principen med ett enda serviceställe med tillgång till både vägledning och rådgivning redan i ett tidigt skede. Modellen bör samordnas så den i framtiden omfattar hela Vanda-Kervo välfärdsområde.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 28

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Sirpa Kauppinen och Eve Rämös samt 15 andra ledamöters undertecknade motion om smidiga vårdkedjor för barn med neuropsykiatriska symtom från tidig identifiering till intensivt stöd

Valtuustoaloite:

Sujuva hoitopolku nepsy-lapsille varhaisesta tunnistamisesta tiiviiseen tukeen

Jopa viidennes lasten huostaanotoista johtuu siitä, että tarvittavaa psykiatrasta hoitoa ei anneta ajoissa tai sopivaa hoitomuotoa ei ole tarjolla.

Ongelmia on portaan jokaisella tasolla: ongelmien varhainen tunnistaminen heti alkuvaiheessa on tärkeää: neuvolassa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa tulisi tunnistaa ongelmat jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Vanhempien huolet ja epäilyt tulisi saada kuulluksi ja kohdatuksi.

Kun ensimmäiset ongelmat on havaittu ei hoitopolku ole ongelmaton; oppilashuollon resurssit eivät riitä eikä tutkimuksia saada ajoissa aloitettua ja sama ongelma on myös varhaiskasvatuksen puolella. Perheneuvola on ruuhkautunut ja jonot vammaispalveluihin on pitkät.

Ongelmia on myös nivelvaiheessa siirryttäessä lastenpsykiatria tai lastensairaalaan. Lähetteen saaminen voi olla kiven olla ja jonot ovat paikoin pitkät. Ongelmia on myös yhteistyössä - terveystieteiden puutteelliset palvelut ohjaavat asiakkaita lastensuojeluun. Liian usein terveydenhuollossa sijoituksen ajatellaan ratkaisevan ongelmat, vaikka tarve olisi neuropsykiatriin tai psykiatriin hoitoihin.

Perheet jäävät alusta asti ilman neuvontaa - palveluverkko on sirpaloitunut ja tukea pitäisi osata hakea oikeasta paikasta ja oikean polun etsiminen vaatii salapoliisitaitoja.

Kouluissa inklusio eli erityislasten sijoittaminen lähikoulun luokille on saanut kritiikkiä koska tuki luokissa ei aina riitä lapsen oppimiselle. Koulujen kolmiportaisen tuen puutteet on todettu jo yliopiston selvityksessä. Vaikka diagnoosia ei olisikaan,

Aloitteen tekijän nimi:

Sirpa Kauppinen ja Eve Rämö

Aloitteen allekirjoittajat:

1. Tiina Tuomela
2. Vaula Norrena
3. Tanja Vahvelainen
4. Joel Linnainmäki
5. Juha Malmi
6. Jussi Saramo
7. Emmi Pajunen
8. Minna Kuusela
9. Sveta Silvennoinen-Hiisku
10. Tarja Eklund
11. Jari Jääskeläinen
12. Anniina Kostilainen
13. Maija Rautavaara
14. Antero Eerola
15. Minna Atiye

tukea tulisi saada tarpeen mukaan. Diagnoosikaan ei aina ole tae tuesta, koska sitä on saatavilla liian vähän. Ongelmien ratkaisemiseksi tulisi luoda malli jossa ongelmat tunnistetaan ja hoitoon- ja tutkimuksiin ohjaus toimii. Toimimaton hoitopolku kuormittaa lapsia ja heidän vanhempiaan ja ruuhkauttaa jo ennestään kiireistä lastensuojelua. Vaadimme, että Vantaa selvittää millä keinoin neuropsykiatrisesti (nepsy) oireilevien lasten hoitopolku saataisiin yhtenäisemmäksi ja sujuvammaksi. Mallin tulee olla toimialat ylittävä ja huomioitava niin neuvola, varhaiskasvatus, koulu kuin vammaispalveluiden ja perheneuvolan palvelut. Vantaan tulisi selvittää yhden luukun periaatetta, josta saisi ohjausta ja neuvontaa jo varhaisessa vaiheessa. Malli tulisi yhtenäistää koko tulevaa hyvinvointialuetta (Vantaa ja Kerava) koskevaksi. Sirpa Siru Kauppinen ja Eve Rämö 12.4.2021	

29 § **Gröna fullmäktigegruppens och 3 andra ledamöters motion om ett program för att åtgärda vård- och serviceskulden som coronan gett upphov till**

VD/3796/00.02.00.03/2021

De Grönas fullmäktigegrupp och 3 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vid stadsfullmäktiges offentliga informationsmöte torsdagen den 8 april 2021 informerade stadsdirektören om att staden ska börja utarbeta ett program som siktar på eftervård av coronakrisen. Även politikerna har vid flera tillfällen föreslagit att en övergripande strategi ska utarbetas för att åtgärda de problem som uppstått på grund av coronarestriktionerna.

Redan nu kan man se att coronarestriktionerna har lett till en ökning av bl.a. psykiska problem, svårigheter i skolgången, allvarliga försämringar i den fysiska konditionen hos olika åldersgrupper samt olika sociala problem.

Vi som undertecknat motionen förespråkar varmt att ett program utarbetas på stadsnivå för att åtgärda de problem som uppstått på grund av coronapandemin. Vi föreslår följande vad beträffar programmet:

1. Anslag som överskrider ramen ska i programmet tidsbegränsat riktas till att åtgärda den vård- och serviceskuld som coronan gett upphov till.
2. Programmet ska utarbetas och genomföras som ett samarbete över verksamhetsområdesgränserna.
3. I programmet ska följande delområden beaktas:
  - stöd för välbefinnandet hos barn och unga
  - psykisk hälsa
  - elevvård och studerandevård
  - åtgärdande av negativa effekter som distansundervisningen lett till
  - ingripande i användningen av alkohol- och droger och utövandet av våld bland ungdomar
  - stöd för familjer
  - stöd för psykisk hälsa hos vuxna
  - förbättrande av den fysiska konditionen hos äldre och åtgärdande av problem som orsakas av ensamhet.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 29

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Gröna fullmäktigegruppens och 3 andra ledamöters undertecknade motion om ett program för att åtgärda vård- och serviceskulden som coronan gett upphov till

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Ohjelma koronan aiheuttaman hoito- ja palveluvelan korjaamiseksi Kaupunginvaltuuston julkisessa selostustilaisuudessa torstaina 8.4.2021 kaupunginjohtaja kertoi, että kaupunki on käynnistämässä koronan jälkihoitoon tähtäävän ohjelman laatimisen. Myös poliitikot ovat useissa yhteyksissä esittäneet kokonaisvaltaisen strategian laatimista koronarajoitusten aiheuttamien ongelmien korjaamiseksi. Jo nyt on havaittavissa, että koronarajoitukset ovat lisänneet mm. mielenterveyden ongelmia, haasteita koulunkäynnissä, eri ikäryhmien fyysisen kunnon voimakasta heikentymistä sekä erilaisia sosiaalisia ongelmia. Me allekirjoittaneet kannatamme lämpimästi kaupunkitasoisen ohjelman laatimista koronapandemiasta aiheutuneiden ongelmien korjaamiseksi. Esitämme ohjelmaan liittyen seuraavaa: 1) Ohjelmassa on kohdennettava määräraikaisesti kehyksen ylittävää lisärahaa koronan aiheuttaman hoito- ja palveluvelan korjaamiseen. 2) Ohjelman laadinnassa ja toteutuksessa tulee tehdä toimialarajat ylittävää yhteistyötä 3) Ohjelmassa tulee huomioida seuraavat osa-alueet: - lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen - mielenterveys - oppilas- ja opiskelijahuolto - etäopetuksen aiheuttamien haittavaikutusten korjaaminen - nuorten päihteillä ja väkivallalla oireiluun puuttuminen - perheiden tukeminen	Aloitteen tekijän nimi: <i>Vihreä valtuustoryhmä</i> Aloitteen allekirjoittajat: 1. Tanja Vahvelainen 2. Juha Malmi 3. Tuomela Tiina

- aikuisten mielenterveyden tukeminen - vanhusten fyysisen kunnon vahvistaminen ja yksinäisyyden aiheuttamien ongelmien korjaaminen 12.4.2021	

30 §

Kati Tyystjärvis och Tarja Eklunds samt 8 andra ledamöters motion om att växelverkan i fastighetscentralens information måste förbättras

VD/3797/00.02.00.03/2021

Kati Tyystjärvi och Tarja Eklund och 8 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Fastighetscentralen som hör till serviceområdet för fastigheter och lokaler inom Vanda stads verksamhetsområde för markanvändning har en betydande roll när det gäller byggandet och iståndsättandet av objekt som är viktiga för många kommuninvånare. Fastighetscentralen utför utan tvivel sitt arbete med entusiasm, men arbetet utförs inte alltid i tillräcklig växelverkan med de Vandabor som bor i det område där objekten finns.

Ett sådant objekt som är viktigt för kommuninvånarna är Håkansböle gård i Håkansböle. Vanda stad började renovera ekonomibyggnaderna år 2018. Arbetena fortsatte 2019, 2020 och ännu på våren 2021. Renoveringen av huvudbyggnaden har budgeterats till att ske under åren 2022–2026.

Gården har tack vare sin guidnings-, evenemangs- och kaféverksamhet kommit att bli ett viktigt kulturcentrum för hundratals Håkansbölebor, där också den attraktiva parken lockar till utevistelse under alla årstider. Eftersom gården är viktig är man intresserad av utvecklingen av den. Det finns bara väldigt dåligt med information tillgänglig, för att inte tala om att det skulle finnas möjlighet för invånarna att delta i planeringen.

Vi undertecknade ledamöter föreslår att fastighetscentralen förbättrar sin växelverkan med invånarna, särskilt när det gäller sådana objekt som är betydelsefulla för kommuninvånarna. Det finns säkert många sådana.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 30

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Kati Tyystjärvis och Tarja Eklunds samt 8 andra ledamöters undertecknade motion om att växelverkan i fastighetscentralens information måste förbättras

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Tilakeskuksen viestinnän vuorovaikutusta parannettava Vantaan kaupungin maankäytön toimialan Kiinteistöt ja tilat -palvelualueeseen kuuluva Tilakeskus on merkittävässä roolissa monien kuntalaisten kannalta tärkeiden kohteiden rakentamisessa tai kunnostamisessa. Tilakeskus tekee varmasti työtään antaumuksella, mutta aina sen tekeminen ei ole riittävästi vuorovaikutuksessa kohteiden alueella asuvien vantaalaisten kanssa. Eräs tällaisista kuntalaisille tärkeistä kohteista on Håkansbölen kartano Hakunilassa. Vantaan kaupunki alkoi remontoida ulkorakennuksia vuonna 2018. Työt jatkuivat 2019, 2020 ja edelleen keväällä 2021. Päärakennuksen remontointi on budjetoitu ajoittuvan vuosille 2022-2026. Kartanosta on opastus-, tapahtuma- ja kahvilatoiminnan ansiosta tullut sadoille hakunilalaisille tärkeä kulttuurikeskus, jossa myös upea puisto houkuttelee liikkumaan kaikkina vuodenaikoina. Koska kartano on tärkeä, sen kehittämisestä ollaan kiinnostuneita. Tietoa vain on kovin huonosti saatavilla, saati sitten, että alueen asukkaita otettaisiin mukaan suunnitteluun. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Tilakeskus parantaa vuorovaikutustaan asukkaiden kanssa erityisesti kuntalaisille merkityksellisissä kohteissa. Näitä on varmasti paljon. Valtuutetut Kati Tyystjärvi ja Tarja Eklund 12.4.2021	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> <i>Kati Tyystjärvi</i> <i>Tarja Eklund</i> <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Antero Eerola 2. Jussi Saramo 3. Minttu Sillanpää 4. Ulla Kaukola 5. Minna Kuusela 6. Jari Jääskeläinen 7. Vaula Norrena 8. Sirpa Siru Kauppinen

31 § **Antero Eerolas och 9 andra ledamöters motion om att utreda möjligheten att utvidga skolelevernas eftermiddagsverksamhet**

VD/3798/00.02.00.03/2021

Antero Eerola och 9 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”I skolorna i Vanda ordnas avgiftsbelagd eftermiddagsverksamhet för elever i årskurserna 1 och 2 och för äldre elever som fått ett så kallat beslut om särskilt stöd. För elever med funktionsnedsättning ordnas också dagverksamhet under de dagar som skolan har undervisning samt sommarlovsverksamhet under skolornas sommarlov.

I Vanda verkar också 58 eftermiddagsklubbar, där det går omkring 2200 barn. Samordningsansvaret för verksamheten ligger hos staden och verksamheten ordnas av privata företag, föreningar, organisationer och bland annat den evangelisk-lutherska statskyrkan.

Den nuvarande eftermiddagsverksamheten är begränsad att gälla endast de allra minsta skoleleverna och detta är delvis problematiskt. Det betyder att en åttaårig elev som redan börjat i årskurs 3 i grundskolan inte längre är berättigad till eftermiddagsverksamhet. Åttaåringar är fortfarande små barn som nödvändigtvis inte alltid borde vara ensamma hemma på eftermiddagarna.

Särskilt ensamstående förvärvsarbetande föräldrar kan ha svårt att ordna vård för barnet. En utvidgad eftermiddagsverksamhet för de minsta skoleleverna skulle också underlätta bördan för dessa föräldrar.

Det skulle också vara bra om ungdomsgårdarna kunde erbjuda fler möjligheter för de minsta skoleleverna att tillbringa tid på ungdomsgårdarna efter skolan. Verksamheten riktad till de minsta skoleleverna kunde utvidgas till att gälla också under sommaren till exempel då föräldrarnas semestrar ännu inte har börjat eller semestrarna har tagit slut.

I eftermiddagsverksamheten får barnen också kompisar och lär sig sociala färdigheter under ledigare former än i det egentliga skolarbetet. Därför skulle det vara motiverat att utvidga den nuvarande eftermiddagsverksamheten i Vanda. Även mellanmål borde serveras i eftermiddagsverksamheten.

På basis av ovanstående och med hänvisning till kapitel 22 punkt 1 i Vanda stads förvaltningsstadga lämnar vi, undertecknade ledamöter, in följande motion:

*Vanda åtar sig att utreda möjligheten att utvidga skolelevernas eftermiddagsverksamhet så att också äldre lågstadieelever skulle ha möjlighet att delta i verksamheten. Till en början skulle utredningen gälla möjligheten att utvidga verksamheten för elever i årskurserna 3 och 4.”

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 31

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Antero Eerolas och 9 andra ledamöters motion om att utreda möjligheten att utvidga skolelevernas eftermiddagsverksamhet

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Selvitys koululaisten iltapäivätoiminnan laajentamisesta Vantaalaisissa kouluissa järjestetään maksullista iltapäivätoimintaa 1. ja 2 vuosiluokan oppilaille sekä heitä vanhemmille oppilaille, joilla on niin sanottu erityisen tuen päätös. Lisäksi kehitysvammaisille oppilaille järjestetään päivätoimintaa koulun opetuspäivinä sekä lomatoimintaa koulujen loma-aikoina. Vantaalla toimii myös kaikkiaan 58 iltapäiväkerhoa, joissa käy nykyisin noin 2200 lasta. Toiminnan koordinoivastuu on kaupungilla ja sitä järjestävät yksityiset yritykset, yhdistykset, järjestöt ja muun muassa evankelisluterilainen valtionkirkko. Nykyinen iltapäivätoiminnan rajausta kaikkein pienimpiin lapsiin on osin ongelmallinen. Se tarkoittaa, että kahdeksanvuotias, joka on siirtynyt jo peruskoulun 3. vuosiluokalle, ei ole enää oikeutettu iltapäivätoimintaan. Kahdeksanvuotiaat ovat vielä pieniä lapsia, joiden ei välttämättä ole aina hyvä viettää iltapäiviään yksin kotona. Erityisesti työssäkäyvillä yksinhuoltajilla voi monesti olla vaikeuksia järjestää lasten hoitoa. Pienten koululaisten iltapäivätoiminnan laajentaminen helpottaisi myös heidän kuormaansa. Lisäksi nuorisotaloilla voisi olla mahdollisuus järjestää pienille koululaisille nykyistä enemmän oleskelumahdollisuuksia koulun jälkeen. Pienille koululaisille suunnattua toimintaa voitaisiin laajentaa myös kesäaikaan, jolloin esimerkiksi vanhempien kesälomat eivät ole vielä alkaneet tai ne ovat jo päättyneet. Iltapäivätoiminnassa lapset saavat myös kavereita ja oppivat sosiaalisia taitoja varsinaista koulutyötä vapaamuotoisemmissa merkeissä. Siksi olisi perusteltua laajentaa nykyistä iltapäivätoimintaa Vantaalla. Iltapäivätoiminnassa pitäisi tarjota myös välipala.	<u>Aloitteen tekijän nimi:</u> Antero Eerola <u>Aloitteen allekirjoittajat:</u> 1. Kati Tyystjärvi 2. Jussi Saramo 3. Minttu Sillanpää 4. Emmi Pajunen 5. Jari Jääskeläinen 6. Eve Rämö 7. Minna Kuusela 8. Vaula Norrena 9. Sirpa Siru Kauppinen

Edellä olevan perusteella ja Vantaan kaupungin hallintosäännön 22. luvun 1. kohtaan viitaten, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen: * Vantaan ryhtyy selvittämään koululaisten iltapäivätoiminnan laajentamista niin, että siihen osallistuminen olisi tulevaisuudessa mahdollista laajemmin ala-asteen oppilaille. Alkuvaiheessa laajentamisen mahdollisuuksia selvitettäisiin 3. ja 4. vuosiluokan oppilaille. Vantaalla 12.4.2021 Antero Eerola kaupunginvaltuutettu (vas.)	

Sammanträdet avslutat

Stadsfullmäktige 12.4.2021 § 32

Beslut:

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 20.57

Anvisningar för sökande av ändring 1. Besvärshanvisning

Besvärshätt

Ändring i ett beslut som fattats av fullmäktige söks genom besvär.

Besvär får anföras

- av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part), samt
- av kommunmedlemmarna.

I ett ärende som gäller utfärdande av byggförbud får besvär anföras

- av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part), och
- av en myndighet på grundval av stadgande i lag eller om besvärshätten är nödvändig för det allmänna intresse som myndigheten skall bevaka.

Besvär över ett beslut som gäller **godkännandet av en generalplan, en detaljplan och en byggnadsordning** får dessutom anföras

- av Nylands miljöcentral och andra myndigheter i ärenden som hör till deras verksamhetsområde
- av ett förbund på landskapsnivå och en kommun inom vars område den markanvändning som anges i planen eller byggnadsordningen medför konsekvenser
- av en registrerad lokal eller regional sammanslutning i ärenden som hör till dess verksamhetsområde och inom det geografiska område där sammanslutningen är verksam.

Besvär får anföras på den grunden att:

- beslutet har tillkommit i felaktig ordning
- fullmäktige har överskridit sina befogenheter
- beslutet i övrigt strider mot lag.

Besvärshmyndighet

Besvär anföras hos **Helsingfors förvaltningsdomstol**.

Besvärshid

Besvär ska anföras **inom 30 dagar** från delfåendet av beslutet.

- En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att brevet avsändes eller inom tre dagar från att ett elektroniskt meddelande har avsänts, om inte något annat påvisas. De som saken gäller anses dock ha fått del av ett beslut som gäller godkännandet av en general- eller detaljplan eller en byggnadsordning eller byggförbud när protokollet har lagts fram offentligt.
- En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter det att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet.

Dagen för delfåendet eller den dag då protokollet har lagts fram räknas inte in i den bestämda tiden.

Om sista dagen av den bestämda tiden är en helgdag eller en annan sådan dag då ämbetsverken är stängda, får besvärshandlingarna inlämnas första vardagen därefter.

Besvärsskriftens innehåll

I besvärsskriften, som ska riktas till besvärsmyndigheten, ska uppges

- det beslut i vilket ändring söks
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas
- de grunder på vilka ändring yrkas
- ändringssökandens namn och hemkommun
- den postadress och det telefonnummer under vilka meddelanden i saken kan tillställas ändringssökanden.

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet. Om ändringssökandens talan förs av en laglig företrädare eller ett ombud eller om besvärsskriften har upprättats av någon annan, ska också hans namn och hemkommun uppges i besvärsskriften.

Till besvärsskriften ska fogas

- det beslut i vilket ändring söks genom besvär, i original eller kopia
- ett intyg över vilken dag beslutet har delgivits eller en annan utredning över när besvärstiden har börjat
- de handlingar som ändringssökanden åberopar, om dessa inte redan tidigare har tillställts myndigheten.

Inlämnande av besvärsskrift

Besvärsskriften ska innan besvärstiden utgår inlämnas till besvärsmyndigheten, Helsingfors förvaltningsdomstol under dess öppettid.

Besvärsskriften kan på ändringssökandens ansvar skickas per post eller genom bud. Då ska besvärsskriften skickas i så god tid att den hinner fram före utgången av besvärstiden.

Besvär kan också på ändringssökandens ansvar skickas per fax eller e-post inom besvärstiden.

Ett elektroniskt meddelande anses ha kommit in till en myndighet när det finns tillgängligt för myndigheten i en mottagaranordning eller ett datasystem i en sådan form att meddelandet kan behandlas.

Ett elektroniskt dokument som inkommit till en myndighet behöver inte kompletteras med en underskrift, om dokumentet innehåller uppgifter om avsändaren och om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet.

Av ändringssökanden uppbärs i förvaltningsrätten en rättegångsavgift på 250 euro.

Kontaktinformation:

Helsingfors förvaltningsdomstol
Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
Telefon: 029 5642000
Fax: 029 5642079
E-post: helsinki.hao@oikeus.fi

Öppettid: kl. 8.00–16.15

Anvisningar för sökande av ändring 2. Upphandlingsrättelse och rättelseyrkande i upphandlingsärende

Den som är missnöjd med den kommunala myndighetens (den upphandlande enhetens) beslut om upphandling som understiger det nationella tröskelvärdet eller något annat avgörande i upphandlingsförfarandet kan söka upphandlingsrättelse hos den upphandlande enheten enligt 81 § och 83 § i upphandlingslagen eller rättelse enligt 89 § i kommunallagen. Upphandlingsrättelse kan sökas av en anbudsgivare som har deltagit i ett anbudsförfarande eller en anbudssökande, det vill säga den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part). Rättelse enligt kommunallagen kan dessutom sökas av en kommunmedlem.

Tidsfristen för rättelseyrkande

Rättelse ska sökas inom 14 dagar efter att den som framställer rättelseyrkandet har fått del av den upphandlande enhetens beslut eller avgörande av annat slag i upphandlingsförfarandet.

- Vid elektronisk delgivning anses **en part** ha fått del av upphandlingsbeslutet och de kompletterande handlingarna den dag det elektroniska meddelande som innehåller beslutet och dessa handlingar står till mottagarens förfogande i hans eller hennes mottagarapparat på ett sådant sätt att meddelandet kan hanteras. Dagen för avsändandet av meddelandet anses vara en sådan tidpunkt, om det inte ges en tillförlitlig redogörelse om att datakommunikationsförbindelserna inte har fungerat eller om en motsvarande omständighet, som har lett till att det elektroniska meddelandet nått mottagaren vid en senare tidpunkt.

Om delgivningen sker brevledes per post anses mottagaren ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter avsändandet, om inte mottagaren visar att delgivningen har skett senare.

När den upphandlande enheten använder bevislig delgivning anses delgivningen ha skett vid den tidpunkt som framgår av mottagningsbeviset eller vid den tidpunkt som antecknats i ett separat bevis över delfåendet.

- **En kommunmedlem** anses ha fått del av beslutet när protokollet har lagts fram offentligt.

Innehållet i en upphandlingsrättelse och ett rättelseyrkande

Av ett rättelseyrkande ska framgå yrkandena med motiveringar. I ansökan ska namnen på dem som söker rättelse och som avfattat skrivelsen antecknas liksom de kontaktuppgifter som behövs för att hantera ärendet.

Till en upphandlingsrättelse ska fogas de handlingar som den som framställer yrkandet hänvisar till om de inte redan finns hos den upphandlande enheten.

Upphandlingsrättelsen och/eller rättelseyrkandet lämnas in/skickas på adressen:

Vanda stads registratur
Stadsfullmäktige
Stationsvägen 7, 01300 Vanda,
e-postadress: kirjaamo@vantaa.fi,
Telefon (registraturen) 09- 8392 2184, fax: 09- 8392 4163
Tjänstetid: måndag–fredag 8.15–16.00

Anvisningar för sökande av ändring 3. Upphandlingsrättelse och besvär till marknadsdomstolen

Enligt lagen om offentlig upphandling (upphandlingslagen) kan en part söka ändring i ett beslut eller något annat avgörande i ett upphandlingsförfarande som gäller offentlig upphandling genom att yrka på att den upphandlande enheten rättar beslutet eller avgörandet (upphandlingsrättelse). Ärendet kan också genom besvär föras till marknadsdomstolen om upphandlingens värde överstiger tröskelvärdet i 15 § i upphandlingslagen.

3.1 Rättelseanvisning

Den som är missnöjd med en upphandlande enhets beslut eller med ett annat avgörande i upphandlingsförfarandet kan skriftligen lämna in ett yrkande på upphandlingsrättelse till **den upphandlande enheten** enligt 81–83 § i upphandlingslagen. En anbudsgivare som har deltagit i ett anbudsförfarande eller en anbudssökande, det vill säga den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) får yrka på upphandlingsrättelse.

Tidsfrist för yrkande av upphandlingsrättelse

En part ska lämna in ett yrkande på upphandlingsrättelse **inom 14 dagar** från att ha fått del av den upphandlande enhetens beslut eller avgörande i upphandlingsförfarandet.

Vid elektronisk delgivning anses upphandlingsbeslutet med de kompletterande handlingarna ha mottagits den dag det elektroniska meddelande som innehåller beslutet och dessa handlingar står till mottagarens förfogande i hans eller hennes mottagarapparat på ett sådant sätt att meddelandet kan hanteras. Dagen för avsändandet av meddelandet anses vara en sådan tidpunkt, om det inte ges en tillförlitlig redogörelse om att datakommunikationsförbindelserna inte har fungerat eller om en motsvarande omständighet som har lett till att det elektroniska meddelandet har nått mottagaren vid en senare tidpunkt.

Om delgivningen sker brevledes per post till mottagaren anses mottagaren ha fått del av saken på den sjunde dagen efter avsändandet, om inte mottagaren visar att delgivningen har skett senare. När den upphandlande enheten använder bevislig delgivning anses delgivningen ha skett vid den tidpunkt som mottagningsbeviset anger eller vid den tidpunkt som antecknats i ett separat delfåendebevis.

Innehållet i upphandlingsrättelsen

Yrkandena med motiveringar ska framgå av upphandlingsrättelsen. Av upphandlingsrättelsen ska framgå namnet på den som yrkar på rättelse och den kontaktinformation som behövs för att ärendet ska kunna skötas.

Till upphandlingsrättelsen ska fogas de handlingar som den som framställer yrkandet hänvisar till om de inte redan finns hos den upphandlande enheten.

Distributionsadress

Ett yrkande på upphandlingsrättelse lämnas in/skickas på adressen:

Vanda stads registratur
Stadsfullmäktige

Stationsvägen 7, 01300 Vanda

e-post: kirjaamo@vantaa.fi,

Telefon (registraturen) 09- 8392 2184, fax: 09- 8392 4163

Tjänstetid: måndag–fredag 8.15–16.00

Tidpunkten för när upphandlingsrättelsen anhängiggörs och behandlas påverkar inte den tidsfrist inom vilken en part med stöd av upphandlingslagen kan söka ändring genom besvär hos marknadsdomstolen.

3.2. Anvisning om besvär till marknadsdomstolen

Anbudsgivare, anbudssökande eller andra som saken gäller kan föra ärendet till marknadsdomstolen genom besvär.

Enligt 86 § i lagen om offentlig upphandling får man söka ändring i en upphandling som grundar sig på ett ramavtal besvärsvägen endast om marknadsdomstolen beviljar tillstånd för behandling av saken.

Tillstånd ska beviljas, om

- 1) det är viktigt att pröva ärendet med tanke på tillämpningen av lagen i andra likadana ärenden, eller
- 2) det finns vägande skäl som anknyter till förfarandet vid den upphandlande enheten.

Om inte något annat bestäms i lag ska besvären lämnas in skriftligen **inom 14 dagar** från det att parten i fråga fått del av upphandlingsbeslutet inklusive besvärсанvisning.

Besvären ska anföras **inom 30 dagar** från det att parten i fråga har fått del av beslutet, om den upphandlande enheten har ingått ett upphandlingskontrakt med stöd av 78 § 1 punkten i upphandlingslagen utan att iaktta den stipulerade väntetiden.

Besvären ska lämnas in senast **sex månader** efter det att upphandlingsbeslutet har fattats, om anbudssökanden eller anbudsgivaren har fått del av upphandlingsbeslutet inklusive besvärсанvisning och upphandlingsbeslutet eller besvärсанvisningen har haft väsentliga brister.

Vid elektronisk delgivning anses upphandlingsbeslutet med de kompletterande handlingarna ha mottagits den dag det elektroniska meddelande som innehåller beslutet och dessa handlingar står till mottagarens förfogande i hans eller hennes mottagarapparat på ett sådant sätt att meddelandet kan hanteras. Dagen för avsändandet av meddelandet anses vara en sådan tidpunkt, om det inte ges en tillförlitlig redogörelse om att datakommunikationsförbindelserna inte har fungerat eller om en motsvarande omständighet som har lett till att det elektroniska meddelandet har nått mottagaren vid en senare tidpunkt.

Om delgivningen sker brevledes per post till mottagaren anses mottagaren ha fått del av saken på den sjunde dagen efter avsändandet, om inte mottagaren visar att delgivningen har skett senare. När den upphandlande enheten använder bevislig delgivning anses delgivningen ha skett vid den tidpunkt som mottagningsbeviset anger eller vid den tidpunkt som antecknats i ett separat delfåendebevis.

Innehållet i besvären

I besvären ska uppges det upphandlingsärende som besvären gäller och ändringssökandens yrkanden och grunderna för dessa. När det gäller en upphandling som grundar sig på ett ramavtal ska parten i besvärsskriften motivera varför behandlingstillstånd bör beviljas.

I besvären ska anges ändringssökandens namn och hemkommun. Om ändringssökandens talan förs av hans eller hennes lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har avfattat besvären, ska även denna persons namn och hemkommun anges. Vidare ska ändringssökandens postadress och telefonnummer anges för eventuella meddelanden. Ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet ska underteckna besvärsskriften.

Till besvären ska fogas det beslut som överklagas i original eller som kopia och ett intyg över vilken dag beslutet har tillkännagetts eller någon annan utredning om när besvärstiden har börjat. Till besvären ska fogas de handlingar som ändringssökanden hänvisar till som stöd för sina yrkanden. Ett ombud ska till besvärsskriften foga en fullmakt enligt 21 § i förvaltningsprocesslagen.

Inlämning av besvären

Besvären ska lämnas in till marknadsdomstolen. De ska vara inlämnade senast den sista dagen av besvärstiden innan marknadsdomstolen stänger. Själva delfåendedagen räknas inte med.

Ansökan kan lämnas in till marknadsdomstolens kansli personligen, genom ombud, genom bud, per post eller som telefax alternativt med e-post så som lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) föreskriver. Om sista dagen för anhängiggörande infaller på en helgdag, självständighetsdagen, första maj, julafton, midsommarafton eller en helgfri lördag, får handlingarna lämnas in till marknadsdomstolen den första vardagen därefter.

Besvärsförbud

I ett ärende som hör till marknadsdomstolens behörighet enligt 102 § i upphandlingslagen får ändring inte sökas med stöd av kommunallagen eller förvaltningsprocesslagen.

Enligt 86 § i upphandlingslagen får en part söka ändring i en upphandling som grundar sig på ett ramavtal genom besvär endast om marknadsdomstolen beviljar tillstånd för behandling av saken.

Underrättelse om ändringssökandet till den upphandlande enheten

Den som söker ändring i ett upphandlingsärende med stöd av 88 § i upphandlingslagen ska skriftligen underrätta den upphandlande enheten om att ärendet förs till marknadsdomstolen. Underrättelsen ska lämnas in till den upphandlande enheten senast då besvären över upphandlingen lämnas in till marknadsdomstolen. Underrättelsen ska lämnas in på den adress som den upphandlande enheten har uppgett i punkt 3.1.

Rättegångsavgift

För behandling i marknadsdomstolen uppbärs av den som söker ändring 2 000 euro i rättegångsavgift för en upphandling som underskrider en miljon euro. Om upphandlingens värde är minst 1 miljon euro, är behandlingsavgiften 4 000 euro. Ifall upphandlingens värde är minst 10 miljoner euro, är behandlingsavgiften 6 000 euro.

Rättegångsavgiften i marknadsdomstolen är 500 euro för privatpersoner.

Marknadsdomstolens adress och annan kontaktinformation

Marknadsdomstolen
Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
tfn 029 56 43300
fax 029 56 43314, e-post: markkinaoikeus@oikeus.fi

Tjänstetid: kl 8.00–16.15

Anvisningar för sökande av ändring 4. Besvärsförbud

4.1

Enligt 91 § i Kommunallagen får rättelse inte yrkas i och kommunalbesvär inte anföras över **beslut som gäller endast beredning eller verkställighet**.

4.2

I det vid detta sammanträde fattade **beslutet § -, som berör sådant som nämns i lagen om kommunala tjänstekollektivavtal 26 §**, får ändring inte sökas genom besvär.

4.3

I det beslut som fattats vid detta sammanträde **§ -, som berör rättelse av upphandling**, får ändring inte sökas.

4.4

I det **beslut § -, om ordnandet av kommunal folkomröstning**, som fattats vid detta sammanträde, får ändring inte sökas genom besvär (kommunallagen 99 §).